R. P. VINCENTII

HOUDRY

E SOCIETATE JESU

BIBLIOTHECA

CONCIONATORUM THEOLOGICA,

COMPLECTENS

MYSTERIA DOMINI NOSTRI, ET B. VIRGINIS:
Insuper & Cæremonias, Consuetudines,
& Ecclesiæ Placita,

e Gallico sermone in Latinum translata.

TOMUS TERTIUS,

IN QUO CONTINENTUR

OMNIA VIRGINIS DEIPARÆ
MYSTERIA.

EDITIO NOVISSIMA.

VENETIIS, MDCCLXXII.
Ex Typographia Balleoniana.
Superiorum Permissu, ac Privilegiis.

INDEX ARGUMENTORUM,

Quæ in hoc Tomo de Mysteriis Sanctæ Virginis continentur.

BIBLIOTHECÆ
CONCIONATORUM THEOLOGICÆ
TOMUS TERTIUS,

Continens

MYSTERIA BEATÆ VIRGINIS,

QUORUM PRIMUM EST

CONCEPTIO IMMACULATA.

MONITUM.

PER Sanctissimæ Virginis Conceptionem æternum Verbum exequi incepit magnum humanæ Redemptionis Consilium, suamque patefacere Misericordiam erga genus humanum, ipsique tribuere pignora futura ejusdem felicitatis. Cum divinum hoc Verbum venturum esset in Terram ad evertendum peccatum, præsertim vero Originale, quod funesta contagione ex protoparente nostro in omnem sese illius posteritatem effudit; idcoque esset ex muliere nasciturum, æquum erat, ut quæ illius parens erat futura, ab hac labe servaretur immunis, quippe quæ non modicum erat ad ceterorum hominum salutem collatura.

Sed cum immaculatæ Conceptionis titulus, & hæc ab originalis noxa immunitas sæpe huic Cœlorum, terræque Dominæ in controversiam vocata fuerit; ac modo quid in re hac sentiendum sit non dubie tradiderit Ecclesia, solemnem statuens festivitatem, & uberes gratias impertiens illis, qui devote eamdem celebraverint; quin tamen aliquid de fide statuendum esse docuerit; accurate conquisivimus apud plurimos Auctores argumenta, auctoritates, probationes, & quidquid ad opinionem hanc comprobandam esset utile, ut Concionatores, qui nostris hisce collectaneis uti vellent, invenirent, unde fideles excitare possent non solum ad fidem, verum etiam ad devotionem hujus Mysterii, quod omnes veri Christiani debent intueri tamquam salutis suæ spem præcipuam. Illos duntaxat monitos velim, ne argumentum hoc de suggestu tractaturi, toti sint in hac probanda veritate, cui nemo amplius audet obtrectare; sed ut fructum referre non admittantur per morales considerationes, quas hoc argumentum magno in numero suppeditat; atque ne e contra prorsus moralem sermonem elucubrentur, supponentes Mysterium, quin satis doceant Auditorem, quod plures facere consueverunt per abusum numquam satis improbandum.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum Synopsis hujus Argumenti.

I. PRo textu sumentes verba illa ex Psalmo 117. *A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris:* ostendere possumus Conceptionem Beatæ Virginis opus esse, cui minum suam addidit Deus, & esse admirabile quacumque ex parte spectetur; præsertim vero miraculum esse Sanctitatis, est enim tamquam specimen, & adumbratio quædam Conceptionis Incarnati Verbi, ita ut de Conceptione Mariæ in utero Sanctæ Annæ idem ferme dici possit, quod de Conceptione Salvatoris in sinu Mariæ: *Ideoque quod nascetur ex te, Sanctum vocabitur.* Utrumque enim est prodigium Sanctitatis, quantumvis in sensu, & gradu longe diverso. Sub hoc titulo fert animus, vobis ostendere Beatam hanc Virginem prorsus puram, & immunem a labe in Conceptione sua; ad quod argumentum cum fructu pertractandum, & eruendas inde considerationes nostræ Sanctificationi profuturas, cum S. Thoma animadverto; Sanctitatem bifariam considerari posse, secundum varios effectus, qui ejusdem sunt proprii: Videlicet; 1. Quod arcet nos a peccato, quod summum est malum; 2. Quod nos admovet Deo, quod supremum est bonum. Quatenus nos arcet a peccato, dicitur puritas, & quatenus nos admovet Deo, perfectio appellatur. Altera negativa est, & sita est in immunitate a noxis magis essentialibus; Altera positiva, quæ complectitur omnes perfectiones, quarum subjectum est capax. At gloriosa Virgo possedit utramque in gradu prorsus eminenti ab ipso suæ Conceptionis articulo: quamobrem ajo, ipsam extitisse gratiæ miraculum, & specimen quoddam Conceptionis Incarnati Verbi, quod Sanctum fuit duplici hoc pacto, quoniam fuit alienissimum a peccato, cui patrando par non erat; & mox Sanctum fuit infinita Sanctitate, videlicet infinite perfectum. In his igitur duobus sita est Sanctitas, quam recipit Maria in hoc Mysterio. Tota pura fuit, & immaculata; cum aliqua proportione, similis Filio suo. Deinde usa est omnibus privilegiis immaculatæ hujus Conceptionis, ut ad altissimum perfectionis apicem perveniret. *Hoc argumentum desumptum est ex Auctore Sermonum in omnia Ethicæ Christianæ argumenta, Tomo 1. Mysteriorum, Sermone 2.*

Luc. 1.

II. Aliud ejusdem Auctoris argumentum est, sumptis pro textu verbis illis ex octavo Proverb. capite: *Dominus possedit me in initio viarum suarum*, ostendare: Mariam vere possessam fuisse a Deo ab initio viarum suarum; hoc est, a primo vitæ suæ articulo, per gratiam sanctificantem; neque enim speciosius institui potest elogium felicissimæ hujus creaturæ, neque Immaculatæ ejusdem Conceptioni accommodatius, quam ostendere. 1. Deum possedisse illam a primo vitæ ejusdem momento. 2. Deum integre, & perfecte possedisse illam, nihil enim erat in illa, quod Dei non esset. 3. Denique Deum habuisse perfectam illius possessionem, quin aliquid obstiterit unquam, & tranquillam ejus possessionem nulli vicissitudini obnoxiam. Enucleatius singula videamus.

Pars prima. Ex omnibus Titulis propter quos quidquam ad nos potest pertinere, ille ceteris præstat possessionis antiquæ; quoniam ceteris quibuscumque supplere potest, & obtinere jus, quod habemus citra omnem controversiam. Itaque Deus, cui nulla unquam in re jus deesse potest, quippe Dominus est omnium creatarum rerum, videtur oblitus titulorum ceterorum, & contentus esse titulo possessionis antiquæ in Sancta Virgine: *Dominus possedit me in initio viarum suarum*. 1. Nam possedit illam ante omnia sæcula, atque ut quidam Theologi docent, antequam etiam prævidisset lapsum primi hominis, vel ut alii asserunt probabilius; elegerat illam, atque secreverat a ceteris possibilibus creaturis, sibi Matrem futuram, postquam præviderat Adæ inobedientiam, non comprehendens illam in massa communis corruptionis, quod latius explanandum, & amplificandum est. 2. Quin altius repetamus omnia, & titulos adeo antiquos inquiramus, satis est, ad asserendam possessionis certitudinem, & Mariæ gloriam, dicere; Dominum possedisse illam in initio viarum suarum. hoc est ab initio vitæ suæ super terram; quæ possessio est antiquissima; nemo enim jus possessionis habuit ante illum, sicut in aliis, qui dæmoni subjecti fuerunt, per originale peccatum; qua in re afferri possunt rationes præcipuæ ad ostendendum Mariam eum in illud minime inciderit, fuisse totam Dei a primo suæ vitæ momento; ideoque Deum primum adiisse possessionem ejus, & nunquam passum fuisse, ut ante se illam inimicus possideret. Si enim Salvator id passus fuisset, quomodo non insultaret illi hic inimicus gloriæ Dei &c.?

Proverb. 8.

Hinc sublimem concipere debemus ideam gratiæ sanctificantis, quæ una potest efficere nos magnos, atque spectabiles in oculis Dei, &c.

Pars altera. Deus possedit beatam creaturam hinc integerrima, & perfectissima possessione, cum nihil fuerit in illa, quod totum non esset Dei, sine ulla partitione, vel exceptione; cum mens illius semper occupata fuerit, & repleta Deo; cum cor ejus non dilexerit, nisi Deum; cum corpus, anima, sensus, omnesque illius facultates, nunquam nisi Deo fuerint obsecutæ, nullumque habuerint motum, propensionem, studium, desiderium, nisi ut tenderent in Deum. Ubi ostendendum est, Deum propter originalem justitiam eum infusione gratiæ effudisse in Virginis mentem lumina vividiora, & per singularem prorsus prærogativam, præcocem fuisse in illa rationis usum, ne ex toto vitæ illius spatio aliquod temporis momentum esset inutile, & meritis vacuum. Hinc præter fidem, quæ est veluti prima possessio, quam accipit Deus animæ, effudit in illius intellectum pulcherrimas, altissimasque cognitiones, & hoc pacto sese mancipavit contemplationi Entis hujus infiniti, cumulata luminibus, quæ non nihil possidebant de statu, & alterius vitæ conditione. Quamobrem suorum affectuum, omniumque cordis sui motuum moderatrix fruebatur omnibus privilegiis status innocentiæ, nihil optans, neque alium sibi finem proponens, quam placendi Creatori suo; quapropter quidquid erat in illa, omnino, & perfecte subditum erat illi, qui primus possessionem illius fuerat adeptus. Sed quodnam discrimen inter Mariam, & reliquos homines? Latius hic licet excurrere in miserias, quibus originale peccatum nos subjecit; in mentis nostræ ignorantiam, in imbecillitatem, & inconstantiam nostræ voluntatis erga bonum, in cupiditatum nostrarum perturbationem, &c. quomodo nonnisi ex dimidiata solum parte, & serius, quam fieri potest, Deo nosmet mancipare velimus.

Pars tertia. Non satis est, ut aliquid perfecte possideatur, possidere illud justo titulo, & illud totum possidere; oportet præterea possessionem hanc esse tranquillam, neque a quopiam in controversiam vocari, qui nos de possessione deturbare conetur. Talem habuit Deus Mariæ possessionem ex primo ipso Conceptionis ejusdem articulo. 1. Possessio hæc immunis fuit ab omnibus insultibus, dolis, ac versutiis Sathanæ, immo etiam ab omnibus illecebris objectorum exteriorum per omnimodam concupiscentiæ extinctionem. 2. Per curam, ac vigilantiam, quam adhibuit Maria, ut se præstaret incolumem eo in statu in quo a Deo fuerat creata per gratiam adeo singularem, atque ut omnia evitaret pericula, quibus nos sumus obnoxii, quasi aliquid illi esset formidandum. 3. Præter quam quod Deus zelotes, qui de hac possessione dejici nollet, illam peculiari præsidio tutabatur, &c.

In verba illa Canticorum ex capite 6. quæ desumi possunt pro textu Sermonis: *Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens*. Hoc ænigma est (Christiani) a Spiritu Sancto curiositati Fidelium propositum, cujus sensum jam tenetis. Vestra pietas, amor, zelus pro honore Beatæ Virginis vobis satis dicunt, hanc mysticam esse figuram, & Symbolum Conceptionis ejusdem. Satis est igitur relationes ejus evolvere, earumque pulcritudinem, & aptitudinem considerare. Magno in earum numero, quæ se mihi objiciunt, in tribus duntaxat immorabor, quia complectuntur quidquid est admirabilius in hoc Mysterio, & quidquid aptius est ad ciendam nostram erga Deiparam devotionem. III.

Prima est; sicuti Aurora formaliter opposita est tenebris, & nocti; ita Mariam simul esse non posse cum peccato, & privatione gratiæ.

Altera est, sicuti Aurora statim ac prodit nitore suo stellarum fulgori caliginem offundit; ita Mariam ab ipso vitæ suæ primordio officere sanctitati hominum, & Angelorum.

Tertia. Sicut aurora cum suo lumine effundit amoenum frigus, quod suaviorem reddit terræ faciem, ejusque uberiorem fertilitatem; similiter Maria hac die effundit in corda eorum, qui illius cultui devoti sunt, rorem benedictionis, quo emundantur, & in omni virtutum genere foecundantur. Verbo: Aurora hæc, quæ hodie incipit Mundum illuminare, est Maria in Conceptione sua, victrix peccati, sanctior omnibus creaturis simul collectis, fons innocentiæ, & puritatis. Hoc est argumentum; & hujus Sermonis partitio.

Sicuti considerare possumus JESUM CHRISTUM sub tribus eminentibus qualitatibus, tamquam Dei Filium, Redemptorem Hominum, victorem peccati; dicere etiam possumus Mariam in Conceptione sua triplicem cum illo rationem habere, quæ exigit, ut illa omnino sit Sancta, & ab omni originalis peccati labe vacua. 1. Futura est Mater Filii, qui est etiam Filius Dei; atque ut ad tantam hanc, prorsus divinam, affinitatem præparetur, debet omni culpa vacare. 2. Mater est futura Filii, qui futurus est Hominum Redemptor, cujus gloriosi tituli, ut particeps fiat, ipsa quoque peculiari, & excellentiori modo redimitur. 3. Erit Mater Filii, qui futurus est victor peccati, debet ergo immunis esse a peccato, particeps futura victoriarum, quas Filius relaturus est. *P. Bireat argumentum*. IV.

Satis naturale est applicare Beatissimæ Virgini in hoc Mysterio verba illa ex cap. 7. Sapientiæ: *Speculum sine macula Dei Majestatis*. Verba hæc, quæ dicta fuerunt de increata Sapientia, videlicet de Verbo æterno, quod est imago substantialis Patris, & speculum divinarum perfectionum illius, quia genitum fuit in splendoribus, luce ipsa nitidius, atque fulgentius; hæc, inquam, verba cum ea, qua opus est proportione, applicari possunt Conceptioni gloriosæ Virginis, quia V.

1. Concepta fuit sine peccato, præservata ab originali culpa, destinata, ut Mater esset illius, qui a peccato magis distat, quam lux a tenebris; ideoque Maria dici potest speculum sine macula.

2. Quia perfecte repræsentat Conceptionem æternam, ac temporalem hujus Hominis-Dei, qui futurus est Filius suus; verum etiam sanctitatem, puritatem, majestatem, & præstantissimas Dei ejusdem perfectiones.

Pro parte priori; omissis communibus probationibus Conceptionis Immaculatæ Mariæ, ut ostendamus illam esse hoc speculum sine macula, cujus hypotiposim Sapiens tradidit nobis in æterna Divini Verbi Conceptione; hoc unum vobis propono argumentum; Deum videlicet nunquam voluisse, neque permittere debuisse, ut Corpus Sanctissimæ Virginis purius esset, & immunius ab omni culpa, quam anima ipsius. Sed puritas Corporis Beatæ Virginis perfectissima fuit, & puritatem Angelorum supergressa, & si Patribus quibusdam credimus, ad infinitum usque processit; Igitur tantum abest, ut vel minimam peccati labem contraxerit, ut vere speculum sine macula extiterit. Quod autem voluerit Deus, aut velle debuerit, Corpus Mariæ, quæ Mater sua erat futura, nequaquam majori præditum esse puritate, quam esset anima, hoc ratio, & decor a divina Sapientia exigebat; quia anima est pars nobilior in hoc composito, quod hominem constituit, ita ut Apostolus inquit, est vas; anima sit pretiosissimum opobalsamum, quod ibi contineri debet; ideoque virginale Mariæ Corpus, ut Sanctus Bernardus ait, cujus puritas Angelorum puritatem superavit, & ad divinam accessit, non sit, nisi habitaculum ad recipiendam animam longe candidiorem, quæ illius ornamentum erat futura; tum vero potissimum cum puritas corporis sine puritate animæ nullum habeat meritum, nullum habeat pretium apud Deum. Quid magne Deus? Fierine posset, ut tantam gereres curam puritatis corporis illius, quam tibi Matrem delegeras; cum interim patereris, illius animam coinquinari infami labe, qualis est macula peccati originalis; corpus quidem fulgidius esse lumine astrorum,

animam

animam vero luto ipso lutulentiorem, ex quo primi hominis corpus compactum fuit: corporis pulcritudinem parem fuisse, ut te de Cælo in terras alliceret, & animæ sordes te deterrere non potuisse? denique illam, quam tibi Matrem elegeras fuisse aliquandiu dæmonis mancipium, ex quo factum fuisset, ut tu eo tempore odio habueris illam, quam unice dilexisti, exaltasti, & in honore habuisti reliquo tempore vitæ ipsius? Nequaquam id neque credere possum, neque cogitare. Quippe tantum horres crimen, & noxam exectaris, ut ne levem quidem illius umbram pati possis, tantamque innocentiam, & animæ Sanctitatem diligis, ut minime patiaris in persona tua tantam turpitudinem, quanta esset, originem hausisse ex corpore subdito peccatis, & ansam præbeas saltem in speciem, insimulandi consilium tuum ea in re, in qua liquet quam sis religiosus.

Pro altera parte, in qua probandum est, Mariam Virginem reipsa fuisse speculum, quod perfectissime repræsentavit præ ceteris creaturis divinas perfectiones. *Speculum sine macula Dei Majestatis*, sciendum est, Deum, cum ab æterno consilium iniisset sese hominibus ostendendi, dedisse illis duo specula, in quibus dignoscere possent aliquot lineamenta divinarum perfectionum, & admirari Mundi hujus Creatorem in operibus suis. Sed inter has tabulas, & hæc specula, in quibus repræsentatur, & ex quibus potest cognosci, aliæ crassiores, rudioresque sunt, aliæ vero nitidiores. Hæ quidem nimium luminis habent, & sua luce perstringunt: illæ vero nimis offusæ sunt tenebris, atque obscuritatibus. Non desunt tamen quædam inter utrasque posita, & magis captui nostro accomodatæ. Inter priores est hic Mundus ma-
Ad Rom. 1. terialis, inquit Apostolus; *Invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt visibilia conspiciuntur*. Cæli, sidera, elementa, & omnia hæc preclara opera, quæ admiramur, enarrant gloriam, & magnitudinem Auctoris sui; verum cum sint materialia, nequeunt repræsentare, nisi imperfecte, & ad summum crassam, tandemque nobis exhibere imaginem perfectionum Creatoris. Inter posteriores habendum est Verbum Incarnatum, quod cum sit Filius Dei, lux, & splendor gloriæ Patris sui, nimis coruscat, & lucem illius sustinere non valeamus, cum oculi nostri nimis imbecilles sint, & hallucinentur. Sed inter hæc specula tertium adest, quod medium quodammodo tenet, videlicet Sancta Virgo, quæ cum mera sit creatura, nihilominus [illegible], [illegible] nobis magnitudinem, puritatem, [illegible], & præcipuas Divinitatis perfectiones, [illegible] Sanctorum Patrum sententias [illegible], [illegible] ex ipso Filio suo, [illegible].

VI. Quod docet Ecclesia de hoc Mysterio [illegible] est ad duo, quæ duplicem [illegible] sunt: Quorum alterum ostendit magnitudinem Mariæ in beato Conceptionis ejus [illegible]. Alterum vero [illegible] cebat, ad quem usque Sanctitatis cumulum evaserit per optimum usum [illegible] gratiæ, quæ [illegible] ctus animam illius [illegible]. Primum [illegible] nobis sublimem conceptum Sanctitatis suæ, profundam in nobis ciebit venerationem erga Matrem; secundum vero coget nos, ut ad exemplum illius fideliter respondeamus gratiis, quibus nos cumulare Deus dignatur. *Pater Masson in Panegyrico Sanctissimæ Virginis pro die Conceptionis in Adventu.*

VII. Dei Filius ut digne præpararet Sanctam Virginem ad gloriam Maternitatis suæ, illam immunem præstare debuit ab originali peccato, ex primo Conceptionis ejus momento, & ad hoc duæ illum causæ impulerant, altera quidem justitiæ, altera vero amoris.

1. Debebat ille [illegible] justitiam propter eas rationes, quæ [illegible] Paragraphus 4. & 5.

2. Debebat [illegible] testimonium Matri, [illegible] illud [illegible] *primo sermone haveat*.

VIII. Cum Deus sibi Salomonis Templum ædificabat, cujus ipse graphidem proponebat, omnesque dimensiones præscribebat, dici potest ille Mariam adumbrasse sub imagine Templi, quod nomini suo extruebat. Ingrediamur, Christiani, in mysticum hoc Templum, atque ut videamus miracula, quæ operatur, intueamur caussas propter quas illa operatur. Duas potissimum invenio generatim omnibus Templis communes, se quæ probant Mariam immunem fuisse ab originali peccato, eamque Sanctam fuisse a primo suæ Conceptionis momento.

1. Quia Deus residere debebat in illa tamquam in Templo, sed peculiari ratione, quæ est explicanda.

2. Quia ibi recepturus erat qualitatem Redemptoris, & Sanctificatoris hominum; ideoque in antecessum obire munus suum per Matrem suam: *Idem in 2. Sermone de hoc Mysterio.*

IX. *Creavit Deus novum super terram. Jerem. 31.* Cum Sapiens dixit, nihil novum esse super terram, videtur ille tantum locutus fuisse de effectibus, quorum caussæ sunt naturales, quemadmodum palam docet in enumeratione productionum, atque vicissitudinum, quas videmus quotidie in magno hujus Mundi theatro. Sed Jeremias Propheta profert oraculum, quod omnem exigit attentionem nostram, cum inspirato Prophetæ tono ait: *Creavit Dominus novum super terram.* Itaque non loquitur solum de re mere naturali: non enim ex ea faceret Mysterium, quale proponit prodigium illud, quod est futurum. Hoc autem Miraculum prorsus novum, & inauditum, & quod mentibus stuporem allaturum est, non aliud est, nisi feminam tempore suo concepturam, & sinu suo virum gestaturam; *Femina circumdabit virum*. Hoccine igitur, Propheta, novum est, atque ante hanc diem inauditum portentum; quod tamen est exspectatio, & spes futurorum sæculorum? Non ita sane; si inspexerimus solum, quod secundum ordinem naturæ fieri consuevit; verum si fidei lumine illustrati ea sedulo animadvertemus, quæ fiunt in ordine gratiæ, hoc prorsus novum est, & Mysterium admiratione nostra dignissimum.

1. Videre Conceptionem prorsus Sanctam meræ creaturæ immunis ab originali peccato, quod inficit omnem primi hominis posteritatem; hoc portentum est, propter quod natura obstupescit, & quod mirantur Angeli, qui nunquam tale viderant in terra; Sed tunc desistet hic stupor ubi illius caussæ innotuerint.

2. Alterum miraculum, alterumque prodigium, quod Immaculatam Conceptionem hanc comitatur, est videre, usum rationis concessum fuisse Mariæ per singulare privilegium ex eo temporis momento, quo vitam recepit; ex quo judicium nobis ferendum est de privilegiis, quibus cumulata fuit, ut quotidie proficeret Sanctitate, & in singulos dies cresceret perfectione.

3. Videre tandem tertium miraculum, & novum omnino, videlicet originalem justitiam per Adæ peccatum perditam, sed in una Mariæ persona reparatam, scilicet rectitudinem cordis, propensionem in bonum, integram concupiscentiæ extinctionem, in omnes suas cupiditates omnesque cordis sui motus, imperium, &c.

Illam, quæ futura est digna Dei Mater, in ipso felici Conceptionis suæ die iisdem salutare possumus verbis, quibus usus est Angelus [illegible] futuram, X.
ut Altissimi Filius in illius sinu oriretur: *Ave gratia plena*. Plena es gratia ab eo tempore, quo vitam re- Luc. 1.
cepisti. Profecto JESUS CHRISTUS, & Maria tantum gratia pleni vocari possunt, alter quidem ab origine, altera vero per communicationem; alter tamquam fons inexhaustus, altera tamquam rivus perfecta repletus; alter quidem ex se, tamquam Dei Filius, altera vero per privilegium, & tamquam Dei Genitrix. Posito nomine Matris Dei, non desunt mihi demonstrationes, & argumenta ad probandam immaculatam Mariæ Conceptionem, atque ostendendam illam fuisse gratia plenam eodem tempore, quo immunis fuit ab Originali peccato, cujus contagione homines ceteri infecti fuerunt. Ad id tria tantum sunt animadvertenda:

Primum, Matrem hanc creatam fuisse pro illo, qui simul est Filius, & Creator illius.

2. Filium hunc esse omnipotentem, ideoque illam creare potuisse in eo perfectionis gradu, qui esset vacuus culpa.

3. Filium hunc, cum perfecte semper Matrem in honore habuerit, nihil prætermisisse earum qualitatum, gratiarumque omnium, quæ aliquid conferre poterant ad eam gloriosam efficiendam, & super ceteras creaturas attollendam. *Hæc est partitio Domini Ogier in Tomo primo Actionum publicarum.*

XI. Prætermissis prerogativis, quibus Beata Virgo Sanctis omnibus antecellit, immorari volo duntaxat in oppositione, quam cum peccatoribus habet, ubi cognoscemus, quid in illa fecerit gratia ex malis, quæ gignit in nobis naturæ corruptio. Ex origine sumus peccatores per culpam, quam primus Parens in omnem progeniem effudit.

Sumus peccatores per animi studium, quod in nobis hoc Originale peccatum reliquit, quamvis per baptismum fuerit obliteratum. Sumus peccatores per actus, & actualia peccata innumera, quæ patramus. Abscindamus hæc a creatura, & efficiemus verum statum, in quo gratia Sanctam Virginem collocavit. 1. Deus liberavit illam per singularem satisfactionem ab originali peccato. 2. Liberavit eam ab omni proclivitate in peccatum, quam peccatum relinquit. 3. Liberavit eam ab operibus peccati, quæ sunt effectus peccatis originalis.

XII. Gratia, quam recipit Sancta Virgo in purissima Conceptione sua eximii nobis elogii est argumentum, & fidelitas, qua gratiæ illa respondit, magnum nobis est documentum. Utrumque uno Sermone complectimur.

1. Duo singularia possumus considerare. Primum Mariam ex illo momento gratiam recepisse tam uberem, ut Theologi gratiæ plenitudinem vocent; quod explicandum est, atque ostendendum ad quem Sanctitatis

gradum sublata fuerit primo eo temporis articulo, quo fuit concepta. 2. Gratiam hanc in qua confirmata fuit, eam effecisse impeccabilem prorsus singulari privilegio, in quo differt ab illa, quam Patres nostri receperunt, dum formarentur.

2. Duo quoque sunt non minus singularia ex parte Mariæ, quæ vicissim respondit gratiæ peculiari, & adeo copiosæ. Prima est cura, qua hanc servavit gratiam, ita ut illius jacturam facere non posset; namque non minus præcavit in evitandis periculis, omnibusque occasionibus, quam si obnoxia esset vicissitudini fervoris, atque teporis, quam alii experiuntur. Altera est jure studium augendi quotidie magnitudinem gratiæ, cujus acceperat plenitudinem. Præclara laudum argumenta! sed magna etiam pro nobis documenta. 1. Mariæ sollicitudo in tuenda gratia, cujus jacturam vereri non potest, damnabit negligentiam nostram in custodienda gratia, quæ in nobis adeo fragilis est: 2. Mariæ studium in augenda gratia, cujus acceperat plenitudinem, arguet nostram incuriam, qua negligimus in lucro ponere gratiam nostram, quæ cum Mariæ gratia comparata, modica est illius emanatio. *Pater Aurelianensis Tomo 2. Sermonum.*

XIII. Desumi etiam potest pro argumento, ac partitione sermonis de Immaculata Beatæ Virginis Conceptione.

1. Mariam, quæ Dei fuit ab ipso momento, quo esse cœpit, exprobrare nobis ignaviam nostram, qui nimis sero incipimus, & sæpe ad ipsum usque vitæ finem differimus nosmet Deo devovere, cum illa sese statim devoverit.

2. Mariam nunquam cessasse, quominus esset Dei; qua in re nostram exprobrat inconstantiam, quæ efficit, ut passim a Deo recedamus, atque optima consilia nostra interpellemus.

3. Mariam fuisse Dei propter divinæ bonitatis consilia de eadem concepta, cujusmodi erant, illam aliquando futuram Matrem ejus, cooperaturam Redemptioni hominum, futuram eorum advocatam, ac Mediatricem apud Filium suum &c. qua in re nostram nobis exprobrabit voluntatibus Domini rebellionem, *Fromentieres.*

XIV. Hoc ipsum argumentum aliter efferri potest ostendendo 1. Quemadmodum felix hæc creatura diluculo fuit Dei, & a primo vitæ suæ primordio; si hac in re minus illam imitari non licet nobis, hoc enim in ipsa fuit singulare privilegium; saltem posse nos Deo nosmet devovere; simulac nobis ostendit nos suos esse, & ad id unice creatos fuisse.

2. Sicuti Maria a primo vitæ principio Dei fuit, integre, perfecte, & sine ulla exceptione, nos totos esse debere Dei, & alteri cuipiam servituti nunquam mittere, quæ servituti illius adversetur.

3. Sicuti illa semper fuit Dei, quin ne momento quidem cessaverit, propter aliquod quantumvis levissimum crimen, similiter debere nos semper fideles esse Deo, & ad finem usque in illius famulatu perseverare.

Duæ veritates constituent omnem sermonis hujus

XV. de Beatæ Virginis Conceptione partitionem.

Prima est, Deum nunquam magis dilexisse meram creaturam, quam Beatam Virginem. 1. Quia ab æterno cogitavit de illa, ut ad Matris suæ dignitatem illam eveheret; 2. Quia propter electionem hanc voluit illam esse Immaculatam, & sine peccato; 3. Quia propterea sexcentis eam beneficiis cumulavit, &c.

Veritas altera est, vicissim Creatorem nunquam ab ulla creatura; 1. Citius; 2. perfectius; 3. constantius amatum fuisse.

XVI. In hæc verba Psalmi 77. *Sanctificavit Dominus Tabernaculum suum*: considerare possumus tres status esse, in quibus Deus sanctificavit creaturas, gratiæ recipiendæ pares. Alii gratiam receperunt ex primo suæ Nativitatis articulo, sicut Angeli; alii eam receperunt antequam nascerentur, ut Sanctus Joannes Baptista; alii tandem postquam nati sunt, quod ceteris accidit. Gratia vero, quam recepit Maria, habet privilegia, quæ illam super ceteros attollunt; Sanctus enim Joannes nequaquam recepit gratiam statim, ac illam recipere potuit: non enim sanctificatus fuit nisi post sextum a Conceptione sua mensem. Sancti autem, qui post nativitatem suam sanctificati sunt, nonnunquam amiserunt illam, vel saltem amittere potuerunt. Angeli demum, qui in ipso creationis suæ momento gratiam receperunt, gratiæ plenitudinem minime obtinuerunt. Sed Maria sanctum illud Tabernaculum, quod Dominus sanctificavit, 1. gratiam recepit in primo suæ Conceptionis articulo, & statim ac par fuit illi recipiendæ. 2. Gratiam recepit, quin illam posset unquam amittere. 3. Recepit gratiam cum omni gratiæ plenitudine, *Ex specimine Panegyricorum, Partitione 2.*

XVII. Ne consideremus hodierna die in Maria generis nobilitatem, & illustre genus in venas ejus transfusum per tot Patriarchas, & Reges. Tot inter celsitudinis titulos, vere inveniuntur sordes, veterque impii, in tot Heroum sobole. Ut proprie loquar, miror illud gratiæ genus, quod hodie recepit; illud paulisper consideremus Virginis elogium celebraturi, & inde ædificationis argumentum recepturi. Proprie loquendo gratia, quam Deus Mariæ concedit in ipso Conceptionis ejus momento, inde potissimum renidet, quia nullo mediante justitia originalis illi confertur. Hanc non recipit, sed Dominus hanc illi communicat, nunquam amissam per suæ bonitatis effectum; quamobrem illi duo conferuntur bona, quæ nostram attentionem merentur.

Primo. Confert illi Dominus cum originali justitia omnia dona, quæ sequuntur illam & concomitantur; quod primum est privilegium.

Secundo. Confert illi Deus gratiam patrocinii, quæ illam sine labe servabit in reliquum vitæ suæ spatium, eamque in originali justitia tuebitur. Alterum Privilegium. Primum quidem in illius honorem cedit pro tempore præsenti; alterum vero eam protegit pro futuro. *Ex Sermone Manuscripto Patris Carrou.*

Æqua institui potest comparatio felicitatis Beatæ Virginis momento Conceptionis ejusdem, & reliquorum vitæ ipsius dierum cum statu innocentiæ, in quo creatus fuit Adam, ubi de manu Dei prodiit. Scriptura eam nobis descriptionem proponit, quæ in nobis ciet felicissimi illius temporis desiderium. Originalis innocentiæ felicitatem ad tria capita redigo, quæ omnia illius bona complectuntur. XVIII.

Primum est, hominem in hoc statu fuisse objectum amoris, & in quo sibi Deus complacebat: *benedixit ei Dominus*. Alterum est, hominem creatum in rectitudine habuisse absolutum imperium in semet, & dominum fuisse cordis, & affectuum suorum. *Creavit Dominus rectum*. Tertium est ex illo ejecisse mœrorem, & cordis ægritudinem; quippe *Posuit hominem in Paradiso voluptatis*. Felicissimus autem hic status protoparentis nostri culpa amissus, in Mariæ gratiam reflorescere visus est, quia Deus communicavit illi triplex hoc primæ ætatis privilegium. Genes. 1. Eccles. 7. Genes. 1.

1. Illa primo hoc Conceptionis suæ momento accepta fuit Deo per gratiam sanctificantem, cujus tunc recepit plenitudinem.

2. Recepit rectitudinem animæ per perfectum in semetipsam imperium.

3. Gavisa est omnibus deliciis, ac internis gaudiis, quæ ex justitia oboriuntur, & Annæ uterus, ubi concepta fuit, extitit illi Paradisus voluptatis.

1. Gloria Mariæ fuit Conceptam fuisse sine peccato per privilegium, & prærogativam, per quam inter ceteros Adæ filios enituit. Sed hoc simul est, unde homo debet humiliari, eo quod natus, conceptusque sit in peccato, fueritque Dei inimicus, antequam nasceretur. XIX.

2. Incrementum gloriæ est Beatissimæ huic Virgini sartam, tectamque servasse semper gratiam, & originalem innocentiam toto vitæ suæ tempore; sed hominis humiliatio est illius jacturam facere, quemadmodum facit, tot actualibus noxis.

3. Gloriæ cumulus est in Sancta hac Virgine, esse veluti rivum, per quem Deus nobis suas omnes gratias communicat; sed maximum hominis dedecus est per scandalum, & contagiosam communicationem in alios suas effundere iniquitates.

PARAGRAPHUS ALTER.

Fontes, unde hauriri copia potest ad propositas sermonum partitiones exornandas, & Auctores, qui de hoc agunt argumento.

Abdias Apostolis suppar libro 4. historiarum refert Liturgias Sanctorum Andreæ, Jacobi, & Marci, quæ inveniuntur in ipso Bibliothecæ Patrum initio; ubi Virgo Deipara vocatur; *Sanctissima, Gloriosissima, Immaculata, & omnimodo irreprehensibilis*. Illamne *Immaculatam* vocarent, si credidissent Conceptionem illius originalis peccati labe pollutam? Harum Liturgiarum antiquitas, & veritas, probatissimis Auctoribus comprobatur. Sancti Patres secundum rationem temporum.

Sanctus Hippolytus Episcopus, & Martyr, qui vivebat anno 220. in celeberrima Oratione, quam edidit de Mundi consummatione Beatam Virginem Sanctam vocat, & Immaculatam.

Sanctus Justinus Martyr, qui sub idem tempus florebat, hoc eodem titulo appellat, qui maximum est ejus elogium.

Origenes, qui non longe ab hisce temporibus distat, vocat Mariam *Sanctam*, & Immaculatam Matrem Sancti Immaculati; & simul videtur Filii, & Matris comparare puritatem.

S. Cyprianus, qui vivebat non procul ab exeunte Sæculo secundo, *Serm. de Nativitate CHRISTI* testatur Sanctæ Virgini cum reliquis *mortalibus commissa*

in na-

in natura, non autem in peccato; dici ne poterat apertius, nequaquam contraxisse originale peccatum, quod ceteri contraxerunt?

S. Gregorium Thaumaturgus Sæculo tertio *serm. 2. de Annunciatione Virginis*, ubi ait, Angelum salutasse Beatam Virginem gratia plenam, quia in una illa absconditus erat gratiarum omnium thesaurus, asserit etiam illam Sanctam fuisse corpore, & anima supra ceteras mulieres.

S. Epiphanius qui sequenti Sæculo vivebat sub annum 370. pulcherrima profert Verba. *Tu gratia plena es, o Beata Virgo, & post Deum præstans omnibus meris Creaturis, ex quo in mundum introivisti formosior es super Cherubim, & Seraphim.*

S. Ambrosius, qui eodem tempore florebat, hæc profert Verba, quæ in Conceptionis officium inserta sunt: *Virga, in qua nec modus culpa originalis, nec cortex actualis fuit.*

S. Hieronymus eorum æqualis, explicans hæc verba ex Psalmo 77. *Eduxit eos in nube*, illa in allegoricum sensum traducit, & ait Sanctam Virginem fuisse nubem hanc, quæ pertulit Filium Dei in Ægyptum Mundi hujus; Sed hanc nubem fuisse claram, cui peccati tenebræ nullam offunderunt caliginem, & quæ semper innocentiæ, & gratiæ fulgoribus fuit irradiata.

Sophronius Jerosolymitanus Patriarcha Sancti Hieronymi æqualis in Epistola Synodica loquens de Sancta Virgine, inquit illam vacuam fuisse, & immunem ab omni criminis contagione in corpore, & anima, & in sexto Generali Concilio extat magni hujus viri epistola.

Lib. de natura, & gratia c. 36. Sanctus Augustinus, qui vixit sub exitum Sæculi quarti, & in quintum processit, disputans adversus Pelagium Hæreticum Gratiæ JESU CHRISTI inimicum, & qui negabat Originale peccatum; invictis probat argumentis omnes filios Adæ ea labe infectos fuisse; sed explicitis, conceptisque verbis excipit Beatam Virginem propter honorem Deiparæ. Sancti Doctoris verba a nobis allata sunt in Paragrapho quarto. Solum tanti Viri testimonium sexcentis par est, & sine controversia probat, secundum sententiam suam, Virginem nullum umquam actuale peccatum commisisse seu veniale, seu mortale; sed præterea addendum est, mentem illius extitisse, Mariam a peccati originalis labe eximere.

S. Maximus Archiepiscopus Taurinensis ejusdem Sæculi quinti, ita loquitur de eadem Virgine: *Hæc illa est quæ fuit Admirabilis Dei Thronus, Templum Cæleste, Tabernaculum gloriæ, & quæ convenienter, atque decenter nulla fuit originalis peccati labe inquinata*: Ex homilia de Nativitate a Patre Mabillon in lucem edita.

Sanctus Fulgentius ejusdem Sæculi, præter propter hoc ipsum inquit.

S. Eligius Noviodunensis Episcopus, eximium Sæculi ejusdem lumen elogiis prosequitur perfectam Sanctæ Virginis innocentiam, ejusque ab omni labe, ideoque etiam peccati originalis, atque actualis, immunitatem.

S. Ildephonsus Archiepiscopus Toletanus, Sæculi septimi, prorsus devotus, post Deum, honori Sanctæ Virginis, a qua excipiebatur, tamquam sibi gratiosus, ut ipse ait, en quomodo loquatur? *Constat eam ab omni originali peccato immunem fuisse*. Hoc igitur pro certo tunc temporis habebatur.

S. Joannes Damascenus Sæculo octavo; præter quam quod Græcorum Menologii Auctor est, in quo recenset diem Festum Immaculatæ Conceptionis Sanctissimæ Virginis, præclaram edidit orationem de morte illius, ubi loquens de illius in Mundum ingressu dicit: *Naturam cessisse gratia, non ausam progredi, sed paulisper expectasse, donec gratia suum peperisset effectum in Conceptione Mariæ*. Et alibi loquens de Conceptione illius, eamque comparans terrestri Paradiso, ait, illam hoc habuisse privilegium præ Paradiso primo, quia serpens infernalis nullum nactus est umquam aditum in animam ejus.

Eodem, vel nono Sæculo eruditus, & pius Auctor, qui nomen suum celans; Idiotam vocari voluit, in tractatu quodam orationem convertens ad Deiparam, dicit illi, ipsam omnimode formosam esse, & peccati maculam, seu originalis, seu actualis, mortalis, aut venialis in illa non esse, non fuisse, neque futuram esse.

S. Fulbertus Carnotensis Episcopus, qui decimo vivebat Sæculo per paraphrasim afferens Salutationem Angelicam; Ave, inquit, Maria; inter omnes Virgines electa, & quæ semper fuisti immaculata ab ipso primo Creationis Animæ tuæ articulo, quo infusa est in corpus tuum; quippe quia Auctorem omnis Sanctitatis eras paritura.

Sæculo undecimo, numerus ingens illustrium Sanctorum, & Doctorum virorum testimonium reddiderunt Immaculatæ Conceptioni Mariæ. S. Petrus Damiani, in Sermone Assumptionis. Sanctus Anselmus, qui integros edidit tractatus, ac sermones hujus argumenti. Yvo Carnutensis, qui asserit *Mariam creatam fuisse a Deo in puritate prorsus divina*. S. Bruno Carthusianæ Religionis fundator, qui in sermone de Nativitate Virginis instituit antithesim inter illam, ac primam mulierem, & concludit, illamne momento quidem fuisse mancipium Dæmonis per originale peccatum.

Sæculum duodecimum nobis suppeditat adhuc magnam illustrium testium copiam. Rupertus Abbas qui vivebat anno 1120. in Cantica; Hugo, & Richardus a Sancto Victore, qui florebant anno 1130. Petrus Blesensis qui anno 1180. aliique plures æquales.

Non progrediar ultra, cum numerus illorum, qui sequentibus Sæculis scripsere pro Immaculata Conceptione tantus sit, ac fere infinitus; & quin dicam, usque ad Sæculum decimumquartum, ne sermonem quidem habitum fuisse de Immaculata Beatæ Virginis Conceptione, ut Auctores nonnulli dicere ausi sunt; e contra dicendum esse affirmabo post Apostolicum tempus de Sæculo in Sæculum frequentius edita fuisse opera, quibus perfecta Sanctæ Virginis innocentia, & ab omni peccatorum labe immunitas semper fuerit prædicata; & posterioribus tandem Sæculis dubitari incepisse, & oppositam sententiam sustineri. Cumque Sanctus Bernardus proferatur, tamquam hujus Sententiæ antesignanus, qui pluribus in locis, quos protulimus, satis perspicue locutus est, & affirmativam propugnavit Sententiam, nescio quomodo in aliis negativam secutus fuisse dicatur, præsertim vero in Epistola ad Ecclesiæ Lugdunensis Canonicos. Sed ad magnum hunc Sanctum Virum excusandum dicere satis est, illos nequaquam corripuisse, vel exprobrasse quod Immaculatam crederent Conceptionem, sed quod eo processerant, ut propria auctoritate ausi fuissent instituere Festivitatem inexpectato Ecclesiæ Romanæ decreto, a quo pendere debebant, non autem in antecessum maturare. Verum licet concederemus, illa in occasione, & alibi in Scriptis suis locutum fuisse contra Conceptionem, quid aliud inferri potest, nisi ipsum expectasse Ecclesiæ Romanæ judicium, quemadmodum ipse in allata profitetur Epistola? Quidquid dico, subjicio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ judicio; quæ nisi meam probaverit Sententiam; præsto sum, ut illam mutem, ac abjiciam. Quis autem dubitet, utrum si Magnus hic Sanctus Mariæ Virgini devotus, ejusque gloriæ zelotes propugnator, si modo viveret, & videret Ecclesiam omnem colere Immaculatam Sanctissimæ Virginis Conceptionem, in oppositam sententiam esset concessurus?

Albertus Magnus in libro, quem de Sancta Virgine composuit, donec, illam unice exceptam esse a communi eo canone. *In Adam omnes peccaverunt.* *Theologi & Doctores, qui hanc asseruerunt sententiam.*

Doctor Subtilis Scotus Magnus fuit propugnator Immaculatæ Conceptionis, & nemo unus ignorat insignem quæstionem, & occasionem, in qua adeo gloriosa hanc opinionem sustinuit, & diluit validissima argumenta, quæ partis oppositæ Doctores excogitare voluerunt.

Insignis Alexander Alensis librum data opera conscripsit ad probandam Conceptionem Immaculatam.

Gerson Parisiensis Universitatis Cancellarius in sermonibus, aliisque operibus suis, pro hac sententia se stare professus est.

Cajetanus, qui in nonnullis operibus suis visus est dubitasse, palinodiam cecinit in secundo volumine Opusculorum suorum, opusculo primo.

Ambrosius Catharinus, qui Tridentino interfuit Concilio, in quo hæc quidem agitata fuit quæstio, non tamen dirempta, sententiam suam profert in disputatione hujus argumenti, in quatuor tractatibus edita.

Taulerus ducentis ante hanc diem annis in operibus suis testatus est zelum, quo Virginis honorem in hoc articulo procuravit.

Eliëtovæus librum edidit de *Conceptione Beata Virginis cap. 8. & 9.*

Petrus Comestor *lib. de Immaculata Virginis Conceptione.*

Dominicus Soto Doctorum ævi sui non postremus in libro, quem edidit de natura, & gratia lib. 1. cap. 5.

Ludovicus de Carvajal, qui in Tridentino Concilio enituit, eximiam elucubratus est declamationem pro Immaculata Conceptione, quæ ab Universitatibus Parisiensi, & Complutensi approbata fuit.

Franciscus de Torre qui eidem interfuit Concilio quatenus Theologus Sedis Apostolicæ, & qui eximiam conscripsit Epistolam de Originali peccato, a quo immunem facit Sanctam Virginem.

Gondisalvus Sancius Lucifer. *Tract. de hac re.*

Lexina. *Apologia pro Immaculata Virginis Conceptione.*

Gravadus. *Opuscula de Immaculata Conceptione.*

Joannes

Joannes Perlinus. *Apologia Scholastica pro Magnæ Matris immunitate ab Originali debito.*

Mandez Dominicanus *in Mariali lib. 2. cap. 34.*

Chrysostomi Javelli Quæstio Tomo 3.

Sylvestri de Sauvreda, *Ordinis Redemptorum Beatæ Virginis Mariæ de Mercede, Sacra Deipara.*

Joannes de Iguier in Catholicis Institutionibus. Leonardus de Utino in Sanctorali.

Hugo Cardinalis de Sancto Charo in cap. 10. Sancti Lucæ inter Privilegia Sanctæ Virginis, & in aliis operum suorum locis enumerat ab omni peccati labe immunitatem.

Vincentius Justiniani Antist. in tractatu de Conceptione Virginis quatuordecim considerationibus probat Virginem in Conceptione sua ab originali peccato fuisse præservatam.

Idem in eodem tractatu recenset ingentem numerum Auctorum ex Dominicana Familia, qui hanc opinionem secuti sunt, & probat, nullum Religiosum Ordinem præ se tulisse majorem zelum erga Immaculatam Sanctæ Virginis Conceptionem. Plurimos numerat, quos proferre longum esset cum præcipuos jam memoraverimus.

Ex Auctoribus Societatis JESU, qui zelum suum ostenderunt opinionem hanc propugnantes maxime enituerunt.

Suarez *Tomo 2. de Mysteriis quæst. 37. Artic. 1. & 2. Disput. 3. Sect. 5.* ubi de more funditus hoc exhaurit argumentum, proponit objectiones, & diluit.

Bellarminus *lib. 4. De statu peccati* pluribus testimoniis probat Immaculatam Conceptionem.

Ferdinandus Quirinus de Salazar spissum edidit volumen, ubi collegit quidquid dici potest.

Pater Theophilus Renaud tomo 7. cui titulis, *Dyptica Mariana*, hoc more suo tractat argumentum cui addit tractatum, *de retinendo titulo Immaculatæ Conceptionis.*

Antonius Velasques, *de Immaculata Conceptione* fusius argumentum hoc pertractavit.

Canisius in libro, qui inscribitur *Mariale, lib. 5. cap. 27.*

Andreas Pinkus Rumlerez. *Deipara ab Originis peccato præservata.*

Pater Georgius de Rodes. *Disput. de Prædestinat. Mariæ Deiparæ.*

Liber Italice conscriptus in tomis duobus: cui titulus *Controversia de Conceptione Beata Maria Virginie. Opus Patris Thomæ Strozzi ex Societate JESU.*

Vega *in Theologia Mariana Palæstra 3. certam. 3. numer 137.*

[illegible] Non est nobis voluntas referendi hoc in loco omnes Auctores, qui tribus hisce posterioribus sæculis scripserunt probaturi Immaculatam Conceptionem; quippe Recens Auctor quadringentos recenset, inter quos Episcopi numerantur septuaginta, & amplius, & reliqui sunt Auctores propter edita opera celeberrimi. En autem quid mihi visum fuerit accommodatius pro sermone de suggestu habendo.

Triplex Corona Patris Poirè tractatu part. cap. 8. ubi quidquid ad hoc argumentum pertinet fusius pertractatur.

Pater Antonius de Sancto Martino a Porta Carmelita, in libro, cui titulus *les Conduites de la Grace*, parte secunda, ubi agit de peccato Originali, & ubi ostendit Sanctam Virginem præservatam fuisse.

Pater Balthassar de Riez Capuccinus in libro, cui Titulus; Emanens Mariæ Privilegium in Conceptione.

Pater Ludovicus Franciscus de Argentano Capuccinus in Tomo Magnalium Mariæ collatione 4. ubi collegit, quidquid de hoc argumento dictum fuit.

Pater Vincentius Justiniani Antist. ex Sancti Dominici Familia in eximio tractat. de Conceptione Immaculata Deiparæ Hispanica lingua compositus, & recens in Gallicum verso.

Nomenclator Marianus compositus a Patre Niquet, libro 4. cui titulus: *Purissima, & omni laude dignissima.* Hinc hausimus ea quæ pertinent ad Sancti Thomæ auctoritatem.

Pater Ludovicus a Ponte in Meditationibus, Parte secunda, Meditat. 3. Punctis secundo, tertio, & quarto.

Pater Crasset in libro cui titulus; Vera Devotio erga Beatam Virginem parte 2. tractat. 4. quæst. 5. ubi agit de Institutione Festivitatis Conceptionis.

Abelli in libro de traditione Ecclesiæ, quatenus spectat ad peculiarem Fidelium Devotionem.

Pater Nepveu in tomo 4. Christianarum Considerationum pro singulis anni diebus.

Pater le Valois in interioribus Alloquiis de Mysteriis Deiparæ.

Molinier, quamvis dictio sit antiquata, pulcherrimos tamen sensus habet. Concionatores recentiores.

Granatensis duos habet hujus argumenti sermones.

Franciscus Lucaburgensis plures habet sermones de Virginis Conceptione.

Pater Bourdalove in Mysteriis Beatæ Virginis.

Pater Aurelianensis in tomo 2. Sermonum suorum.

Pater Massillon in Sermonibus sub illius nomine editis.

Pater Texier in separato volumine de Mysteriis Sanctæ Virginis, & in Adventu.

Pater Cheminais de Mysterio Conceptionis.

Pater de la Colombiere duos habet deinceps Sermones Immaculatæ Conceptionis, videlicet 26. & 27.

Biroat similiter duos.

Fromentiere in Sermonibus.

Oger in tomo primo Actionum publicarum.

Masson Oratorii Presbyter in Adventu.

Pater Duneau in tomo Mysteriorum, duos habet hujus argumenti Sermones.

In Sermonibus Moralibus tomo Mysteriorum, plures de Virginis Conceptione pulcherrimos invenies.

Pater Castillon in Adventu.

Auctor Sermonum in omnia Christianæ Moralis argumenta, in tomo de Mysteriis Beatæ Mariæ duos habet de Conceptione.

Sarazin sub finem Adventus Sermonem habet hujus argumenti.

In Specimine Panegyricorum tria sunt Specimina de Conceptione, & aliud in Specimine pro Adventu. Qui collectanea ediderunt.

Labitha. *Titulo Maria.*

Carthagena. *Homilia de Conceptione.*

Spanner, Polianthea Sacra. *Titulo Maria. Paragrapho Secundo.* (Nemo ampliora edidit Collectanea.

PARAGRAPHUS III.

Loci, Figuræ, Applicationes Scripturæ huic argumento.

T*Ota pulcra es amica mea, & macula non est in te.* Cantic. 8.

Primogenita ante omnem creaturam. Ecclesiast. 24.

Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret a principio. Proverbiorum 8.

Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret; necdum erant abyssi, & ego jam concepta eram. Ibidem.

Signum magnum apparuit in Cælo, Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus ejus.

Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias. Cantic. 2.

In plenitudine Sanctorum detentio mea. Ecclesiast. 24.

Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine; nonne tu qui solus es? Job 14.

Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & inter semen tuum, & semen illius. Ipsa conteret caput tuum. Genes. 3.

Veni columba mea; Immaculata mea. Canticorum 5.

Ipse creavit illam in Spiritu Sancto, & vidit, & dinumeravit, & mensus est. Eccli. 1.

Non permisit me Dominus ancillam suam coinquinari. Judith 13.

Quæretur peccatum illius, & non invenietur. Psalmus 10.

Erit in novissimis diebus præparatus mons domus Domini, in vertice montium. Isaiæ 2.

Opus grande est, neque enim homini præparatur habitatio, sed Deo. 2. Paralip. 29.

Sanctificavit Tabernaculum suum Altissimus. Psalmus 45.

Domum tuam decet Sanctitudo Domine in longitudinem dierum. Psalm. 92.

Adjuvabit eam Deus mane diluculo. Psalm. 45.

Non morieris, non enim pro te, sed pro omnibus lex constituta est. Esther 15.

Gloriosa dicta sunt de te Civitas Dei. Psalmus 86.

Diligit Dominus portas Sion, super omnia Tabernacula Jacob, Psalm. 86.

Benedixisti Domine terram tuam, avertisti captivitatem Jacob. Psalm. 84.

Non gaudebit inimicus meus super me. Psalmus 40.

Dominus custodit introitum tuum, & exitum tuum. Psalm. 120.

Qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo. Eccli. 24.

Elegi, & Sanctificavi locum istum. 2. Paralip.

Fecit mihi magna, qui potens est. Luc. 1.

Decorus Filii pater sine honore, & gloria hominis ex honore Patris sui. Ecclesiast. 3.

Gratia ejus in me vacua non fuit. 1. Ad Corinth. cap. 15.

Quis

Quis ex vobis arguet me de peccato? Joannis 8.
Speculum sine macula. Sapient. 7.
Non intrabit in eam aliquid coinquinatum. Apocalyps. 21.

Exempla, & Figuræ, ex veteri Testamento petita hujus argumenti.

Terra Virgo, ex qua effictus fuit Adam, est prima figura purissimæ Conceptionis Mariæ.

IN ipsis Mundi incunabulis re adhuc integra invenio in terrestri paradiso formationem primi hominis ex terra Virgine, quæ nondum maledicto subjecta fuerat, quæ figura est Mysterii quod celebramus, etenim ex Apostolo Sancto Andrea, referente Abdia Patriarcha Jerosolymitano, disco: *Sicut primus Adam formatus fuit ex terra Virgine, nunquam maledicta; ita secundus Adam formatus fuit ex Maria Virgine nunquam maledicta.* Hoc Testimonium hominis, qui primus ad Apostolatum accitus fuit, non solum nobis figuram suppeditat, verum etiam probationem Conceptionis Immaculatæ Mariæ Matris Domini. Si enim Secundus Adam, qui est JESUS CHRISTUS formatus fuit ex Maria Virgine nunquam maledicta, ergo illa concepta fuit sine peccato originali, alioquin fuisset aliquando maledicto obnoxia non secus ac homines ceteri.

Eva, quæ ante peccatum creata fuit in statu innocentiæ, ipsa quoque est figura Mariæ.

Aliam nanciscor figuram in prima Muliere viventium Matre, vel potius morientium; quæ ante peccatum suum producta fuit in statu innocentiæ, & originali Justitia prædita, ex quo cum Sancto Hieronymo argumentor: Evam alteram, quæ Maria est, quæ hoc vocatur nomine, quemadmodum JESUS CHRISTUS vocatur Adam Secundus, nequaquam futura erat inferior, cum æquum non fuerit illam, per quam peccatum, & mors ingressa erat in mundum, frui pluribus, & majoribus privilegiis illa, quæ eidem consulit vitam. Si ergo Eva ex latere hominis terreni formata originalis justitiæ dono aucta fuit; Maria quæ formata fuit ex Adam Secundo, & Cælesti, ita infelix erat futura, ut in scelere conciperetur? Sancti Patres oblectati sunt per antithesim duas hasce mulieres comparare; necnon in omnibus, & per omnia primæ secundam præferre; cur igitur & ipsi non præferamus illam in re tanti momenti?

Sancta Virgo per Arcã Noe præfigurata.

In altera ætate, quæ incipit e temporibus Noe usque ad Abraham, video Arcam jussu Dei ædificatam, quæ victrix de fluctibus, atque undis diluvii, nullo affecta fuit detrimento, quia in se gerebat generis humani reliquias ad terrarum Orbem iterum habitatoribus replendum destinatas, qua re significabatur, Sanctus Ambrosius ait, Sanctam Virginem semper de peccato victricem nunquam involutum iri in peccati originalis Cataclysmo; quia gestare debebat humanæ naturæ reparatorem tot mensibus, quot Arca Noem gessit. Mox respicio columbam hanc, quæ egressa de Arca, nequaquam insedit limo, neque fluctuantibus hominum cadaveribus, sed reversa est rostro gerens oleæ ramum, quasi esset hominibus pacis nuntia. Hæc ipsa erat illius figura, quam Sponsus Cælestis in Canticis suam columbam appellat: *Una est columba mea, perfecta mea.* Unica, & perfecta, quia nemo præter illam vacuus fuit a luto originalis peccati, & a sordibus actualis, quam eamdem ob caussam loquens illi ait; *Tota pulcra es, amica mea, & macula non est in te.* Si peccati Originalis macula fuisset in illa, nequaquam fuisset tota pulcra, & perfecta: sed quia illum erat paritura, qui hominibus pacem erat daturus, nequaquam decebat, ut vel brevi momento rebellis esset Deo suo.

Cant. 6.

Cant. 4.

Scala Mystica, quam vidit Jacob in somnis, figura est hujus Mysterii.

In tertia Mundi ætate, ut Saram, Rebeccam, & Rachelem prætermittamus, quæ totidem fuere Beatæ Virginis figuræ, eligo solum figuras, quæ aliquam habent cum illius Conceptione rationem. Satis igitur mihi erit proponere vobis Scalam mysticam, quam vidit Jacob Patriarcha de terra usque in Cælum pertingentem, cui Dominus innitebatur, & per quam Angeli ascendebant, & descendebant. In hac figura illam intueor, cujus corpus vix productum fuit in terra tamquam alterum Scalæ caput, cum anima caput alterum cælestibus gratiis fuit decorata; quia Dominus non solum illi debebat incumbere, verum etiam ab illa ortum, & vitam recipere, ita volens, ut per illam homines in Cælum ascenderent, & fierent Angeli, & descenderent Angeli hominibus opem laturi.

Vellus Gedeonis alia figura.

In ætate quarta quæ a Moyse ad David usque procedit, Sancti Patres nobis duas indigitant figuras, quæ præ ceteris ad Mysterium hoc referuntur. Harum prima est Gedeonis vellus, primum quidem Cælesti rore madidum in loco arido, & mox aridum in solo madido. Video illam quæ Dei Mater erat futura, Cælestibus gratiis irrigatam fuisse, cum universum genus humanum esset sterile, & infæcundum, & contra vero cum peccatum in omnes homines exundavit, colluviem hanc ad ipsam usque non pertenisse. De Incarnato Verbo dictum est; *Descendet sicut pluvia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram;* ad significandam gratiarum affluentiam, quibus terra hæc uberrima erat irriganda.

Psalm. 71.

Maria comparata cum Arca fœderis, Templo, & Tabernaculo.

Ad locandam fœderis arcam, quæ ad summum erat materialis imago magnitudinis, & Majestatis Dei; David infinitas collegit opes, ac divitias; sed quas gratiarum divitias, quæ virtutum ornamenta, quem meritorum thesaurum existimare debemus, Regem Cælorum præparasse ad exornandum, & locupletandum Templum vivens, in quo ipse personaliter erat habitaturus? sed antequam operi manum admoveret Deus se gessit eo modo quo se gesserat cum Moyse pro Tabernaculi, & cum David pro Templi ædificio. Videmus enim in Exodo illum Moysi imperantem Tabernaculi substructionem ad cultum, quem sibi ab Israel adhiberi cupiebat. Postquam singillatim præcepit, quibus rebus usurus esset in hoc opere, cujus satis prolixam instituit hypotiposim, proponit eidem rei faciendæ exemplum in Monte Sina, & dixit illi: *Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est;* dicto paruit Moyses. Præterea legimus in primo libro Paralipomenon quod est supplementum Historiæ Regum; postquam David explicuit subditis suis, quomodo Templum esset ædificandum, ornamenta, quæ requirebantur, & omnem apparatum, dixisse illis: *Omnia venerunt scripta de Manu Domini ad me, ut intelligerem opera universa exemplaris.* Ita se gessit Deus erga hoc Tabernaculum, ac Templum vivens; hujus exemplar proposuit ab æterno, & in divina præsentia sua præparavit ornatus omnes, quibus divinum hoc opus erat condecorandum, & quod in hoc singulare est, Deus ipse ante omnia sæcula illius graphidem exornavit. *Ab æterno ordinata sum;* Ipse, inquam, perfecit, & ad unguem adimplevit omnia, quæ in illo sibi faciendâ proposuerat.

Exod. 25.

1. Paralip.

Dissimilitudo inter fœderis Arcã, & Beatam Virginem.

Fœderis Arca alia figura est Sanctæ hujus Virginis in Immaculata, & integerrima Conceptione sua, ubi tot sunt consideranda, ut Ecclesia censuerit Beatam hanc Virginem vocandam esse, *Fœderis Arcam.* Arca illa fabrefacta fuerat ex ligno incorruptibili, intus, & extra ex auro mundissimo deaurato. Aurea corona septa erat, omnesque illius dimensiones sumptæ fuerant perquam diligentissime, & in quatuor angulis quatuor erant annuli ex auro, ita ut suspendi posset, atque transferri. Illam tegebat Propitiatorium ex auro mundissimo, in cujus lateribus duo eminebant Cherubin ex auro, quorum facies invicem semet ultro citroque respiciebant. Hæc in se continebat Tabulas legis, vas manna oppletum, & Virgam Aaronis, quæ floruerat. Mystici egregie figuræ hujus partes applicant; Inquiunt, lignum incorruptibile ex quo Arca illa compacta erat, repræsentare incorruptibilitatem corporis, & animæ Sanctæ Virginis, quæ immunis extitit a labe peccati. Aurea corona regiam indigitat potestatem; quatuor annuli, quatuor Virtutes Cardinales, Propitiatorium, & Cherubin a quibus tegebatur, erant figura Incarnationis, pro qua Maria in Mundum veniebat. Mitto ceteras applicationes, quas rerum Divinarum contemplatores faciunt reliquarum partium, quæ ad hanc pertinent Arcam: mihi satis est dicere, nomen hoc ab Ecclesia datum fuisse Mariæ, ut credam, hanc non extremam fuisse inter præcipuas ejus figuras.

S. Virgo repræsentata per Reginam Esther, quæ immunis fuit a lege communi, cui omnes subjacebant.

Prætereo ceteras figuras mortuas, & viventem adfero, hoc in Argumento non prætermittendam; Hæc est Regina Esther, quæ contremiscens, ac præ timore trepidans, adit Regem Assuerum, qui generale mortis edictum evulgaverat contra universam Judæorum gentem, ex qua ipsa quoque originem duxerat. Occurrit illa Regi ad illius iram mulcendam, atque edictum tollendum. Quemadmodum generalis ista lex ipsam quoque cum ceteris involvere videbatur; Rex, cui erat carissima, de solio descendit, eamque confirmavit, solidavitque eo in metu, propter quem defecerat viribus; eamque his verbis affatus est, quæ Mariæ Virgini semper fuerunt applicitæ, ubi de Conceptione illius sermo habitus est: *Non pro te, sed pro omnibus, hæc lex constituta est.* Fieri ne posset, ut Assuerus majorem haberet vim ac bonitatem ad eximendam Sanctam hanc Reginam a lege generali, qua Judæi omnes morte erant plectendi, quam JESUS CHRISTUS habere potuisset ad immunem efficiendam Genitricem suam a generali ea lege, qua omnes filii Adam morituri erant?

Applicatio plurium locorum Scripturæ Sanctæ ad hoc argumentum.

Aliorum hominum conceptio lacrymis digna est.

D*Ominus possedit me in initio viarum suarum.* Proverb. 8. Veteres quotannis celebrabant diem suæ Nativitatis, atque Conceptionis imbre lacrymarum. Ita Job postquam anathemate percussit diem, qua natus est,

tus est, hoc idem profert anathema in momentum suæ Conceptionis; quia omnes concipimur iræ Filii; sed longe aliter de Maria dicendum est, Primum Conceptionis ejus momentum fuit tempus gratiæ, Deus enim illam propitio intuitu dignatus est. Nunquam fuit iræ filia; neque enim recepit unquam peccati labem, quam Deus nullibi pati potest, nisi illam odio persequatur. Itaque terra universa in Mariæ Conceptione congaudet; Angeli ipsi, teste Sancto Bernardino Sennensi, in Cælis lætantur hymnis, & Canticis, quippe viderunt Deum in initio viarum suarum possedisse illam; & illam semper fuisse Dei sui, quemadmodum Deus vicissim fuerat illius: *Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus*. (Cant. 2.) Veritas hæc indiget ne probationibus, quandoquidem innititur unanimi Ecclesiæ consensui? Gaudeamus ergo, eo quod Maria semper immunis fuit a jugo crudeli, & Deus ita illam prævenit copiosis misericordiis suis, ut unica fuerit ex filiabus Adam, cui laudi vertatur, nunquam dæmonis imperio subjectam fuisse. *Pater la Colombiere tomo 2.*

(Maria nunquam recessit a Deo.) *Dilectus meus mihi, & ego illi. Cant. 2.* Quamvis Mariæ Sanctificatio tunc temporis, quo concepta fuit, Conceptionem illius magis venerabilem fidelibus præstiterit; non tamen hoc illud est, quod in ipsa magis eluceat in hoc Mysterio. Hujus memoriam recolimus, ut Deo gratias agamus ob gratias, quibus placuit Ipsi eam ex eo momento cumulare; quod tamen facimus, ut justis celebremus encomiis merita incomparabilis hujus Virginis, quæ ea illo temporis articulo Sanctissimorum hominum merita æquiparavit.

Verum est, a Creatore illam secretam fuisse ab aliis hominibus, re adhuc integra, ipsam a peccati labe præservando; verum etiam est, ipsam sese distinxisse illico gratiæ Dei respondendo. Verum est Deum totum illius fuisse per amorem hunc prævenientem, & gratuitum, quo actus dilexit hanc Creaturam, educens illam de massa Adam, ut eam collocaret in loco, ubi sola inveniatur cum JESU CHRISTO Filio suo: ita Deus totus fuit Mariæ. *Dilectus meus mihi.* Sed verum est etiam dicere, Mariam totam fuisse Dei a primo suæ Conceptionis articulo; illam vere fuisse stellam matutinam, quam Deus illustravit, sed quæ Deo tributi loco reddidit laudes omnium horum donorum; & hanc illam esse de qua Propheta dixit: *Ubi eras, quando astra matutina laudabant me.* (Job 38.) Maria ne unum quidem elabi passa est momentum, quo non vacaret Deo; quo illum non amaret; quo gratias illi non ageret pro singulari beneficio Immaculatæ Conceptionis suæ: Verbo; semper tota fuit Dei; *& ego illi. Idem.*

(Omnes nascimur peccatores, quia descendimus a primo homine, qui primus fuit peccator.) *Vixit Adam, & genuit ad imaginem, & similitudinem suam. Genes. 5.* Peccator gignit peccatores, & per funestam successionem soboles nequior oritur ea progenie nequam. Hinc fit, ut nati in peccato, & per peccatum nascamur ad pœnitentiam. Vix corpus nostrum coaluit, cum illud castigare, & in servitutem redigere tenemur. Vix oculi nostri aperiuntur: cum lacrymas tenentur effundere: vix cor accepimus, cum illud arctire cogimur præ dolore, & pœnitentia, quia ad veterem hominem pertinemus, & quia ab origine & nativitate sumus *Natura filii iræ*. Molesta veritas, quæ nostram frangit superbiam, & qua docemur, cum peccatum mutaverit hominis statum in ipsa origine, indelebilem impressisse labem, & corruptionem, quæ ad novissimos quoque posteros pervadit, & quæ facta quodammodo est tamquam naturæ proprietas, quæ crescit, atque effunditur prout natura se extendit, atque multiplicat; & quæ licet sit personalis & aliena, facta est per fatalem communicationem communis omnibus, & singulorum propria. Ostenta igitur, quoad tibi libitum fuerit, hanc Sanguinis puritatem fluentem domi tuæ de parente in Filium; ipsam repete originem: illam veneno infectam reperies; numera singulas generationes & recense familiæ tuæ titulos ampliores: vetustissimus ex omnibus titulus erit peccatoris. Ubi collegeris in te gloriam omnem, omnesque fortunas avorum tuorum; primus ille, a quo ducitur genus tuum, non legavit tibi in hæreditatem, nisi peccatum, & mortem. Verumtamen ex hominibus reliquis excipiamus gloriosam Virginem, cujus Conceptionem recolimus. Maria cum delecta fuerit JESU CHRISTI Mater futura, & in ordine Redemptionis, & Reconciliationis hominum comprehensa; ex ipsa electione, & dignitate sua hausit Conceptionis suæ privilegium.

(Non alia Mulier nisi Maria conterere potuit caput Serpentis, quod haud facere potuisset, si fuisset in Originali peccato concepta.) *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & ipsa conteret caput tuum. Genes. 3.* Cum protulit Deus hæc verba indignationis, & maledictionis, dubitandum non est, quominus in mente illius obversaretur pura, & Immaculata Conceptio Mariæ: de qua enim alia muliere dici potest, contrivisse caput Serpentis infernalis? nisi de hac Incomparabili Virgine? & quomodo hæc prophetica comminatio adimpleri potuisset per Ministerium illius, si Conceptio ejus nequaquam immunis fuisset a labe? Si Originale peccatum aliquam conciliasset inter illam, & dæmonem consensionem in locum æternarum inimicitiarum, quas posuit Deus, & si quin illa serpentis caput confringeret, virulento morsu fuisset infecta? Igitur Maria certe fuit victrix hæc mulier, de qua Deus loquebatur allata proferens verba.

Opus grande est, neque enim homini præparatur habitatio, sed Deo. 1. Paralipomen. cap. 29. Opus hoc magni momenti est, non enim homini sedes paratur, sed Templum Deo dignum. Idcirco tot auri, argentique talenta, tot lapides pretiosi, tot ligna ex cedro, & Settim, tot egregii artifices, Sculptores, Architecti, comparandi fuerant, & tanta adhibenda fuit in deligendo illius conditore sedulitas. (Si magno opus fuit apparatu, & sumptu ad Templum ædificandum, ut ibi Deus permaneret, quid opus fuit ut illi pararetur in Templum vivens hoc, Beata Virgo.) David, Vir ille secundum cor Dei, gratia hac non est dignus; ille non semper fuit justus, & clemens; quæritur innocentia, quæ nullo unquam crimine fuerit labefactata, qualis est pueri in tenella ætate: *Salomonem filium meum elegit Deus, adhuc puerum, & tenellum.* Veruntamen, amabo vos, quænam est hæc habitatio, quæ præparabatur Æterno tanta cum sedulitate, & cura? Dei immensitas non continetur inter cancellos Ædificii, quantumvis Magnifici, & superbi; & si Scriptura narrat illum in Salomonis Templo inhabitare, ideo dictum est, quod ibi servabatur Arca, quæ quoddam erat veluti pignus, quod dederat Judæis particularis patrocinii contra inimicos illorum: & nihilominus fuit *Opus Grande*, quod pro Architectis habere debuit duos celeberrimos Reges, alterum quidem ad opus suscipiendum, alterum vero ad illud perficiendum. Conjicite ergo Fideles, quodnam futurum sit opus destinatum pro reali, & corporali habitaculo Dei Incarnati; judicate quodnam esse debeat hoc Templum ædificatum a Deo, & pro eodem Deo. Itaque quænam institui potest comparatio inter Salomonis Templum, & mysticum hoc Templum, videlicet Sanctam Virginem? Quænam Domus, quod palatium ædificari poterat Deo, a quo digne satis reciperetur? Homines quidem hoc facere non potuerunt, sed Deus ipse hoc præstitit, ipse fuit Architectus pretiosi hujus Templi, cujus mansio illi gloriosior, atque acceptior fuit eodem Empyreo. *Ex sermone Domini Ogier de Conceptione.*

(Quæ fuerit excellentia gratiæ, quam recepit Maria momento Conceptionis suæ.) *Erit præparatus mons Domus Domini supra verticem montium; Fundamenta ejus in montibus Sanctis. Psalm. 86.* Sanctus Gregorius Magnus ex his Prophetæ Verbis occasionem capit asserendi Sanctissimam Virginem non solum sine peccato conceptam fuisse, verum etiam primo suæ Conceptionis articulo gratiam illius vel æqualem fuisse vel majorem Sanctitate Angelorum omnium, omniumque Sanctorum, & illam inde initium duxisse, ubi alii desinunt. Fundata est supra verticem montium, videlicet prima illius Sanctificatio, & Ingressus in mundum sublimior, atque elatior est ceterorum Sanctitate, & perfectione. Itaque quantum placuerit vobis, merita, gratias, & spirituales divitias extollite, quas Sanctus Joannes Baptista acquisivit triginta annorum spatio, quo mansit in deserto, & eas, quas tot decies centena Martyrum, Confessorum, & Virginum millia collegerunt humiliationibus, precibus fervidis, pœnitentiis, & operibus Caritatis, hæc omnia simul coacervate, & dicite, Deum ita Sanctam Matrem suam dilexisse, ut gratiis his illi plura fuerit largitus a primo Conceptionis ejus articulo.

(Similitudo quam habet Maria cum Filio suo ratione innocentiæ, in qua nemo quidquam nactus est quod reprehenderet.) *Quis ex vobis arguet me de peccato? Joann. 8.* Opus est, ut Mater Filii Dei, quantum fieri potest, similis illi sit in gratia; quoniam Mater, & Filius debent esse eorumdem privilegiorum participes. Oportet igitur, ut illa sit irreprehensibilis non secus ac ille in omni re; & ipsa etiam provocare dæmones valeat, ut in se vel minimam peccati labem deprehendant. *Quis ex vobis arguet me de peccato:* Alioquin hoc cederet in JESU CHRISTI probrum, & aliquid esset monstrosum in œconomia Incarnationis ejus, si natus ex Æterno Patre immutabiliter Sancto, natus esset ex Matre, quæ aliquando culpa non caruisset. Et constat ratio, Filius enim, & Mater non solum communem habent gloriam, sed eamdem, videlicet, arcte adeo cojuncti sunt, ut eorum gloria, simul, & ignominia invicem separari non possint. *Filii gloriam cum Matre non tam communem judico, quam eamdem, Arnoldus ait Carnotensis.* (Tract. de Laudibus Mariæ.) Igitur dicere potuit, quod postmodum Filius dixit: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Quis objiciet mihi, me in leve aliquod crimen lapsam fuisse? Quamvis non alia, nisi originalis peccati labe fuisset infecta, idque ad breve tantum temporis spatium, licet mox gratia maculam hanc obliteraverit, momenti hujus dedecus in omnem illius vitam manasset, & consequenter in probrum Filii; fuissetque verum asserere, etiamsi ille Sanctus in persona sua extitisset, fuisse tamen nocentem in persona Matris, ideoque absolute dicere non potuisse: *Quis ex vobis arguet me de*

pecca-

parata? Conceptio hæc nimis fuisset contumeliosa utrique, Matri simul, & Filio; Opus est ergo, ut Filius Matri eam dederit Sanctitatem; quæ suæ similis esset, & Maria similis fuerit Mulieri, cujus meminit Apocalypsis, quæ erat amicta Sole ita ut nulla ex parte umbram posset admittere.

Opus est Mariam immunem esse a peccato, quia Deus tamquam in Templo suo permanere debet.

Non enim homini praparatur habitatio, sed Deo. 1. *Paralipom.* 29. Oportuit Mariam immunem fuisse ab omni peccato, quia Dei Filius ex ejus sinu erat nasciturus, tamquam in primo Templo suo, & primus usus officii sui hoc Sanctitatis suæ pignus merebatur; *Neque enim homini praparatur habitatio, sed Deo.* De illius Conceptione argumentandum non est, sicut de aliorum hominum conceptione. Extrinsecus videtur Virgo, aliis similis, sed Templum est, quod gratia præparat Deo: Si enim pro Templo Jerusalem Deus voluit quodammodo semet præsentare, & palam descendit sub nebulæ forma illud consecraturus per suam præsentiam, adeoque illud se dignum effecturus, nonne opus erat, ut descensurus in vivens hoc Mariæ Templum, illud etiam consecraret? Non requiritur, ut sicut in aliis Templis ædificatio Consecrationem præcedat; sed opus est, ut primum vitæ ejusdem momentum sit etiam Consecratio illius, ut dici possit de illa, quod dici potest de Templo Salomonis: hoc repletum fuisse a Deo Majestate sua, & gloria sua, & ita repletos fuisse status omnes vitæ suæ gratia, & gloria, ut ne unus quidem fuerit vacuus Deo, & primum ipsum Conceptionis ejusdem momentum repletum fuerit Majestate sua, & hac gloria consecratum.

In hoc Mysterio discere debemus, nobis sublimem habendam esse gratiæ Sanctificantis ideam.

Dominus possedit me in initio viarum suarum. Prov. 8. Verba hæc ab Ecclesia applicantur gloriosæ Virgini, quæ jure suo gloriari potest se numquam in dæmonis captivitatem allectam fuisse. Hæc purissima est Creatura, quam sibi Deus in Matrem delegit; mirumne esse debet, tantam gessisse curam cordis illius, ut illud magna cum zelotypia possideret, ejusque sibi prima reservaret obsequia! Hoc Templum est, ubi erat inhabitatura omnis plenitudo divinitatis. Mirumne est, si ne minimam quidem labem in illo passus fuerit? Sanguis est, ex quo Spiritus Sanctus facturus est illi corpus; nonne æquum est, ipsum quam diligenter præcavere, ne corrumpatur? Sanctus Sanctorum possetne contrahere affinitatem cum carne peccati labe infecta? Discamus ergo ab Ecclesia tantam colere in Maria prærogativam, si hoc Mysterium penetrare velimus per infidelem curiositatem, quæ officit quidem gloriæ Matris Domini, sed quodnam illinc elicere possumus documentum ad morum nostrorum ædificationem! Filii odii, & iræ possumusne evitare tristem illam calamitatem, in quam primo originis nostræ momento incidimus? Nunquid assequi possimus, ut fatale hoc momentum non sit pro nobis momentum maledictionis? Filius patris rebellis potestne in lucem prodire, quin afferat secum rebellionis patriæ characterem? Non item. Non fert animus proponere vobis pro exemplo privilegium quod merus est effectus liberalitatis Dei; sed ideo credatis hoc Mysterium pro nobis vacuum esse doctrina; percipere enim possumus ex hac prærogativa conceptum; qui habendus est de gratia Sanctificante, per distinctionem, qua Mariam supra ceteros studet attollere, illam ab ipso originis suæ momento Sanctificans, & ostendens quo in horrore ille habeat, & a nobis haberi velit peccatum. *Ex sermone Patris Cheminais de Conceptione.*

Dominus possedit me in initio viarum suarum. Proverb. 8. Dominus possedit me, vel juxta aliam versionem *creavit me* ab initio viarum suarum. Quænam sunt viæ Domini? Misericordia, & Justitia, Psalmista inquit. *Universa via Domini Misericordia, & Veritas.* Sed quandonam incepit ingredi in has vias? Cum proposuit consilium Incarnationis, quod accidit ex ejusdem Prophetæ sententia *cum Misericordia,*

Psalmi 84.

& Veritas obviaverunt sibi; justitia, & pax osculata sunt. Quoniam igitur Dominus Mariam creare constituit, postquam homines salvare decrevit, nonne concludendum est, Mariam alioquin in Mundum nequaquam fuisse venturam, & per illam Deum ingressum fuisse in vias Misericordiæ erga homines? Ita sane, Verbum Incarnatum disponens ordinem temporalis Nativitatis tuæ, consilia miscebas de Nativitate Matris tuæ, & ostendebas locum Auroræ

Job 38.

huic, quæ tibi erat præcessura? *Ostendit aurora locum suum.* Unque Pater Æterne! in ipso momento immutabilium decretorum tuorum, formasti Ma-

Psalm. 73.

trem, & Filium, aurorom, & Solem; *tu fabricatus es auroram, & Solem,* alteram ab altero non secrevisti, sed per gratiæ tuæ dispositionem voluisti, ut Maria tota esset JESU, & JESUS totus esset Mariæ. Quæ vestra sententia est, Christiani? Nonne decebat Deum; Nonne intererat dignitatis Filii Dei sibi Matrem deligere non in alium usum, vel finem destinatam? Nonne gloriosius ipsi etiam erat Virgini, ut JESUS unica esset Creationis illius caussa, & subjectum? *Quæ est ista, quæ progreditur, quasi aurora consurgens.* Cant. 6. Nunquamne vos cepit oblectatio Cælum respicaendi sub exitum noctis alicujus innubis, atque ab omni densa vaporum caligine immunis, cum tamquam in theatro coruscat quidquid in Cælo nitet, ac præclaram sui speciem præsefert? Jucundum est spectaculum videre tot sydera in aciem ordinata, tot astra in numerum, & cum mensura suos orbes obeuntia, tot stellas, ac planetas nitentes, alios quidem majores, minores alios; sed singulos cum peculiari nitore, quo distinguuntur. Nonne diceres, noctem adeo coruscantem nequaquam diurnæ luce esse deteriorem? Sed expecta paulisper, donec rutilet aurora, & statim videbis nocturnas has lampades extingui, sydera evanescere, & stellas has caligine suffundi. Sed me dicentem prævertis, figura hæc nimis clara est, & nulla indiget explicatione. Stellæ sunt Sancti; sed Sancti isti quantumvis admirabiles, ubi cum Maria comparantur, lucem amittunt. Ita est Christiani, ubi considero Agathas, Cæcilias, Catharinas, Theresias, ac tandem gloriosam hanc tot Virginum turbam, nihil earum merita exæquare posse videtur; sed ubi Virginem omni labe carentem intueor, sententiam muto, & exclamo: *Quæ est ista quæ progreditur, quasi aurora consurgens?* Cum video in Cælum ingredi innumeram Anachoretarum, Cœnobitarum, Confessorum cohortem gestantem manibus suis pretiosos fructus suarum vigiliarum, jejuniorum, laborum, pœnitentiarum, austeritatum, bonorumque operum, obstupesco intuitus gloriam, qua redimiti coruscant, sed majori stupore percellor, ubi illam confero cum gloria Virginis hujus in ipso Conceptionis momento. Sæpe admiratus sum Martyrum palmas, atque coronas; obstupui cogitans sublimem Apostolorum gloriam, sed hæc omnia longissime distant a prima gratia Mariæ. Venite ergo Spiritus immortales! Throni viventes Majestatis Dei! Venite, ut Reginam vestram veneremini, ejusque superiorem gloriam confiteamini.

Maria Auroræ comparata stellas fugenti.

Primogenita ante omnem creaturam. Eccles. 24. Ecclesia a Spiritu Sancto edocta Sanctæ Virgini defert peculiarem hanc prærogativam primogenitæ inter puras creaturas, applicans illi hæc eadem verba, quæ de æterna Sapientia dicuntur, quibus innuit, illam a Deo ab æterno fuisse præcognitam, & Sancti Patres de hoc tamquam consilio diutius præmeditato loquuntur. Hoc intelligendum est, eo modo quo S. Paulus de JESU CHRISTO loquens ait, illum prædestinatum fuisse ante omnia secula; in Dei mente conceptum ante omnia. Verbum hoc *ante*, non significat priorem, anterioremque cognitionem, perinde ac Deus prius cognovisset Filium suum, & postea creaturas; sed objecti excellentiam significat, in cujus consideratione quiescit, & sibi ita complacet Deus ab æterno, ut in illius comparatione ne oculos quidem super cetera conjicere videatur. Quemadmodum igitur JESUS CHRISTUS est primogenitus, videlicet Prædestinatus ante omnia secula, quoniam præstantissimum est ex omnibus Operibus Dei; similiter Sancta Virgo est primogenita, hoc est prædestinata ante omnia secula tamquam omnium creaturarum præstantissima. Ita ut Deus ab æterno peculiariter immoratus fuerit in duobus objectis admirabilibus, in JESU CHRISTO, quem respiciebat tamquam in medio temporum, & in Maria in cujus sinu carnem erat suscepturus. Ad horum conspectum homines, & Angeli evanescebant; Mundus, & quidquid creaturarum in eo continetur, non poterat in se Dei oculos allicere; namque utrumque ex his duobus objectis longe præstabat universo Mundo.

Gloriosa Virgo ceterarum creaturarum primogenita [illegible]

Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret a principio, ab æterno ordinata sum Proverb. 8. Dominus possedit me; videlicet secundum Patrum explicationem, præsentem habuit me, cum animo illius obversaretur cogitatio creationis, immo etiam ante Mundi creationem. Magnæ, & profundæ abyssi nondum erant, & jam ego concepta eram in mente illius; fontes nondum emiserant fluctus suos, graves montium moles nondum ex terræ visceribus assurrexerant; genita sui ante omnes colles. Nondum erat tellus, nondum fluvii in alveis suis fluebant; terra nondum suis fundamentis erat suffulta, & cum Cælorum structuram meditabatur Omnipotens, jam in illius conceptu versabar. Hæc dicentem inducit Sanctam Virginem Ecclesia magnificis verbis, quæ satis ostendunt quantum ibi lateat Mysterium, neque enim similis est nobis, quorum cognitio sese extendit quotidie ad objecta recentia, quæ sese nostris sensibus offerunt. Cognitio Dei est ipse Deus, & sicuti ille est æternus, illius quoque est æterna cognitio. Quomodo igitur Spiritus Sanctus Virgini tribuit hanc peculiarem prærogativam, ipsam videlicet possessam, videlicet cognitam, fuisse ab æterno, & Sancti Patres palam celebrant, illam a Deo electam fuisse, eumdemque sese præparasse tamquam operi, quod ab æterno præmeditatus est: *Æterni Consilii Opus?* Ne putes, Deum non iniisse ab æterno Consilium efficiendi creaturas, singulas temporibus suis; sed

Maria fuit ab æterno in mente Dei.

innuit,

innuit, si Deus, uti nos, uteretur ratiocinationibus, argumentis, atque consultationibus, ut videret quid sibi consilii capiendum esset: illi fere æternitatem impendendam fuisse, ut de Maria cogitaret. Opus enim hoc futurum erat præstantissimum, & Virgo esse debebat ita perfecta, ut digna esset Filio, qui illi præparatur. *P. Castillon.*

Maria est opus eximium, & unum sicut Sol. Ipsa electa est inter omnes creaturas. Ad Ephes. 1.

Electa ut Sol. Cantic. 6. Sicut enim hoc Astrum unicum est, & statim ac apparet, fugat stellas omnes, ita hæc incomparabilis Virgo nihil habet nisi earum, & singulare, & inter meras creaturas nullam habet, quæ sibi exæquetur; quod facile intelligi potest per hanc Apostoli sententiam: *Elegit nos, ut essemus Sancti, & Immaculati in conspectu ejus.* In quibus verbis invenimus quidquid potest nobis veram adstruere ideam electionis, & prædestinationis Mariæ: quia, Primo Electa fuit, ut esset Sancta in omnibus gradibus Sanctitatis, & dicere possumus Deum illi communicasse has omnes gratias, quas Sanctis aliis distribuit. Secundo, Deus elegit eam, ut esset pura, & Immaculata in omnibus gradibus puritatis, quibus capax est simplex Creatura; quia, ut Sanctus Anselmus ait, cum deberet illa Mater esse illius, qui ipsa puritas est, habere debebat puritatem, quæ in summo gradu imitaretur puritatem Ipsius Dei. Quemadmodum ergo Filius quatenus Deus, Patrem habebat omnino impeccabilem, ita necesse erat, ut quatenus homo haberet Matrem, quæ per peculiarem gratiam ab omni peccati labe esset Immunis. Tertio, Elegit eam, ut Sancta esset, & Immaculata non quidem modo communi, sed proprio, & singulari, qualis est fuisse sine peccato conceptam. *Pater a Ponte.*

Respondetur objectionibus.

Tota pulcra es Amica mea, tota pulcra es: & macula non est in te. Cant. 4. Nonne hæc est Ecclesiæ totius lingua, ubi de Maria verba facit? Nonne illis hoc applicat oraculum, ubi de Conceptione ejus habet sermonem? Quid? Primus homo efformatus erit cum summa perfectione, & prima omnium mulierum creata erit in innocentia, & non credemus Mariam, quæ hanc prærogativam in summo gradu possedit, illam semper integram, Incolumemque servasse? Nonne sacrilegium est, Sanctus Bernardus ait, in celeberrima Epistola, quam dedit ad Canonicos Lugdunenses, cogitare, a Deo Mariæ negatum id, quod ab eodem aliis concessum est? *Quod vel paucis mortalium constat esse collatum, fas certe non est suspicari tantæ Virgini esse negatum.* Maria nonne singulis in rebus seorsim peculiarem ordinem debet efficere? Nonne distincta esse debet in Conceptione sua quemadmodum in ceteris distincta fuit? Si dixeris, illam in Matris utero fuisse distinctam, igitur non amplius efficit seorsim ordinem, quandoquidem Joannes Baptista cum Maria eumdem partitur honorem? & frustra canit Ecclesia de Maria; *Tota pulcra es Amica mea, & macula non est in te.* Deo satis non fuit effundere dona sua in remotissimos etiam Majores Mariæ, peculiari gratia prosequi dignatus est Tribum Juda, quia Maria erat stella inde nascitura. Quomodo ergo non efformaverit Mariam sine macula in Ipsius Conceptione, ut illam attolleret super omnes Patriarchas; dederitque Angelis Reginam, quæ non fuisset immunis a sorde peccati, cum illi nullam unquam peccati labem contraxerint?

Qualitas Matris Dei supponit Immaculatam ejus Conceptionem.

De qua natus est JESUS. Matth. 6. Mirum est Evangelium adeo parum loqui de Maria, & postquam diligentissime descripsit Mysteria Incarnationis, & Nativitatis Filii, nihil dixisse de Conceptione, & dignitate Deiparæ. Nonne hoc inde factum est, quia Evangelista totus intentus erat celebrandæ Filii genealogiæ? An quia verba hæc, adeo brevia, continent quidquid dici poterat de Maria; & Spiritus Sanctus modicum dicens, integrum Fidelibus relinquit enucleare laudes Virginis hujus purissimæ in magnalibus JESU CHRISTI, quem concepit; Et sane quæ validior inveniri potest ratio ad constituendam Immaculatam illius Conceptionem, quam ostendere, privilegium hoc jus fuisse illi acquisitum per Deiparæ qualitates? JESUS CHRISTUS, Sanctus Paulus inquit, esse debebat Pontifex sine macula, separatus a peccatoribus, excelsior Cælis factus, tam quia erat Filius Dei genitus ab æterno in sinu Patris Æterni, tam quia erat hominum omnium Salvator, & dæmonum Victor. Nonne dicendum est, Mariam, quæ particeps erat trium harum qualitatum, esse debuisse sine macula in beata Conceptione sua; & quia Dei Mater erat futura; & quia mox concurrere debebat propius ad Redemptionis Mysterium quatenus Corredemptrix; & quia esse debebat Mulier illa in Apocalypsi connotata, quæ dæmonem vicit, & post se fluvium emisit, ad eum absorbendum, & quæ futura erat Advocata nostra post Filium suum, quem Sanctus ipse Paulus appellat Advocatum nostrum apud Æternum Patrem; Igitur dicendo, JESUM de illa natum esse; *de qua natus est JESUS*, ex hoc principio nobis arguendum est, Conceptionem Mariæ Immaculatam fuisse.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti,

Excepta Sancta Virgine, de qua propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur, habere volo quæstionem. Inde enim scimus, quod ei plus gratiæ collatum fuit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere, & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum. S. Augustinus lib. de Nativit. & Grat. cap. 36.

Æterni Consilii opus. Idem de Serm. de Annunt. Virginis.

Unde sordes in Domo, in qua unitus habitator terra accessit, solus ad eam, ejus fabricator, & Dominus venit. Idem contra duas Hæreses.

Nulli dubium est de Matre Domini, quin talis debuerit esse, quæ non posset argui de peccato. Hieronym. in Epist. ad Eustoch.

Totum ad laudem CHRISTI pertinet, quidquid Genitrici suæ impensum fuerit. Idem ibidem.

Non mirum, si Dominus redempturus Mundum operationem suam inchoavit a Matre, ut per quam salus omnibus parabatur, eadem primum fructum salutis hauriret ex pignore. Ambros. in cap. 1. Lucæ.

Virga in qua nec nodus originalis, nec cortex actualis culpæ fuit. Idem S. Ambrosius quia multis ita citatur.

Non sustinebat justitia, ut vas illud electionis communibus lacesseretur injuriis: natura communicavit, non culpa. Cyprianus de Natali Virginis.

Natura tantisper expectavit, donec gratia fructum proferret. S. Joannes Damascenus.

Virginem totam inundarat divinus Amor. Sophronius serm. 2. de Assumpt.

Immaculata, intemerata, incorrupta, omnibusque modis Sancta, & a labe peccati alienissima. S. Ephrem Orat. ad B. Virginem.

Mater Dei penitus Immaculata, & omnibus modis irreprehensa. In Liturgia S. Jacobi.

Caro ex Sanctitate compacta. Basilius Selucien. serm. de Annuntiatione.

Perfectissima Dei imago ab ipso Deo summa arte, & singulari providentia depicta. S. Antoninus Archiepiscopus Florent. in Psalm. 44.

Plus venit CHRISTUS pro Maria redimenda, quam pro omnibus aliis. Bernardin. Senens. tom. 3. Concil. 51. artic. 3. cap. 4.

Totus honor impensus Matri in gloriam redundat Filii. Rupertus Abbas.

Primogenita Redemptoris. S. Bernardinus Senensis serm. 51. cap. 3.

Singulariter electa ad ministerium redemptionis, & reparationis gratia. Guillelmus Parisiensis in Cantic.

Aurora prævia, dies noctis nescia. Petrus Cluniacensis in Prosod. Virginis.

Mater intemeratissima Sanctitatis. Amphilochius homil. in Sanctam Deiparam.

Decens erat, ut ea puritate, qua sub Deo major nequit intelligi, Virgo illa niteret. S. Anselmus lib. de Concept. Virginis.

Ceteris Sanctis magnificum fuit non expugnari, Mariæ non impugnari. Richardus a S. Victore, lib. de Emanuel.

Filii gloriam cum Matre, non tam communem judico quam eamdem. Arnoldus Carnot. Tract. de Laudibus Mariæ.

Conceptio futura Matris CHRISTI fuit quasi Conceptio CHRISTI. Petrus Blesensis.

Quod vel paucis mortalium constat esse collatum, fas certe non est suspicari tantæ virgini esse negatum. Sanctus Bernardus in Epist. ad Lugdunenses.

Magna fuit Sanctificatio Jeremiæ, qui potuit facile vitare culpam mortalem; major Joannis Baptistæ, qui potuit frequentiam vitare venialium; maxima Virginis Mariæ, quæ potuit vitare, immo vitavit omne peccatum. Idem ibidem.

Cum in iniquitatibus concepti simus omnes, neminem unquam mortalium intra materna viscera Sanctificatum legimus præter Jeremiam, & Joannem Baptistam; quamquam de Singulari Virgine nullus sit ambiguitas, quin ipsa maternis circumscripta visceribus, sublimiori sanctificationis genere mundata sit, utpote Sanctuarium illud, in quo Deus, & Dei Filius carnem fuerat suscepturus. Idem sermone de Nativitate Joannis Baptistæ.

Mundum specialissimum sibi Deus condidit, quem in justitia, & sanctitate fundavit. Idem, serm. de Nativit. Virginis.

Invenisti gratiam apud Deum, quantam gratiam?

gra-

gratiam plenam, & singularem; singularem, an generalem? utramque sine dubio, quia plenam, & ea singularem, quo generalem. Idem ferm. 3. in Annunc. B. Virginis.

Quæ vel Angelica puritas Virgini illi valeat comparari, quæ digna fuit sacrarium fieri Spiritus Sancti, & habitaculum Filii Dei. Idem sermone de Assumptione.

Ego puto, quod copiosior gratia Sanctificationis in eam descenderit, quam in aliis in utero Sanctificatis, quæ totam vitam ejus immunem ab omni peccato efficeret, quod nemini in natis mulierum credimus esse donatum. Idem ferm. de Nativ. Virginis.

Virgo non leviter, nec fortuito inventa, sed a sæculo electa ab Altissimo, præcognita, & sibi præparata. Idem.

Alii post casum erecti sunt; Maria quasi in ipso casu sustentata est, ne rueret. S. Bonaventura in 3. dist. 2. disp. 2. quæst. 2.

Congruebat ut Virgo nullum peccatum haberet, & ita vinceret diabolum, nec ei succumberet ad modicum. Idem distinct. 13. art. 2. quæst. 1.

Solus Filius Virginis fuit ab originali culpa immunis, & ipsa Mater, & Virgo; credendum enim est, quod nova Sanctificationis genere in ejus Conceptionis primordio Spiritus Sanctus eam a peccato originali, non quod infuit, sed quod infuisset, redemit; atque singulari gratia præservavit. Idem Serm. de B. V.

Virum de mille unum reperi, scilicet CHRISTUM, qui ab omni peccato immunis esset: ad minus originali, vel veniali, excipitur, purissima, & omni laude dignissima Virgo. Sanctus Thomas in Epistola ad Galatas, cap. 3. In Edit. Veneta 1593. & in Editione Parisiensi anno 1542. *quæ verba suppressa sunt in aliis Editionibus.*

Rationabiliter creditur, quod ea quæ genuit Unigenitum a Patre plenum gratiæ, & veritatis, præ omnibus aliis majora dona gratiarum, & privilegia accepit. Idem 3. part. quæst. 27. art. 1.

Declarat Sancta Synodus non esse sua intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & Immaculatam Virginem Mariam Dei Genitricem. Concilium Tridentinum sess. 5. decreto de peccato originali.

Talem sibi Filius Dei delegit, immo sibi Matrem condere voluit, qualis ipsum decebat; & quam sibi noverat esse placituram. S. Bernardus super Cantic.

PARAGRAPHUS V.

Quid hauriri possit ex Theologia in hoc argumento.

Quid intelligitur nomine Conceptionis Immaculatæ Mariæ Virginis.

RE adhuc integra animadvertendum est, cum dicimus, & asserimus Conceptionem Beatæ Virginis esse Immaculatam, idem esse, ac asserere, illam immunem fuisse a peccato originali, quod universalem Adæ posteritatem infecit. Factum hoc non vocatur amplius in dubitationem, non enim licet disquirere, & minus adhuc contra sententiam hanc disputare, seu publice in scholis, seu in privatis colloquiis; quamvis nondum definitum fuerit ab Ecclesia, tamquam de fide. Quod de jure est; videlicet qua in re constitutus sit incomparabilis hic favor, & adeo singulare privilegium; videbimus variis Theologorum sententiis, quæ æque in laudem & gloriam Matris Dei cedere videntur. Hoc in loco dicere mihi satis est, quemadmodum in Mundi creatione voluit Deus efficere opus eximium in ordine naturæ, & compendium operum omnium suorum, similiter in hominis reparatione, ac reformatione ostendere voluisse in ipso Conceptionis ejusdem articulo, miraculum gratiæ, & compendium omnium gratiarum, & beneficiorum concessorum omnibus Sanctis antiquæ legis, & novæ.

Vulgarior opinio Theologorum est, Mariam debuisse subire originale peccatum, sed singulari gratia præservatam fuisse.

Cum plerisque Doctoribus major esse videatur simplicitas, atque probabilitas in cogitationibus eorum, qui fatentur ingenue, Sanctam Virginem utpote filiam Adæ nequaquam futuram fuisse crimine vacuam, & ab originali macula exsortem: sed Deum singulari favore illam a lege communi excepisse, ne illam illi subjiciens, vulneraret leges antiquiores, qualis erat illa decori, & infinitæ Sapientiæ suæ: Quomodocumque se habeat res, seu Maria separata fuerit a communi humani generis massa, & in ordine peculiari seposita, seu cum ceteris hominibus permixta, prorsus peculiari privilegio, constat, ipsam unam ex filiis Adæ nequaquam perculsam fuisse maledicto communi & in hoc universali naufragio nequaquam fuisse involutam.

Nullum fuit unquam majus privilegium, immunitate a peccato originali Mariæ concessa.

Nemo unus ignorat privilegium esse legem peculiarem, quæ liberat a communi lege eos, quibus concessum est privilegium, ne lege communi teneantur. Hinc sequitur privilegium eo esse spectabilius, quo lex a qua eximit, molestior est, atque communior. Sed Maria in Conceptione sua legi subducta fuit, a qua subjiciebatur peccato, & qua mortales omnes subjiciebat; ita ut nulla extiterit unquam lex durior, & magis universalis, a qua nullum usquam majus privilegium ulli concessum fuit nisi illud Immaculatæ Conceptionis.

Duplex genus redemptionis quarum altera antecedens, altera subsequens, quæ est Antecedens propria est B. Virginis.

Animadvertendum quoque est, Theologos innixos auctoritati Sancti Augustini, duplex cognoscere genus redemptionis, quarum alteram antecedentem, alteram subsequentem appellant. Subsequens in eo posita est, ut hominem liberet a peccato, postquam lapsus est; antecedens autem, aut præveniens in antecessum illum præservet, & prohibeat ne cadat. Sanctus Anselmus antecedentem hanc redemptionem vocat, Cæli redemptionem, subsequentem vero redemptionem terræ. Redemptionem Cæli, quia JESUS CHRISTUS ita redemit Angelos, promeritus illis gratiam, ut victores fierent a sollicitationibus primi illius, qui extulit vexillum rebellionis contra Deum suum, & ut vetaret, ne cum aliis Apostatis Angelis laberentur. Sed Beata Virgo a Sancto Bernardino vocatur, *primogenita Redemptoris filii sui*. Quatenus Primogenita habuit primitias Redemptionis, & consequenter antecedenti Redemptione fuit redempta.

Opinio eorum, qui credunt S. Virginem nequaquam obnoxiam fuisse periculo peccandi.

Non desunt Thelogi qui ulterius procedunt, & quorum opinionem jam attulimus, scilicet illam ne fuisse quidem in periculo peccandi, & nequaquam obnoxiam fuisse necessitati in originale peccatum incidendi. Inde vero Doctores isti, hanc sententiam propugnant, quia hanc existimant Virgini gloriosiorem: ita enim suam explicant sententiam. Magnum intercedit discrimen inter originale peccatum, & necessitatem, quæ nos huic subjicit peccato. Originale peccatum macula est habitualis inhærens filiis Adæ, macula procedens ex actuali peccato protoparentis nostri, qui constitutus est, ut esset morale caput omnium mortalium. Necessitas incurrendi in originale peccatum, involvit omnem Adæ progeniem, præsupposito pacto, quod Deus fecerat cum illo, pro illo, & omnibus posteris ejus. Dicam apertius. Hæc obligatio contrahitur per naturalem generationem, quæ nos constituit filios, & hæredes infelicitatis Adam. Ecclesia Catholica jubet, ac præcipit, ut doceatur, & prædicetur Beatam Virginem nequaquam ulla culpæ originalis peccati labe fuisse pollutam, & vetat, ne opposita sententia prædicetur. Quod spectat ad necessitatem in hoc peccatum incurrendi, omnes fere Theologi dicunt, Mariam in illa incurrisse, & eamdem cum ceteris fuisse prolapsuram, nisi Deus per singularem amorem lapsum hunc prævenisset. Sed qui affirmant illam neque labem contraxisse, neque in ullum contrahendæ illius periculum incidisse, pro argumento afferunt; Mariam quidem esse vere Adæ filiam, & de illo sumpsisse carnem, sed ab Adam nequaquam pependisse, neque illi innixam fuisse, videlicet primum illum parentem hominum potuisse quidem cum omni progenie sua peccati labe contaminari, quin Maria contaminaretur, quia non oriebatur nisi pro JESU CHRISTO, & ab illo ita pendebat, ut sine illo nunquam futura fuisset. Ita ut quemadmodum sanior docet Theologia, si Adam non peccasset, Filius hominis non venisset, neque Verbum Caro factum fuisset, saltem vi decreti, quod nobis manifestatum fuit in Scripturis: ita neque fuisset Maria Dei Mater, & admirabilis hæc creatura permansisset in rerum possibilitate, cum illius Nativitas non decreta fuerit, nisi per decretum posterius prævisioni lapsus Adæ, & per illud decretum, quod respicit Verbi Incarnationem.

Juxta hanc doctrinam fuit concepta, & explicata Immaculata Virginis Conceptio.

Hinc plurimi Doctores magni Nominis, zelotes gloriæ Deiparæ, & immmaculatæ puritatis propugnatores probant, illam immunem ab originali peccato fuisse non solum, verum etiam ab omni necessitate illius contrahendi, eamque semper fuisse tamquam separatam ab Adæ posteritate, quia non erat comprehensa in eo pacto, quod Deus pepigerat cum Adam pro ipso, & posteris ejus. Sed pactum hoc illos tantum respiciebat, quos prævidebat Deus nascituros in primo ordine, qui minime pendebat a decreto Incarnationis Verbi. Virgo autem ex his non erat; si nonnisi primus ille ordo fuisset, & primum illud decretum illa nequaquam extitisset. Hæc argumentandi ratio Mariæ adeo gloriosa, nihil imminuit eorum, quæ debet Filio suo, & non prohibet quominus filia sit ejus, cujus Mater fuit, & quominus particeps sit Redemptionis ejusdem. Econtra probat Mariam plus debere JESU CHRISTO, quam alii: quoniam non solum debet illi omnes gratias, sed ipsam etiam Nativitatem, neque enim fuisset unquam, nisi JESUS venisset in Mundum, quatenus Redemptor.

Quantum sit gloriosum Virgini, conceptam fuisse sine originali peccato.

Sine peccato fuisse conceptam tantum est privilegium, ut ex Doctorum sententia, si Deus optionem Mariæ fecisset, ut vel sine peccato conciperetur, vel esset Dei Mater, illam potius augustissimæ huic Maternitati abrenuntiaturam fuisse, quam permissuram, ut originali macula inficeretur. Ratio autem, quam afferunt Doctores isti, est, magnum illud malum, quod est odium Creatoris,

Nul-

Nullum tantum est bonum, cujus jacturam æquo animo sustinere non valeamus, nullum malum, quod æqui, bonique facere non debeamus potius quam fieri per peccatum triste objectum iræ Dei.

Gratia Mariæ concessa in suæ Conceptionis momento.

Docent Theologi Creatam gratiam, quam dedit Deus animæ JESU primo momento, quo esse cœpit, parem fuisse qualitati Capitis Prædestinatorum, & Principii nostræ Sanctitatis, ac tandem Infinitæ Majestati Verbi, quæ illi erat conjuncta. Data proportione judicium ferre possumus de gratia, quæ concessa fuit Beatæ Virgini primo momento, quo sanctificata fuit; & sicuti Sanctus Thomas agnoscit in Deo quamdam justitiam innixam fidelitati, per quam obligat se creaturis eo momento, quo illis esse tribuit, vel quo illas cuipiam destinat fini, se illis daturum qualitates singularum naturæ, & fini convenientes, dicere debemus, ipsum similiter operari, cum destinat nos alicui muneri magni momenti, nobis largiri quidquid opus est, ut eo munere perfungamur. Quæ cum ita sint, cum dubitari non possit, dignitatem Matris Dei omnibus creatis rebus excellere, & majorem esse, quæ meræ creaturæ valeat conferri; quoniam præ se fert quoddam jus, quod illi contulit gratia in JESUM CHRISTUM, cui tribuit vitam, opus est etiam, ut gratia, quam illi concedit, superet omnes gratias, quæ ceteris Sanctis collatæ fuerunt.

Dona, & favores quibus S. Virgo cumulata fuit, fuerunt congrua amori quo diligebatur a Deo.

Si Dei amor, qui non affectivus est tantum, sed effectivus, est regula, & mensura communicationis donorum illius, certum est, Deum amasse Mariam e primo Conceptionis ejusdem articulo magis quam ceteras creaturas: *Diligit portas Sion, super omnia Tabernacula Jacob*; videlicet magis amat prima Beatissimæ Virginis primordia, quam perfectionem, & consummationem omnium Sanctorum; ideoque in felicissimo illo momento liberalius effudit in illam sua dona, & beneficia; & sicuti populi propiores soli, majorem experiuntur calorem, & Spiritus qui propius adstant Throno Dei, nobilioribus, perfectionibusque perfruuntur irradiationibus; ita Sancta hæc creatura considerata tamquam futura Mater JESU CHRISTI, habens majoris propinquitatis rationem cum Deo, quam simul omnes Sancti, majores sine comparatione recepit gratias, quam alii, & in eo temporis articulo in

Eccli. 24.

Sanctorum plenitudine fuit constituta: *In plenitudine Sanctorum detentio mea*, videlicet ex Sancti Bernardi sententia, possedit sola, quidquid singuli Sancti pos-

S. Bernard.

sederunt. *Quidquid singuli habuere Sancti, tu sola possedisti*; & quemadmodum fluvii omnes, Sanctus Bo-

S. Bonavent.

naventura ait, *intrant in mare, sic omnia charismata gratiarum intrant in Mariam.*

Tres plenitudines gratiarum, quas recepit S. Virgo, secundum Div. Thomam.

Sanctus Thomas in opusculo sexto docet, Deum in Maria posuisse tres gratiarum plenitudines; quarum aliam vocat plenitudinem gratiæ sufficientis; aliam plenitudinem gratiæ abundantis; tertiam vero plenitudinem gratiæ excellentis. Et addit, primam illi collatam fuisse momento primæ Sanctificationis suæ; alteram dum adimpletum fuit Mysterium suæ Incarnationis; tertiam vero in qualibet actione vitæ suæ, ut esset incomparabilis, & operatur modo prorsus peculiari in cujuslibet Virtutis exercitatione. Modo de prima tantum loquimur plenitudine, quam Doctor Angelicus gratiæ sufficientis plenitudinem vocat, quia satis erat, ut illam parem efficeret exercendis omnibus officiis, & dignam obeundis illustribus muneribus Mediatricis, & Reparatricis hominum. Verbo, sufficiebat, ut omnibus actionibus ejus præberet eximiam illam perfectionem, quæ in omnibus actionibus dignæ Matris Dei requirebatur.

Discrimen inter gratiam, quæ data fuit B. Virgini, & eam, quæ data fuit Sanctis omnibus.

Sancta Salvatoris humanitas prædestinata fuit honori hypostaticæ unionis, & personali unctione fuit sanctificata, & evecta ad statum naturalis filiationis; Maria vero prædestinata fuit non solum gratiæ habituali, & consuetæ, ut esset beata in Cælo, & esset Angelorum, & hominum regina; sed etiam ut esset Dei Mater. Gratia, quam ipsi in Baptismo recipimus, non secus ac in aliis Sacramentis, nobis confertur, ut bona opera exerceamus, atque Deo frui mereamur; sed gratia Mariæ collata fuit, ut divinæ Maternitati disponeretur. Aliorum Sanctorum gratia, etiam consummata, videlicet, gloria tendit eo, ut

ad Ephes. 1.

nos efficiat Dei filios per adoptionem: *In adoptionem filiorum perfectam*; sed gratia Mariæ collata tendit eo, ut efficiat illam Matrem Dei & Matrem Dei per naturam; gratia aliorum, immo etiam & gloria jus tribuit illis ad visionem Dei; gratia Mariæ destinat illam productioni Hominis-Dei. Gratia aliorum Sanctorum, immo etiam & gloria eo tendit, ut producant imaginem, quæ divinam repræsentet essentiam; gratia Mariæ eo tendit; ut concipiat, & producat hominem-Deum realiter, atque substantialiter. Verbo, infinitum intercedit discrimen inter gratiam Mariæ, quæ ab ipso Conceptionis momento destinata est ad pariendum Salvatorem super terram, & illam aliorum justorum, quæ eo tendit, ut aliquando perfruantur adspectu Dei hujus in Cælo.

Vita naturalis in Maria non superavit vitam supernaturalem.

Non extrema ex prærogativis Sanctæ Virgini concessis in Conceptione fuit, animam illius, statim ac conjuncta fuit corpori ejus, Deo quoque conjunctam fuisse, & vitam naturalem nequaquam præcessisse vitæ supernaturali. Statim ac cœpit esse, sanctificata fuit, & per Sanctificationem hanc præservata ab originali peccato. Quin immoremur in probanda hac Veritate, quam satis alibi ostendimus, dicere tantum possumus, si Deus id potuit, & voluit, id effecisse. Sed negare ipsum id potuisse, blasphemia est adeo impia contra potentiam, ut absurditate plena: dicere vero noluisse, hæc summa est contumelia bonitati, & amori Filii erga talem Matrem illata. Hoc argumentum sexcentis æquivalet, & nemo est, qui illius vim nequeat intelligere.

De plenitudine gratiæ quã recepit Virgo in Conceptione sua.

Hæc gratiæ plenitudo, quam cognoscimus in Maria, non est terminus, quem Theologorum nostrorum Zelus excogitaverit ad illius gloriam augendam: hoc jam usus fuit Angelus, qui nunciavit illi Incarnationis Mysterium eam salutans, non quidem ex nomine, sed ex hac gratiæ plenitudine. Quæritur quonam in vitæ suæ momento Sancta Virgo receperit a Deo hanc plenitudinem gratiæ; & Sanctus Thomas ait, hanc e Maria fuisse receptam momento ipso, quo in Annæ sinu concepta fuit. Sed ad id intelligendum primo supponendum est, hanc gratiæ plenitudinem nequaquam idem esse, ac gratiam infinitam, cui nihil addi possit; Nulla creatura hujus capax est, sed hujus unius est prærogativa, de quo dictum est, gloriam ejus *apparuisse tamquam unigeniti a Patre plenum gratia, & veritate*. 2. Supponendum est, hanc gratiæ plenitudinem dici non posse gratiam consummatam in subjecto suo, quæ ad gradum consistentiæ, & perfectionis pervenerit, quem illi Providentia constituerit. Maria hunc gratiæ gradum assecuta non est, nisi cum vivere desiit, etenim toto vitæ suæ stadio semper crevit gratia. 3. Loco supponendum est, plenitudinem gratiæ, de qua hic agitur, esse certum gratiæ gradum, qui collatus cum illis omnibus, ad quos alii Sancti perveniunt, ita hos antecellit, ut nequeat alio nomine exprimi, nisi plenitudinis nomine. Hoc in sensu Divus Thomas censet, Beatam Virginem recepisse plenitudinem gratiæ momento suæ Sanctificationis. Et ratio, quam affert, est, Divinæ Sapientiæ proprium esse ita gratiam suam distribuere, ut illam accommodet dignitati, mysteriis, & muneribus, quibus destinat Sanctos: unde concludit, cum Sancta Virgo futura esset Mater Æterni Verbi, illi producendum fuisse in Mundum ea ornatam gratia, qua ipsa supra Sanctos omnes collocaretur.

Tria privilegia Conceptionis B. Virginis.

Tria singularia privilegia comitata sunt hanc Immaculatam Conceptionem, quæ illam Inimitabilem constituerunt. Primum illud erat, quod Doctores exteriorem protectionem vocant, quæ sita est in Ministerio, & cura, quam Deus Angelis dedit amovendi a servis suis tentationes, & tentationum occasiones secundum illud Davidicum: *Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Hæc protectio nobis est perseverantiæ principium, sed cum ista protectio sit validior in Maria, pro illa erat principium impeccabilitatis. Secundum privilegium erat extinctio ignis illius, qui dicitur fomes concupiscentiæ; quod vocabulum satis per se patet; videlicet Sanctam Virginem caruisse hac in malum proclivitate, quæ nobiscum oritur, quicumque sumus; caussa æque fœcunda, atque funesta omnium criminum, quæ patramus. Tertium privilegium: Immaculata ista Conceptio est naturalis veluti prærogativa divinæ Maternitatis, cui erat destinata: etenim cum rationis usu, qui in antecessum, ut unanimis fert Theologorum sententia, illi collatus fuit, assecuta est infusam cognitionem omnium divinorum Mysteriorum, quæ replevit mentem suam luminibus cælestibus, & cor ardentissima caritate, quæ unquam in mera creatura fuerit inventa.

Quomodo, & quare adsit connexio existens inter JESUM CHRISTUM, & Deiparam.

Beata Virgo nexum habet essentiæ, & existentiæ vinculum cum Salvatore Mundi: sola enim ratio, quæ Deum impulit, ut illam de mundo educeret, hæc fuit, ut pareret Filium suum. Hæc propositio est plurium insignium Theologorum, quibus Patrum, & Bibliorum favet auctoritas, solidis fundamentis innixa. Cum Deus in æternis Consiliis suis deliberabat, utrum felicissimam hanc mulierem creaturus esset, non agebat solum de exercenda sua bonitate atque potentia; sed alio spectabat. Cogitabat de Incarnatione Filii sui, & posito quod ille humanam carnem assumpturus esset, meditabatur, se illi Mariam in Matrem daturum: ita ut sicuti humanitas Sancta JESU CHRISTI in decretis, & præscientia Dei semper conjuncta fuerit hypostatice cum Verbo: *qui prædestinatus est Filius Dei*: Quemadmodum sacrati hujus Corporis productio tunc tandem decreta fuit, cum tres Divinæ Personæ statuerunt, Verbum carne indutum iri; similiter, antequam statueretur, ut Maria nasceretur, jam illa delecta fuerat in Matrem hujus Hominis Dei. Ejus ad ita eminentem Sanctitatem electio præcessit decretum absolutum nativitatis ejusdem, & gloriosus titulus, qui destinabatur illi, caussa fuit, quæ impulit Deum, ut eidem vitam conferret, illis creatura

nos

Seff. 36

non fuit, inquit Concilium Basileense, nisi ut Creatorem suum utero gestaret. *Ipsam fabricavit Filius Dei, ut esset Mater ejus in terris.* Si JESUS CHRISTUS non venisset in Mundum, illi, quæ proprius, & peculiaris est Mundus illius, ut Sanctus Bernardus inquit, nequaquam venisset. Æterna Sapientia pulcherrimas has ædes non ædificavit, nisi quia ibi habitare cupiebat super terram: *Sapientia ædificavit sibi domum*: Et vivens hoc Templum præparatum non fuit, nisi ut reciperet Altissimum; *Ad hoc solum est effecta, ut templum esset Dei Altissimi.*

Incomparabilia privilegia gratiæ Sanctificantis in Maria in momento suæ Conceptionis.

Præterea cum Theologis animadvertenda sunt tria privilegia, quæ nunquam occurrerunt in alia aliqua Creatura, videlicet admirabilem illius sanctificationem simul fuisse originalem, immutabilem, & semper crescentem. Angeli quidem creati fuerunt in gratia Sanctificante, non secus ac primus hominum parens, sed illam potuerunt amittere; & profecto primus homo, & Angeli Apostatæ illam amiserunt; sed Maria in Conceptione sua repleta fuit Sanctitate, quam nunquam amisit, & quam per gratiam amittere non poterat. Apostoli in gratia confirmati fuerunt post Spiritus Sancti descensum; sed præterquam quod fuerant peccatores, non erant immunes a levibus quibusdam noxis, cum Maria a primo vitæ suæ primordio immutabiliter hæserit Amori suo, & per gratiam effecta fuerit impeccabilis. Beati in Cælo profecto sunt ab omni imperfectione vacui, ac perfruuntur Sanctitate, quæ mutari, vitiarique non potest: sed Sanctitas eorum crescere, & perfectior fieri non potest: Verum Mariæ Sanctitas semper crevit, & in infinitum nova semper incrementa recepit donec in terris permansit. Denique prima hæc gratia Spiritus Sancti donis aucta fuit, infusis habitibus, Virtutibus moralibus, & intellectualibus, donis prophetiæ, miraculorum, intelligentiæ Scripturarum, in summo gradu perfectionis. Quid dicam de rationis usu, qui divinitus in antecessum fuit illi concessus? Quid dicam de hoc privilegio, quod ad Angelos tantummodo pertinet, cogitandi modo prorsus spirituali, & a sensibus independenti? Ita ut quamvis ejus imaginatio vincta esset, quamvis organa, & corporis facultates nondum pares essent muneribus suis obeundis, Anima tamen Mariæ non cessaret quin operaretur; Nubes, & vapores, qui tenebras offundunt spiritui aliorum puerorum, non turbarent lumina spiritus sui; cor ejus vigilaret; & deliciis afflueret agens cum Deo, donec membra ejus adhuc in Matris suæ utero essent involuta, & tempus, quod in ceteris hominibus deperit, in illa fuerit tempus benedictionis, & meritorum.

Ratio, qua S. Thomas probat, Sanctam fuisse Virginis Nativitatem; probat etiam Immaculatam ejus Conceptionem.

Neque nullo in discrimine illud habendum est, quod Sanctus Thomas 3. *part. quæst.* 27. *artic.* 1. probaturus Virginis Nativitatem Sanctam esse, affert tamquam indubium argumentum, festivitatem, quæ ab Ecclesia celebratur. Nam Sanctus hic Doctor supposito, tamquam certo principio, Ecclesiam Romanam non celebrare festum alicujus rei diem, nisi hæc palam, & evidenter Sancta fuisset: ratiocinaremur huic innixi principio, eamdem Ecclesiam instituisse Festum Conceptionis Sanctæ Virginis, quasi nemo dubitare posset; nonne inferendum esset secundum Sancti Thomæ Doctrinam, Mariæ Conceptionem fuisse prorsus Sanctam, non secus ac illius Nativitatem? quia eadem ratio, quæ alterutrum probat, consequenter probat utrumque. Quapropter mirum esse non debet, si hic idem doctor ita responderit, ut respondit tertio argumento articuli secundi quæstionis ejusdem; quia tunc Ecclesia nondum celebrabat hanc festivitatem, atque, ut addit, tunc temporis dubitari poterat, quid peculiares aliquot Ecclesiæ, quæ illam celebrabant, Conceptionis hujus nomine intelligerent. Sed cum omnia jam explanata fuerint, & hoc nomine Ecclesia universalis intelligat primum illud momentum, quo Maria Vitam accepit, dubitare non licet, Mariam eo momento Sanctam non extitisse. Immo animadvertendum est hoc nomen *festivitatis Sanctificationis Mariæ*, amplissimum esse, & habere posse eumdem sensum, quem habet illud Immunitatis a peccato Originali; quo tamen vulgo non utimur ad tollendam ambiguitatem, & quia Festivitas Conceptionis melius exprimit, quod Ecclesia intelligit, & intelligendum jubet.

Rationes quæ olim impulerunt Doctores, ne Immaculatam crederent, locum hodie non habent.

Duæ rationes, quæ impulerant antiquos nonnullos Doctores, ne palam Conceptionis Immaculatæ sententiam propugnarent, hodie prorsus evanuerunt. Prima quemadmodum a Sancto Bernardo accepimus; Sancti Thomæ, Sancti Bonaventuræ, & Scoti erat, Romanam Ecclesiam nondum permisisse, ut celebraretur Diei hujus festivitas; sed id modo non permisit solum, sed præcepit etiam, ut proprium componeretur officium, atque suam interposuit auctoritatem largiens indulgentias illis, qui eamdem recolunt festivitatem, quin sermo fiat de Ecclesiis, Sacellis Confraternitatibus, quæ ipsa approbante sub hoc titulo ædificatæ, atque institutæ fuerunt. Ratio altera propter quam summi illi Viri hac in re sententiam suam proferre dubitarunt in re, quæ ævo suo adhuc erat sub judice, est, quia sicuti plures, qui oppositam tenebant sententiam, vere quidem optimum habebant zelum, qui tamen non erat omnino secundum scientiam, quoniam errores aliquos immiscebantur, & inter ceteros videbantur auferre Filio Dei qualitatem Redemptoris Genitricis suæ. Sed cum modo doceatur, & affirmetur, Matrem a Filio vere fuisse redemptam, eo quod illam præservaverit ab originali peccato; constat hanc illi non adimi qualitatem, & e contra probari ipsum magis universaliter esse Redemptorem; quia non solum Redemptor est omnium hominum, sufficienter redimendo genus humanum, verum etiam talis est quoad modum; cum secundum hanc sententiam sit Redemptor noster, quia nos eripuit a servitute, & longe præstantius Redemptor Matris suæ, quam a servitute præservavit. At quis improbare potest hunc Redemptionis terminum *per præservationem*, quo usi sumus, & quo hoc in argumento passim Theologi utuntur · quandoquidem eo usus est Sanctus Bernardus in Cantica, & passim in Scripturis nanciscimur modos similes dicendi? Hoc Redemptionis genus soli Mariæ convenit, in cujus gratiam adhibere voluit Deus universalem Redemptionem suam tanta cum dignitate, ut virtute Sanguinis, quem effusurus erat, illam præservaverit non solum ab omni peccato mortali, & veniali, sed etiam originali, creans Animam illius, eamque ornans præstantiori gratia, quam ea fuerit, quam dederat Angelorum omnium Principi in primo Creationis ejusdem momento.

Probatur Immaculata Conceptio per D. Thomæ argumentum.

Cum Dei Filius Sanctus sit ea se infinita, atque ineffabili Sanctitate, conjungere volens infirmam naturam nostram cum sua divinitate, & ex Virgine nasci, decebat, ut hæc digna futura Mater tanti Filii, prorsus pura esset, & Sancta, & nulla unquam peccati labe contaminata; nam ut Spiritus Sanctus inquit, increata Sapientia nullum habere poterat commercium cum Anima tali macula infecta, neque sibi deligere mansionem in corpore, quod pollutum fuisset & subditum peccato. *In malevolam animam non introibit Sapientia, neque habitabit in corpore subdito peccatis.* Sanctus Thomas ita argumentatur, & profert locum hunc Scripturæ probaturus, Sanctam Virginem nullum patrasse crimen actuale, immo neque veniale. Verum neminem esse puto, qui non videat, huic argumento non inesse minorem vim ad probandam ab originali peccato immunitatem.

Sapient. 1.

Peculiaris animadversio in S. Augustini auctoritatem.

Attulimus jam Sancti Augustini locum ex libro de Natura, & gratia, ubi postquam dixit, nullam esse puram humanam creaturam a peccato vacuam, ibidem adjicit hæc verba animadversione dignissima: Excipio Sanctam Virginem, de qua pee reverentiam, quam Filio ejus debemus, verba facere non intelligo, ubi de peccatis est sermo. Si diligenti examine excutiantur hæc Sancti Doctoris verba, quid per ea afferere voluerit; liquebit, sensum illius fuisse, velle se eximere Beatam Virginem non solum ab omni actualis peccati labe, verum etiam ab originali. 1. Quia in hac adversus Pelagianos disputatione loquebatur tam de originali, quam de actuali peccato; quippe contra illos afferebat, infantes ante baptismum, non carere peccato, quod nonnisi de Originali erat intelligendum. 2. Si Sanctus hic Doctor de actuali tantum peccato, non autem de originali voluisset intelligere, injuria excepisset solum Sanctam Virginem, quandoquidem plures sunt, qui post baptismum decedunt, antequam rationis usum attigerint. 3. Ratio, cui innititur hæc Sancti Augustini exceptio, vel nihil probat, vel probat etiam Matrem Dei immunem fuisse ab originali peccato, quia dicit, se illam excipere propter debitam Filio suo reverentiam, quasi vellet innuere in JESU CHRISTI dedecus cessurum esse, si quis crederet illum originem duxisse ex Matre, quæ alicujus peccati sordibus fuisset infecta, ideoque multo magis originali noxa, cujus infamia longe major est, quam simplicis venialis peccati.

Quamvis lata fuerit in Adæ mortis sententia, tamen Filius Dei eximere potuit Matrem a peccato originali.

Dei Filium potuisse Matrem ab originali peccato præservare, dicet aliquis, nemo dubitat; neque enim dubitat quispiam, utrum sit omnipotens: sed supposito æterno hoc decreto, & immutabili sententia contra omnem Adæ progeniem lata, supposito inquam hoc decreto, creditur, non licuisse Deo eximere Mariam ab hac lege, quin sibimetipsi adversaretur; quandoquidem Ipse omnes, quicunque ex infelici eo parente nascerentur, damnavit, ut contraherent hanc labem originalem, quæ ex patris scelere consequitur. Objectio hæc difficultate non vacat, & si vacaret, Ecclesia, quæ tenet Immaculatam Beatæ Virginis Conceptionem pro pia, sanctaque sententia, nonne jam pridem illam proposuisset tamquam arti-

ticulum fidei, cum fatis effe cenfuerit prohibere, ne impugnetur, & ne oppofita fententia doceatur? Tamen huic objectioni refpondemus, quantumvis valida videatur; Æternum Dei decretum fuper inobedientia Adam, vere quidem involvere omnes homines, qui ab illo erant nafcituri, decretum hoc illis jus adimere juftitiam originalem oftentandi, & perveniendi ad illum gratiæ ftatum, quem recepiffent in perfona protoparentis fui; fed dicimus fimul, Deum fibi nequaquam per eam fententiam ademiffe facultatem præfervandi ab hac mortali contagione quemcunque fibi placuerit per fpecialem mifericordiam, & peculiare privilegium: Quemadmodum non ambigimus, quamvis Deus idem protulerit mortis fententiam contra omnem primi hujus nocentis progeniem, aliquem tamen inde eximere poffe, & fortaffe Eliam, & Henoch, uti vulgo exiftimatur, exemiffe. Secundo nonne verum eft, vi ejufdem decreti, non folum omnes homines in peccato fuiffe conceptos, verum etiam omnes nafci in peccato, & propter corruptam hanc nativitatem, neceffe effe, ut iterum nafcamur per baptifmum? Igitur fententia contra primum nocentem prolata, neceffario fubjicit illius pofteritatem nativitati corruptæ, ac nefariæ; & nihilominus legimus, Jeremiam ab utero matris fanctificatum fuiffe, ac fimiliter factum de Sancto Joanne Baptifta, de quo Angelus teftatur: *Spiritu Sancto replebitur adhuc ex Utero Matris fuæ*. Sequitur ergo decretum, & fententiam Dei de hominum nativitate, atque conceptione, adhuc fubfiftere, quamvis ille fibi refervaverit facultatem difpenfandi cum illa, a qua vitam erat accepturus.

Hoc unum probabilius objici poteft Immaculatæ Virginis Conceptioni, Ecclefiam nondum definitive affctuiffe tamquam veritatem de fide piam hanc opinionem, & quamvis Summi quidam Pontifices edicto caverint, ne quis tamquam hæreticam damnet oppofitam fententiam; videtur hinc, donec Ecclefia palam judicium protulerit, licere tantum fequi piam opinionem, vel illam non amplecti, non fecus ac aliam quamlibet, donec permanet in eodem gradu probabilitatis. Quibus refpondendum eft, ubi agitur de Religione, non deeffe opiniones adeo univerfaliter receptas, probatas, atque auctoritatibus fulfultas, ut propius accedant ad certitudinem fidei, quas deferere magna faltem eft temeritas, quia hoc eft communi Doctorum, Ecclefiæque ipfius fententiæ refiftere. Sed inter id genus opiniones Immaculata Conceptio proxima eft infallibili certitudini de fide. 1. Quia docet S. Thomas, cum Ecclefia Spiritus Sancti lumine, & afflatu ducitur, non poffe præcipere celebrationem feftivitatis Myfterii, quod non habet veritatis characterem, vel rei, quæ vere Sancta non fit, quemadmodum præcipit, ut Immaculatæ Conceptionis feftivitas celebraretur; fimiliter illam falli non poffe in Canonizatione Sanctorum. 2. Quia cum Ecclefia nihil protulit de aliqua veritate, & Scriptura nihil explicite, vel perfpicue docet quid credendum fit; dicendum eft, Deum pofuiffe in Ecclefia fua Doctores, qui funt Sancti Patres, quibus divina fua lumina communicavit, ut penetrent divinarum Scripturarum caliginem, eafque populis interpretentur; & cum illi in alicujus loci explicatione confentiunt, vel de veritate, quæ in eis continetur, nequaquam fas eft ab eorum fententia recedere, quia tenemur intelligere hos Scripturæ locos fecundum unanimem Sanctorum Patrum confenfum, quamvis finguli privatim non fint fidei noftræ regula. 3. Huic etiam argumento applicari poteft fcitum illud, atque Catholicum ejufdem Sancti Thomæ principium; fententiam, confuetudinem, vel Ecclefiæ mandatum præferendum effe fententiæ peculiaris alicujus Doctoris, cujufcumque auctoritatis ille fit; ita ut fi quis re adhuc integra fe objecerit huic Fidei Conceptionis Immaculatæ, ut S. Bernardus, & fortaffe ipfe etiam Divus Thomas, dubitare non debeat, quominus in validiorem partem concedit. His pofitis fequitur, Immaculatam Conceptionem non effe fimplicem opinionem, quemadmodum plures alias Theologicas, fed innixam Ecclefiæ Auctoritati, & unanimi Doctorum confenfui, quamvis non propofita fuerit tamquam veritas de fide.

D. Thom. 1. 2. q. 110. art. 12.

Qui fequitur hac in re Sententiam Ecclefiæ, errare nequit.

Nihil æquius & rationabilius eft, quam in re hac, non fecus ac in ceteris, quæ ad Religionem pertinent, fequi Spiritum Ecclefiæ; nemini quippe licet proferre infirmas cogitationes fuas, Ecclefiæ hujus judicio, & confequenter enuntiare Sententiam Immaculatæ Conceptioni contrariam. Cum igitur Ecclefia agnofcat, & colat fingulare hoc Virginis privilegium, ignorare non poteft traditionem, ut ex quo probavit, & inftituit fub hoc Titulo feftivitatem, Fideles, qui in hoc illius confilium fequuntur, errare non poffunt, fed ambulant in via Veritatis. Quis enim melius difcere poteft id quod docet Traditio de hoc Sanctæ Virginis privilegio, quam Ecclefia, quæ illius cuftos eft, atque fequefter? & cui JESUS CHRISTUS promifit fore, ut ufque in Sæculorum finem fpiritus fui præfidium non defit?

Cum Maria fit opus quod prodiit ex manu Dei, effe debuit fine defectu, non fecus ac omnia quæ a Deo immediate creata fuerunt.

Operæ pretium eft animadvertere inter Opem, quæ Deus folus operatur, & tamquam cauffa particularis, & alia, quæ agit folum cooperatus cum cauffis fecundis, & quatenus agens univerfalis, hoc intereffe difcrimen, quod cum in his fe accommodet naturæ, & exigentiæ creaturarum, fatis eft aliquam ex cauffis deficere, ne fentiatur effectus. Sed cum Deus ipfe manum admovet operi, & folus agit; tunc intereft gloriæ fuæ, ne opus maneat imperfectum. Ille nunquam deficit, nunquam fallitur, ideoque nullus effe poteft defectus in operibus ejus, quemadmodum nullus effe poteft in Deo; cum enim ipfe folus fit auctor, probrum unice in ipfum laberetur. Sed hæc eft Sententia æque ac fermo Sanctorum, Mariam opus effe, in quo Deus peculiarem curam adhibuit; ideoque Doctores nonnulli non verentur, ubi de productione Sanctæ hujus Creaturæ verba faciunt, uti nomine creationis, quod invenitur etiam in aliquot Conciliis, quæ innituntur verbis illis Scripturæ: *Ipfe creavit illam in Spiritu Sancto*; ex quo inferri poteft cum Sancto Auguftino, & Sancto Bernardo, fi Jufti folum refecti fuerunt per hominis Dei hujus merita, Mariæ fingularem contigiffe honorem, quod per eadem merita facta, & creata fuerit, quin peccatum ne minimum quidem vitiaverit id, quod omnino in aliis everterit; non eo quod effective illa creata fuerit, accipiendo hoc vocabulum ad apicem litteræ, & Scholæ rigorem; fed quia id perinde eft, ac fi creata fuiffet; quia gavifa eft omnibus privilegiis creationis, quorum primum eft prodiiffe ex manu Dei fine labe, & fine peccato, quemadmodum inde prodiit hominum parens.

Eccl. 1.

Quomodo Infans contrahat originale peccatum, & quomodo fit reus criminis ab ipfo non patrati.

Quæritur, quomodonam fieri poffit, ut Infans fit peccator in fua conceptione, hoc eft in ipfo momento, quo illius anima cum corpore conjungitur: fed animadvertendum eft, nequaquam dici illum ab eo fcelus fuiffe patratum, cujus capax effe non poteft. Itaque proprie loquendo ille non eft peccati reus, quia peccare non poteft; fed dico illum infectum effe contagione peccati primi parentis fui, quæ infelici fluxu ad illum ufque manavit, ita ut anima ejus fieret objectum iræ Dei eodem temporis puncto, quo adhæfit carni, quæ ex primo peccatore duxit originem. Adam erat tamquam univerfalis homo, quia complectebatur in fe omnem humanam naturam, ideoque illam infecit peccato fuo. Dici igitur aliquomodo poteft, filium Adæ in conceptione fua nocentem effe innocentem; quodam in fenfu dici poteft innocens, quia nullum patravit fcelus; fed nihilominus eft nocens, quia involutus eft in crimine primi parentis fui, quod moraliter in perfona fua perfeverat. Sed unde nam proficifcitur hæc labes, quæ ipfum tam mifere deformat: Nunquid ex animæ, an ex parte corporis? Hoc effe non poteft ex animæ parte dicet aliquis; quia immediate egreditur ex Dei manu, ideoque prorfus munda eft: at neque ex corporis parte; quia donec animatum non eft, neque capax eft peccati, neque obnoxium peccato. Si igitur Corpus, & Anima quæ duæ funt partes, ex quibus componendus eft infans in ipfo fuæ conceptionis momento, culpa vacant, totum, quod inde conflatur, nonne & ipfum culpa vacabit? Sed dicendum eft, neque corpus, neque animam feorfim, conftituere infantem reum, & objectum iræ Dei, quia harum partium neutra nocens eft. Hæc eft cauffa infelicitatis ejus; eo temporis articulo, quo fimul junguntur, & quod eft conceptionis momentum, per unionem fuam conftituunt filium Adæ; & fatis eft infantem exiftere Adæ filium, ut involvatur in fcelere patris fui, & privetur gratia, quam hic pater amifit per actuale peccatum, & hæc privatio illud eft, quod originalis peccati macula nuncupatur.

E duabus viis, quibus Deus hominem liberare poterat ab originali peccato, elegit præftantiffimâ quo Matrem redimeret.

Quid Dei Filium coegerit, ut tanta fedulitate Matris fuæ dignitati profpiceret, illud fuit, quia non erat venturus in Mundum, nifi ut peccatum exterminaret, & mederetur malis omnibus, quæ Adæ peccatum gignebat. Ut hoc adimpleretur, duæ erant viæ; altera quidem, relevandi hominem a peccato, fi in illud lapfus fuiffet; altera vero occurrendi huic malo, & lapfum ipfum prohibendi. Priorem elegit utendam cum univerfa pofteritate Adam; fed altera proculdubio erat melior, & aptior ad oftendendam Dei Omnipotentiam, & Redemptoris Mifericordiam erga Matrem fuam. Cum enim nulla calamitas comparari poffit cum illa, quæ ex peccato proficifcitur; ita nulla eft Mifericordia par illi, quæ nos in æternum liberat a malo adeo funefto. Opus igitur erat, ut Redemptor, ad oftendendam vim meritorum fuorum, hac uteretur fpecie Mifericordiæ erga illam, quam tamquam fuam Matrem futuram fpectabat. Opus erat, ut modo præftantiori, ac nobiliori, quo fieri poffet, redimeret, & eo momento, quo originalis peccati labe erat contaminanda, illam præftaret incolumem. Opus erat tandem,

dem, ut illam donis suis taliter exornaret, ut Matris puritas similis esset puritati Filii, & ut uterque sine peccato conciperentur, alter quidem jure suo, alter autem ex privilegio.

Unice per gratiam Virgo accepta fuit in oculis Dei.

Maria ex ipso suæ Conceptionis momento inventa est gratia plena, ut omnes Doctores uno ore fatentur, non inde tamen asserere tantum intelligunt, illam jam ex tunc Deo fuisse gratiosam; ad hæc significare volunt quodnam fuerit principium illud, propter quod placuit Deo. Ad assequendam eorum mentem, atque ratiocinationem, considerare possumus gratiam vel tamquam a justitia distinctam; atque hoc in sensu gratia favor est; vel tamquam oppositam naturæ, & peccato; quo in sensu, si gratia non est Sanctitas eadem, semper tamen Dei donum est nostræ Sanctificationi destinatum. Duplici hoc modo per gratiam Sacrata Virgo visa est in oculis Dei digna illius amore, & obtutu. Deus prævenit illam per gratiam, atque favorem: illa enim per se præservari non potuit a peccato, non secus ac semet ex nihilo non potuit educere: illa recepit a Deo hæc dona magnifica, hæc valida subsidia, has admirabiles gratias, quibus sublata fuit super omnes creaturas, & quæ posuerunt prima spiritualis ædificii sui fundamenta super montium cacumina, hoc est, in perfectione, quæ omnium Angelorum, atque Sanctorum perfectionem excederet.

Gratia quam recepit Maria momento Conceptionis suæ conveniens fuit qualitati Deiparæ, ad quā erat destinata.

Inter omnes Theologos constat, supereminentem Deiparæ dignitatem, esse magnitudinis ejusdem, ac fundamentum. Hoc posito generatim ferri judicium potest, si Deus, ut sibi faciat electos, atque prædestinatos, secernit illos a reliquis hominibus, tribuens illis gratiarum, & supernaturalium qualitatum dispositiones convenientes muneribus, ac ministeriis, quibus ab æterno illos destinavit; quænam esse debuit gratia Mariæ beato illo suæ Conceptionis momento, quoniam esse debebat Regina Sanctorum omnium, & Sanctus Sanctorum permansurus erat in visceribus ejus? Profecto satis illi non fuit a peccatorum massa separari, sed in illa requirebatur gratia, quæ ab ipso Conceptionis suæ articulo illam ab ipsis Sanctis distingueret; scilicet, quæ non esset illi cum ceteris communis; sed quæ illam ad supereminentem Sanctitatem attolleret, ad quam mera creatura valeat assurgere; ita ut in ipso suæ Conceptionis articulo considerari posset perfecta, & plena gratia, quia talem receperat, qualem Matri suæ conferre potest Deus, a qua erat in lucem emittendus.

Si Maria præservata fuit a peccato actuali, & etiam veniali, potiori jure præservata fuit ab originali.

Si enim eo Filii Dei honor agitur, ut Maria ab omni actuali peccato præservaretur, quod nemini licet ambigere, igitur multo magis præservanda erat a peccato originali, quod magis ei contagiosum fuit. Actuale peccatum, licet mortale sit, semper est personale, & manet in persona, quæ illud patravit: sed Originale naturæ peccatum est, a Patre transiens in Filium, & omni ejus posteritati. Intererat etiam gloriæ Filii Dei, illam ne veniale quidem peccatum committere, antequam etiam Mater fieret. Hoc docent Patres, & credit Ecclesia. Veniale dico peccatum, quod tamen illam Dei gratia nequaquam privaret, neque obicem struxisset eminenti illius Sanctitati: & dicet quispiam, nequaquam cessurum fuisse in dedecus Filii, si illa contraxisset peccatum originale, quod subjecisset eam dæmoni, & quod Dei odio dignam redderet?

Mariæ, debuit [illegible]

Cum Sancta Virgo immunitatem consecuta fuerit a legibus generationis, atque communibus cæteris filiis Adam, subjacere non debuit legi peccati originalis. Et fere illa nunquam erat obnoxia concupiscentiæ, & legi illi membrorum, de qua loquitur Sanctus Paulus; illa non experta est dolores, ac sordes partus; Corpus illius non fuit post mortem corruptioni obnoxium, immune fuit ab omnibus legibus, quibus nostra infirmitas subjicitur, quia in his rebus omnibus non decuit nonnihil, quod minime Dei Matrem deceret, sed nonne multo magis dedecuit ipsum opprobrium originalis peccati, quod multo turpius est quam omnes aliæ generis imperfectiones, quæ tandem extra scelus, & maculam sunt? Quod si mortem subiit, id accidit, quia cum Filius suus semet ab illa dispensare noluerit, tamquam decebat illam immunem esse propter plures causas, quæ ad hoc non pertinent argumentum.

Hæc [illegible] originali peccato immunitatem [illegible] relatione quam Maria habet ad J. C.

Ut hæc Sanctæ Virginis prærogativa rite constituatur, scilicet illam in gratia fuisse conceptam, & ab originali peccato præservatam, peculiariter confirmandum est per eam subjectionem, quam erga JESUM CHRISTUM semper servivit, quia Deus non tribuit suos favores, & gratias, & neminem in hoc diligit mundo, nisi propter relationem illam, quam habent cum hoc dilecto Filio, quem respicit tamquam primum, & verum objectum amoris sui, ita ut creatura quo similior erit JESU CHRISTO, eo futura sit nobilior, atque excellentior. Hæc ratio est propter quam primus homo prodiit ex manu Dei tot privilegiis præditus, quia erat figura JESU CHRISTI, & quia quo tempore Deus præparabat habebat lutum, ex quo Corpus ejus efformabit, habebat JESUM CHRISTUM in mente, efformabatque veluti quoddam specimen Mysterii Incarnationis. Undenam in Veteri Testamento Judæi tot benedictionibus cumulati fuerunt præ reliquis terrarum populis, ita ut Populus Dei vocarentur? Quia fidem habebant, & spem in JESUM CHRISTUM ex eorum sobole nasciturum. In Evangelio Virorum omnium maximus fuit Joannes Baptista, propterea quod fuit JESU CHRISTI præcursor. Igitur quo major erit inter creaturam, & JESUM CHRISTUM relatio, eo major, vel minor erit hujus creaturæ dignitas, præstantia, gratia, & prærogativa super ceteros. Sed quisnam majorem habere debet rationem cum hoc homine Deo illa, quam ille sibi Matrem delegit futuram? Nonne igitur illi magis similis esse debuit Sanctitate, & innocentia? Nonne ille hanc reddere debuit perfectissimam, eamque supra ceteros singulari aliqua prærogativa condecorare? Quæ vero alia inveniri potest magis apta, & accommodata gratia, quam Sanctam, & Immaculatam esse ex primo temporis articulo, quo vitam accepit?

Consilia quæ ab æterno habuit Deus de Maria, nobis fidem adstruunt, ipsam etiam ab originali peccato præservasse.

Alterum principium ex quo judicare debemus, Deum nequaquam negasse favorem hunc, & hanc prærogativam Mariæ, est videre cogitationes, atque consilia, quæ Dominus habuit de illa; etenim ex Dei corde proficiscuntur distinctiones, & discrimina graduum Sanctitatis magnitudinis, & præcellentiæ inter homines; ita ut cum Deus aperit consilia cordis sui in aliquem, tunc solidum ferre possumus judicium de illius dignitate, atque statu, & credere Deum illi contulisse gratias, atque favores conformes statui, seu ministerio, in quo eodem uti vult. Sed quas habuit Deus cogitationes, atque consilia de Beata Virgine, hanc sibi eligens in Matrem, nisi ut ingrederetur in decretum Incarnationis suæ, ac sociam sibi assumeret, efficeretque, ut cooperaretur Redemptioni hominum? Hoc igitur posito, quæro, æquumne est, vel saltem verisimile, voluisse Deum incipere magnum Incarnationis opus, faciendo, Matris suæ Conceptionem, qui primus fuit gradus, pollui peccato, ad quod tollendum veniebat? Quis sanæ mentis est, S. Cyrillus in Ephesino Concilio dicebat, qui credat Filium Dei sibi elegisse Templum vivens, ac thronum animatum, ubi recipiendus esset in persona sua, & cujus jus, primumque usum cedere deberet dæmoni infestissimo inimico? Possetne hæc cogitatio locum habere in animo ratione nequaquam destituto?

Immaculata Conceptio fuit principium omnium gratiarum quibus Maria fuit cumulata.

Communis Patrum, atque Doctorum sententia est, gratias omnes, quæ præter ordinem collatæ fuerunt Mariæ, effectus fuisse quodammodo necessarios divinæ suæ Maternitatis. Hoc quidem fatendum est; verum non desunt, qui asserant, Mariam debere hanc Maternitatem Immaculatæ Conceptioni suæ, atque ita argumentantur. Cum id quærebatur, ut ostenderetur, Sanctam Virginem ab originali peccato fuisse præservatam, validissima ratio, quæ fuerit in medium prolata, hæc fuit, quia hæc Redemptorem suum erat paritura: tanta inventa est oppositio inter peccatricis, & Matris Dei qualitatem, ut simul utramque subsistere nequaquam posse creditum fuerit; Hoc posito opus fuit, illam ab omni peccati labe immunem esse, ut Verbum Æternum conciperet; opus fuit, illam, quæ erat Immaculata, præferri ceteris omnibus propter hanc admirabilem Conceptionem. Oportebat JESUM ex Matre nasci prorsus pura, & sine peccato; oportebat igitur, eam solam, quæ præservata fuerat a peccato Originali, hanc esse Matrem JESU.

Credunt nonnulli ex ipso Conceptionis articulo Deū Virgini ostendisse, quem in finem esset destinata, eique sua aperuisse consilia.

Doctores quidam dixere, ex primo Conceptionis momento, Deum ostendisse Mariæ prærogativam æternæ ejusdem prædestinationis, eique aperuisse magna, & magnifica consilia, quæ suus amor de eadem conceperat, eamque respexisse Patrem Æternum, utpote illum, qui sibi aliquando suam esset fœcunditatem communicaturus. Cognovit illa Filium non solum tamquam Verbum Dei, sed etiam tamquam illum, cujus aliquando Mater erat futura. Adoravit Spiritum Sanctum tamquam Sponsum, qui in ipsa magna hæc, & ineffabilia mysteria erat operaturus; sed explicari non potest amor, quem in corde ejus accendit adspectus, atque cognitio infinitæ Dei Bonitatis in se.

Pontifices, qui probarunt opinionem Immaculatæ Conceptionis.

Præter rationes, quas habemus credendi, atque colendi Immaculatam Deiparæ Conceptionem, & festum illius diem celebrandi summa cum pietate, ac devotione, non inutile erit, neque importunum addere auctoritatem ejus, quo nihil sanctius, & venerabilius est in Ecclesia ad fideles in hujus Mysterii fide, & cultu confirmandos.

Omnes Summi Pontifices, qui post Sixtum IV. Ecclesiæ Dei præfuerunt, excepto Pio III. Marcello II. & Urbano VII. qui paucis tantum diebus Sedem obtinuerunt, & quibus idcirco defuit tempus ostendendi suam devotionem, magna concessere privilegia, & plures gratias iis, qui tenent Sanctam Virginem sine peccati originalis labe conceptam, & ne unus quidem invenietur Pontifex, qui vel minimum quidem in oppositæ sententiæ gratiam decreverit.

... omnes extulerunt elogiis, qui aliquam devotionem erga Sanctam hanc Conceptionem profitebantur; sicut Sixtus ipse IV.

Alii, & omnes fere largiti sunt Indulgentias Templis, Imaginibus, & festivitati Conceptionis Immaculatæ.

Alii, sicut Alexander VI. & Adrianus VI. confirmarunt Confraternitates erectas in honorem Conceptionis.

Alii denique, videlicet Leo X. & Pius IV. concesserunt, ut aliquot Sanctimonialium monasteria Ordinis Sancti Francisci profiterentur sub titulo Ordinis Conceptionis.

Constat, ut liquet ex duplici Bulla Sixti IV. Summum hunc Pontificem edidisse Officium a Veronensi quodam Cœnobita compositum pro die festo Immaculatæ Conceptionis Deiparæ cujus præcipuus finis est declarare Sanctissimam Virginem ab omni originalis peccati labe præservatam fuisse.

Clemens Papa VII. multo post edidit Breviarium a Cardinali quodam compositum, in quo non modica pars hujus Officii inserta est, & inter cetera Invitatorium Matutini; *Immaculatam Conceptionem Virginis Mariæ celebremus, CRISTUM ejus Præservatorem adoremus Dominum.*

Pius V. cujus Sanctitas, ac scientia nemini comperta non est, anno 1569. vivæ vocis oraculo concessit, ut in universa S. Francisci familia recitari possit officium, quod Sixtus IV. ediderat.

Operæ etiam pretium est animadvertere, simul ac Sixtus IV. Conceptionis Festum instituit, Concionatores nonnullos prædicando illud impugnasse; quapropter idem Pontifex alteram edidit Bullam, in qua validius, quam in priori hanc devotionem constituit; quæ ipsa instaurata, & confirmata fuit in Synodo Tridentina.

Paulus V. vetat, ne quis audeat prædicare, docere, disputare, vel scribere Beatam Virginem peccasse in Adam.

Gregorius XV. edictum hoc extendit etiam ad privatos sermones, & collationes.

Pius V. approbat Bullam Sixti IV. *Cum præcelsa* editam anno 1476.

Alexander VII. novum edidit decretum de Immaculata Conceptione, die 8. Decembris 1661. & ait antiquam esse Fidelium pietatem credere, Deiparam præservatam fuisse a labe originalis peccati, eumque diem Festum Romæ magna cum pompa celebravit.

Clemens XI. anno sui Pontificatus octavo Constitutionem edidit, per quam præcepit, ut festivitas Conceptionis Beatissimæ Virginis Immaculatæ imposterum de præcepto ubique gentium servaretur, uti modo servatur.

Quid Concilia statuerint de Immaculata Sanctæ Virginis Conceptione.

Quamvis nullum Concilium statuerit tamquam articulum fidei, Conceptionem Sanctæ Virginis esse Immaculatam, oportet tamen, ut Fidelis quicumque habet cor docile, reverenter excipiat ea, quæ in Conciliis dicta fuerunt tamquam Oracula divinitus prolata; nam Spiritus Sanctus illa congregat, illuminat, & per os illorum nos docet. En igitur quomodo Concilia seu Generalia, seu Nationalia, locuta sunt de Sancta Virgine, ex quibus inferre licet, quin ab eorum sententia recedamus, ipsam immunem fuisse ab originali peccato, ideoque sine peccato conceptam.

Primum Concilium Generale Ephesinum, quadringentesimo salutis anno habitum illam vocat *immaculatam*, videlicet nulla peccati labe pollutam; quemadmodum interpretatus est Sophronius, apud Sanctum Hieronymum: *ideo immaculata, quia in nullo corrupta*. Verum est illum non dicere palam, ipsam in Conceptione sua fuisse immaculatam, sed cum dicit ipsam nulla unquam labe fuisse inquinatam, non excipit labem originalis peccati, sicut neque peccati actualis, quandoquidem nullum Concilium vel antea, vel post, decidit ipsam in aliquod incidisse peccatum.

Quartum Toletanum Concilium habitum anno 634. cum laudibus probat Missale a Sancto Isidoro Hispalensi Archiepiscopo reformatum, in quo Conceptionis officium per octavam dispositum connotatum est, & ubique dicitur, Maria ab Originali peccato præservata per privilegium æquissime collatum Deiparæ dignitati.

Aliud Toletanum Concilium, quod undecimum dicitur, habitum anno 675. probat doctrinam S. Ildephonsi, & profitetur cum hoc insigni Sanctæ Virginis devoto, Mariam nunquam originalis peccati labe infectam fuisse.

Sextum generale Concilium Constantinopoli habitum sub Agathone Papa anno 680. excepit, omnibus plaudentibus epistolam Sophronii Patriarchæ Jerosolymitani, in qua nominat Sanctam Virginem Immaculatam, sanctam corpore, & anima, & ab omni peccati contagione vacuam. Omnes magni illius Concilii Patres approbare potuissentne hæc verba, si in Ecclesia creditum fuisset, illam pollutam fuisse in Conceptione sua peccato originali? Hæc Sophronii verba consideranda sunt: *Mariam fuisse liberam ab omni contagione peccati*. In hac præclara Epistola, in qua fidei confessionem faciebat, conceptis, explicitisque verbis ait: Mariam Salvatoris Mundi Matrem vacuam fuisse ab omni criminis contagione; ubi animadvertendum est, non dici solum, Mariam immunem fuisse ab omni peccato, sed ab omni contagione peccati, quod innuit peccatum originale, quod per contagionem contrahitur.

Secundum Generale Concilium Nicææ habitum anno 787. & ab Adriano Papa approbatum, locutum est de Sancta Virgine eo modo quo tunc loquebatur Ecclesia, eum vocabat illam, *Sanctissimam, Immaculatam, Irreprehensibilem, ac puriorem, quam tota simul natura sensibilis, & intellectualis*, videlicet puriorem quam Cælestes Angeli, qui nunquam vel minimum actuale, vel originale peccatum committere potuerunt. Et si placuit Concilio ita generatim loqui, quin in particulari diceret illius Conceptionem fuisse Immaculatam, hoc accidit, quia tunc temporis hoc non quærebatur, & existimatum fuisset magnum ab illo dedecus inferri Mariæ, si quis in suspicionem, ac dubium vocasset, utrum illa vel minima actuali, vel originali culpa fuisset infecta; & nonnisi aliquot ante hanc diem sæculis hoc in scholis quæri cœptum est.

Provinciale Concilium Oxonii habitum in Anglia anno 1222. præcepit diem festum Conceptionis coli, qui jampridem in Oriente pluribus ante id tempus sæculis celebrabatur. Potuissetne illud Concilium præcipere hanc festivitatem, nisi credidisset Sanctæ Virginis Conceptionem sanctam atque immaculatam fuisse? Omnes enim consentiunt, *peccatorum festos dies* non celebrari.

Concilium Generale Constantiense probavit tamquam verissimas Sanctæ *Birgittæ* revelationes, quæ plenæ sunt apertissimis testimoniis, quibus Sanctæ Virginis Conceptio pura, & immaculata probatur; qua in re considerandum est revelationes hujusmodi plurimi habendas esse, ubi acciderint personis probatæ sanctitatis; & cum ab Ecclesia ad examen revocatæ, probatæque fuerint, cujusmodi fuerunt illæ Sanctæ Birgittæ, quæ anno 1377. probatæ fuerunt a quinque Cardinalibus, Episcopis duobus, & Sacri Palatii Magistro Gregorii XI. Commissario, a quibus pro sanctis, & veris habitæ sunt. Duos annos deinceps Urbanus Papa VI. illas iterum jussit ad trutinam revocari a totidem Cardinalibus, pluribusque Episcopis, atque Doctoribus, qui illas authenticas censuerunt plenas veritatis, & a Dei spiritu profectas.

Basileensis Concilii decretum in sessione 36. locum habere potest, quamvis acta hujus Concilii a sancta Sede confirmata non fuerint; nam servatur adhuc Romæ Bulla, quæ revocata non fuit, & quæ palam dirimit quæstionem; sed quæ ob hujus confirmationis defectum non habet vim definitionis extremæ. Quamvis autem Concilium hoc non habeatur pro OEcumenico, nihilo secius tot summi Viri, qui etiam interfuerunt, & qui cum zelo adlaboraverint, ut hanc statuerent veritatem, ac efficerent, ut ab Ecclesia Universa reciperetur, nobis credenda est, si minus tamquam articulus de fide, certe saltem tamquam certissima, & in dubium non revocanda.

Denique Tridentinum Concilium, quod novissimum est OEcumenicum in sessione quinta docuit, & significavit in decreto, quod spectat ad originale peccatum, sibi mentem non esse comprehendendi beatam, & Immaculatam Virginem Dei Matrem Mariam; sed velle hac in re servari Constitutiones Sixti P. IV. sub pœnis, quæ in illis proponuntur, & quæ ab ipso confirmantur, & instaurantur. Qua in re notandum est, eum hoc declaret Concilium, se nolle comprehendere in decreto suo de originali peccato Sanctissimam Virginem, declarare consequenter a se non comprehendi quidem in omnibus Scripturæ locis, ubi est sermo de peccato originali.

Universitates quæ juravere tueri Conceptionem Immaculatam Sanctæ Virginis.

Post auctoritates Conciliorum, & Sanctorum Patrum ad copiam argumentorum subnecti potest auctoritas Catholicarum Universitatum, quæ hodierna die non solum oppositam dereliquerunt sententiam, sed quæ Sacramento se adstrinxerunt ad propugnandam Immaculatam Virginis Conceptionem.

Parisiensis potissimum Facultas, cujus semper zelus enituit in tuenda Sanctæ Virginis gloria, videns Doctores scientia celeberrimos in Conceptionis Articulo dissentientes, & anceps Consilii utram sequeretur sententiam, tandem illam amplexata est, quæ tenet Immaculatam; antiquans enim decretum, quod aliquot annis ante ediderat, anno 1346. præcepit, ne imposterum integrum esset docere, Mariam originalis peccati labem contraxisse; & post quadraginta circiter annos aliud proponit edictum, quo cautum est, ne quis Doctoratus lauream in præstantissima illa Facultate obtineret, nisi antea Sacramento se adstringeret, se innocentiam, & puritatem Conceptionis Deiparæ propugnaturum.

Colo-

Coloniensis Universitas Parisiensem secuta, anno circiter 1451. cavit, ne Magistri Gradus cuiquam deferretur, nisi antea jurasset, se nequaquam docturum, vel propugnaturum oppositam opinionem.

Moguntina hoc ipsum professa est post annos quinquaginta, & paullo post Valentina in Hispania, & ne singulas recenseam, dicere mihi satis est, omnes fere Doctores insignium Universitatum, Salmanticensis, Complutensis, Hispalensis, Barcinonensis, hoc ipsum Sacramento polliceri, vel saltem hoc ipsum Immaculatæ Conceptioni Officium præstare.

Sancti novissimorum sæculorum & probatæ sanctitatis Viri pro hac sententia steterunt.

Sicuti postmodum, quamvis hæc esset Ecclesiæ sententia, tantaque veritatis, quæ non amplius in dubium revocanda esset, testimonia, recentes aliquot Doctores surrexerunt contra cultum Dominæ nostræ, illum facilius antiquare non posse arbitrati sunt, quam si in aciem contra opinionem, & Immaculatæ Conceptionis festivitatem descenderent; ad quorum scripta, & sermones scandali refertos refellendos, satis esse puto, illis summos opponere viros, qui novissimis sæculis hisce prodierunt, & de quibus jam locuti fuimus, qui certe illis non cedunt ingenio, ac doctrina; quoniam alii nituerunt in novissime habito concilio, alii nominis sibi celebritatem compararunt eruditissimis voluminibus, & alii disertis prædicationibus. Neque puto illos audere amplius sese comparare cum tot sanctis Viris, & Religiosis Ordinibus, quales sunt Dominicani, Franciscani, Carmelitæ, Augustiniani, Servitæ, Jerosolymitani, Theatini, Jesuitæ, & universe omnium Ordinum, qui uno ore, & consensione admittunt devotionem Immaculatæ Conceptionis, ejusque celebrant festivitatem. Proculdubio multitudo tot virorum summorum, quorum quidem alii inter Sanctos, vel Beatos ab Ecclesia recensentur, & alii propter virtutem æque ac propter scientiam sæculi sui lumen extiterunt; magna hæc inquam multitudo præponderare debet pertinaciæ paucorum, qui aliquin non carent suspicione novitatum, quæ periculo sunt proximæ, & positive damnatæ.

Animadversiones in sententias Sanctorum Bernardi, Bonaventuræ, & Thomæ.

PUtabam me collegisse quidquid a Theologis dictum fuit pro Conceptione Immaculata, cum legens ea, quæ illi objiciuntur, animadverti, unum ex validissimis, cui nondum satisfactum est, esse trium insignium Doctorum auctoritatem; nempe Sancti Bernardi, Sancti Bonaventuræ, & Sancti Thomæ, qui tamen omnes magno succensi sunt zelo pro Sanctissimæ Virginis gloria, & qui vere sales semper habiti sunt.

Testimonium S. Bernardi pro Immaculata Conceptione.

5. Quod attinet ad S. Bernardi sententiam, præter ea, quæ ad illam probandam a nobis allata sunt de Epistola ad Lugdunenses Canonicos ab ipso data, & locos suo loco a nobis proferendos, ecce quomodo palam aperit sententiam suam in hoc argumento, in sermone 4. *in Salve Regina*, cujus verba fideliter excripta sunt. *Innocens fuisti ab originalibus, & ab actualibus peccatis: Nemo ita præter te*; & paullo post: *ex omni parte, hoc est ex parte originalis, & ex parte actualis peccati: Ea ergo sola excepta, cæteri omnes, quid dicere possunt, nisi quod ait Apostolus Joannes: Si dixerimus, quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est*; & paucis interjectis: *Ego quoque pia fide opinor, in utero Matris tua ab originalibus te absolutam peccatis &c.* Idem Sanctus Bernardus sermone 53. ex quindecim, quos edidit de Cœna Domini: *Non est in filiis hominum magnus, vel parvus, tantæ prædictus sanctitate, nec tanta religionis privilegiatus honore, qui non in peccatis fuerit conceptus præter Matrem immaculatam peccatum non facientis, sed peccata Mundi tollentis.* Post hæc licet de Sancti Bernardi sententia dubitare?

Testimonium S. Bernardi pro Immaculata Conceptione.

Alter qui in medium affertur tamquam Immaculatæ Conceptioni contrarius, est S. Bonaventura. Profecto si dicere satis esset, tempus fuisse, quo suspicari possimus ipsum, non secus ac tot alios incidisse in eorum opinionem, qui crediderunt Beatam Virginem, non secus ac cæteros Adæ Filios originalis peccati labe infectos fuisse; loci, qui ex Sancto hoc Doctore afferuntur suspicioni huic locum possunt tribuere; sed manifesta afferimus argumenta, quibus probamus ipsum non semper in hac sententia perstitisse, vel mox sententiam mutasse. In secundo enim Sermone de Sancta Virgine, qui reperitur in tomo tertio Moguntinæ editionis anni 1609. ita loquitur: *Dico primum Mariam plenam fuisse gratia præveniente in sanctificatione sua; videlicet gratia, quæ præservavit eam ab omni sorde peccati originalis, quam contraxisset per naturæ corruptionem, nisi peculiari gratia, qua præventa fuit, fuisset præservata. Credendum enim est per novum Sanctificationis genus, Spiritum Sanctum illam præservasse in ipso Conceptionis momento ab originali peccato, non quod in illa fuerit, sed quod in illa fuisset, nisi gratia singularis eam præservasset.* Hoc testimonium adeo explicitum, atque perspicuum est, ut qui non alium sensum illis appingere potuerunt, illum eludere conati sunt negantes hunc Sermonem, & hæc verba esse Sancti Bonaventuræ: sed licetne sine valida ratione, & cum levi tantum conjectura, refellere testimonium adeo apertum, ac tantæ auctoritatis?

Testimonium S. Thomæ, & argumenta probantia locos, ubi docet oppositum corruptos esse, vel adulteratos.

Reliquum est ut de Sancto Thoma loquamur, qui in Summa, quæ nunc circumfertur, docet, Mariam originalis peccati labe infectam fuisse. Sed antequam ad trutinam vocemus hunc Articulum ex Summa incomparabilis hujus Doctoris, quæ Theologiæ est Oraculum, animadvertendum est, utrum alibi in aliis operibus palam, conceptisque, & explicitis verbis suam significarit sententiam; dubitandi quippe locus esset, ipsum palinodiam canere voluisse in novissimo, quod est illius Summa; nam in lectione sexta in caput tertium Epistolæ ad Galatas, ubi explicat hæc Scripturæ verba: *Non est, qui faciat bonum*, hæc habet. *Inveni virum, scilicet JESUM CHRISTUM, qui est sine peccato; sed non inveni mulierem, quæ prorsus immunis fuerit a peccato originali, & veniali præter Sanctissimam Virginem Mariam omni laude dignam.* Hæc verba, quæ pluribus in editionibus suppressa fuerunt, inveniuntur in Venetis, & in Parisiensibus annorum 1529. & 1541. quæ Spondanus in pluribus Bibliothecis inveniri testatur, & ego ipse unum vidi exemplar Gothicis characteribus expressum in Flexiensi Bibliotheca: ex quo suspicari licet Articulum Summæ, ubi docet oppositum fortasse corruptum fuisse, vel additum. Præterea Sanctus idem Thomas in primum Sententiarum dist. 44. artic. 3. ad 3. hæc habet: *Potest aliquid creatum inveniri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nulla contagione peccati inquinatum sit, & talis fuit puritas Beatæ Virginis, quæ a peccato originali, & veniali immunis fuit.* Sed non sine probatis auctoribus creditur, Summam, quam Sanctus Doctor sub vitæ suæ exitum conscripsit, plane fuisse corruptam, vetus enim Auctor, ex Sancti Dominici familia, qui sæculo eodem, quo Sanctus Thomas obiit, vel paullo post, longe aliter exposuit, quod modo legitur in parte tertia quæst. 27. arti. 2. Est autem *Bromiardus in summa Prædicantium tit. Virgo Maria*, cujus exemplar unum extat in Bibliotheca Burgensis Collegii, ubi hæc verba leguntur: *Ipsa vero* (Beata Virgo) *tam eminenter sanctissima fuit, quod nec venialiter, nec mortaliter peccavit, sicut patet per Sanctum Thomam in 3. part. de CHRISTO quæst. 27. arti. 6. In eadem etiam quæstione ponit ejus Sanctificationis excellentiam ...., quod sanctificata fuit in sua animatione, id est in conjunctione animæ cum suo corpore ...... sua, sic ergo fuit ..... Augustinus.* Inde vero in hac sententia confirmamur, quod in Antverpiensi Operum Sancti Thomæ editione, a Cosma Morelles Dominicano procurata, Lectio, quam attulimus ex primo Sententiarum, fuit & ipsa corrupta, & Pater Theophilus Reinaud in Syntagmate de ..... proprio, narrat Dominum Bernardum de Toro, qui Romæ caussam Conceptionis procurabat, cum hanc corruptionem deprehendisset, accusasse Cosmam Morelles coram Paulo V. qui acerrime exprobratum jussit folium scindere, & locum primæ lectioni, uti oportebat, restituere. Hinc fit, ut injuria afferatur Sancti Thomæ auctoritas contra Immaculatam Virginis Conceptionem.

PARAGRAPHUS VI.

Delicti ex Asceticis, recentibusque Concionatoribus loci.

Non deerat Job alia caussa execrandi momentum quo conceptus, & quo in lucem editus fuit, quia conceptus fuerat in peccato, quod dici non potest accidisse in purissima Sanctæ Virginis Conceptione.

QUicunque ad examen vocaverit statum hominis in nativitate sua, & suæ formationis momento, facile parcet Job, eo quod funestis illis diebus suis maledixerit. Funestis inquam diebus! quibus homo ex nihili chaos emergens, aliud invenit in se longe informius, atque perturbatius illo, unde prodit! Dies miseri, quibus homo de nihilo egressus ignavia summo dolore conficitur, nec novit, quid est, nisi quia patitur: Funesti dies, quibus homo in peccato conceptus inimicus est Creatoris sui, statim ac vitam accepit. Hæc est hominis conditio, & communis lex nostræ nativitatis. Sed cogitarine potest sine aliquo horrore, illam, ex qua natus est JESUS ab hoc immunem nequaquam fuisse? Si hoc verum est, Ecclesia Sancta cur nos huc cogis? Quorsum hæc celebratura festivitas? Cur Templa nostra exornantur? Frustra per prolixam hanc Regum nomenclaturam, quos inter majores suos recenset, nobis jactat sobolis suæ nobilitatem, si cum generis sui claritate inde hausit peccati corruptionem. Frustra dicis, Conceptionem peperisse gaudium Mundi totius, si gaudium hoc perturbatum fuit infelicitate illud afferentis. Sapiens divinorum decretorum interpres, hos non præstares Conceptioni Mariæ honores, nisi Conceptio hæc digna fuisset Sponsa Spiritus Sancti, de qua in omnibus

bus Canticis tuis prædicas: *Tota pulcra es amica mea, & macula non est in te.* Profecto, inquam, non coleres per novæ festivitatis institutionem Mariæ Conceptionem, nisi esset Immaculata; neque enim colis, nisi quod Sanctum est. Citra censuras, & anathemata, hoc est satis aperte decidere, ut pietas nostra exerceatur, quin vis fidei inferatur. *P. Aurelianensis in tomo 2. Sermonum de Conceptione Beatæ Virginis.*

Dei Filius Matrem sibi deligens, non habuit rationem qualitatũ naturalium, sed gratiæ tantũ.

Deus, ut sibi Matrem se dignam eligeret, ut illam secerneret, nequaquam respexit naturæ, aut fortunæ bona, generis amplitudinem, mundanæ potentiæ nitorem, immo neque naturæ privilegia; sed solam sanctificantem gratiam, illi primo ipsius Conceptionis articulo infusam. Verbum Æternum cum se hominem facere vellet, arbiter sibi Matrem eligendi, quæ sederet in throno, & quæ jura daret omnibus Mundi regnis, nil tale cogitavit. Si eduxit illam ex illustri progenie, ut colligeret in se Sacerdotium, & Regnum, hoc nequaquam fuit tantum propter generis amplitudinem, quantum ut remuneraretur fidem Abraham, Isaac, & Jacob, atque Sanctitatem David: si enim splendorem natalium quæsivisset, nunquid elegisset gentem ad plebejam conditionem dilapsum, obscurum, egenum, sine nomine, sine honore, ad fabri lignarii tabernam redactum? Non ille cogitavit de bonis hujusmodi, quibus ipsi allicimur. Naturalia hæc bona essent communia Mariæ cum omnibus. Mater Dei meretur prærogativam ita sibi propriam, ut uni illi conveniat, & præterea nemini. Quænam autem hæc est prærogativa, quam ceteris præfert Deus, & quæ Mariæ characterem constituit? Hæc gratia est, quæ primum Conceptionis ejusdem momentum distinguit: momentum hoc, quo pauper, & dives involvuntur in Domini offensa, & cui applicari possunt verba illa Salomonis: *Nemo enim ex Regibus aliud habuit nativitatis initium.* Momentum hoc omnibus hominibus turpe, gloriosum est illi. Altissimi Filia, Cæli hæres, dignum objectum amore Dei, videt omnes filios Adam Dæmoni subditos, hæredes inferni, divinæque Justitiæ victimas. Hæc sola est prærogativa, quam Dominus dignam censuit Matre, quam sibi elegit, & apertissimum argumentum, quod præbere hominibus poterat ejus pretii, in quo habet gratiam. *P. Cheminais Sermone de Conceptione.*

Sap. 7.

Quamvis de momento dũtaxat ageretur, Deus pati non potuit, ut Mater sua momẽto illo dæmonis dominationi subjiceretur.

Quanam de re agebatur, ut exigeretur Deus tantam, adeoque singularem Mariæ prærogativam conferre, qualis fuit conceptam esse sine peccato? Agebatur, ut uno tantum momento sub dæmonis captivitate, & in Dei inimicitiis permaneret. Quid est momentum in hoc statu, si judicium ferendum est secundum Mundum; & momentum, cujus dedecus reparasset Deus omnibus gratiæ suæ donis? Nonne poterat illam deinceps sanctificare, ut S. Joannem Baptistam, & Isaiam? Non ita Fideles; ne confundamus Dei servos cum Matre illius: Momentum hoc erat tamquam lethale vulnus honori Filii sui, æque ac Matris; cui ut occurreret, communes regulæ Providentiam non remorantur: Hæc pollicita est, se posituram inimicitias serpentem inter atque mulierem; opus est, ut ne brevi quidem momento inter utrumque conveniat. Præstat potius naturam evertere, & inducere Mariam in novum ordinem decretorum. Deus illam educet de corrupta Adæ Massa, in qua communis consors esset calamitatis: sed quomodo illam vocabit in partem Redemptionis Domini, nisi comprehensa fuerit in numero nocentium, qui sunt redimendi? Hujus particeps erit, Fideles, per viam præservationis; quæ quidem augustior, ac spectabilior via est, quam via reparationis. Non, juxta sententiam complurium Doctorum, qui tenent, a Deo liberatam fuisse a turpi hac necessitate, Ecclesia Spiritus Sancti lumine afflata omnes hisce difficultates negligit; haud ægre concipit, Deum velle nasci ex paupere Virgine, ac semet subjicere miseriis, atque infirmitatibus hominum. Nihil in hoc nanciscitur, quod suæ officiat gloriæ; quod autem oriri velit ex Matre, quod vel brevi momento ab illo fuerit separata, vel dæmonis captiva; hoc credere nequit Ecclesia; hoc illi monstrum, & non ferendum videtur; & vetat, ne quis Fidelis doceat, Mariam subditam fuisse originali peccato, & si minus hanc caussam decidit, tamen satis superque, quid sentiat, ostendit; non enim permittit solum, ut Immaculata Virginis credatur Conceptio, sed ad eam credendam Fideles cohortatur. *Idem.*

Præcautio, qua usa est Maria ad gratiã servandam.

Non ambigimus, Fideles, quominus extrema vigilantia, in qua vixit Maria, illi servaverit inæstimabilem gratiæ thesaurum. Immunis ab omnibus naturæ corruptæ infirmitatibus, semper se gessit, quasi in rebus omnibus sibi esset metuendum, ac trepidandum; ab infantia in Templo educata; in exercitatione præclarissimarum virtutum innutrita, a Mundo separata, in silentio, & secessu vivens, ignoravit quidquid vanitatem palpat, luxum, voluptates, Mundi pompas, quæ nos fallere solent, & per eam curam, quam gerebat pretiosi illius depositi, gratiæ, cujus jacturam facere potuisset, si fieri potuisset, ut Dei Mater illud amitteret; mortalibus omnibus reliquit exemplum, quo damnatur eorum temeritas, qui tot apertissimis objiciunt periculis bonum, quod summa cum difficultate asservatur. *Idem.*

Quænam sunt recentia originalia peccata, quæ quotidie videntur in Christianismo.

Nostrorum malorum, & ærumnarum cumulus est, quod gratia, quæ perfecte sanctificavit Mariæ Conceptionem, in persona illius perfectum, absolutumque retulit triumphum de originali peccato; nos vero e contra, quamvis Baptismi gratia in nobis hoc deleat peccatum, per gravissimum infortunium, quod unice cordis nostri pravitati acceptum referendum est, suscitamus adhuc quotidie in Christianismo, absit invidia verbo, nova originalia peccata, videlicet peccata quædam, quæ primo sunt deteriora, & effectum gignunt nobis perniciosiorem. Quid sibi volunt hæc originalia peccata? Videlicet peccata quorum ipsi sumus auctores, quæ fatali propagatione sese communicant, ac effundunt, ac de personis nostris in personas aliorum transeunt. Originalia peccata ea voco, quæ sunt cum scandalo conjuncta, contra quæ Dei Filius protulit in Evangelio adeo terribilia anathemata; Originalia voco peccata, quædam parentum crimina erga filios suos; patris, qui filiis suis inspirat odia, inimicitias, & ultionis desideria; matris, quæ se christianam esse oblita, filiam pervertit, illi vanitatem, & Mundi amorem inspirans. Originalia voco peccata quædam patrum familias erga domesticos, domini, qui infideli nequior efficit famulos suarum libidinum ministros; Matronæ, quæ sua abutens auctoritate ancillæ conscientiam sibi creditæ implicat, ac perdit, illi familiariter committens amorum suorum technas, & lenocinia. Originalia peccata voco quædam Principum virorum erga populos, Sacerdotum erga Laicos, superiorum erga inferiores scelera. In quo enim Adæ peccatum enorme fuit coram Deo? In eo quod minime fuit peccatum unius, sed plurium; in eo, quod Adam præceptum infringens nos omnes in suæ inobedientiæ scelere comprehendit; in eo, quod cum nostrum esset caput, peccare non potuit, quin ejusdem nos consortes efficeret. Hoc est Mysterium fidei, quam colimus; sed quod nobis Mysterium videtur in Adæ peccato, manifestum est, ac sensibile in memoratis peccatorum speciebus, quapropter dico semper, infidelitatis cumulum esse, in alios nostram effundere iniquitatem, & satis non esse, si nos soli peccemus, nisi cum nobis pervertimus innocentes animas, nisi eas pravitatis nostræ consortes efficimus, eosque illa oneramus: hoc enim est, fieri non secus ac Adam alienæ etiam damnationis principium. Tu una, o gloriosa Virgo, præservata fuisti ab hac corruptione, & originali maledicto. Tu sola in Conceptione tua visa fuisti coram Deo pura, & sine labe; quapropter etiam confugimus ad te, & tuam imploramus clientelam; nam privilegium, quod a Deo recepisti, ut immunis esses ab omnibus miseriis nostris, nonnisi misericordiæ sensus erga nos tibi potest immittere. *Pater Bourdaloue Sermone de Conceptione.*

Effectus quos in Maria peperit gratia Conceptionis.

Gratia Conceptionis Mariæ simulac personam illius sanctificavit, fuit in illa fons inexhaustus meritorum, ad consecrandas, & extollendas omnes vitæ ejusdem actiones: namque secundum Theologiæ regulas, certum est, Dei Matrem toto vitæ suæ curriculo ne unum quidem actum elicuisse, qui non pretium, meritumque suum ab hac prima gratia perceperit. Ut id melius intelligitis, fingite vobis, exiguum illud Evangelicum semen, quod in agro satum, & germinans paulatim crescit, donec in arborem præcelsam assurgat. Nihil cogitationem meam æquius exprimere potest. Ubi semen hoc radicem jecit, profert germen suum, de terra prodit, emittit ramos, frondibus induitur, se attollit, extendit brachia, floribus ornatur, fructus affert; sed ita, ut hæc omnia per ipsum subsistant, ac vigeant. Hoc symbolum est gratiæ, quam Maria in sua Conceptione recepit; hoc fuit tamquam divinum germen, quod in illius corde efformatum fuit, sed cujus virtus mox se effudit in omne corpus actionum illius. Quidquid a Maria factum fuit, sanctum fuit & inæstimabilis meriti apud Deum: quare? quia quidquid egit, oriebatur ex principio sanctificationis, quod erat in illa, & quod omnibus actibus illius pretium afferebat. Quodnam vero illud erat Sanctificationis principium? Gratia Conceptionis. Hæc gratia, fateor, non erat nisi radix sublimium donorum, quibus Cælum eam cumulaverat; Sed quia radix erat Sancta, ita & rami sancti fuerunt: *Si radix sancta, & rami.* Quid pro ramis intelligo? Sunt virtutes, quas incomparabilis hæc Virgo exercebat; bona opera; officia quibus perfungebatur; cultus quem præstabat Deo; caritatis officia erga proximum; humilitatis exercitia, quæ illam adeo de se, & gratia sollicitam efficiebat; neque enim hæc inanis est conjectura, sed solida veritas, hæc omnia sanctificata fuisse per gratiam eamdem, quæ illius animam in ipso Conceptionis suæ momento sanctificavit. *Pater Bourdaloue in sermone de Conceptione.*

Ad Rom. c. 11.

Quamvis Deus rationem non habuerit nobilitatis, aliarũque naturaliũ qualitatũ Ma-

Dicens, Deum, ut sibi Matrem eligeret, rationem minime habuisse generis, opum, vel earum rerum omnium, quæ apud homines plurimi habentur, non ideo tamen intelligo imminuere prærogativas

etiam

[illegible] . Illas tamen non neglexit.

etiam externas, ac temporales, quas in ipso ortu possumus obtinuisse. Quod videmus in Mariæ Conceptione per Creatoris gratiam sanctificatæ, aliam mihi sententiam debet immittere: neque enim contempsit Deus in Maria hanc generis sui amplitudinem, quam ipsa etiam Ecclesia commendare videtur in hac festivitate. E contra enim voluit Mariam ex nobili, ac regio sanguine nasci. Quare? Ut enitesceret Virtus gratiæ suæ, Sanctus Chrysostomus inquit, & ut Mundi Principibus hanc in ipsorum statu daret consolationem, nobilitatem etiam admittere posse amplissimam sanctitatem. *Idem*.

Nonnulli Viri divinarum rerum contemplationi dediti, exhibent nobis tres divinas Personas intentas formandæ alteri huic Evæ, majori eam attentione, quam primæ. Singulæ peculiarem characterem suum imprimere voluerunt, & aliquod in ea lineamentum relinquere, per quod sibi similis fieret. Pater potitus est anima illius, tamquam Creator, eique Virtutem communicavit, & potestatem agendi supernaturaliter. Filius, quatenus Sapientia, ratione potitus est, eamque replevit lumine, & Veritate. Spiritus sanctus, quatenus Charitas possessionem Cordis ejusdem obtinuit, ibique collocavit quidquid aptum est ad magnum amoris ignem accendendum, ita ut Maria, cum primum esse cœpit, præclaris his decorata dotibus potuerit cognoscere, & amare Deum, simul ac vivere incepit. Ipsa illum re vera intuita est, atque se ad illum omni virium suarum nisu convertit, atque promeruit est infusionem, vel saltem possessionem gratiæ hujus admirabilis. O præclara vita, quæ incipit a Dei cognitione, & fortasse a perspicua ejusdem visione! Præclara vita, cujus primus actus fuit ardens suspirium, & motus dilectionis, reverentiæ, adorationis, charitatis erga Creatorem. *Ex Manuscripto Sermone.*

Mala, quæ originale peccatum peperit nobis, a quibus Sancta Virgo vacua fuit.

Quoniam in peccato sumus concepti, bona fide fatemur nos esse in malis obnoxios, qui tristes sunt effectus illius: Videlicet, scimus primum hoc peccatum in caput nostrum detraxisse malorum [illegible], & per lethalia duo vulnera, quæ nobis inflixit, ignorantiam, & concupiscentiam, effudisse virus nequitiæ suæ in omnes animæ nostræ facultates, ideoque [illegible] factum in nobis esse, mentem nostram gravissimis erroribus esse subjectam, voluntatem nostram esse quodammodo traditam turpibus affectionibus; imaginationem nostram [illegible] esse, vel fontem illusionum, sensus nostros [illegible], & organa [illegible] [illegible] [illegible] inconstantiæ, [illegible] [illegible] temperamentum [illegible] [illegible] [illegible] ignoramus [illegible] bonum [illegible] difficultatem, hanc [illegible] malum, [illegible] in omnibus [illegible] repugnantiam. [illegible] excutiendum legitimæ [illegible] Veritatis nos corrigentis odium, [illegible] os nobis [illegible] Virtutis fastidium. [illegible] venenat [illegible] illecebram, bellum hoc intestinum, [illegible] experimur, hæc prælia carnis adversus rationem, has [illegible] rationis ipsius contra Deum rebellionis [illegible] [illegible], quæ [illegible] Monstrosa parturitio, Sanctus Augustinus ait, sed quæ ex hoc ipso quod monstrosa est, fit manifestum argumentum peccati, quod in nostra Origine contraximus. Cum autem illud nequaquam contraxerit Virgo beata, his malis, & effectibus obnoxia non est. *Petrus Bourda. Sermon de [illegible]*

Certum est, JESUM [illegible] Mariæ Filium, omnes erga illam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tom. III.

[illegible] lustri, te procul dubio impulit, ut mane diluculo, & ab ipsa vitæ ejus aurora auxilium eidem afferrens: *Adjuvabit eam Deus mane diluculo.* Tu præsens fuisti momento Conceptionis ejus, ut ei immutabilem Sanctitatem communicares. *Binet in Trino Mysteriorum Mariæ Virginis*.

Psalm. 45.

Maria reparatrix in mysterio Redemptionis esse debebat sine macula.

Nonne Maria efficientius, & copiosius quam creatura aliqua experiri debebat effectus admirabiles Redemptionis, tum quia paritura erat illum, qui futurus erat Redemptor, tum quia Sanguine suo suppeditatura erat Materiam hujus Redemptionis, eique erat cooperatura per consensum suum offerens hanc adorabilem victimam, in quam integrum jus obtinebat? Ejus privilegium satis amplum nequaquam extitisset, si particeps tantum fuisset gratiarum Salvatoris eo modo, quo ceteræ creaturæ, & si nullum adfuisset discrimen inter ceteras, nisi, quod inter plus, minusve, intercedit. Essentialis requirebatur distinctio inter Mariam ab originali peccato præservatam, & alios, qui erant curandi; & sicuti decebat Medicum de Cælo dilapsum, peccato non esse obnoxium, quandoquidem illud curaturus erat, decebat quoque Mariam ab omni peccati labe esse immunem, quia, ut Arnoldus Carnotensis ait, decebat, ut JESUS, & Maria, quodammodo efficerent unam, eamdemque victimam pro universali reconciliatione; *Omnino tunc erat una Christi, & Mariæ voluntas, unumque pariter holocaustum offerebant; unde communem in mundi salute effectum obtinuit.* Hinc Patres Mariam salutis nostræ causam vocarunt, hominum reconciliatricem, humani generis redemptricem: licet inferiori modo, & subalterne Filio suo. Maria igitur immunis esse debebat a labe originalis peccati, ut dignius saluti omnium hominum cooperaretur. *Ex Serm. Manuscripto.*

Arn. Carnotens. de laudibus Mariæ.

Præcaulio Mariæ in tuenda puritate in Conceptione concepta.

Gratia Mariam ab originali peccato præservavit per eumdem favorem, quo nos ab eodem expiat, favorem, qui animam ejus exornat, & omnibus gratiæ donis condecorat, qui cor illius per charitatem inflammat, qui mentem ejus per luminum copiam illustrat, & qui imminuit in illa ignem cupiditatum, quæ sunt origo nostrorum malorum, & meritorum ejus occasio. Quæ gloria! Quod Virgini privilegium! Nonne hoc prodigii loco admirari debemus! Tamen hæc Virgo nata cum adeo sublimi privilegio, quod videbatur inter ipsam, & peccatum infinitum fere spatium collocare, illi respondere non vult nisi sua fidelitate, & vigilantia accurata. Hæc eadem gratiæ plenitudo, quæ illam super ceteras creaturas attollebat illam cum reliquis hominibus, videtur confundere per religiosissimam hanc præcautionem, qua eamdem tuetur, non deferens in se hunc fundum corruptionis, qui in laqueos Virtutes nostras immittit, sibi præcavere non cessat, perinde ac omnia sibi essent metuenda. Lex videtur ipsi solum esse suæ innocentiæ perfugium; Oratio, secessus, collectio sui, Sacrificium bonorum corporis, cordis, & mentis; constantes sunt regulæ vitæ suæ, & principia regiminis morum suorum; cumque nihil illi sit, quod reformidet, expavescit in singulis. Quodnam hoc nobis, Fratres, documentum! Si Maria in gratia confirmata, nullam habens rationem evitandi ullum periculum, timet mundum, fugit minimum quodvis discrimen, vivit in secessu, ac oratione ad gratiam, qua aucta fuit, conservandam; nos calami imbecilles, & fragiles, sperabimus innocentiam nostram inter objectorum fallentium illecebras posse tueri? *Idem*.

Immaculata Cãceptio prodigium est

Moyses curam gerens armentorum Jethro soceri sui, vidit in Montis vertice rubum ardentem, & incombustum. Hoc excitatus miraculo se ipsum excitavit, & dixit: *Vadam, & videbo visionem hanc magnam, quare rubus non comburatur.* Mutuemur hodierna die sermonem hunc fidei, atque admirationis, contemplantes Mariam tamquam rubum ardentem, ortum ex Jessæ propagine, septum flammis peccati, & omnibus majoribus suis, qui ejusdem labe infecti fuerunt, quin ipsa inficeretur: *Vadam, & videbo visionem hanc magnam.* Maria igitur est hæc planta Jerichuntina, quæ quin aliquid suæ pulchritudinis, & amœnitatis amittat, crescit inter æstuantes sceleris fluctus reliquam terræ partem devorantis. Spectaculo adeo mirabili perculsi cum Moyse clamemus. *Vadam, & videbo visionem hanc magnam.* Proh! quale prodigium gratia hodierna die operatur in Maria, educta de corrupta Adæ massa! Inde egreditur prorsus innocens, & Sancta, hæres non secus ac homines ceteri pœnæ illius, non autem culpæ; induta insignibus illius, non autem malorum ejus particeps; egressa de venenata peccatorum sobole, quin tamen peccatum inhabitet in illa: murus separationis attollitur inter animam ejus, & hunc torrentem iniquitatis, qui ab ipsis Mundi primordiis mergit, & inficit terram universam, & perinde ac minime deceat, illam, ex qua nasciturus est hominum Redemptor, & peccati Reparator, dæmoni subjici, & carnem, quæ erat futura Templum Hostiæ propitiationis pro omnibus, momento, aliqua peccati labe fœdari, Dominus il-

Iam sanctificavit, & immunem præstitit ab omni sorde, ab ipso vitæ ejusdem principio. *Pater Massillon.*

Fidelium pietas certum colit Beatæ Virginis Conceptionem.

Credimus, semperque firmiter creditum fuit, fieri non posse, ut JESUS CHRISTUS Deus, & homo ulla, vel minima peccati labe inficeretur; quamvis dignatus fuerit in adorabili persona sua omnium hominum peccata suscipere, & constat etiam Beatam Virginem Deo dignam nunquam ullo vel actuali, vel originali crimine fuisse coinquinatam. Singularis Fidelium pietas non vulgari zelo certat attollere gloriam Immaculatæ conceptionis; Ecclesia gaudens videre Filios suos adeo justis sensibus animatos erga Matrem communem, & peccatorum Advocatam, illos probat, eisque favet, ubicumque potest; Suam testatur lætitiam publica, & solemni festivitate; Evangelicos Præcones excitat ad Virginis laudes celebrandas; silentium indicit iis, qui vellent in oppositam partem differere, thesauros suos aperit, & large, effuseque Indulgentiam impertit, ut orbem universum invitet ad honorandam cultu Religionis Immaculatam Conceptionem. Nonne omni carere sensu oportet, cum videamus eos pietatis affectus, quos hæc Fidelium Mater tot modis illis studet immittere? Si quidam insignes Sanctitate Viri re adhuc integra huic sententiæ subscribere detrectarunt; nonne illam modo propugnarent, & victas darent manus Sententiæ Ecclesiæ, videntes festum hunc diem ubique celebrari, tot Pontificum jussu, ad ipsas Regum preces, ut cum generali consensu eorum omnium, qui vere Christiani sunt? Nonne igitur inferendum est Deiparæ Conceptionem omnino Sanctam esse, & Immaculatam? *Pater de Argentano Capuccinus, in libro de Magnalibus Virginis collat. quinta.*

Maria tamquam Adæ filia originale peccatum vitare non poterat; sed tamquam Deipara erat ab illo præservanda.

Satis erat Virginem prodiisse ex genere eodem, ex quo homines ceteri, ut eidem esset obnoxia necessitati; & nisi Deus in ejus gratiam naturæ cursum inhibuisset; hic torrens iniquitatis illam procul dubio pertraxisset, sicut ceteros in eamdem calamitatem. Verum si Maria subiit hanc criminis conditionem, tamquam primi parentis filia, inde tamen fuit præservata, tamquam Dei Mater futura; & electionis suæ prærogativa illi patrocinata est contra communem generis infelicitatem. Tantum abest, quod anima ejus cum corpore conjuncta inficiatur, ut mutuo se se utrumque sanctificent. Mariæ Corpus nanciscitur præsentissimum contra peccati corruptionem antidotum in gratia originali, quæ animam ejus exornat; & anima non prodit ex manu Dei tam formosa, & sancta, nisi quia animatura est Corpus, ex quo Mundi Salvator Corporis sui materiam est mutuaturus. Tamen imperfecta fuisset Mariæ felicitas; si ab originali peccato immunitatem consecuta, illius effectus fuisset experta. *Ex Collectione Sermonum oblatorum Academiæ Gallicæ anno 1681.*

Idem sequitur argumentum.

Ne objiciatur universale decretum supremæ Justitiæ Dei, singulari huic privilegio, quod illius Misericordia, & Sapientia concessit. Debebat ille sibi Templi sui sanctificationem, magnitudinem, gloriam. Quamvis Maria esset hominum filia, ubi electa fuit Dei Mater futura, credendum non est, voluisse Deum illam subjicere communi hominum necessitati. Intererat honoris Filii Dei non solum omni carere culpa, verum etiam nasci ex Matre, quæ nunquam peccato fuisset obnoxia. Poteratne illa ex purissimo Parentis sui sinu delabi in sinum, quem pollueras iniquitas? Matrem ab omni culpa eximere, hoc erat idem, ac nullum dubitandi locum relinquere de Filii Sanctitate. *Idem.*

Sanguis, Dei qui omnes homines, emundat, idem est, qui emundavit Sanctã Virginem, sed alio modo, & in antecessum.

Si oportet Sanguinem Dei effundi, antequam emundemur, Maria per privilegium ceteris incommunicabile, in antecessum evitat communem corruptionem, quia pars Sanguinis sui formatura est Deum hunc, qui primam hominum innocentiam est reparaturus. Idem pretium profecto illam, non secus ac nos a captivitate redemit: sed felix sequester pignoris adeo pretiosi, prima gavisa est libertate, quam nobis erat procuratura. Videtur non esse Filia Adam veteris illius hominis, qui perdidit universum, nisi ut esset Mater hominis novi, qui ad illum reparandum venit, & quin particeps fiat funestæ hæreditatis, quam pater infelix filiis suis legavit, filium dedit Mundo, qui per illam incipiens opus admirabile Redemptionis, eidem innocentiam simul, & vitam largitur. *Idem.*

Probabile non est, Deũ, qui etiam atque etiam nobis commendavit, ut parẽtes colere, summum minime contulerit Matri suæ honorem quantũ poterat.

Credere ne possemus Dei Filium, qui etiam atque etiam nobis commendavit, ut parentes nostros observaremus, & in honore haberemus, ipsum per se nequaquam Genitrici suæ maximum, quem poterat honorem procurasse? Sed quinam honos æquior, & Deiparæ accommodatior, atque augustæ huic Virgini optatior, quam ab omni peccati labe præservari? Quantum malum est esse in statu peccati, quantumvis ad minimum temporis spatium, ut summi Doctores asserere non dubitaverint, si duæ istæ gratiæ simul esse non possent, & Sanctæ Virgini optio fieret, utrum vellet ab originali peccato liberari, an Dei Matrem fieri, & Cœli, terræque Reginam, illam haud hæsitantem priorem fuisse experituram. Credere ne possemus, Salvatorem Matri suæ negaturum fuisse privilegium, quod aliis concessit creaturis, cum illa neque meritis, neque Sanctitate comparandis? Ille creavit Angelos, Adam, & Evam in gratiæ statu; cur autem non etiam animam illius, quam sibi aliquando matrem sibi futuram elegerat? Quisnam sanæ mentis, cum sibi integrum esset Matrem sibi eligere irreprehensibilem, & sine macula, illam ex toto corde non concupisceret, & omnes nisus exereret, ut voti reus fieret! Num fidei consonum est, hunc hominem-Deum passum fuisse, ut Mater sua dæmonis fieret sedes, antequam esset sancti Spiritus Sanctuarium? ut illa perditionis esset filia, antequam esset Dei Mater; & mancipium Satanæ, antequam esset Regina Angelorum? Hoc dici nequit, credi vero multo minus. *Pater le Jeune in Panegyricis Sanctæ Virginis.*

Maria eo majore gratiã affecta est supra Sanctos, quo Matris titulus spectabilior est nomine servi.
Ad Hebr. 1.

Doctores quidam loquentes de gratia, quam recepit Maria in ipso suæ Conceptionis momento, eodem usi sunt argumento, quo Sanctus Paulus probaturus, Dei Filium præ Angelis esse infinite sanctiorem: *Tanto melior Angelis effectus, quanto præ illis differentius nomen hæreditavit. Cui enim Angelorum dixit: Filius meus es tu, ego hodie genui te?* Simili ratione, dico ego, Doctores laudati in Mariæ gratiam argumentantur. Maria, inquiunt, venit in Mundum eo sanctior, quam ceteri Sancti, quo prædestinationis suæ vi nomen suum attulit præstantius nomine Sanctorum omnium: cui enim Sanctorum dixit usquam Deus: Mater mea es tu, atque ut esses, hodie effeci, ut nascereris? Sancto Hieronymo alte adeo persuasum erat de vi hujus argumenti, ut asserere non dubitaverit, gratiam, quæ ceteris Sanctis per partes duntaxat, concessa fuit, in Mariam effusam fuisse cum tota plenitudine: *Ceteris per partes, Mariæ se infudit tota plenitudo gratiæ. Pater Aurelianensis in sermone de Conceptione.*

Beata Virgo immunis ab originali peccato, immunis etiam fuit a concupiscentia.

Sancta Virgo ab originali peccato præservata, nequaquam subiit periculosum effectum ejus, qui est, concupiscentia hæc misera, quæ in nobis tot efficit clades. Non sentiebat illa, uti nos tumultuario insurgere in corde suo hanc cupiditatum multitudinem, quarum furor sæpe nos excæcat, quarum præceps impetus nos rapit; non experiebatur imperiosam hanc membrorum legem semper legi divinæ contrariam, semper conformem, ac peccati propitiam: hoc domesticum intestinumque bellum carnis rebellis adversus Spiritum, Spiritus carni resistentis, quod tantopere Sanctum Paulum torquebat; id nesciens, quod funesta nos docet experientia, quod crudele sit bellum secum ipso pugnare; quam difficilis sit victoria, ubi homo idem semper aut victor est, aut victus; quanto stet pretio triumphus, in quo idem est triumphaos, & mancipium. His impedimentis vacua videbat Maria adimpleri in se illud vaticinium, ubi scriptum est, Salvatoris mansionem pacificam esse futuram in arce Sion, ibique profunda pace gavisum iri. *Factus est in pace locus ejus & habitatio ejus in Sion. Idem.*

Maria licet confirmata in gratia nullã prætermisit curã, ac vigilantiam ut eamdem tueretur.

Maria ab omni infirmitate immunis, & in suæ Conceptionis gratia confirmata, tamen Mundum, & sæculi corruptionem evitavit. Maria quamvis cum omnibus innocentiæ privilegiis concepta, vixit tamen in austeritate, nec non in pœnitentiæ severitate; Maria quamvis Spiritu sancto a primo suæ originis instanti repleta, nunquam adlaborare cessavit, neque ullos constituit terminos sanctitati suæ, quæ quotidianis profectibus, virtute, ac meritis crevit. Quid ipsi debemus inferre, qui vere quidem seu per baptismum, seu per pœnitentiam regenerati, & sanctificati sumus per gratiam, sed per gratiam, cui non inest stabilitas gratiæ Mariæ, non ejus integritas, neque plenitudo, & quæ nos licet justificet, cum non sit innocentiæ gratia, nequaquam nos dispensat a necessitate plorandi, ac nosmet mortificandi; & quantumvis sit copiosa non prohibet, quominus in nobis supersit inane meritorum, quod jubet Deus a nobis piis actionibus, operibusque repleri? Tamen quamvis tantum sit horum characterum discrimen, quamvis in peccatis, & iniquitatibus concepti simus, in mollitie, & voluptate vivere volumus; quamvis mentis, & virtutibus vacui, donum Dei detinemus, atque in mundana, inutilique vita Dei gratiam otiari permittimus .... Sed hoc nondum mihi stuporem injicit, illud autem stuporis mei est argumentum, quod videns, curam, diligentiam, vigilantiam, qua Maria gratiam hanc tuetur, quam nunquam amittere poterat; eamque custodierit tanta cum sedulitate, quanta si omnia illi subeunda fuissent pericula; nos cum infirmi simus, & gratiæ thesaurum in fictilibus circumferamus, ut inquit Apostolus, hoc est in mortalibus, atque corruptibilibus corporibus, nihil nobis timemus, nihil trepidamus. *Pater Bourdaloue in Sermone de Conceptione.*

Continuatio ejusdem argumenti.

Gratia Conceptionis Mariæ impenetrabilis erat corruptioni hujus Mundi; gratia erat solida, quam tota Mundi iniquitas labefactare non poterat. Et eadem Theologia, qua docemur, Matrem Dei nunquam peccasse,

casse,

gratiæ, docet etiam illam peccare non potuisse per gratiam, non secus ac JESUS CHRISTUS per naturam; in ipso enim temporis articulo, quo fuit illa concepta, Deus confirmavit eam, & in Sanctitatis statu collocavit. Mundus licet nequam, nihil habebat, quod illam inficere posset; Quacumque in occasione illa adstitisset, tuto semper incedere potuisset; & gratia, quam gerebat in corde nullis sordibus potuisset inquinari omnibus Mundi flagitiis, & scandalis, non secus ac Solis radius luto, quod illustrat, infici, & fœdari non potest. Sed in hoc ipso hæc Virginum Regina hodierna die fit nostrum exemplum; & exemplum ejus per enormem contrarietatem, quæ inter ipsam, & nos intercedit, nos coram Deo rubore suffundit: etenim ecce Fideles, quanam in re illa consistit! Mariæ vi Conceptionis suæ immutabilem possidebat gratiam, & ut Theologi loquuntur inamissibilem; verumtamen semper ambulavit in arcta via timoris Domini; & nos imbecilles, & lutea vasa portantes sine præcautione, & vigilantia inter scopulos, & vitæ hujus pericula oscitanter incedimus? *Idem.*

Omnes homines experiuntur effectus originalis peccati, licet extincti per gratiam; cum Maria semper gratiosa fuerit privilegio justitiæ originalis. Ad Rom. 7.

Nonne ipsi quotidie experimur in nobis gratiam, quam per Sacramentum recipimus, ejusdemque naturæ est ac illa Sanctorum, qui ceteris præluxerunt, quamquam peccatum extinguat, non extinguere tamen effectus peccati, & cum plurimis subsistere imperfectionibus? Cæcitas remanet in mente, perturbatio in voluntate, dementia in imaginatione, passionum æstus in appetitu, & hic *peccati fomes*, hic ignis concupiscentiæ, quot non parit incendia? Quot flammas non excitat? Quot rebelliones in corde nostro non ciet? *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Sanctus Paulus exclamat. Numquid semper obnoxius ero insultibus Angeli Satanæ, qui me colaphizet? Nunquam ne cessabunt impuræ imaginationes, motus inconditi, acres cupiditates? Sanctissimus quisque hæc transit; Maria tamen, quid hoc esset, ignoravit. *Ceteris Sanctis magnificum fuit non expugnari;* inquit Richardus a Sancto Victore, *Mariæ non impugnari.* Hujus mens repleta fuit Sapientia, recepitque lumina naturalia, & supernaturalia, ut vitam suam, omnesque actus suos regeret. Voluntas ejus adhæsit Deo; imaginatio illius detenta; appetitus subjectus omnino, & ignis concupiscentiæ extinctus ita, ut ne fumum quidem illius unquam conspexeris. Sed nondum satis: secundo enim loco communium animarum gratia est gratia peculiaris, & admodum coarctata, & non omnes aliorum possident gratiam, sed quisque suam, eorum saltem qui sublimiorem possident locum. Sed Maria, quæ ab ipso suæ Sanctificationis primordio sublata fuit ad gradum superiorem Sanctis omnibus, Angelis, & hominibus per electionem, qua Deus personam illius divinæ Maternitati destinavit, ex eo tempore accepit omnem perfectionem, & gratiam Angelorum, & hominum, nec non aliquid prætetea. *In plenitudine Sanctorum detentio mea.* Detentio mea, inquit illa, fuit in plenitudine Sanctorum: detinebar, & continebar in visceribus Matris meæ, & jam plenitudinem, & Virtutem Sanctorum possidebam. Nonne hæc est gloriosa, & perfecta sanctitas, quæ cum excessu, & eminenter complectitur omnes ceterorum perfectiones sine ullo ceterorum defectu? *Pater Castillon, Sermone de Conceptione.*

In lib. de Emmanuele

Ab æterno tota Trinitas Personarum consilium habuere, ut in Maria perfectissimum opus efformarent.

Si Verum est, Deum antequam crearet Adam omnium hominem patrem, aliquandiu deliberasse, ut ex Scripturis innotescit, non miror, si ubi de Deipara efformanda agebatur, consilium inierit, & ante sæcula ideam conceperit; quapropter Sanctus Augustinus illam *Æterni Consilii opus* appellat. Sed nescio, quomodo tam diuturna meditatio, ac tanti momenti deliberatio tandem dæmonis mancipium turpem, atque abnormem imaginem producere potuerit peccato deformatam. Audire mihi videor (Fideles) divinas personas in consilium coactas, & jam jam ad creandam Mariæ animam dispositas, dicere: *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram.* Faciamus animam, quæ sit imago nostra, & qua nihil perfectius ex nostris manibus prodierit: Corpus, quod præparavimus illi jam corporum omnium absolutissimum est; sed hæc minima est Magni hujus operis portio; reliqua est maxime necessaria, & spectatissima: faciamus ergo animam incomparabilis Mariæ, Virginis hujus admirabilis, quæ simul est Virgo, & Mater futura, puellæ hujus, quæ futura est exemplum Prædestinatorum, sequester omnium gratiarum, terræ, cælique Domina, & Regina. Faciamus hanc animam, quæ sola plures capere valeat gratias, quam omnes Sancti, omnesque simul Angeli acceperint, Verbo, Creaturam faciamus, quæ non dedeceat Dei Maternitatem, qua illam decoraturi sumus; creaturam, quam ipse Filium, & Spiritus sanctus Sponsam vocare valeamus. *Faciamus hominem ad similitudinem nostram.* Hæc erant Sanctissimæ Trinitatis consilia, cum se se ad efformandam Sanctæ Virginis animam præparabat; Hinc conjicite quanam cura, & felicitate divinæ Personæ illam exornare procuraverint, & qualis tandem hujus animæ excellentia prodierit. Quæ lumina, quæ spiritus soliditas? quinam voluntatis ardor, quæ sinceritas, quæ cordis charitas? Sed post hæc omnia, creditisne tot perfectiones subsistere potuisse cum peccato in ipso creationis ejus exordio? *Pater de la Colombiere sermone secundo Conceptionis Deiparæ.*

Illud etiam in Maria est admirabile, quod usque ad finem vitæ suæ servavit gratiam, quam acceperat in Conceptione inter pericula, in quibus alii jacturam fecerunt gratiæ, quam in baptismo acceperunt.

Verum in Maria nonnihil est, quod mihi videtur excedere privilegium illud, quo immunis facta est a labe originali, & quod mihi videtur infinitis spatiis primæ illius prærogativæ valorem superare. Maria ab ipso primo suæ Conceptionis momento recepit gratiam Conceptionis, quod quidem insigne fuit beneficium; illud vero mihi videtur admirabilius, quod sartam, tectamque servaverit gratiam hanc ad extremum usque vitæ suæ spiritum, æque puram, æque integram, qualem receperat, quin ulla noxa, ulla imperfectio, ulla fragilitas, ullus casus labem illi levissimam posset offundere. Mirum est videre aquam vivam e terræ sinu emanantem æque claram, ac mundam perinde ac de cælo descenderet; sed inauditum est, aquam hanc postquam irrigavit agros, & per lutulentos rivos pertransiit, in mare tandem effluxisse nullis infectam sordibus, & æque perspicuam, qualis in ipso fonte emanavit. Hoc tamen præstitit Sancta Virgo. Vixit annos sexaginta & ultra in hac lacrymarum valle, inter eadem mala, & easdem occasiones, quæ quotidie animas integerrimas corrumpunt, quin cor illius puritatis suæ jacturam fecerit. Humilitas ejus, patientia tis tentatæ fuerunt periculis, quibus nulla unquam paris extitere, & inde recentem nitorem adeptæ sunt. Vidit se prælatam ceteris mulieribus, quin intumesceret; vidit se gloria cumulatam, & dolore confectam, quin vel ad brevissimum momentum amitteret animæ suæ pacem, & tranquillitatem. Objiciamus modo nosmet ipsos Virgini huic semper Sanctæ, atque Immaculatæ: Ipsa gratiam cum vita recepit, & quod illi non minus gloriosum fuit, usque ad mortem eamdem servavit. Nos autem miseros! Concepti sumus, & nascimur in peccatis; non nisi sero gratiam recipimus, quæ nos Dei amicos facit; & quod longe deterius est, vix acquisitam amittimus, reliquos vitæ dies traducturi in crudeli incertitudine, utrum unquam illam reparaverimus. Confitendum enim nobis est, nos plerumque non vivere in Baptismi gratia, nisi quamdiu ignoramus, quid sit peccatum, quo nobis illa surripitur. Videtur aliqua interesse oppositio rationem inter & innocentiam, ita et raro simul inveniantur. *Idem.*

Primus amoris actus, quo elicuit Maria in ipso Conceptionis suæ momento, & illius erga Deum pro tanto munere gratitudo.

Utique, Fideles, Maria, se se devovit Deo ab ipso vitæ suæ primordio. Primus cordis sui motus impensus fuit illi, a quo efformata fuit; grati animi sensus subsecutus est gratias, quas acceperat, & eodem momento quo cumulata fuit beneficiis, repleta fuit charitate erga Benefactorem: Sed qua charitate, o Deus! Quis satis posset dicendo assequi ardorem illius? Dicere satis est cum insigni Sanctitate Viro, Sancto Vincentio Ferrerio, hunc amoris actum, per quem re adhuc integra se se devovit Deo fuisse secundum gratiæ extensionem, quæ illius fecerat principium; videlicet, Dei amicissimos, si comparentur cum hac Sancta Virgine minus amasse, quam illam eo momento quo concepta fuit; hoc est, si omnes Seraphim, ignei illi Spiritus, omnes suos ardores colligerent, nequaquam exæquaturos esse ardorem illum, quem Maria tunc temporis experta est. Sed quod est adhuc mirabilius, ipsam cum tempore Conceptionis suæ habere hunc amoris actum perfectiorem, & præstantiorem, quam ulla mera creatura produxerit unquam, hunc instaurasse, & perfecisse magis, magisque in singula vitæ momenta, quin vel diurnus labor, vel nocturna quies ipsum unquam interpellaverit. Hæc est Sancti Ambrosii sententia attribuentis illi hæc Canticorum verba: *Ego dormio, & cor meum vigilat. Idem.* Cant. 5.

Beatam reddit Mariam securitas se gratiam numquam esse amissuram.

Imperfecta fuisset Mariæ felicitas, si post acceptam primo suæ Conceptionis momento gratiam cui recipiendæ par erat, periculum subiisset illius amittendæ, & si immunis facta ab originali peccato illius miseros effectus fuisset experta; quemadmodum videmus aqua Baptismi postquam temperaverunt ignem cupiditatis in animabus nostris, relinquere adhuc scintillas, quæ in singulas ferme horas exardescunt. Sed primus gratiæ effectus, quem recipit Maria, est certitudo se nunquam illius jacturam facturam, & felix quædam necessitas in illo perseverandi. Hæc illa est fortis Mulier, cujus fundamenta sita sunt supra firmam petram: puritas ejus sicut lilium inter spinas, inquinari non potest, anima ejus fons est signatus, qui nunquam inficitur; & gratia posuit thronum suum in corde illius, ut ibi regnet in æternum. Sed nos miseri filii Patris inobedientis, ac rebellis jure funestos sceleris nostri exitus ingemiscimus. Incerti utrum reparaverimus gratiam toties amissam postquam in baptismo illam recepimus, sumus adhuc incertiores, utrum illam servaturi simus, posito, quod in Pœnitentiæ Sacramento eam reparaverimus: quinam nobis locus est dubitandi de inconstantia nostra, & fragilitate! Ploremus imperiosas hasce cupiditates, quæ sævam in nos exercent tyrannidem; has imbecillitates, quæ

nobis

nobis dominantur; cæcos tumultus, quibus rapimur, sexcentaque alia mala, propter quæ gemit ratio sub jugo carnis, quæ fere imperiis illius rebellis est, & jugiter nos in discrimen vocat ex Dei gratia decidendi. Tristis, & misera peccatorum necessitas; facta non es pro Maria ab omni culpa immuni. Hæc naturæ corruptæ vulnera destinata sunt filiis corruptoris sui, non autem Matri sui Redemptoris. *Ex specimine Orationum Panegyricarum argumento secundo pro die Conceptionis.*

Beata Virgo immunis fuit a levissimis etiam noxis, & imperfectionibus.

Non nihil defuisset gloriæ Sanctæ Virginis hujus, si a gravioribus vitiis vacua, nequaquam fuisset immunis a levibus noxis, quæ charitatis ardorem imminuunt, quin illum extinguant; & quæ quin in Dei offensionem incurrant, illi nihilo minus minime placent. Talis est naturæ corruptio: in terra ambulare non possumus, quin pulvere pedes sordescant: integerrima pietas, aliquo semper cupiditatis affectu agitur; justissimus quisque septies cadit in dies singulos, & perfectissimus aliquam semper habet imperfectionem. Sed Maria versabatur inter pericula, quibus Virtus in hac vita patet, sicut Adam in paradiso terrestri: nostram habebat naturam, non autem naturæ corruptionem: nullus unquam inordinatus motus perturbavit interiorem animæ suæ pacem: nullum ex illis sæcularibus desideriis, de quibus verba facit Apostolus, cor illius tentare potuit. Nullam ne levissimam quidem culpam admisit, ab Ipso Conceptionis suæ articulo in gratia confirmata. Denique si Maria fuit Cælum animatum, quemadmodum illam Patres appellant, dici potest semper fuisse Cælum clarum, & serenum, nulla unquam, vel minima nube obscuratum. Heu! quam longe ab illa distamus! Quid sunt hominum pleraque, nisi calami agitati, omnibus ventis cedentes, sexcentis contrariis motibus in diversa exagitati; ludibrium plurimarum affectionum sibimet per intervalla succedentium; quos vel levissimus flatus labefactare potest, & levissimæ tentationes usque ad portas mortis adducunt, quos prima voluptatis illicia in Mundi partem convertunt. Vita nostra non est nisi jugis morborum, & curationum vicissitudo. Profecto semper in nostra situm est potestate graves, mortalesque lapsus evitare; sed sine peculiari gratia omnia venialium criminum genera evitare non possumus; quam gratiam Deiparæ concessam fuisse, dubitare non debemus. *Ibidem.*

Per nostram Fidelitatem efficere possumus, ut gratiam triumphum referat de concupiscentia nostra, & hoc pacto participes efficiamur felicitatis Mariæ.

Undenam proficiscitur hoc prælium carnis adversus Spiritum, quod experimur in nobis, & in quo sæpe vincimur, nisi quia contemnimus efficere, ut gratia triumphum referat de concupiscentia? Hoc fuit privilegium Mariæ concessum; sed per fidelitatem nostram acquirere possumus partem privilegii, quod illa per gratiam consecuta est. Profecto non possumus omnino destruere hunc corruptionis fundum, quem habemus in nobis, & quem Deus nobis ad mortem usque relinquit ad exercendam fidelitatem nostram, & ad ostendendam gratiæ Virtutem per juges victorias, quas illius ope reportamus de hoc hoste domestico, & internecino: verum si minime licet nobis concupiscentiam penitus in nobis extinguere; integrum tamen est gratiæ subsidio, illam taliter infirmare, atque atterere, ut nobis nocere non possit. Alioquin nulla speranda est in nobis pax, vel perseverantia in Virtute; nam sicuti caro se se attollit semper adversus spiritum, fieri non potest, ut anima firma fiat, atque tranquilla in via Virtutis, nisi spiritus per jugem carnis mortificationem illi præpolleat. Duæ hæ invicem appositæ facultates diu non possunt æquas servare vires, opus est, ut alterutra triumphet, ac alteram sibi subjiciat. Regni usurpator, & Rex legitimus eumdem thronum occupare non possunt; vel peccatum gratiam debet extrudere, vel gratia peccatum debet exterminare. Itaque tota Christiani hominis occupatio esse debet mortificare, & incessanter infirmare corpus istud peccati, quod aggravat animam in terram, & efficere, ut lex ista membrorum, quæ adversatur legi Spiritus, cedat sub pondere pœnitentiæ. *Ibidem.*

Sunt quædam peccata quæ dici possunt originalia.

Sunt peccata quædam, quæ de parentibus migrant in filios, atque sese in familiis perennant. Quocumque id modo fiat, nihil vulgatius est; & nemo ad id animum advertit. Pater, qui Filios docere debet timorem Domini, inspirat illis cum sermonibus, cum actibus suis, vitia, quibus laborat, ac in illis sensim, & sine sensu vitam suæ similem format. Quin impugnet affectus in illis germinantes, eos alit indulgentia, excitat persuasione, fovet consilio, roborat exemplo, ac sæpe post mortem cum hæreditate bonorum male partorum, relinquit illis funestam successionem ambitionis, avaritiæ, atque ultionis. Mater ubi meliores vitæ suæ annos transegit in vanitatibus, atque voluptatibus, ægestis componere secundum mores suos filiam, quam colit, & diligit. Illi satis est procurasse, ut levi manu quædam religionis rudimenta traderentur; ipsa vero studet qua ratione eam Mundi spiritum doceat, gaudens sibi ob oculos fingere imaginem mundanæ adolescentiæ suæ, & in

partem suimet ipsius derivare thus illud, quod sibi cessat adoleri, & videre, ut ita dicam, repuerascere vanitatem suam in illa, quam animæ huic inexpertæ immittere certat. Hinc quædam videntur progenies superbæ, avaræ, crudeles, in quibus hæ corruptionis species palam dominantur, & quodammodo hæreditario jure per manus quodammodo traducuntur. Si ergo verum est peccati communicationem fieri ab ordine superiori ad inferiores, fateamur, omnes homines nasci in conditione prioris, qui cum humanam recepit naturam in sua puritate, corrupit illam in hoc primo fonte, ex quo defluxit in posteros. *In iisdem speciminibus pro Adventu.*

Quamvis Dei Filius destruxerit originale peccatum, non destruxit propensionem in malum, quam in nobis peccatum reliquit.

Verum est JESUM CHRISTUM destruxisse in nobis peccatum, sed ille nequaquam destruxit nostram in peccatum proclivitatem. Serpentis caput abscissum quidem est, sed habet adhuc motus periculosos: salvati sumus a morte animæ, sed non ideo minus infirmi sumus: JESUS CHRISTUS in nobis delineatus est, sed nondum formatus: namque inter Creationem, & Spiritualem regenerationem hoc interest discrimen; in prima enim Creaturæ sunt opera in bonitate, ac naturali perfectione sua, sed in regeneratione sua opus imperfectum est, & Creaturæ principium, quod creare voluit Deus per gratiam ad gloriam suam; videlicet per Baptismum gratia effusa est in animam peccatoris, sed corpus gerit adhuc nota, & characteres peccati. Altera pars nostrum nos attollit ad Deum, altera nos ad res creatas demittit; altera quidem nos subjicit legi, altera nos contra legem rebelles facit, & per deplorabilem cæcitatem sæpe sequimur illam, quæ devia est, ea posthabita, quæ nos perducere potest. Gratia omnis, quam Deus Justis concedit eo tendit, ut temperet ardorem concupiscentiæ ipsorum, & reprimat incompositas eorum cupiditates! Sed gratia, quam Mariæ largitur, extinguit usque ad radices amorem proprium, & vetat, non solum ne in illa peccatum dominetur, sed ne in illa ad brevissimum quidem momentum inhabitet. *Ibidem.*

Primi sensus quos habuit Beata Virgo de magnalibus Dei, & illius gratitudo pro beneficiis in Conceptione receptis.

Primus actus vitæ sanctæ hujus Creaturæ fuit admirari Dei Magnalia, & formosa hæc anima vix animavit corpus suum, cum semet demersit in profundam divinarum perfectionum contemplationem. Ex eo temporis momento, Sancti Patres inquiunt, adeo perfectam omnium fidei Mysteriorum cognitionem obtinuit, ut illam Prophetarum superaverit; Ejus amor tunc respondit altitudini cognitionum suarum; & sicuti Verbum in æterna generatione sua redit ad Patrem per eamdem originem, quam ab illo recipit, ac redit inflammatus amore, quem cum Patre producit in ejusdem principii unitate; ita Maria redit ad Deum per eamdem gratiam, quam recipit ab illius bonitate, & illam recipiens, ipsum adorat, & amat tamquam principium beatitudinis suæ amore ita succenso, ut Seraphim amorem excedat. Præterea dubitandum non est, quominus primis rationis suæ luminibus, quæ in antecessum Deus ipsi largitus fuerat, usa sit, ut gratias ageret tot beneficiis Creatoris sui, qui illam tot favoribus cumulaverat, quin ipsa per se quidquam contulerit, & quin in abyssum nihili sui descenderet, ibique sexcentas gratiarum actiones illi referret. *Pater Texier in Adventu pro die Conceptionis.*

Deus eam illa, quæ erat futura Mater ejus, ita se gessit, quemadmodum omnes gererent se, si liceret nobis sibimet Matres nostras eligere.

Si nobis liceret, Christiani, creatores esse patrum nostrorum: & si per adynaton nobis fieret copia producendi illos, qui nobis vitam daturi sunt, nonne illos omnibus numeris perfectos, atque absolutos conaremur efficere? Ulli ne parceremus virtuti, bonitati, nobilitati, fortunæ in hujus operis productione quæ adeo cara nobis esset futura? Igitur Dei Filius, qui sibi Matrem effinxit, ipse ille, qui elegit eam ex omnibus sanctis mulieribus, quæ in Mundo fuerunt, qui illam, ut ita dicam, propriis manibus creavit, credendus est non liberaliter effudisse in illa gratias, & qualitates, quæ decebant illam, quæ ad ministerium adeo sublime erat destinata? Ita procul dubio, Fideles, & cuinam qualitas magis decebat eam, quæ erat paritura fontem gratiarum omnium, quam ut gratia repleretur in ipso suæ productionis articulo; qui non aliud est nisi momentum Conceptionis suæ in ordine naturæ? Quid ergo? Dei Filius hoc videns, sentiens, & prohibere valens, reliquisse credendus est Matrem suam ad brevissimum temporis spatium in Satanæ potestate? Itane dici poterit aliquandiu fuisse objectum odii Deo, & subditam Principi tenebrarum? Hoccine credibile est? Econtra hoc repugnat omnibus sensibus pietatis, quos fovere debemus erga illam, quæ dedit Mundo Redemptorem, cujus potentia refulsit, inquit Apostolus, ut Mundi opera dissolveret, ejusque imperium everteret. *Ogier in actionibus publicis Tomo primo in Virginis panegyrico.*

J. C. est Salvator & Redemptor Beatæ Virginis modo præstantiori, quam cæterorum.

Omnes objectiones contra Immaculatam Virginis Conceptionem rediguntur ad hoc argumentum: Cum omnes in Adam peccaverint, indigere gratia Dei, ut a peccato liberentur; Cum hæc gratia illi per

JESUM

JESUM CHRISTUM fuerit communicata, per Sanguinem, & passionem suam, ipsum vere illorum esse Redemptorem. Hinc sequi, Si Maria nulla peccati labe infecta fuit, JESUM CHRISTUM propter illam non esse mortuum, ideoque illius Redemptorem non esse, quæ non hæresis tantum esset, verum etiam blasphemia. Dicimus ergo JESUM esse Salvatorem, atque Redemptorem Mariæ; redemisse illam pretioso Sanguine suo; dicimus etiam hunc præstantiori modo fuisse illius Redemptorem, quam aliorum; quia cæteros salvavit, atque redemit, postquam revera per nativitatis suæ infelicitatem lapsi sunt in scelus, & contraxerunt hoc debitum, cui primi hominis culpa misere omnem subjecit posteritatem; sed pro Maria Dei Filium satisfecisse antequam solutionis terminos excederet. Sicut ille, qui prohibet, ne amicus incidat in manus hostium, protegens ipsum corpore suo in acie, & sustinens omnem impetum oppugnantium Sanguinis sui pretio, donec amicus e conferta acie dilabatur; illius est liberator ampliori, & præstantiori modo, quam qui redemptionem ejusdem persolvit, postquam aliquot dies in captivitate traduxit; ita fatendum est, Dei Filium fuisse Matris suæ Redemptorem modo diviniori, atque admirabiliori, ab originali peccato illam præservando, quam curando; prohibendo ne caderet, quam a lapsu relevando; illam in libertate servando, quam ex captivitate eripiendo, in quam alioquin per legem communem certissime prolapsura fuisset. *Idem.*

Caussæ, quæ Dei Filium impulerunt, ut Sanctam Matrem suam ab originali peccato præservaret.

Cum dubitari nequeat, quo minus Dei Filius potuerit Matrem suam in Conceptione immaculatam servare, dubitandum non est utrum voluerit; ideoque utrum fecerit ad gloriam suam. Non igitur istic sermo est de Divini hujus Verbi potestate, neque de illius voluntate, sed solum de caussis, quæ impulerunt illum ut gloriosæ Matri hanc conferret prærogativam, & illius Conceptionem immaculatam præstaret; quæ quidem caussæ hujusmodi sunt, ut nobis dubitandum non sit de illius voluntate, vel potestate. Caussa fuit gloria Matris suæ, cujus quidem zelotypus erat; honor enim matris arctis adeo vinculis conjunctus est cum honore Filii, ut invicem nequeant separari; itaque nihil illi antiquius esse debebat, quam ut Mater sua omni careret labe, & irreprehensibilis esset. Caussa gloriæ suæ; Sapiens enim

Proverb. 17.

inquit: *Gloria filiorum patres eorum.* Et profecto Dei Filius dedignatus non est hanc gloriam quatenus homo, & videmus etiam illum affectasse Filium hominis appellari in omnibus vitæ suæ casibus, immo etiam in gloriosissima actione ministerii sui, quæ illa est, cum apparaturus est Judex viventium atque mortuorum, vult enim scire omnes, se Hominis esse filium, videlicet Filium Mariæ. JESUS igitur gloriatur de Nomine Matris: sed quisnam merito gloriari potest de patris, matrisve nomine, si nomini, ac famæ eorum aliqua inhæreat infamia? Sed heu! quænam est veritatis species, Dei Filium tanta cum pompa, & magnificentia appellari voluisse Hominis Filium, si hæc humana creatura, cujus est Filius per originale peccatum, simul fuisset filia, & ancilla Sathanæ? Novi equidem, illum per humilitatem ad centum usque humiliationis descendisse, bonitatem suam effecisse, ut omnia sustineret opprobria, & ignominias, quibus mortalium omnium nobilissimus affici potest, easque non solum æquo, & alacri animo sustinuisse, verum etiam sibi gloriæ vertisse: sed ubi de minima peccati umbra, vel suspicione agebatur, id sustinere non valuit, & generose calumniam diluit, & propulsavit. *Quis ex vobis arguet me de peccato? Idem.*

Joann. 8.

Se immomenti non est quæstio, utrum Virgo immunis fuerit a peccato, quod hæretici, quorum judicant.

Hinc facile est conjicere, utrum quæstio de Immaculata Mariæ Conceptione, exigui sit momenti, quod hæretici judicant, quandoquidem agitur de honore Filii Dei, ubi Sanctæ Matris ejusdem honor agitur. Si enim Sanctus Ildephonsus olim censuit, quærere, & in dubium revocare, utrum ipsa Virginalem integritatem suam sartam, tectamque servaverit, horribile crimen esse contra honorem purissimæ hujus Virginis, ideoque contra honorem ipsius etiam JESU CHRISTI. Libenter etiam quærerem, quid Mariæ, & JESU CHRISTO fuerit antiquius, utrum animæ ejusdem innocentia, an integritas corporis? Facile enim est per hanc comparationem judicare, utrum quæstio hæc adeo exigui sit momenti propter honorem Matris, & Filii cognoscere, an anima Virginis hujus purissimæ infecta fuerit labe originalis peccati, quam Sanctus Cyrillus execrabilem vocat, an semper servaverit innocentiam; videlicet utrum a primo vitæ suæ articulo semper adhæserit Deo per sanctitatem, atque Justitiam, an ab eo separata fuerit per originale peccatum, utrum semper habita fuerit a Deo pro dilecta filia, an in Conceptione sua nocens fuerit, & Sathanæ subdita: denique utrum fuerit semper vas electionis, & gratiæ, an fuerit vas maledictionis, & iræ. Non igitur solum magni momenti est hæc quæstio propter honorem Filii, & Matris, sed quo magis gloriosa est Mater immaculata a peccato, eo magis opposita sententia utrique videtur contumeliosa. *Ex tractatu Patris Justiniani Antist. de Conceptione.*

Quorsum in dubium revocanda est Immaculata Virginis adeo cara Deo Conceptio, & cujus Catholica fides ampliores adhuc gratias nos credere jubet? Nonne enim admirationis caussa est Christianis omnibus scire, & credere, Creaturam peperisse Creatorem suum, factamque esse Dei Matrem, quin virginalis puritatis jacturam faceret? Quomodo fidei consonum est, ipsam prædestinatam fuisse, ut sine corruptione frueretur Maternitatis privilegio cum gloria Virginitatis? Quomodo hæc duo simul credi possunt, ipsam per puritatem suam sublatam fuisse super Sanctos, omnesque choros Angelorum, & originali macula fuisse coinquinatam? Nonne defuisset puritas aliqua, & gratia huic Virgini incomparabili, si quæ labes fuisset imputanda illi, quam Cælestis nuntius gratiæ plenam, & benedictam inter mulieres appellat? Nonne decebat illam in omnibus vitæ suæ partibus esse puram? & eam, quæ habuit pro Filio ipsum illum, qui eadem puritas est, & fulgor æternæ lucis, in principio vitæ suæ lumine Solis esse puriorem? *Idem non sine quadam mutatione.*

Nulla est ratio dubitandi Matrem Dei conceptam fuisse sine macula peccati Originalis.

Sanctus Augustinus loquens in JESU CHRISTI persona, dixit Manichæis detrectantibus honorare Dei Matrem, ejusque dignitatem contemnentibus: ait, *Hanc quam despicis Manichæe, Mater mea est, & de manu mea fabricata:* Si hæc vera sunt, quis dubitare potest, quominus ipsam tamquam opus suum coronaverit originali Justitia, illam insignioribus gratiæ perfectionibus locupletaverit, omnibus Cæli gaudiis ditaverit, ita ut non solum nihil amiserit de magnitudine sua eo quod caro factum est, & natus fuerit ex utero illius, verum etiam gloriosius nasci non potuerit, permanens æque purus postquam de incomparabili hac Virgine natus est, ac erat, cum illam per infinitam potentiam creavit. Hoc idem docet S. Augustinus: *Si potui inquinari cum facerem, potui inquinari cum ex ea nascerer.* Si illa peccato originali fuisset infecta, cum illam formavi, potuissem ego quoque per illam fœdari, ubi ex illa vitam accepi. Quapropter cum ipse illius opifex fuerit, talem fecit, ut cum illa nec Spiritus quidem Cælestes possint comparari. Hinc sequitur, inde incœpisse, quo aliorum Sanctitas pervenire non potest: cum Filius Dei repleverit illam gratia, & ab eadem amoverit ea ipso Conceptionis ejusdem articulo umbram eamdem peccati, quemadmodum ipsum decebat facere, ut & suo, & Matris suæ honori consuleret juxta illud S. Bernardi effatum. *Talem sibi delegit, immo talem sibi Matrem condere voluit, qualem ipsum decebat, & qualem noverat sibi placituram. Auctor recens.*

Cum sancta Virgo de manibus Filii Dei prodierit, credendum est illam electam fuisse, qualem esse decebat Matrem hominis Dei.

De eorum delectu, quem Deus facit, non idem dicendum est, quod de illo, qui fit ab hominibus; Nam in deligendis hominibus præsupponimus meritum, sed Deus illud ponit per electionem ipsam, & quantumvis parum aliquid per se sit creatura aliqua, ex quo Deus eadem dignatur uti, illum excellentiæ gradum acquirit, quem per se habere non poterat. Ex quo igitur Maria fuit objectum divinæ electionis ab æterno, dicere possumus, illam sine macula fuisse, & talem effectam per electionem Dei, neque enim credendum est, Deum illam eligendo id saltem effecisse, quod homines in iis eligendis, quos sibi adoptant in filios iis in locis, ubi adoptiones ipsæ fieri consueverunt: & adoptivi filii isti in hoc differunt a naturalibus, quod hi quales sunt, tales ferendi sunt, etiam si fuerint deformes, neque enim culpa sua, aut voluntate sunt tales, sed in illis, qui adoptantur, quot illis desunt perfectiones, tot sunt prudentiæ defectus in eligente, qui non præcavit, & qui alium sibi eligere poterat: *Errare nescimus, quos judicia properamus.* Cassiodorus ait: Potest quidem Sanguis degenerare filios de venia Patris in venas Filii; sed in illis quos electio, & judicium nostrum nobis efficit filios, si perfecti non sunt, hoc unice vitio nostro vertendum est. Quod si Deo applicetur, quis auderet cogitare, Christiani, Deum licet Sapientissimum electurum Filio suo Matrem, quæ erat futura filia sua adoptiva peculiari modo: Deum, inquam, non servasse decoras mensuras, & non amovisse ab illa defectus omnes, quos homines rejicere consueverunt in libertatis defectum? Potuit hoc facere, igitur debuit, debuit, ergo fecit. Hæc naturaliter consequuntur ex eodem principio, alioquin evitare non potuisset probrum, quod defectus hic merebatur. *Auctor Sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta sermone 2. de Conceptione Beatæ Virginis.*

In iis, quos eligunt Homines, meritum præsupponunt; Deus per electionem suam constituit meritum eorum, quibus vult uti.

Hæc Dei gratia erga Mariam nequaquam considerandа est tamquam commune jus, quia excedit regulam generalem in gratiam illius, quæ Mater ipsius erat futura. Sed si homines reliqui non possunt esse participes hujus gratiæ, hoc non prohibet, quominus imitentur incomparabilem hanc creaturam saltem in hoc pretioso dono gratiæ, quæ Sanctos facit, & vulgo appellatur nova creatio a Deo facta in animæ

Licet nequeamus esse participes privilegii Beatæ Virginis in Conceptione, possumus tamen imitari illam, quæ semper gratiam servavit.

Crea-

Creatoris: etenim quid vestra quidem sententia reddidit Virginem hanc adeo Sanctam, atque gloriosam ex ipso Conceptionis ejus articulo? Rite perpendite. Nihil potuit Dei oculos in illam convertere, nisi gratia Sanctificans: ponite in Maria maculam culpæ originalis: eximium hoc opus evertitis, & ex creaturarum omnium pulcherrima, horroris objectum, & iræ filia exstet. Labem hanc auferre, & gratiam impertimini; jam talis est, ut Dei cor sibi conciliet, quod peccatum perhorrescit. Ah! quæ caussa est, quæso, quod anima peccati horrore deterso adeo accepta fiat divinæ huic Majestati, ut insignis Sancta quædam diceret, se non obstupescere, Deum suum effudisse Sanguinem ad illam redimendam, quandoquidem ipsius pulcritudinem Deus illi aperuerat, nisi quis gratia, quam in Sacramentis recipit anima per applicationem Sanguinis Salvatoris, est instar luminis supernaturalis, quod illam exornat, eique hunc nitorem impertit. *Idem.*

Satis est Virgini Sanctæ quod sit Dei Matrem esse, ut illam ab omni peccato immunem fuisse fateamur.

Vix Sancta Virgo incepit esse, cum Dei esse cœpit; & vix anima corpus illius animavit, cum caritas cor ejus possedit; quia Filius suus in ipso Conceptionis ejusdem momento prævenienti gratia eam cumulavit, quæ illam exemit a culpa originali. Debebat quodammodo hanc prærogativam gloriæ Mariæ, & qualitati Deiparæ, ad quam illam extollebat. Sufficit cognoscere quid sibi velit esse Dei Matrem, ut cognoscamus hanc esse non posse obnoxiam originali peccato. Hæc una qualitas apertissima est hujus veritatis manifestatio. Ex quo Maria Dei Mater est, eximenda est ab iis omnibus, quæ turpis sunt, & abjecta, quippe quæ cum hac dignitate conciliari non possunt. Quamobrem Sancti Patres illam immunem prædicant ab omni motu concupiscentiæ, dum viveret, & ab omni corruptione post mortem; ejusque animam a levissimis etiam noxis, spectantes hæc omnia tamquam repugnantia dignitati Genitricis Dei, quem utero est gestatura. Sed esse Dæmonis mancipium nunquid cum hac dignitate repugnat? *Pater Nepveu in Christianis Considerationibus Parte 4.*

Tenebatur quodammodo Filius Matrem eximere a culpa originali.

JESUS CHRISTUS immunem præstitit ab originali peccato Mariam, quia hoc debebat gloriæ suæ, & qualitati Filii Mariæ, cui sese submittere dedignatus non est; alioquin enim Matris probrum cessisset in dedecus Filii, & infamia peccati, quæ dedecore affecisset Mariam, ut videtur, offendisset labem præcipuis attributis JESU, videlicet bonitati, sanctitati, sapientiæ. Poteratne quin officeret bonitati suæ, gratiam negare Matri, quæ illi modico staret pretio, Matri vero tantum afferret honorem; tunc potissimum, cum præceperit, ut quisque parentes suos colat, Ipse Matrem suam dedecore afficere voluisset? & nonne affecisset, si illam Dæmonis mancipium fieri passus fuisset? Cum Matris dedecore nonne Filii sanctitas ipsa aliquid detrimentum sustinuisset? Quid? illi ferendum erat, Matrem suam, quæ Templum erat futura divinitatis, antea per Dæmonis possessionem contaminari? Fuissetne illa deinceps dignum Deo habitaculum? Sapientia tandem cogebat eum, ut Mariam eximeret de originali peccato, quandoquidem ab illa mutuaturus erat Sanguinem, quo deleturus erat peccata nostra? Sanguis hic aptus ne fuisset emundandis sceleribus nostris, si antea peccato fuisset coinquinatus? *Idem.*

Si Deus tantam habuit rationem propter Adam donec innocentiam servavit, quid non præstitit Mariæ, quæ fuit exemplar innocentiæ, quam numquam amisit.

Credibile non est quousque processerit bonitas, & Domini erga primum hominem benevolentia, donec in primo innocentiæ suæ statu permansit. Non erat similis hero imperiosius dominanti in famulum suum; amicus erat familiarius utens amico. Omnibus illius necessitatibus prospicit accurate; quærit peramanter quidquid illi convenire potest, adducit ad eum omnia terræ animantia, ut Dominum agnoscant suum; ponit illum in paradiso voluptatis; dat illi adjutorium simile sibi, & sociam, cum qua solitudinis suæ pœnam partiatur. Sed quibus amoris significationibus utitur, ut illi suas curas, suamque prævidentiam testetur? *Non est bonum, hominem esse solum.* Non oportet, ut aliquid prætermittamus, ut hominem felicem efficiamus. Ecce Dei indulgentiam, quam hominis justitia justo promeretur; Ecce non minimum fructum, quem in primo suæ Conceptionis instanti recipit Maria. Mihi videre videor Deum amore occupatum in primo hoc Conceptionis articulo; quem prætulit erga Adam, simul ac effinxit illum: *Non est bonum.* Oportet nihil deesse integræ illius justitiæ; bona corporis, & spiritus omnia in hoc uno momento illi prodigenda sunt. Alii infantes ad rationis usum nisi sensim, & per gradus perveniant; in illis lento gradu ratio evolvatur; sed hoc in Maria, *non est bonum*, non est operæ pretium momenta perfectionis ejus differri. Hinc quis exprimere posset secretas communicationes, quas Dominus illi largitus est, & amoris impetus, quos tunc erga Deum suum Maria concepit? Sed quo me rapi sinerem, si ea persequi vellem omnia, quæ Sancti Viri contemplationi dediti hac in re meditati sunt. *Ex Sermone Manuscripto Patris Caeron, de Conceptione.*

Justi, qui baptismi innocentiam servarunt participes fiunt honorum Originalis Justitiæ.

Hæc Originalis justitiæ prærogativa sese cum aliqua proportione communicat illis omnibus, qui vivunt in innocentia, præsertim vero illis, qui baptismi sui integritatem sartam, tectam servarunt. Justi consolamini! Anima Justi innocentis deliciæ sunt Dei sui. Quantæ voluptatis est dicere posse in corde suo, Dominus diligit me; Ipse est in medio mei, ut protegit me, quia sum ex numero timentium illum. Inde illa oritur confidentia, quam justitia tribuit iis, qui vere boni sunt; confidunt in amore Domini sui, & hæc est caussa tranquillitatis eorum. Sed illi potissimum, qui nondum jacturam passi sunt primæ innocentiæ, videntur a Deo impensius amari. Patratum scelus, quamvis deletum, quamdam semper relinquit post se timoris impressionem in corde, & quamdam veniæ impetratæ diffidentiam. Videtur tandem Deus nequaquam sese eum eadem benevolentia pœnitentibus communicare, qua justis innocentibus sese communicat. *Idem.*

Si non licuit nobis esse Dei ab ipsis vitæ nostræ primordiis, saltem adnitamur in reliquum tempus gratiam servare.

Adnitamur, Christiani, si minus potuimus nosmet devovere Deo ab ipsis vitæ nostræ principiis, saltem in reliquum vitæ spatium eidem famulari, hoc enim tandem illud est, in quo Sanctissimam Virginem imitari valeamus. Non possumus illi similes fieri in ea possessione, quam illius suscepit Deus ab initio viarum suarum, neque in perfecta, ac pacifica ratione, qua possedit illam. Gratia hæc locuplex illud munus est, quo Mariam hodie cumulavit; & velut signum electionis, qua illam aliquando Matrem sibi futuram præelegit. Invertit ille ordinem naturæ, & communia providentiæ suæ, prohibiturus ne ad breve quidem momentum privaretur hac gratia, quam deinceps cum incredibili cura servavit in omne vitæ suæ spatium; nos vero quin magnum aliquid conemur, & dignum Christiano eam servaturi gratiam, quam per Baptismum sumus adepti, amittimus illam minimæ cuipiam tentationi cedentes? *Auctor recens.*

Immaculata Virginis Conceptio initium est executionis Consiliorum Dei, quæ ille de ipsa, deque hominibus concepit, est compendium privilegiorum Mariæ, & fons omnium meritorum ejus.

Hodie Cælum exequi cœpit magna Consilia, quæ ab æterno de B. Virgine conceperat, & quæ in temporum plenitudine erat perfecturus. Dare volebat Salvatorem terræ, & in divinis decretis statutum erat, ut Deus iste Salvator caro fieret, sicut nos, & ex muliere nasceretur. Sancta Virgo felix est Mulier hæc inter omnes delecta Mulieres, & propter electionem hanc vitam accepit, & cum vita dona adeo singularia, & adeo gloriosa privilegia! Heu! nos miseros filios parentis nequam; ab ipsa conceptione nostra peccati ejusdem pœnas luimus, & Deus ita adjecit naturæ nostræ hoc originale maledictum, ut nemo præter Dei Filium, & Sanctam hanc Virginem ab illo immunis extiterit. Eo ipso momento, quo egredimur de manibus Creatoris nostri, tamquam opus suum, tenetur ille odisse nos, tamquam inimicos; & cum primum nobis tribuit sui erga nos amoris argumentum per primum beneficiorum suorum, quod vita est, nos reperit omni dignos anathemate. Hæc est tristis quidem, sed tamen communis omnium hominum conditio; hæc lex generalis. Tamen Providentia non habet leges adeo generales, a quibus Maria non excipiatur. Eduxit illam de massa corrupta filiorum Adam puram, & immaculatam. Sancta hæc Virgo concepta fuit cum gratia, & in gratia; Supremus Auctor, qui dedit illi vitam, deduxit eam per viam peculiarem, & in recentem ordinem introduxit eam, ideoque nullum prætermisit miraculum. Sed quo majus miraculum est, & ordo recens, & via particularis, eo gloriosior est etiam Deo prærogativa, qua beatam hanc creaturam distinguit . . . . . Non decebat Dei Matrem unquam vel ad breve momentum esse in Dei odio; non oportebat, Virginem delectam ad destructionem peccati esse quodammodo peccato obnoxiam; neque in Dei honorem cessisset, si Sanctuarium, in quo erat inhabitaturus, fuisset præcipuum ex inimicis suis perfugium. Denique amor suus cogebat eum, ut omni uteretur misericordia erga Matrem suam; neque illam omnimodo exercuisset, nisi præservasset eam a lapsu profundissimo, & a lethali vulnere, cum non deesset illi certissima, & validissima ratio eamdem præservandi. Hæc ratio, beatissima Virgo, fuit redimere te, non quidem ex peccati statu eripiendo, sed prohibendo, ne in illum libereris. Ita particeps fuisti redemptionis divini Mediatoris, quem es paritura. Ipse noster Salvator est, confringens compedes nostros, & nos de servituris jugo subducens; Et est Salvator tuus, te semper in sancta libertate præservans; Noster Salvator est nos expians, & tuus, eximens te ab omnibus sordibus. Denique Salvator est noster per viam reparationis, & tuus per viam protectionis. Altera hæc via eo est excellentior, quo gratia pretiosius bonum est; & peccatum, malum est maxime pertimescendum. Sed æquissimum est, Cælum te tot decorasse privilegiis, formando te, ut aliquando ad summum celsissimæ dignitatis apicem evehereris. *Pater le Valois in operibus Spiritualibus.*

MYSTE,

MYSTERIUM
NATIVITATIS BEATISSIMÆ VIRGINIS MATRIS DEI MARIÆ.

MONITUM.

DIFFICULTAS, *quam experiuntur Concionatores in separanda Nativitate Beatæ Virginis ab Immaculata ejusdem Conceptione efficit, ut alii utrumque hoc Mysterium confundant; alii mutato tantum nomine* Conceptionis, *vel* Nativitatis *eodem utantur sermone pro utraque sollemnitate, quam diversis temporibus celebrat Ecclesia; alii denique non invenientes tantum copia, quantum satis sit, ut materiam suppeditet sermoni specifico, & omnino distincto ab alio alterius argumenti, excurrunt in devotionem Sanctæ Virginis, ubi Auditorem præparaverint per exordium, sperantes majorem inde fructum percepturos.*

Vidi equidem eamdem difficultatem, quæ invenitur in elucubrandis duobus diversis sermonibus in duo argumenta, quæ tantam invicem habent rationem, & cujus alterum ex altero consequitur, inventum quoque iri in colligenda tanta rerum suppellectile, quanta sufficeret duobus rite exornandis omnino diversis; sed ne crambe recocta fastidium creet, adnisus sum, 1. ubi coactus fui eamdem proferre sententiam, vel eamdem exponere veritatem, aliis uti vocabulis, eamque magis propriam efficere, atque aptare Mysterio de quo agitur. 2. Fusius de iis loqui, quæ præcipue ad illud pertinent. 3. Si minus occurrit quod necesse est ad replendum sermonem prorsus distinctum seu quod attinet ad ipsum Mysterium, seu ad Moralem, & ad animadversiones, ut fiat didascalicum, suppleri poterit per ea, quæ in titulo superiori in medium protulimus.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum Synopsis hujus argumenti.

I. PRIMOGENITA *ante omnem creaturam. Eccli. 24.* Quin in antecessum memoremus alia Sanctæ hujus Virginis Mysteria, fert animus unice in Nativitate illius immorari, atque inter cetera felicissimæ hujus Nativitatis privilegia illud persequi, quod in Principum virorum nativitate spectabilius est, jus videlicet primogeniti, nobis exhibendo Mariam tamquam creaturarum omnium primogenitam. *Primogenita ante omnem creaturam.* Hoc unum est ex præstantissimis elogiis, quibus Scriptura Sapientiam extollit, & quod Ecclesia tribuit gloriosæ Dei Genitrici; quod elogium, & prærogativa nunquam melius illi convenit, quam die ipsa Nativitatis ejusdem. 1. Hujus sententiæ titulos, & jura in prima Sermonis hujus parte probabimus; 2. In altera vero videbimus bona, quæ hinc illi cedunt, & in quorum spem nos quoque erigi possumus.

Pars prima. Maria est primogenita ex puris omnibus creaturis. 1. Quia ab æterno comprehensa in primo illo Consilio, in quo Filius ejus in Dei intellectu: cum enim secundum plurium Doctorum sententiam nonnisi propter hunc Filium creata fuerit, & sine eodem nunquam fuisset: profecto cum Filius iste primogenitus fuerit ex omnibus fratribus suis, quo nomine Sanctus Paulus eum vocat, videlicet primus prædestinatus, primus, in quem respexerit Deus, ut illum præponeret omnibus operibus suis, tamquam ceterorum amplissimum, perfectissimum, & præstantissimum; Maria, quæ illius Mater erat futura in eodem Consilio fuit procul dubio comprehensa. Hinc sequitur, Sanctus Augustinus inquit, sicuti negari non potest Salvatoris prædestinatio, quin simul illius quoque negetur Incarnatio, & quicumque hujus Mysterii fidem recepit, credere tenetur, JESUM CHRISTUM Filium Dei esse Mariæ filium, opus est, non deesse ordinem inter duas hasce Nativitates, & cum altera sit destinata propter alteram, utramque comprehensam fuisse in ordine eodem consiliorum Dei. Maria ergo primogenita est ante omnem meram creaturam, tamquam primum obtinens locum post Filium suum in Dei cogitatione. Ita antequam nasceretur in tempore, ab æterno jam nata erat in Dei ipsius intellectu, quæ prima vita est, quam habent creata, ut dilectus inquit Discipulus. Quod si cogitavit de Maria Deus ante omnia propter illum, qui nasciturus erat ex illa, & si omnia suum servant ordinem in hoc intellectu secundum singulorum excellentiam, dispositionem consiliorum Dei, & ministerium, cui destinantur; quisnam certare poterit cum illa de jure primogeniti, nisi certare velit cum Filio Dei ejusdem, qui ex illa nasciturus est? Ostendendum est deinde, quam augustus sit iste titulus, & quam singularis ista prærogativa, monstrando, quomodo illam fecerat inter meras creaturas; non solum distinctione conditionis, & dignitatis, aliisque dotibus spiritus, & corporis, sed etiam secundum Alberti Magni sententiam, per ordinem omnino peculiarem; & licet non sit alia speciei alterius, ac nos, tamen peculiarem in gratia speciem constituit. 2. Primo huic titulo, qui probat gloriosam Virginem esse primogenitam, & qui desumitur ab æterna illius Nativitate, alter subnectendus est, qui recentior quidem est, non ideo tamen minus authenticus, & probatus. Hunc desumo ex temporali Nativitate, quam hodierna die celebramus, & cum Sancto Joanne Damasceno, dico Mariam dignissimam esse, quæ vocetur omnium creaturarum primogenita, quia propius attingit Verbum Incarnatum, cujus intra paucos annos Mater futura est. *Oportebat*, inquit ille, *primogenitam in lucem edi, quæ rerum omnium conditarum primogenitum paritura erat.* Ratio est, quia Nativitas Filii Dei incepit in illa Mariæ, sicut Sanctus Ildephonsus ait: *in qua ejus est inchoata Nativitas.* Non dicit solum ipsam unice natam fuisse pro illo, sed ipsum oriri incepisse in ejus persona per arctam affinitatem, & necessariam, quam ipsa habuit cum illo, non secus ac aurora: quæ non solum diei adventum prænunciat, sed illum etiam incipit. Hac mente canit Ecclesia, Nativitatem illius attulisse gaudium universo Mundo, quod enim æquius habere poterit lætitiæ argumentum, quam videndo tenebras, quibus terrarum orbis involutus erat, dissipari, Cælum aperiri, ut mitteret in terras Oratum gentibus, ac recipere tandem in Nativitate Matris certam spem adventus Filii, non diu cunctaturi, quandoquidem alterius adventus erat dispositio ad alterum, vel potius pignus erat certissimum alterius. Maria ergo æquissimo jure est primogenita ante omnes creaturas, quæ in lucem editura est Creatorem, & Patrem sæculorum futurorum, &c.

Serm. de Nat. B. Virg.

Pars altera. Postquam legitimos intuiti sumus titulos, quibus innititur jus primogenitæ ante omnes creaturas, videnda modo sunt privilegia huic Juri inhærentia, quæ aliquam habent rationem illis, qui sunt primogeniti in Familiis, quæ nitent generis nobilitate, & loco, quem obtinent in Mundo. Ab ipsis rerum primordiis, & apud omnes populos semper habita ratio fuit eorum, qui erant primogeniti præ natu minoribus, & quamvis consuetudo variaverit secundum varias Regnorum, Regionumque leges, nullus tamen locus est, qui non adjudicet jus aliquod peculiare præ reliquis fratribus. Deus ipse auctoritate sua probare voluit hanc consuetudinem in lege, quam dedit populo suo, ubi videmus paternam benedictionem, & meliorem hæreditatis partem primogenitis cessisse, & in ipsis familiæ decus, & incrementum collocari. Quod autem ratio, & jus gentium in natura constituerunt, hoc videtur Deus in gratia tamquam sibi legem proposuisse; quibus positis dico, gloriosam Virginem, cum sit rerum omnium

mere

mere creatarum primogenita, gaudere etiam omnibus privilegiis, quæ habent primogeniti super fratres suos. Hæc autem tria esse arbitror, videlicet illos plerumque magis diligi, meliorem habere partem in familiæ bonis, & denique illos primos esse, quibus uberrime provideatur. Non est arduum tria hæc bonorum genera Sanctæ Virgini applicare. 1. Horum primum est, primogenitos ut plurimum præ ceteris a parentibus diligi, quia possederunt cor eorum indivisum donec soli fuerunt, & mox ratio peculiaris habita fuit eorum, quippe qui erant futuri præsidium, & domus fulcrum: ita enim considerantur. Sed dubitari non potest, quominus Deus quatenus primogenitam Mariam prædilexerit, quandoquidem præelegit illam inter plurimas velut objectum, quod respexit, ut illam Filii sui Matrem eligeret: Verbum æternum non minus dilexit eam, tamquam illam ea qua aliquando erat nasciturus, & Spiritus Sanctus eam considerans ex eo tempore tamquam illam, quæ sibi in Sponsam erat eligenda. 2. Meliorem obtinuit partem in bonis familiæ, secundum jus primogenitorum; quamobrem in ordine naturæ, gratiæ, & gloriæ maxima quævis privilegia consecuta est, quemadmodum per enumerationem partium potest ostendi. 3. Secundum legem latam in primogenitorum gratiam primum de eorum statu cogitatur, antequam ceteris consulatur: ac potissima eorum habetur ratio in affinitatibus jungendis. Ita Maria via in lucem edita fuit, cum destinata fuit Sponsa Spiritus Sancti, Cæli, terræque Regina, &c.

II. Assumentes pro textu verba illa: *Quæ est ista quæ progreditur. Cant.* 2. Conformare possumus sensus admirationis, quæ concipitur in Sanctæ Virginis Nativitate, cum illis, quos Cælum, ac terra concepit.

1. Ostendendo illam, quam Ecclesia seu militans, seu triumphans hodierna die admiratur, creaturam esse perfectissimam, & sanctissimam, non solum ad imaginem, & Dei similitudinem efformatam, sed eam, quæ post JESUM CHRISTUM gerit expressissimos hujus similitudinis characteres, & omnes possidet divinas perfectiones. Hanc decoratam esse singularibus donis, selectissimis gratiis repletam, verbo in omni perfectionum genere perfectissimam, quæ illam attollunt non solum super omnes Mulieres, verum etiam super omnes homines, & Angelos. *Quæ est ista?* Hæc esse debet omnium admirationum nostrarum, omniumque elogiorum, cultus, & venerationis nostræ argumentum.

2. Promittendo illam, quam admiratur Ecclesia, nobis quamprimum Deum-hominem parituram, & admirabili hac fœcunditate adimpleturam veteres prophetias, probaturam Dei fidelitatem in promissionibus suis, consolaturam veros Israelitas, qui tot ante hanc diem sæculis præstolantur Messiæ adventum, ita ut illam, cujus Nativitatem celebrat Ecclesia, intueri debeamus tamquam objectum, quod omnes sæculorum omnium Sancti respexerunt, tamquam centrum benedictionis legis antiquæ simul, & novæ, tamquam illam, ad quam Patriarchæ tendebant per fœcunditatem divino innixam consilio, Christiani vero per privilegium, quo gaudebant, se Filios esse Dei; ubi fateri debemus, sicuti antiqui pro modulo suo non pervenerunt ad JESUM, nisi per Mariam; nos quoque pro nostro non perventuros esse nisi per peculiarem divinæ Ipsius Maternitati submissionem. Quandoquidem non sumus futuri Filii Dei, nisi tamquam incorporati humanitati, quam illa tribuit Filio suo Unigenito.

III. Invenio Virginis Nativitatem triplicem habere diversam rationem; videlicet cum præterito, præsenti, & futuro. Præteritum complectitur principia, quæ præcesserunt, & quæ Nativitatem illius operata sunt; Præsens respicit circumstantias, quæ concomitatæ sunt, & hanc Nativitatem ornarunt. Futurum continet ea, quæ hanc Nativitatem consequuta sunt, vel ea egregia munera, quibus fuit destinata.

1. In prima ratione, quam habuit cum præterito, considerare possumus curas, quas divina sibi sumpsit Providentia, inita ab eadem ab omni æternitate consilia; quomodo Mundum præparaverit huic Nativitati per tot figuras; quomodo ab æterno Nativitas JESU, & Mariæ in eodem Dei decreto continebantur, &c.

2. In ratione altera quam habet cum præsenti, considerari possunt privilegia cum quibus nata est, dona naturalia, & supernaturalia, quibus Cælum decoravit illam, gratiæ, quas recepit, verbo omnes natalium suorum prærogativas.

3. Ratio tandem, quæ habuit cum futuro sita est in eximiis officiis, propter quæ Deus illam oriri voluit, ut Mundo pareret Reparatorem, ut Mater esset Salvatoris, ideoque ut humani generis saluti cooperaretur. Hi tres sunt radii gloriæ; qui collimant in ejus incunabula, ut ortum illius spectabiliorem efficiant: hæ sunt tres sermonis hujus partes. *Biroat in primo sermone de Beata Virginis Nativitate.*

IV. Considerari simpliciter possunt duæ in Deo Providentiæ, quæ sunt principia Nativitatis Sanctæ Virginis.

1. Supernaturalis Providentia, quæ illam ab æterno prævenit, elegit, prædestinavit, promisit.

2. Providentiæ naturalis, quæ produxit illam in tempore. Per primam dedit illi nativitatem æternam in ordine Sanctorum: per alteram dedit illi nativitatem temporalem in natura, sed cum eminenti fulgore, & cum privilegiis gloriæ. *Idem.*

V. Mariæ Nativitatem celebraturi referre possumus ad hoc momentum quidquid illi faciendum erat deinde per omne vitæ suæ spatium; neque enim hæc fallacia sunt vaticinia incertis innixa casibus, sed in ipsa Dei prædestinatione, quæ falli non potest, constituta. Quænam vero sunt Dei viæ in Maria, nisi effectus, & operationes divinæ bonitatis. quæ eadem usa est, ut inde Verbum Divinum in humana nasceretur natura, & ut reciproce homines in Dei natura viverent; ideoque duæ misericordiæ viæ, quæ hodierna die incipiunt in Mariæ Nativitate.

1. Quarum altera est Incarnatio Filii Dei. 2. Altera Hominum salus.

VI. Desumendo pro textu verba illa ex Psalmo 138. *Sicut tenebræ ejus, ita & lumen ejus.* Hoc argumentum est hujus Mysterii proprium, ostendere, quantum Nativitas Sanctæ Virginis coram hominibus humilis est, & obscura, tantum in oculis Dei esse gloriosam, a quo insignibus prærogativis ornata fuit. Sermo hic in duas partes dividi potest, in quarum prima ostenditur, quantum hæc Nativitas Sanctissimæ, & præclarissimæ inter omnes meras creaturas, humilia, & obscura videtur extrinsecus coram hominibus, ex extima duntaxat specie judicium ferentibus; in altera vero quantum gloriosa, & pretiosa sit coram Deo, qui longe aliter, ac homines judicat. Duplici verbo: Humiliatio, & gloria Mariæ in Nativitate sua.

Pro parte priori, ostendere possumus Beatam hanc Virginem vere magnis cum privilegiis ortam esse; sed quæ ab hominibus ignorabantur, & quibus caliginem offundebat Nativitatis humiliatio, si feratur judicium ex iis, quæ in oculos incidunt. Primo enim; Quamvis nihil habeat corruptionis Adam, tamen orta videtur ex hac corrupta progenie, & particeps veneni, quo infecti fuerunt quotquot ex eadem propagine orti sunt. 2. In Mundum venit cum qualitate Deiparæ, ad quam ab ortu destinata est; & sublimis hæc dignitas ab ejus persona inseparabilis, ita latet, ut ne cognoscatur quidem tamquam ex progenie David, sed sicut una ex filiabus Israel, & Juda, ex populi fæce. Quod si in hac festivitate canit Ecclesia, ipsam formosam esse, velut Lunam, & Solis instar nitentem: *Pulcra ut Luna, electa ut Sol.* Nitor hic, & hæc species nonnisi in oculis Dei emicat, non autem lucet in oculis hominum: Si enim quæris, quænam sit Maria, dicetur tibi esse Annæ, & Joachim filia, consueto pacto concepta, non secus ac ceteri homines nata, vagitus, & gemitus edens, quibus & præsens miseria, & illa, cui objicienda erat, significantur. Admirabilis hæc humiliatio in creatura, quæ jam fruebatur insignibus privilegiis, quæ omnibus illis calamitatibus erant opposita, non aliud habet exemplum, nisi JESU CHRISTI humiliationem. Oportebat ut Mater similis esset Filio suo, ejusque ingressus in Mundum iis omnibus humiliationibus consociaretur in speciem, & iisdem honoribus realibus quidem, sed occultis. Gloriosus hic Deiparæ titulus, ad quem ab æterno erat destinata, non nitet in illa; secretum est Mysterium, sanctis tenebris involutum, & cum Maria a Deo prope particeps esset Mysterii Incarnationis, quæ peracta fuit virtute, atque obumbratione Spiritus Sancti, qui illam dæmones, sapientesque sæculi celabat; ita Nativitatis Mariæ Mysterium particeps erat futurum harum tenebrarum. Ita omnis Spiritualis ejus magnitudo, simulque etiam temporalis, ab hominum oculis evanescebat. Ex amplissimis Regibus lulis egressa in Avorum, majorumque suorum nomenclatura Patriarchis, Prophetisque recensens, nihil retinet neque de generis sui amplitudine, neque de virtutis eorum nobilitate. Familia Juda jam pristinum decorem amiserat, cum orta est Maria; & sicut JESUS CHRISTUS habebatur tamquam Fabri Filius, quamvis esset Verbum æternum secundum Divinitatem, & Filius Virginis, quæ divinitus illum conceperat; ita Maria in Nativitate sua visa non est, vel tamquam Mater Dei, vel tamquam filia Regum Juda, & Israel. Facile hinc est præclarum moralis disciplinæ documentum elicere, quo discamus, nostra celare talenta, virtutes, & nativitatis decora, &c.

Pars altera sita est in ostentandis magnalibus, privilegiis, & prærogativis Nativitatis Beatæ Virginis. 1. Nata est cum perfecto rationis usu, quem in antecessum obtinuit. 2. Cum nova gratiarum plenitudine, quæ semper crevit. 3. Nata est tamquam Cæli,

ac terra-

ac terrarum Domina. Hæc est sententia Sanctorum Patrum, atque Doctorum, Mariam omnem obtinuisse rationis usum eo momento, quo vitam recepit, non secus ac JESUS CHRISTUS; sed JESUS CHRISTUS per naturam, Maria vero per gratiam. JESUS CHRISTUS, quia Deus erat; Maria, quia nascebatur supra leges naturæ. Verum est; quemadmodum JESUS CHRISTUS hoc dissimulavit privilegium, & ratio illius crescere visa est cum ætate, ne Mundi Sapientes intelligerent Incarnationis Mysterium. *Crescebat Sapientia, & ætate apud Deum, & homines*; simili ratione Maria fidelis imitatrix humilitatis Filii sui, non præsetulit rationis usum, nisi prout ætas sua evolvebatur. Ita illa visa est crescere gratia, & sapientia coram hominibus. Sed sicuti JESUS CHRISTUS perfectum sui ipsius efficiebat sacrificium, cum in Mundum ingrederetur, & Patrem adoraret, ac se tamquam Holocaustum immolaret ex primo ipso suæ Conceptionis articulo: ita Maria quoque se gessit, & in Mundum ingrediens dixit: Ecce me, ut faciam voluntatem tuam. Hæc ratio in antecessum illi collata præterea innuebat, cuinam rei vacare deberet, donec per Cælestem nuncium Dei se Matrem futuram intelligeret.

VII. Sanctissima Virgo tantum veræ gloriæ possidet, ut non sit petenda laudum ejus copia ab iis rebus, quæ ad ipsam vel procul tantum, vel minime attineant. Ita ad celebrandam Nativitatis illius gloriam ex meritis, honoribus, egregieque factis a Majoribus suis nequaquam proferam coronas, & sceptra David, & Salomonis; & prætereo quæcumque decora vetustissimæ nobilitatis per quadraginta, ac altera generationes deductæ. Sed prorsus divina dignitas Deiparæ ad quam prædestinata est, & propter quam orta est, miraculosa sanctitas quam possidet, ex qua oriens cumulata est; infinita potestas, quam habet jam apud Deum, sunt qualitates reales, & effectivæ, quæ ipsi sunt propriæ, & in quibus nobis est immorandum. 1. Dignitas ejus nostra illi conciliabit obsequia; 2. Sanctitas fovebit devotionem nostram; 3. Potentia spes nostras excitabit.

VIII. 1. Maria nascitur pro Deo modo prorsus singulari, ideoque tota Dei est a primo momento vitæ suæ, & nos illius esse debemus, simulac esse possumus.

2. Utitur, ut serviat Deo omnibus privilegiis, quæ a sua Nativitate recepit, nobilitate, felici ingenio, talentis corporis, & spiritus; & quid nobis ad exemplum ejus faciendum sit.

IX. Gratia, quam recepit Maria nascens, ab ipso primo vitæ suæ momento tres præcipuos habet characteres, qui illam a ceteris quibuscumque infantibus distinguunt. 1. Characterem adoptionis. 2. Characterem consecrationis. 3. Characterem elevationis. Per primum recepta fuit pro primogenita Patris æterni. Per alterum consecrata fuit in Templum Spiritus Sancti. Per tertium denique erecta fuit per omnes sanctas, & præclaras actiones ad gloriam æternam. Ita tres hi sunt gratiæ characteres, quos in Baptismo recipimus: Gratiam adoptionis, per quam evadimus in Filios Dei, Gratiam consecrationis, per quam fimus totidem viventia Spiritus Sancti Templa; Gratiam elevationis, per quam recipimus praxim virtutum, ut perveniamus ad eam, quæ nos manet beatitudinem. Per tres hosce gratiæ characteres ostendere possumus Mariam esse debere nostræ sanctificationis exemplum, & per eosdem videmus, quam similitudinem habere debeat nostra regeneratio cum illius Nativitate.

X. Triplex Mariæ Nativitas sermonis partitionem potest constituere. 1. Ut intelligamus, quænam sit Maria cum egreditur de sinu Sanctæ Annæ, primum considerand a est in mente Dei, in qua concepta est, & ubi æternam recipit maternitatem, *Concipere mihi liceat mentem Dei ab æterno gravidam*, ut quidam S. Pater ait. Ibi destinata est ab æterno divinæ Maternitati, &c. 2. Considerari potest per temporalem Nativitatem in Mundo visibili, ubi videtur cum omnibus qualitatibus, gratiis, virtutibus, omnibusque necessariis prærogativis ad munus, & officium, ad quod est destinata. 3. In Nativitate, quam habet in corde Fidelium, atque prædestinatorum.

XI. Considerari potest Maria tamquam eximium opus naturæ, & gratiæ; opus dignum hoc nomine, & vere eximium tres habere debet conditiones, quæ mirum in modum in admirabili hac Virgine inveniuntur. 1. Opus eximium esse debet unicum & singulare, nam non modicum de illius pretio decedit, si quodpiam aliud inveniatur meritis par. Ita Sol eximium naturæ opus vocatur. 2. Superare debet Sanctitate omnes homines, Angelosque. 3. Ornatum esse debet perfectionibus omnibus, quæ ipsius decent naturam, quin desit quidpiam ad hoc, ut fiat excellentius. Facile est tres has conditiones applicare Sanctæ Virgini, ut inferatur, ipsam vere esse opus eximium Potentiæ, Sapientiæ, & Bonitatis Dei.

XII. Desumptis pro Textu verbis illis ex Apocalypsi c. 12. *Signum magnum apparuit in Cælo, Mulier amicta Sole.* Ostendere possumus Beatam Virginem vere esse magnum hoc signum, quod de Cælo venit, & apparet in terra.

1. Signum misericordiæ, & reconciliationis Dei cum hominibus, qualis olim fuit Iris.

2. Signum benedictionis, & copiosæ gratiæ, qualis fuit nubecula, quam Propheta vidit, quæ facta est in magnam pluviam.

3. Signum gloriæ, & magnitudinis, qualis fuit exiguus ille fons, quem in somnis vidit Mardochæus, qui crevit in magnum fluvium, & mutatus est in Solem.

PARAGRAPHUS II.

Fontes, ex quibus hauriri copia potest ad has partitiones exornandas.

Sancti Patres, aliique Doctores.

SAnctus Augustinus tres elucubratus est Sermones de Virginis Nativitate.

Sanctus Hieronymus, *Epistola ad Chromatium, & Heliodorum*, narrat peculiares hujus Nativitatis circumstantias.

Sanctus Joannes Damascenus tres habet sermones, vel tres Orationes hujus argumenti; & hic est ille, qui fusius egit de hoc Mysterio, cum ceteri data solum occasione pertractaverint illud.

Venerabilis Beda Tomo 9. unum habet sermonem, de quo ambigitur, utrum sit auctor.

Sanctus Ildephonsus in Bibliotheca Patrum tres habet hujus argumenti Sermones.

Petrus Damiani tres habet Sermones de hoc Mysterio.

Unum Sanctus Bernardinus Senensis.

Unum Sanctus Innocentius Papa.

Unum Sanctus Laurentius Justiniani.

Unum Sanctus Bruno.

Guerricus Abbas duos.

Hugo a Sancto Victore in secundo Tomo duos, 34. & 66.

Guillelmus Parisiensis duos.

Gerson duos.

Albertus Magnus Quatuor.

Alcuinus unum.

Toletus unum.

Sanctus Thomas Villanovanus tres.

Quos notavimus pro Conceptionis Mysterio, recenseri possunt inter eos, qui de Nativitate loquuntur, quæ de alterutro dicunt, alteri quoque conveniunt.

Ascetici aliique.

Pater de Argentano Capuccinus Tomo de magnalibus Virginis collat. 6. fusius hoc tractat argumentum.

Pater a Ponte in altera parte Meditationum in Fidei Mysteria, meditatione quarta.

Pater Novet in vita JESU CHRISTI in Sanctos, die 8. Septembris meditationem habet de Beatæ Virginis Nativitate.

Pater Haineuve *in Parte 4. medit.* habet meditationem in eamdem festivitatem, & diem.

Pater Poire tractatu primo de triplici Corona c. 11. de dotibus corporis, & animæ Beatæ Virginis.

Pater Nepveu in Christianis Considerationibus Tomo 3.

Concionatores.

Pater le Valois in asceticis Tomo 4. colloq. 2. de Nativitate Beatæ Virginis.

Molinier in Tomo, cui titulus: *Mysterium Crucis*, sermonem habet de Nativitate Mariæ,

Pater le Jeune Tomo 4. Sermonum, qui continet Sanctissimæ Virginis Panegyricos.

Pater Daneau in Tomo Sermonum de Maria Virgine duos habet hujus argumenti Sermones.

Pater Texier in Sermonibus de festis diebus Beatæ Virginis.

Dominus Verjus in Panegyricis.

Auctor Sermonum in omnia Ethicæ Christianæ argumenta Tomo 2. Mysteriorum.

Biroat in Tomo de Mysteriis Beatæ Virginis duos habet sermones de Nativitate.

Pater de la Colombiere Tomo secundo sermonum sermone 33.

Qui collectanea ediderunt.

Labatha titulo *Maria*.

Homiliæ Carthagenæ in Mysteria Beatæ Virginis.

PARAGRAPHUS III.

Loci, Exempla, Figuræ, applicationes Scripturarum huic argumento.

C*Oncepit Anna, & peperit.* 1. Reg. cap. 1.

Orietur stella ex Jacob, & consurget Virga de Israel. Numer. 24.

Egredietur Virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascendet. Isaiæ 11.

Ipsa est mulier, quam præparavit Dominus filio Domini mei. Genes. 24.

Benedicentur in semine tuo cunctæ tribus terræ. Genesi 28.

Quæ

Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens? Cant. 6.

Creavit Dominus novum super terram, femina circumdabit virum. Jerem. 31.

Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium, & vocabitur Nomen ejus Emanuel. Isaiæ 7.

Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret. Prov. 8.

Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram ... ante colles ego parturiebar. Ibidem.

Ab initio, & ante sæcula creata sum. Eccli. 24.

Radicavi in populo honorificato. Ibidem.

Ego ex ore Altissimi prodivi, primogenita ante omnem creaturam. Ibidem.

Generationem ejus quis enarrabit? Isaiæ 53.

Fons parvus crevit in fluvium magnum. Esther 12.

Quam pulcri sunt gressus tui, Filia Principis. Cantica 7.

Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Prov. 31.

Liber generationis JESU CHRISTI. Matth. 1.

Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est JESUS. Ibidem.

Evangelizo vobis gaudium magnum. Lucæ 1.

Sapientia ædificavit sibi domum. Prov. 9.

Nativitas tua Dei Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit universo Mundo. Ut canit Ecclesia.

Gloriosæ Virginis Mariæ ortum dignissimum recolamus, quæ Genitricis Dei dignitatem obtinuit. Eadem.

Nativitatem hodiernam perpetuæ Virginis Genitricis Dei sollemnitatem celebremus. Eadem.

Exempla, Figuræ, similitudines antiqui, novique Testamenti.

TErtullianus quærit, cur ex omnibus operibus, quæ produxit Deus in ipso creationis articulo, unicum aquæ elementum uno ictu perfectissime fuerit efformatum. Terra quidem sterilis erat, & tertia tantum die cœpit germinare, & producere arbores, & plantas; Cælum nondum obtinuerat perfectionem suam, & quinta die tandem Deus stellas affixit illi, quæ sunt præcipuum ejusdem ornamentum; Aqua una, qualem videmus ex Creatoris sui manibus prodiit. Ratio quam hic adfert Auctor est, quia aqua futura erat prima sedes Majestatis Dei: *Spiritus Domini ferebatur super aquas.* Ita Sancta Virgo in ortu ipso perfecta est, quia futura sedes est Divinæ Majestatis: *Divini Splendoris sedes, & receptaculum*, quemadmodum a quodam Sancto Patre vocatur. Hæc habitura est gloriam gestandi in utero Deum: Hæc futura est non solum sponsa, verum etiam Dei Mater. Oportebat igitur, ut majori cura præpararetur per gratiam, & a ceteris creaturis illa secerneretur, quæ illarum Regina erat futura.

Genes. 1.

Deus quovis sæculo ostendit aliquam Sanctæ Virginis figuram.

Omnia sæcula; ut Sanctus Joannes Damascenus inquit sibi vendicare cupiebant Sanctæ Virginis Nativitatem: *Certabant inter se sæcula, quodnam ortu suo gloriaretur.* Sæcula Adam, Noe, Abraham, Isaac, Jacob & aliorum Patriarcharum spem fovebant, se visura præclaram hanc auroram illucescere, eamque sibi gaudium allaturam. Sed satis fuit Deo aliquot illius figuras præbere singulis sæculis reservaturo in dimidio temporum hunc thesaurum. Ita sæculum Adæ habuit arborem Vitæ; sæculum Noe Arcam, in qua salvæ factæ sunt naturæ humanæ per diluvium submersæ reliquiæ, sæculum Abraham habuit Saræ fœcunditatem; sæculum Jacob Scalam mysticam de terra pertingentem in Cælum, & sic de ceteris. In temporum plenitudine apparuit Sancta Virgo bonorum omnium plenitudinem receptura.

Probabilius est Deum pro Maria in ejus Nativitate fecisse, quod fecit in Sancti Joannis Baptistæ Præcursoris sui Nativitate.

Credibile nonne est, si Sanctus Joannes Baptista super ceteros homines sublatus est pro gratiis, quas in sua Nativitate recepit, Sanctam Virginem majorem plenitudinem recipere debuisse, quam Sanctus Joannes receperit? Scio hoc nos latere, & mirum est, Nativitatem illius, qui futurus erat Præcursor Messiæ, æque sollemnem fuisse; illam vero Mariæ, quæ ejusdem Mater erat futura, in caligine delituisse, & sine ullo fulgore, qui extrinsecus illucesceret. Sed nobis comparanda est utraque Nativitas ex specie exteriori; vel judicium ferendum est de interiori Mariæ gratia ex exteriori Sancti Joannis. Evangelista omnem gloriam Nativitatis gloriosi hujus Præcursoris acceptam refert duobus circumstantiis, privilegiis, quæ recepit ex parte Dei, & honoribus, quos illi homines detulerunt. Recepit ille admirabilia privilegia, quia sanctificatus fuit in utero Matris suæ, quæ gratia Nativitatem ejus præcessit, & antequam lucem adspexisset, Maria, & Salvator ipse, qui sanctificaverat illum, invisunt eum. Deinde vix prodiit in lucem, cum Mundus ob illius nativitatem exultat; fama in finitimas regiones manat, & Maria cum Elisabeth gratulatur, & omnes Judææ montes plausibus, & lætitiæ clamoribus tinniunt. Essetne credibile, JESUM CHRISTUM pro Maria facere noluisse, quod fecit in gratiam Præcursoris sui? Cogitare non possumus de illa, quæ destinata erat, ut esset aliquando Mater Dei, & de privilegiis, & honoribus, qui tantæ huic dignitati debebantur, quin admiremur. Sed quamvis hac in re altissimum servet silentium Scriptura, propter rationes, quas nobis scrutari negatum est; tamen constat. s. Sanctificationem illius pluribus, majoribusque privilegiis fuisse cumulatam, quam Præcursoris, quia facta fuit in ipso temporis articulo, quo vitam recepit, cum ejus immaculata fuerit Conceptio; & quod pertinet ad ortum illius, nata est cum inexplicabili gratiæ incremento; quoniam novem mensibus, quibus fuit in Annæ Matris suæ utero, in singula momenta crevit Sanctitate. Quod si hujus Nativitatis nuncium, licet tot sæculis expectatum, extrinsecus minus illuxit, dubitari ne potest, quominus Cælum universum lætitiam testatum fuerit, & quo minus hominum plausus, & obsequia reservata fuerint in sæcula futura, quemadmodum hodierna die fieri videmus.

Omnes illi, qui per miraculum nati sunt, non secus, ac Beata Virgo, aliquem habuerunt magnitudinis characterem.

Animadvertitur in Scripturis, quoscumque, qui nati sunt per miraculum, aliquem habuisse magnitudinis characterem, qui illos ab ipso nativitatis exordio spectabiles reddidit. Seu quia via hæc miraculosa innuat peculiarem Providentiam super illos, seu quia ostendit non communem divinæ Potentiæ curam in gratiam eorum, quæ supplet naturæ defectum. Isaac Abrahæ, Saræque Filius in ætate effœta, promissus fuit Abrahæ in præmium fidei, & natus est non sine quadam miraculi specie; & nonne fuit fructus benedictionis, quandoquidem per ipsum adimpleta fuit benedictio Abrahæ promissa; & Messias natus est ex ejusdem progenie? Samson similiter ex sterilibus parentibus ortus, nonne fuit unus ex liberatoribus populi Dei, & propterea voluit Deus, ut ejus nativitas nunciaretur ab Angelo? Samuel a Deo impetratus precibus sterilis genitricis suæ, nonne electus fuit a Deo ab ipsa nativitate sua, ut regeret populum suum, & magnus esset Propheta; & in lege nova, quod gaudium non peperat Joannis Baptistæ nativitas, qui simili miraculo natus est, quod extitit futuræ magnitudinis ejusdem præsagium; quamobrem ex eo tempore dictum fuit: *Quis putas puer iste erit!* Sed ubinam Deus excellentius duos hos characteres Providentiæ, & Potentiæ suæ impressit, quam in Nativitate Mariæ? Cum illam oriri jussit ex Sancta Anna, & Sancto Joachin, quibus diutinæ sterilitatis experientia omnem ademerat spem filios gignendi? Hæc adorabilis Dei Providentia hoc pacto ostendit, quodnam de illa foveret consilium; ut videlicet ista Conceptio, atque Nativitas miraculosa præparaverit Homines ad maximum omnium miraculum, videlicet Verbi Incarnationem.

Maria destinata fuit, ut esset Templū Dei viventis, potiori jure, quam olim Templum Salomonis.

Postquam Salomon insigne illud Templum absolvit, quod habitum fuit tamquam magnificentiæ ejusdem miraculum, tamen vix sibimet satisfacere potuit. Quamvis Pater illius meliorem regni sui partem insumpsisset in opibus congerendis in hujus Templi ædificationem, & ipse congessisset aurum, argentum, ac pretiosos lapides tanta in copia, quæ ferme videtur incomprehensibilis: postquam plures annos usus esset infinito opificum numero, ut admirabile hoc ædificium extrueret; nihilominus coram Deo profitetur, se nihil divina Majestate dignum fecisse; pulcritudinem, & magnificentiam, numerum, & apparatum sacrificiorum longe minorem esse, quam deceret supremum universorum Dominatorem. Non minor Salomonem id confiteri: erat ille opulentissimus, & magnificentissimus Regum; sed tandem erat homo; & homo non cognoscit suam paupertatem cum agitur de præparanda domo Deo; Sed cum Deus ipse sibi Domum ædificat, oportet Domum hanc dignam esse Deo ædificante, ac illam habitaturo. Quapropter ad assequenda magnalia, & decora mystici hujus Templi, quod præparat sibi, & quod incipit enitescere in Nativitate illius, quæ hoc nomine indigitatur, intelligenda essent magnalia, atque excellentiæ Dei ipsius, quia fecit, ut pro se tantum nasceretur, & illam tot spiritualibus opibus non locupletavit, nisi ut Templum hoc tanta Majestate dignum efficeret.

Nativitas Mariæ cum aurora proprie comparanda est.

Quantumvis formosa exhibeatur aurora, primæ tamen illius claritates vix a tenebris separandæ sunt; sed prout progreditur, fit splendidior, ac melius indigitat Solem quamprimum oriturum. Hoc dici potest de Mariæ Nativitate habita ratione Conceptionis ejusdem; dicere enim possumus, cum tunc adhuc in Matris sinu delitesceret, tamquam in nube primos ejusdem albores non satis illuxisse, vel non ita fulgorem suum effudisse, ut secerneretur, quemadmodum refulsit in Nativitate; ubi dedit præsagia serenæ diei nostræ felicitatis, quæ incipiebat, & accessus Solis gratiæ, qui Mundum universum erat illustraturus.

Appli-

Applicatio quorumdam locorum Scripturæ huic argumento.

Maria est fons ille exiguus, quem in somnis vidit Mardochæus.

Fons parvus crevit in Fluvium; & in lucem, Solemque conversus est. *Esther. cap.* 10. Fons hic de quo sermo est in libro Esther; & quem Sanctus vir Mardochæus vidit in somnis, profecto somnium esset, si tantum cogitaremus id, quod accidit in natura post mundi nativitatem; quia nihil unquam tale visum est. Sed si altius attollimus nostras cogitationes in opera Dei, quæ in gratia operatur, quam primum intelligemus mysticam hanc esse figuram Nativitatis creaturæ illius, quæ destinata est Dei Mater futura. Ita Maria est fons in ortu suo adeo exiguus, & parum cognitus ab hominibus in Nativitate sua, & in speciem adeo contemnendus. Sed modicus hic fons quamprimum crevit in fluvium Magnum per congestem aquarum gratiæ, & diluvium misericordiæ, quod Dominus oblectatus est effundere in sinum suum. Magnus est fluvius, quoniam in profunditate sua aperit nobis abyssum Sapientiæ Dei, qui ab æterno initi consilium quod mundo incipit manifestare; Fluvius latitudine immensus, quoniam quamprimum terram exundaturus est, illuc effundens aquas Salutis; Fluvius denique prodigiorum, & miraculorum, qui quamprimum immutabitur in lucem, & Solem ad ejiciendas tenebras mundi, ut ibi Sanctæ fidei claritates elucescant, & effundant amorem Dei in cordibus nostris &c.

Nativitas Filii Dei incipit ab illa Mariæ.

Evangelizo vobis gaudium magnum. Luc. 2. Hæc verba sunt, quæ dixit Angelus Domini ad Pastores Bethlehem in Nativitate JESU CHRISTI, sed mihi videntur Evangelici Præcones, qui Dei Viventis ministri sunt non secus ac Angeli, eadem omnibus hominibus dicere posse, & gaudium, quod in nobis ciere debet Filii hujus Nativitas, incipere debere a Matris Nativitate. Et profecto si Angelus ait plures in Joannis Baptistæ nativitate gavisuros: *In nativitate ejus multi gaudebunt*: quo potiori jure in Nativitate Mariæ multi sunt gavisuri? quandoquidem nativitas Præcursoris JESU CHRISTI, innuit adventum illius minus proximum, quam sit nativitas illius, quæ ipsum est paritura? Mariæ Nativitas est aurora, quæ diem inchoat, illum annuntians; & claritates illius sunt veluti primi radii Solis justitiæ, qui est proditurus. Sicut autem nihil magis lætificat eos, qui sepulti sunt in noctis umbra, nisi ortus auroræ, ita ex omnibus Mysteriis, quæ ab Ecclesia celebrantur, nullum est cujus memoria jucundior esse debeat Fidelibus, quam Nativitatis Mariæ. Ecclesia quoque hac die ostentat eos lætitiæ sensus, quos inde concipit: *Nativitas tua gaudium annuntiavit universo Mundo, quia ex te ortus est Sol justitiæ.* Sol iste Cælestis, qui dissipans tenebras, quas peccati maledictio in terram effuderat, replet illam benedictione, eam suo lumine illustrans: *Qui solvens maledictionem dedit benedictionem.* Ob hanc caussam Sanctus Joannes Damascenus hanc diem Nativitatis Mariæ diem *lætitiæ universæ* appellat.

Maria comparatur cum Luna, & est ex duobus magnis luminaribus, quæ Deus in Mundi primordio creavit.

Fecit Deus duo luminaria magna, luminare majus, & luminare minus. Genes. cap. 1. In ordine gratiæ Deus, ubi voluit reparare Mundum peccatis corruptum, ita se gessit tamquam in ordine naturæ, ubi illum educere voluit ex nihilo. Videns enim Universum hunc futurum esse confusum Chaos sine lumine, cujus ope distinguerentur objecta, quæ oculis nostris objecit, creavit astra duo, quæ sunt duo luminaria magna, quæ, ut inquit Scriptura, Mundum illuminant. Simili ratione, ut hominem in pristinum statum restitueret, eumque educeret de tenebris, in quas peccatum illum projecerat, produxit duo magna luminaria JESUM, & MARIAM, quorum alterum majus est altero, ideoque Sol justitiæ vocatur, qui universum orbem illuminavit: *Qui illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum.* Sed ut illustio recti, atque integra [illegible] Sancta Virgo venit in Mundum, ut esset veluti gratiæ luna. *Pulcra ut luna.* Verum est illam mutuari a Sole totum lumen suum, atque variantem, & ipsam ex duobus aliis luminaribus minus esse, sed præterquamquod lucet per noctem, potentia ejus magna est in hoc Mundo, ejusque influxus suaves sunt, ac salutares. Hoc fuit Providentiæ de Maria consilium, hic [illegible] Filium suum misit in terram, ut inciperet fovere tenebras peccati, donec Filius, qui pater est, & fons luminis veniat, ut magna perfectæ dies illucescat.

Joann. 1.

Maria per Annam Samuelis matrem figurata.

Concepit Anna, & peperit. 1. *Reg. cap.* 1. Cum Sacer Historicus hæc verba scriberet, profecto Prophetiæ Spiritus ducebat æque mentem, ac illius calamum, animoque minus volutabat præteritum, quam futurum, & prodigium minus, quam Mysterium, & Elcanæ uxorem, quam conjugem Joachim, matremque Samuelis minus quam Mariam incomparabilem. De una tantum Anna loquitur, sed alteram designat, longe sanctiorem, & beatiorem, quæ fœcunda non fuit per simplicem Cæli [illegible], sed per miraculum duplex, quæ non peperit liberatorem populi sui, sed Mundi totius Redemptricem; quæ non dedit vitam Prophetæ Dei, sed Virgini a qua Deus ipse Nativitatem accepit. Itaque in exspectatione felicissimi hujus partus hærebant Cælum, ac terra; Angeli vota sua nuncupabant, Patriarchæ sua concipiebant desideria, hominesque omnes summa cum impatientia præstolabantur; & cum modo fruamur fructu beatæ hujus sterilitatis, & videamus illam coronatam per nativitatem miraculo, quod omnes exhaurit thesauros naturæ, & gratiæ; æquum est, ut per suavissimum admirationis, & gaudii impetum erumpentes exclamemus: *Concepit Anna, & peperit*: Anna jam effœta, ac sterilis puellam enixa est, quæ cum omnibus præstet creaturis, neminem supra se videt, nisi Deum.

Eramus natura filii iræ. Ad Ephes. 2. Omnes nascimur iræ Dei Filii; vix inter hominum filios numeramur, cum jam sumus filii dæmonis per originale peccatum, & tales permanemus donec regeneramur per baptismum, ut regeneratio deleat maculam, quam per generationem contraximus. Sancta Virgo non ita nata est, antequam in lucem ederetur a Matre, prorsus divinam obtinuerat Nativitatem, cum anima illius antequam produceretur, sanctificata fuerit; privilegium, quod concessum fuit animæ Filii sui, & suæ: Nam quamvis Sanctus Joannes Baptista fuerit sanctificatus in ventre Matris suæ, & natus sit adoptivus Dei Filius, tamen non conceptus fuit talis, ideoque una Virgo jactare potest, se non alium habuisse Patrem, nisi Deum secundum spiritum.

Primogenita ante omnem creaturam. Ecclesiastici 24. Maria est creaturarum omnium primogenita, ideoque super omnes Deo cara, & dilecta. Et nonne credi potest, in temporali ejus Nativitate Deum eum illa loquentem dixisse non secus ac Filio suo: *Filius meus es tu. Filia mea es tu, ego hodie genui te.* Cum alias creavit, illis dicere non potuit, Filia mea es tu; quia natæ sunt cum labe originalis peccati; sed Maria ab illo præservata fuit, cum acceperit esse supernaturale, statim ac naturale, ideoque de illa dicere potuit Deus, quod dixit de unico Filio suo: *Hæc est filia mea dilecta, in qua mihi bene complacui.* Tempus fuit, quo sibi ceteræ displicuerunt; sed in hac beata Virgine sibi bene semper complacuit; hæc electa fuit, ut Dei Mater esset, cumque illa unica sit Mater illius, unica etiam est ejus Filia. Non equidem dico filiationem ejus ejusdem esse naturæ, cujus filiatio Filii sui, quæ esset blasphemia; sed dico solum, sicuti Verbum Incarnatum est Dei Filius eo in sensu, qui unum illum decet, Sanctam Virginem quoque ita esse Dei Filiam in alio sensu, qui unam ipsam decet, quia illa semper extitit talis.

Ab initio, & ante sæcula creata sum. Ecclef. 24. Ab æterno in Deo nata sum, antequam sæcula nascerentur. Verum est Dei Filium quatenus hominem esse primam productionem mentis Dei, primogenitum inter creaturas in Deo: non per temporum intervallum, sed per excellentiam, & caussalitatem, ut scholæ loquuntur, quia primogenitus prædestinatorum, pro quibus Deus creavit cetera, est prototypus, & exemplar ceterorum: Sed Maria quoque est prima, & præstantissima divini hujus prototypi imago; & sicuti Filius Dei est imago perfectissima Patris Æterni, Virgo prima est, & perfectissima Verbi carnis facti: ita ut simulac nasci video in Decretis Dei Redemptorem propter homines, simul videam Deum concipere, & facere, ut in iisdem decretis oriatur Mater pro hoc Redemptore, cumque opus sit, ut adsit similitudo, & conformitas meritorum, & qualitatum inter Matrem, & Filium, Deus non potest inire consilium dandi universo Mundo humanitatem dignam personali affinitate cum divinitate, quin simul teneatur illi in Matrem dare præstantissimam creaturam, quæ finis est, & hæc est sola illa Creatura, cujus Nativitatem in tempore celebrat Ecclesia.

Quanti potest esse admirationis, quænam est illa, quæ hodie nascitur.

Quæ est ista quæ progreditur. Cantic. 6. Cum admiratione, ac stupore Spiritus Cælestes sciscitantur in Nativitate parvulæ hujus creaturæ, quæ quasi aurora progreditur, & quæ jam luminibus circumfusa coruscat? *Quæ est ista?* Nonne illis responderi posset, hanc Virginem esse natam quidem ex corrupta Adam progenie, nihil tamen habentem de corruptione originis suæ. Virginem esse, quæ Dei Mater est futura, & nihilominus Virgo permansura, stellam esse Jacob, quæ licet supra nubibus humilitatis, apparebit aliquando *pulcra ut luna, & electa ut Sol*, Fontem esse terrestris Paradisi, cujus aquæ sese effundent in omnem faciem terræ, hanc esse radicem Jesse, ex qua exient flores, & fructus, qui erunt lætitia omnium populorum, Virginem quæ futura est Cæli deliciæ, dæmonum terror, peccatorum perfugium, spes Fidelium, amor, & admiratio omnium sæculorum.

Progressus primi Sanctitatis Sanctæ Virginis in Mundum venientis.

Quam pulcri sunt gressus tui Filia Principis. Cant. 7. Maria in Mundum ingressa cum hoc Sanctitatis nitore, qui effecit illam possessionem Dei tot eximiis rationibus, nonne meretur, ut Angeli adorent primos progressus ejus in Mundo, & ad gloriam Nativitatis suæ prædicent verba illa Sapientis: *quam pulcri sunt*

gressus tui Filia Principis. O Filia, & Mater Principis quam gloriosæ sunt viæ tuæ, & quam speciosi gressus tui! Vere de te dici potest, quod de quibusdam terræ domitoribus dixit adulatio: palmas sub pedibus eorum crevisse, & eorum triumphos ex passuum numero potuisse censeri; primus enim illius in orbem ingressus quædam est triumphi species propter relatam de peccato, & dæmone victoriam.

Maria veniens in Mundum reddit Deo primum obsequium rationis, & cognitionis suæ. Ad Hebr. 10.

Ingrediens Mundum dicit: hostiam & oblationem noluisti, tunc dixi: ecce venio. Ad Hebr. 10. Hoc unius Mariæ privilegium est, nasci in plena die rationis suæ, & integram habere libertatem, ut nascens Deo deferat primum suæ cognitionis, & amoris obsequium, & incipiat sese illi dare, simulac incipit esse sui; imitata hac in re in antecessum, id quod Filius suus aliquando facturus erat, cum in Mundum ingrediens, ut Sanctus Paulus inquit, sese obtulit Patri tamquam victimam: *Ingrediens Mundum dicit, hostiam, & oblationem noluisti, tunc dixi: ecce venio*. Mihi videtur ergo ingredi in Mundum, tamquam in Templum, ubi offert se tamquam victimam gratia, & sanctitate coronatam: dicens in antecessum, quod mox in Annunciatione sua iteravit: *Ecce Ancilla Domini*: Ecce me, Deus, futuram tibi famulam, recipe me ex hoc momento quatenus talem, & dispone de me secundum tuæ Providentiæ consilia.

Lucæ 1.

Maria est domus illa, quã Sapientia ædificare voluit, ut reciperet Deum.

Sapientia ædificavit sibi domum. Proverb. 9. Verba hæc melius applicari non possunt, quam Beatæ Virgini ipsi die suæ Nativitatis. Spiritus Sanctus nos docet, Sapientiam sibi ædificare voluisse domum, in qua sibi sedem statueret. Quid intelligendum est Sapientiæ nomine? nisi JESUS CHRISTUS, quem Sanctus Paulus appellat: *CHRISTUM Sapientiam Dei?* & tritum est illud axioma, Sapientiam tribui Filio, sicuti potentia tribuitur Patri, & bonitas Spiritui Sancto. Dicere autem Sapientiam sibi domum ædificasse, nonne dicere est, Dei Filium auctorem esse propriæ Matris suæ, quæ Maria est; sed ad trutinam revocemus vim horum verborum, quæ totidem oracula sunt habenda. Sapientia ædificavit sibi domum, & hanc ædificavit sibi. Hæc omnia plena sunt magnalibus Deiparæ in sua Nativitate: cum enim infinita Sapientia hoc opus susceperit; sequitur Sapienter fecisse: aptavit ergo ædificii hujus magnificentiam magnitudini illius, a quo erat inhabitanda; non enim ædificabitur pro rustico, & colono, eodem pacto, quo pro Rege, & Monarcha. Quid autem inferri potest ex hoc principio ad Sanctæ Virginis gloriam! Videte quam magnificum, & luculentum palatium divina Sapientia posuerit homini? Mundum videlicet. Hoc quam augustum est, quam vastum! quam opulente exornatum! Rex Propheta in admirationem rapiebatur, ubi illum attentius inspiciebat; sed Sancta Virgo est domus illa, quam sibi ædificavit Sapientia. Hinc esto judicium de illius magnificentia.

Nativitas Mariæ ciet admirationem.

Quæ est ista? Cant. 8. Si mihi apud vos verba essent facienda de alia quapiam Virgine, quam de illa, quæ recens nascitur; sicuti Religio nihil nobis detegeret, quod in mente relinqueret ideam aliquam gloriæ, & magnitudinis; humile servaretur silentium; immo etiam lacrymæ funderentur, quia jugum, quod aggravatum est super omnes filios, illos obruit ex ipso suæ Conceptionis articulo, & nativitatis momento, ita ut in utroque inuratur illis ea turpitudinis nota a protoparente sibi relicta; ideoque nequaquam clamarem, *quæ est ista?* Licet hæc de qua vobis verba facturus sum, non majorem haberet gloriam, quam Sanctus Joannes Baptista in utero Matris suæ sanctificatus, cujus nativitatem & prævenit, & subsecuta est tanta miraculorum copia; ne quærerem quidem, quisnam hic aliquando futurus esset! *Quis putas puer iste erit?* Sed hæc est ordinis novi filia; hæc novam constituit classem inter filios Adam, ex quo prodit in terra; hæc ita in admirationem rapit universos, ut Sacri Oratores, qui audent illius laudes celebrare, videntes illam tanta luce circumfusam, exclament; *quæ est ista?*

Maria orta ex Regibus Juda

Regali ex progenie Maria exorta refulget. Ex Offic. B. Mariæ. Ad Mariæ laudes celebrandas repetemusne avos illustres Mariæ? Nonne orta est ex amplissimis Principibus Juda, & Israel? Patriarchæ nonne fuerunt majores illius; & quidquid magnitudinis, & virtutis fuit in illis, nonne usurpandum est, ut texatur corona Mariæ nascenti? Prophetæ suum contulere sanguinem ad illam formandam, & magnum objectum prophetiarum suarum fuit JESUS, & MARIA, uterque in lege antiqua prædicti. Ita cum Abraham benedictus fuit, ut esset pater omnium credentium; nonne Maria meliorem obtinuit partem in hac benedictione, quandoquidem erat benedicenda super omnes mulieres, & super viros omnes, uno excepto JESU CHRISTO? Ita majorum virtutes factæ sunt virtutes Mariæ; hæreditas hæc ad eam pertinebat. Video jam, & admiror in illa obedientiam, & submissionem Abraham, & Isaac: temporales gratiæ, quas Deus concessit Jacob, præfigurabant gratias spirituales, quas Mariæ impertiturus erat; victoriæ David, victorias pollicebantur, quas de Inferno serpente erat relatura; & lumina Salomonis significabant illam, quæ ab ipso descenderet, exquisitissimis donis præventum iri; & emicaturam esse tamquam auroram, & futurum, ut omnes Patrum suorum virtutes, sine eorum vitiis, enitescerent in ipsa, quæ conjungeret nobilitatem ex illustri deductam sanguine cum nobilitate vitæ sanctissimæ. *Regali ex progenie Maria exorta refulget.*

Tres Nativitates ineffabiles.

Generationem ejus quis enarrabit? Ecclesia, & Scriptura nobis exhibent tria Nativitatis genera ad admirandum æque ineffabilia, quia sunt æque incomprehensibilia. Generationem Verbi in Patris sinu: hoc est lumen de lumine; Deus Æternus, qui gignit Deum æternum sibi similem. Nativitatem Mariæ, quæ oritur ex sterili, & infœcundo fundo; & illam JESU CHRISTI, qui natus est ex Virginis sinu recens consecrato per suum puerperium, quin inde inquinaretur. Terminus primæ Generationis est Deus æque magnus, & potens; verbo, in omnibus æqualis: terminus secundæ est Mater Dei; & terminus ultimæ est homo Deus. Tres has generationes, quis valet explicare? *Generationem ejus quis enarrabit?* Hoc factum est. Pater Æternus non potest quidquam majus producere, nisi Verbum; nihil dare potest excellentius, aut perfectius ab extra, nisi JESUM CHRISTUM. Verbum habet naturam, & infinitas perfectiones principii sui; Humanitas JESU CHRISTI conjuncta Verbo possidet omnem Divinitatem, in ipsa corporaliter inhabitantem. Creaturæ quamvis perfectæ videamini, huc usque pertingere non potestis; Sed propter rationes varias, per quas voluit Deus quemadmodum semet pingere in vobis, vos estis; præter propter, ad illius imaginem efformatæ. Admirabilis infans, quæ nascitur, cum fuerit objectum illud in quo sibi Pater Æternus bene complacuit, illius erat imago adeo perfecta, & si omnia illius lineamenta consideravimus, cogemur dicere cum Sancto Bernardo: *Generationem Verbi, Assumptionem, & Nativitatem Mariæ, quis enarrabit?*

Maria in Nativitate sua comparata Verbo in generatione illius.

Vapor est virtutis Dei, emanatio quædam claritatis omnipotentiæ Dei sincera, & ideo nihil inquinatum in eam incurrit; candor enim est lucis. Sapient. 7. Verba hæc, verum est, de JESU CHRISTO intelliguntur, qui est lumen de lumine, & splendor Patris Æterni; sed nonne applicari possunt Mariæ in Nativitate sua? Ubi nam in terris inveniri potest comparatio, quæ satis valeat exprimere Nativitatem illius, quæ superat entia omnia mere creata, & quis non invenit proportionem aliquam inter illam, quæ Dei Mater est, & Filium ejus, qui est Homo-Deus? Hæc igitur eo momento, quo prodit in lucem, est emanatio purissimæ virtutis Dei, in qua natura nullam obtinet partem; in qua solus Omnipotens operatus effecit eam purissimam omnium creaturarum ab ipso primo Nativitatis ejusdem articulo. Hæc est purissima emanatio claritatis Omnipotentis; nam sicuti quidquid Sanctorum fuit in lege veteri, hauriebat Sanctitatem suam a JESU CHRISTO venturo; universale hoc lumen illucescebat etiam antequam appareret. Quam claritatis copiam divinum hoc Verbum Matri suæ non communicavit? Nonne collegit quidquid dederat antiquis Patriarchis, Prophetis, aliisque Mariæ Atavis, ut omnia illi communicaret? Nonne maximum addidit incrementum non permittens, ut aliquæ sordes ortum illius coinquinaret; *& ideo nihil inquinatum in eam intravit*. Nostra calamitas est, fratres mei, ubi in Mundum ingredimur, ferre nobiscum imaginem Sathanæ, quæ regit, operit, & dedecorat imaginem Dei, qua per creationem fuimus condecorati. Mariæ felicitas est ferre secum nascendo perfectissimam imaginem Dei.

Maria superat virtute, & spiritualibus divitiis ceteras Virgines. Cantic. 5.

Multæ filiæ congregaverunt divitias: tu supergressa es universas. Proverb. 31. Cum Maria nunquam egressa fuerit de manibus Dei, & cor illius semper conjunctum fuerit cum corde ejus a primis usque momentis Conceptionis, & Nativitatis suæ, & mens sua semper cælestibus inhæserit non solum per somnum, de illa enim scriptum est: *Ego dormio, & cor meum vigilat*, non solum dum exterioribus rebus vacaret, illi enim Ecclesia hæc applicat verba: *dilectus meus mihi, & ego illi:* sed ipso etiam infantiæ suæ tempore, quod reliquis hominibus tempus est tenebrarum, ac stupiditatis, quo homines a ceteris animantibus minime discrepant: Maria Deo vacabat, & congregabat thesauros divitiarum, cum alii nihil agant, & inertes sint: quia igitur celerius cœpit congerere, divitiæ illius prævalent opibus Virginum ceterarum: *Multæ filiæ congregaverunt divitias: tu supergressa es universas*. Quæ verba intelligenda sunt de creaturis omnibus, quæ sub antiqua, & recenti lege vixerunt; sed etiam comprehendendum est Mariam congessisse opes magis exquisitas præ omnibus Virginibus, quas non quantitate solum, verum etiam qualitate superavit, ideoque unica est in omni specie virtutum: *Nec primam similem visa est, nec habere sequentem*. Amor illius ferventior est, & latius patet; spes ejus constantior,

S. Bernard. de Laud. Mariæ.

altior

altior humilibus, & hoc etiam modo superat quidquid est infra JESUM CHRISTUM Filium suum, neminem agnoscens supra se, uno illo excepto.

Maria elegit meliorem partem in rebus omnibus.

Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Martha, quæ recepit JESUM CHRISTUM in domum suam, & Maria quæ illum recepit in corde suo, sunt duæ veræ figuræ Sanctæ Virginis, quæ in ipsis momentis Conceptionis, & Nativitatis suæ recepit JESUM CHRISTUM in spiritu suo per cognitionem in antecessum maturatam, & præcocem; recepit illum etiam in corde suo per amorem; nam ex primo Conceptionis, & Nativitatis suæ momento, jugem amoris actum elicuit. Pars hæc electa fuit a Maria, quæ nunquam auferetur ab ea, quoniam e contra perfecta fuit, & in tempore per assidua incrementa, & in æternitate per gloriæ consummationem: *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.* Sancta Virgo meliorem etiam partem elegit recipiens JESUM CHRISTUM in sinu suo per consensum quem præstitit Angelo: *Fiat mihi secundum verbum tuum*: Sed hic consensus jam erat in corde Mariæ in ipso suæ Nativitatis momento, talis erat illius dispositio, ut sese conformaret omnibus consiliis Dei, tamquam ancillam humilem; ita illa jam possidebat omne hujus consensus meritum, quem præstitit deinde; quia Deus bonas consilii [illegible] voluntates, & intentiones bonæ coram illo, qui renes scrutatur, & corda, suos habent effectus. Ex eo igitur momento meliorem partem elegerat, tamquam illa, quæ JESUM CHRISTUM in corde conceperat, eumque receperit etiam in sinu suo per præparationem voluntatis suæ, quemadmodum Martha receperat illum domi suæ; & hæc pars Marthæ, & Mariæ a beata Virgine nunquam auferetur: *Maria optimam partem, &c.*

Fecit mihi magna, qui potens est. [illegible] Rulphi videtur Deus omnem impendisse vim brachii sui, ut illustrem redderet Nativitatem Sanctæ hujus Virginis. Eam nasci voluit ex atavis, quibus nihil erat nobilius in orbe universo, cumque Principum Mundi nativitatem præcedere soleat pompa, & magnificentia, & qui nobiliores sunt, antecire consuescant, videntur Sancti Historici, qui Spiritu Sancto afflati loquuntur, hoc ipsum observasse in Nativitate Mariæ. Duodecim Patriarchæ, duodecim Prophetæ, duodecim Reges, duodecim Summi Sacerdotes præcedunt illi, post quos gloriosa hæc Virgo tamquam triumphatrix ingreditur in Mundum. Sed non satis est illis ante-[illegible] huic Virgini, illi etiam communicant [illegible], & beati omnes illi [illegible] amatores Sanctique Viri [illegible] aliquid ad Mariam [illegible] rum ex illis [illegible], perfectumque opus, ita [illegible] ipsum in [illegible] complectens, & [illegible] omnes illorum virtutes. [illegible] fidem Abraham, [illegible] Isaac, [illegible] felicitatem, [illegible] in Abigail, affectum Esther, fortitudinem Judith, quippe [illegible] Sanctus Anselmus, an ex omnibus [illegible] credere. Deum nullam majorem [illegible], & [illegible] nullam fieri posse majorem [illegible], ita ut in omnibus [illegible] sit nobis exemplo.

Multæ filiæ congregaverunt [illegible] Beata Virgo a [illegible] ad Nativitatem tot elicuit actus amoris Dei, quot momenta effluxerunt: illi quæ a primo ipso momento suis meritis exæquavit, & superavit omnia merita hominum, & Angelorum: quantum debet esse thesaurus, quem [illegible] Matris suæ, [illegible] tot menses [illegible] [illegible] suppone[illegible] est cum [illegible] universi [illegible] propter Deum, mereri [illegible] nostræ principium est, [illegible] nobis per magnitudinem [illegible], cum quo optimus. Exemplo [illegible] gradu [illegible] Dei [illegible] illum om[illegible] [illegible] duos alios [illegible], & [illegible] exemplo [illegible] [illegible], quam erat [illegible], & si peregisti in [illegible] fundum [illegible] [illegible] hoc est [illegible] [illegible] nulla. Secundo [illegible] multiplicatus [illegible], [illegible] magnum numerum [illegible] [illegible] Quamvis in [illegible] gratiæ [illegible] amoris actus elicuit [illegible] ipsa Nativitate [illegible], & augens eo modo, [illegible] diximus, [illegible] omnis [illegible] Quod igitur [illegible] ferendum [illegible] Sanctæ hujus Virginis [illegible] *Multæ filiæ congregaverunt divitias* [illegible] Post [illegible] [illegible] qui Ma[illegible] [illegible] Nativitate [illegible]

Oportebat eam (Virginem) in lucem edi, quæ rerum omnium conditarum primogenitum erat paritura. [illegible]

vitate) usos fuisse terminis tantam emphasim habentibus. Profecto Sanctus Epiphanius jure affirmavit, gratiam hanc esse immensam, Sanctus Augustinus, esse ineffabilem, & Sanctus Joannes Chrysostomus vocat Mariam gratiæ thesaurum; & si Sanctus Hieronymus ait, gratiam effusam fuisse totam in sinu illius; si Sanctus Bernardinus Senensis addit, illam tantum gratiæ recepisse, quantum concedi potest meræ Creaturæ: hæc omnia credibilia sunt post ea, quæ diximus, quandoquidem adeo prompta est, adeo sollicita, & constans, ut in lucro ponat magnum illud talentum sibi commissum; quoniam illud duplicavit non solum singulis annis, sed horis, & momentis diei, ita ut receptum lucrum ad immensam summam excreverit.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

Omnem electa creatura altitudinem electionis suæ dignitate transcendit. Sanctus Gregorius in cap. 1. lib. 1. Regum.

Certabant sæcula quodnam orta Virginis gloriaretur. Joannes Damascenus orat. de Nativitate Virginis.

Vaticinium Prophetarum. Sic eam vocat Sanctus Hieronymus in Michæam 6.

Summa divinorum Oraculorum. Andreas Cretensis.

Pignus promissionis, & genitale verum nascituri Dei. Joannes Damascenus.

Vitam natura præstantiorem habebis, o Beata Maria, non tibi ipsi, neque tui ipsius causa progenita es: quocirca Deum habebis ob quem in lucem prodiisti. Idem orat. 1. de Nativitate Virginis.

Oportebat eam (Virginem) *in lucem edi, quæ rerum omnium conditarum primogenitum erat paritura.* Idem ibidem.

Nullus in superbiam de gloria parentum elevetur, sed considerans progenitores Domini reprimat moris tumorem, & de solis virtutibus glorietur. Sanctus Chrysostomus homil. 3. in Matth.

In Nativitate Virginis felix CHRISTI est inchoata Nativitas. Sanctus Ildephonsus sermone 3. de Nativitate Virginis.

Hodie nata est illa per quam omnes renascimur. Petrus Damiani.

Opus, quod solus artifex supergreditur. Idem.

Sicut aurora finis præteritæ noctis est, sic Nativitas Virginis finis dolorum, & consolationis fuit initium. Rupertus lib. 6. in Cantic.

Non enim Beata Virgo festis laudibus nascens honoraretur, nisi sancta nasceretur. Sanctus Bernardus.

Per arcam illo tantum animæ salvantur, per Mariam omnes ad æternam vitam vocantur. Idem.

Quid sydereum micat in generatione Mariæ, plane quod ex regibus orta, quod ex semine Abrahæ, quod generosa ex stirpe David. Idem sermone in cap. 12. Apocalypsis.

Longe ante patribus est valitus repromissa, mysticis præfigurata miraculis, oraculis annunciata propheticis. Idem.

Ipsa est stella ex Jacob orta, cujus radius universum Mundum illuminat, cujus splendor, & in supernis refulget, & inferos penetrat, ac terras etiam perlustrat. Idem serm. 2. super missus est.

Tanta gratia Virgini data est, quanta uni, & puræ creaturæ dari possibile est. Sanctus Bernardinus Senensis.

A Maria vita ipsa vere in Mundum introducta est, ut viventem pariat, & sic Mater Maria viventium. Sanctus Epiphanius adversus hæreses.

Eva hominibus caussam mortis attulit; per eam quippe mors intravit in Mundum: Maria vero vitæ caussam præbuit; per quam vita nobis nata est. Idem ibidem.

Pretiosum hodie munus Cælum nobis largitum est, ut dando, & accipiendo felici amicitiarum fœdere copulentur humana divinis, terrena Cælestibus, ima summis. Sanctus Bernardus sermone de Assumptione.

Dei Genitricis natalem complectamur, per quam mortalium genus redintegratum est, per quam primigeniæ Matris Evæ mœror in lætitiam mutatus est. S. Joannes Damascenus in natali B. Virginis.

PARAGRAPHUS V.

Quid depromi possit ex Theologia in hoc argumento.

Discrimen inter Nativitatem, & Conceptionem a Virgine acceptæ gratiæ, quam dumbus his diversis temporibus recepit.

Quamvis Sancta Virgo præservata fuerit ab originali peccato, & repleta fuerit gratia in ipso Conceptionis momento; deprehendi nihilominus potest aliquod discrimen inter statum, vel Mysterium Nativitatis, & illud Conceptionis, ac dies statum, in quo felix hæc creatura nascens inventa fuit proculdubio perfe-

perfectiorem fuisse, & possessionem, quam tunc illius adiit fuisse integriorem, atque absolutiorem, quam fuerat, ubi esse cœpit, vitamque recepit. 1. Quia in Conceptione sua non erat adhuc juris sui, neque efficiebat personam a Genitricis suæ persona diversam, secundum jurisconsultorum sententiam asserentium Matres, & infantes eo in statu unam duntaxat personam efficere, non duas; ita ut cum Maria in statu illo non consecretur para universi, & in Mundo non videretur palam, Deus ab illa non reciperet publica obsequia, & apertas gratiarum actiones, quas exigit, & exspectat a creaturis ratione præditis, quæ confitentur, se illi uni debere, quidquid sunt. Sed cum Maria divisa fuit a Matre per Nativitatem, tunc incepit sui juris esse, & in Mundo videri; tunc pertinuit ad Deum nova quadam ratione, & utens ratione sua, cujus jam compos facta fuerat, sese Deo mancipavit absolutiori, perfectiorique devotione. 2. Si Nativitatis ejusdem gratiam comparamus cum gratia Conceptionis, liquebit eam, quam recepit in Nativitate sua toto Cælo esse majorem; nam post primum illud momentum, & dum secretam hanc, interioremque vitam ageret in Matris sinu, hæc gratia incessanter crevit, & sicuti mensium novem spatio, natura præparavit corpus illius, ut justam illi tribueret magnitudinem; ita toto hoc temporis intervallo, gratia præparavit ejus animam, ut illam in dies divinæ Majestati digniorem efficeret. 3. Credibile est, Deum, ut honor accederet ad primum Mariæ ingressum in hunc Mundum, momento hoc gratiam prorsus singularem contulisse, quæ nascentem efficeret sanctiorem, quam fuerint unquam homines, & Angeli; sed quæ fuerit tamquam novus character, qui illam Deo consecravit, & per quem Deus iterum possessionem adiit illius.

Incarnatio Filii Dei incipit proprie in Nativitate Mariæ.

Dici jure potest Incarnationis Mysterium quodammodo incepisse in Conceptione Mariæ, quæ futura erat Mater hujus Hominis Dei; sed tunc hoc initium latebat in tenebris; & sicuti dici nequit rivus incipere, nisi tunc, cum fons extrinsecus prodit, non autem donec in terræ venis delitescit, ita Mysterium Incarnationis non incipit in sinu Sanctæ Annæ, ubi concepta fuit, quæ erit Incarnati Verbi futura Mater, sed ubi hæc Solis lucem adspexit. Profecto donec Filii continentur in sinu Matrum suarum, illis non attribuuntur dignitates, neque honores, qui ab illis exercendi sunt; Rex nondum Rex est, cum nondum in lucem editus fuit, sed exspectandum dum in Mundum prodierit, & inter homines numeretur. Sed cum Maria in Mundum venit cum corpore, in quo adimplenda est Verbi Incarnatio, dici potest, a Deo respici tamquam illa, quæ futura est Mater Filii sui, ideoque Nativitatem ejus ab hoc momento inchoare; & constat ratio, quia essentialiter destinata est ad hoc, ut sit Mater Dei. Neque dico Deum, postquam fecit, ut hæc Virgo nasceretur, illam ad Mysterium hoc elegisse; sed quia de industria ad hoc illam creaverat, decretum Creationis ejusdem involutum fuisse in prædestinatione suæ Maternitatis; & illam vivere incepisse tantum, ut Deo vitam tribueret.

Prima Mariæ Nativitas desumitur ab æterna illius prædestinatione in Matrem Dei.

Per prædestinationem tribuit Deus Sanctis primam nativitatem in idea, & in corde suo, illos ex tunc respiciens tamquam opera manuum suarum, & tamquam bona sua. Sed quod Sanctis omnibus commune est, peculiare est Mariæ propter prædestinationem, quam Dei providentia singulariter efformavit. Quamobrem Ecclesia tribuit illi hæc Sapientiæ ipsius verba: *Ab initio, & ante sæcula creata sum.* Ne respiciatis solum visibilem hanc Nativitatem, quam recipio; mihi gloriosior est Nativitas, quæ illam præcessit; ab æterno nata sum in ideis Dei mei per æternam prædestinationem, quæ fuit alterius hujus Nativitatis principium. Hoc significat, Mariam tamquam Dei Matrem conjunctim prædestinatam fuisse cum Filio suo, & Nativitatem suam in tempore decretam simul fuisse cum illa Filii sui, quod magis proprium est Nativitatis beatæ hujus Virginis, quam Conceptionis ejusdem, quamvis sit utrique Mysterio commune.

Cur hominum ortus sit turpis, Mariæ vero gloriosus.

Nostis cur communis hominum nativitas sit adeo turpis, & infelix; quia videlicet omnes in originali peccato concepti sumus; hæc enim misera est hæreditas posteritatis Adam; & sicuti eo tempore, quo permansimus inter latera matrum nostrarum, nequaquam delere potuimus hoc peccatum, hinc fit, ut oriamur tamquam rei, & iræ filii, ut Apostolus inquit, cum adhuc in incunabulis sumus, & eo momento, quo vitam accipimus, in dæmonis possessione versamur. Hinc Patres animadvertunt, infantes in ortu suo plorare non solum propter naturalem instinctum, quo docentur, fore ut plurimis obnoxii malis sint, sed propter peccatum, cum quo oriri coguntur. Sed Maria non venit in Mundum hisce miseris conditionibus subjecta; nam præterquamquod ab originali peccato præservata fuit ab ipso suæ Conceptionis momento, in Nativitate sua repleta fuit integerrima Sanctitate, ita ut nequaquam orta sit quatenus nocens, sed victrix, atque triumphans eo quod jam dæmonem vicerit, & merita fuerit ingredi in Mundum cum clamoribus gaudii, atque lætitiæ.

Quomodo dici possit Mariam se dignam præbuisse divina Maternitate.

Scio nos ex nobismet nihilum esse, & nulla re dignos. Deus nos reddit dignos ea re, cui nos pares facit, & dignos ea, quam nos facere complacet sibi: ideoque ipse ille Mariam dignam præstitit, quæ esset arca vivens novæ legis, & Mater Filii sui; *ut dignum filii sui habitaculum effici mereretur*, ut in quadam ex precibus suis canit Ecclesia. Quod non obstat quominus Sanctissima Virgo ab ipso ortu attulerit adeo sanctas dispositiones ad divinam Maternitatem, ut dicere possimus, illam promeruisse non quidem merito justitiæ, eo modo quo Sancti se dignos præstant gloria, qua Deus eorum opera bona remuneratur, sed merito convenientiæ; nam licet Maternitas divina ceteras superet gratias, & habeat aliquem gradum Sanctitatis, ad quem mera creatura pervenire potest, honorem adeo sublimem exigere non poterat, & tandem sola Dei electio fuit elevationis ejus initium. Tamen sicuti hæc electio mere bonitatis Dei consociata fuit omnibus gratiis, quæ poterant præparare Sanctam hanc Virginem ad tantam dignitatem, illa semet disposuit per fidelissimum usum harum gratiarum, quem facere poterat, ut responderet divinis de se ipsa Consiliis, quod præstitit, ex quo vivere cœpit usque ad momentum, quo Angelus Dei nomine dixit illi, ipsam plenam esse gratia, quasi vellet innuere ab illa adimpletam fuisse mensuram gratiarum, quam Deus exigebat tamquam novissimam huic Maternitati dispositionem.

Magnitudo, meritum, & quidquid distinguit Sanctã Virginem, incipit ab ejus Nativitate.

Omnes gradus magnitudinis Mariæ ab ejus Nativitate sumpserunt initium, quemadmodum semen arboris continet quodammodo omnem pulcritudinem, & fructuum suorum præstantiam. Ita dicere possumus, Mysterium, quod celebrat Ecclesia in honorem beatæ Virginis, simul esse principium, & compendium gloriæ, quæ in ceteris enitescit. Ecclesia quoque comparat Sanctam Virginem non solum Auroræ prodeunti, sed auroræ progredienti: *Quæ est ista, quæ progreditur, quasi aurora consurgens*, quoniam gratia hæc novem mensibus creverat per optimum usum illius, quem fecerat. In Mundum ingressa est tamquam Domina, cum ceteri ingrediantur tamquam captivi; illa ingreditur tamquam Angelorum Regina, quoniam per illam replendæ sunt sedes, quas horum spirituum rebellio vacuas fecerat; ingreditur tamquam Regina Patriarcharum, & Prophetarum, quo nomine eam vocat Ecclesia, quippe per illam eorum explentur oracula: tamquam Regina Apostolorum, quoniam Nativitas ejus initium præbet Evangelio, quod nunciaturi sunt; tamquam Regina Virginum, quia nascitur in puritate, quæ est perfectior Angelica; denique tamquam Regina Sanctorum omnium, quia nascitur in statu gratiæ, & innocentiæ plenitudine.

Aliud discrimen gratiæ, quam recepit Virgo in Conceptione, & in Nativitate.

Quædam est gratia, quæ merus est effectus divinæ Misericordiæ, & quæ nos prævenit, quin id nos illam mereri valeamus; nec deest alia gratia, cujus usum optimum facere valeamus, & quæ optimi hujus usus est remuneratio. Beatissima Virgo habuit utriusque hujus gratiæ plenitudinem die Conceptionis suæ, & Nativitatis. In Conceptione recepit illa quidem gratias prævenientes, quæ fuerunt merus effectus divinæ Misericordiæ; sed gratia, quam in Nativitate recepit, fuit meriti sui remuneratio.

Gloriosa Virgo ideo nata est ut pareret Dei Filium.

Cum Sanctis Patribus, omnibusque Theologis dicere possumus Sanctam Virginem ideo natam fuisse, ut vitam tribueret JESU CHRISTO, & ut hic ex illa, & per illam nasceretur. Hac de caussa proculdubio hujus festivitatis Evangelium postquam accurate recensuit majores Virginis hujus, concludit tandem per JESUM CHRISTUM, ut innuat hunc finem esse Nativitatis suæ, & hanc ipsam omnem nitorem suum recipere, & si in aliis filiis gloria descendit de patribus in filios, hic per ordinem inversum gloria ascendit a Filio in Matrem: & propter hanc eamdem caussam Deus miraculosam effecit illius Nativitatem, efficiens, ut nasceretur ex parentum suorum sterilitate, non solum, ut ostenderet, ipsam ad magnum aliquod Consilium destinatam fuisse, & sicut Sanctus Joannes Damascenus ait, esse magnum aliquando miraculum: *Ut ad miraculorum omnium caput, via per miracula sterneretur*; sed etiam; ut esset opus gratiæ, in quo natura modicam sane partem haberet.

Damasc. orat. 1. de Nativ. Virginis.

Concessit illi Deus in Nativitate temporali prærogativas, quas ab æterno censuit esse necessarias ad finem, ad quem illam destinabat.

Quemadmodum Deus nihil operatur in tempore, quod prius non decreverit in æternitate Consilii sui, cumque creata omnia respiciant divinas ideas tamquam augusta exemplaria, secundum quæ formata fuerunt, ita ut creaturæ nihil habeant in tempore augustius eo, quod illis in æternitate constituit; sequitur, si Maria in Dei idea incomparabilis est, & si dedit illi omnem magnitudinem, perfectionem, omnesque corporis, & animi prærogativas ad hoc necessarias, ut esset digna Mater Hominis-Dei, inferendum esse, in temporali Nativitate nil horum ab eo negatum fuisse, & econtra non solum omnes has qualitates, talenta,

& pri-

& privilegia fuisse concessa, sed quæcumque erant possibilia, ut illa secerneretur a reliquis creaturis, de quibus non concepit adeo nobilia consilia.

Singulare Mariæ privilegium accepisse cum ratione & libertate usum omnium habituum infusorum, & supernaturalium, quos tunc simul receperat.

Singularis est gratia Beatæ Virgini concessa ab ipsa Nativitate, immo etiam ab eo temporis articulo, quo vitam recepit, obtinuisse usum, & exercitium habituum infusorum, & supernaturalium, quos a Dei bonitate receperat; idque per præcocem rationis, & libertatis usum, supplente Deo infirmitati organorum illius, ita ut, quemadmodum Deus in universorum creatione produxit primas arbores fructibus onustas, necnon creavit Angelos, & primos homines in statu perfecto, præditos omnibus qualitatibus naturalibus, & infusis, quæ illis ad agendum erant necessariæ, ita voluit Deus, ut Maria eodem tempore sanctificata, quo reciperet vitam, haberet usum rationis, & libertatis, & uti posset donis, quæ illi communicabat. Quod effecit, ut in Nativitate sua illa fuerit Sanctior, & meritis ditior, quam fuerat in Conceptione sua, quia per usum donorum, & gratiarum, quas in illa receperat, exercuisset infinitos actus virtutum præstantissimorum.

Maria non venit in Mundum nisi Dei Mater futura, hæc est qualitas personæ ejus inhærens.

Esse Matrem, & Regis Matrem esse non est conditio, nec qualitas absolute personis inhærens; hoc quidem pertinet ad felicitatem, & gloriam earum, quibus id contigit; sed nulla est necessitas, lex nulla, propter quam tales esse teneantur. Hæc qualitas Matris Regis vere quidem illustris est, sed quemadmodum illæ, quas fortuna extulit ad hanc dignitatem vivere possunt, quin sint Matres, ita possunt esse Matres quin sint Matres Regis; qualitas enim Regis nonnisi accidentalis est erga homines, quos pepererunt. Sed Maria non esset in Mundo, nisi futura fuisset Mater, & nunquam Mater fuisset futura, nisi futura fuisset Mater Dei. Hæc est aurora hujus Solis Justitiæ, cum aurora necessario pendeat a Sole, & illa formata non sit, nisi ut alium promat ex sinu suo, ita Maria ideo fuit, ut in lucem ederet JESUM CHRISTUM, qui ita filius est illius, ut non alium possit habere.

Dei mens fuit non solum facere B. Virginem Matrem futuram, sed Matrem suam dignissimam.

Nobis persuasum esse debet, Dei in Sanctæ hujus Virginis Nativitate Consilium non solum fuisse efficiendi illam aliquando Matrem Filii sui, sed etiam dignissimam Matrem, videlicet Matrem, quæ digna esset, Matrem, quæ esset perfecta, & in omni perfectionum genere ornatam, qualem expetit dignitas Matris Dei, quæ ita sublimis exstitit, & excellens, ut Deus [illegible] facere Matrem [illegible], neque evehere ad altiorem dignitatis gradum meram creaturam, nisi ad hypostaticam unionem [illegible]. Cum igitur Consilium hoc captum fuerit per divinam Sapientiam, cogitare potestis, utrum illam non voluerit iis meritis, & privilegiis præditam, quæ meretur hæc dignitas, cui par nulla est.

Deus dedit Sanctæ Virgini gratias & [illegible] necessaria ad [illegible] [illegible] ad quam illam destinaverat.

Nunquam Deus aliquem attollit ad aliquod munus, quod utique illud sit, quin simul tradat illi qualitates elevationi ejusdem appositas secundum illud axioma, Eum, qui dat esse, dare etiam ea, quæ ad hoc, ut sit, sunt necessaria, ut in exemplo gratia, sapienter non ageret, qui magnifici alicujus ædificii graphidem, atque vestigium proponeret, ac illud ex stipulis tantum, & gypso strueret; qui grande meditaretur opus, & in illo adimplendo deficeret, eo quod non admodum sollicitus fuisset, ut ea excogitaret media, ut omnia sibi cederent ex voto. Opus igitur, quod minime respondet magnitudini consilii propositi, arguit vel imprudentem, vel impotentiam, vel nequitiam auctorem illius: imprudentiam quidem, si non satis meditatus est, impotentiam, si exequi non potuit, quod cœpit, nequitiam vero, si noluit operi suo eam perfectionem tribuere, quam debebat. Infinita Sapientia Omnipotens [illegible] Dei [illegible] ab æterno Consilium de Maria, fuit illam [illegible] talem facere. Hæc fuit illa [illegible] quam tibi proposuisti, illam semper Matrem tuam facere; finis amplissimus, maxime nobilis, & admirabilis, quem concipere possis hoc positio, quod nobis [illegible] gredi terminos [illegible]. Hinc ergo [illegible] ce, utrum opus sit, ut hic Filius, Sapientissimus, Potentissimus, & Optimus summa [illegible] Matrem suam se dignam præberet? Nonne Filii hujus [illegible] agitur, communicare, [illegible] fieri potest, [illegible], per quam homo efficiendus erat [illegible]. Et [illegible] Sancti Patres, atque Theologi Donum nostræ gratiam metiuntur, & dicunt admirabilia: aliqui enim tenent, satis probabiliter, gratiam illam non fuisse aliis gratiis similem, sed peculiares [illegible], sine ulla comparatione majores, & præstantiores, quam illa sit, per quam efficimur adoptivi Dei Filii; & si quæratis ex his doctoribus, cujusnam ordinis [illegible] sit gratia, & quomodo [illegible] sit, ajunt ordinis esse hypostatici, & [illegible] esse [illegible]dum, quod aliquam habeat proportionem cum [illegible], quam Pater omnipotens dare debet dilectissimæ Filiæ, cum usufructu, quem Filius suus [illegible] rerum omnium moderatoris Matri suæ [illegible] edere. Dicam [illegible], hæc illa est

gratia, quæ fecit Mariam primogenitam Æterni Patris filiam, quæ illi jus contulit, ut Verbi Mater esset, & quæ illam dignam reddidit, ut esset Sponsa Spiritus Sancti.

Impeccabilitas propria Sanctæ Virginis, cum qua venit in Mundum.

Sanctissima Virgo non omnino fuisset immunis a peccato, neque eam, quæ ipsi debebatur, libertatem obtinuisset, nisi impeccabilitas fuisset, aut fructus illius, aut necessaria concomitantia. Ne vobis stuporem incutiat nomen hoc impeccabilitatis. Novi hoc attributum, si pressius accipiatur, ad unum pertinere Deum, & JESUM CHRISTUM, ad Deum per essentiam, utpote qui est ipsa rectitudo, & omnis rectitudinis norma, quæ flecti, & declinare non potest, & JESUM CHRISTUM per oppositionem, quam habet peccato per unionem hypostaticam, beatumque statum, qui illi debitus est. Sed novi quoque Filium Patris Æterni, Matrem JESU CHRISTI, Sponsam Spiritus Sancti orientem secum tulisse in Mundum privilegium quoddam, quod quocumque nomine vocaturi sitis, ego dicam impeccabilitatem, quia hujus privilegii virtute non solum reipsa non peccavit, sed moraliter loquendo, ne potestatem quidem habuit peccandi. Albertus Magnus tenet confirmationem in gratia, in qua erat, & hanc Impotentiam peccandi, nequaquam similem fuisse illi Sanctorum quorumdam, simplicem videlicet protectionem Providentiæ Dei, quæ protectio tutabatur illam adversus objecta, & incursus, qui illam rapere possent ad aliquid minus rectum; sed interdictum aliquod magis naturale, & fulchrum magis intimum, consistens in plenitudine gratiæ debitæ Dei Genitrici. Sanctus vero Thomas de hac loquens impeccabilitate, satis ostendit se loqui de quadam impeccabilitate, quæ non longe distat ab illa Beatorum; videlicet, quæ formata, & statuta fuit in illa per interiorem statum gratiæ, & non tanquam immunitatem a peccato, quæ esset extra illam per speciem protectionis, & circumvallationis procedens a providentia [illegible], quæ omnem ab illa tentationem removebat.

Omnes actiones S. Virginis ordinatæ fuerunt secundum gratiam Matris Dei.

Quemadmodum JESUS CHRISTUS secundum humanitatem possedit semper gratiam substantialem, quæ illum semper egit in hoc ordine, quin inde posset egredi ne ad unum quidem momentum, neque una quidem [illegible], ita Mariam taliter possedit hæc gratia Matris Dei, ut nunquam agere potuerit ab ipso primo vitæ suæ momento usque ad finem, nisi secundum hanc qualitatem, & deinde tum omnes affectiones, & actiones JESU fuerunt humanitas divinæ, omnes actiones Virginis Sanctæ fuerunt cum aliqua proportione ad gratiam [illegible] suam [illegible] oriantur.

Et ipsa Nativitate Sanctæ hujus Virginis debemus honores, qui illius dignitati debentur.

Nativitas illud primum est, per quod persona fit nobilis, & quod illam educit ex tenebris, ut certo se seratur [illegible]. Quamvis reipsa [illegible] antequam nascamur, [illegible] non est [illegible] cognitum esse, quod fecerit in Nativitate producti, [illegible] tum juxta personarum qualitatem honoratur. Principum filius, simulac natus fuit, debentur honores congrui magnitudini generis sui, & si Reges futuri sunt, ex illo momento habentur pro Regibus. Statim oculi [illegible] in id, quod illos magis commendat, & secundum hanc normam metimur honorem, quem illis debemus, & nostræ congratulationis officia. Denique quandoquidem Sancta Virgo in lucem prodire cœpit ea die, qua nata est, Nativitatem hanc celebrare debemus secundum ea, quæ in hac maxime [illegible]; quod quidem est, Nascentem hanc Virginem futuram esse Verbi Incarnati Matrem, ideoque æquum est, ut reddamus illi honores, qui tantam hanc decent dignitatem. Hoc nobis suadet Ecclesia in hodierna Festivitate. *Gloriosæ Virginis [illegible] ortum dignissimum recolimus, quæ Dei Genitricis [illegible] gradum [illegible].*

Illustris Nativitas Sanctæ Virginis secundum naturam, & gratiam.

Sancta hæc Virgo nata est ex nobilissima, & vetustissima universi progenie, quidquid enim [illegible], atque illustrius invenitur in Regibus, & Patriarchis [illegible] Testamenti, occurrit in illius genealogia, [illegible] ut Sanctus quidam Pater ait, incipit a Divinitate, & desinit in JESU CHRISTI humanitatem, sed post omnia, si quem inde percipit ornatum, fatendum est, ipsam longe majorem sine ulla comparatione conferre, quandoquidem est non solum gloria Jerusalem, quæ laetus est Nativitatis ipsius, & honor domus David, verum etiam humani generis corona. Unde sequitur, ipsam natam esse Reginam, & Mundi Dominam secundum veritatem nominis sui, & Ecclesiæ fatendum, quæ illi h[illegible] titulum impertit; & quatenus talem illi [illegible] debemus, & [illegible] nos censere, si vixeremus sub imperii ejusdem suavitate; nam servire illi regnare est, egregie dicit Sanctus Anselmus. Ita felix est hora, felix momentum Nativitatis tuæ, o Mundi Regina, Felix tibi, felix omnibus hominibus, quoniam ad eorum salutem nata es.

Cur Evangelistæ silent locutum non sit de Nativitate Sanctæ Virginis.

Mysterio non vacat silentium Sacræ Scripturæ, quæ nihil singulare nos docet de Sanctæ Virginis Nativitate, & in recensione genealogiæ suæ satis esse putat ipsam fuisse conjugem Joseph, & de illo

natum fuisse JESUM CHRISTUM. Ita enim secundum Scripturarum stylum, quæ paucis verbis plura complectuntur, innuit, ad cognoscendas Nativitatis ejusdem prærogativas, fore satis esse illam prædestinatam fuisse, ut esset Dei Mater, inde enim judicium ferendum est. Sed judicium quoque, quod inde fit, & cognitio, quæ illinc elicitur, nos jubet confiteri gratias atque favores adeo eminentes, ut illos nunquam credere possemus, nisi cognosceremus magnitudinem dignitatis Matris Dei, quæ tanta est, adeoque sublimis, ut Deus nequeat facere Matrem majorem, neque meram creaturam ad altiorem dignitatem evehere. Ita dicimus ex triplici hoc verbo, si illa, uti opus est, ponderare noverimus, liquere, quidquid dicendum est de Sancta Virgine. Quid opus est latius se extendere de omnibus Nativitatis ejusdem privilegiis? Qui dicit, illam esse debere Dei Matrem, dicit omnia.

Ratio propter quam tantopere Ecclesia in B. Virginis Nativitate gaudet.

Si homines tantam præ se ferre consueverunt lætitiam, cum filii suo Regi nascuntur, quia sibi Reges nascuntur, & Domini; mirum esse non debet, Nativitatem Sanctæ Virginis tantam peperisse Cælo, ac terris lætitiam, ut canit Ecclesia, quia futura est Angelorum hominumque Regina; sed multo major esse debet lætitiæ caussa in Mariæ Nativitate, quam in Principum aliorum; latet enim, utrum regnum horum felix sit futurum, an infelix; & fieri potest, ut gratulemur de maxima calamitate, quæ accidere valeat regioni, videlicet incidendi in manus Regis insipientis, ut inquit Scriptura.

Regulæ quas servavit Deus in gratiis quas locavit Sanctissimæ Virgini.

Animadvertunt Theologi, Deum tribus uti regulis in gratiarum suarum distributione. 1. Est dignitas personarum, quibus illas concedit; etenim aptare debet gratiam dignitati. Hinc sequitur, quandoquidem Maria superatura erat dignitate ceteras creaturas per Deiparæ qualitatem, eas gratia quoque superare debuisse. Altera hujus distributionis regula est amor, quo creaturas complectitur; amare enim, est velle alicui ea, quæ bona sunt; & in Deo, amare, & velle alicui bona, unum & idem est. Si Deus ergo plus dilexit Beatam Virginem ab ortu ejus, quam aliam quampiam creaturam, illi etiam quam ceteris plures gratias communicavit. Tertia distributionis hujus gratiarum regula est munus, cui singulas destinat creaturas; sed quodnam majus munus, quam eligi in Matrem Salvatoris, & hoc modo fieri Mundi Redemptricem?

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, recentioribusque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Quæcumque inveniatur difficultas in celebrando summorum virorum die natalitia, quia nihil non potest efferri, hæc de nostra quidem re, quæ est natalitas Dei Matris suscepta.

Ex omni genere Panegyricorum orationum, de quibus Rhetores nobis reliquerunt præcepta, illud procul dubio est difficillimum, quod habetur ad hominum natalitium diem celebrandum. Quodcumque adsit ingenium, & quæcumque dicendi facultas, arduum semper est gloriæ laudem alicui in argumento quod nihil ad dicendum suppeditat; laudare enim puerum, quia claris ortus est genitoribus, & parentibus amplissimis, hoc est laudare majorum nobilitatem, atque virtutem, non autem peculiare hominis meritum celebrare. Horoscopos vero de tegendis temporis tenere, hoc est multa quidem effutire verba, & mendacia, ut plurimum, vendere. Hoc tamen mihi minime facessit; & beatæ Virginis Nativitas est argumentum, in quo difficilius est principium, quam exitum invenire. Non ita Auditores; non referam Virginis elogium aliunde petitis laudibus; non exornabo ejus incunabila trophæis tot strenuorum ducum, neque capiti ejus imponam coronas David, & Salomonis, neque illam induam purpura tot Regum, a quibus originem duxit, neque ejus gloriam extollam honoribus Tiaræ, summique Sacerdotii, quod illius avi ultra annos mille possederant. Prætermitto illius jura ad Judææ regnum, aliaque privilegia, quæ probant antiquitatem quadraginta generationibus vetustiorem. Nimis refulget vera gloria, ut aliam extra ipsam inquiramus; vel ut illam emendicemus ab iis rebus, quæ nonnisi eminus ad ipsam pertinent.

Omnes homines in ortu pares sunt, & externa ad summum habent, & accidentales qualitates. Hæc de B. Virgine dici nequit.

Quodcumque inveniatur discrimen in hominum conditione, dum vivunt, omnes sunt pares venientes in Mundum. Qui nascuntur in croco, & in purpura, non mitiorem inveniunt naturam iis, qui sunt pauperiores. Utrique ex Matrum utero nudi prodeunt, atque certum est ipsos eo temporis momento ex æquo destitutos esse vitæ hujus commodis, atque ingenii viribus; nam tandem tituli, quibus per consuetudinem decorantur, & nomina, quæ ad arbitrium illis imponuntur, si proprie loquamur, illos distinguere nequeunt. Ille Princeps vocatur, hic rusticus, quia ille quidem Monarchæ filius est, & hic Agricolæ: sed præter quam quod hæ qualitates sunt alienæ, & accidentales, fieri potest, ut invitis hominibus, & contra humanarum legum dispositionem Agricolæ Filius aliquando sceptrum gestet, & Regis Filius vomere terram scindat. Sed hoc accidere non potest Beatissimæ huic Virgini, quæ in lucem prodit amicta amplissima dignitate, cui par esse possit simplex creatura, & quamquam ab Annæ utero rubescat adhuc, jam possidet admirabile nomen Matris Dei. Dico illam jam possidere; cum enim Deus hoc illi per æternum, & immutabile decretum illi destinaverit, possessio illius rata, certaque habetur: in communi enim sermone id factum censetur, quod certissime faciendum est; & quoniam ab æterno decrevit Deus, Salvatorem nasciturum ex sacrato Mariæ sinu, nonne dici potest Mariam Matrem esse Salvatoris; & quoniam Matris officium obitura est, nonne hæc illi dignitas est deferenda? *Idem.*

Maria ab ipsa Nativitate jam evecta est ad celsiorem dignitatem, ad quam mera evehi possit creatura.

En igitur Virginem hanc ab ipso suæ Nativitatis exordio jam evectam ad eam dignitatem, cui par esse possit mera creatura; Ecce illam jam sublatam super ea omnia quæcumque in terra magnitudinem habent, imperium, majestatem; ecce illam, quæ sola licet, constituit in Mundo peculiarem Hierarchiam. Angeli, Virtutes, Dominationes, Throni, Seraphim, accedite ad honorem Reginæ vestræ tribuendum. Vosmet in obsequium compositi prosternite coram illius incunabulis, deosculamini cum veneratione sacra lintea, quibus est involuta, & tandem quia tantam hanc illi felicitatem invideatis, fateamini eam Matrem esse illius, cujus nonnisi vos estis famuli, & Ministri. *Idem.*

Maria ab ipsa Nativitate est dicenda Sancta.

Maria Sancta est in Nativitate sua; hoc recens est miraculum; quoniam nihil tale uspiam visum, & auditum est: admodum difficile, Deus enim unus illud facere potuit; admodum eximium, quia superat omnes consuetas leges Providentiæ. Si Sanctitas desumitur pro immunitate a peccato, omnes homines ad illam diem nati erant in corruptione; si accipitur pro gratia habituali, nemo adhuc illam secum attulerat; si denique confunditur cum operibus bonis, & meritis, tamquam essentialiter a voluntate profectis, liquet personas sine cognitione, & ratione omnino mereri non posse. Sola Beata Virgo Sancta omnibus hisce modis invenitur veniens in Mundum, & hæc nascens aurora simul peccati umbras expellet, rutilat gratiæ luminibus, & meritis, virtutibusque coruscat. *Idem.*

Nativitas Mariæ parum aliquid esse videtur extrinsecus, sed multa complectitur magnalia.

Opera Dei eminent præ operibus hominum quodam magnitudinis charactere, qui sibi proprius est. Hominum opera nonnisi externam habent speciem sine virtute, ac interna soliditate, cum Dei opera, ut plurimum, extrinsecus parum aliquid esse videantur, sed in semetipsis continent infinitam magnitudinem, & ipse gaudet nonnumquam ea adhuc integra abscondere in oculis Mundi, quæ mox factura sunt Cæli, terræque admirationem. Hinc si carneis oculis Mariam nascentem intuemur in domo Matris suæ, non concipimus sublimem ideam parvulæ hujus creaturæ, quæ Mundo videtur similis filiabus hominum; sed si oculis fidei inspicitur, hæc illa est Virgo per Prophetas prædicta, quæ Judæis Messiam datura est, & nubes illa, quæ Justum pluere debet; intelligitur decus totum filiæ Regis ab intus esse, & quamvis in oculis Mundi non rutilet, esse tamen opus eximium gratiæ Dei. *Ex sermone MS. Patris Garnerii ex Augustiniana Familia.*

In Nativitate Mariæ consideranda sunt tantum gratiæ bona.

Mundus in ortu pueri naturæ tantum, vel fortunæ bona considerat; ut palpet ambitionem illius, si capax esset, vel saltem illorum parentum illius, quæ quidem est magna. De generatione in generationem alcius ea petuntur, quæ exornare valent illius incunabula nobilitate majorum, & sæpe ut in vanitatis trophæum convertant argumentum dedecoris, educunt puritatem ex rivo, qui de corrupta origine manat; perinde ac splendidissima quælibet nativitas, non esset semper turpis, cum sit nequam. Omnes nascuntur peccatores, & indigent gratia Salvatoris: *Omnes peccaverunt, & egent gloria Dei*, Apostolus inquit; & perinde ac filii Adam, qui in paupertatem inciderunt per primi parentis peccatum, possent haurire gloriam suam ex sanguine corrupto, donec nobilitentur per gratiam JESU CHRISTI; qui ex Judæis maxime callebant annalia Synagogæ, respicere poterant Mariam in Nativitate sua tamquam puellam natam ex Patriarcharum, Prophetarum, Regum Israel, ac Summorum legis Pontificum semine, quorum singuli totidem erant insignium encomiorum argumenta: Sed domus suæ lapsus, & plebeja conditio gloriæ majorum videbatur officere. Nesciebant fortasse, Deum permisisse ideo fortunarum suarum exinanitionem, ut tanto magis extolleret opus gratiæ suæ; opus est enim vacuam esse Mundi hujus substantia illum, qui replendus est Dei donis; & sæpe deficientis fortunæ naufragium est dispositio ad obtinendas Cæli benedictiones. Ita Deus non respicit in Maria hos magnitudinis, nobilitatis, rerumque præclare gestarum ab illius majoribus titulos, quæ omnia sine gratia nullius erant meriti; quia minime perhibebant, quominus (non secus ac plures e sua progenie) reprobarentur. Honores, & opes hujus Mundi peccatoribus æque, ac Justis communes sunt. Maria distinguenda est bonis gratiæ, quæ sunt ordinis superioris; & ille, qui infinite super omnia Mundi magnalia excellit, vult enim in paupertate, & humilitate nasci,

Ad Rom. 3.

quam

quam cupit attollere super omnia opera sua per gratiæ suæ magnificentiam. *Idem.*

Discrimen inter Mariæ, aliorumque Nativitatem.

Maria in hunc lucem prodeunte, ostendit Dominus in illa gratiæ suæ largitatem. Dicere audeo, Judææ colles illi fuisse recentem Paradisum, ubi coruscabat originalis Justitiæ fulgoribus, perfectionibus cumulata. Sancta eo in statu, quo infantes alii sunt nequam; illustrata luminibus eo tempore, quo alii in tenebris ignorantiæ versantur, libertatis suæ domina, dum alii serviunt cupiditati. Tale est discrimen inter Filium Dei, & reliquos filios hominum. Heu! mirumne videatur alicui, Deum plures contulisse gratias illi, quam destinabat futuram Filii sui Matrem, quam Patriarchis, & Angelis? Ah! procul dubio illam extulit super celsissima montium cacumina. *Fundamenta ejus in Montibus Sanctis.* Præventa gratia simul, ac in natura formata, est in possessione Dei ab initio viarum suarum; Dei est, antequam sui. Hoc efficit Nativitatem illius eo mirabiliorem, quo majoribus nitet privilegiis; cum e contra ideo misera est nostra, quia in Mundum ingredimur tamquam in terram maledicto obnoxiam, & quæ, qua die vitam nobis conferre videtur, mortem infert. *Idem.*

Maria orta est immunis a cupiditate, cui ceteri sunt obnoxii.

Maria in lucem edita immunis a peccato, & effectus peccati, non sentiebat sicuti nos fatalem hanc membrorum legem adeo oppositam legi Dei, quæ efficit, ut justissimus quisque gemat sub pondere carnis semper rebellis Spiritui. Non obnoxia certaminibus illis, in quibus homo idem modo victor est, modo victus, ea gaudet malacia, quam cupiditatum procellæ perturbare non possunt. Cupiditas, quæ nascitur cum nobis, ut nos ad mortem usque in malum impellat, in illa mortua est, antequam nasceretur, & non prohibet, quominus integrum sit animæ suæ tendere in Deum toto vitæ suæ spatio; diceres, illam diversæ naturæ esse a nostra, immunem ab infirmitatibus nostris, passionum suarum dominam, liberatam a servitute filiorum Adam, in cordia sui innocentia cum hac Sancta libertate ambulare. Nativitas nostra, Fratres, hac non gaudet prærogativa, quia peccatrix est. Heu! Nascimur in peccatis, in tenebris ignorantiæ, & in cupiditatum servitute. *Idem.*

Nativitas Sanctissimæ Virginis esse debet exemplar nostræ regenerationis spiritualis per baptismum in quo gratiam recepimus.

Nativitas Sanctæ Virginis est veluti signum nostræ regenerationis. *Hodie nata est illa per quam omnes renati sumus*, inquit Petrus Damiani; & prima nativitas nostra infelix est, quatenus filiorum Adam, qui omnia gerunt lineamenta peccati protoparentis sui. Secunda nativitas nostra gloriosa est, quatenus sumus filii JESU CHRISTI, gerimus Salvatoris vestigia: gratiam, quæ donat in nobis delineat fidei lumina, gratiam, quæ nobis tribuit libertatem filiorum Dei. Ita Pater Cælestis cogere volens eos, quos sibi in filios adoptat, ut sese præbeant conformes Sanctitati Filii sui, vult illos spiritaliter renasci in Ecclesia, quemadmodum fieri vult, ut temporaliter nasceretur JESUS CHRISTUS de Maria. Quapropter Sanctus Augustinus eos, qui baptizantur, appellat filios *Natos, & conceptos in utero Ecclesiæ*. Sed plerique non intelligunt virtutem divinæ hujus Nativitatis, quia in regenerationis Sacramento non respiciunt nisi visibilem ablutionis cæremoniam, non autem invisibilem gratiæ unctionem, quæ imprimit in anima Christiani characterem, per quem pertinet ad JESUM CHRISTUM jure ei, quod alienari non potest, & tamquam nova creatura, quæ Sancta esse debet, quia illi prorsus est consecrata. *Idem.*

Excellentia gratiæ divinæ adoptionis, quam sustinere debemus ad exemplum Mariæ.

Intelligitisne, Christiani, hanc gratiam adoptionis, quæ vobis tribuit jus vocandi Deum Patrem vestrum, Mariam Matrem vestram, & fratrem vestrum JESUM CHRISTUM. Sustinetis ne divinas has qualitates sanctitate vitæ vestræ? Vera Christiani nobilitas est, Dei Filios esse; qualitas hæc omnem complectitur, sed illam intelligunt pauci, pauci servant, pauci vivunt, ut decet Filios Dei. Vir nobilis dedignatur a genere suo degenerare; & Christianus non erubescit degenerare a Nativitate adeo divina per vitam prorsus animalem, & carnalem, reversus in lutum originis suæ, & in primas tenebras! alias coinquinati eratis. Apostolus ait: *Sed abluti estis, sed sanctificati estis*.

1. Ad Cor. 6.

Alias eratis tenebræ, nunc autem lux estis in JESU CHRISTO; quia gratia regenerationis effundit lumina prorsus divina in animam Christianorum, qui egressi de nocte infidelitatis, ut ingrediantur in lumen fidei, cum sint filii lucis, abrenunciare debent operibus tenebrarum, ita ut vita eorum debeat esse lumen coram Deo, & coram hominibus: *Ut filii lucis ambulate*. Denique hæc vestræ regenerationis gratia conterit vincula originalis peccati, & confert nobis libertatem filiorum Dei, & hæc libertas secundum S. Augustini doctrinam in hoc sita est, ut criminibus careat. *Vera libertas est carere criminibus. Idem.*

Ad Ephes. 5.

Nativitas Mariæ illi quidem lætale causa fuit, nobis autem gaudii.

Magna afficimur lætitia in Principum Virorum nativitate; tamen peccatores oriuntur, ut ceteri, atque ideo damnati, ut non secus, ac ceteri sint miseri. Videntur quoque ipsi ploratibus suis, quos non secus, ac alii effundunt, aliunde gaudium, quo sua nativitas celebratur. Mariæ Nativitas hunc malo obnoxia non est; hæc illi quidem gloriæ caussa est, nobis autem lætitiæ. Maria non nascitur, ut sit misera; cum enim non solum Sancta sit, sed creaturarum omnium Sanctissima; Quænam hinc tibi gloria est Virgo! Sed quod nobis consolationis, & confidentiæ argumentum! Bonitatis, atque Sapientiæ Verbi æterni erat replere Matrem suam gratia uberiori ipso primo vitæ suæ momento, quam fuerit gratia Sanctorum omnium in ipso mortis articulo. Inquiet fortasse quispiam, illam in Nativitate sua nondum fuisse Dei Matrem; sed nonne jam Mater erat in mente Dei? Non erat Mater in æternitate, cui omnia præsentia sunt; deinde vero fundamenta nonne aptantur altitudini, & magnificentiæ domus, quæ super est ædificanda? Dispositiones nonne congruere debent excellentiæ formæ illius, quæ aliquem est animatura? Quamvis nondum sit Mater, quænam ergo esse debebat gratia, quæ Mariam erat præparatura ad Deum recipiendum? quænam esse deberet nostra, qui quotidie in communione Deum eumdem recipimus? *Pater Nepveu in 3. Tomo Considerationum.*

Mundus congaudet, festivisque ignibus celebrat nativitatem eorum, a quibus ingentia sperat se bona consecuturum. Hæc vulgata est publicarum lætitiarum caussa. Si liqueret fore, ut pueri qui nascuntur, afferant populis excidium, vel eorum exemplum cedat in publicæ rei detrimentum, lacrymæ effunderentur, non lætitiæ voces; gemeretur; sed quia licet, quod futurum est, & tales præsumuntur futuri, quales optantur, omnes exultant. Si puer Principis oriatur a subditis, quia paterne eos regit, facile sibi persuadent filium quoque Patri similem futurum, ejusque virtutes imitaturum; & hæc caussa est, propter quam subditi in lætitiæ sensus erumpunt videntes oriri Successorem, a quo suæ ipsorum felicitati consultum iri. Evangelium meminit duarum nativitatum, quæ plurimam attulere lætitiam, quarum prima fuit Sancti Joannis Baptistæ: *multi in nativitate ejus gaudebunt*. Gaudii hujus caussa ab Angelo allata fuit, quia futurus erat magnus coram Domino, & plurimos conversurus erat ad Deum vitæ austeritate, & prædicatione. Cujus vaticinii veritas cum fuerit confirmata seculorum omnium experientia, videmus quotannis magnis lætitiæ significationibus natalem Sancti hujus diem celebrari. Idem Evangelium subinde narrat, Salvatore in Bethlehem nato, Angelum Pastoribus apparuisse, excubias agentibus super armentis suis, eisque dixisse, se annunciare illis nativitatem Salvatoris, qui liberaturus erat populum suum, & dicere satis est, nullius unquam nativitatem tantum bonorum Mundo esse allaturam. Eamdem ob caussam nonne congaudere debemus in Nativitate Beatæ Virginis, quæ in lucem edidit illum, qui peperit etiam omnium felicitatem? *Ex Sermone Patris Daneau de Mariæ Nativitate.*

Si gaudemus in ortu eorum, a quibus bonum aliquod speramus, quid nobis faciendum est in Mariæ nativitate.

Luc. 1.

Nequidquam vanitas, & adulatio futuri tenebras scrutari voluere, atque ut adularentur amori Patrum erga filios quæsiverunt in lineamentis male impressis in facie illorum, vel in astris nativitati eorum prælucentibus futuræ eorum magnitudinis præsagia. Eventus rerum sæpe aperuerunt assentantium horum vaticiniorum mendacia: nihil tale nobis metuendum est de puella hac admirabili, cujus natalitium diem celebramus. Nulla sunt, quæ tuto de illa sperare, & polliceri nequeamus. Aurora est, quam dies omnium pulcherrima excipiet; vix quidem in ortu suo percipi potest; cooperta est umbris humanæ infirmitatis, sed quam primum videbimus eam omni coruscantem fulgore Solis, cui præcedit. *Ex specimine sermonum pro Panegyricis.*

Nihil prodest patefacit SS. Virginis Nativitate.

Mariam in sua Nativitate considero tamquam parvulum fontem, qui primum quidem angustum rivulum efficit, Fontem signatum, & absconditum; sed qui mox in fluvium magnum excrescit. *Fons Signatus.* Hodierna die recipimus tantum primitias virtutum, & gratiarum Mariæ; sed hanc nascentem Auroram excipiet Sol justitiæ per Nativitatem Filii Dei, qui infinitas benedictiones super terram effundet. Parvulam nubem, quæ in oculis Eliæ levis tantum vapor videbatur, subsecuta est ingens pluvia, quæ omnem attulit universæ terræ Israel ubertatem. Maria in incunabulis parvula videtur creatura, sed ea hac manare debet fons omnium benedictionum. Inde præsertim Nativitas ejus efficitur nostris obsequiis digna, quia egressa ex Annæ sterilis sinu, dicere possumus infam a gratia non a natura vitam excepisse. Natura enim homines facit, gratia vero Deos. *Ego dixi Dii estis.* Perficit in animabus nostris imaginem, & similitudinem Dei, quam natura inchoat; Sed hæc nativitatis lineamenta, quæ semper imperfecta sunt in hominibus, in Maria insolita luce coruscarunt. Ordinis superioris gratia efformavit primum in hac Anima electa imaginem Dei, longe perfectiorem, quam in alia qualibet creatura. *Ibidem.*

Maria nascens infans quidem videtur, sed latent futuræ magnitudinis præsagia.

Unica gloria, quam jactare possunt nascentes filii, ducitur ex eorum nobilitate, atque virtute, a quibus vitam accipiunt; sed en Filium, quæ licet originem

Maria toto Cœlo majorem meretur gloriam a Filio quam

paritura est, quam a majoribus, a quibus originem duxit.

ducat a Regibus, atque Patriarchis toto Cælo minorem haurit ea avis illustribus, ex quibus genus duxit, gloriam, quam a Filio, quem est paritura. Filius hic nondum natus jam constituit gloriam illius, de qua nasciturus est, & alterius Nativitas efficit, ut alterius Nativitatem jam celebremus: Aurora est, quæ assurgit, sed quæ lucem a subsecuturo Sole mutuatur; flos est, qui germinare incipit, sed qui eo nobilitatur fructu, quem est producturus. Fit quædam veluti pugna inter naturam, & gratiam in Mariæ Nativitate. Ordo naturæ petit, ut Matris Nativitas præcedat Filii Nativitatem; sed gratiæ ordo postulat, ut Matris gloria unice desumatur a Filio. Dabis Maria Corpus Filio tuo; ad id Providentia te hodierna die in lucem prodire jubet; sed tu JESU, constitues omnem magnitudinem, & gloriam Mariæ. Hinc Evangelium non aliud profert elogium Sanctæ Virginis, perinde ac cum dixerit, *de qua Natus est JESUS*, nihil addi posset ad gloriam illius celebrandam. *Ibidem*.

Caussæ gaudii nostri in Mariæ Nativitate.

Si primum, quod tribuunt populi majestati Regum suorum obsequium, est in eorum nativitate gratulari; si festivos accendunt ignes, si illis coronas offerunt, si illis in ipsis incunabulis trophæa attollunt; nonne hodierna die æquum est, a nobis eosdem honores deferri Mariæ nascenti, non solum propter sublimem dignitatem eidem præparatam, verum etiam propter gratias, & virtutes, quibus Anima ejus ornata est ea in ætate, qua alii non recipiunt nisi maledictionem peccati, & qua in Mundum non ingrediuntur nisi tamquam dæmonis mancipia. Sancta hæc puella jam gratiis, meritisque referta est; similis est arboribus miraculosis creationis Mundi, quæ momento prodeunt in omni decoris specie, & ea terræ sinu existunt onustæ foliis, fructibusque. Ita Maria prodit ex Matris utero purissimis exornata luminibus, sanctissimisque motibus gratiæ, in exercitatione perfectissimorum actuum Fidei, Spei, & Caritatis. Hominum plerique id faciunt in terris, quod faciebant Fideles primoribus Ecclesiæ sæculis; Consecrant Deo profana delubra, quæ servierant Dæmonis, cor suum devovent Deo; postquam illud Mundo devoverant. Sed longe aliter accidit in corde Mariæ. Templum hoc ubi primum ædificatum est, fuit Sanctificatum. Nunquam idolis vanitatis, voluptatum, ac divitiarum adoletum fuit thus sacrilegum in hoc Sanctuario, in quod gloria Domini erat descensura, nunquam profanæ victimæ mactatæ sunt in hoc altari, quod consecrandum erat per victimam destinatam ad Cælum cum terra reconciliandum. *Ibidem*.

Cur debuit, ut Maria rationis usum cum vita recipere.

Dicunt, nec immerito, naturæ artem esse, homines nasci sine usu rationis, ne patiantur cum nascuntur, & ut abscondita cognitio malorum, quæ illos manent, celet eos dolorem, atque tristitiam. Sed cum Maria destinata esset præstantissimis gratiæ operationibus, recipere debuit rationis usum antequam nasceretur, ut Nativitas sua, quæ omnibus erat gaudium allatura, sibi quoque esset lætitiæ argumentum. Alii nascentes plorant, & ingemiscunt, quia in Mundum ingrediuntur cum characteribus peccati, quibus fiunt iræ filii, & objecta odii in oculis Dei, sed Maria nascens in gratia, ipsa prior capere debet gaudium, quod Mundo ipsa est allatura. *Ibidem*.

In gaudio vitam nostram transigimus quasi nunquam peccavissemus, cum nobis in pœnitentia tantum esset cogitandum.

Maria nata est, ut esset Dei Mater; nata est ut Mater esset Auctoris gratiæ, & vitæ: nos vero miseri nascimur, ut subjecti simus corruptioni, & peccato. Tamen vivimus quasi nati, & concepti fuissemus in gratia, & quasi semper vixissemus in Innocentia; Quin consecremus annos nostros pœnitentiæ, cujus tantum solliciti esse deberemus ad reparanda scelera nostra, sæpe vitam nostram consumimus in nugis, lætitiis, & voluptatibus, quæ nobis æternis statutæ sunt doloribus, & pœnis. Heu! licet non alia nobis esset infelicitas, quam in peccato fuisse conceptos, quemadmodum Propheta testatur verbis illis: *Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea*, licet in hoc tantum sita esset calamitas nostra, nonne totum vitæ spatium nobis transigendum esset in squalore, atque tristitia? Sed quot adjecimus peculiaria peccata peccato huic universali? & nihilominus adeo cæci sumus, ut gaudeamus, cum prope est, ut Dei in nos detonet iracundia, & patientis illius fatigata ingratitudinem nostram ulterius sustinere non valeat? *Ibidem*.

Psalm. 50.

Nobis considerandum non est, ea quibus Maria nata sit, sed quis natus fuerit ex illa.

Sive cogitem Incomparabilem hanc Virginem in Sanctis, ex quibus nata est, sive in JESU CHRISTO, qui ex illa natus est; inde haurio privilegiorum, & virtutum ejus argumenta. Filia est Patrum familias, qui Sacerdotii dignitatem, cum Principum qualitate conjunxerunt; qui posteris suis tradiderunt cognitionem, & cultum veri Dei; qui in tanta tot populorum corruptione, sartam tectamque servaverunt legis naturalis puritatem, & qui per fidem suam meriti sunt Patres esse Fidelium. Filia est strenuorum Ducum, qui toties sanguinem suum effuderunt pro salute patriæ, Principum, qui regnarunt in populo Dei, quorum auctoritas non humana præscriptione erat constituta, sed Dei ipsius Potentia, qui per manus Prophetarum capiti illius coronam imposuerant. Filia tandem est David omnium mortalium Mitissimi, Salomonis Sapientissimi, Josiæ Principum omnium Religiosissimi. Sed ne intueamur ea quibus sit nata, videamus solum, quis ex ea natus fuerit; ne ascendamus ad Originem, descendamus ad posteritatem, & gloriam, quæ Matri cedit a Filio. *Eadem Specimine pro Adventu, de Conceptione*.

Maria comparata cum arca fœderis, quæ moratur aquas Jordanis.

Viderine potest admirabilior effectus Omnipotentiæ Dei illo prodigio, quod arca fœderis operata est? Sacerdotes gloriosa hac sarcina onusti in medio Jordane subsistunt; aquæ illius præsentiam verentur, & in montes hinc inde assurgunt, ut siccam præbeant populo Dei viam. Nonne simile quiddam occurrit in Mariæ Nativitate? Quis est ille, qui non peccaverit in Adam? Sanctus Paulus nonne dicit explicite, nos omnes Filios esse iræ, & maledictionis: *Natura filii iræ*? Nonne dicit nos omnes in communi jugo contineri? Tamen, quod prodigium! Donec natura universa hoc iniquitatis torrente submergitur, Maria vera fœderis arca hanc cohibet exundantiam; concipitur, & nascitur, quin particeps fiat criminis Adam, quin sit objectum iræ Dei; nascitur tamquam filia, in qua sibi complacet Pater æternus. Iniquitas, quæ in ceteros ruit, repetit fontem, non secus ac Jordanis aquæ, ut Mariæ transitum aperiant, venerantes eam non secus, ac aquæ fluminis arcam reveritæ sunt. Denique hæc illa est, cui Deus benigno, serenoque vultu dixit, quod Rex Assuerus ad Esther; hæc lex mortis contra universum humanum genus, prolata non est pro te. Labes originalis, quæ dedecorat nativitatem omnium filiorum Adam, Mariæ Nativitatem minime inficiet, *Hæc lex non est pro te*. *Recens auctor*.

Nativitas Mariæ comparata cum iis rebus omnibus, quæ in lege veteri præ ceteris eminuerunt.

Minus considerantur ea, quæ existere incipiunt, quam quid aliquando sunt operatura. De felicibus eorum principiis fertur judicium de eo, quod deinceps operabuntur. Ecce quam qui videbant prodigia, quæ concomitabantur ortum Sancti Joannis Baptistæ, minus immorantur præsentibus miraculis, quam prodigiis futuris: hinc exclamaverunt illi; *quis putas puer iste erit; etenim manus Domini erat cum illo*? Videns in Maria, & quod est nascens, & quod aliquando est futura? Judicium ferens ex magnalibus suæ nativitatis, & ex privilegiis, quæ illi concessa fuerunt, dico illam esse, & futuram arcam admirabilem, quæ salvam fecit familiam Noe ab universali diluvio. Hæc non octo duntaxat salvas fecit Animas de naufragio, sed quidquid hominum est super terram per gratias, quas Filius suus promerebitur illis, sentient illius subsidium. *Sentiant omnes suum juvamen; per illam* Sanctus Bernardus, inquit, *octo tantum animæ salvantur: per istam omnes ad æternam salutem vocantur*. Mystica Moysis virga, qua domuit Ægyptum, qua Israelitis transitum rubri Maris aperuit, nonne imago erat divini hujus Infantis, qui futurus erat terror, & flagellum omnium potestatum tenebrarum; nonne aperiet nobis vias salutis, non eripiet nos de periculis omnibus, non auxiliabitur nobis in omnibus necessitatibus nostris? Nonne nobis erit illa ignis columna, quæ præcedebat, & deducebat quocumque Israelitas, ut illis facem præferret? Hæc mens est Sancti Bernardini Senensis, ut ostendat, ille inquit, varia subsidia, quæ aliquando a Maria sumus percepturi. *Aliquando præcedebat, aliquando sequebatur, aliquando superferebatur; ut mystice multiplicia patrocinia indicentur erga populum electum*. *Idem*.

Luc. 1.

Maria adfert lætitiam Mundo, dum alii nascuntur, ut patiantur.

Nonne jure suo maledicto percussit Job diem nativitatis suæ, quandoquidem nascimur, ut patiamur, & moriamur? Philosophi ita hinc cognovere veritatem, ut omnes inspexerint ingressum hominis nascentis in Mundo, tamquam miseriarum omnium principium. Ita Scriptura testatur, homines nasci plorantes, & Salomon ait, se & omnes Reges non aliter natos fuisse. *Primam vocem similem omnium emisi plorans*. Hoc autem non accidit Gloriosæ Virgini, cujus Nativitatem hodierna die celebrat Ecclesia; nascitur enim, ut fontem nostrarum lacrymarum exhauriat, & cumulet gaudio Cælum, ac terram. Hac de caussa utramque sibi vindicat partem triumphi Nativitatis ejus exclamans. *Nativitas tua Dei genitrix Virgo gaudium annunciavit universo Mundo*. Ita loquitur Ecclesia; respicit enim Mariam tamquam Dei sui Matrem, tamquam Cæli Reginam, tamquam humani generis Reparatricem, tamquam Mediatricem nostram apud Omnipotentem, tamquam illam, quæ finem facere debet maledicti, quod mulier in omnium hominum caput pertraxerat. Hæc omnes superat privilegiis suis; quia Pater æternus nascentem omnibus cumulavit privilegiis, utpote quam sibi adoptabat in filiam, & cui Filius communicabat dona Sapientiæ, atque intelligentiæ eam tamquam Matrem honorans, & quam Spiritus Sanctus replebat caritate, tamquam Sponsam. *Auctor recens*.

Sapient. 7.

Ibidem.

Ibidem.

Heu!

Heu! quot in mala cupiditas semper vivens nos impellit! Quod triste incendium hic ignis non parit! quam cæcitatem in mente? quam perturbationem in voluntate? quot obscenas species in imaginatione? quot igneos affectus in appetitu? quot incompositos motus in corpore? Non facimus bonum illud, quod volumus; quod facimus, non sine magnis præliis facimus; & quod ægre facimus, non facimus semper. Hi sunt obices, qui vetant, ne simus immutabiliter

Eccli. 4.

Sancti: Ecce *grave jugum super filios Adæ*; propter quod ingemiscunt. Maria nil tale experitur. Præventa benedictionibus Domini a primis vitæ suæ momentis, nonnisi motus compositos habuit. In te Virgo Sancta Dominus influxit *ut flumen pacis*. In te nulla est affectio seditiosa; ratio tua lumen est; voluntas tua virtus; cor tuum caritas; quidquid est in te, Sanctitas est. Ex parte quidem altera avertit a te Deus quidquid Animam tuam deformare poterat; ex altera vero posuit in te quidquid illam poterat ornare, sanctificare, & confirmare. Recta es sicut Cedri Libani, procera sicut cypariſſi in Sion, candida tamquam lilium inter spinas; cum interea homines reliqui gemant sub dura tyrannide indomitæ concupiscentiæ. Tu hortus conclusus es, fons signatus, cujus aquæ mundæ sunt; es tamquam turris David nul-

Eccli. 24.

lis hostium viribus, & insidiis labefactanda. *Quasi cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in Monte Sion. Idem.*

Canon qui vetat ne a pertis laudemus initia, locū habere non debet in ortu Mariæ.

Lex communis est, res initio suo, atque ipsa nativitate laudandas non esse; seu quod initia fere imperfecta sunt, seu quod earum nitor pendet ab eventis, quæ cum sint incerta, esse nequeunt solido fundamento legitimæ laudis. Architectus non commendat ædium, ex quo earum jacit fundamenta, majestatem; neque pomarii custos fructus jactitat, cum adhuc arborea floribus ornantur; sexcenti enim accidere casus possunt, qui fallant spem aliorum, eosque cogant palinodiam canere earum laudum, quas præmature protulerunt. Quod si verum est in operibus naturæ, & artis, multo magis verum est in hominum nativitate, cujus principia turpiora sunt, & magis imperfecta, & cujus eventus eo magis incerti sunt, quo sunt magis obnoxii inconstantiæ suæ libertatis. Quamobrem Sapiens nos admonet, ne quemplam ante mortem lau-

Eccli. 11.

demus: *Ante mortem ne laudaveris hominem.* Undenam ergo Ecclesia universa Sanctam Virginem laudat ab initio vitæ illius, & se teneri putat ab incunabulis ejusdem Nativitatem celebrare, immo etiam celebrem instituit Nativitatis ejusdem festivitatem? nisi quod illi persuasum est, Spiritum Sanctum huic potissimum operi adlaborasse; cumque hic sit effectus gratiæ ipsius, non potest non esse in fine gloriosus. *Bircat sermone primo Nativitatis Sanctæ Virginis.*

Quomodo Providentia disposuit omnia pro temporali ortu Mariæ; & quare.

Verum est, curas, quas gessit Dei Providentia in Nativitate temporali Mariæ, illam educens ex præclarissima totius Orbis familia; curas has, inquam, respicere proprie gloriam, & merita JESU CHRISTI. Destinaverat Deus pretiosum hunc Mariæ Sanguinem, ut fieret materia, ex qua Salvatoris corpus aliquando coalesceret. Quid agit Providentia? Traducit hunc Sanguinem per varios rivulos, ut illum præparet huic Mysterio; vult illum sanctificari in venis Patriarcharum, regnare in Regum throno, triumphare per Ducum Strenuorum manus, loqui per os Prophetarum; & post tot præclare gesta gloriosius, atque splendidius ingredi in Mariæ venas, mox in illas JESU CHRISTI traducendus. Fatemur tamen Dei Providentiam respicere etiam Mariæ gloriam, ut illam his præparet muneribus per nitorem temporalis hujus nobilitatis: nam licet nobilitas non sit nisi quid morale, quod subsistit solum in hominum æstimatione; quamvis secundum veteris nescio cujus auctoris sententiam, sanguis eumdem semper habeat colorem, sicque nequeat ut plebejus sanguis a nobili dignoscatur; fatemur nihilominus, nobilitatem passim imprimere in illis, in quibus nitet, quosdam gloriæ, magnificentiæ, Magnitudinis, & generositatis characteres, qui ad Virtutem disponunt, & fieri possunt gratiæ instrumenta. Ideo Providentia Dei oblectata est, hanc quoque prærogativam præparare Mariæ, ut illam ad Dei Maternitatem disponeret. *Idem.*

Momentū Nativitatis Mariæ non considerari debet tamquam solum & separatum ab eo, quod deinde futurum est.

Quamvis gaudium nostrum restemus in Principum virorum, maximeque Regum nativitate, tum conjicimus tantum oculos in præteritum, vel in præsens, sed etiam in futurum. Non respicitur quod sunt, sed etiam quod aliquando futuri sunt; non consideratur solum momentum nativitatis eorum, tamquam a reliquis avulsum; sed tamquam initium gloriosæ vitæ, & præclararum rerum deinceps gerendarum, quarum nitor in antecessum rutilat, ut diem hanc nitidiorem efficiant; & qui delecti sunt ad laudibus extollendam horum Principum nativitatem, potissimum immorantur in spe futurorum, vaticinantur quidquid illi facturi sint, consulunt horoscoporum magnalia, ut quanta futura sit eorum gloria, conjectura assequantur. Verum si hoc pacto spectatur communis Regum, & Principum nativitas; si in antecessum huic momento adnectitur quidquid deinceps in eorum vita successurum est, ut his considerationibus magis eluceat, quamvis eventus ut plurimum fallant spem de virtutibus illorum conceptam; potiori tamen jure hodierna die Mariæ Nativitatem laudaturi ad hoc momentum referre possumus, quidquid in reliquum vitæ spatium factura est: neque enim fallacia hæc sunt præsagia incertis eventibus innixa; sed incumbentia prædestinationi Dei, qui falli non potest. *Idem.*

Astrum Dominans Nativitati Mariæ est J. C.

Ne laboremus considerare sydera, ut Mariæ detegamus horoscopum: Astrum illius Nativitati prædominans est JESUS, & sicuti Sanctus Augustinus verba faciens de stella, quæ nato Domino apparuit, ait. Stellam nequaquam fuisse fatum pueri; sed puerum fuisse fatum stellæ, quia hæc nonnisi propter illum lucebat; dicamus pariter JESUM, qui ex hac Virgine nasciturus est, esse illius fatum, & sydus. Maria nonnisi propter illum nascitur, & non nascitur, nisi ut ille nascatur. *Idem.*

Æquum est, ut creaturæ omnes obsequium præstent Reginæ suæ in Mundum venienti.

Maria hodierna die nascitur, ut intra aliquot annos Rex Cæli, ac terræ nascatur; & per hanc divinam Maternitatem, ecce jam designata est omnium creaturarum Regina. Justitiæ igitur, & gratitudinis ordo postulat, ut omnes creaturæ hodie coeant Reginæ suæ honorem delaturæ, cujus admirabilia privilegia hactenus ignorata lituerunt, ut æquissimo perfungantur munere, quandoquidem Ecclesia testatur, Mariæ Nativitatem gaudium universo Mundo attulisse: *Nativitas tua, Dei Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit universo Mundo.* Fieri nequit, quo minus Mundus ediderit lætitiæ hujus monumenta, sed undenam profectum est, hæc nequaquam palam enitescere? Inde hoc factum est quod Mundus impius particeps non fuit felicis hujus Nativitatis, sed Mundus Sanctus tantummodo, quoniam lætitia, quam Mundo affert, extenditur solum ad illius consanguineos, ad Angelos, ad Verbum æternum; quæ omnia latent, & sunt abscondita; sed si nobis integrum esset pervadere mysticas hasce umbras, quot ibi inveniremus utilissima documenta! *Sermo Manuscriptus.*

Cur tanta nobis suppetit gaudendi causa in Nativitate Mariæ.

Natalis dies non solum apud infideles nonnullos, verum etiam apud fideles, & justos olim fuit dies lacrymarum; & quod mirabilius est, dies maledictionis. Sapiens beatos vocat illos, qui quam primum fato funguntur; beatiores, qui nunquam nati sunt, atque asserit diem mortis beatiorem esse die nativita-

Eccles. 7.

tis: *Melior est dies mortis die nativitatis*; & quod majorem in me ciet admirationem, Sanctus Job imprecationibus obruit diem quo in lucem editus fuit: *Pereat dies in qua natus sum.* Undenam ergo Sancta hac die Nativitatis Mariæ lacrymæ convertuntur in gaudium, gemitus in Epinicia, & maledictio in benedictionem? Quod sydus adeo propitium præest huic Nativitati, quæ universum orbem lætificat? *Nativitas tua, Dei Genitrix Virgo, gaudium annuntiavit universo Mundo*; vel quod novum privilegium concomitatur illam, quæ hodierna die nascitur! Cum ceteri, qui ante ipsam nati sunt, tristitiæ, mœrorisque causam attulerint? Inde hoc factum est, quia hæc nativitas annuntiat Mundo bonum universale, annuntiat adventum communis Redemptoris, idæoque communem lætitiam. Dat nobis principium nostræ felicitatis, ejusque præparat consummationem: dat nobis arborem vitæ, fructumque præparat: dat nobis Matrem Redemptoris, eumdemque præparat Redemptorem. Facit, ut illucescat aurora, quæ peccati noctem concludit, & aperit diem gratiæ, mundique tenebras dissipat. Per hanc Nativitatem compleri incipiunt Prophetiæ, promissiones implentur, cessant figuræ, mala cessant, umbræ evanescunt, prodeunt veritates, Redemptor accedit, mala desinunt, & omnia in nos bona perveniunt: ita ut secundum Sanctorum Patrum verba Mariæ Nativitas sit nativitas nostræ felicitatis. Hæc aurora est diei nostræ reconciliationis, initium manifestationis Mysterii latentis in sinu antiquorum dierum; hoc tempus est, quod elegit Deus, ut de Cælorum vertice veniat ad visitandos eos, qui in tenebris, & in mortis umbra latebant. *Molinier non sine quadam mutatione.*

Difficultas quæ occurrit laudantibus Principium dū ... non occurrit in illis, qui Mariæ celebrant Nativitatem.

Nullum Orationis genus tantum facessit negotium Oratoribus, quam quod fieri consuevit in principum ortu; quid enim dici potest de infante nuperrime nato? Seu id cogitemus, quod est primis vitæ ejus momentis, seu illi velimus hærere, quod in posterum futurus est; sive ad trutinam vocetur quod fecit, seu quod facturus est, nullus invenitur aditus, per quem dicendi copia inveniatur. Primis illis momentis homo est valde imperfectus, & qui a brutis non differt hac una in re, quia aliquando rationis usum est habiturus. Quod ad futurum spectat, hoc unum prævideri potest, non defuturas illi miserias; ceterum latet utrum probus futurus sit, an improbus, ingenio pollens, an rudis; liberalis, an avarus, generosus, an iners; utrum gloriæ studiosus, an ignavus; verbo nihil fecit adhuc, & quid deinceps facturus sit, ignoratur. Hoc ipsum de Maria dici non potest: quamvis nuper in lucem venerit, liquet ipsam jam plurimum fecisse,

& igno-

& ignorare non licet nobis, quid sit imposterum futura; quoniam ejus historia jam ante plurima sæcula in Sanctis Libris scripta est, & Prophetæ plura dixere, quam Evangelistæ scripturi sint. Maria venit in Mundum meritis cumulata, scimus certo certius ipsam cumulaturam esse Mundum felicitate, & benedictionibus. Non igitur admodum laboraturus sum, ad argumentum elogii sui deligendum. *Pater de la Colombiere primo sermone de Nativitate Mariæ.*

Quid fecerit Maria ab ortu suo, & quas Virtutes exercuerit.

Si quæris, quid fecerit hæc Virgo Sancta ab ipsa Nativitate, ipsoque primo momento, ex quo vitam accepit, dicere sufficit ipsam fecisse, quidquid facere poterat cum immenso hoc gratiarum fundo, & cum omnibus iis dispositionibus, de quibus locuti sumus. Nullum ex naturalibus hisce talentis, nulla ex infusis id genus qualitatibus, in illa otiosa fuit; omnia operata sunt, omnia fructum attulerunt: ex eo tempore tota illius mens vacavit cognitioni Dei, laudibus ejusdem prædicandis, & eodem ejusdem amori. Quinam amor! O Deus! quæ flamma! ne breve quidem amisit momentum, quo cessaverit amare Deum, eumque tanta, quanta poterat, prosequi dilectione cum ea gratia, qua nunquam plena non fuit. Eruditissimorum Theologorum doctrina est, ipsam nunquam habuisse inefficacia subsidia, & nihil unquam habuisse, quod non statim poneret in lucro, & ex quo non hauriret fructum illum, qui maximus percipi poterat; ita ut bonis priorum fructuum usus incessanter alios produceret, & incessanter semper amaret; *Mens Virginis in ardore dilectionis continuo renovatur. Idem.*

Hujus Veritatis consideratio.

Cum nobis jam sit de hac veritate persuasum, paulisper in nosmetipsos animum advertamus. Non quæro ex vobis Fideles, utrum inceperitis diligere Deum æque celeriter ac Sancta Virgo: hoc nequaquam integrum fuit vobis; quæro tantum utrum post multos annos, quorum jacturam fecistis, saltem aliquando incepistis. Non quæro ex vobis, utrum ad illius exemplum in lucro posueritis Cælestes omnes afflatus, omnes motus Cælitus vobis immissos, ex quo rationis usum estis adepti: quæro tantum utrum Cæleste hoc semen germinaverit in corde vestro; & quem in vobis fructum pepererit? Audacter dicite, ullamne inde utilitatem percepistis? Vos ne in Dei amore ardentiores cognoscitis? Divinæ voluntati estis obedientiores; ac in malis, atque adversis, quæ vobis incidunt, patientiores? &c. *Idem.*

Cum S. Virgo obtinuerit rationis usum, & libertatem, potuit crescere in Virtutibus ab ipso primo vitæ suæ articulo.

Quænam extitit Sanctæ hujus Virginis felicitas, statim ac esse cœpit, potuisse Deum suum cognoscere, & amare! Credibile est enim, Deum nequaquam hanc illi gratiam negasse? Quænam illius extitit jactura, si sex, vel septem anni fuissent illi expectandi, donec spiritus illius efflorescerat, & bonum a malo secernere posset, quin interea temporis quidquam mereretur? Cogitari ne potest, Deum tandiu tanto bono illam privasse? Cum illam præparare vellet, eamque disponere ad Maternitatem Filio suo dignam, nonne æquum erat, ut quin momenti jacturam faceret, melius se disponeret huic dignitati, quam tot annos inutiliter terendo? Nonne hac de caussa præventa fuit tot benedictionibus Cæli, & gratiis, quæ semper magis, magisque percrebrescebant, & illam in singula momenta recentibus incrementis cumulabant. *Pater Hainctave, Meditatione in hunc festum diem.*

Cur voluit Deus, ut Maria de nobili progenie oriretur.

Quamvis voluit Deus, ut Matris suæ Nativitas obscuro esset in loco, & hominum oculos falleret; attamen disposuit omnia, ut Maria ex adeo illustri progenie oriretur, ita ut inter Majores suos & Reges, & Summos Pontifices recenseret. Verum quis ignorat, in illius genealogia, quæ tanta cura descripta est, Deum id unum spectasse, quomodo remuneraretur fidem Abrahæ, Isaac, & Jacob, non autem ut Mariæ daret avos, qui in Mundo opibus enitescerent? Ad hæc quis ignorat, Deum ideo eduxisse Matrem suam ex regio, & illustri genere, ut doceret Terræ principes hanc quidem Magnitudinem nequaquam oppositam esse Sanctitati, & e contra sterni posse tamquam fundamentum aliquod eminenti virtuti; inde vero Magnitudinem sine Sanctitate titulum esse nullius pretii coram Deo? Ita est. Deus Mariam ex illustri progenie, ac regio semine ortam voluit, ut erudiret Principes, non ut commendaret Matrem his qualitatibus, quas flocci facit. Verum quis ignorat, si hodie videtur Ecclesia honori vertere Mariæ præcelsam hanc originem, id agere, ut nobis apertiori modo detegat hanc Religionis nostræ Nativitatem, hæc omnia sine gratia, & extra gratiam nullius esse meriti, & nequaquam probibitura fuisse, quo minus Maria fieret in persona sua objectum iræ Dei; non autem argumentum allatura ad incompatibilis hujus Virginis elogium in sola illustris genealogiæ recitatione celebrandum. *Sermo Manuscriptus Patris Stephani Chamillard.*

Maria non habuit optandi locum, ut S. Job, se natam non fuisse.

Olim Sanctus Vir Job confundens infinita mala, quæ sibi acciderunt in vita cum privilegiis, & felicitate suæ nativitatis, millies optavit se nunquam diei lucem vidisse, & voluisset, diem, qua in Mundi lucem venerat, sibi nunquam illuxisse. *Pereat dies in qua natus sum.* Quis nostrum, Fideles quosdam miseros vitæ suæ locos considerans non potuisset potiori jure, quam Sanctus iste Vir plorare diem, in qua natus est, & cum Job dicere: *Pereat dies in qua natus sum*, & quæ me in tot, ac tanta mala redegit. Hoc ipsum de Sancta Virgine dici non potest; quo magis emicat egregiis privilegiis suis super ceteras meras creaturas, eo magis dies Nativitatis suæ celebrandus est per ea omnia, quibus gloria ejus augetur, quandoquidem bajulat in sinu suo Justitiæ solem, quem genuit. Hac die radiis ejusdem erat illustranda, & in partem luminis ejusdem arcessenda. Mater illius, qui salutis est auctor, primo omnium donis, & gratiis illius erat cumulanda; Sancta, & gloriosa Mariæ Nativitas, quæ hodie nobis maxima qua fieri potest magnificentia, celebranda est; quandoquidem adeo præclara est; admirabilis Nativitas! quæ esse debet prototypus Sanctificationis nostræ, & ipsi nostræ fundamentum. *Sermo Manuscriptus.*

Non naturalia bona, sed gratia consideranda est in Mariæ Nativitate.

Deus illam creaturus, quæ ventura erat in Mundum, futura Mater ipsius, cum tota ea perfectione quam tanta dignitas postulabat, voluit proculdubio simul congerere in hac illustri persona omnia privilegia: cum enim emineret ceteris, quæ superiora sæcula oriri conspexerant, pluribus etiam nitescere debebat prærogativis. Pro nihilo habeamus omnia naturalia bona, quæ addere voluit amplitudini Generis ejus; sed admiremur omnes gratiæ thesauros, quibus illius decoravit animam, ut ad altissimum attolleret gradum, ad quem contendere valeat mera creatura; & quorsum tanta hæc profusio? quorsum hæc distinctio; quia JESUS erat ex illa nasciturus: *De qua natus est JESUS.* Pater Æternus illam cumulavit gratiis ex eo momento, quo extra nihilum esse cœpit; & hæc gratia totum constituit decorem Nativitatis, totam illius magnitudinem, totam ipsius nobilitatem, & id quod nobis potissimum in illius Nativitate colendum est. Non ita, Fideles. Non est spiritus, neque meritum hujus Infantis jam majus, quam in illis, quæ provectiores erant ætate, non sublime genus, non nobilitas Virginis ortæ de Regibus Juda, & de vetustissima Mundi familia; non inquam hoc est pulcherrimum Nativitatis ejusdem ornamentum. Si in his immorati fuerimus prorsus humanis prærogativis, licet niteant, & rutilent, profanum potius quam Sanctum elucubraremur elogium, & injuriam faceremus legibus nostræ Religionis, jubentis in Solemnitate Nativitatis hujus, nos haurire ejus elogium a gratia, quam ei contulit JESUS CHRISTUS, cujus illa Mater est. *Idem.*

Maria [illegible] gloriam in Nativitate sua, ubi alii [illegible] unde erubescant.

Proprium Sanctæ Virginis est magnitudinem, & gloriam ibi invenire, ubi alii dedecus, & humiliationem inveniunt; eaque de caussa hodierna die applicat illi Ecclesia verba illa ex Canticis desumpta, quam pulcri gressus tui, Principis Filia! Gradus primus; & primus mortalium omnium ingressus est illorum in Mundum introitus; sed hic ingressus, quam turpis est, & indecorus filiis Adam! Reges, & Monarchæ licet nobili, ac illustri Sanguine nati, quamvis purpura involuti, æquissimas inveniunt caussas sese confundendi, atque humiliandi. Ædes magnificæ, & aulicorum turba, qui illos nascentes excipiunt, ipsos curis non eximunt; nascuntur eo modo quo subditi sui, & tamquam novissimi hominum, circumdati infirmitatibus, atque miseriis; nascuntur inimici Dei, & peccatores in sinu matrum suarum; destinati sunt, ut lucem amittant, quam vix salutarunt; & vix vivere inceperunt, cum jam morte damnantur. Terræ Principes, illi ipsi, quos vota, ac preces populorum flagitarunt impensius, nonnunquam nascuntur futuri deinceps Mundi dedecus, & excidium, cujus felicitatem, & gloriam videbantur constituturi. Sed Maria per privilegium uni sibi concessum, colligit in se eas prærogativas, quas nemo alius præter ipsam obtinuit, & quæ illam beatam, ac gloriosam efficiunt. *Auctor recens.*

Quid efficiat Sanctæ Virginis Nativitatem felicem, & gloriosam.

Ortam ducere ex illustri familia, in venis nobile genus gestare, inter Majores suos Principes, & Reges censere, nasci prædivitem bonis spiritus, & corporis, nasci per peculiare Providentiæ consilium, nasci tandem ad magna, & ad Mundi honorem, & gloriam, hæc proculdubio felix, & gloriosa est Nativitas; ideoque dico, Sanctam Virginem in Nativitate sua gloria, & honore fuisse cumulatam. Aliorum hominum nativitas generalis tantum Providentiæ effectus est; & cum accidit, ut plurimum ignoratur, Naturæ solius opus est; sed Nativitas Mariæ peculiaris providentiæ est effectus; peculiari Domini jussu venit in Mundum, & Deus in Consiliis suis nequaquam cum reliqua creaturarum suarum turba commiscuit; illam seorsim respexit; Dominus, inquit illa, possedit me singulari modo in principio viarum suarum: Nativitas mea ab initio, & ante sæcula decreta fuit, & sicuti Deus peculiari decreto Filii sui Incarnationem constituit, ita peculiari decreto determinavit illius Nativitatem, ex qua Filius suus erat nasciturus, *Idem.*

Esse

A quali Beata Virgo destinata esset a Nativitate sua.

Esse creaturarum omnium Sanctissimam in Cælo, & in terra, esse in gloria celsissimam, esse objectum cultus omnium mortalium; esse totius Mundi felicitatem, & gloriam, nonne magnum aliquid hoc est? Hoc illud est, ad quod Maria ab ipsa Nativitate sua destinata est. Cresce tantum, Filia, cresce, & cumulus gloriæ, atque magnalium erit portio tua ... Sexcenta ædificabuntur, atque fabricabuntur in illius honorem templa; altaria mille illius memoriæ dicata in nominis sui gloriam fumabunt; nomen ejus coletur usque in extremis terrarum plagis; sexcenti festi dies in illius honorem instituentur: Ordines integri Religiosorum erigentur, quorum aliiquidem ejus insignia deferre gloriabuntur, alii vero servi illius nuncupari concupiscent: tandem erit illi per eminentes virtutes suas Mundi gloria &c. *Idem*.

Jure Ecclesia celebrat Nativitatem illius, quæ Dei Mater erat futura.

Jure optimo Ecclesia insignem celebrat festivitatem die natali Sanctissimæ Virginis; dicere enim possumus, secundum Sancti Augustini sententiam, hunc esse natalitium diem salutis humanæ. Ecclesia considerat nascentem hanc Virginem, velut sydus potens, ac salutare, quod ad totius orbis felicitatem coruscat; velut fulgidum astrum, quod incipit rutilare inter horribilem mundi totius confusionem, quod incipit mulcere fluctus, ac tenebras dissipare, ac pollicetur, se nobis quamprimum ducem futurum, ut in portum perveniamus. Ipsa illam respicit tamquam auroram beatam, quam non multo post subsecuturus est Sol Justitiæ ad Gentes omnes gratiarum suarum luminibus illustrandas. Profecto Mariæ Nativitas pignus est pretiosum reconciliationis Dei cum hominibus; certum signum est divinæ erga nos Misericordiæ, verissimum est nostræ salutis auspicium. Virgo nascens est, ut ita dicam, mysticus ille Cælestis arcus ex terræ nubibus, & gratiæ luminibus efformatus, quem Deus ostentat ad nos certos faciendos, se jam decrevisse ultionum suarum diluvium in suaves gratiarum, & benedictionum imbres convertere. Merito igitur hodierno die magnis plausibus exultat Ecclesia, & vult ut Mariæ magnos tribuamus honores, gratumque animum testemur. *Verjus in Panegyricis*.

Gaudii quod lætitiæ veteri restiterat sunt in Nativitate hac tandem expositata.

Hæc dies est Nativitatis Sanctæ Virginis, quam expectabant ante tot sæcula fideles, quam tanto cum gaudio Prophetæ nuntiaverant, quam omnes veteris Testamenti Sancti votis omnibus conceperant. Credere possumus Angelos, ut gaudia sua testarentur, attulisse nuntium Sancto Joachim, & Annæ; quandoquidem parentes Isaac, Simsonis, & Sancti Joannis Baptistæ eodem favore digni habiti sunt; neque dubitandum est, quominus in orbe universo illam præcesserint multa prodigia ad innuendum brevissimum tempus factum iri felicissimam mutationem. Quæ lætitiæ caussa in terris, ubi visa est illa quæ paritura erat Mundi Salvatorem, Liberatorem, & Regem! Quæ furoris caussa dæmonibus, ubi vident consurgere formosam hanc Stellam ex Jacob, quam quidam ex eorum Prophetis nuntiaverat: *Orietur stella ex Jacob*, dixit Balaam in libro Numerorum. Hanc pro cometa fatali suo imperio respiciunt, imperii sui excidium, ac tyrannidis finem portendente. *Idem*.

Num. cap. 24.

Qua in re hæc Creatura est Angelis præferenda, licet sit adhuc infans.

Verum est Mariam esse adhuc infantem, cui Natura videtur dedisse tantum vagitus, atque ploratus ut conqueratur de miseriis vitæ, in quam ingreditur, & hac de caussa inferior esse Angelis, qui æternis felicitatibus perfruuntur. Sed hæc destinata est, ut sinu suo eum gerat, quem Cælum, & terra capere nequeunt; sed electa est, ut pariat Deum, coram quo Seraphim contremiscunt. Hoc illam infinite super omnes Angelorum choros attollit; & dici potest de illa æque ac de Filio suo. *Tanto melior Angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hæreditavit*. Ita est: Augustum hoc Nomen Deiparæ, ad quod destinata est, attollit eam super quidquid sublimius est in conditione omnium spirituum Cælestium. Hinc ex hoc præclarissimo Genitricis Dei titulo omnem recipit magnitudinem suam, & prærogativas omnes, quibus ceteris creaturis præcellit; & in hunc finem nascitur hodie. *Idem*.

Paupertas & abjectio Nativitatis Mariæ non decet quæ Mundi vanitatem contemptura erat.

Quod pertinet ad exteriora bona, quæ fortunæ dicuntur, Sanctissima Virgo fere destituta est; non oritur illa superbo in palatio, neque in purpura; neque sub umbella in Mundum ingreditur: non videtur circum ejus incunabula ministrorum turba, & famulorum: obscuro nascitur loco, humilique, ut nos docere incipiat, quæ Filius suus in præsepio docturus est; terræ videlicet vanitates esse contemnendas, quoniam homo in incunabulis cum sit miserrimus, & superbissimus omnium animantium, tot hæc exterior pompa, & totus hic vanitatis apparatus illius augent superbiam, quin miseriam imminuant. Quam decet Matrem Dei-Hominis paupertas, qui per humilitatem suam dæmonis contereret superbiam, & confunderet sua nuditate, infirmitate, egestate Mundi vanitatem, superfluitatem, & luxum; Sed divitiæ Virginis omnes sunt in anima ejus: *Omnis gloria filiæ Regis ab intus*. In interiori parte illius ostendat Deus suam magnificentiam: jam omnes aperit gratiarum suarum thesauros. *Idem*.

Psalm. 44.

Sola Sanctitas emicuit in Mariæ Nativitate, cum aliorum Nativitas pompa, & solemnitate celebratur.

Virgo Sanctissima nasceris, & quod tua in Nativitate refulget, eamque beatam fecit, non est Majorum tuorum gloria, neque Generis tui nobilitas. Alii ideis Mundi occupati hæc Naturæ bona plurimi faciunt, ex Patriarchis, & Regibus ortam coram Deo non avitarum fulgor dignitatum, non nobilitas, non potentia, non præclare res gestæ commendant; Sanctitas sola, quæ constituit felicitatem Conceptionis tuæ, facit enim gloriosæ tuæ Nativitatis felicitatem. Nasceris, non sicut Mundi Principes in splendore, non sicut Reges terræ inter sæculi pompas; sed sine his pompis, sine hoc fulgore, Nativitas tua, licet obscura videatur, præferenda est nativitati Principum, & Regum omnium. Nascuntur illi in peccatis, iræ filii, Dei odio digni, ejusque Justitiæ suppliciis expositi? Tu vero nascens es objectum, in quo tibi complacet Deus, dilecta Altissimi Filia, uberrimis benedictionibus ejus cumulata, quas adhuc in momento Nativitatis suæ multiplicasti. Locuples hoc talentum non fuit inutile in manibus tuis, & primum quod præstas obsequium Creatori tuo in Mundum ingressa, est gratias agere illi pro summo ob singularissimum illius beneficium, ejusque illi fructus offerre. Hoc veram constituit gloriam tuam. Nimis enim vulgare esset privilegium temporalis fortunæ, & perituræ divitiæ: nimis communis esset distinctio humana, honores inepti, & fulgor inanis, quo oculi perstringuntur: Nasceris pauper & vives pauper: Nasceris Mundo incognita, & Mundo incognita vives: sed in paupertate tua possides omnia; possides enim gratiam, unicum illud bonum, quod ceteris bonis aliis præstat: in hac tua humilitatis specie ad altissimum dignitatis verticem ascendis: gratia enim, qua commendaris, illa ipsa est in eminentissimo gradu. *Pater le Valois, tom. 4. Operum Asceticorum*.

Vota, & congratulatio nostra cum Virgine propter felicitatem illius Nativitatem.

Cresce, Virgo nascens, cresce, & Deo, qui te nasci voluit, & tibi, quam in hanc lucem emisit, & nobis, pro quibus nata es. Tu aliquando paritura es hunc Deum ipsum, a quo hodierna die accipis Nativitatem, & ex illius sinu egressa, illum tuo es complexura: vive, & cresce, ut præpares illi Tabernaculum suum. Sese in tuo sinu concludens collaturus est tibi eximium characterem, teque ad divinam attollet Maternitatem; vive, & cresce ad hanc adeo excelsam dignitatem, & destinatam tibi gloriam. Denique per te venire cupit ad nos, & nos inde eripere de servitute: Vive, & cresce ad salutem nostram, ut paras Liberatorem, quem præstolamur. *Idem*.

Similitudine Intemerata inter Parentes Æternum, Mariam, & S. Annam.

Quomodonam concipitis Mariam in Nativitate sua perfectissimam esse Dei, post JESUM CHRISTUM, imaginem? Numquid communicavit illi aliquot ex infinitis perfectionibus suis eo in gradu, qui decet Deum? Verum constat inter totum, & nihilum, inter Creatorem, & creaturam nullam inveniri posse proportionem. Undenam ergo Maria Nascens est adeo perfecta Divinitatis imago? Inde, quia ipsa purissimum est opus gratiæ, quod natura unquam elaboravit, cum sanguinis ardor, & concupiscentiæ fumi jam essent extincti in Joachim, & Anna, ut locus fieret omnipotentiæ, atque ut divina hæc efformaretur puella, cujus Conceptionem, & Nativitatem Sanctus Joannes descripsit luculentius, quam alias, cum ait illam ex Deo, non ex hominis voluntate fuisse conceptam. *Qui non ex Sanguinibus, neque ex voluntate carnis, sed ex Deo nati sunt*. Mihi igitur fingo Mariam in sterili Sanctæ Annæ sinu, tamquam terras illas, quæ in extima superficie nihil producunt: ibi nullas arbores, nullumque semen vides. & nihilominus continent in sinu suo auri, argentique metalla. Ita Deus, cui omnia perspecta sunt, & explorata, respiciebat Mariam in Annæ sinu tamquam illam, quam Filii sui Matrem destinabat futuram. Ita cum vellet aliquam inveniri similitudinem inter se genitentem ut Deum decebat, & Virginem, quæ sine Virginitatis jactura Mater evaderet; voluit etiam ut aliqua inveniretur similitudo inter diutinam sterilitatem, quæ ad Patris Æterni Virginitatem accedebat & Mariæ Virginitatem, quæ sterilitas erat nihilominus fœcunda; nam fecus ac semper fœcunda erat Virginitas Patris, & sicut Virginitas Mariæ, cujus Deus-Homo terminus erat fœcunditatis. *Idem*.

Cur Maria comparetur Auroræ.

Contineamus nosmet intra Mysterium Nativitatis Mariæ, quin in cursu vitæ ejus argumenta inquiramus Magnitudinis, & admirationis. Hæc sollemnitas enim satis copiæ suppeditat, quin lucem emendicemus ab aliis Mysteriis hujus Deiparæ; & quin illa confundamus. Relinquimus singulis argumentis, quidquid unicuique singulare est, & rutilantem hanc Auroram contemplemur. *Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens? Pulcra ut luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata*. Profecto ad quid nostra nos curiositas agit ubi videmus puerum nasci? Nonne ut inspiciamus in facies ipsius lineamenta, quem imitemur,

tur, & cum puer ex illustribus genitoribus nascitur, singuli quærunt sortem illius in signis, quæ in illo enitescunt. Ad cognoscendam autem omnem Mariæ Magnitudinem, & dignitatem, dicendum est, post JESUM CHRISTUM, hanc illam esse, quæ ex creaturis omnibus creata fuit ad Dei similitudinem; hujus lineamenta magis expressa præ se ferre; hanc plus hausisse luminis ex hoc lucis Oceano, unde emersit; plus perfectionis ex divino authographo expressisse, denique in ea simillimos characteres divinæ similitudinis elucere. Addendum est, hanc Auroram esse, quæ Solem justitiæ nobis pollicetur, & sicuti Aurora Solem prænuntiat, tenebras dissipat, naturam lætificat, novamque illi speciem inducit; Mariam similiter polliceri, non solum ipsam benedictam esse inter Mulieres; sed ex sinu suo Virginali proditurum esse filium, qui inter omnes gentes benedictionibus erit cumulandus. *Ex Sermone Manuscripto.*

Ærumnæ nostræ cū Mariæ privilegiis comparatæ.

Omnia Nativitatis Mariæ privilegia quomodo oculis nostris objiciunt nostras calamitates! Quæ major calamitas, quam nascentem nasci miserum Sathanæ mancipium; involuntarium hoc scelus addere sexcentis personalibus, ex nostra voluntate pendentibus; abuti nostra ratione, & a divino Capite nostro separari per id, quod illi indivisos deberet conjungere? Quot dies, menses, & anni perditi. Quam bene cum Sancto quodam pœnitente dicere possumus. *Quot menses habui vacuos!* In vanum accepimus animam nostram. *In vanum accepit animam suam.* Quam sero cognovimus, & amavimus Deum, pulcritudinem hanc semper antiquam, & semper novam, quemadmodum conquerebatur Sanctus Augustinus! Heu! Infantiæ tenebris succedunt, adolescentiæ flagitia; his ætatis provectioris mala, quæ pretiosissima vitæ auferunt momenta. Errores mentis, cordis corruptio, cupiditatum violentia, fallentium objectorum præsentia, proximæ occasiones, nonne sæpe nos usque ad mortis portas adducunt? Talis est via, quo infelix nostra proclivitas rapit. Maria nascens aliud adfert pondus, quod illam semper sursum attollit; quod illam a creatis omnibus divellit. Illa nullos habet vacuos dies, nec momenta; omnia in illa sunt plena; ab initio Nativitatis illius ad extremum usque spiritum, unum habet jugem actum amoris assidui; de illa dicendum est, quod de Justi Justitia, quam Scriptura describit; sicuti lumen fulget in ortu, ac semper crescit usque in perfectam diem, atque meridiem, ita nascentem in Maria Justitiam, justitiam hanc Originalem ab ipsis incunabulis in illa enitescere; lumini huic nullas nubes, nullasque officere tenebras, sed has dissipari, & ipsum semper augeri donec ad extremam suam perfectionem perveniat. *Auctor recens.*

Jobi 7.

Psalm 23.

Maria ab ipsa Nativitate gratiis cumulata.

Antequam Maria in lucem ederetur, erat imago Divinitatis abscondita, & ex quo prodiit, imago ista manifestata est. Beati Spiritus, vos illam estis admirati; hæc fuit vobis lætitiæ dies, & ideo laudastis Dei Filium, quemadmodum testatur Ecclesia: *De cujus Nativitate gaudent Angeli, & collaudant Filium Dei.* Omnia Cælestia dona, omnesque virtutes, quas fundit Deus in alias Creaturas, in illa conjuncta sunt. Anima sine labe, corpus sine sordibus, Anima, & corpus tot benedictionibus repleta; ut Sanctus Sanctorum Statim hanc Virginem in Sanctuarium delegerit; *Sanctuarium Spiritus Sancti*: Natura, & gratia conspiraverunt, ut illam formosissimam redderent. Quinam pudor in fronte! Quæ Majestas in ore! quæ in oculis modestia! Quantum illecebrarum hæc Regis filia extrinsecus habet? Intus autem quantum decoris, & gloriæ? *Omnis gloria filiæ Regis ab intus?* Id quærite a Gersone, dicet ille vobis, quemadmodum princeps Archangelorum possidet omnes perfectiones eorum, qui sibi sunt inferiores; ita Mariam Archangelorum Reginam possidere Virtutes Sanctorum omnium ab ipso suæ Nativitatis articulo, earumque actus ab illa productum iri prout ratio sua sese evolvet, easque omnes in praxim rediget in supremo perfectionis gradu, secundum multiplices occasiones, quas illi aperiet Providentia. Interrogate Sanctum Bernardum, & dicet, dubitandum non esse, quominus ingentia bona, quæ receperunt illi, qui per gratuitam electionem a Deo benedicti fuerunt, concessa fuerint huic Virgini per Ministerium, & consensum cujus omne genus humanum vitam recepit. Dionysium Carthusianum sciscitamini, & affirmabit, post singulares gratias, quas JESU CHRISTI recepit Humanitas, illas quibus cumulata fuit primis Nativitatis momentis Maria, primum obtinere locum: sicuti operæ pretium erat, ut humana natura, quam personæ suæ adsciscere volebat Deus, esset ornata omnibus gratiis sanctificantibus, & gratuitis; decuisse, ut Virgo, quam sibi in Matrem delegerat, veniens in Mundum prædita esset Cælestibus hisce donis, quæ dignitatis suæ sublimitas flagitabat. *Elogia Historica.*

Psalm. 44.

Humilitas Nativitatis Mariæ cum J. C.

Thesaurus Nativitatis Mariæ thesaurus est Mundo absconditus. Spiritus Sanctus, qui moderatur omnes Nativitatis ejusdem circumstantias, & prima adeo pretiosæ vitæ momenta, imprimit jam in Maria humilitatis lineamenta; quia ibi humilis JESUS CHRISTUS aliquando nasciturus est. Profecto cum ejus Nativitas consequens sit Nativitatis JESU CHRISTI secundum divina Consilia, opus est, ut aliqua in re repræsentet exinanitionem, per quam venturus est in Mundum, & quæ futura est fundamentum omnium Mysteriorum, ac vitæ totius. Igitur colo te, Virgo Sancta, nascentem quidem in Mundum, sed Mundo ignotam; in familia Sanctissima quidem, & augustissima, quæ fuerit in terris, sed cujus status, & magnitudo de gradu deciderat; nascentem per miraculum, sed miraculum absconditum; nascentem cum Anima repleta gratiis, & inauditis prærogativis, sed cooperta communibus corporis infirmitatibus: destinatam ex tunc, ut Dei Mater esset, sed adhuc miseriis Adæ subjectam. Homines igitur discant ex hoc Dei de Maria consilio, & ea dispositionibus, quas posuit in corde ejus ab eo temporis momento, negligere externa bona, & contemnere quidquid illos supra aliorum nativitatem extollit; tegere gratias, & dona Dei vero amore humilitatis JESU CHRISTI; nolle inter ceteros enitescere; pluris facere gratiam pertinendi ad JESUM CHRISTUM per Nativitatem Sanctam, atque Spiritualem, quam ab illo recipimus in baptismo, ubi per Spiritum ejus concipimur, & ut ita dicam, formamur ex illius Sanguine, quam omnem Mundi nitorem, & omnia ejusdem magnalia. *Idem.*

humilitate comparata.

Nemo debet ferre magni aliquid ducere, ut forte Maria, nisi quod ad JESUM CHRISTUM pertineat, quo propter ... in ... fieri.

Unde nam fit, quod neque Scriptura Sancta, neque primi Ecclesiæ Scriptores verba fecerint de Mariæ Nativitate? Undenam illius genealogia non invenitur in Sancto Luca nisi sub Nomine Joseph? Nonne id factum est ad confundendam hominum vanitatem in genealogiis ipsorum, & ut doceamur oblivisci quidquid sumus per Adam, & meminisse tantum quid sumus per JESUM CHRISTUM novum Adam. Per baptismum a primi, ad alterius familiam transgredimur, & quidquid speramus ad æternitatem innititur solum regenerationi, quam inde recepimus. Maxima est igitur hominis Christiani dementia gloriari, ut sæpe facere consuescit de ea nobilitate, cujus hæres efficitur per nativitatem nequam, quæ per peccatum sese communicat, & quæ cum Mundo Adæ est peritura. Pauperes e contra, & imo loco nati non erubescant non obliti Mariam in Mundo non apparuisse, nisi postquam tota Majorum suorum gloria ex sua exciderat familia, & hæc jamjam cum aliis erat permixta. Meminerint in nativitate nihil vere esse turpe, nisi peccatum, quod summis est commune simul ac imis; divitibus æque ac egenis. Hujus utrosque pudere decet coram Deo; & hinc coram hominibus etiam debent humiliari. Maria nunquam nobilitatem suam præ se tulit; immo e contra obscuritatem, & abjectionem dilexit. Deus hoc præceperat, ac disposuerat, ut Nativitati JESU CHRISTI deserviret, qui cum nasciturus esset ex progenie David, & Regum Juda, debebat tamen ignorari ad evitandum furorem Herodis, & ut in omnibus exequeretur legem exinanitionis, quam ipsi Pater imposuerat. Maria hujus particeps erat futura in Nativitate sua; & alacriter Cælesti huic paruit imperio. *Idem.*

Maria mundi ingressu offert sese Deo suo.

Vita Filiorum Adam, cum in Mundum ingrediuntur, tota in sensibus est, & habent mentem, & cor, quasi non haberent. Si fidem habemus omnibus Sanctis, Maria usum obtinuit rationis, & voluntatis suæ, & usa est hac libertate, ut se daret Deo & avelleret se a sensibilibus rebus, quibus subjecta erit, ut Creatori suo omnia præstaret fidelis creaturæ officia. Credere possumus, tunc illam intra se dixisse, quod Sanctus Paulus docet dictum fuisse a JESU CHRISTO, cum in Mundum ingrederetur. Venio, Domine, ut faciam voluntatem tuam, & quidquid mihi præcepisti in libro Sapientiæ tuæ; non abnuo humiliari in nativitate mea in oculis hominum, judicans, Moysis instar, qui haberi noluit pro nepote Pharaonis, exinanitionem, & paupertatem majorem esse thesaurum, quam omnes Ægypti divitias, ac universi Mundi gloriam. Non potuimus ipsi in Mundum Ingressi hoc ipsum Deo facere Sacrificium, quia rationis usu destituti eramus; & quamvis illum habuissemus; non nostra, sed Dei voluntas nobis norma fuisset. Hoc igitur munere in præsentiarum perfungamur, quandoquidem Maria nobis præbet exemplum, & dicamus Deo, sicut illa; Domine in Mundum venio, ut faciam Voluntatem tuam; fateor enim admirabilem hanc voluntatem semper debuisse normam esse meæ, & eam, quam in omnibus vitæ meæ actionibus sequi debeo. Devotio mea in Sancta hac Solemnitate erit ad examen revocare in minimis quibuscunque rebus, utrum tu Deus meus, me agere jubeas, & sicuti Sancta Mater tua, nihil sequi nisi motum, & afflatum tuum. *Idem.*

Mariæ humilis in Ortu suo fuit ... futuræ Mater Dei humilis.

Certum est, Mariam ex nobili Davidis progenie prodiisse, & dubitari non potest, quo minus de parentis suæ utero prodierit plena gratiis, & Spiritu

Sancto

Sancto repleta, & hunc adorabilem Spiritum illam replevisse in singulos dies recentibus gratiis, recentibusque Sanctitate, ut dignam efficeret, quæ conferret Virginali Sanguine Corpus Filio Dei, ejusque Mater fieret. Sed thesauri tot gratiarum, atque virtutum latuerunt, quia Deus jam velificabatur Sancta dispositionibus humilitatis Mariæ, & considerabat humilitatem ancillæ suæ, nihil aliud quærentis, quam celare oculos hominum pretiosa dona, quæ ipse in eamdem congesserat? *Respexit humilitatem ancillæ suæ*; quippe Luc. 1. æquum erat, ut ipsa eadem gestaret lineamenta, quæ Filius suus, qui in caligine erat nasciturus. Fideles potissimum considerare debent illud, quod ipsos ædificare potest, & meminisse illam, quæ hodierna die in Mundum ingreditur, destinatam esse, ut sit Mater Dei, Deum tandem promissionum suarum recordatum, & videlicet missurum Salvatorem hominibus, hunc educere ex Jessæa progenie, & Mariam esse germen illud, quod aliquando producturum est florem hunc, super quem Spiritus Sanctus effusurus est cum plenitudine dona sua. Maria ergo Aurora est, ex cujus sinu proditurus est Sol justitiæ. Nosmet colligamus inspecturi, utrum participes simus lætitiæ, qua hodie exultat Ecclesia. Auroræ nativitas, & Solis ortus non exhilarant oculos eorum, qui tenebras diligunt, & Nativitas Mariæ non afficiet gaudio cor eorum, qui de Redemptionis beneficio ne cogitant quidem. Intelligere, oportet, miseriam suam, ut gaudio efferatur videns illam, quæ nobis annuntiat futurum, ut quam primum gravissimum Adæ jugum, quo obruebimur, computrescat. *Computrescet jugum a facie olei. Tornent Anno Christ. ano.*

Congaudere propter gratias a Deo Mariæ collatas. Admiramini, Fratres, gratias, quibus Dominus Mariam cumulavit, ex prima momento Conceptionis ejusdem sanctificat illam in utero Matris suæ, liberans eam ab omni labe noxæ Originalis, auget hanc gratiam momento Nativitatis ejusdem, & dies singuli vitæ Mariæ, non aliud sunt nisi perennia virtutum incrementa. Admiremur ergo, laudemus, & gratias agamus Deo propter insignia hæc beneficia, & mox nosmet colligamus. Nos sanctificati fuimus in aquis baptismi, ubi ex utero matrum egressi fuimus. Servamusne innocentiam, quam in hoc Sacramento recepimus? Nobis curæ est illam augere per praxim virtutum? an potius coinquinavimus illam immixtione cupiditatis, nosmet effrænis concupiscentiæ desideriis mancipantes. Nos igitur pudere debet omnium malorum, quæ patravimus. Fateamur nos esse filios iræ, & extremis esse dignos suppliciis, tu pepercisse nobis immergens nos in balneum, quod Sanguinis tui meritum nobis præparavit. Ibi Sanctam recepimus Nativitatem, in qua carnis, & sanguinis voluntas nullam partem obtinebat, sed ubi facti fuimus divinæ naturæ tuæ consortes, amisimus statim hanc prærogativam, neque alia nobis reliqua spes est, nisi tua misericordia; ad quam promerendam offerimus tibi puritatem, & inviolabilem Mariæ fidelitatem a qua nunquam læsus fuisti. Exemplum quod nobis præbet nascens in Mundo, doceat nos simul facere omnia exteriora bona, & gratias etiam, ceteraque dona tua celare vero humilitatis amore, & toto Cælo pluris facere gratiam, qua tui sumus per sanctam, & spiritualem baptismatis Nativitatem, quam omnem fulgorem, & omnes Mundi hujus honores, atque divitias. *Idem.*

Prærogativa Nativitatis Mariæ, ut digna sit Mater Salvatoris. Ad Rom. 7. In Maria concupiscentia adeo coarctata fuit, ut illa sicut nos exclamare non debeat, *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Cupiditates in illa domitæ sunt, ita ut rationem minime prævertant, sed illam rebus in omnibus subsequantur: ita ut privilegium, quod habuit JESUS CHRISTUS jure naturæ suæ, ut minime inferiori parte perturbaretur, sed illam sibi semper haberet subjectam, Maria per gratiam id obtinuerit, [illegible] semper in illa tranquillitas Sancti fuerit dominata. Dæmon sensit imperium suum labefactari, ubi nasci vidit Creaturam, in quam nullum habuerat dominium, ne in ipso quoque Conceptionis ejus momento, neque in ejus Nativitate. Corpus, & anima Mariæ simul conjuncta fuere, ut fierent templum, & sanctuarium Divinitatis, Corpus hoc sine macula per beniam [illegible] fecunditatem, & hæc anima per gratiarum plenitudinem, Corpus hoc, ut Sanctam præpararet Mansionem Verbo Divino, anima hæc, ut illi in rebus omnibus placeret, Corpus hoc ut illud conciperet, ac pareret; anima hæc ut illi esset pacata, & immutabiliter conformis; talia enim fuerunt Dei de Maria Consilia. Si igitur ex me quæritis, cuinam illa similis sit, vobis dicam similem esse Deo, qui fecit illam ad imaginem suam; & si urgere volueritis interrogationem vestram, ut sciatis, quid vobis Maria polliceatur, dicam, illam nobis promittere Deum, qui cum carnem accepturus sit in sinu illius, fiet & ipse ad imaginem nostram. Ita ex quo Maria nascitur, videtur Verbum Dei dicere Æterno Patri suo verba eadem, quæ olim dixit Angelus Jacob: *dimitte* Gen. 32. *me, jam enim ascendit Aurora*: Mariæ Nativitas ita est conjuncta cum mea, ut illam sequi debeam, ut umbram sequitur corpus. Prophetæ, & Patriarchæ, qui me expectant, & respiciunt Mariæ Nativitatem, tamquam signum meæ, & me brevi producturam putant, quia illa est radix Jesse, quæ productura est florem, super quem Spiritus Domini cum omni plenitudine sui debet quiescere. *Elogia & Sermo.*

Consolamini, afflicti mortales, consolamini; longum hoc intervallum inter Dei Verbum, quod vobis Mariæ Nativitas a Prophetis sæpe promissa & prædicta. datum est, & verbi hujus complementum non amplius vobis crucem figet, vel negotium facesset. Gratiæ, quæ jam eminus vobis monstratæ fuerunt adimplebuntur. Iris jam de Cælo fulget, recordabitur Deus fœderis sui: jam libertatis, ac felicitatis vestræ dies illucescit. Steriles, quæ non peperistis, lætamini, puella quæ oritur ex Annæ sinu pluris valet, quam innumerus puellarum numerus. Super hanc Dominus collocabit lapides necessarios ad sibi domum ædificandam. Hæc est pignus Verbi illius, & signum ipsum, quod dedit vobis: *Ecce Virgo concipiet, &* Isaiæ 7. *pariet Filium, & vocabitur Nomen ejus Emmanuel.* *Ecce* hæc Virgo de domo Jacob, unde prodire debet stella, quæ omnes gentes illuminabit: *Ecce* hæc Radix Jessæa, quæ electum fructum pariet: *Ecce* aurora, quæ pariet Solem Justitiæ. Hæc non est quidem lux vera, non secus ac Joannes Baptista, sed ut ille, & magis etiam quam ille testimonium perhibet vero lumini, quod illuminat omnem hominem venientem in Mundum. *Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.* Hæc est etiam majus Joann. 1. aliquod ipso Præcursore, & Angelis, qui præparat vias ejus, nobis aliquod certius dicit, quam ille. *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata Mundi.* Verbo, hæc illius Mater est, & Ecclesia, quæ quin confundat ordinem festivitatum nostrarum, illarum tempus nostri prævertere, nos hodierna admonet die hanc illam esse, *de qua natus est JESUS*. Dicerantur igitur laudes Deo, [illegible], quæ fideles sunt Verbi ejusdem [illegible], quod nunquam sperare fuisse [illegible] signo Nativitate Mariæ, [illegible] signum est, promissionis Dei ut adimpletum. *Idem.*

Adoro te Deus meus in Nativitate novæ hujus Gratiæ a Deo [illegible] Creaturæ tuæ, quam hodie das Mundo, & quam [illegible] per omnes Adæ Filios, [illegible] tamquam lilium inter spinas per gratiam, & sanctitatem, [illegible] fecernit Nativitatem illius a nativitate aliarum hominum, qui nascuntur inimici tui, & iræ tuæ filii. Promiseras Deus novam hanc Creaturam, in qua incipit illucescere spes peccatorum; & inimicitia, quam posueras, ut promisisti, inter hanc Mulierem, & serpentem, statim in ipsa illius Nativitate deprehenditur, quemadmodum in ipsius Immaculata Conceptione illuxit. Hoc igitur est præludium victoriæ, quam Filius ejus relaturus est aliquando de principibus tenebrarum. Omnes te laudent, tibique benedicant, Domine, quod Mariam elegeris prærogativa adeo singulari, & omnes gratiæ, omnesque misericordiæ, quibus illam prævenisti, laudent te, teque in æternum glorificent. Tu quoque Virgo cælitus data pro salute universæ terræ, benedicaris; & modo Creaturæ omnes salutent te gratia plenam, ut Angeli salutationem prævertant. Nam cor, quod nascitur, est nihilominus cor cumulatissimum Sanctitate Dei præ ceteris, quæ adhuc in rerum natura extiterunt. Spiritus Dei, qui inde facere quærit Templum Sapientiæ æternæ, in antecessum eini it vivam Virtutum omnium imaginem, cujus Incarnata Sapientia futura est verus prototypus. & quousque Spiritus hic adorabilis efformabit ex Virginali tuo Sanguine corpus Filii Dei ipsius, non cessabit in singulos dies cumulare gratias recentes, novamque Sanctitatem, ut anima tua, tuumque corpus dignum fiat Omnipotentis habitaculum. *Auctor Recens.*

DE SANCTO MARIÆ NOMINE, MONITUM.

CUM Festivitas Sancti Nominis Mariæ non ita pridem fuerit instituta ; mirum non est , si nullus ex antiquis Scriptoribus de eadem verba fecerit , & paucissimi recentiores Concionatores peculiarem de illa Sermonem ediderint . Verum Sanctum hoc Nomen apud Christianos ita est venerabile , ut nullus sit Ecclesiæ Pater , qui ejusdem elogium prætermiserit , neque ullus asceticus Auctor , qui de illa singulari veneratione non loquatur . Itaque sicuti ratus non sum hoc mihi prætermittendum esse argumentum verba facienti de Mysteriis Beatæ Virginis , ita arbitratus non sum defuturam mihi rerum copiam ad plures etiam Sermones concinnandos .

Profecto præsupposito , quemadmodum usu , & recto sensu institutum est , nomina exprimere naturam rerum , eaque earum æquam nobis ideam adstruere , & quod pertinet ad personas quibus imponuntur , easdem repræsentare , ac designare ; quod amplius argumentum inveniri potest , quam loqui de sanctitate , virtutibus , meritis , magnalibus , & prærogativis illius , quæ hoc Mariæ Nomine designatur ?

Ad exornandum igitur Augusti hujus Nominis Elogium , quin per omnia Mysteria percurramus cum quibus habet aliquam rationem , opera pretium me facturum ratus sum , me ipsum coarctando ad varias significationes , quas , qui præ ceteris melius linguam primigeniam calluerunt , ex qua desumptum fuit , nobis tradiderunt . Hinc spem nactus sum me viam invenire efficiendi ex argumento , quod satis sterile videtur , plures amplos , novosque Sermones in laudem Sanctæ Virginis ex proprio illius Nomine depromptos .

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum Synopsis hujus Argumenti .

I. QUAMVIS Sanctus Ambrosius , & Sanctus Bernardus , aliique plures non asfererent , Augustum Mariæ Nomen de Cælo dilapsum fuisse , sola Mysteria , quæ continet , satis ostenderent , hoc Divinam Sapientiam imposuisse illi , quæ ab æterno destinata erat Dei Mater futura . Profecto veritas , Magnitudo , & felix omen , quod complectitur , præcipuæ sunt conditiones , quæ in Nomine requiruntur , cumque ibi collectæ inveniuntur , concipitur idea sublimis personæ illius quæ hoc Nomine nuncupatur ; vel saltem , cum illi imponitur , vota nuncupantur , ut Nominis omen repleat , & spem , quæ inde concipitur . Hoc illud est , quod mihi fert animus , vobis ostendere in Sancto Mariæ Nomine , cujus a me laudes celebrari expectatis . 1. Nomen , si quod fuit unquam gloriosum , quoniam in originali lingua *Dominam* significat . 2. Nomen quod illi proprium est , secundo enim loco significat , *illuminatam* , vel *illuminantem* , quod munus est , vel officium , quod exercuit in terra , Mundum illuminans , eique facem præferens . 3. Denique Nomen est ominis optimi , quoniam stellam maris significat , quæ deducit nos per procellosum Mundi hujus pelagus , ut ad æternæ felicitatis portum perveniamus . Hæ tres sunt significationes , quas Sancti Patres dederunt Augusto Nomini Mariæ , & quas adoptavit Ecclesia ; quamobrem ajo , Nomen hoc simul esse gloriosissimum , maxime proprium , & felicissimum , quod tribui possit meræ creaturæ ; quoniam Magnitudo , veritas , & Spes in eo collectæ inveniuntur , simulque nobis repræsentat dignitatem , ad quam Deus Sanctam extulit Virginem , ministerium , vel munus , quod exercuit , & felicitatem , quam inde sperare debemus ; Nomen idcirco , quod nostra poscit obsequia , nostram gratitudinem , & peculiarem confidentiam , quod futurum est Sermonis hujus argumentum , atque partitio .

Ad primum punctum amplificandum , ostendere possumus : 1. Mariæ Nomen exprimere altissimam dignitatem , quam assequi possit mera creatura . 2. Quia exprimit opus nobilissimum gratiæ , & naturæ , quod ex Dei manu prodierit . 3. Quia amplissimas designat prærogativas , quæ tantam sustinere debent dignitatem ; ideoque Nomen hoc est compendium , quod oculis objicit simul , & menti quidquid magnum est , illustre , & singulare in beata Virgine , quæ quatenus Creatoris Mater habenda est pro Domina Cæli , ac terræ post Filium suum &c.

In altero puncto , ostendere possumus Beatam Virginem merito Mariam appellari , videlicet illuminatam , & illuminantem . 1. Quia peperit Mundo illum , qui vere lumen est . 2. Quia cum propius accedat ad Solem justitiæ , & eum , qui lux est per essentiam ; nemo illam copiosius possedit , neque ad illam communicandam est aptior . Et sane est aurora , quæ illum peperit , qui , ut Sanctus Joannes ait , *illuminat omnem hominem venientem in hunc Mundum* . Joan 1. Nationes a JESU CHRISTO illuminatæ , populi sedentes in tenebris , viderunt lucem magnam ; sed per quam ? Per Mariam , quæ Solem hunc peperit . Hæc illa Mulier est , quæ in Ecclesiæ Cælo refulsit , amicta Sole Justitiæ ; hæc Mundum sua luce illustravit , sed ipsa quoque fuit infinita luce perfusa , & secundum sui Nominis vim , simul extitit & illuminata , & illuminans .

Pro tertio puncto , ostendendum est , hoc Mariæ Nomen esse ominis felicissimi , quia qui primævam linguam præ ceteris callent , uno fatentur ore : *Stellam Maris* significari : quam significationem in precibus suis consecravit Ecclesia : *Ave Maris Stella* . Hæc ergo Sancta Virgo est velut polaris stella per quam adduci possumus tuto in portum salutis ; hæc nostra spes est , & fausti ominis illis , qui a recto tramite aberrantes illam detegunt . Hæc vim Nominis replet ; non enim solum lætificat eorum corda , qui confidunt in illa , verum etiam procurat illis media sese expediendi in iis difficultatibus , quæ ipsis negotium facessere possunt . In adversis , atque periculis omnibus tibi incurrentibus *respice stellam* hanc , *Mariam voca* , Sanctus Bernardus inquit . Moralis , quæ huic respondet argumento in quinto , & sexto Paragrapho invenitur .

Ut nomen illustre sit , & venerabile tres præsertim habere debet conditiones , quæ in Mariæ Nomi- II.
ne inveniuntur , eamque veneratione dignissimam præbent .

Prima est ; oportet illius significationem nobilem esse , & replere mentem magna quapiam idea ; cum enim nomen essentialiter referatur ad rem , vel ad personam , quam significat , & quæ illius objectum est , ex eodem mutuatur quidquid habere Magnitudinis potest . At quænam est illa quæ antonomastice vocatur Maria ? Illa nempe , quam Prophetæ nunciarunt , & quæ expectabatur tamquam Mater Hominis-Dei . Hoc igitur Nomen est magnum , & potens , & perfectissimum , quod fuit , eritque , uno Incarnati Verbi Nomine excepto .

Secunda conditio ; oportet Nomen hoc verum esse ; videlicet exprimere qualitates , virtutes , bona , quæ insunt personæ , quam repræsentat . Cum enim per se naturaliter sit signum rei , quam repræsentat , cumque factum non sit , nisi ut illam repræsentet , cessaret esse Nomen , si cessaret esse illi conforme ; & si hanc non haberet conformitatem , verum esse cessaret . Ad omnes autem Augusti hujus Nominis , quas ex Sanctis

Patri-

Patribus attulimus significationes examinandas, quia non videt a Sancta Virgine perfecte adimpletas fuisse, ideoque Mariæ Nomen perfecte pertinere ad personam, quæ eodem nuncupatur, & præterea nemini secundum omnem illius latitudinem?

Tertia demum conditio est, nomen proprium esse debere, & singulare personæ illud deferenti; cum enim sit veluti nota, qua homines alii ab aliis distinguuntur, patet, illud pluribus convenire non posse, nisi aliquod agnomen adjiciatur, quo tollatur æquivocatio, & quo tamquam charactere distinguantur, vel munere, vel statu, vel professione, vel studio aliisque personalibus qualitatibus. Sed solum Mariæ Nomen primo statim intuitu ingerit perspicuam, distinctamque notionem virtutum, dignitatis, & prærogativarum singularum illius, quæ Dei Mater est, qualitatum, quæ ita illius sunt propriæ, ut audito solum Nomine ejus, innotescant: hinc fit, ut quæ hoc Nomine appellatæ fuerunt, nonnisi figuræ fuerunt illius, vel ab illa distinctæ alio quopiam titulo, ex earum familis desumpto. Hoc unum igitur Mariæ Nomen efficit, ut quid sit, cognoscatur, præstat omnibus elogiis, quæ possunt excogitari, complectitur quidquid virtutis est, meriti, excellentiæ in ceteris creaturis; designat ordinem, classem, dignitatem superiorem iis omnibus, quæ mere creata sunt.

III. *Pro sermonis partitione* desumi possunt hæc puncta duo, quæ colligunt quidquid dici potest de hoc argumento, & morales conclusiones, quæ inde possunt depromi.

1. Præstantia, & dignitas Nominis hujus, quod ciet reverentiam, & venerationem in Angelis, & in hominibus; quia Nomen est Deiparæ, quam tradit cognoscendam, & cujus revocat memoriam, & meritum, prout Nomen *JESU* operatur. Cum enim Mariæ Nomen ingrediatur in ordinem hypostaticum eo modo, quo docent Theologi, & per hanc elationem mereatur cultum super Sanctos omnes; solum Nomen, quod illam repræsentat, eamque nobis tradit cognoscendam, meretur post Nomen Filii sui, qui simul homo, & Deus est, reverentiam, & venerationem conformem excelsæ huic dignitati Matris Creatoris sui.

2. Virtus, & potestas augusti hujus Nominis seu in gratia, sive in natura excitare debet nostram Confidentiam, & quemadmodum Salvator asseruit, nos certissime consecuturos esse quidquid a Patre Nomine suo petierimus; similiter adhibentes Nomen Mariæ, hoc est, illud invocantes, & ad illam in omnibus periculis, atque urgentissimis necessitatibus confugientes, fieri nequit quo minus opem inveniamus, si in Sancto hoc Nomine confiderimus.

IV. Sanctum hoc Nomen triplici modo potest considerari. 1. *In semet*, & Sanctum est, quia Dei jussu impositum, prolatum ab Angelo, pluries in Scripturis expressum, & quia Sancta est persona illa quam designat, concepta, & nata sine peccato, & gratiis, meritisque plena.

2. Ratione illius, cui fuit impositum, & quæ hoc appellatur Nomine; & Nomen est gloriosum, innuit enim finem propter quem suscitur, munus, & officium ab illa præstandum; ordinem, & dignitatem qua erit honoranda &c.

3. Ratione eorum, pro quibus hoc illi Nomen inditum fuit, Nomen est plenum suavitate, spe, & consolatione: quia illis in memoriam revocat, eam, cui fuit impositum, parituram esse in Mundo Liberatorem, & Salvatorem illorum, & ipsam illam cooperaturam ad salutem ipsorum, modo prorsus peculiari; quapropter erit vocanda Mediatrix, & Redemptrix hominum.

V. Nonne de Nomine hoc adeo augusto, & venerabili dici potest, quod S. Bernardus ait de adorabili Nomine JESU; Nomen hoc vacuum non esse? *Non enim meus iste JESUS ad instar priorum nomen vacuum, & inane portat, non est in eo Magni Nominis umbra, sed veritas.* Profecto ut Nomen vacuum non sit, sumi debet, Sanctus idem Bernardus ait, 1. Ab ipsa ejus natura; 2. Ab officio, videlicet usu, ad quem adhibetur; 3. A merito, ejusque excellentia; quod facile applicari potest Nomini Mariæ, quod certe vacuum non est; significat enim personam præstantissimam, & præ ceteris quæ in Mundo sunt ad subliniorem dignitatem evectam; Nomen quod designat officium ab illa in terris exercendum; denique meritum ejus, virtutes, eminentes actiones, & gloriam, qua in æternum perfruetur.

VI. Post Sanctissimum, & adorabile Nomen JESU, nullum hoc 1. Sanctius; 2. Augustius, excellentius; 3. potentius, & a quo majus subsidium, & opem expectare debeamus, quam Nomen Mariæ. Sequentes Paragraphi abunde rerum copiam suppeditabunt ad tres hasce propositiones amplificandas.

VII. 1. Sanctum MARIÆ Nomen habet nonnihil commune cum Dei ipsius Nomine, eo quod hoc Nomen significat Dominum, & Dominatricem, & Deus in omnibus Scripturæ paginis seipsum Dominum, & universorum Dominatorem appellat: *Ego Dominus.*

2. Hoc Nomen ipsum hoc habet commune cum Nomine JESU, quod Salvatorem significat, quod JESUS est lux mundi, & venit in terras ad illuminandos omnes homines, & ad erroris tenebras dissipandas; & Maria significat illuminatam, & illuminantem, quia cælestia recipit lumina, eadem in universum terrarum orbem effusura, & communicatura.

3. Quid hoc Mariæ Nomen in Sancta Virgine habeat super ceteras, quæ eodem appellatæ sunt seu ante, seu post illam.

Ut omnes Sancti hujus augustique Nominis prærogativas duabus tantum propositionibus licet magis generalibus complectar, dico VIII.

1. Mariæ Nomen habere nescio quid tenerum animæ justæ, quod inspirat illi pietatem erga Dei Matrem.

2. Nomen hoc habere nescio quid solatii in peccatore, qui sperat se criminum suorum veniam impetraturum ope, ac subsidio Matris hujus Misericordiæ. *Sermo Manuscriptus Patris Stephani Chamillard.*

PARAGRAPHUS II.

Fontes, unde hauriri copia potest ad propositas Sermonum partitiones exornandas: & Auctores, qui hoc argumentum pertractant.

Sanctus Ambrosius *lib. de instit. Virg. cap. 5.* tribuit huic Mariæ Nomini significationem omnino peculiarem; ut alibi innuimus, & ostendit in hoc capite, Nomen hoc de Cælo venisse, & Dei jussu impositum fuisse. Sancti Patres.

Liber *de ortu Deiparæ*, de quo S. Hieronymus loquitur, ostendit Nomen hoc Sanctæ Virgini datum per peculiarem Dei revelationem factam parentibus illius Sanctis Joachim, & Annæ.

S. Ephrem *Orat. de laudibus Virginis* de Sancto hoc Nomine magnifice loquitur.

Sanctus Chrysologus *lib. de Virgin. cap. 6.* facit elogium augusti hujus Nominis Mariæ, ejusque significationem aperit: de quo etiam verba facit Sermone 142.

S. Epiphanius *Orat. de laud. Virg.* ostendit Nomen hoc significare Dominam, & Beatam Virginem replesse præclari hujus Nominis dignitatem.

S. Ildephonsus *serm. 2. de Assumptione* ostendit eam vere fuisse Maris Stellam, secundum Nominis sui significationem.

Cardinalis Petrus Damiani *serm. de Epiph.* hoc ipsum ferme dicit.

Arnoldus Carnotensis de hoc verba facit, disserens de laudibus Mariæ.

S. Joannes Damascenus præ ceteris fusius de hac re locutus est.

Idiota de *Contemplat. cap. 3. 5. & 6.* latius verba facit, ubi inter cetera inquit, Nomen hoc de Cælo venisse.

Rupertus Abbas supponit hujus Nominis significationem, quod idem sonat, ac illuminata, & illuminatrix, Sanctam Virginem vocat Apostolorum Magistram, & docet, quamvis illi eruditi fuerint a Spiritu Sancto, plurima tamen a Maria didicisse.

S. Anselmus *lib. de Excellentia Virginis* ostendit Sancti hujus Nominis virtutem ad nos de salutis nostræ periculis liberandos.

S. Bonaventura *in speculo Beatæ Virginis c. 13.* & in Psalterio pie loquitur, & ostendit quid inde proficere valeamus.

S. Bernardus *Homil. 2. super Missus est*; uberrime de hac re loquitur, & peccatores hortatur, ut in hoc Sancto Nomine confidant.

S. Fulbertus *serm. 5. de Nativ. Virginis* probat Mariæ Nomen impositum fuisse per divinam revelationem.

S. Thomas *opuscul. 8.* de hoc Sancto Nomine loquens, latius disserit de illuminatæ, & illuminantis significatione.

Sanctus Antoninus *part. 4. tit. 15.* ostendit Mariam ab alto illuminatam fuisse, & fuisse Doctorum Magistram. Theologi, aliique Doctores.

Dionysius Carthusianus *lib. 3. de laudibus Virginis in cap. 1. Lucæ* hoc Nomen exaltat.

Albertus Magnus *in cap. 1. Lucæ.*

Spinellus *de Beata Virgine cap. 14. num. 11.*

Canisius *in Mariali lib. 5. cap. 1.*

Cornelius a Lapide *in cap. 15. Exodi.*

Poza *lib. 2. de Beata Virgine tract. 17.*

Richardus a Sancto Laurentio *lib. 1. cap. 3.* ostendit varias significationes Nominis Mariæ.

Toletus *in cap. 1. Lucæ Annot. cap. 2.*

Delcio, *2. Polemic. de orig. hujus Nominis.* Ascetici.

Theophyli Raynaudi *Diptycho Mariana.*

Pater a Ponte parte 2. Meditat. de Mysteriis Fidei, puncto secundo Meditationis quartæ.

Pater Poire in triplici corona tract. 1. cap. 3.

Pater de Argentano Capuccinus Collat. 2. de Magnalibus Sanctæ Virginis. Concionatores nuperi.

Mathias

Mathias Faber *conc. 3. in Nativ. Virg.* adfert, & explicat omnes Sancti hujus Nominis significationes.

Auctor Sermonum in omnia Ethicæ Christianæ argumenta in Tomo Mysteriorum Beatæ Virginis habet Sermonem de hoc unico argumento.

Qui collectanea ediderunt. Pater Theophylus Renaud *in Diptycis Marianis*.

Pater Niquet in libro, cui titulus: *Nomenclator Marianus*.

Justinus Miechoviensis *Discursus prædicabiles super Litanias Lauretanas discursu* 82.

PARAGRAPHUS III.

Loci, Exempla, Figuræ, & applicationes Scripturarum de hoc argumento.

NOmen Virginis Mariæ. Luc. 1.

Ne timeas Maria, invenisti gratiam apud Deum. Ibidem.

Ave gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus. Ibidem.

Dedit illi Nomen, quod est super omne Nomen, ut in Nomine ejus omne genuflectatur, Cælestium, terrestrium, & infernorum. Ad Philipp. 2.

Vocabitur Nomen ejus: quod os Domini locutum est. Isaiæ 40.

In Nomine ejus gentes sperabunt. Matth. 12.

Nomen habes, quod vivas. Apoc. 3.

Scribam super eum Nomen novum, Nomen Domini mei, & Nomen civitatis Dei. Ibid. cap. 12.

Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, & sanctum Nomen ejus. Luc. 1.

Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est JESUS. Matth. 1.

Dixit autem Maria, ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum Verbum tuum. Luc. 1.

Maria autem conservabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Luc. 2.

Secundum Nomen tuum, ita & laus tua sit in fines terræ. Psalm. 47.

Dicite quia magnum est Nomen meum in gentibus. Malach. 1.

Exempla, & Figuræ Veteris, novique Testamenti.

SOror Moysis cum Maria vocata fuerit pluribus sæculis antequam hoc ipsum Nomen Beatæ Virgini tribueretur, recenseri meretur inter antiquas Deiparæ figuras. Sanctus Ambrosius, Sanctus Gregorius Nyssenus, & Sanctus Chrysologus hunc illi locum assignant, non solum propter Nomen utrique commune; verum etiam secundum eorumdem Sanctorum testimonium, propter conformitatem status, & professionis, quam utraque complexa est; utraque enim Virginitatem in omnem vitam servavit. Etenim quod pertinet ad Mariam Matrem JESU, nemo dubitavit unquam, nisi hæretici quidam, quorum nomen fere ignotum est; & quod pertinet ad priorem, quæ in lege veteri hoc nomine vocatam scimus, hoc probat Nyssenus ex Scripturarum silentio, in quibus nullibi occurrit nomen viri sui; quem si habuisset, ex illius nomine vocata fuisset non secus ac aliæ eorumdem temporum mulieres, neque semper, & constanter fuisset Moysis, & Aaronis soror vocata. Tamen hoc titulo non fuit nisi figura Mariæ Matris Salvatoris; nam hæc præter Virginitatis professionem honoravit eximiam virtutem hanc voto insolubili, quod fecit omnium primi in nova lege, uti docent Sanctus Augustinus, Sanctus Bernardus, & omnes passim Theologi. Ubi animadvertere licet, hoc Mysterio non vicare illam, quæ in veteri testamento prior Mariæ Nomine vocata fuit, recenseri posse inter figuras Genitricis Dei, repræsentasse hanc ea in virtute, qua nihil habuit antiquius, ita ut illam divinæ prætulerit Maternitati; si duo isti gloriosi tituli Virginis, & Matris simul esse non potuissent.

Ex Scripturis innotescit, postquam Moysis Soror, de qua verba fecimus, Maria fuit appellata, Nomen hoc fuisse commune pluribus sexus ejusdem; veluti Mariæ Sororis Marthæ, & alteri Mariæ illi, quæ cum Maria Magdalena venit cum aromatibus ad Salvatoris sepulcrum; quemadmodum narrat Evangelium. Dicere possumus illas, si minus fuere figuræ Matris Dei, saltem imitatas fuisse admirabilem hunc prototypum, quia imitatæ sunt illius fervorem, amoremque tenerum erga Filium Dei. Ita videmus alteram quidem sequi solitam fuisse illum, ut divinum illius Verbum audiret; alteram vero ex illius comitatu fuisse, ut ita dicam, quandoquidem quocunque illum comitabatur, illum secuta usque ad Crucem, ut illum quærebat in monumento, cum altera cognomina una cum Maria Matre JESU, ut cum illa dolores suos partiretur.

Constat etiam hoc ipsum Mariæ Nomen aliis inditum fuisse post mortem, atque Resurrectionem Salvatoris; uti docemur Epistola Sancti Pauli ad Romanos *cap.* 16. ubi Magnus hic Apostolus salutat sanctam quamdam Matronam perhibens virtutis ejus testimonium per hæc verba: *Salutate Mariam, quæ multum* Ad Rom. 16.
laboravit in vobis. Meo nomine salutem dicite eximiæ huic Matronæ, quæ vobis ignota esse non debet; nostis enim quid fecerit vobis, & quo zelo laboraverit, ut vos confirmaret in fide, & qua caritate vestræ salutis curam susceperit. Multum illi debetis, & magnas suscepit curas, ut necessitatibus vestris consuleret. *Multum laboravit in vobis*. Ex unico verbo hoc, quod perfectam caritatem significat, nonne cognoscitis fidelem imitatricem illius, cujus nomen gerit, videlicet Mariæ Matris JESU, quæ sine ulla comparatione magis laboravit pro nobis, magis cooperata est saluti nostræ, magis sollicita fuit de æterna felicitate nostra, quam Mortalium quispiam, uno excepto Filio suo? *Salutate Mariam, quæ multum laboravit in vobis*. Nescio, utrum profecta sit hinc pia consuetudo reverenter salutandi illam, quæ intelligitur, cum profertur hoc Sanctum Mariæ Nomen; saltem ex traditione didicimus, primos Fideles hoc facere consuevisse, neque facere prætermittebant non sine aliquo suæ venerationis indicio.

Nonnulli hodierna die quamdam profanationis speciem putant, Mariæ Nomen indiscriminatim nulla habita meriti, vel conditionis ratione proferre; tandem enim inquiunt Nomen JESU satis in nova lege in honore est; nemo enim audet hoc Nomine vocari, sed Nomen Mariæ datur, & imponitur mulieribus ex ima plebe. Non audeo improbare, vel damnare hanc reverentiam, quam populi hujusmodi Beatæ Virginis cultui addicti venerantur hoc Nomen, quod nunquam satis coli potest, cum rationes illorum a religione proficiscantur. Consuetudo eorum religiosa esse potest, sed cum ratio colendi Sanctam Virginem alibi alia sit, si inter ceteras rationes præ se ferendi obsequium, vel æstimationem erga aliquam, hæc quoque censetur, assumere nomen illius: cur non erit argumentum cultus nostri, atque nostræ venerationis erga Dei Matrem, ab ejus Nomine nuncupari? Nonne hæc ipsa valida ratio est imitandi virtutes illius, cujus Nomine appellari digni effecti sumus, eamque singulari devotione complecti?

Esther Regina, quæ inter Beatæ Virginis figuras recensetur, in quibusdam ejusdem Mysteriis, aliquam habet rationem cum Mariæ Nomine in communiori significatione, scilicet Dominæ, ac Dominatricis. Hæc autem ratio in hoc sita est, quod statim ac Esther electa fuit Magni Regis uxor eo Dei Consilio, ut posset uti ejusdem auctoritate, & gratia apud Regem ad salutem populi sui, quem superbus Aman perdere decreverat; Esther, inquam, simulac ad tantum dignitatis apicem evecta fuit, & præconis voce declarata totius imperii Assueri Regina, Rex ipse, Scripturæ ipsius testimonio, *posuit diadema Regni in capite ejus*, Esther 2.
fecitque eam regnare. Nonne hoc ipsum fecit Spiritus Sanctus cum Maria, electa ab ipsa Nativitate sibi in Sponsam? Nonne dici potest ex tunc jam illam sibi socium elegisse, imposito illi Mariæ Nomine, quod Dominam, & Dominatricem significat? Cujus vero ditionis, & imperii, nisi illius Sponsi hujus Cælestis, quod latissime patet in Cælo, & in terra? Quod si non posuit in illa diadema Regni in capite in signum supremi honoris, ac potestatis, dedit illi coronam Justitiæ; & Gloriæ, quæ decebat illum honoris gradum, ad quem illam evexerat.

Quod pertinet ad figuras Symbolicas gloriosi hujus Nominis Mariæ, nullam in Bibliis invenio, nisi quatenus significat illuminatam, & luce undique amictam; tunc enim dicere possumus, Sanctam hanc Virginem repræsentari per illam Apocalypsios Mulierem prorsus fulgentem, cujus indumentum erat Sol, sub cujus pedibus erat Luna, & stellæ coronam illius decorabant; figura, quæ uni tantum Mariæ convenire potest, cujus Nomen desumptum est a lumine, quod cælitus recipit, & quod terræ communicat, justis, & peccatoribus, tamquam lucem Solis, Lunæ, aliorumque syderum, quæ universum Mundum illuminat.

Applicatio plurium locorum Scripturæ ad hoc argumentum.

ET *Nomen Virginis Mariæ*. *Luc.* 1. Videtur nihil magis ad arbitrium confingi posse, quam nomina, & ad hominum voluntatem atque libidinem temere, & fortuito imponi. Quamvis plurima id genus inveniri possint, constat tamen, in nominibus esse debere quamdam cum rerum natura rationem, & cum earum perfectionibus, & qualitatibus, ita ut sint tamquam definitio, & elogium personæ, vel rei, quæ nominatur. Hinc illud profectum adagium: *Sapientis est, imponere nomina rebus*; & dicitur primus, & omnium perfectissimus nomina impertiens operibus Dei, nominibus rerum naturam expressisse. Hoc ipsum hodierna die dici posset de Augusto Nomine Mariæ. In hoc libido, & sors nullam sibi partem vindicarunt: Pater Æternus Sacri hujus Nominis est Auctor; per Angeli afflatum S. Anna imposuit illud Matri Dei:

Mariæ Nomen non est arbitrarium, est Oraculum.

Dei : Evangelium, quod illud nobis aperit, illud etiam consecrat, atque veluti Oraculum celebrat ; complectitur totum Mariæ elogium ; cujus hoc est velut compendium ; & sicuti Scriptura omnia dixit, dicens, Filium Dei vocatum fuisse JESUM, omnia simul dicit, dicens Deiparam *Mariam* vocatam fuisse. Et *Nomen Virginis Maria*.

Mariæ Nomen oleo comparatum, & quare.

Unguentum effusum Nomen tuum, ideo adolescentulæ dilexerunt te. Cant. 1. Olei proprium est, sese effundere, & odorem perflare, prout magis effunditur. Hæc Scripturæ locutio Unguentum effusum Nomen tuum, teste Sancto Ambrosio significat, quemadmodum unguentum in aliquo vasculo contentum, retinet intra se odorem suum, & statim ac effunditur undique suum odorem communicat : ita Mariæ Nomen ante Incarnationem clausum erat in prophetiarum caligine ; non cognoscebatur nisi sub titulo Virgæ, quæ erat proditura de radice Jesse : *Exurget virga de radice Jesse* : Quemadmodum divinum Nomen JESU latebat in tenebris, & in ænigmatibus, quæ illud præfigurabant, tamquam in vasculo, vix in angulo Judææ cognoscebitur : *Notus in Judæa Deus*. Sed divinum hoc JESUS Nomen se effudit in universum Israel, & inter gentes, fuitque velut unguentum gratissimi odoris, quod omnes populos attraxit. Similiter ex quo Mariæ Nomen illuxit, & umbræ evanuerunt, divinum hoc Nomen se se effudit, & factum est veluti objectum amoris, & admirationis universæ terræ. Virgines dilexerunt illud, & cucurrerunt in odorem unguentorum, manantem a Nomine Sacro primæ, & purissimæ Virginum : *Unguentum effusum Nomen tuum ; ideo adolescentulæ dilexerunt te*.

S. Ambr. l. de Spir. & lit. c. 7.

Isaiæ 11.

Hæc eadem comparatio clarius aliter explicata.

Oleum effusum Nomen tuum. Cant. 1. Mariæ Nomen Christianis carnalibus, & irreligiosis est velut oleum, quod effusum non est. Hi Christiani possident quidem hoc unguentum in libris asceticis, sed non penetrant litteram, vas tantum attrectant, quod illis clausum, & signatum est, & quod aperire negligunt, ut unctionem spiritualem recipiant, quæ latet intus, & qua linirentur, si penetrarent sensum sub littera Nominis hujus latentem. Aperite igitur Christiani vas hoc, & uncti estote, ut criminibus vestris abrenuntietis. Quid agit oleum in vasculo, donec unctionem illius non experimini ? Quid vobis prodest resonare in ore vestro augustum Mariæ Nomen, nisi agnoscatis illam tamquam Matrem vestram, & advocatam ? Sinite vos trahi exemplo plurium adolescentularum, quæ Mariæ manu adducuntur ad Sponsum : *Ideo adolescentulæ dilexerunt te nimis*, & quæ trahuntur odore unguentorum, quæ divinum illius Nomen effundit. Hoc humilitatem perflat, & puritatem, quæ fructus est humilitatis. Ita videtis has Virgines ad Mariæ exemplum consecrare corda, & corpora sua tamquam hostias viventes per Virtutem castitatis, quod vos exercere non poteritis, quod tot adolescentuli utriusque sexus facere non potuerunt in tenera ætate, ac lubrica, inter ea, quæ Mundus plurimi facit. *Tu non poteris, quod isti, & istæ*. Sequimini illos in odorem unguentorum, quæ effundunt, quemadmodum illæ Mariam sequuntur in odorem Nominis ejus, quod est illis *Oleum effusum* &c.

S. Augustin. in Conf.

Contra falsos devotos Nominis Mariæ.

Filii Matris meæ pugnaverunt contra me. Cantic. 1. Quotidie convertimus salutis nostræ adminicula in excidia, æternæque damnationis argumenta. Quid Christianis salubrius quam Mariæ Nomen ? JESUS CHRISTUS in illos transtulit jura sua, illis cedit Matrem suam, illisque omnibus dicit, Fili mi, ecce Mater tua, *Fili, ecce Mater tua*. Invoca Nomen Sanctum illius in omnibus dubiis rebus tuis, ubi incertus fueris consilii, maxime vero in novissimis vitæ tuæ momentis, ubi graviora adsunt pericula, & tentationes vehementiores, ubi ultima dispositio de beata, vel misera æternitate decidit. Sed ubinam illi sunt, qui remedium hoc amplectuntur ? In numero illorum ipsorum, qui Mariam invocant : quot inveniuntur, quot sunt qui hoc faciunt in speciem duntaxat, & quot adhuc calamitosiores in ore quidem gestant Mariæ Nomen, & in corde suo impietatem, & Sancti Nominis mei odium, pugnant contra me, & ambulantes sub Mariæ vexillis exteriori hac religionis specie abutuntur, ut propius vulnerent me ; *Filii Matris meæ pugnaverunt contra me*. Nonne hæc mira inversio est, abuti Nomine Mariæ quasi quodam integumento ad illam dedecorandam, cum dedecore afficiunt Filium illius, profiteri, se esse in numero servorum, & filiorum illius, ut hoc titulo impune perseverent in flagitiis suis ? nonne hoc est abuti eo Nomine, quod post Nomen JESU CHRISTI nostrum perfugium est, quod nobis dat Deus tamquam impenetrabilem armaturam adversus omnes tentationes Spiritus nequam ?

Sancti Mariæ Nomen ... superbis nominibus Principum Mundi.

Vocaverunt nomina sua in terris suis. Psalm. 48. De Sancto Mariæ Nomine aliter sentiendum est, ac de magnificis nominibus, quæ sibi vendicant homines, ut in Mundo se attollant. Vanitas, & superbia multo magis, quam ratio caussa fuit singulorum, quibus tantus inest fastus celsi, ac potentis Domini, & Vanitas hæc nihil est, nomen vacuum, si excipias imaginationem eorum, qui stolide hoc sibi nomen usurpant, & in assentatione eorum, qui illis plaudunt : sed in divino Mariæ Nomine, affulget Sapientia, Nomen est in Altissimi Consilio decretum, realibus, solidisque qualitatibus inhærens. Omnipotens in formatione Mariæ ita se gessit, ut olim in primi hominis creatione, suum coegit consilium. Huic interfuit Filii Sapientia ; adfuit etiam Spiritus sanctus, qui ipse amor est Patris, & Filii, & dixerunt, Mariam esse debere post JESUM CHRISTUM perfectissimam divinitatis imaginem. *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram*. Pater quidem suam effudit Omnipotentiam, Filius illi Sapientiam suam communicavit, & Spiritus sanctus Amoris plenitudinem ; dederuntque illi Nomen Mariæ, quoniam ducebat originem ab ipso Deo, quemadmodum prima Mulierum appellata fuit ex nomine, quod significabat, ipsam a Viro duxisse suam : *Et hæc vocabitur virago, quia de homine sumpta est*. Quod nobilius fundamentum pro hoc Nomine adeo divino ? Deus ipse illud imponit postquam incomparabili huic Virgini communicavit omnes perfectiones suas in gradu adeo sublimi, ut mera creatura possidere vix posset. Nomen hoc permanebit in æternum : Tempus, quo omnia teruntur, & quod ruinis obruit nomina domitorum orbis, & eorum res præclare gestas, nihil officere poterit Nomini Mariæ. Divinum est, & immortale, quantum nomina, quæ homines ex prædiis, agrisque suis sibi vindicant fluxa sunt, & peritura.

Hendrey Bibl. Conc. Theol. de Myster. Tom. III.

Genes. 1.

Genes. 2.

Novum Nominis Mariæ privilegium.

Scribam super eum Nomen meum. Apocalyps. 3. Quænam est Beatorum gloria deferre hunc gloriæ titulum in fronte, tamquam coronam ! Maria prævertit tempus remunerationis, illi enim non erant possessuri honoris hujus titulum, nisi diebus extremis : hic est fructus victoriarum suarum, & Maria nascens recipit in fronte Nomen Omnipotentis, Dominæ, & Dominatricis : *Scribam Nomen meum super eam*. Evanescite ergo superba humanæ Vanitatis monumenta ; frustra contenditis nomen vestrum ad extremam usque posteritatem traducturi : Tempus non ne durissima quæque absumit metalla ? non ne characteres altius impressos obliterat ? non ne evertit magnifica trophæa, quibus insculpta sunt nomina vestra ? Omnia simulacra in publicis plateis posita, Epigraphes in columnis insculptæ, trophæa in acie sublata, nomina ex urbibus, ac provinciis deletis conquisita, gloriosa sunt monumenta, quæ servant nomina Principum, eorumque gloriam. Sed præterquam quod hæc muta sunt elogia, vacui tituli, & imperfectæ repræsentationes, quæ non nisi paucis in locis esse possunt, & paucis tantum sæculis durare, opus est, ut omnia cedant temporum fatalitati. Verum hoc ipsum dicendum ne erit, Domine, de Nomine, quod scribis in fronte Electorum tuorum ? Non ne erit æternum ? *Et scribam super eum Nomen meum, quod non peribit*. Tale erit Nomen gloriosum Mariæ nullis temporum injuriis labefactandum ; æque permanebit ac ipse Deus, quia Deus illius auctor est, qui ab ipso hujus Virginis ortu impressit in fronte ejus hoc Nomen tamquam signum positum super Sponsam suam, quod nihil valet infringere : *& scribam super eum &c.*

Mariæ potentia comparata cum potentia Esther.

Quæ est petitio tua Esther ? Quam gaudeo et omnia detegere, quæ in glorioso hoc Mariæ Nomine continentur ! Sunt isti quidem honoris, & gloriæ tituli pro incomparabili hac Virgine, sed isti in meam cedunt utilitatem. Sentio me attolli, & glorificari per ea privilegia, quæ divinum hoc Nomen complectitur, quippe inter fideles Mariæ servos adscriptus, tota ejusdem gloria mihi cedit. Comparo igitur magnam illius potentiam Nomine ejusdem expressam cum potentia Esther apud Assuerum. Rex ille cor habebat, & ferociam leonis ; ira illius in facie, oculisque emicabat, Mortis edictum prolatum fuerat in omnes, quicumque non impetrata facultate pedem inferret in aulam, ubi thronus illius positus erat. Huc non vocata ingreditur Esther. Regis cor statim immutatum est ; adspectus Esther satis est, ut illud a furoris sensu ad sensum lenitatis traducat ; agnoscit eam, quam sibi soli, ac potentiæ suæ sociam delegerat ; præbet illi deosculandum sceptrum suum, capiti ejus regium imponit diadema, ut testetur ipsam omnia posse, eamque urget, ut suam explicet petitionem, & omnia se illi recipit concessurum : *Quæ est petitio tua Esther ?* Crimina mea multiplicata sunt supra capillos capitis mei, quemadmodum dicebat de se David. Non audeo memet statuere coram Domino meo ; nimis enim sæpe abusus sum Misericordia ejus ; Sed Maria velut Esther, petere dignatur a vero Assuero salutem Israel, quæ jam conclamata videtur. Ingreditur in aulam Principis, petit vitam populi sui, ejusque petitioni omnia conceduntur, quia est omnipotens, secundum Nominis sui significationem, & Deus posuit sceptrum suum in manibus ejus, & illam secum in throno suo jubet accumbere : *Astitit Regina a dextris tuis*.

Esther 5.

celebre in universa terra;

Secundum Nomen tuum, sic & laus tua in fines terræ. Gloria tua per universam terram celebris fit, sicuti in ea Nomen tuum cognitum est, & celebre. Magnifico Mariæ Nomini non accidit, quod nomini victorum in universam terram effuso. Hi enim celebritatem adepti sunt cædibus, ac rapinis; omnes loci, quo eorum nomen pervadit, fremunt cum eorum nomina audiunt. Sunt tamquam cometæ, quæ mala portendunt, & memoriam cient eorum, quæ repererunt. Sed celebritas Nominis Mariæ procedit ab illius suavitate, ab bonitate; ubicumque Ecclesia late effusa est, Mariæ Nomen colitur; Nomen est benedictionis, quod mentem lætificat, & consolatur corda; cumque Ecclesia sit universalis, Mariæ Nomen, & laudes, quas continet, effusæ sunt super universam terram. *Secundum Nomen tuum, sic & laus tua in fines terræ.* Per hoc Nomen suavitate, & consolatione plenum, per hoc Nomen, quod replet fideles spe, & quod omnibus est Nomen certum protectionis, quam sperare debemus, gloria tua celebris facta est in universa terra. Divinum hoc Nomen proferri non potest attente, & cum reverentia, quin accendat amorem nostrum in imo cordium. *Tu nec nominari potes, quin accendas, nec cogitari, quin recrees affectus diligentium te.* O Sancta Virgo, Sanctus Bonaventura exclamat, quam magna est Potentia tua, quam late patet Misericordia tua! Quam celebres sunt laudes tuæ! In terra universa resonat Nomen tuum: *Secundum Nomen tuum, sic & laus tua in fines terræ.*

In specul. Virg. c. 8

Quid significet Nomen Mariæ secundum Augustinum, qui non repudiavit hanc significationem licet æquivocam.

Congregationem aquarum vocavit Maria. Gen. 1. Omnem aquarum congeriem Deus hoc appellavit Nomine, *Maria*. Scriptura nos docet primum, & perfectissimum mortalium omnem a Deo sublimem accepisse Spiritum raris cognitionibus prædirum, penetrantem naturam, & proprietatem rerum omnium, ut illis conveniens nomen imponeret, quod verbis istis expressum est. Adduxit Dominus coram Adam creata omnia, *ut videret quid vocaret ea*. Non est hominum perfectissimus, qui Deiparæ Nomen imponat; Deus est, qui cum creasset illam tamquam hominum perfectissimam, solus poterat illi Nomen imponere, quod exprimeret præclaras qualitates, quas in illa posuerat; & sicuti aquarum acervum appellavit *Maria*, ex quo omnia flumina suam ducunt originem, eodem Nomine vocavit illam, quæ futura erat Mater sua, quia centrum est, & omnium perfectionum congeries. Ex hac tamquam rivo semper pleno fluunt illæ in omnes homines; per illas ascendunt usque ad JESUM CHRISTUM, qui earum est fons: *Congregationem aquarum vocavit Maria.*

S. Augustin.

Magnitudo, & præstantia Sacrorum Nominum JESU, & MARIÆ.

Dedit illi Nomen, quod est super omne Nomen. Ad Philipp. 2. Non desunt nomina adeo celebria, quæ omnis hominum eloquentia irrito labore omnibus elogiis suis amplificare conatur. Nequeunt sermonibus suis explicare omnes excellentias, quæ in his nominibus continentur. Sunt quædam adeo augusta, & sacra, ut non nisi summa cum reverentia proferantur, & nemo audeat illa interpretari, quemadmodum nemo audeat Sanctuarii Velum auferre. Tale erat apud Judæos Dei Nomen, quod Summus Sacerdos deferebat inscriptum super caput suum in aurea lamina, tamquam diadema, & gloria totius Religionis; quod tanta cum reverentia gestabant, ut illud quodammodo legi universæ præferrent, non dubitantes in eo contineri Mysteria sublimiora, & magis profundas Veritates, quam in reliquis veteris Testamenti Scripturis. Talia sunt etiam duo magna Nomina JESU, & MARIÆ in lege Gratiæ. Asserere possumus duo hæc vera Nomina esse novæ legis compendium, thesaurum esse maximorum Christianæ Religionis Miraculorum, & si scrutari possemus omnia Mysteria, quæ continent, ibi sublimiores Evangelii Veritates detegeremus. Adorabile Nomen JESU, quod Sanctus Paulus appellat nominum omnium præcellentissimum, tantam præ se fert Majestatem, ut ubique adoretur in Cælo, & in terra, atque etiam in inferis. Mariæ Nomen secundum occupat locum; certum est enim, uti magni quidam Sancti testantur, post singulare Nomen JESU CHRISTI, Cælum, & terram non aliud proferre posse, ex quo animæ piæ valeant copiosiorem gratiam recipere, & ex quo concipiant spem certiorem, & experiantur diviniorem suavitatem, quam ex sacro Nomine Mariæ.

Digressio de nominum usu, & quomodo hæc accipiantur pro iisdem personis quas repræsentant.

Interest uniuscujusque singillatim nominis sui celebritatem comparare seu coram Deo, seu coram hominibus. Veritas hæc in dubium vocari non potest; Nomen augetur, & celebre efficitur Virtutibus, actionibus præclaris, talentis, meritis, quemadmodum obsolescit, & contemptibile efficitur vitiis, ignavis, turpibusque factis. Sed communis est animadversio, vel potius sententia communis, addire etiam satis vulgaris loquendi ratio, nomen, & personam haberi tamquam unum, & idem. Meritum nostrum migrat in nomen nostrum, ac servatur ibi tunc etiam, cum persona nostra ibi amplius non est; & cum nomen nostrum profertur, fit quædam veluti tabula vitæ nostræ, & elogium nostrum unico verbo: Etenim exempli gratia, quis est ille, qui audiens verba fieri de Cæsare, vel de Alexandro, ideam sibi non fingat Magni cujusdam gentium domitoris? Horum nomen solum, eorum panegyricum facit, & facere non possumus quominus magno habeamus in pretio. Ita dicere possumus meritum esse in personis, sed gloriam quæ subsequitur esse in nominibus, Nomen illos reddit cognoscendos, cum pronuntiatur. Nisi de illis verba fierent, meritum illorum in oblivione, & silentio delitesceret. Et profecto, cur videmus eos, qui nulla re commendantur, permanere semper ignotos, atque in tenebris, nisi quia non nominantur? Ita isti homines sine nomine vocantur: Sed qui aliqua ex parte nitent, de illis homines loquuntur, sæpe in omnium ore versantur, & inde eorum celebritas oritur, quæ summorum Virorum gloriam extollit, nomenque illorum quocumque laudibus circumfert, & hoc pacto apud omnes æternitati commendat.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

Dignitas Virginis annunciatur ex Nomine; nam Maria, latine Domina nuncupatur. S. Chrysolog. serm. 142.

Nomen hoc prophetiæ germanum est, hoc renascentibus salutare, hoc virginitatis insigne, hoc prudentiæ decus, hoc inditium castitatis. Idem Serm. 148.

Si Manichæum nominare pollutio est; quid erit nominare Mariam, nisi Sanctificatio? S. Hieronym. Epist. ad Pammachium.

Speciale Mariæ hoc Nomen invenit, quod significat, Deus ex genere meo. S. Ambros. lib. de institut. Virg.

Vere facta est Domina omnium creaturarum, cum Creatoris omnium facta est Mater. Joann. Damascen. Sermone 4. de Fide, cap. 15.

Montes Christianorum Sacrosanctum Nomen tuum, o Virgo, perpetim decantatum confirmat. Idem, Ode 6. de B. Virgine.

Lucis æternæ Mater. S. Epiphanius Serm. de Laud. Virginis.

Quomodo corpus nostrum vitalis operationis signum habet, respirationem, o Sanctissima Deipara: Sanctissimum Nomen tuum, quod in ore servorum tuorum versatur in omni tempore, hoc vitæ non modo est signum, & lætitia, sed etiam illam conciliat, & procurat. S. German. Constantinop.

Dei Matris Nomen sit mihi ultimus linguæ loquentis motus, ut illud velut olivæ ramum in ore ferens, avolem, & requiescam. Idem orat. 6. in Annunciat. Virginis.

Peccator es, ad Nomen Mariæ confugias; ipsum solum sufficit ad medendum; nulla enim pestis sic hæret, quæ ad Nomen Mariæ non cedat continuo. Richardus a S. Laurentio lib. 1. de laud. Virg.

Prædicabitur de te quod sis Mater CHRISTI, proinde Regina Cælorum, quia totum jure possides Filii regnum. Rupertus in 4. Cant.

Beata Virgo in multis subobscuris arcanis mentem Apostolorum illuminavit. Idem lib. 1. in Cantic.

CHRISTUS est Dominus, Maria Domina, constituta quippe est super omnem creaturam: & quicumque JESU curvat genu, Matri quoque pronus supplicat. Arnoldus Carnotensis tract. de Laud. Virginis.

Velocior est nonnunquam salus memorato Nomine Mariæ, quam invocato Nomine JESU. S. Anselmus lib. de Excell. Virg.

Ecclesia audito Nomine Mariæ genua terræ infigit, quia pro Nominis reverentia, quasi mare confragosum sonant vota populorum. Petrus Blesensis serm. 18.

Cujus Nomen præconizatur in Mundo nisi Virginis hujus? Cujus laus celebratur in ore populi fidelis, nisi Virginis Mariæ? unde eleganter fama, & gloria nominis ejus oleo effuso comparatur. B. Alanus in cap. 1. Cant.

Si adversitates tribulationum te jactent, & superantes te, quasi prosternant, invoca Mariam. Albertus Magnus in caput 1. Lucæ.

Nomen Virginis Mariæ, jubilus in corde, mel in ore, melos in aure. S. Antonius Paduanus.

Tantæ virtutis est, & excellentiæ hoc Nomen, ut Cælum rideat, terra lætetur, Angeli congaudeant, cum Maria nominatur. Idiota.

Dedit tibi, Maria, tota Trinitas Nomen; ut in hoc Nomine omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum. Idem.

Expavescunt Cæli Reginam Spiritus maligni, & diffugiunt, audito Nomine ejus. Thomas a Kempis serm. 4. ad novit.

Post singulare illud dilecti Filii tui, o Maria, non aliud Nomen cælum, & terra nominat, unde tantum gratiæ, tantum spei, tantum suavitatis piæ mentes concipiant. S. Franc. de Gratia novi Testam. tract. 6.

Beatus

Beatus qui diligit Nomen tuum, Virgo Maria! gratia tua animam ejus confortabit; tamquam fontibus irrigatum in eo fructum propagabit. S. Bonaventura in Psalterio Virg.

Gloriosum, & admirabile Nomen tuum; qui illud retinent non expavescunt in puncto Mortis. Idem ibidem.

O celeberrimum Nomen Maria, quomodo posset Nomen tuum non esse celebre, quod etiam nominari non potest sine nominantis utilitate. Item in speculo Virg. c. 8.

Ipsa est, cujus vita gloriosa lucem dedit saeculo; ipsa est lucerna Ecclesiae ad hoc illuminata a Deo, ut per ipsam a tenebris Mundi illuminaretur Ecclesia. Idem ibidem.

Pax multa observantibus Nomen tuum, Mater Dei. Idem ibidem.

Nomen Virginis Maria, quod interpretatum, maris stella dicitur, & Matri Virgini convenienter aptatur. S. Bernardus Homil. 2. super missus est.

Ipsa est nobis illa stella ex Jacob orta, cujus radius universum orbem illuminat, cujus splendor & praefulget in supernis, & infernos penetrat, terras etiam perlustrans, & calefaciens magis mentes quam corpora. Idem ibidem.

Ipsa est praeclara, & eximia stella super hoc Mare magnum, & spatiosum, necessario sublevata, micans meritis, illustrans exemplis. Idem ibidem.

Ne avertas oculos a fulgore hujus syderis, si non vis obrui procellis &c. respice stellam, voca Mariam. Idem ibidem.

In periculis, in angustiis, in rebus dubiis Mariam cogita, Mariam invoca; non recedat ab ore, non recedat a corde. Idem ibidem.

Quam nasci, & vocari Dominam, ipsa sui germinis fecit, & imperavit auctoritas. S. Petrus Chrysol. serm. 142.

O magna, o pia, o multum laudabilis Maria! tu nec nominari potes, quin accendas, nec cogitari quidem quin recrees affectus diligentium te. Idiota.

Ut sole sublato non lucescit; sic sublata Maria nihil nisi densissima tenebra relinquuntur. S. Bern. in Nativ. Mariae.

Nemo est laudabilior, quam qui ab omnibus laudari potest. Quot homines, tot praecones, qui Mariam praedicant, dum loquuntur. S. Ambros. l. de Virg.

Eloquentia conticescat, una vox praeconum est; hanc senes, hanc juvenes, hanc pueri canunt. Idem.

Quid dignum ea loqui possumus, cujus ne Nomen quidem vacuum laudis est! . . . ut mihi videatur non hominis habuisse Nomen, sed oraculum, quod indicavit, quid esset futura. Idem.

PARAGRAPHUS V.

Quid depromi possit ex Theologia penes hoc in argumento.

Ambigi nequit quominus Mariae Nomen imposita fuerit sanctae Virgini jussu Dei.

COMMUNIS est Sententia, Nomina esse debere imagines rerum, & qualitatum earumdem expressiones: Nihilominus experientia satis ostendit, homines falli posse in nominum impositione per ignorantiam subjectorum; sed nulla incidere potest erroris suspicio, cum Deus ipse vult, ut ex nominibus cognoscamus personas, quia nec fallere potest, nec falli . . . . Dubitare autem non licet, utrum Deus sit Sacri hujus Nominis Mariae Auctor; & sicuti Adam caelitus recepit facultatem imponendi Nomen illi, quam Deus ei dederat sociam, ita Spiritus sanctus sibi reservaverit potestatem, & curam nominandi Sponsam suam; cui sententiae subscribunt Patres omnes, atque Theologi, qui hoc Mariae Nomen comparant cum Nomine JESU.

Mysteria, quae Sancti Patres deprehenderunt in Nomine Mariae.

In Mariae Nomine Sancti Patres diversas deprehenderunt significationes, quae nobis exprimunt, quod potissimum nobis in Sanctae Virginis persona considerandum est. In eo deprehendunt indicia suae dominationis, & haec ratio est, quam habet illa cum Filio suo, qui omnium Creaturarum absolutus est Dominus. In ea deprehenderunt amaritudinem, quod ipsi considerare possumus in mortali vita sua. Deus enim deduxit illam per juges passiones; praevidentia mortis Salvatoris post Simeonis prophetiam, & memoria passionis ipsius, postquam spectaculo interfuit, fuit gladius anceps, quo anima ejus semper transfixa fuit. Admirantur etiam in Sancto illius Nomine lumina, & influxus, ex quibus multa percipimus commoda; quia dissipat tenebras nostras, mulcet procellas, regit gressus nostros, & tandem unus inter fideles illius famulos, deprehendit adhuc in ejus Nomine magnum Mysterium, & dicit, Deum, cum collegerit omnes aquas in Creatione effusas super faciem terrae, immensos hos aquarum acervos *Maria* appellasse; & eodem pacto cum omnes perfectiones, gratias, & Virtutes in una tantum persona congesserit, huic *Maria* nomen dedisse. Quamvis hic lusus verborum Grammaticam potius redoleat, quam Theologiam, quae solida tantummodo consectatur; Summi Viri probarunt tamen hanc tamquam uberem amplificationem potius quam veram augusti hujus Nominis aethymologiam.

Nomini Mariae idem accidit, quod Dei, ubi longe plurima necessaria sunt ad explicanda Mysteria, quae in eo continentur.

Eruditus quidam Theologus scite animadvertit, idem ferme dicendum esse de Mariae Nomine, quod de Nomine Dei, quod cum sit unicum, & complectatur omnes excogitabiles perfectiones, longe plurimis opus esset nominibus, ut fusius explicaretur secundum mentem Sancti Dionysii, qui data opera librum est elucubratus de Nominibus, quae conveniunt Deo, ut per partes concipiatur natura haec simplicissima, attribuendo illi tot Nomina, quot Mens humana in eo perfectiones potest distinguere. Tale est admirabile Nomen Mariae, ita ut ad explicandam virtutem, efficientiam, & dignitatem, & commoda quae Ecclesia, & fideles jugiter inde recipiunt, auctores illius cultui devoti ducenta ferme deprehenderint, quae recepit, & probavit Ecclesia, & quae totidem sunt Elogia Nominis Mariae.

Sancti, & Doctores ut plurimum conjungunt Mariae Nomen cum Nomine JESU, & utrumque comparant.

Hoc Mariae Nomen adeo sanctum, augustum, & venerabile est, ut plures Sancti non dubitent illud conferre cum Nomine JESU, cum utrumque plenum sit Mysteriis, utrumque de Caelo descenderit, quemadmodum Evangelium testatur de altero, & plures Sancti Patres de altero, & utrumque referatur ad perfectiones, & dignitatem eorum, qui ex eo nominantur. Ita videmus omnes fere fideles consuevisse utrumque conjungere, & neutrum ab altero sejungere, perinde ac necessaria inter utrumque interesset connexio, vel alterum pro altero factum esset; vel potius ad innuendum JESUM nobis datum fuisse per Mariam. Sed quin loquamur de Nomen JESU, de quo satis suo loco dictum fuit, illud Mariae procul dubio magnis scatet Mysteriis. Nam si Sanctus Chrysostomus loquens de Nominibus, quae dedit Deus veteribus Patriarchis, docet illa omnia continere thesaurum Mysteriorum, & ingentem numerum factorum memorabilium: *Magnum thesaurum in nominibus, multarum rerum historias in nominibus contineri*; quid jure dici non potest de sancto, & sacro Nomine quod impositum fuit Deiparae propter adeo excellam illius dignitatem?

Homil. 32. in Epist. ad Rom.

De origine Sancti Nominis Mariae.

Cardinalis Petrus Damiani nos docet, Deum eduxisse Sanctissimum hoc Nomen de thesauro suae divinitatis, ut illud Sanctae Virgini imponeret: *Statim de thesauro divinitatis, Maria Nomen evolvitur*; innuens tres adorabiles Sanctae Trinitatis personas singulas aliquid contulisse ad praeclarum hoc Nomen illi imponendum. Pater quid contulit eligens illam in Matrem Filii sui, quandoquidem effecit, ut per hoc realissimum secum haberet rationem. Hoc Mariae Nomen significare docet Sanctus Ambrosius. *Speciale Maria hoc Nomen invenit, quod significat Deus ex genere meo.* Profecto non satis liquet ex quonam idiomate Sanctus Ambrosius hanc eduxerit interpretationem Nominis Mariae, sed sola tanti Doctoris auctoritas sufficit, ut illam debeamus accipere. Sed quinam praeter Sanctissimam Virginem hoc Nomine potest appellari, cum illi haec tribuatur significatio? Filius nil confert minus, quam Pater, ut in eodem sensu hoc Mariae Nomen usurpetur, quoniam ipse se se dedit illi, ut aeque realiter esset unicus ejusdem Filius, infert illam in cognationem Dei eo modo, quo nullus arctior esse possit, neque enim ulla est consanguinitas magis intima, quam Matris, & Filii, & proinde Filius est, propter quem Mater hoc Nomine appellatur. Sed Spiritus sanctus ab aliis duabus personis inseparabilis non minus confert, ut Virgo gloriosa hoc Nomine appelletur in significatione adeo particulari; ipse enim illi dedit foecunditatem, per quam meruit illum parere.

De potentia Nominis Mariae.

Dubitari nequit, quominus verbis magna insit potestas, quam Deus illis potissimum adjecit in nostris Sacramentis, & cujus admirabiles experimur effectus sive in gratia, sive in natura. Tamen sciendum est divinis tantummodo verbis veram inesse Virtutem, quod dico ad excludenda praestigia, quae nefaria superstitio Daemonis interventu aliquando operatur. At si quae sunt verba, quae dici possint divina, haec fatta sunt Sacra Nomina JESUS, & Mariae. Angelus qui de Caelo detulit Nomen JESU, rationem adjecit, quia operaturum erat quod significabat, videlicet salutem populi sui; sed sanctum Mariae Nomen nonne pro modulo suo illam operatur? quoniam nobis gratias, & benedictiones de Caelo promeretur, immittit nobis sanctos contritionis motus, nonnunquam pertinacissimos peccatores convertit, justis solatium adfert, nos a gravissimis periculis eruit, cum ad illam confugimus, quae validissima est apud Deum Protectria nostra, & Advocata.

Dei Consilium in impositione Nominis Mariae.

In impositione Sancti hujus Nominis, Dei Consilium fuit, quantum licet conjicere, declarare admirabiles hujus Virginis qualitates, quae cum magno sint in numero, opus erat, ut Nomen illius in pluribus idiomatibus diversas haberet significationes, quoniam nascebatur pro omnium salute. Praecipuas mystici hujus Nominis interpretationes explicamus, ex quibus ne una quidem est, quae in cordibus nostris excitare non

debeat ingentes lætitiæ, confidentiæ, devotionis, reverentiæ sensus erga Nomen hoc adeo gloriosum, & nos ad petendum impellere, ut dignissima hæc Dei Mater operetur in nobis, quidquid Nomen istud significat. Si Maris Stella est, ut deducat nos inter scopulos, inter quos singulis momentis in discrimen adducimur pereundi. Si est gratiarum oceanus, & mare amaritudinis plenum, ut utriusque participes efficiamur, quoniam æque optabile est recipere gratias Filii ipsius, & gustare amaritudinem passionis ejusdem. Si ita illuminata est; ut dissipet tenebras ignorantiæ nostræ, doceatque nos ambulare in viis salutis, & nos illuc deducat, ita ut per Nominis sui lucem eo perveniamus.

Qualitas Dominæ in Maria non est contumeliosa Magnitudini Dei.

Cum vulgatior significatio augusti hujus Nominis Mariæ sit innuere ejus Superioritatem supra omnes Creaturas, & ostendere ipsam esse *Dominam*, & Reginam dominantem in Cælo, & in terra, metuendum non est, quidpiam imminui de infinita Superioritate, quæ unice pertinet ad Deum, vel injuriam fieri supremæ illius Magnitudini; Namque dicendo Mariam Dominam esse, & gloriosum hunc titulum illi tribuendo, non dicimus illam non pendere a Deo, neque Deo parem esse, quæ quidem esset blasphemia; sed cum Filius ejus, qui simul Deus est, extollit illam usque ad sublimem apicem imperii sui, nihil de propria ipsius gloria decedit. Nihil periit de Salomonis Magnitudine, & gloria, ubi Matrem Bethsabeam jussit discumbere ad dexteram suam, eamque imperii sui sociam elegit; e contra recens inde facta est accessio gloriæ ipsius. Verius est adhuc, non imminui; sed amplificari supremam JESU CHRISTI Magnitudinem, cum velit hanc usque ad propriam Matrem extendi.

De qualitate, illuminantis, & illuminatæ quam Mariæ Nomen significat.

Operæ pretium reor hac in re animadvertere, lumen, ex quo eductum est Mariæ Nomen significans illuminantem, & illuminatam, bifariam intelligi posse, vel quatenus manat ex corpore lucido, & sese extrinsecus effundit, vel quatenus remanet in subjecto lucenti; quod ipsum tribuit nominum varietatem, ad diversa hæc officia indigitanda. Sed Mariæ Nomen utrumque complectitur, simul enim & illuminatam significat, & illuminantem; recipientem lumen, & illud effundentem, possidentem illud, & largientem; & ne arguatis quæso me, si in præclari hujus Nominis elogio ea consector, quæ minuta videntur, & rationes quasdam, quæ in alio quovis argumento pueriles viderentur; Namque Sancti Ambrosius, & Hieronymus docent Nominis hujus significationem mysticam esse, & alii Sancti Patres in litteris etiam, ac syllabis illud constituentibus, Mysterium minime putant deesse. Cum autem hoc Nomen Dei jussu impositum fuerit, & vacuum esse non possit, de illa, quæ hoc Nomine appellata fuit, dici potest, quod insignis Orator dixit de eximio quodam Viro, cui nomen erat illustre; æquius elogium, quod illi tribui posset, esse gloriam, quam sibi comparavit, replens significationem nominis proprii; *Vir sui nominis*. Similiter ex augusto hoc Mariæ Nomine, agnosco illam quam Sacer Textus nobis exhibet amictam luminibus, adeoque Sole ipso, qui fons est luminum: *Mulier amicta Sole*, ad innuendum ipsam reipsa illuminatam, & luminibus circumseptam esse.

Apoc. 12.

Mariæ Nomen significat supremam Magnitudinem, & auctoritatem.

Jure optimo Mariæ Nomen significat Magnitudinem, & dignitatem Matris Dei, *Dominam*, vel Reginam, quippe quæ Mater est Domini, & rerum omnium creaturum Dominatoris. Hanc rationem adfert S. Joannes Damascenus: *Vera rerum omnium conditarum Domina facta est; cum Mater Creatoris extitit*: & Sanctus Chrysologus autumat, illam ideo ab ipsa Nativitate fuisse creatam; *Quam nasci, & vocari Dominam ipsa sui germinis fecit auctoritas*; nam ex quo destinata fuit Domini Mater futura, obtinuit quamdam speciem supremæ auctoritatis inhærentem huic Nomini, & incomparabili huic dignitati; sicut inter homines accidit, inter quos statim ac aliquis in Regem electus est, illius Mater mutat statum, & conditionem, & nomen, assumens titulum Reginæ tunc etiam cum Reginæ auctoritatem adepta non esset. Neque prodest dicere alias post, & ante illam hoc Nomine vocatas fuisse, quin essent ideo dominæ, Reginæ, vel dominatrices: quia Nomen hoc inditum fuit Sanctæ huic Virgini, propter id, quod erat futura, & ratione dignitatis, ad quam ipsam destinaverat Deus.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, & recentibus Concionatoribus loci hujus argumenti.

Mariæ Nomen non fortuito impositum fuit, sed jussu Dei eo tempore quod melius quam cetera exprimebat qualitates admirabiles hujus Sanctæ Virginis.

SATIS constat, nihil magis pendere ab hominum libidine, quam Nomina, quæ imponunt sive rebus, sive personis, quas volunt cognosci. Qui nominum originem scrutari adnisi sunt, ut plurimum non aliam inveniunt præter sortem; Sapientum nihilominus sententia est, ne nomen inane sit, rationem habere debere cum natura, perfectionibus, & usibus rerum, atque esse quoddam veluti elogium compendiarium personarum quæ hoc nomine appellantur. Hoc videmus in Nomine, quod homini imposuit Deus, & Sacer Textus asserit hominem a Deo recepisse Spiritum adeo præclaris cognitionibus illustratum, ut penetrans naturam, & rerum omnium proprietatem, tribuerit unicuique Nomen, quod illi conveniret, & Nomen ab illo impositum verum esset Nomen illius. Hoc ipsum hodie dicere possemus de Augusto Mariæ Nomine, quod omni tempore Sancti omnes omnesque Patres Ecclesiæ coluerunt tamquam sanctissimum, gloriosissimum, & nostris obsequiis dignissimum excepto Sacrato JESU Nomine. Hoc ipsum de Cælo descendit, & Dei jussu impositum fuit, utpote quod omnium optime expressit qualitates admirabiles, incomparabilem dignitatem, & incomprehensibilia Magnalia illius, quæ electa fuit, ac prædestinata, ut esset Dei Mater. *Auctor Sermonum in omnia argumenta. Tomo 2. Mysteriorum.*

Hoc Mariæ Nomen laudi est auspicium Magnitudinis, ad quam illa promovenda est, & beatitudinis, quæ nobis est cessura.

Nomen solum, quod recipit Maria in Nativitate sua ostendit nobis, & quid illa sit, & quid inde sperare valeamus. Appellatur Maria, & mysticum hoc Nomen in variis significationibus suis exprimit illius Magnalia, & spem excitat nostram. Docemur enim illam in Cælo, ac in terra habituram esse supremam potestatem, & futuram hominum, Angelorumque Reginam. Hic titulus nulli melius, vel æquius convenire potest, quoniam quatenus Dei Mater videbit non Mundum duntaxat, sed Mundi Dominum suæ subditum potestati. Nos docet, illam nobis futuram id, quod viatoribus est maris stella, quibus dux est, & itineris norma. Invenitur ne mare Mundo perturbatius, ac æstuosius, in quo indesinenter procellis urgemur, & naufragiis sumus obnoxii? Sed Maria nobis viam monstrabit, nosque in portum adducet. Hoc ipsum Nomen nos docet, illam Mundo illucescere tamquam splendidum sydus, ejus radii se se undique effundunt, & ubique refulgent. Quas in tenebras peccatum nos non conjecerat? Sed opem feret Maria, ut dissipemus tenebras quibus excæcamur; efficiet, ut errores nostros agnoscamus, & in rectum tramitem revertamur. *Pater le Valois.*

Sensus pii animæ cõsectantis laudes Sanctæ Virginis ad sacrũ Mariæ Nomen.

Reple Virgo Sancta, reple latitudinem Nominis tui. Regna post Deum in ea omnia, quæ sunt infra Deum, præcipue vero regna in corde meo; esto mihi solatium in laboribus meis, consilium in rebus dubiis. Ad unicum Mariæ Nomen, excitabitur confidentia mea, totus amor meus exardescet. Cur illud nequeo altius in omnium cordibus imprimere; cur illud in hominum omnium ore imprimere nequeo, & omnia impellere, ut illud celebrent mecum! Maria, o Nomen sub quo nemo debet desperare? Maria, o Nomen toties impetitum, sed semper victoriam referens, & gloriosum? Maria, o Nomen, semper suave, semper salutare animæ meæ, quod me certum facit in timoribus meis, quod semper me confirmat in angustiis, semper sustinet in operibus meis. Singulis vitæ meæ diebus proferam illud, illudque proferens cum sacro JESU Nomine conjungam. Filius in me Matris memoriam revocabit; Mater vero Filii, JESUS, & Maria; ecce quid Cor meum, ore deficiente millies repetet in morte. Ad extremum usque spiritum repetam hæc Nomina JESUS, & MARIA; & ad obitum usque meum hæc mihi erunt Nomina benedictionis, atque salutis. *Idem in alloquiis de Mysteriis Beatæ Virginis.*

Admirabilis virtus Nominis Mariæ.

Quisnam ad Sacrum Mariæ Nomen confugit, & non expertus est in illo, quod Sanctus Ephrem de illa scripsit cum sensu non vulgaris fervoris. Illam vere Cæli stellam esse, quæ nos in tenebris illuminat; quoties enim unum hoc Nomen effecit, ut Dei reminisceremur, & nos ad officium revocavit? Illam vere civitatem esse refugii, ubi salvari possunt illi, qui se ad mortem usque vident exagitari. Quoties violenter Dæmonis tentationibus oppugnati invocato Mariæ Nomine securitatem nacti sumus? Illam veram esse fœderis Arcam, & verum propitiatorium. Heu, quoties reconciliavit nos Deo, illum nobis reddens propitium validis intercessionibus suis, cum illum sceleribus nostris lacessivimus? Illam vere esse infirmorum salutem; & afflictorum consolatricem. Spissa scribenda essent volumina, si producenda nobis essent eorum exempla, qui cum tristitia, & dolore conficerentur, Mariæ Nomine invocato salutis portum invenerunt. Viderentur populi incessanter ad locos confugere, qui Deo sacri sunt sub hoc Nomine, nisi Mundus universus experientia magistra didicisset, omnes illud invocantes invenire in illo generale omnium humanarum miseriarum perfugium. Quomodo vero Sanctum hoc Nomen non sit plenum salutis, quandoquidem plenum est Salvatoris? Qui enim Mariam dicit, dicit Matrem Salvatoris Mundi, dicit pretiosum Thesaurum continens in se infinitas divitias Patris Misericordiarum, qui illum in terras misit, ut sit universale remedium malorum omnium, propter quæ ingemiscimus, sed vult nos illas immediate recipere a Virgine Sancta, quam

earum

earum sequestrem constituit. Scire vultis, quæ Virtutum copia in ejus Nomine contineatur, respicite, quem cælestium divitiarum thesaurum Deus in casso ejusdem sinu concluserit. *Pater de Argentano Capucinus Tomo de Magnalibus Virginis Collatione 2.*

Nomina JESU & Mariæ supplere possunt visibilem earum præsentiam.

Quis nostrum si videret sacras personas JESU CHRISTI, & Sanctæ Matris suæ, ad eorum pedes non procumberet, ut illas amplecteretur, & cor suum coram ipsis effunderet? Verum est nos non habere amplius eorum præsentiam corporeis oculis nostris visibilem, ex quo mors utrumque nobis eripuit; non ne consolari possumus accipientes earum Nomina in locum personarum, habere illa in memoria nostra, illa gestare in cordibus nostris insculpta, illa semper cum reverentia proferre, eorumque gustare suavitatem? . . . . Re ipsa scimus, veterem Philosophiam credidisse, nomina esse rerum imagines, earumque ideam, & imaginem revocare, & homines usum invexisse, ut quodammodo oculis subjiceremus, atque conversaremur cum illis, quos cognoscimus, vel quos cognovimus, licet locorum distantia, ac temporum successione prohiberemur. Arte hac ab omni crimine vacua rationem invenit omnia producendi loquendo per imitationem primi Entis producentis imaginem suam, nempe Verbum suum, illud pronunciando. Rebus novam tribuimus essentiam; personas præsentes facimus, ubi non erant: lingua, & vox auribus quamdam veluti tabulam proponunt, cum illas videre non possumus, ex tumulo educimus, ex præteritorum temporum caligine revocamus, & ubi nobis placuerit in vitam revocamus. Verbo per Nomina inventa ratio est quamdam immortalitatis speciem tribuendi rebus omnibus, in quam non mors, neque oblivio ullum habet imperium. Quis prohibebit ergo, ne sanctè hac utamur arte erga duas personas, quarum Nomen nobis super omnia debet esse pretiosissimum, videlicet erga JESUM, & Mariam? Nonne nobis jugiter esse deberent in ore? hoc sine fieret, si eorum Nomina nobis altius insculpta essent in corde. *Idem.*

Nomen Mariæ quidem illuminatam, vel illuminantem significat, convenit sanctæ Virgini.

Diximus jam Mariæ Nomen, secundum vulgatiorem interpretationem Sanctorum Patrum ab Ecclesia receptam significare non solum dominam, & dominantem, sed etiam *illuminatam, & illuminantem.* Ex quo inferri posse mihi videtur, nihil melius indigitare posse munus illud, ad quod obeundum voluit Deus illam oriri; tandem enim si quæritis propter quem, & quem in finem orta fuerit, idem est ac quærere cur Deus lucem creaverit, & quem usum lux habeat in natura. Heu! quid Mundus esset sine illa, nisi cahos confusum, & rerum informium congeries sine ordine, sine ornatu, unde illi factum nomen est, & quale vobismet fingere potestis fuisse antequam Deus illi impertiret lucem, quæ ceteris rebus decus afflavit. Hoc ipsum fere Maria præstitit in ordine gratiæ; Mundum illuminavit per tot sæcula in peccati, atque ignorantiæ tenebris insepultum; quandoquidem in Scripturis vocatur Aurora, diei prænuncia, ita ut si in Nativitate illius homines cognovissent ingens illud bonum sibi collatum possidendi felicissimam hanc Creaturam, tandiu expectatam, & concupitam, proculdubio exclamassent non secus, ac

Luc. 1. 79.

Zacharias in ortu Præcursoris: *Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra Mortis sedent.* Veni, o Mundi lumen, tandem illucesce terris, ut facem præferas iis, qui horrentibus tenebris, & in funestissima sedent peccati caligine. Vota a tot Prophetis in Cælum emissa ad maturandum adventum tuum, exaudita sunt; & dici potest quemadmodum in sæculorum primordio, lucem factam fuisse, quia prodiit in lucem Maria. Sed addo, cum hæc venerit, ut Mundum illuminaret, illi aptius Nomen tribui non potuisse nisi Mariæ, quod lucis Nomen est, significat enim simul & eam, quæ lucem adfert, & eam, quæ luce amicta est, eademque penetrata. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Ejusdem argumenti.

Si Apostoli, & illi omnes qui aliquid contulerunt hominum saluti, jure vocantur Mundi lumen ab Ipsius Dei Filio; ideoque jus habent ad gloriosum hoc Nomen propter munus, quod exercent facem præferentes aliis in viis salutis, non ne merito asserere possum, hoc Nomen multo magis decere illam, quæ omnium maxime huic officio cooperata est, uno Filio ejus excepto, videlicet gloriosam Virginem; eamque æquissimo jure Mariam vocatam fuisse, quod Nomen significat illuminantem, vel illuminatricem, dummodo per vos mihi liceat hoc uti vocabulo, quod adhibere cogor ex necessitate in hoc argumento, ut vobis revocem in memoriam incomparabile beneficium, quo, ut

In præfat. Miss. de B. Virg.

canit Ecclesia, *lumen æternum Mundo effudit JESUM CHRISTUM.* Hoc pacto horrens illa nox super universam terræ faciem effusa, dissipata fuit, & totus terrarum orbis faciem mutavit, mutans fidem, religionem, cognitionem, & mox affectus, & desideria. Quanta enim in ignorantia, bone Deus! & in qua deplorabili cæcitate immersæ erant humanæ mentes, illæ etiam, quæ reliquorum norma erant, & ceteris præibant? Mahondry Bibl. Conc. Theol. de Myster. Tom. III.

riæ Nativitas nonne fuit tamquam aurora magnæ diei Fidei, qua modo perfruimur? Nox hæc obscura, & tenebricosa, non ne illucescere cœpit? Nonne proferens increatam hanc lucem prior facem prætulit, quæ nos ad hanc quoque diem illuminat? Ullum ne igitur nomen est, quod magis conveniat officio, quo Sancta hæc Virgo perfuncta est, & ministerium hoc Nomine dignius, quo illud exprimitur, & significatur? Idem.

Ejusdem argumenti.

Et sine quisnam præ Maria luminibus Cælestibus redundavit? Quin enim loquamur de Symbolis splendentibus, quibus utitur Ecclesia ad illam repræsentandam, Auroræ, Iridis, Astrorum, atque adeo Solis Ipsius, & quin excurram in naturales, & supernaturales cognitiones illius, acquisitas, & infusas, quibus prædita fuit super primum hominum parentem, recenseamus tantum lumina gratiarum, quæ jugiter de Cælo recipiebat, ac intelligentiam omnium Mysteriorum Religionis Nostræ, & earum rerum omnium, quæ ad Filii sui personam pertinebant. Quæ lumina fidei suis vividiora? quæ scientiæ, & gloriæ majora illis, quibus modo perfruitur? Quacumque ex parte consideretur, luce vividiori coruscat; sed cum infirma oculorum nostrorum acies tantam lucem nequeat sustinere, dicamus solum, non aliud extitisse Nomen, quod illam melius exprimere possit nisi Nomen Mariæ. Verumtamen addamus, sicuti ad lucidum corpus accedere nemo potest, quin ex emanante illinc luce illustretur; si velimus recipere Cæli lumina, videlicet gratias, quibus indigemus in hac tenebrarum caligine, in qua vivimus, non verebor de Maria dicere ea verba, quæ Regius Propheta de ipso Deo protulit:

Psalm. 33. 6.

Accedite ad eam, & illuminamini. Accedite ad Mariam, cum illa tanta in luce coruscet, non nisi inde illuminari potestis. Deo enim non sufficit generatim per se Mundum illuminare, per hanc etiam rivum effundit gratias suas in singulos fideles speciatim secundum plurimorum Patrum sententiam, ita ut in terris erga homines aliquid faciat simile illi, quod in Cælo fecit cum Angelis immediate, communicans sua lumina intelligentiis ordinis primi, unde reflectuntur in alias, quemadmodum docet Sanctus Dionysius, qui propterea primam hanc Hierarchiam vocat illuminantem, & illuminativam; vel si mavis, quemadmodum in sæculorum principio collegit Deus lucem, quæ hac, illac erat dispersa, in Corpus Solis, ut illam mox Mundo universo communicaret; *Accedite ad eam, & illuminamini.* Confugite ergo ad Mariam si vultis illuminari; hæc illa est, ut canit Ecclesia, quæ omnes errores dissipavit, hæc illa, quam beatam vocat Evangelium, quia credidit; hæc eadem, quæ primos recepit fidei radios, recipiens sinu suo ejus Auctorem. Hæc non deerit quominus divinum hoc lumen nobis communicet, vel saltem nobis illud a Filio suo impetret. *Idem.*

Hoc Mariæ Nomen, quod Dominam significat, ostendit Deum illi amplissimas perfectiones suas significasse.

Nomen Domini, & Dominatoris quod terræ Principes præferre gloriantur titulis suis, tamquam ceterorum fundamentum; hoc inquam Nomen illud est, quo voluit Deus Matrem Filii sui ad finem usque sæculorum nuncupari; perinde ac si post communicatas illi augustissimas perfectiones suas, potentias, adeoque ipsam paternitatem, illam Filii sui ejusdem Matrem constituens, voluisset etiam illam in partem accessere Nominis, quod illas omnes exprimit, atque significat. Et sane per hoc unum Dominæ, ac Dominatricis Nomen concipio, & in mentem revoco quidquid amplissimum est in hominibus; quamvis non nisi umbram Dominationis possideant, si cum illius Dominatione comparentur. Illius meritum, atque excellentiam intueor; Deus enim illi hoc Nomen impertiens, & quodammodo cum illa dividens, nobis voluit innuere hanc esse vivam imaginem suam, & ex omnibus creaturis illam, quæ melius divinas suas perfectiones repræsentat; intelligo etiam illam quibuscumque creatis rebus præcellere, & ordinem prorsus diversum constituere. *Idem.*

Post Sanctum Nomen JESU, Mariæ Nomen sanctissimum est, & maxime venerandum.

Mariæ Nomen excepto JESU Nomine omnium est augustissimum, sanctissimum, & maxime venerandum. Sæculis præteritis hoc ita persuasum omnibus fuit, ut nihil præterea in Patrum Scriptis innotescat. Summi illi Viri iisdem ferme verbis usi sunt, sive de Filii, sive de Matris Nomine loquerentur; easdem utrique laudes, easdemque utrique tribuerunt qualitates. Fideles pro illis simul tantam habuere reverentiam, & adeo peculiarem devotionem, ut facile liqueret, illos propter idem principium fuisse operatos; *Neque enim post illud dilecti Filii sui Nomen, quod est super omne Nomen,* Sanctus Bernardus ait, *aliud Nomen Cælum, aut terra nominat.* Hinc qui eorum secutus exemplum vellet exornare augusti hujus Nominis Elogium, deberet congerere varias pulcritudines, quas illi deprehenderunt in eo, & simplicem earum explicationem adjicere. Quem enim in mente nostra effectum non pareret, cum in ictu oculi ostenderetur, hoc Mariæ Nomen, non secus ac Nomen JESU terrorem esse Inferorum, & Cæli gaudium? Hoc mulcere procellas; nobis in mœrore solatium esse, in adversis

perfugium, in morbis remedium, aggerem munitissimum qui validissimus objici possit cupiditatum æstibus; denique Nomen quod nobis procurare potest interiorem animæ pacem, mortem sanctam, æternam beatitatem. *Sermo Manuscriptus Patris Stephani Camillard de Sancto Nomine Mariæ.*

Mariæ Nomen Nomen est tenerū, & Nomen amabile.

Verum est secundum Propheticum Sermonem, nomina esse debere fideles tabulas, quæ ad vivum exprimant naturales eorum qualitates, qui his nominibus appellantur; Excitare debent in nobis ideas, & eas efficere impressiones, quas sibi proposuerunt illi, qui electi fuere, ut imponerent illa. Ubi proferuntur, statim liquet, cur imposita fuerunt, & character eorum, quibus imposita sunt, & qua re ab aliis distinguuntur. Hujusmodi vero placitis nequaquam innitor, ut asseram Nomen Mariæ ostendere omnem suavitatem cordis ejusdem erga homines, neque adeo asserere, vel cogitare sortem, libidinem, assentationem locum habuisse, ut Nomen hoc imponeretur; quandoquidem Nomen hoc immediate de Cælo descendit, & homines non nisi Cæli nutus, & voluntates secuti sunt, præterquam quod variæ significationes, quas Patres huic Nomini tribuerunt, innuunt tenerum hunc amorem, atque eam suavitatem, quam erga nos præ se fert. Qui Mariam dicit, dicit Matrem hominis Dei, ideoque consequenter, Matrem hominum, quos hic Filius illi carissimus, ut Sanctus Bernardus ait, ad mortem usque dilexit: *Omnes amat, quos in eo, & per eam CHRISTUS ejus filius summa dilectione dilexit.* Illos igitur materna dilectione prosequitur, quæ omnium est suavissima. Hinc videmus, illam adeo peculiarem eorum curam suscipere, illis patrocinari; verbo, illam cumulatissime obire officia parentis amantissimæ erga peccatores, qui fidenter ad illius opem confugiunt. *Idem ex parte.*

Cur primi Fideles consueverint non separare Nomen Mariæ, a Nomine JESU.

Undenam, quæso, factum, ut ab ipso Christianæ Religionis ortu Fideles consueverint nunquam separare duo hæc augustissima JESU, & Mariæ nomina? Constat enim ex pluribus locis, primis Ecclesiæ sæculis horum Nominum alterum sine altero proferri non consuevisse. Hoc procul dubio oriebatur ex mutua dilectione Matris, & Filii, cujus hæc Nomina erant certissima pignora. Quæ res videbatur illis peculiarem habere virtutem ad inspirandos sensus eosdem erga utrumque. Hoc verum est, tunc illorum devotionem teneriorem fuisse, & amore pleniorem, sive illi ex hoc agerent principio, seu aliam ob caussam operarentur, & hæc Nomina in illis sexcentas alias parerent cogitationes. Sed in præsentiarum quærendum ne ex vobis est, cur Mariæ Nomen Nomen sit tenerum, ac suave? Hac in re tantum cor vestrum consulo. Potestis ne fideles animæ illud proferre quin memineritis hoc esse Nomen Matris hominis-Dei, qui facit, ut ita loquar, quamdam veluti extensionem teneræ dilectionis, qua ipsum prosecuta est, super vos, quos illa respicit tamquam Filios suos, & a quibus æquo fert animo, se Matrem vestram vocari? Potestis ne, inquam, illud proferre, quin animum ad hanc duplicem advertatis Maternitatem? Serio cogitate futurum, ut ubi morti proximi eritis, sæpius repetantur vobis duo hæc Nomina. O vos beatos si in exspectatione Mortis oppressi vi morbi, & perterriti etiam fortasse peccatorum vestrorum multitudine proferre poteritis hæc duo Nomina suavissima, atque testari, a vobis spem omnem constitui in alterius quidem misericordia, & confidentiam vestram in protectione, quam alterum vobis pollicetur. *Maria Mater gratiæ, Mater Misericordiæ, tu nos ab hoste protege, & in hora mortis suscipe. Idem paullo mutatus.*

Mariæ Nomen Dominā significat, quemadmodum Filius illius est Dominus universorum.

Mariæ Nomen gloriosum est, atque illustre; est enim veluti compendium omnium titulorum, & magnalium illius, quam sibi in Matrem delegit Deus ex illius sinu prodiens; ita ut ad exprimendam amplissimam, quæ fingi possit, dignitatem, cumulatissimam, quæ unquam inveniri possit, sublimitatem, præstantissimum opus naturæ, & gratiæ, ex Dei manibus profectum, ac tandem prærogativas eminentes, quæ tantam sustinere debent Magnitudinem, inveniendum esset Nomen, quod aliquam haberet rationem, & esset veluti centrum, in quo omnes istæ perfectiones colligerentur, & veluti punctum prospectus, in quo omnes ad videndum proponerentur, ut eximium opus hoc agnosceretur, & a ceteris distingueretur. Hoc autem præstitit Deus Sanctæ huic Virgini imponens in Nativitate illius Nomen, quod latine sonat Dominam, & Dominatricem. Profecto hoc præstantius inveniri non poterat; cum ipse Deus vulgo in sacris Scripturis eodem Nomine appelletur; *Ego Dominus*, & ex hoc titulo se velit agnosci. *Et scietis, quia ego Dominus*; & si omnes evolverimus Textus Sacri paginas, liquebit, ipsum se non alio Nomine appellare, quippe qui Dominus est eminenter, supremumque habens dominium super omnia creata. Hæc enim vis est, & significatio Nominis hujus Domini, quod nos quoque illi tribuimus quotidie in precibus nostris. Sed hoc Magnitudinis Nomen, quod Terræ Principes præponere gloriantur aliis honorum titulis, tamquam cete-

Ezech. 6. & 7.

rorum fundamentum, hoc inquam Nomen illud est, quo Matrem suam in secula voluit appellari. *Auctor Sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta.*

De eadem significatione Nominis Mariæ.

Ex admirabili hoc Mariæ Nomine, facile intelligere est, quemadmodum Pater æternus illis partem communicavit juris illius, quod habet in Filium, illi etiam communicasse potentiam suam, non in omnia tantum creata, verum etiam in Verbum hominem factum. Merito igitur Domina, & Dominatrix vocatur; quandoquidem huic ideæ statim accedunt augusti tituli Reginæ Cæli, & terræ, qui in hoc admirabili Nomine continentur. Statim in mentem redit, sicuti omne genu flectitur in Cælo, in terra, & in inferis audito solum Nomine JESU, quia Creator est spirituum Cælestium, & quia Mundum vicit, & infernum, Cælum exultare præ gaudio, quia ex hoc Nomine agnoscit Dominum suum, & terram congaudere, quia in eodem Nomine cognoscit Reparatorem suum; inferos autem fremere; quia Victoris sui Nomen agnoscit; ita Mariæ Nomen imprimere sensus reverentiæ pares dignitati suæ, & qualitati Dominæ, & Dominantis. Profecto Cælum non ne gaudio effertur, & exclamare cogitur, *quæ est ista quæ ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris*, quæ se attollit super Angelos, & Archangelos, super Potestates, & Principatus, super thronos, & dominationes, & super omnes Sanctos? *Quæ est ista?* Est Maria divina, scilicet Cæli Regina, Mater divini Verbi, quæ superiorem sibi Deum unum agnoscit. Terra eosdem fovet sensus admirationis: & gaudet venerari in Maria totius Mundi Dominam, & hominum omnium Matrem. Infernus ipse experitur Nominis hujus effectus, quod illi terribilius est, quam castrorum acies ordinata; quoniam audito Mariæ Nomine cladis antiquæ reminiscitur, & Mariam suam esse Dominam titulo victoriæ, quam de spiritibus tenebrarum reportavit. *Sermo Manuscriptus.*

Cant. 6. n. 6.

Mariæ Nomen distinguit Virginem ab aliis quæ eodem Nomine appellatæ sunt.

Mihi videtur non sine quadam proportione de Maria dici posse, quod Sanctus Paulus dixit de Verbo Incarnato, cujus illa Mater est; ipsam videlicet altissimas Cæli Intelligentias tanto præcellere, quanto differentius præ illis Nomen est assecuta: *Tanto melior Angelis effecta, quanto differentius præ illis Nomen hæreditavit.* Ita sicuti nomen, ut jure imponatur, explicare debet naturam rei, quam significat, per hoc Mariæ Nomen, statim concipere debeo, quid illam distinguat, & singularem constituat differentiam a ceteris mulieribus, quæ eodem nomine, Dominæ, Reginæ, & Dominatricis appellatæ fuerunt. Discrimen autem illud est, quod aliæ habuerunt hoc nomen tamquam superadditum illis, quæ deferebant, & quod vel ex ortu mutuatæ sunt, vel ex majoribus suis hæreditarunt; & qualitas hæc ea tantum respiciebat loca, in quibus aliquod obtinebant imperandi jus, & omnes fere per affinitatem, quam habuere cum Regibus, atque Principibus, a quibus effectæ sunt auctoritatis eorum consortes. Sed cum Sanctus Bernardus testetur JESUM CHRISTUM ex ipsa natura sua duxisse Nomen, quin illud vel sorti, vel hominum arbitrio deberet: similiter Mariæ Nomen in hac prima significatione, Dei jussu, Nomen illi impositum fuit ratione Maternitatis, qua aliquando erat decoranda, propter quam futura erat Cæli, terræque domina. Hac ratione Virgo Sancta secernitur ab aliis, quæ hoc Nomine nuncupantur; & statim agnoscitur tamquam universorum Domina, & Regina. *Auctor Sermonum in omnia argumenta; tomo 2. Mysteriorum.*

Mariæ Nomen venerationem & confidentiam inspirat.

Quid Christiano intelligendum est per Mariæ Nomen? Intelligendum est, hanc esse Patris æterni Filiam; eique sublimis concipienda est idea potestatis, quam illi communicat in omnes Creaturas, simulque auctoritatis, quam illi tribuit in Filium suum, qui in diebus carnis suæ fuit illi subjectus, ita ut Sol iste justitiæ obedierit Mariæ, quemadmodum Naturæ Sol gradum cohibuit ad hominis vocem. Intelligendum est per Nomen Mariæ, illam esse Verbi Incarnati Matrem, suamque ab illo Sapientiam hæreditatis Nomine accepisse; illam Sponsam esse Spiritus sancti, qui dedit illi ea in plenitudine, cujus capax est mera creatura dona scientiæ, caritatis, timoris filialis, & qui locupletavit eam iis rebus omnibus, quæ in ordine naturæ dignæ erant hac Sponsa, quam hominibus proponere volebat tamquam objectum reverentiæ, omnibusque gratiæ donis, quæ sanctam inspirare possent confidentiam fidelibus, quibus proponebat Mariam, tamquam Matrem sibi destinatam; nec non omnibus gloriæ donis, ut illam proponeret Cælestibus Spiritibus tamquam argumentum laudum suarum, ac venerationis in omnem æternitatem. Hinc fit, ut venerabile Mariæ Nomen sit Nomen Magnitudinis, quod timorem inspirat; & Nomen bonitatis, quod ciet confidentiam, suavitatem, amorem. Dignatus est Deus cum Maria partiri hujus Nominis significationem, illam Dominam efficiens, quemadmodum Ipse Dominus est, neque dedignatus est cum Ipsa suam dividere Misericordiam, efficiens illam Misericordiæ Matrem, quemadmodum

ipse

Ipse Pater est, quod ipsum Mariæ Nomen significat: qua re ad illam amandam, & colendam excitamur; quia ex illius Nomine cognoscimus illam & posse, & velle nobis opem ferre apud Deum, a quo Domina effecta est. *Sermo Manuscriptus.*

Protestatio obsequii erga Mariam.

Dæmones audito hoc Mariæ Nomine contremiscant, quandoquidem illis in mentem revocat cladem, quam intulit illis conterens Serpentis caput, & illum enixa, qui eorum evertit imperium. Nos autem, Sancta Virgo, te semper habituri sumus velut illam, quam placuit Deo nobis dare tamquam Dominam; ideoque ea semper obsequia tibi præstabimus, quæ decent Magnitudinem tuam, & insignia tua privilegia. Cum Sancto Anselmo prædicabimus, illum nescire, quam magnus sit Deus, qui non satis magnam concepit ideam magnitudinis Mariæ; declarabimus illum ignorare vim, & significationem Nominis adeo illustris, qui non profitetur palam se tibi esse subjectum; & ubi cognoverimus gloriam, quæ tibi debetur, & quam hoc Nomen exprimit, gloriæ vertemus, esse ex numero filiorum tuorum; quia qualitas hæc nobis est honorificentior, quam si maximis terrarum Principibus deserviremus. Tamen non sufficit scire gloriosum hoc Nomen illi commune esse cum ipso Deo, dici enim posset, hoc fuisse communicatum Principibus, Regibus, & illis omnibus, qui aliquem obtinent gradum superioritatis, ita ut Scriptura, & idem communis usus illud cum Domini Nomine confudisse videatur: *Servus Domino suo stat, aut cadit:* Sed hoc ipsum constituit Nobilitatem, & Magnitudinem; nam ubi nomen commune fit singulare, & particulariter uni applicatur, secum adfert nescio quid emphaticum, quod exprimit dignitatem, ac meritum illius, cui tribuitur. *Ex Auctore Sermonum in omnia Ethica argumenta. Tomo 2. Mysteriorum.*

Ad Rom. 14.

Maria hoc vocatur Nomine per excellentiam, quemadmodum JESUS per singularem prærogativam.

Mariæ Nomen sub hoc, & sub Dominæ titulo ita commune est, ut nihilominus Virginem distinguat a ceteris, quibus inditum est. Ita cum dicitur Sapiens, intelligitur Salomon virorum omnium Sapientissimus; vel cum dicitur simpliciter Apostolus, statim occurrit menti Sanctus Paulus tamquam ille, qui antonomastice hoc Nomine nuncupatur. Hinc fere Salvatorem hominum ex Nomine Domini Nostri designamus, & si huic Nomini aliquod accedit apitiietum, statim significatio immutatur, vel ad aliam quamlibet dignitatem infinite minorem coarctatur. Hoc ipsum dicendum est de augusta hac Cæli Regina: Hæc antonomastice, & per singularem prærogativam est Domina Nostra, quoniam id ipsi intelligimus per Mariæ Nomen in nostro prolatum idiomate; & sita ipsi nostis ab Ecclesiæ Patribus, omnibusque populis vulgo, & in quolibet sermone appellari. Sensus idem est, eumdemque semper retinet dominii, & magnitudinis characterem; semper eam significat Dominam nostram, quemadmodum Filius ejus Dominus, & Dominator noster vocatur. Non ne diceres, Christiana societas, sicuti Deus ab æterno elegerat Matrem Filio suo, & alteram alteri destinaverat, utrumque in Consiliis suis fuisse complexum cum subordinatione; nihilominus optasse, ut uterque sæculis omnibus ex hoc dignitatis, & magnitudinis Nomine cognosceretur, quod illos a reliquis hominibus secerneret. Alter quidem est Mundi reparator; altera autem in hujus gloriæ societatem assumpta, ut secundum Patrum omnium sermonem esset Reparatrix. JESUS constitutus fuit Mediator Deum inter & homines, & Maria apud Filium Mediatrix. Hic titulus est, qui illi negari non potest. *Idem.*

Deum inter & Mariam non deest quædam idiomatis communicatio.

Nonne videtur, sicuti non defuit communicatio quædam inter divinam, humanamque naturam, ita ut, quod pertinebat ad Deum, fieret hominis proprium, & quidquid hominem decebat, fieret Dei proprium: simili ratione quamdam fuisse communicationem Deum inter, & Virginem, ita ut Nomen Dominæ, quod Omnipotentis proprium est, Mariæ conveniat, non solum per Nominis sui communicationem, sed per veram Supremi Domini Mariæ cum communicationem? In unione naturæ divinæ cum humana, qui cum impassibilis, factus fuit passibilis; immortalis subdidit se legibus mortis; qui eadem virtus erat, & invicta fortitudo, factus est infirmus, qui omnes replet locos, & nullo contineri potest, vasis est contentus inter angustos limites inclusus. & per admirabile commercium, quod Cælestis, & Terrestris Filius in sæcula admiratur, qui mortalis erat, & omnibus Vitæ hujus miseriis obnoxius, ac infirmitas ipsa, factus est immortalis, impassibilis, omnipotens. Hinc similiter, veruntamen cum aliqua proportione, illa, quæ erat omnium creaturarum humillima, & in nihilo suo immersa, evehitur ad qualitatem Dominæ, in cujus partem illam evocat Deus, eidem tribuens Mariæ Nomen. Hæc sinu complectitur suo illum, qui nullis potest finibus contineri. Hæc igitur est communicatio idiomatum, immo dominationis, atque etiam potestatis. Homines nomina imponunt, sed, ut plurimum, nomina vacua, & inania. Deo unius est replere illa, quod prædicat, imponens. Verbi Mariæ

Nomen, quod Dominam, ac Reginam significat. *Ex Sermone Manuscripto.*

Cultus Virgini præstitus in Mariæ Nomine complectitur illius dominium.

Mirum ne igitur est, si, cum gloria communis sit JESUM inter & Mariam, alter hominum Redemptor vocetur, altera dicatur Redemptrix, eum eorum Nativitas eumdem habuerit finem, & Deus utrumque fuerit complexus in eodem ordine Consiliorum suorum: uterque idem Domini Nomen gesserunt, & cum tanta adsit inter utriusque titulos, ac prærogativas similitudo, alter quidem Dominus antonomastice, altera vero Domina appellatur; ut per hanc Nominis conformitatem intelligamus excellentiam, auctoritatem, meritum, & superioritatem, quam habent uterque super homines reliquos; & proinde cultum, quem utrique debemus. Licet enim tantum sit inter utrumque discrimen, ut nemo ita rudis sit in nostræ Religionis officiis, qui illud valeat ignorare; hoc tamen non prohibet, quominus beatissimæ huic Creaturæ peculiarem tribuat cultum ab eo distinctum, quo Sanctos omnes veneratur, quos non nisi tamquam Dei famulos colit, cum Mariam proprio prosequatur honore, utpote illam quæ Dominæ Nomen sibi comparavit, quatenus Mater Dei ipsius; quod novam suppeditat probationem, quæ ostendit illam jure optimo Dominam, & Reginam vocari, cum sit Mater Domini, & Regis, qui in universo Mundo dominatur.

Omne genu flectitur audito Mariæ Nomine, non secus ac JESU.

Nonne videmus inter homines, statim ac aliquis in Principem eligitur, Matrem illius illico statum mutare, & Principis, Dominæque titulum assumere, quamvis etiam minime obtineret auctoritatem? Simili ratione hinc inferendum est Creatoris, & absoluti Cæli, Terræque Domini Matrem Dominam esse omnium creaturarum: Et insignis quidam Sanctitate Vir hoc ipsum inferre non dubitat, quod Sanctus Paulus infert de Nomine, & dignitate, ad quam evectus fuit JESUS CHRISTUS: *Ut in Nomine Mariæ omne genu flectatur cælestium, terrestrium, & infernorum.* Opus est, ut ex hoc Nomine agnoscatur dignitas, & magnitudo Mariæ, & quidquid præcellentissimum est, illi præstet obsequium non secus ac Supremæ illius Majestati, quem ipsa in lucem effudit: ut omnes Cæli potestates genu flectant coram illa; præpollentes Monarchæ se se illi submittant, atque se beatos putent, si eidem famulentur; & ut Princeps ipse tenebrarum, cui Dei Filius videtur Mundi Imperium tribuere propter potestatem, quam exercet in illo, ad solum Mariæ Nomen contremiscat: *Omne genu flectatur.* Hoc igitur Nomen gloriosius esse non poterat, quam si assumeretur ab ipsa Magnitudine, ideoque a celsissima, quæ unquam extiterit, dignitate. Sed hoc Nomen esset nobis vacuum, & titulus inanis, cujusmodi esset Regis sine subditis, Domini sine servis, Principis sine principatu; si ipsi detrectaremus esse ex numero Servorum, & Subditorum Mariæ, per cultum, officia, & obsequia, quæ illi præstare possumus. *Idem.*

Ad Philipp. 2.

Adhortatio ad Mariæ Nomen colendum.

Dicetur ne, Mariam in Cælo coli tamquam Dominam, & Reginam; ab omnibus nationibus honorari; ab omnibus creaturis in pretio haberi; nos vero in quorum gratiam hoc illi Nomen impositum fuit, novissimos esse, qui eam venerentur? Nostis, Domini, Principis, Regisque dignitatem cedere in honorem servorum, ac subditorum; gloriosum esse potenti Domino famulari, & ambitiosissimum quemlibet sibi laudi vertere, titulos suos exornare nominibus officiorum, & munerum, quæ possident apud Principes terræ; nec deesse quosdam, qui nobilitatem, ac insigne decus afferant possidentibus illos; & vetustæ, probatæque nobilitatis argumentum esse, ostendere majores suos jampridem iisdem decoratos fuisse; servi enim magnitudinem ex magnitudine Dominorum metiri consuevimus. Ah! quem gloriæ cumulum non recipimus cum censemur in numero Servorum illius, quæ jure optimo totius orbis Domina nuncupatur? Missa faciamus omnia commoda, quæ hinc nobis cedere possunt, omittamus omnia, quæ illi præstamus officia in Deum tamquam finem suum referri, & hæc ipsa viam esse, per quam ad illum tutius contendimus. Cogitemus solum hoc esse servire illi, cui famulari gloriantur Angeli: Si Deo servire, regnare est, ut Sacer Textus inquit, eamdem esse ... servire ei, cui ipse Dei Filius non dedignatus est se se triginta annos subjicere. Ita est, nullus honor comparari potest cum hoc famulandi ... illi, cui Deus Mariæ Nomen imposuit, videlicet Dominæ. *Idem.*

Usus Nominis hujus Mariæ in certaminibus efficidibus.

Sanctus Bernardus, qui nullam sibi elabi patitur occasionem profitendi sui cordis sensus erga hanc clementiæ Matrem alludens Nomini, quod gestat, & auxilio, quod navigantes inveniunt in stella quam ducem sequuntur, exprimit opem, quam a Maria percipere debemus loco quodam divina eloquentia referto; quem cum multi laboris opus esset inferre, illud in compendium afferam. Quicumque es, qui ignorare non vales, te in sæculi hujus pelago tamquam in æstuoso mari fluctibus, atque procellis agitari, qui-

nes oculos ab hoc sydere, cujus propitium lumen mulcet tempestates, & te in tutum adducit. Si tentationes, quæ sunt tamquam totidem furentes venti, qui te manifesto objiciunt periculo naufragii, te facessunt; invoca Mariæ Nomen; scis enim hanc semper esse paratam, ut in tanta necessitate opituletur, *Respice stellam, voca Mariam*. Si impetus iræ, vel violenta avaræ cupidinis desideria, si incompositi motus rebellis concupiscentiæ in naufragii periculum adducunt fragile hoc vasculum, in quo gratiæ thesauros gestamus, *Respice ad Mariam*. Confuge ad Mariam, quæ cohibere potest affectuum nostrorum procellas. Si te criminum tuorum horror perturbat, quorum numerus, & enormitas terrorem, & confusionem injicit in conscientiam tuam; si divinorum Judiciorum timor, & abusus perennis Misericordiæ, te ad desperationem impellit, cogita Mariam, ut Nomen ejus revocet tibi in mentem bonitatem, & illa, quæ peccatorum miseretur, ciet spem in corde tuo. *Idem*.

Quinam sunt peccatores qui sperare possunt, se criminum suorum veniam consecuturos Mariæ nomen invocando.

Scio Mariæ Nomen nihil afferre solatii obduratis peccatoribus, qui in criminibus suis volunt perseverare. Quapropter cum invitatur peccator, ut confidere velit in hoc sancto Mariæ Nomine, & sæpe invocet illud, & cum illi polliceor, ipsum in eo solatium esse inventurum, loquor ad peccatorem, qui profecto per vitæ suæ flagitia jacturam fecit gratiæ Dei sui, sed qui sincera ductus pœnitentiæ quærit infringere vincula, & de erroribus suis reverti; loquor ad peccatorem, qui per fragilitatem, vel violenta raptus cupiditate plures funestos lapsus committit, & qui etiam plures annos secus oram abyssi permansit, sed qui serio cogitans de vitæ brevitate, extimescens, ut mors illum deprehendat, gemens attollit manus in Cælum, & Dominum orat, ut sibi tempus tribuat agendi pœnitentiam; loquor ad Christianum, qui vere quidem vixit sine ullo pietatis sensu, sine Re-rumque bonorum affectum, & in perenni spiritus evagatione: sed qui reminiscens beneficiorum quibus cumulatus fuit, & quæ ingrati animi vitio rependit, recens vitæ genus optat amplecti, & respondere conatur suavibus illiciis gratiæ nascentis. Es ne tu hujus characteris? habes ne prima hasce dispositiones futuræ conversioni necessarias? Ah! Ex hoc momento quantumlibet peccator sis, illico experieris, in augusto Mariæ Nomine nescio quid inveniri, quod effundit in animam solidam spem, & veram consolationem. Quorsum istud? Profecto ad adspectum tot infidelitatum, atque flagitiorum, peccator, qui non vult amplius se peccatorem esse, omnem spem abjiceret, certum est, animumque despondéret, si nesciret secundum nostræ Religionis principia, adhuc esse in potestate sua flectere Deum suum, & illius patrocinium mereri. Coarctat igitur vota sua hinc quidem ad obtinendam criminum suorum veniam, inde vero ad promerendam sibi hæc non communia subsidia, has singulares gratias, quas paucis concedit Deus, & sine quibus prævidet tamen, sibi futurum opus arduum, ac fere impossibile, radicitus pravos habitus convellere, & vincere suam in malum proclivitatem. Sed Mariæ Nomen videtur quodammodo utrumque polliceri: hoc proferre nequit, quin secretam habeat certitudinem adimplendi sua desideria; sentit spem suam excitari; sibi animum facit, ac se consortat; cur? Quis hoc Nomen docet illum, Mariam, Matrem hanc incomparabilem, esse hominum Mediatricem, validamque patronam apud Filium suum, Judicem nostrum, & Deum. Hoc igitur Nomen amabile peccatoribus est pignus veniæ, quam deprecantur in agitationibus pœnitentiæ adhuc imperfectæ; cum aliunde certi sint protectionis hujus Advocatæ peccatorum, qui ad ipsius bonitatem confugiunt. *Ex Sermone Patris Chamillard de Sancto Nomine Mariæ*.

PRÆSENTATIO
SANCTÆ VIRGINIS IN TEMPLO.
MONITUM.

QUAMQUAM Mysterium hoc, quod nobis in mentem revocat factum, quod non admodum insigne videtur, neque satis amplum argumentum, ad Sermonem integrum habendum; nihilominus si animum advertimus ad oblationem Deo factam a parentibus hujus Virgunculæ, qua nihil ipsis in terris erat antiquius, vel ad generosum puellæ hujus consilium, qua neglectis Sanguinis, naturæque illiciis incredibili ardore se se Domini servitio devovet; vel ad virginitatis votum, quod afflatu Cælesti omnium prima nuncupat Deo tunc temporis præsertim, quo Mulierum sterilitas censebatur opprobrium, vel ad ceteras actiones adeo admirabiles in puella, adeoque gloriosas ipsi Deo, seu tandem ad moralem disciplinam, atque tot documenta, ac virtutum exempla, quæ hinc possunt hauriri; si ad hæc, inquam, omnia adverterimus animum, inveniemus fortasse hoc recensendum esse inter uberiora argumenta, de quibus verba facere valeamus.

Quamobrem, licet insimulandi minime sint, qui se ex hoc Mysterio occasionem duntaxat arripiunt loquendi de utilitate se se devovendi a teneris unguiculis Deo, vel de suavitate quæ in Dei servitio gustatur, vel de alia quapiam morali veritate, quæ ad hoc argumentum aliquo modo referatur: credo tamen opera pretium esse mentem sequi Ecclesiæ, quæ est Sermonem habendi in laudem, & gloriam illius, quæ se se offert Templo, ut se se disponat ad hoc, ut dignam se præbeat Dei Matrem; & colendi primum, & publicum actum, quem in Domini famulatu peragit, cujus exemplum plurimum conferre potest ad doctrinam, atque nostram ædificationem.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum Synopsis hujus argumenti.

1. QUAM *pulcri sunt gressus tui filia Principis, Cant. 7.* Hic Textus est satis naturalis applicabilis Mariæ quæ hodie se se præsentat in Templo, ubi ostendere possumus: 1. Illam se se devovere altarium cultui tamquam victimam, quæ agnoscit Dei sui omnipotentiam ejusque supremum in se, & in omnes creaturas dominium. 2. Illam se præsentare tamquam humilem ancillam, ut profiteatur se cæce omnibus divinæ providentiæ decretis obtemperaturam. 3. Tamquam animam, quæ tota esse vult Dei quatenus Sponsam illius, quemadmodum Deus se totum illi tradit, quin tamen præsumat dignitatem Sponsæ Spiritus sancti, ad quam reipsa est aliquando attollenda: *Dilectus meus mihi, & ego illi*: Hi sunt gressus hujus Filiæ Principis, qui locum præbent cum admiratione exclamandi; *Quam pulcri sunt gressus tui Filia Principis.*

Quod pertinet ad primum Punctum, quod in eo positum est, quod Maria offerens se Templi servitio, & altarium cultui, offert se Deo quatenus victimam immolatam supremo Dei imperio, ut profiteatur supremum illius dominium in animam, corpus, omnemque substantiam suam; Sancta hæc Virgo a primo vitæ suæ articulo rationis usum fuerat adepta; scilicet se non communi via in Mundum ingressam fuisse; repleta supernaturalibus donis possidebat in eminenti gradu Fi-

ad Fidem, Spem, Caritatem; non ignorabat accessisse tempus, quo Messias a Prophetis promissus in terram venturus erat, quin tamen sciret se illius Matrem futuram, & dignitatem hominis Dei mereri; ut omnes Creaturæ, se se pro illius gloria immolarent. Hæc illa cognoscens plena his divinis luminibus in ancessum offert se Deo Majestatis tamquam victimam in illius honorem consummandam. Itaque licet infanti adhuc ætate, convertit primos cordis sui motus
Psalm. 118. in Deum, cui dixit, uti David; *Prævenerunt oculi mei ad te diluculo*. Mane summo, videlicet a teneris unguiculis, ab infantia converti oculos meos ad te; tu mihi dedisti animam, & corpus; spiritum, & voluntatem, quæ sunt viva tuæ divinitatis imago. Utrumque tibi devoveo, & sacrifico; imposterum inhærebit semper huic aræ cor meum, nulla exterior occupatio inde illud avellet; e contra omnes actiones meæ mihi in mentem revocabunt meam hanc devotionem, qua profiteor fore ut vivam, & moriar pro gloria tua, tamquam victima, quæ cum a te vitam receperit, non nisi pro te illam debet impendere; & humilitas, paupertas, solitudo, mortificatio erunt mihi tamquam anceps gladius, qui immolet animam, & corpus meum, ut ex illis efficiat hostiam sanctam, vivam, rationabilem, ac tibi bene placentem. Hac mente hodie me tuis altaribus offero.

In secundo puncto ostendere possumus, Mariam hodierna die se præsentare in Templo, tamquam ancillam Domini, ut sequatur fideliter, alacriter, ac perseveranter Providentiæ ejusdem imperia. Credendum nobis est Sanctam hanc Virginem ipso suæ Præsentationis momento elicuisse interiores Virtutis actus, cujus praxim servavit in omnibus exterioribus actionibus in ipso vitæ suæ curriculo, prout divina exigebat Providentia. Generatim igitur Deo promisit integerrimam fidelitatem, & se nunquam oculos declinaturam a manibus dominæ suæ, ut in minimo quovis cordis sui
Psalm. 122. motu, eidem obediat: *Sicut oculi ancillæ in manibus Dominæ suæ*. Ancillæ fidelitati suam addidit alacritatem, & promptitudinem, cum ipsi persuasum esset cum Principe verba non esse miscenda, & mora obedientiæ meritum infirmari; & cum Deus summa sit rerum ratio, iniquissimum esse, si obedientia illi debita minus fidelis sit, prompta, & perseverans. Neque alios sibi constituit fines, quam illos vitæ suæ: se se obtulit pro omnibus licet molestissimis circumstantiis; & dixit tunc non secus ac deinceps Salvator: Ecce me, ut tamquam famula tua faciam Vo-
Ad Hebr. 10. luntatem tuam. *Tunc dixi: Ecce venio*.

Pro tertio puncto ostendendum est, Virginem se Templo devovere, ut sit Domini Sponsa. 1. Consecrando illi cor suum pura caritate; 2. Corpus suum puritate perfecta, & per novissimam hanc promissionem cumulum, ac perfectionem Sacrificio suo addidisse. Concipere oportet nihil imperfectum fuisse in Maria, cum præsentavit se Templo, ut se Deo consecraret. Amoris sui perfectio sequebatur perfectionem suarum cognitionum. Amavit Deum æque perfecte, sicut illum perfecte cognovit. Cognitio, & amor illius portenti loco erant, neque creditur exagerare, si quis dixerit, Mariam ætate illa plus luminis habuisse, quam Angeli, vel plus ardoris, quam Seraphim. Ita consecratio cordis sui, quam fecit Deo, ut esset illi velut Sponsa per purissimam Castitatem, fuit absolutissima primi Mandati perfectio; Diliges Deum ex toto corde tuo, ex tota anima, omnibusque viribus tuis. Hoc ipso momento Virginitatis votum nuncupavit, cum cæteræ Mulieres appeterent gloriam Maternitatis Messiæ per conjugii fœcunditatem. Maria Cælitus afflata puritatis vexillum attollit; semet alligat Deo perpetuis vinculis nunquam infringendis. Hæc est consecratio, quam Sancta Virgo facit sui ipsius Ipsa die suæ Præsentationis in Templo.

II. In hoc Mysterio inveniemur tres personas, quæ oculis nostris agere possunt, & quarum rationes, & varii affectus pro Dei servitio efficere possunt partitionem hujus Mysterii proprium.

Prima: Deus est Mariam vocans ad statum, & vitæ genus, quod ipsam ad altiorem perfectionem adducit, mentem immittens illi relinquendi paternam domum, ut teneros vitæ suæ annos traducat serviens Deo in templo suo, ex quo facit domum illius, ut ipsa se disponat ac præparet Deo de semet consiliis capiendis.

Altera persona Mysterii hujus particeps est Joachim, & Anna, qui pro una tantum persona sunt habendi; quoniam uterque consentit in idem consilium consecrandi Filiam suam servitio Dei, privando semet objecto consolationis suæ, & spe suæ familiæ.

Tertia est ipsa Virgo, quæ tenella adhuc ætate præfert animam admirabilem, & fidelitatem quæ exemplo esse potest universo Mundo submissionis Voluntati Dei, & obedientiæ habentibus in nos auctoritatem.

Hoc argumentum locum præbet præclaræ de Providentia divina doctrinæ, seu particularis erga Mariam consequenter ad electionem a Deo factam illius, tribuendo media aptissima, & utilissima ad id adimplendum; seu generali erga omnes homines per pia studia, quæ illis inspirat vere quidem diversa, sed omnia ad majorem gloriam suam, & eorum salutem coordinata.

Si obstupescitis Mariam tertium annum agentem se III.
se in Templo obtulisse, ut se Deo consecraret, cogitate Sanctam hanc puellam immunem esse ab aliarum infirmitatibus; ab ipso ortus sui primordio purissimis repletam fuisse luminibus Cæli, & fortasse mirabimini illam usque in hanc diem distulisse Sacrificium solemne, quod suimet ipsius Deo facit: Profecto cum Sanctus Paulus Apostolus asserat: JESUM CHRISTUM obtulisse se Patri ex eo momento, quo in Mundum ingressus est: *Ingrediens Mundum ..... hostiam noluisti, corpus autem aptasti mihi, tunc dixi; ecce venio*; ita Maria hodierna die instauravit duntaxat Sacrificium, quod obtulerat Deo ex ipso suæ creationis articulo: Sed quia se se devovet servitio Dei in templo ejus, in Domini domum pedem inferre non vult, nisi manibus plenis holocaustorum. *Introibo in domum tuam in holocaustis*. In hoc autem Mariæ Sacrificio tria animadverto, quæ illius præstantiam commendant.

1. Devovet se Deo diluculo, & a teneris unguiculis.

2. Devovet se Deo sine ulla exceptione, & partitione, seque totam illius esse vult.

3. Devovet se Deo in æternum.

Devovens se Deo diluculo damnat Fidelium ignaviam, qui Deo tribuunt Mundi repulsam, & vitæ in sceleribus attritæ reliquias; devovens se plene Deo Fidelium damnat infidelitatem, qui non nisi ex parte, & cum exceptione convertuntur; devovens se Deo constanter redarguit Fidelium mobilium inconstantiam, qui revertuntur ad placita Mundi, quem reliquerant, Evangelio adhæsuri. *Hæc est partitio ex Specimine hac Panegyricorum desumpta, quæ quidem vulgatior est, sed magis naturalis, & Morali disciplinæ accommodatior.*

Triplex vitæ genus fuerunt materia Sacrificii, quod IV.
obtulit Maria Deo ipsa suæ Præsentationis die. 1. Vita civilis; 2. Vita naturalis; 3. Vita rationalis. Vita civilis in societate consistit, & in commercio quod haberi potest cum Mundo. Vita naturalis consistit in affinitatibus, quæ contrahi possunt in Mundo. Vita rationalis consistit in usu nostræ libertatis, secundum desideria, & cordis nostri studia. Sed Maria unica oblatione sacrificat.

1. Spem omnem quam habere poterat ex parte Mundi, cum omnibus suæ Nativitatis privilegiis animæ simul & corporis; illis abrenunciat separans se ab omni commercio consanguineorum, & affinium suorum, ut ignota Mundo vivat, & uni Deo placeat.

2. Sacrificat vitam naturalem, ad quam non secus ac ceteri jus habebat, atque per votum Virginitatis quod omnium primo tunc temporis vovit, quo spes videndi Messiam ex sua stirpe progenie, contemptibiles efficiebat eas, quæcumque filios non parerent.

3. Suam immolat libertatem, & rationalem vitam, quæ omnium propria est, per magnum hoc Sacrificium confitens supremum Dei dominium in se, ut rebus in omnibus illius pareat imperio; divinæque ejus Voluntati se præbeat conformem.

Cum præcipuum Mysterii, quod hodierna die cele- V.
brat Ecclesia, argumentum sit devotio, & consecratio, quam sui ipsius facit Servitio Domini in Templo Maria, non sine caussa quidam Sancti Patres Mysterium hoc appellarunt festum liberalitatis, & gratitudinis Sanctæ Virginis erga Deum propter dona, gratias, favores, & beneficia, quibus illam prævenerat ex eo momento, quo vitam receperat. Immoremur igitur, Fideles, in hoc insigni prototypo Religionis, & pietatis, quem hodie nobis proponit Ecclesia, ne respiciamus solum muneris materiam, sed devotionem, quæ illud commendat, & meritum auget. Hic adspectus duplicem nos docebit Veritatem, quæ Elogii sui argumentum, & partitionem efficient.

Prima est; post JESUM CHRISTUM nunquam munus adeo pretiosum, neque sacrificium adeo acceptum Domino oblatum fuisse.

Altera; neminem obtulisse Deo donum adeo gratiose, liberaliter, & generose. Donum, vel modum, quo illud obtulit Maria, id est, quod vobis in Mariæ exemplo aggredior repræsentare.

Ad priorem partem probandam, satis est ostendere post donum, & Sacrificium Hominis-Dei, nihil majus vel spectabilius in Mundo esse, neque tale, ut comparari valeat gratiis, meritis, & virtute cum dono, quod offert Maria, offerens semet in hoc Mysterio.

Pro parte altera ostendendum est, quo devotionis, & grati animi sensu, qua intentione, quo tempore, & loco ipsa semet offerat suo Creatori.

Ars donandi non ita facilis est, ut existimatur. VI.
Plures requirit conditiones, quæ vetant, ne usus sit Mundo universo communis. Satis non est habere cor liberale, & pronum in Magnificentiam, non satis est habere donandi facultatem, nec re ipsa donare, oportet etiam, donum quod fit, vel fieri vult, hujusmodi esse, ut cedere possit in eorum utilitatem, quibus donatur,

natur. Quod fieri nequit, nisi donum sit spectabile, vel per se, vel per meritum donantis, vel saltem per inopiam, & necessitatem recipientis. Res, quæ datur, spectabilis esse debet per se, & aliquid habere excellentiæ, quæ illam extrahat ex classe rerum vulgarium; munera quippe sunt indicia spiritus, vel amoris testimonia. Non est autem honorem alicui deferre, ubi cum illo promiscue & sine ulla prælationis significatione agimus; & profecto magna non est amicitia, cum ea dantur, quæ nauci fiunt. Verum est, nonnunquam dantis qualitatem supplere pretio rei datæ, eamque pretiosam efficere: Verum est nonnunquam egestatem, & utilitatem quibusdam in occasionibus, materiæ defectum librare; sed tandem cum omnes simul tres hæ conditiones concurrunt in munere, illudque vere spectabile sit per se, per qualitatem donantis, & per utilitatem accipientis, tunc vere munus pretiosum est, & asseri potest illam cum omni sensu æstimationis, gratique animi exceptum iri. En igitur tres qualitates collectæ admirabili modo in oblatione, quam Sancta Virgo Deo facit in Templo Jerusalem.

1. Quid dici potest honorificentius ad munus hoc commendandum; cum dicimus, ipsam summet ipsius donum offerre? Hoc Mariæ Nomen nonne Nomen est personæ prorsus admirabilis, & augustissimæ. &c. Hoc est opus eximium Sapientiæ, potentiæ, & bonitatis Dei; gratiæ miraculum, ac thesaurus divinitatis &c.

2. Quoad alteram muneris conditionem, ut acceptum sit, utile, vel necessarium esse debet recipienti. Nonne dici potest, cum Pater Æternus suam communicare vellet fœcunditatem, nullam fuisse creaturam aptiorem Maria? & cum Verbum æternum sibi Matrem eligere vellet, neminem invenisse Maria digniorem? Et cum vellet Spiritus sanctus formare Hominem-Deum, hunc fecisse per Mariam, ejusque consensum?

3. Donum hoc spectabile est etiam habita donantis ratione, quandoquidem ipsa Virgo & donum est, & donatrix.

PARAGRAPHUS ALTER.

Fontes, unde hauriri potest copia ad propositas Sermonum partitiones exornandas, & Auctores de hoc argumento agentes.

Sancti Patres.

SANCTUS GERMANUS Patriarcha Constantinopolitanus eloquenter describit Sanctam Virginem in Templum introeuntem. *Orat.* 2.

Sanctus Hieronymus in Epist. ad Heliodorum fusius recenset pietatis exercitia Virginis hujus in hac Sancta solitudine.

Sanctus Ambrosius hoc ipsum peragit *lib. 2. de Virginibus.*

Sanctus Augustinus *libr. de Sancta Virginitate cap. 4.* asserit, Virginem votum emisisse Virginitatis.

Sanctus Gregorius Nyssenus *orat. de Nativ. Virginis*, hoc ipsum testatur.

Sanctus Chrysostomus *homil. 3. de fide Annæ*, sub allegoria describit Virginis Præsentationem.

Sanctus Joannes Damascenus, qui præ ceteris fusius scripsit, describit quomodo illa viveret in Templo, *l. 3. de fide orthodoxa c.* 14.

Georgii Metropolitæ Nicomediensis in Sanctissimæ Deiparæ præsentatione orationes tres. *Tomo 8. Bibliotheca Patrum Concionat.*

Sanctus Bernardus *homil 4. super missus est* loquitur de voto Virginitatis, quod nuncupavit in Templo.

Sanctus Anselmus *lib. de Excellentia Virginis cap. 4.* hoc ipsum perhibet testimonium.

Sanctus Bonaventura in Opusculo, quod edidit de Vita JESU CHRISTI loquitur de precibus, quas Sancta Virgo fundebat in Templo, dum in eo secessu permansit.

Origenes *in cap. 13. Matth.* palam verba facit de voto, quod Templo præsentata nuncupavit.

Beda *Luc. 1. item homil. de Incarnat. & serm. 4. de Assumptione.*

Arnoldus Abbas *in Laudibus Beatæ Virginis.*

Petrus Blesensis *serm.* 28.

Hugo a Sancto Victore *lib. de perpetua Virginitate Sanctæ Mariæ cap. 1. sub finem.*

Sanctus Ildephonsus *Serm. 5. de Assumptione.*

Theologi.

Suarez *tomo 2. de Mysteriis quæst. 29. dispat. 7.*

Franciscus Turrianus, qui hanc festivitatem sustinuit Sanctorum Patrum auctoritate, cum sub Pio V. ea Romano Calendario prope fuit, ut expungeretur.

Canisius *lib. 1. de Deipara Virgine cap. 12.* plures narrat circumstantias recessus Sanctæ Virginis in Templo.

Pater Theophilus Renaud *tomo 7. cui titulus Marialia*, fuse de Virginis Præsentatione in Templo, & voto Virginitatis verba facit.

Liber, qui inscribitur, Sermones prædicabiles in Litanias Lauretanas *Tomo 2. discursu* 204.

Ascetici aliique.

Pater Poiré *tract. 4. cap. 8.* de triplici corona loquitur de hujus festivitatis institutione.

Pater de Argentino Capuccinus, in Magnalibus Virginis Collatione 8. articulo 2.

Pater a Ponte, part. 2. Meditationum Vitæ Dominæ Nostræ usque ad Incarnationem, puncto tertio.

Pater Haineuve eximiam habet de Præsentatione Virginis Meditationem sub finem partis 4. pro die 21. Novembris.

Pater Novet in Vita JESU CHRISTI in Sanctis suis tres habet Meditationes hujus argumenti, in quarum novissima agit de votorum instauratione, quæ fit in pluribus domibus religiosis.

Concionatores recentiores.

Pater Gentilis in libro, cui titulus *Virginum Solitudo*, meditatione prima pro die secunda.

Pater Nepveu in Christianis Considerationibus, tomo 4.

Pater le Jeune Oratorii JESU Sacerdos tomo 4. In Panegiricis Beatæ Virginis unum habet hujus argumenti sermonem.

Pater Duneau in tomo Panegyricorum Mariæ, pariter unum.

Pater Texier in Panegyricis Mariæ Virginis.

Auctor sermonum in omnia Ethicæ Christianæ argumenta Tomo 2. Mysteriorum.

Idem in tomo 4. sermonum particularium sermonem habet de votorum instauratione, quæ fit die Præsentationis apud quosdam Religiosos.

Qui collectanea ediderunt.

In specimine Panegyricorum tria sunt compendia sermonum hujus argumenti.

Carthagena in Homiliis de Beata Virgine.

Pater Theophilus Renaud in libro, quem memoravimus.

In Libro, cui titulus, *Discursus Prædicabiles*, de quo locuti sumus, plura hujus argumenti inveniuntur.

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, figura, & applicationes Scripturæ huic argumento.

AUdi Filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui, & concupiscet Rex decorem tuum. Psal. 44.

Quam pulcri sunt gressus tui, Filia Principis! Cantic. 7.

Bonum est viro si portaverit jugum ab adolescentia sua. Jerem. 3.

Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus.

Stetit Dominus in introitu tabernaculi, vocans Mariam. Num. 12.

Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis. Psalm. 115.

Introibo in Domum tuam in holocaustis; reddam tibi vota mea. Psalm. 65.

Quam pulcra est casta generatio cum claritate, immortalis enim est memoria illius, quoniam apud Deum nota est, & apud homines. Sapient. 4.

Prævenerunt oculi mei ad te diluculo, ut meditarer eloquia tua. Psalm. 118.

Ego Mater pulcræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & magnæ spei. In me gratia omnis viæ, & veritatis. Eccles. 24.

Ego sum sicut oliva fructifera in domo Domini. Psalm. 51.

Beati qui habitant in domo tua, Domine. Psalm. 83.

Unam petii a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Psalm. 26.

Virtus ejus nunquam deficiet, sed lux splendens procedet, & crescet usque in æternum diem. Proverb. c. 4.

Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in Domum Domini ibimus. Psalm. 121.

In toto corde meo exquisivi legem tuam. Psalm. 118.

Adducentur Regi Virgines post eam. Psalm. 44.

Ecce venio, ut faciam Deus voluntatem tuam. Ad Hebr. 10.

Digne Deo, per omnia placentes, in omni opere bono fructificantes. Ad Coloss. 1.

Quæ placita sunt ei, facio semper. Joann. 8.

Vota mea reddam, quæ distinxerunt labia mea. Psalmus 65.

In capite libri scriptum est, ut faciam, Deus, voluntatem tuam; Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei. Psalm. 39.

Holocautomata non tibi placuerunt, tunc dixi: ecce venio. Ibid.

Congratulamini mihi omnes, qui diligitis Dominum, quia cum essem parvula, placui Altissimo. Ecclesia in officio hujus festi.

Exempla, & Figuræ Veteris, & Novi Testamenti hujus argumenti.

Præsentatio Mariæ oblationibus antiquis comparata.

DIES dedicationis, quo, inquit Scriptura, Templum repletum fuit gloria Dei, non fuit adeo gloriosus Domino, ut ille, quo Maria venit in Templum semet oblatura; & ingens victimarum numerus, quas Salomon immolari jussit, ut Solemnitatis hujus pompam efficeret celebriorem, non fuit oblatio adeo accepta in oculis Dei, ut hodierna fuit Præsentatio purissimæ Virginis, quæ sese omnino devovet gloriæ, & servi-

& servitio illius. In hac autem oblatione, quam Deo facit Maria, maxime excellit Sacrificium puritatis ejusdem. Præclara hæc Virtus apud Ethnicos probro erat, illam enim consecrabant idolis; & antequam Deus Virgines suas haberet in Templis suis, dæmon suas habebat Vestales. Judæis quoque erat dedecori, & nationis suæ mulieres respiciebant illam tamquam opprobrium; auferebat enim illis spem contribuendi per fœcunditatem suam temporali generationi Messiæ, qui ex earum una erat nasciturus. Maria ergo officit merito omnium victimarum antiquarum; quia oblatio sua Sancta est, & Spiritualis, cum veteres essent carnales; superat infinitis spatiis Vestalium consecrationem, quæ nonnisi offerebant Idolis, ac dæmonibus superbam, atque ambitiosam Virginitatem, cum Maria offerat Vero Deo puritatem cordis humiliati, & Immaculati Corporis Virginitatem. Novum Sacrificii genus, ignotum antiquitati ante diem Præsentationis Mariæ, invectum per exemplum ejus in lege veteri, quod innumeræ Virgines imitantur, quæ illius exemplum secutæ, fiunt ejusdem corona.

Quanta fuit pietas S. Joachim, & S. Annæ offerentium unicam.

Satis commendari non potest pietas generosa Sanctorum Joachim, & Annæ, quorum uterque cum essent probatissimæ Virtutis non ausi sunt piis Filiæ suæ studiis adversari, & divino afflati numine prævenerunt potius, ac obtulerunt Templo totum conjugii sui fructum reddentes Deo, quod ab illo receperant. Qua in re non minus Virtus eorum illuxit, quam Annæ Matris Samuelis, cum obtulit filium suum in Altaris ministerium, quod locum præbet comparationi, quæ institui potest duarum mulierum, quæ eodem vocantur nomine, & quarum altera figura fuit, altera vero Mater propria Beatissimæ Virginis. Non deest conformitas in utraque, uti neque in munere, quod offerunt Domino: altera quippe offert illi unigenitum suum, altera vero filiam, familiæ suæ spem, atque solatium. Duæ istæ mulieres Virtute præditæ satis diu filiis caruerant, & eorumdem habendorum spem jam abjecerant: ambæ assiduæ erant in Templo, precesque fundebant, ut voti damnarentur, & ambæ pollicitæ fuerant, connubii sui fructum Domino se dicaturas, & ambæ religiosissime fidem præstiterunt. Verum Sancti Patres magnum interesse putant discrimen in duobus muneribus, quæ obtulerunt Deo: Anna enim Mariæ Mater Virginem offert futuram aliquando Matrem Dei ipsius, & illam perpetua devotione offert, ut omnino, & in æternum esset Dei; Anna vero Samuelis mater hunc ad tempus commodat illi, a quo illum receperat, ut ipsa testatur, *Commodavi eum Domino*. Sed utrique persuasum erat, Sacrificium suum Deo infinite jucundum esse futurum; ex quo docemur ex corde sacrificare Deo quidquid in Mundo nobis optatius, & antiquius est, libertatem videlicet nostram, & præsertim illi consecrare nobilissimum cordis affectum, amorem scilicet, cum firmo, stabilique consilio id unum volendi, quod ille vult, & non amandi, nisi quod amat, & nihil detrectandi, quod in gloriam illius cessurum sit.

1. Regum. c. 1.

Mulier amicta sole, de qua in Apocalypsi sermo est, qua in re sit figura Virginis in hoc Mysterio.

Mystica mulier in Apocalypsi, amicta sole, quæ gerebat Filium suum in sinu suo, & quæ coacta fuit in desertum confugere, ut servaret fructum suum, quem draco voraturus erat: hæc inquam mulier ex nonnullorum contemplationi deditorum sententia, figura est Sanctæ Virginis recedentis in Templum tamquam in desertum procul a laqueis veternosi serpentis, quos omnibus ponit hominibus, ut juguler, atque abortum inferat Sanctis eorum desideriis, optimisque consiliis. Maria sese in hoc recipit asylum, ut tueatur innocentiam suam, & gratias omnes, quibus Deus illam cumulaverit, non eo quod timeret, se Mundi contagione corrumpi posse, vel quia non aliter potuisset sæculi corruptionem evitare, si pueritiam traduxisset suam paterna in domo, ubi nonnisi ob oculos ejus versari poterant exempla Virtutum, quandoquidem jam confirmata erat in gratia, nihil ipsi reformidandum erat a Mundo, neque ab eo, quem Salvator Mundi Principem vocat, & est draco ille semper vigilans, semperque præsto ad vorandum bonorum operum nostrorum fructum; sed quia parvula hæc creatura semper sollicita, ut sartam tectam servaret innocentiam suam, & gratias, quibus cælitus fuerat aucta, eamdem adhibebat curam, & præcautionem, quam si illius jacturam facere potuisset, & ab ipso Conceptionis suæ momento nequaquam fuisset confirmata in gratia. Idcirco non invenit asylum, ubi tutius permaneret, nisi in Templo, quod illi fuit tamquam solitudo, ubi cum tota vacaret Deo, ab insidiis Draconis infernalis erat tutissima.

Maria Moysis soror vocata in adita Tabernaculi figura S. Virginis a Deo vocatæ, ut propre Tabernaculum maneret.

In duodecimo Numerorum Capite legimus, Deum, cum in nubis columna descendisset in Tabernaculi introitum, vocasse Mariam Moysis sororem ad audienda ea, quæ secreto erat illi dicturus: *Stetit Dominus in introitu Tabernaculi, vocans Aaron, & Mariam, & dixit ad eos: Audite sermones meos*. Quis ex solo Mariæ nomine quo soror Moysis appellabatur, non videt imaginem illius, quam Joachim, & Anna templo obtulerunt? Et quis adeo rudis erit, qui ibi non deprehendat imaginem earum rerum, quæ in eadem Præsentatione acciderant? Non enim ambigi potest peculiari Domini vocatione factum, ut Sancta hæc Virgo electa, ut Mater esset Verbi Incarnati, se Templi servitio devoveret, ut sese disponeret consiliis, quæ de illa fovebat Deus; unde intelligimus animam debere offerre se Deo, quando, & quomodo Deus se illi præsentat secundum divinæ vocationis illicia cum fidelitate. Et sicut prima illa Maria evocata fuit in aditu Tabernaculi, ut audiret verbum Domini, simili pacto altera Maria vocabatur, atque etiam admittebatur in ipsum usque Sanctuarium, ex quorumdam Patrum sententia, vel saltem secundum opinionem magis probabilem, in locum proximum Sanctuario. Qua attentione, & quo sensu non audiit illa verba Dei, sibi loquentis ad cor? Quæ non habuit alloquia cum divina hac Majestate? Quæ secreta Deus illi non revelavit? Verbo, quid illa non didicit in schola Spiritus Sancti, qui peculiarem sibi institutionis ejusdem curam vindicavit?

Deus inspirans Mariæ votum Virginitatis, videbatur prohibere velle, ne Maria Mater esset, sicut jubens Isaac ab Abraham mactari, visus est nolle eum futurum ex ipso posteritatem.

Videtur Deus Mariæ immittens mentem, ac desiderium vovendi Virginitatem, eamdem servasse rationem, quam cum Abraham secutus est, illi præcipiens ut sibi in Sacrificium offerret Isaac filium suum, qui erat spes frequentissimæ illius posteritatis, quam ipse promiserat illi, & ex qua Messias Desideratus gentium erat nasciturus. Deus autem, ut omnia benevertant, Patriarchæ præcipit, ut juguler filium, a quo pendet adeo prolixa posterorum series, quæ stellarum, & arenæ maris numerum est exæquatura. Ah! Domine illi dici potest: quomodo vis Isaac tot filios gignere, si vitam illi auferre vis? Quomodo habere poteris rivos, si fontem aufers? Sed, Sancte Patriarcha! sperasti contra omnem spem; non vocasti ad examen Spiritus divini Consilium; sed quin ratiocinareris, tibi imperiis ejus parendum esse credidisti. Ita Maria Mater eris proprii filii Dei; paries Salvatorem Mundi, sed ut sis Mater, permane semper Virgo, & ut sis Mater Dei Æterni, perpetuam vove Virginitatem. Verum, Domine! respondere poterat, quemadmodum vere respondit; quomodo simul esse possum & Mater & Virgo? vovere perpetuam Virginitatem, nonne prohibere est, ne unquam pariam filium? Ita est, hoc idem est ac se voluntariam adducere impotentiam filios pariendi; sed hæc eximia est dispositio ad gignendum Filium quatenus Deum. Ille non esset Pater Filii sui in æternum, nisi esset Virgo in æternum; tu autem non eris Mater hujus ejusdem Filii, nisi eris Virgo in Æternum.

Applicationes complurium locorum Bibliorum huic argumento.

Exemplum hoc docet, ut nos offeramus nos Deo, ut sese devovit Maria.

P*Rimitias tuas non tardabis reddere*. Exod. 22. Hoc est maximum illud Sacrificium quod post Mundi primordia oblatum fuerit Deo. Maria offert sese Creatori suo in Templo Jerusalem. Fuit ne unquam creatura ulla perfectior? Ulla ne facta est unquam oblatio majori cum Religione, minori cum exceptione, promptiori cum alacritate? Nonne de illa dictum est: *Primitias tuas non tardabis reddere*; quandoquidem obtulit se Deo a primis Nativitatis suæ primordiis, & illa hodierna die festinat instaurare consecrationem. Hinc conjicite, utrum oblatio esset Deo placitura, qui perfecte cognoscit, & meritum personæ, & interiores dispositiones, quibus actionem suam concomitatur. Inter circumstantias, quæ magis movent, præcipua est ætas Mariæ, trima tantum est, & nihilominus ecce illa ad aræ pedes solemniter devovens libertatem suam; quæ suo fervore, atque sancta impatientia, quam testatur, videtur sibimet exprobrare, quasi nimis sero inceperit hoc munere defungi. Concipite ergo, vos nequaquam posse cito nimis vitam ducere Sanctam, atque Christianam. Hujus rei vobis præbet exemplum Maria, & hac solemni actione dicit vobis. *Primitias tuas non tardabis reddere.*

Maria plena est omni Dei dono offert se Templo ad illa offerenda.

Non apparebis in conspectu meo vacuus. Exod. 23. Deus est ens infinite perfectum, nulla ex creaturis suis egens, quæ e contra ita pendent ab illo, ut habeant motum, & essentiæ suæ conservationem: *In ipso vivimus, movemur, & sumus*. Si vetat, ne vacuis unquam manibus prodeamus coram illo, id utilitatis nostræ caussa facit. Maria semper adimplet officium hoc veteris legis, & novæ; offert sese Deo in Templo, ut offerat illi omnia dona, quæ recepit ab illo, & ut recentia mereatur. Nulla unquam oblatio facta fuit majori cum caritate; nulla fuit acceptior; nulla purior, & nunquam Deus in hanc victimam puriorem demisit ignem, ut illam absumeret. Nullum fuit perfectius holocaustum, spiritus, voluntas, memoria, cor, corpus, sensus, verbo, Victima offert se totam, & nullum unquam holocaustum majorem promeruit gratiarum plenitudinem, ut sine ulla exceptione totum Domino impenderetur. Hæc non apparet coram te, Domine, manibus vacuis, quoniam est plena gratia a primo suæ Conceptionis articulo; quoniam in ipsa Nativitate sua omnem gratiæ plenitudinem nacta est;

quoniam

quoniam per Sanctum rationis usum, quæ in antecessum adepta est, & per fidelitatem hunc gratiæ thesaurum adauxit, & demum quoniam hodie illam se tibi præsentantem, ut se tibi devoveat, eamdem non recipis, Deus, nisi demittens de Cælo imbrem hunc voluntarium, quem reservasti hæreditati tuæ. Nulla igitur unquam Victima oculis tuis visa est dignior, quæ tibi placeret, & nulla unquam melius hoc legis præceptum implevit: *Non apparebis in conspectu meo vacuus.*

Hoc Mysterium non elucet oculis carnis.

Omnis gloria filia Regis ab intus. Psalm. 44. Mysterium quod hodie celebramus, non est ex numero celeberrimorum Mysteriorum, quæ stuporem cient, atque admirationem: quidquid in illo magnum est, ac sublime, tale nonnisi in Dei oculis videtur, & in hac potius solemnitate, quam in alia qualibet dicere oportet: *Omnis gloria filia Regis ab intus.* Profecto in Annuntiationis Mysterio videtur Angelus de Cælo missus, ut celeberrima fungatur legatione, & pro maximi momenti negotio: in Mysterio Purificationis, venerabilis Simeon, & Anna Prophetissa Mariæ Sacrificium concelebrant, & Israel universus attentus est Magnalibus, quæ in Matris, Filiique laudem dicuntur; sed hic omnia sine strepitu fiunt, sine apparatu, sine pompa. Puella trima a parentibus suis deducitur in Templum Jerusalem, secundum votum, quod nuncupaverant. Ipsa etiam suam facit oblationem, & voluntaria oblatione, illam parentum suorum ratam facit, atque confirmat. Ecce quidquid in hac Festivitate in oculos incidit: hæc tota exterior est species, & cortex; sed si oculos satis perspicaces haberemus, quot videremus admirabilia! Tunc justissimo stupore perculsi confiteremur: *Omnis gloria filia Regis ab intus.*

Mariæ sacrificium cum illo servatum suorum conjunctum est acceptum Deo.

Quam pulcri sunt gressus tui filia Principis! Cantic. 7. Cum adolescentuli Principes nati sunt, quilibet quærit ex ore, & lineamentis vultus eorum quædam præsagia, quæ illis fausta futura sint. Maria est filia Regis Regum; post Filium suum est omnium creaturarum primogenita. Tertium agens ætatis annum venit in Templum, ut sese offerat illi; o quam pulcri sunt gressus tui, filia Principis, cujus omnis gloria ex corde procedit! Quid non polliceris nobis ætate provectiori, quandoquidem primis annis vitæ tuæ accedis in Templum, Templum idem sanctificatura; ac temet super aras tui cordis oblatura! Cælestes Spiritus gavisi estis videntes gressus filiæ Principis, & fecistis, ut Cælum epiniciis vestris personaret? *Unde lætantur Angeli*, & exclamastis: Rex Salomon plures habet Virgines, quas habet in pretio, & honore; sed unam præ ceteris diligit, quia hæc illum prælationis amore prosequitur. Colamus, Fratres, Mariæ Præsentationem, nosmet cum illa Domino consecrantes; & cum illa exhibeamus Majestati Omnipotentis obsequia nostra. Angeli spectatores hujus consecrationis Nostræ lætabuntur, & de nobis non secus ac de Regina sua concinent: *Quam pulcri sunt gressus tui filia Principis!* Quam jucundum est videre Matris Sacrificium cum Sacrificio filiorum suorum conjunctum! Videre Matrem semet præsentare Deo cum turba fidelium, quos trahit post se, illos Cælesti Regi oblatura. *Afferentur Regi Virgines post eam: proximæ ejus afferentur tibi.*

Maria per Præsentationem in Templo cœpit abolere antiqua Sacrificia offerens se ipsam in Sacrificium.

Hostiam, & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi; tunc dixi: Ecce venio. Ad Heb. 10. Quandonam habuit Deus veros adoratores in Spiritu, & Veritate? Quandonam illi oblatæ fuerunt victimæ, quas Sanctus Paulus *Spirituales hostias* appellat? Nonne hoc accidit cum Maria se Templo præsentavit? Ante illam nonnisi hircorum, ac taurorum sanguine fumabant aræ: ante illam agnorum cruore litabatur: sed, Domine, hæc Sacrificia, cor emundare non poterant, neque alium habebant effectum nisi legalium expiationum, quæ corpus tantum respiciebant. Hæ victimæ jugulatæ, pergit Sanctus Paulus, quibus nulla inerat perfectio, reprobatæ fuerunt tanquam invalidæ; & finem inveniunt ea die, qua Maria se præsentat. Hæc est, ut ita dicam, præludium reprobationis Sacrificiorum carnalium: Filius tuus offerens se illa omnino abolebit. Maria offerens se Templo offert tibi spirituales oblationes, cor amoris plenum humilitate conjunctum, fide viva, firmaque spe suffultum: *Vetera transierunt; ecce nova facta sunt omnia*: Legis antiquæ *hostiam, & oblationem noluisti? Corpus autem aptasti mihi.* Hodierna die novam legem aperio offerens tibi in Sacrificium corpus, quod a te recepi, ecce venio illud tibi immolatura: *Tunc dixi: Ecce venio. Sermo Manuscriptus.*

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

P*Rofecto non diceret Virgo, quomodo fiet istud? Nisi Deo se ante Virginem vovisset.* Sanctus Augustinus l. 4. de Virginitate.

Vellem, ut nihil aliud agerem, quam me reddere cui me maxime debeo. Idem de quantitate Animæ.

Solitudo quædam necessaria est menti nostræ, ut videatur Deus; turba strepitum habet, visio ista secretum desiderat, Idem tractat. 17. in Joann.

Homo cujus est Deus, quid amplius quærit? si sufficis Deo, sufficiat tibi Deus. Sanctus Cyprianus.

Qui perfecte placere Deo desiderat, de se nihil relinquat. Sanctus Gregorius.

Ut ei se totos dedant, cui debere se volunt, & originem, & progressum. Sanctus Hilarius.

Arbitror rationi consentaneum esse, virilis quidem puritatis in castitate, primitias fuisse JESUM, muliebris vero Mariam. Origenes in c. 13. Matthæi.

Quid potest habere laudis, si effætum corpus voluptatibus, & jam senectutis frigore gelidum ad sacra devotionis officia deposito jam senectutis flore convertas? Ambrosius sermon. 12. Psalm. 118.

Indesinenter affixa Deo erat MARIA, ut in ea nihil esset, mundanus quod redoleret affectus. Sophronius.

CHRISTUS ideo Matrem Virginem elegit, ut ipsa omnibus sit castitatis exemplum, in qua velut speculo refulget forma virtutis. Idem.

Optimam partem elegit MARIA, quia prima omnium fœminarum Deo Virginitatem obtulit. Ildephonsus ser. 5. de Assumptione.

MARIA prima inter fœminas gloriosissimum Deo Virginitatis munus obtulit. Idem ibidem.

Oportebat Virginem, non in Sanctis Sanctorum Tabernaculis, sed in ipso Cælo Cæli, in prima ætate educari eam, quæ his collata puritate antecellebat. Georgius Nicomediensis in Orat. de Præsentat. Virginis.

Omnis virtutis habitaculum facta est, cum ab omni sæculari vita, & carnali concupiscentia mentem abduxisset: & sic Virginicum animum simul, & corpus conservasset, ut decebat eam, quæ in sinu Deum susceptura erat. Sanctus Joann. Damascenus l. 4. de fide orthodoxa.

Virginum vexillifera, & Virginitatis Magistra. Ambros. lib. de instit. Virg.

Gloria Virginum. In Liturgia Sancti Jacobi.

Corona Virginum Maria. Sanctus Ephrem Orat. de Deipara.

Princeps virginitatis. Epiphanius hæresi 78.

Fastigium omnium Virginum. Sanctus Ildephonsus, serm. de Assumpt.

Exemplum perfectæ Virginitatis. Idem serm. 3.

Virginitatis thesaurus. Joann. Damascen. Orat. 1. de Nativit. Virginis.

Mater Virginitatis. Sanctus Anselmus libr. de Excell. Beatæ Virginis c. ultimo.

Virginum primiceria. Bernardus tract. de Passione Domini.

Virginum signifera, & decus Virginalis pudicitiæ. Sanctus Bonaventura in Litaniis.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologia depromi possit in hoc argumento.

Quid sit Præsentatio S. Virginis, & quid nos ea doceat traditio.

SIve hæc esset consuetudo apud Judæos, seu peculiaris inspiratio parentum Beatæ Virginis, seu interius illicium gratiæ in Maria, vetustissima est traditio Sanctorum Patrum Sententia probata, Sanctam hanc, generosamque Virgunculam Templo fuisse præsentatam, ut offerretur, & omnino consecraretur Domino, eamque traditam fuisse in manus Sacerdotum legis, ut cum aliis adolescentulis seorsim educaretur, sed prope Templum, ubi vacabant operibus sexus sui, reliquam temporis partem impendentes in precibus, & pietatis exercitationibus, & partem in Sacerdotum ornatibus, ac Templi ministerio. Pleræque Virgines, quæ tenella ætate præsentabantur, cum nondum rationis usum essent adeptæ, ignorabant, quid de se fieret, & nonnisi temporis lapsu id intelligebant: sed hæc cui non sine peculiari privilegio ratio in antecessum concessa fuerat, sciens quanti hæc ceremonia valeret, nullam prætermisit curam, ut illam acceptam redderet divinæ Majestati.

S. Virgo se præsentans Templo profitetur solemniter se esse Dei.

Sancta hæc Virgo non ignorabat, se omnino esse Dei, non secus ac ceteras Creaturas; sed voluit hoc solemniter profiteri, hunc statum ultro acceptans, ut omnino illius esset, ita ut si per adynaton illa ad eum non attinuisset, voluisset tamen sese illi devovere, & servitio illius adhærere; qua in re animadvertendum est: 1. Se præsentare Deo hoc pacto, esse idem, ac sese illi omnino mancipare: 2. Hoc non esse dare aliquid, quod non sit illius; sed fateri sese devoventem illius esse; subscribere, & acceptare jus, quod Deus habet in nos, & nos ab illo pendere; hoc est protestari eidem obsequium nostrum: & sicuti nos ab illo vitam habemus, ita propter ipsum nos esse, & vivere velle secundum hanc protestationem; quod Sancta hæc præstitit Virgo in sua Præsentatione.

Quamvis omnino simus Dei propter titulos vel possibiles excogitari, non cessat tamen recipere a nobis munera, eaque augere.

Sumus Dei propter tot titulos; & jura, quæ habet ille super nos, sunt ita inseparabiliter conjuncta cum superioritate Essentiæ suæ, ut sicuti non potest dominium suum vel in alium transferre, vel imminuere, nequeat etiam illud proferre, augere, ita ut manifesta sit contradictio, si dicas, te posse magis ad illum

pertinere;

pertinere, quam pertinet; vel nobis aliquid, esse, quod ad illum minime pertineat; vel se illi munerari quidquam, cujus ille dominus non sit; vel denique ipsum quidpiam nobis largiri, cujus ille cesset esse Dominus. *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* Putas ne, inquit Apostolus, ullam creaturam per se dare posse aliquid Deo, & ex eo retributionem exigere? Nequaquam. Omnia ab ipso tamquam ab origine emanant. Per Voluntatis ejusdem effectum possidemus quidquid nobis est, & cum hæc nobis communicat, non ideo se illis privat; sed ea semper remanent in thesauris suis tamquam bona, quæ alienari non possunt: *Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia.* Sed licet hæc placita certissima sint, hoc minime prohibet quominus recipiat Deus munera quæ sibi offeruntur, & non acceptet oblationem bonorum, quæ ab illius largitate recipimus tanta cum voluptate, quanta si eorum Dominus non esset. Cum illi vota nostra nuncupamus, gaudet, quasi novum aliquod jus in nosmet ipsos adipisceretur; & postulat corda nostra eadem sollicitudine, quasi de sua, non autem de nostra ageretur utilitate; quæ in re profecto præsefert admirabilem erga homines bonitatem, & Indulgentiam: erunt enim illos de conditione servorum, ut ad quamdam libertatis speciem attollat, præbens illis modum proficiendi ex beneficiis suis, & promerendi retributiones per rectum usum gratiarum suarum, atque donorum. Hoc patet in munere, quod Virgo in hoc Mysterio præsentat Deo: quod vocare possumus diem Magnificentiæ suæ, suæque liberalitatis erga Deum, quandoquidem perpetua devotione consecrat illi quidquid habet, & quidquid est, semet consecrans illi.

Ut perfecti simus Dei, oportet, ut quidquid fit propter illum fiat, ut illi placeamus.

Ut simus Dei eo modo, quo erat Beatissima Virgo per hanc præsentationem, quam fecit sui in Templo, nequaquam sufficit aliquid facere propter Deum, vel aliquod illi officium præstare, quis enim est miser ille, vel impius, qui cum possit, nolit hoc illi præstare? Sed nihil faciendum est, nisi ut serviamus illi, si enim sumus illius, non ex parte duntaxat sumus, sed ex toto; & si tenemur aliquam vitæ nostræ partem illi impendere, tenemur eidem impendere totam. Ita Sancta Virgo de hac tantum re erat sollicita; & id cogitabat unum, quomodo illi deserviret. Erat Virgo mente, & corpore, cum in spiritu suo æque immunis esset, tum ab omni inutili cogitatione, tum ab omni impuritate; & quoniam vitæ hujus curæ consueverunt nos a Dei servitute avertere, illa nequaquam avertebatur, quia omnem spem suam in Deo collocaverat, & si quid umquam de vitæ hujus necessariis cogitabat, hæc eidem cogitatio adeo pura erat, & justa, ut illam magis conjungeret Deo per omnimodam conformitatem voluntatis suæ cum divina.

Quare S. Virgo præsentaverit se Templo, & omni in [illegible] omnes actiones fecit.

Quam sibi rationem, & finem sibi Sancta Virgo proposuit, cum obtulit se Deo? Hic proculdubio idem fuit ac ille, quo Filius ejus obtulit se Patri, & quem semper habuit in omnibus actionibus vitæ suæ: *Quæ placita sunt ei, facio semper*, eaque semper facio, ut illi placeam. Hæc verba sunt Homine-Deo digna, & digna illa, quæ futura est Mater Dei, etenim quis ex hominibus, exceptis JESU, & Maria, vere dicere potest: *Quæ placita sunt ei, facio semper*. Quidam sunt, qui aliquid Deo faciunt acceptum, & jucundum, & si vultis etiam, ut illi placeant, sed quis est ille, qui faciat omnia? Non desunt, qui aliquando id agunt, quod placet Deo, sed quæ hoc semper faciat, inter meras creaturas, una Maria est. Hæc est Doctorum omnium sententia, qui numquam dubitarunt quominus illa omnes actiones suas fecerit propter excellentissimas caussas, & perfectissime, sicuti Deus reposcebat ab illa a primo vitæ ejus momento ad obitum usque. Sed credi potest, in Præsentatione ejus in Templo, cum peculiari modo obtulit se Deo, ipsam concepisse ardentius desiderium placendi illi per finem illum præstantissimum ad quem omnes actus suos dirigebat, & illam id faciendi consilium magis explicite suscepisse.

Q[illegible] Virgo in Templo [illegible]

Theologi, qui [illegible] scripserunt de Præsentationis Mysterio, indigitant etiam, quibus actionibus, & [illegible] in Templo ad tantam perfectionem evaserit. & id accidisse dicunt, oratione, lectione, & praxi Virtutum celeberrimarum. Per Orationem ejus Spiritus ascendebat de terra in Cælum, ut colloqueretur cum Deo, per Lectionem Sacrarum Scripturarum Deus de Cælo descendebat in terram, ut illi ad cor loqueretur, per Virtutum praxim alebat, augebatque flammam divini Amoris quo percitum erat cor ejus; atque ita in singula momenta procedens, de Virtute in Virtutem proficiens, de claritate in claritatem ascendens, tandem merita est Sinu suo complecti Lumen Æternum, & Solem Justitiæ.

Debemus [illegible] devovere, debemus Deo [illegible] exemplar.

Nemo potest nimis cito amare Deum, eique servire, qui nos amavit ab æterno. Si omnes Animæ crearentur in gratia, ut Angeli, & libertatis usum obtinuissent primo illo momento, quo vitam acceperunt a Deo, proculdubio videntes se præventas tanto amore erga creatorem suum, primus libertatis suæ usus, quem facerent, esset illum adorare, amare, atque se devovere servituti illius, quemadmodum Angeli fecerunt. Verum cum animæ nostræ licet Spirituales, & immediate creatæ a Deo, pollutæ fuerint originali peccato, statim ac esse inceperunt; simulque inclusæ fuerint in corporibus suis, in quibus tamquam nocentes in carceribus detinentur, quin sciant, quid faciant, aut quid fiat de illis, nonnisi post multum temporis spatium cognoscunt Creatorem suum, eumque diligere possunt. Unica fuit Sancta Virgo, quæ gratiæ Vitam receperit eo momento, quo alii sustinent mortem originalis peccati. Nonne credere possumus, primum hoc privilegium, æquissimo jure debitum illi, quæ divinæ Maternitati erat destinata, alterum ei procurasse, præcocem nempe rationis usum, ne fieret Angelis inferior, qui libertatis suæ usum obtinuerunt ab ipso primo suæ creationis articulo? Quem autem privilegii adeo singularis usum ipsam fecisse credendum est, nisi convertendi spiritum suum, & cor erga Deum, ut Auctorem suum cognosceret, ut illum amaret, adoraret, eique se præstantiori pacto devoveret, quam omnes Cælestes Spiritus fecerunt? Quod autem ex primo vitæ suæ momento clanculum, & sine teste operata est, præter illum, cui cor suum consecravit, hoc fecit palam solemni consecratione ipsa die suæ Presentationis.

Virgo crescebat ætate, Sapientia, Virtute non secus ac Mundi Salvator in pueritia.

De Sancta Virgine illud ipsum dici potest, quod de Mundi Salvatore in ejus pueritia, illam videlicet crevisse Spiritu, & Sapientia coram Deo, & hominibus, donec permansit in Templo. Sanctus Ambrosius asserit singulos ejusdem gressus totidem fuisse actus Virtutis, ita ut illa jugiter cresceret pietate, ac Sanctitate, eo modo quo *lux splendens procedit, & crescit usque ad perfectam diem*. Hic erat fructus curæ illius, qua sequebatur Sancta cogitatione, & afflatus Spiritus sancti. Semper versabantur ob oculos ejus hæc Sapientis verba: *in omnibus operibus tuis præcellens esto*. Omnia opera ejus erant admirabilia, sed quatuor potissimum perfectiones in illa emicabant. 1. Nihil erat in ea, quod non pateret insigne caritatis & gratiæ incrementum. 2. Omnia illius opera ex iis erant, quæ Scriptura *plena* vocat; opera Dei intuitu peracta, & quibus omnis illa aderat perfectio, quam sanctissima & merarum creaturarum ferventissima poterat afferre. 3. Erant conjuncta cum multa Sapientia, & n[illegible] quam per constantiæ defectum manebant imperfecta. 4. Meritum eorum commendabatur ingenti numero Sanctarum affectionum, quas admiscebat illis, & efficiebat, ut unica actione Virtutes omnes complecteretur. Hæc omnia in admirationem rapiebant non homines solum, verum etiam Angelos, qui dicere poterant: *Quæ est ista, quæ progreditur quasi Aurora consurgens?* Quomodo [illegible] potest, ut in corpusculo, atque adeo tenera ætate, puella hæc ideo crescat per gratiam? Virtutes ejus, quæ carent numero, quomodonam componunt quamdam castrorum aciem ordinatam inimicis ejus formidandam?

Proverb. 4.

Eccli. 33.

[illegible]

Doctores tenent Mariam per afflatum Spiritus sancti Virginitatis votum emisisse.

Illud potissimum in hoc Præsentationis Mysterio admirandum est, Mariam in Templo fecisse rem æque novam, atque acceptam Deo. Consecravit enim corpus suum perpetuæ Virginitatis voto. Hæc Sententia est Sancti Augustini, Sancti Bernardi, Sancti Thomæ, omniumque Doctorum, qui hac de re scripsere. Inaudici hujus auctor Consilii proculdubio fuit Spiritus sanctus, sed illud ipsa admirabili cum devotione, & fervore executa est, cum enim Deum omnibus viribus suis diligeret, nihil illi optatius erat, quam illi placere, & omnium maxime verebatur molestam necessitatem, qua conjuges amorem suum partiri tenentur. Præterea, cum sciret illa, Virginitatem majoris esse meriti, cum vovetur quam cum sine ulla voti obligatione servatur, præter initam illius servandæ Consilium, voluit etiam explicite illam vovere: nam ex duobus perfectis semper eligebat perfectius, tutius, ac Deo suo gloriosius. Tunc adimpleta fuerunt in illa hæc Spiritus sancti verba, a quo jam tamquam Sponsa habebatur: *Hortus conclusus soror mea, hortus conclusus*. Bis dixit illi, *Hortus conclusus*, quia ipsa æque erat pura corpore, & anima, atque ut in tuto poneret illius puritatem, circumsepsit illam voto suo, tamquam claustro, cui vim inferre minime posset immundus spiritus. atque ut illam melius tueretur, adjecit etiam satellites, humilitatem videlicet, modestiam, silentium, & sobrietatem. Sanctus Augustinus, & Patres post illum, atque Theologi probatiori Sanctam Virginem hoc votum nuncupasse, quin tamen ipsum indigitent tempus Præsentationis ejus in Templo proferunt responsionem ab ipsa redditam Angelo nuntianti, illam Incarnati Verbi Matrem futuram: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco*. Repræsentavit votum, quod fecerat, alioquin tam sollicite minime quæsivisset, quomodo perfici posset Mysterium, quod nondum intelligebat.

Cantic. 4.

Luc. 1.

Beata Virgo fecit votum hoc cum constanti voluntate illum in æternum servandi.

Constans voluntas servandi semper puritatem, & corporis sui integritatem, in quo consistit ex Divo Thoma Virginitatis essentia, fuit Virtus Mariæ per excellentiam, quæ efficit, ut Ecclesia illam *Reginam Virginum* vocet, quia hæc omnium prima votum hoc nuncupaverat, quod ante ipsam non alia voverat.

Alia

Aliæ quædam ante ipsam habere potuerunt hanc voluntatem Virginitatem servandi, non secus ac Prophetæ Elias, Elisæus, Hieremias, Daniel; sed nulla ante ipsam confirmavit unquam hanc voluntatem æterno voto, & votum perpetuæ Virginitatis in veteri testamento, vel, sterilitas, quæ necessario Virginitatem consequitur, censebatur signum opprobrii, & maledicti in familia. In novo Testamento plurimæ imitatæ sunt, & imitantur adhuc Virginalem Mariæ puritatem, sed quænam alia tanta cum perfectione illam servavit, quin senserint unquam vel minimum motum concupiscentiæ?

Amor, innocentia, puritas intentionis in sancta Virgine comitata sunt munus ejus, ac illud Deo jucundum fecerunt.

Mirum esse non debet, si Deus in oblationibus nostris respicit magis cor, quod illas concomitatur, quam manum offerentis; neque sine peculiari consilio Scriptura ait, *Respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus*. Ut intelligeremus, hæc illi accepta fuisse munera, quia Abel hæc illi offerebat purissima, & ardentissima voluntate placendi illi. Victima placuit Deo propter offerentem. Sanctissimæ Virgini persuasum erat de hac Veritate, neque ulla defuit ipsi ex minimis circumstantiis, quæ perfectius efficere possent munus suum; & si nihil potuit unquam exæquare munus quod mundo universo pretiosius esset, id inde factum est, quia spiritus, fervor, innocentia, & affectus illud comitabantur.

In donis, quæ offerimus, Deo, Amor potissimum est inspiciendus. S. Thom. 1. p. q. 38. art. 2.

Vulgo, & vere dicitur, amor primum esse, & præstantissimum donorum omnium: *Primum, quod damus alicui*, Sanctus Thomas ait, *est amor, quo volumus ipsi bonum*. Primum est, neque enim cuiquam datur, nisi quia optimam habemus voluntatem erga illum; cumque hæc voluntas bona gratuita sit, reipsa donum est, quod amans liberaliter confert. Præstantissimum quoque est, non solum quia maxime voluntarium, & liberum est, verum etiam quia cum sit cordis productio, videmur nos substantiæ nostræ partem avellere in gratiam eorum quos diligimus; cum alia munera extrema sint, & ex rebus externis desumpta, non exæquant meritum, & pretium amoris, quod bonum est interius, atque ut ita dicam, portio vitæ nostræ. Hoc Maria in Spiritus sancti schola erudita, qui & ipse Donum vocatur: *Altissimi donum Dei*, quippe qui est Amor personalis, ignorare non potuit; ideoque dubitare non licet, quominus sese dederit Deo per purissimam, atque ardentissimam caritatem, cujus capax esse poterat mera creatura.

Quomodo serviendum sit Deo ad sanctæ Virginis exemplum.

Ad hoc ut Deo serviamus ad exemplum Sanctissimæ Virginis in Templo Jerusalem, omnes facultates animæ nostræ intendendæ sunt. Ratio petitur ex natura Dei ipsius, & ex eminenti illius Magnitudine, quæ talis est, ut quidquid magnum fingi potest, complectatur. Non solum infinita est Magnitudo, sed infinite Infinita, quæ omnia in se continet, quæ omnia ad se redigit, atque ita dominatur in omnia, ut quod eminenter non continetur in illa, sit nihil. Dignitas ejus omnes absorbet dignitates; bonitas ejus omnes bonitates; res ejus res omnes, ita ut nihil supersit quod extra illam considerandum sit... Præterea dominium Dei tale est, & jura, quæ illum sequuntur tanta, ut per illa sibi vindicet omnia, & omnia possideat. Quæ cum ita sint, nonne æquum est, ut omnes simus illius, ut serviamus illi omnibus facultatibus animæ nostræ, & illi omnia quæcumque possumus præstemus obsequia? quandoquidem ad id unum sumus in terris, & hoc nobis præbet exemplum Beatissima Virgo in Templo. Præterquam quod quidquid Sapientes Viri dixere de necessitate bene insumendi temporis, quod semel amissum reparari non potest, traduci potest ad hoc argumentum potius quam ad alterum quodvis: etenim alia quælibet occupatio cum hac serviendi Deo, mera vanitas est: Opus est ergo ut Christianus rite ad trutinam revocet hanc considerationem, & meminerit, tempus omne, quod non insumitur in Supremi hujus Domini famulatu, omnino periisse. E contra vero quisnam melior fieri potest usus rei adeo pretiosæ, illo, qui fit in omnem æternitatem, jugiter pro Deo omnem operam, ac servitutem præstando?

Ejusdem argumenti.
Ad Coloss. 1.

Ut Deo serviamus, & rebus in omnibus operemur *digne Deo*, ut loquitur Apostolus; satis est oculos figere in Mariæ Sacrificium hac in occasione peractum; circumstantiæ enim omnes eximium sunt vero Fideli exemplum & norma. Primo enim præsentata fuit Templo, cum tertium ageret ætatis annum, offerens Domino florem annorum, & pulcherrimos vitæ suæ dies. 2. Semet Domino consecravit voto insolubili, & perpetuo, superans zelum, & pietatem Annæ, quæ Mater fuit Samuelis, quæ filium, quem Cælitus obtinuerat precibus suis, ad tempus duntaxat Domino commodaverat: *Commodavi eum Domino*. 3. Consecravit indiscriminatim illi, quidquid habebat pretiosissimum; qua in re omnino a facto Saulis abhorruit, (1. Regum c. 1.) qui superbissimas sibi Amalecitarum manubias reservavit. Et vere potest ne offerri Deo munus magis pretiosum anima pura, & integerrima? O quam acceptum est in oculis Domini cor, quod nulla mundi contagio corrupit! Beati qui cum Patriarcha Jacob, & Regio Psalte dicere possunt: Domine tu ille es, qui me ab infantia portasti in brachiis tuis; tu sors mea es, hæreditas mea, Deus meus, & omnia.

Institutio hujus festivitatis, & circumstantiæ hujus Mysterii vindicantur censuris hæreticorum, & eorum qui Ecclesiæ sensibus adversantur.

Mirum sane est, videre, non hæreticos tantum, verum etiam eos, qui in Ecclesiæ sinu instituti fuerunt, alios quidem hujus Mysterii Veritatem impugnare, alios vero hujus diei festi institutionem improbare, alios negare circumstantias, quas Ecclesiæ traditio, plurimorum Patrum auctoritas, & communis Fidelium fides ante plura sæcula receperunt. Nihil dicam de hæreticis, qui omnibus in occasionibus cultui, & gloriæ Matris Dei adversantur; illud vero non ferendum mihi videtur Catholicos homines impune exercere censuram suam contra id, quod omnino de fide non est, uti patet in hoc Præsentationis Mysterio. Etenim, inquiunt, unde nobis, illam a parentibus suis deductam fuisse in Templum? Quæ verisimilitudo est, ipsam sese devovisse servitio Domini tertium ætatis annum agentem? Quomodo probari potest, illam explicitum emisisse votum eo in statu, cum nesciret ad quid Deus ipsam destinabat. Numquid probabile est, illam edoctam tunc fuisse divina de se Consilia; quæ si callebat, quomodo se ipsam adegit, ut perpetuam servaret Virginitatem, quam judicare debebat minime conciliandam cum Dei Maternitate; & si verum est, ipsam votum hoc nuncupasse, quomodo post annos aliquot poterat præstare consensum conjugio cum Sancto Joseph ineundo? Præterea decebat ne Virgunculæ institutionem demandari Sacerdotibus, quos Sanctitas officii, ac Ministerii nequaquam eximit a turpissimis cupiditatibus. Prolixis opus esset sermonibus ad ostendendam iniquitatem censuræ hujus admodum contumeliosæ Ecclesiæ, & Sanctorum Patrum auctoritati; dico solum, nullam rationem prohibere, quominus sequamur Ecclesiæ Sententiam; Virginem hanc Templo fuisse præsentatam, & educatam in Sanctuario, non illo quidem, quod *Sancta Sanctorum* appellabatur, ubi sola erat arca fœderis, & quo semel tantum in anno pedem inferre licebat Summo Sacerdoti; sed in Sancta illa Templi parte, ubi erat ara thimyamatum. Ibi innocentes illæ animæ in precibus traducebant meliorem diei partem sub oculis earum, quæ præerant illis, & reliquam partem in ornatum altaris. Quod autem objiciunt Sanctam Virginem a Sacerdotibus educari non potuisse, qui proculdubio sese immiscere non poterant iis curis, quæ in puerili ætate requiruntur: Exemplum Josabeth uxoris Summi Pontificis Jojadæ, quæ educari jussit in Templo Regem Joas nepotem suum cum ejus nutrice, unum hoc, inquam, exemplum satis esse potest ad probandum, mulieres permanere potuisse in Templo seorsim in loco, ubi invigilare possent adolescentulis, & curam suscipere earum minutarum rerum, quæ earum diligentiam exposcerent. Quod vero pertinet ad votum, quod ex tunc Beata Virgo nuncupavit, parum calleat oportet gratias, & privilegia, quibus a Deo fuerat cumulata in futuræ Maternitatis gratiam, qui hæc velit objicere: præsertim vero in iis, quæ ne in mentem quidem illi occurrerent, si Ecclesiæ sensibus majori cum obsequio inhæreret.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, nuperisque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Mysteriis Præsentationis nihil quidem fulgoris habet exterius, sed maximi plenum est doctrina.

FESTIVITAS, quam hodierna die celebrat Ecclesia, non ita quidem insignibus scatet Mysteriis, quæ in nobis magnam cieant admirationem, & quæ tribuant nobis ideam Meritorum, atque Magnalium gloriosæ Virginis: non elucet sicut in Conceptione Gratia naturam præveniens, ac destruens originale peccatum cum funestis ejusdem effectibus. Hic non admiramur, sicuti in Annuntiationis ejusdem festivitate, creaturam evectam usque ad dignitatem Matris Dei; neque enim ibi exercet, ut in Purificatione officium Mediatricis hominum offerens Deo Redemptionem hominum; neque ibi, ut in Assumptione videtur Corpus, quod reviviscens de terra assurgit luce coruscans, & super beatas mentes ascendens. Omnia in hodierno Mysterio nitore carent, pompa, & apparatu. Trium annorum puella a parentibus suis in Templum Hierosolymitanum adducitur, secundum votum, quod illi conceperant; illam offerunt Sacerdoti inter Virgines altaris Ministerio devotas recipiendam: illa immo ipsa semet offert voluntaria oblatione, qua parentum suorum oblationem confirmat. Ecce quidquid occurrit sensibus in hac festivitate. Sed bone Deus! cur non habemus oculos mentis satis perspicaces, ut rem penitius inspiciamus? Quot ibi mirabilia detegeremus? quot præclara Virtutum exempla! quem perfectæ Sanctitatis prototypum, quot eximia ad vitæ nostræ rationem conformandam præcepta! Hæc detegere nobis omni studio adnitendum est. *Auctor sermonum in omnia argumenta &c. Tomo 2. Mysteriorum.*

Qualitas & meritū hujus Virginis, quæ Templo præsentatur in hoc Mysterio.

Quid dicimus, Christiani, cum dicimus Mariam, Sanctam hanc Virginem hodie Templo præsentari? Dicimus illam, quæ est Templum divinitatis hodie

ipsa solemniter

solemniter consecrari, illam quæ est fœderis arca, cujus vetus illa, nonnisi figura hujus erat, ingredi in Sanctuarium; altare animatum, super quo Deus aliquando offerendus est in holocaustum, in hunc usum dispori flammis Caritatis, & Virtutum omnium unguentis delibutum præparari. Dicimus primogenitam æterni Patri filiam pari ardore ac reverentia sese inter illius brachia projicere non amplius habituram patrem, neque matrem in terra; Divini Verbi Matrem in Templum sese conferre, ut se dupliciter dignam efficiat hac Maternitate humillimæ ancillæ munus obeundo; Spiritus sancti Sponsam accedere ad contrahendam divinam hanc affinitatem, ad quam destinata est, vovendo perpetuam corporis, & animæ Virginitatem. Denique dicimus Mariam sese Deo præsentantem illi offerre dignum illo munus, & docere homines quo pacto colant infinitam hanc Majestatem oblatione pura, & voluntaria suimet ipsius. *Idem in alio sermone.*

Quid Maria fecisset.

Maria ex regia David progenie orta, cum unigenita esset, omnibusque corporis, ac mentis prærogativis ornata, quid sperare non poterat in Mundo, si ibi permanendi consilium cepisset? Sed una hac oblatione omnes ingentes spes sacrificavit, abscondit se oculis hominum, ut in oculis tantum Dei enitesceret, secessit a genitoribus suis, ut propius accederet ad Deum, & ut arctius huic adhæreret, Virginitatis votum nuncupavit eo tempore, quo spes videndi Messiam ex suo ortum sanguine, contemptibiles efficiebat apud Judæos mulieres, quæ nullam habebant posteritatem: Illi suam sacrificavit libertatem, maximo hoc sacrificio profitens potestatem, & supremum Dei sui in semet dominium, ita ut Sancta hæc Virgo in Templum ingressa, ut se ibi penitus devoveret Dei servituti, dicere possit: Domine, holocausta, & oblationes noluisti: non placuerunt tibi caro, & sanguis taurorum, sed aptasti mihi corpus, & spiritum: ecce me, Domine, venio, ut faciam Voluntatem tuam. *Liber, qui inscribitur: Virginum Solitudo.*

Recipit se in Templum tamquam asylum ad servandum thesaurum gratiarum quem possidebat.

Ecclesia nobis proponit Mariam omnibus gratiis præventam, privilegio miraculosæ Conceptionis munitam, habentem fortitudinis, & plenitudinis gratiæ suæ Auctorem divinum Verbum, quod est paritura. Tamen illa nondum se in tuto esse putat, nisi in solitudine: a Mundo secedit, sibi necessaria interdicit, & etiam ætatis suæ infirmitati debita. Ita est, Fideles; Templum Jerosolymæ fuit primum asylum, quo Virgo hæc Sancta confugit, ut ibi pretiosum custodiret thesaurum gratiarum suarum, quibus erat cumulata; separatio a Mundo fuit primus gressus, quem sibi credidit necessarium ad servandum augustum suæ integritatis depositum. per consummatam Caritatem conjuncta Deo, hæres omnium Patriarcharum majorum suorum, nutrita in suavi spe illarum Juda incessanter expectabat Messiæ adventum, qui futurus erat Judææ liberator: eumque efformabat in corde suo precibus, & operibus caritatis, antequam sciret illum in utero suo sibi esse efformandum opera Spiritus sancti. *Ex sermone Manuscripto, qui Patri Massilion acceptus refertur.*

Dum in Templo permansit, crevit ætate, virtute, ac meritis coram Deo, & coram hominibus.

Quidquid dicere possumus de Sancta Virgine eo tempore, quo in Templo permansit, illud est, quod testatur Evangelium de filio Dei ipsius in pueritia, illum videlicet crevisse ætate, sapientia, & gratia coram Deo, & coram hominibus; in dies singulos sanctior, & perfectior existens. Hinc docemur studium perfectionis nostræ dignissimam esse occupationem quam habere possimus, hinc pendere beatitudinem nostram. & perfectionem quam in terris adepti fuerimus, futuram mensuram felicitatis, quam in Cælo speramus nos esse consecuturos. Cetera nihil sunt, & tempus, quod in reliquis quibuscumque transmittimus, tempus est quoad æternitatem, perditum. Quod spectat ad miracula gratiarum donorumque particularium, quibus dubitari non potest, quin minus Deus illam exornaverit toto illo tempore, hæc illa celavit oculos hominum, ideoque nonnisi confusam cognitionem habere possumus. Discamus solum ex hoc humilitatis exemplo, fugere ostentationem. Tabulæ locupletiores magnam in luce nitorem amittunt, virtus latens tuta est. Dei unius est nos in lucem proferre, Mundi rumor, nominis claritas, gloria plerumque tota merces est diligentis illam. Si unum Deum pro mercede habere cupimus, illum solum testem habere quæramus. *Auctor recens.*

Sanctæ occupationes B. Virginis in suo Templi recessu.

Eadem traditio, quæ nos docet Virginem Sanctam Templo præsentatam fuisse, docet etiam illam ab ipsa pueritia fuisse præsentatam, ibique usque ad connubium permansisse, atque precibus, ac meditationibus vacasse, ut sese Deo uniret, ac iis disponeret gratiis, quibus Deus illam erat cumulaturus. Praeclarum adolescentiæ documentum, quæ credere videtur ætatem hanc ad Virtutem non pertinere; Deum æque ac homines excusare ejus lapsus, atque flagitia, & quasi nihil ab eadem exigeret, illam cupiditatibus suis derelinquere. Melior in schola erudita, re adhuc integra intellexit, Deum primitias ætatis postulare, non secus ac fructuum, & animantium, & vitam totam, quanta est a nobis illi, a quo eamdem accepimus, deberi. Indignum esse reservare auctori nostro cor vitio corruptum, & sexcentis criminibus inquinatum; Deum sæpe confundere consilia eorum, qui se cordis sui oblationem illi putant acceptam fore, cum non licebit illis ultra eodem aliter uti, permittendo, ut obdurescat, & malis adstrictum habitibus maneat in misera servitute, in qua semet impudenter implicuit. *Pater Aurelianensis in libro cui titulus: Institutio Christiana de devotione erga Sanctam Virginem.*

Consuetudinis hoc educandi Virgines in Templo successit in lege nova consuetudo efficiendi, ut in religiosis domibus educentur.

Veteris Testamenti consuetudo erat efficere, ut infantes in templo educarentur. In Templo præsentata fuit Beata Virgo, cum tertium ageret annum, quemadmodum Ecclesia, & Sanctorum Patrum traditio testatur. Laudabili huic consuetudini in lege nova successit illa adolescentulos in Asceteriis instituendi, quemadmodum pueri Sancti Benedicti Monachis erudiendi committebantur. Quod ad puellas pertinet, ut hodierna adhuc die assolet, in religiosis domibus, vel in optime institutis communitatibus educari curabatur. Hoc monitum Sanctus Hieronymus præbet Lætæ pro institutione Paullæ filiæ suæ. Et ex curis omnibus, quas omnes mulieres habere debent in filiorum suorum institutione, nulla est quam impensius illis commendat Sanctus Chrysostomus, quam puellarum, quæ ceræ sunt suscipiendis in utramque partem impressionibus, quarum ingenium, cum mitius sit, atque tractabilius, ipsæ etiam sese magis dociles præbent. Diluculo igitur illis immittendus est amor Virtutis, & auferendus vanitatis gustus quem adeo facile imbuunt, hodierna enim die in plerisque adolescentulis emicat vanitas quædam, quæ ad excessum usque procedit. In illis nihil deprehenditur nisi fastus, ambitio, licentia. quod proficiscitur ex modica matrum cura, quæ cum parum Christiane educatæ fuerint, humilem fovent ideam Vitæ Christianæ, & status, ad quem a Domino evocantur. *Idem.*

Desiderium & Sancta impatientia, quam habebat Maria se Deo consecrandi.

Sancta Virgo se consecrat Deo in hoc Mysterio citius, quam potest, videlicet tertium ætatis annum agens; non ætatis mollities, non infirmitas corporis, non parentum amor, illam morantur, ubi agitur de suimet ipsius Sacrificio: quidquid illud differre potest, illius differt felicitatem, & cor affligit. Tres integri elapsi sunt anni, ex quo felicem hanc diem præstolatur, & impatienter expectat; quælibet hora, quodlibet momentum illi sæculorum instar visa sunt præ desiderio sese devovendi Creatori suo. Hæc cogitatio tota erat illius consolatio, & lætitia: *Quando veniam, & apparebo ante faciem Domini*, dicere poterat cum Rege Propheta. Verum Auditor mi, est ne tibi hic ardor, hæc alacritas, hæc promptitudo, cum agitur, ut temet mancipes Deo? Incipere debuisses amare Deum, ex quo illum cognoscere incepisti. Primus cordis tui motus, & ceteri omnes in illum tendere debuissent; habebit ne saltem extremum? Possum saltem dicere cum Sancto Augustino: quam sero te amavi Dominus meus, & Deus meus! Heu! Nondum illum amare incepisti? Væ tempori, cujus jacturam feci, quin te diligerem. Nihil jacturam hanc potest consolari; quo plus temporis perdidi, eo minus mihi reliquum est: nonne jam tempus est incipiendi? *Pater Nepveu paullo amplificatur in tomo 4. Considerationum suarum.*

Psalm. 41.

Sancta Virgo sine exceptione ulla devovet se Deo.

Non solum Beata Virgo statim se Deo devovet, sed secum illi tradit omnia: ignorat quid sit aliquid sibi reservare, omnia infringit vincula, quibus suis hæret parentibus; Deus illi est omnia; abrenuntiat bonis omnibus: Dominus jam est portio illius; & omnia relinquens, invenit omnia, quoniam possidet Deum. Abdicat libertatem, ne aliam habeat voluntatem, nisi Dei, quæ unica illi esse debet norma, denique abdicat omnes voluptates propter amorem illius. Ah! ita ne nosmet devovemus Deo?... imitamur ne Mariæ liberalitatem, nosmet totos Deo mancipamus? nihilne excipimus? Aliquod ne est in corde nostro latibulum, ut quidpiam reservemus? Mariæ exemplum nos debet confundere cogitantes, quamdiu urgeamur a Deo, ut tantam moram abrumpamus? *Idem.*

Præterea Sancta hæc Virgo non solum dat omnia, sed ea dat in æternum. Constans illa fuit, neque iis obnoxia vitiis, quæ adeo familiariter in nobis occurrunt. Ex quo et perfectionis stadium ingressa est, videlicet ex quo vivere cœpit, magnis progressibus festinavit procedere, atque fervorem suum instauravit, semet consecrans Deo in Templo. Quin retrospiceret, quod ignavi, & inconstantes facere solent, crevit semper fervore, & pietate. Quam longe ab hujus constantiæ imitatione abhorremus! Ab hac tamen constantia pendet felicitas nostra. Vita nostra non est nisi series perennis promissionum, & infidelitatum, consiliorum, & in illis exequendis ignaviæ. Videmus ideo promittere Deo, ut fidem minime præstemus illi; & mirum ne est, si, cum simus adeo inconstantes, quin in Salutis vias procedamus, recedimus? *Idem.*

Quam accepta Deo sit innocentia, quæ a teneris unguiculis offertur Deo.

Offerri ne potest Deo gratius donum, Anima pura, & innoxia? O quam acceptum est in oculis Dei cor, quod nulla mundi contagio vitiavit! Beati qui dicere

possunt

possunt eum Patriarcha Jacob, & cum Rege Propheta: Domine, tu Deus meus es, qui tulisti me in ulnis tuis ab infantia; tu es sors mea, hæreditas mea, Deus meus, & omnia. Quod Maria dicere potuit consecrans se Deo in extrema pueritia, hoc ipsum mihi dicendum est: Cor meum unice pertinet ad Deum. Ipse formavit illud, redemit illud, illud ipsi devoveo. Magnus nimis est Deus; cor vero meum nimis exiguum, ut illud partiar. Totum vult, aut nihil. Deo simul, & Mundo placere nequeo. Mihi igitur jure ne credendum est Sacrificium, quod illi feci de me, acceptum fuisse in oculis ejus? Quin illi consecrarem purissimum vitæ meæ florem, & primitias annorum meorum, nonne imitatus sum Cain offerentem quidquid in grege erat infirmius? Nonne obtuli Deo reliquias mundi, vanitatis, voluptatis; nonne obrui eidem cor, spiritum, corpus corruptum meis cupiditatibus? Illi quidem per baptismum consecratus fui? sed vitæ meæ progressus respondit ne adeo felicibus initiis? Vota, quæ illi nuncupavi, vel quæ pro me nuncupata fuerunt, & quæ deinceps rata habui, nonne sacrilega poenitentia subsecuta est? *Auctor recens.*

Genes. 41. Psalm. 14.

Qua fidelitate servavit Maria votum, quod tertium annum nata Deo vovit: Constans illius amor erga Creatorem suum, vera, & solida voluptas, quam percipiebat pendens a nutu illius, ardens desiderium, quo se totam illius esse cupiebat, fuerunt vincula, quæ in æternum cor ejus agglutinarunt cum corde ipsius. Augustum Jerosolymæ Templum, Sacræ aræ, ad quarum pedes visa fuit admirabilis hæc Virguncula in Cælum puras, & innocuas manus attollere, & effundere cor suum coram Deo Vivente, vos testes fuistis sacrificii, quod obtulit sui ipsius ab ipsa prima suæ Præsentationis die. Sed quoties illud clanculum instauravit? quot Virtutes abscondit in oculis hominum, illas exercens in silentio? Quo fervore, & qua constantia famulata est Domino, & Deo suo. O quam pulcrum est conservasse primitias puritatis infantiæ suæ, ejusque florem ad obitum usque custodivisse? *Idem.*

In hoc habitaculo, & recessu, Sancta Virgo mentis Solitudinem cum Solitudine corporis conjunxit. Per interiorem hanc Solitudinem anima ejus ab omnibus sensibilibus expedita imaginibus, ab omnibus creatis objectis semota, uni Deo vacans, spiritu erat in Cælo, quamvis corpus ejus esset adhuc in terris. Hoc in deserto Jacob vidit Scalam mysticam, cujus apici Deus nitebatur, & per quam Angeli de Cælo descendebant in terram, & de terra in Cælum ascendebant. Deus jugibus inspirationibus loquebatur ad cor Mariæ, & Maria sese usque in Dei sinum se attollens frequentibus votis incessanter ad Dei cor loquebatur. O Sanctum, beatumque Commercium cordis cum Creatore suo colloquentis! O quam jucunda habitatio est solitudo, cum anima nullo sensu eorum, quæ sunt extra ipsam, affecta, de uno sollicita est Deo, quem habet in se. Et profecto quid prodesset corporis solitudo sine solitudine mentis, & si per me licet menti meæ repleri ideis omnibus, quibus agitur, & perturbatur? *Idem.*

Exemplum Virginis quam Spiritus sanctus ducit in solitudinem, nos docet, quam necessaria sit Mundi fuga adservandam innocentiam & Fidem Deo.

Maximi momenti lectio est illa, quam Deus omnibus tradit hominibus per fugam, celeremque recessum, quo Maria in Templum se recipit perventura ad fastigium perfectionis, quam ab illa expetebat, ut tandem aliquando Incarnati Verbi Genitrix fieret. Factum hoc fortasse minus arridebit humanæ prudentiæ; nonne satius fuisset, inquiet, relinquere hoc Virtutis exemplar iis, qui in Mundo vivunt, & fideles esse volunt Deo, si hæc Sancta Virgo ibi semper mansisset; tunc enim palam innotuisset, in omnibus locis, & in omni conditione quemlibet sanctificari posse, & sicut Dei est universa terra, omnes habitantes in illa, esse posse Dei, quin locus mutandus sit, cum solum mutantur mores, & spiritus, & sese Dei servituti devoveant .... Sed dicant quidquid velint in Mundi gratiam, & laudibus extollatur devotio, quæ in sæculo exercetur; bonam quidem esse concedam, sed tutam esse non affirmabo. Nonne credendi nobis locus est aliquid esse in Mundo contagiosum, cum videmus illam, quæ præcipuum erat objectum curarum Providentiæ, inde fuisse ereptam, & in Sancta solitudine positam, antequam per ætatem illius impressiones posset percipere? Cum videamus ipsum Dei Filium, cujus exempla sunt regulæ vitæ nostræ, triginta ætatis annos transegisse seorsim a Mundo tamquam ignotum in profunda solitudine mentis, & cordis, & se numquam Mundo ostentasse, nisi ut illum doceret, atque converteret, & cum videamus JESUM CHRISTUM in Evangelio dixisse discipulis suis: vos non estis de hoc Mundo, sed ego vos de Mundo secrevi: hæc verba sunt Veritatis æternæ, quæ loquens ad auriculas cordis primorum fidelium, vim habuit, sicut Sanctus Bernardus animadvertit, urbes civibus exhauriendi, ut ex iis deserta faceret, & frequentandi deserta, ut faceret urbes, ita ut mundus egredi videretur ex Mundo, ac semet ipsum deserere. Quid inferri potest ex hac ratione, quam Dei Spiritus secutus est cum erga Mariam, tum erga illos, qui ejusdem exemplum secuti sunt, nisi quod in solitudine, & saltem in cordis recessu Deus disponit, & præparat personas ad diversa, quæ de illis habet consilia? Hinc innotescit quantam Deus largiatur homini gratiam, cum illum semovet a periculosis occasionibus, quibus in Mundo fuisset implicitus, eique suadet, ut repente relinquat patriam, domum, parentes, affines, ut sese ejusdem servitio devoveat. *Pater de Argentano ex Capuccinorum Familia.*

Dicere nollem eum, qui in Mundo versatur, privari, aut deseri a Spiritu Dei. Scio nullibi deesse Salvatori fideles servos, & plures esse in Mundo, qui de Mundo non sunt. Verumtamen memini, me nunquam in Scripturis legisse: beati qui manent in Mundo, sed ibi lego verba hæc consolatione plena pro illis, qui a Mundo recedunt, vel qui illum penitus derelinquunt: *Beati, qui habitant in domo tua Domine*, & qui non aliam habent in terris occupationem, nisi serviendi tibi, te amandi, contemplandi Magnalia tua, laudandi, & admirandi bonitatem tuam, & fungendi munere Angelorum, & Beatorum, eo modo quo Sancta Virgo fungebatur in Templo. Ex eo, qui omnium maxime adhæreret Mundo, & ardentissime consectatur omnes oblectationes, quæ in illo inveniuntur, quærere vellem utrum solidiorem optare possit felicitatem, quam incipere in terris id, quod constitutum est in supremam suam felicitatem in Cælis. *Idem in collatione septima de Magnalibus Virginis.*

Quantam sit felicitas eorum qui per statum, & professionem suam a Mundo secesserunt, si conferatur cum iis, qui in eodem impediti sunt, Psalm. 83.

Illi quos Dei Spiritus adducit in solitudinem, aut vocat ad vitam semotam a viris, & rerum sæcularium impedimentis, non relinquunt Mundi negotia, ut otientur, sed ut melioribus atque præstantioribus vacent; qui enim solitudinem quæreret, ut nihil operaretur, vehementer erraret; quo enim magis inertem, mollemque vitam ducere adfectaret, majoribus se obrui laboribus cognosceret: nemo enim magis inquietus est, & magis fatigitur, quam illi, cui nihil est, quod agat: talis est enim animæ nostræ natura, ut agere semper debeat, si vis illam quiescere; & simulac cessat agitari, vivere cessat. Ita cum Sancta Virgo sese recipit in Templum, immo etiam, uti Nicephorus, & alii, quos citat, testantur, in Sanctuarium, quæ sacratior erat pars Templi, non recipit se, ut nihil operetur; sed iis vacet occupationibus, quæ dignæ essent illa, & dignæ loco, ubi morabatur, quas Sanctus Hieronymus fusius enumerat; quas tamen illum conjectura assecutum esse aliquis arguet. Quod aut quod certius affirmari potest, est illam cum Deo, & Angelis fuisse collocutam. Beatæ Mentes, Angeli Mariæ familiares, ejusque consiliorum participes, qui offerebatis Deo preces ejus, & Cantica, dicite nobis, quænam erant divina colloquia quæ cum Deo, & cum vobis miscebat! Sed Deus unus novit, quid in magna illius anima gerebatur. Maria Magnum est Mysterium non ita facile penetrandum. Sed tuto asserere possumus, omnes illius potentias, omnes sensus, omnes animæ, corporisque sui facultates non alium habuisse munus, officium, exercitationem, nisi Dei cultum, & obsequium. Nulla oriebatur in mente illius cogitatio, nullus in corde formabatur affectus, nullum ex ore manabat suspirium, nullus ex oculis ejus prodibat adspectus qui, non tenderet in Deum. Dies, nox, labor, quies, somnus, omnia consecrata erant gloriæ, amori, servituti Dei sui. *Idem ex parte cum aliquot aliis recentibus Auctoribus.*

Solitudo quærenda non est, ut vita iners agatur, sed ut Sanctissimis rebus occupemur.

In epistola ad Heliodorum.

Maria vivebat in Templo inter delicias ineffabiles altæ Contemplationis; sed simulac significavit illi Deus se velle, ut ipsa de hac solitudine egrederetur, illico præstat obedientiam non minus heroicam illa, qua paruit imperanti, ut illuc ingrederetur, ut sese divinæ illius Voluntati conformaret. Si vult Deus illam de solitudinis tranquillitate gradum facere ad curam familiæ, conjugio implicita, obedit; si jubet illam deinceps aliquod iter molestum suscipere, & apud idololatras aliquot annos exilium pati, non abnuit: omnibus paret imperiis, non solum imperata faciens acceptans sublimem Matris Dei dignitatem, sed generatim ubicumque agetur de gloria Dei, & Sancta illius Voluntate adimplenda, perfecta submissione omnibus Dei nutibus obsequetur. Hac generosa alacritate in omnibus, & per omnia perfectam facit suam Præsentationem, & consequenter illam efficit verum prototypum nostræ. *Pater Texier in sermonibus de Beatæ Virginis Festivitatibus.*

Virgo relinquit delicias contemplationis, juxta aliud vitæ genus sequi.

Si ex me quæsieritis, quo pacto valeamus imitari Sanctam Virginem in Mysterio suæ Præsentationis in Templo: respondebo, hoc facere non posse, nosmet omnino, & celeriter Deo devoventes. Nisi contigit nobis felicitas, nosmet Deo consecrandi a teneris unguiculis, ne differamus ultra; sequamur Mariam in Templum, ponamus in manibus illius corda nostra, ut ipsa cum suo offerat illa; hæc illi sine exceptione, sine limite, sine divisione mancipemus, ut ipsa fecit; suscipiemus hilari, alacrique animo, statum, conditionem, munus, & vitæ genus, quod nobis præscribere placuerit Deo, præ nobis ferentes perfectam, & omnimodam divinæ illius Voluntati obedientiam. *Idem.*

Quid sit nobis imitandum in Mysterio Præsentationis.

Generosa hæc Creatura cælestibus illustrata luminibus, cognovit Auctorem essentiæ suæ eo tempore quo alii ne se ipsos quidem noverunt: & ubi cognovit,

Pietatis exercitia quibus Maria vacabat in Templi Solitudine.

statim

stram dilexit. Omnem habuit primæ hujus ætatis innocentiam, quin particeps esset infirmitatum illius, primisque vitæ suæ temporibus superavit consummatam Sanctorum Virtutem. Ab infantia seipsam consecravit ministerio Templi materialis Dei Viventis, cujus erat futura Templum animatum. Ibi Deus unice replebat spiritum, & cor illius; oratio ejus ascendebat ad illum instar thymiamatis: omnia ejus opera tendebant in ipsum tanquam principium suum, & finem, & attollens semet supra sensibiles cæremonias, illum in spiritu, & veritate adorabat. Annis procedentibus virtutes ejus, rationes, non objectum mutabant, nihil de illius unione cum Deo imminuebatur, splendidiores erant, non ideo tamen puræ minus. In externis actionibus, suisque caritatis officiis, sensibus utebatur ad necessitatem, non ad voluptatem: anima illius immunis erat a tumultu, ac nube cupiditatum; in silencio audiebat vocem Creatoris sui, & purum veritatis lumen hauriebat. Vivebat, & versabatur semper sub oculis Supremæ Majestatis, somnus ipse quædam erat sacræ quietis species, quæ nunquam applicationem ejus interpellabat; & creaturæ quin illam dissiparent, opem illi ferebant, ut sese colligeret, non secus ac effectus, & imagines suapte natura efficiunt, ut de eorum caussa, & origine cogitetur. *Ex sermonibus Gallica Accademia oblatis anno 1680.*

Deinde nosmet consecrare debemus Deo ad exemplum Mariæ.

Cum Homo factus fuerit propter Deum, huic se mancipare debet, ex quo liber est, & compos rationis, deberet facere hoc Sacrificium a primo vitæ suæ momento, nisi voluntas, & ratio essent captivæ, & inertes in utero Matris suæ, sed ubi Deum cognoscere, & diligere potest, efficere debet actua adorationis, & amoris, in quibus situm est interius hoc Sacrificium, quod a nobis exigit Deus, & qui est velut spiritus religionis. Ita Maria per publicam suam Oblationem confirmat Oblationem secretam, quam jam fecerat Deo, offert illi cor, quod ipsum amavit, adoravit, glorificavit ab ipso suæ Conceptionis initio: quemadmodum astra nobis Dei gloriam annuntiaverunt ex ipso momento, quo creata fuerunt; & sicuti JESUS CHRISTUS semet sacrificavit Patri ex ipso suæ Incarnationis articulo. Hoc utimini exemplo vos, qui surripientes Deo primitias annorum vestrorum, illi effœtam reservatis & languidam senectutem, ad quam utrum perventuri sitis, vos latet: Mementote Deum in lege veteri poposcisse fructuum primitias, & postulasse, ut sibi offerrentur primogenita, ut intelligamus primos ætatis annos sibi e

Thren. 3.

nobis esse consecrandos, non obliti *beatum esse, qui portaverit jugum ab adolescentia sua. Ex Speculo ornamentorum Panegyricarum Tomo 2. argumento 3. de Mariæ Præsentatione.*

Ignis Caritatis nunquam exstinctus in Maria, sed semper magis inflammatus.

Ignis thymiamatum semper ardebat in lege veteri, sed alendus erat, & hæc provincia Sacerdoti erat demandata. *Ignis, quem nutriet Sacerdos.* Mysticus ignis iste significabat ardorem Caritatis nunquam in Christianorum corde extinguendum, fovendumque actibus amoris Dei, & proximi, quibus roboratur, sed quoties extinguitur ignis iste flammis concupiscentiæ, quas Mundus, & dæmon in cordibus nostris incendunt? Quoties postquam Deo nosmet consecravimus in baptismo, mox thus adolevimus idolis vanitatis, voluptatis, & divitiarum? Hoc non accidit Mariæ, instauravit semper toto vitæ suæ curriculo sacrificium, quod obtulit Deo ipsa suæ Præsentationis die. Sicuti nullum fuit momentum quo non haberet gratiæ plenitudinem; cor ejus ara fuit in qua ignis amoris divini semper incensus fuit, & semper crevit usque ad novissimum vitæ ejusdem spiritum. *Ibidem.*

Exemplum Mariæ excepitur a multis Virginibus, quæ sese Deo consecrarunt. Psal. 44.

Cum Sanctus Rex Propheta diceba futurum ut post Filiam Regis plurimæ Virgines in illius comitatum adducerentur, *Adducentur Virgines post eam*, nonne videtur vobis in spiritu vidisse Beatæ Virginis Præsentationem, & gavisus fuisse, felici hac die aperiri januam mundani hujus carceris, ad libertatem dandam infinitis innocentibus animabus confugiendi in Sanctam Domini domum, quandoquidem Mundus non patitur, illas unice Dei servitio adhærere, & ut illis ob oculos proponat perfectum, quod imitentur exemplum, efficere, ut illis præcedat creaturarum omnium præstantissima, Sanctissima Virgo? Quot decies centena Virginum millia secuta sunt hanc Virginum Reginam, & ad ejus exemplum sese devoverunt Deo inter claustra, ut ibi totum vitæ suæ spatium traducerent? *Pater de Argentane.*

Maria in Templi Sanctuarium sese colligens fit ipsa Divinitatis Sanctuarium per silentium, solitudinem, & Sanctitatem.

Nihil in Templi Sanctuario dignius erat Majestate Dei, profundo hoc silentio, quod ibi servabatur, cujus Sanctum horrorem Summus Sacerdos vix perturbare audebat illuc ingrediens manu acerram, & facie pallorem præferens. Ex hujus Sanctuarii penetralibus adytis reddebat Deus Oracula sua, aperiebat Summo Pontifici suas Voluntates, qui mox illas populo significabat. Sancta Virgo, hoc est exemplar tuum, Deus elegit te, ut esses Divinitatis Sanctuarium, non quærebatur aliud, nisi ut Templum repleretur gloria sua, atque præsentia. Verbum Caro factum, Sacra persona Dei hominis facti, habitare debet in te; ita solitudo, & recessus, esse debent pars tua, ab infantia debes separare te ab omnibus creaturis; claudere aditum in animam tuam omnibus cogitationibus, & imaginibus sæculi: nam sicuti vasa omnia, ornatus, & opera admirabilia, quæ in Sanctuario refulgent, non melius designabant præsentiam, & Dei ibi residentis Majestatem, quam hæc solitudo, & profunda tranquillitas, quam unus Summus Pontifex abrumpere audebat; ita omnes Mariæ Virtutes, omnia hæc pretiosa animæ suæ ornamenta, non effecissent Sanctuarium satis dignum ad capiendam Dei Majestatem, nisi interior, atque exterior separatio a Mundo effecisset, ut regnaret in corde suo hæc solitudo, hæc pax, hoc silentium, in quo sibi complacet Deus, & est veluti imago quædam inaccessi ejus luminis, in quo habitat ab æterno. Quædam est solitudo, quam JESUS CHRISTUS suadet; & quam prudens pavor immittit illis, qui se nimis infirmos norunt, ut resistant jugibus tentationibus, quæ illos in Mundi commercio adoriuntur. Maria non hanc ob caussam recessum quærit, jam confirmata erat in gratia, & potuisset sartam tectam servare innocentiam suam media in Sæculi ipsius corruptione. In recessu non tam Mundum fugit, quam Deum quærit; solitudo non est asylum ejus fragilitati, a qua immunis est, sed est præparatio divinæ Maternitati, ad quam destinata est; solitudo divina est, solitudo Magnitudinis, & dignitatis, in quam se recipit, ne per degenerem conversationem minus dignum se præbeat Domini Sanctuarium. *Ne qua degenere depravaretur affectu*, Sanctus Ambrosius inquit.

Quomodo Maria erat jam perfecta, & gratia repleta, cum Templo fuit præsentata, & quomodo deinceps creverit Sanctitate.

Communis est Catholicorum Doctorum sententia, Sanctam Virginem primo suæ Conceptionis momento repletam fuisse tanta gratiæ affluentia, ut gratiæ omnes Sanctorum, & Angelorum singillatim, & generatim collectæ, cum gratia illius ne possent quidem comparari. Et Ecclesia in eadem sententia in illius honorem canit: *Fundamenta ejus in Montibus Sanctis.* Fundamenta civitatis Dei posita sunt in vertice montium Sanctorum, quasi innueret Mariæ Sanctitatem in principiis suis perfectiorem fuisse perfectione ceterorum Sanctorum. Quæ si vera sunt, uti in dubium minime sunt revocanda, ad quod altitudinis, & Sanctitatis fastigium pervenerat Virgo, cum se obtulit Templo? Recense tempus, quod ab illius affluxerat Nativitate, & illud quo in Matris utero manserat, semper cum usu rationis, semper in exercitatione suarum facultatum, & habituum supernaturalium, semper in fideli usu abundantium gratiarum summopere efficacium, & in singula momenta refectum vi, atque Virtute, prout in dies se digniorem præbebat per accuratissimam responsionem. Ad calculos revoca, si vales, omnia momenta in trium annorum spatio, ac mensium novem, & quantum in singulis momentis Virtus augeri possit, & quot possunt Sanctitatis, & meritorum gradus acquiri, & post hæc nondum nisi imperfectissime assequeris eminentem Sanctitatis statum, in quo erat Maria, cum in Templum profecta est, ut sese Dei cultui devoveret. Quærendum igitur est, utrum hoc donum fuerit acceptum Deo, quandoquidem pretiosum erat, & ex parte rei, & ex parte personæ; & quia res simul, & persona merebantur seorsim, ut oculo propitio respicerentur a divina Majestate, quoniam quod a Maria protrahebatur illi acceptum esse debebat; & Maria non poterat non infinite placere illi quæcunque tandem manu ipsi offerretur. Ah! procul dubio, cum illæ duæ qualitates simul conjunctæ inveniantur, duo hæc objecta, & duæ rationes hæ permixtæ simul occurrerent in uno, eodemque subjecto, pepererunt in Dei corde admirabilem effectum, & fuerunt illi thymiama infinite acceptum, ac suavissimum. *Ex sermone Manuscripto.*

Fieri nequit oblatio Deo gratior illa, quam Maria fecit illi se præsentans in Templo.

Profecto, quamvis Angeli omnes, & homines in unum simul conferrent, quidquid habent Virtutis, & Sanctitatis, gratiarum, meritorum, perfectionum, facere non possent oblationem Domino, quæ illam exæquaret, quam hodie obtulit illi Sanctissima Virgo. Ita est, id oportet fateri, Deus meus! Antequam Filius tuus veniret in Mundum, ut fieret victima pro peccatis nostris in Cruce, Maria sola erat hostia digna, quæ sibi posset offerri: Sanguis taurorum, & agnorum, liquorum libamina, ac unguentorum odor, nimis crassa erant, nec tibi placere poterant: Sacrificia Abel, Noe, aliorumque Patriarcharum, Davidis Magnificentia, & Sanctæ Salomonis profusiones aliquem sane propitium merebantur obtutum, sed omnino tibi facere satis non poterant. Verum est Abraham, & Isaac, sibi cor tuum conciliasse, alterum quidem sese præparando, ut tibi unigenitum suum sacrificaret, alterum vero consentiendo se pro gloria tua immolari; scio equidem infinite placuisse tibi oblationem Manue, qui tibi Samsonem obtulit, multoque magis illam Annæ, quæ tibi parvulum Samuelem suum præsentavit; sed quantum-

... ne essent victimæ, non deerat unquam aliqua in illis macula, deerat illis perfecta puritas, sine qua te dignæ esse non poterant. Una Maria est, in qua nullam inveneris labem, vel dicam melius, una illa fuit hostia ista Sancta, & pura, ut aliarum defectibus suppleret, & repleret, quod in aliis desiderabatur, ut te placaret, donec Magnum Crucis-Sacrificium adimpleretur. Excipe igitur Columbam hanc innocentem, quam non multo post subsequetur Agnus sine macula; recipe alterius quidem gemitus, mox alterius Sanguinem recepturus; recipe vota Sanctissimæ omnium creaturarum; recipe oblationem Virginis, quæ futura est Dei Mater, & postmodum recipies Hominis-Dei Sacrificium, *Idem*.

Maria Caritas urget Mariam ut se Templo præsentet, non parentum voluntas.

Profecto nobis credendum non est, Mariam invitam hodierna die in Templum conscendere, neque parentum suorum voluntate coactam. Caritas longe magis urget illam, quam necessitas implendi votum illorum; & quamvis ab illis Templo minime præsentaretur, illuc tamen amore suo raperetur. Jam pridem hoc momentum expectat, & in impetu fervoris sui, incessanter seipsam interrogat: Quandonam me in augusto hoc Templo concludam, ubi Deus fixit mansionem suam, & meam connotavit? Deus meus! Ne differas diu mihi hujus felicitatis perfruitionem, cujus mora in me ciet mortales languores: *Hæc recordata sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, usque ad Domum Dei*. Denique cum tandem adeo concupita illuxit dies ne quæratis ex me, utrum lætitiæ suæ impetu rapi permittat, quin præstoletur parentum monita, ut maturet discessum votum ipsorum adimpletura; prior Ipsa illos admonuit, ac sollicitavit; fuitque dignum Deo spectaculum videre, trium annorum Virgunculam constans hoc amplecti consilium, eamque intueri non ægre, sed alacriter relinquentem delicias domus suæ; cognatorum, affiniumque suorum blanditiis terga dantem, & non sine plurima gaudii significatione ex optimi patris manibus, cui oculis suis carior erat, & Matris, cujus amor explicari non potest, elabentem, ut in Templum refugiat. *Idem*.

Psalm. 41.

Sensus amoris quos experti sunt Joachim, & Anna privantes se Filia sua, & Mariæ fortitudo.

Fingite vobis, si lubet, Joachim, & Annam accedentes ad Summum Pontificem, ut illi filiam suam committant; Eorum animæ ancipiti affectu distractæ sunt sensus inter devotionis, ac naturalis pietatis. Suadet illos devotio, ut ex corde optatissimam Virginem consecrent; pietas vero naturalis, ut illam domi retineant. Joachim qui tandiu suavissimum Patris nomen ignoraverat, & quo adeo brevi gavisus fuerat, videbat, prope esse, ut his deliciis privaretur. Anna, pariter per ætatem, pietatemque suam Venerabilis post complurium annorum sterilitatem, tandem effecta Matrum omnium felicissima, videbat sibi faciendam esse totius gaudii, atque consolationis jacturam. Joachim præ amore suspiria emittebat; Anna præ dolore effundebat lacrymas; sed Virgo generosa nequaquam turbatur. Videt parentum suorum ploratus, eorum audit suspiria, quin aliquod præbeat specimen infirmitatis; Gemitus eorum pulsant quidem aures illius, animum vero non labefactant. Sentiebat quidem Maria personas eorum sibi esse carissimas; sed gratia in illa amorem toto Cælo majorem genuerat. Deus Virginem evocat, ut sibi famuletur; illa vero non audit patris amorem, neque Matris affectum, Deum unum agnoscit, eique cupit immolari. *Idem*.

Quo fervore Maria obtulit Deo Magnum hoc Sacrificium & quam acceptum fuerit divinæ Majestati.

Quis exprimere posset quonam fervore, & qua cum devotione Sancta hæc Virgo magnum hoc obtulerit Sacrificium! Cum hoc vires meas superet, dicam solum gratissimum fuisse Majestati Supremæ Sacrificium, videre Cæli, terræque Reginam ad aræ suæ pedes prostratam, cultum sibi adhibere, & profiteri, se illius ancillam esse, atque mancipium. Quam suave erat Æterno Patri conspicere filiam suam adeo dilectam fovere sensus adeo profundos obsequii, atque reverentiæ! Quam jucundum divino Verbo contemplari illam, cujus Filius fieri cupiebat in statu adeo humili, & profunda seimet abjectione! Quam acceptum erat Spiritui Sancto videre illam, quam sibi sponsam futuram designabat, tot a se bonis, & favoribus cumulatam, ne deesset illi unde suam exerceret gratitudinem, vicissim illi voluntariam efficiens oblationem. *Idem*.

Maria semet præsentavit, & obtulit Deo.

Ut assequamur hodiernæ Sollemnitatis Spiritum, honorare debemus Mariam sese præsentantem Templo, tamquam Sanctissimum Templum illud, in quo Deus habitaverit. Revereri debemus quidquid divinus Spiritus operatur in anima incomparabilis Virginis hujus, quæ divinæ se devovet Majestati tamquam holocaustum dignissimum illius Magnitudine, & amore: concipiendum enim est, quod hodie fidelium pietati exponitur nonnisi figuram esse illius, quod peractum est in parte interiori animæ suæ, & oblationis, quam illi fecit in æternum. Fateor igitur, Virgo Sanctissima, te nobis in exemplum fuisse propositam: & si ab infantia separata fuisti a Mundo, ut Templo præsentareris, ac deposita loco collocareris in Templo, quod locus est consecrationis, & Sacrificii; hoc factum, ut intelligeremus, Mundum non esse te dignum, & solum Veri Dei Templum, quo nihil Sanctius erat in terris, fuisse figuram Virginalis uteri tui, qui futurus erat Templum, & plusquam Templum Filii Dei Incarnati. Exterior hæc consecratio non est nisi imago, & ut ita dicam, corpus interioris Sacrificii, & illud, quo nihil Sanctius hactenus oblatum fuerit Deo omnipotenti. Quod Maria fecit in Templo die suæ Præsentationis, confirmatio est ejus Oblationis, quam fecit in oculis Dei ex ipso die primo vitæ suæ, cum ex primo illius articulo dixerit; Corpus aptasti mihi, ecce me, venio, ut illud offeram tibi: *Tunc dixi: Ecce venio*. Auctor recens.

Pars interior Mysterii Præsentationis Virginis in Templo.

Nosmet excitemus, Fratres, ad Mariam in Sollemnitate suæ Præsentationis colendam in oblatione cordis sui, ubi per Spiritum paupertatis, offert Sacrificium omnium bonorum suorum, ac totius spei terræ hujus illi, cui omnia datura est, dans illi Filium suum; vel per votum Virginitatis obtulit corpus suum illi, qui ex purissimo illius Sanguine cupiebat sibi Corpus efformare. Hac die Maria sese illi mancipat, & subjicit se sub manu Ministrorum Templi, ut consecret voluntatem, & cor suum Spiritui, quo ex tunc jam erat repleta, & qui in illa divinissima quæque erat operaturus. Hac die Maria jacit fundamenta ordinis Virginalis, & religiosæ consecrationis; hac die præbet exemplum vitæ prorsus Cælestis, atque Angelicæ, quæ terram sanctificat, quæ Cælum frequentat, & quæ ex iis omnibus, qui amplectuntur illam & fideliter servant, tot victimas facit sub auspiciis Virginis hujus incomparabilis, Virginum Sponso dicatas. Quæ gratiæ! quæ Sanctitas, quæ religio in corde hoc ipso suæ consecrationis momento! Quinam Mundi contemptus! Quinam amor erga Deum! Quæ humilitas! Quæ obedientia! Quæ puritas! Quæ fames ac sitis perfectionis, ad quam Deus illam appellat! Præsta, Virgo Sanctissima, ut exemplum tuum sequamur; concede, ut per intercessionem tuam participes efficiamur gratiarum, quibus repleta fuisti ipsa die tuæ Præsentationis. *Idem*.

Per hujus Mysterii occasionem hodierna die baptismi votum possumus instaurare.

Præsentemus nosmet hodierna die, Fratres, Omnipotenti cum Maria sese offerente, ac devovente, ut Sancta oblatio nostra per merita oblationis Mariæ, in odore suavitatis recipiatur. Salutaris infidelitatum nostrarum confusio contra nostri status officia, & contra consecrationis nostræ Sanctitatem nos suffundat. Festivitas hæc esse nobis debet occasio instaurandi prima vota, quæ nuncupavimus. Baptismus profecto est religiosissima, & maxime omnium necessaria consecratio: Christianus enim religiosus est religionis JESU CHRISTI Institutoris sui, & Ordinis Christianorum fundatoris. Ecclesia est tamquam claustrum ejus, Evangelium regula; JESUS CHRISTUS vestimentum, quandoquidem Sanctus Paulos nos illo semper indui desiderat. Baptismus est ejus professio; vota, quæ ibi nuncupantur, sunt, adhærere JESU CHRISTO, & placitis ejus, imitari illum in tota vita sua, illi sine exceptione consecrare cor suum. Templum, in quo hæc fit consecratio, ipse est JESUS CHRISTUS, verum Templum Divinitatis, in quo omnes insiti sumus, incorporati, & per baptismum sanctificati. Instauremus ergo, sicut Maria, & cum illa sollemnem professionem, per quam nosmet devovimus, & consecravimus Deo in Baptismo, ut loquitur Tridentinæ Synodi Catechismus, & præbeamus nosmet fideles primitivo, essentiali, præcipuo, & omnium maximo, secundum Sancti Augustini verba, numquam declinantes ab ea fidelitate, cum qua Maria perfuncta est semper officiis suæ consecrationis. *Idem*.

Tenemur diluculo, ut Maria, servire Deo.

Cum præcipuum Mysterii, quod Ecclesia celebrat hac die, argumentum, sit sacrificium, quod seimet ipsius obtulit Domino, ubi per ætatem potuit, & a teneris ipsis unguiculis; immoremur Fideles in hoc exemplo pietatis, & religionis, quod illa nobis suppeditat, si ita beati fuerimus, ut illud imitemur. Hoc unum documentum, quod nobis præbet, effundet sese in omnes vitæ nostræ actiones, & nobis aperiet viam non tutiorem solum, verum etiam suaviorem, ac faciliorem, ut ad æternam perveniamus beatitatem; & unicus hic gradus adducet nos in statum studiendi nosmet de officiis nostris, quæ necessario nobis sunt obeunda, ut salutem nostram operemur. Hoc est ad Mariæ exemplum diluculo servire Deo: sed heu! quantum requireret temporis spatium, ut hoc persuaderemus illis qui sunt in statu proficiendi ex hoc exemplo, quod illis præbet Maria; erga illos vero qui ætate sunt provectiores, quam valida requirerentur argumenta ad reparandam temporis jacturam impensi extra tanti hujus Domini servitutem! Etenim ex quo Christiani sumus, possumusne ignorare, nos in Mundo esse, ut ibi serviamus Deo, videlicet, ut illum co-

lum cognoscamus, amemus, colamus, quandoquidem ad finem hunc vitam recepimus? Sed addere possum, nos quam cito oblivisci; & moras nectendo alios nunquam incipere, alios incipere velle, cum tempus præterit, & alios tunc tandem incipere postquam Mundo servierunt, cum tandem se apud omnes in contemptu esse ægre ferentes, quærunt apud Deum illum honorem, & æstimationem, quam in sæculo invenire non potuerunt; cum Maria Domini jugum portaverit ab extrema pueritia. *Auctor sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta, tomo secundo Mysteriorum.*

Tres Mariæ Consecrationes.

Triplicem invenio Dei ad creaturas suas relationem; rationem Magnitudinis, & potentiæ; rationem providentiæ, & consilii; rationem amoris, & bonitatis. Magnitudo ejus postulat ex nobis sensuum nostrorum Sacrificium, ut supremum illius imperium profiteamur. Ejus Providentia quærit ex nobis mentium nostrarum submissionem, ut sapientiam illius admiremur; bonitas vero flagitat nostri cordis obsequia, ut illud amori illius consecremus. Verum si quis unquam agnovit tria hæc divinitatis attributa, & triplicem hunc illi reibuit honorem una tantum actione, nonne fatendum est, hæc dicatam extitisse Mariam in consecratione, quam hodierna die fecit essentiæ suæ coram altaribus? Nonne verum est illam hodie se præsentare tamquam victimam profitentem, se omnia debere Deo, se velle omnia propter Deum impendere, se paratam esse ad redeundum in nihilum suum, ut honorem tribuat Supremæ Dei potestati, ac se in abysso suæ humilitatis contineat?

Luc. 1.

Respexit humilitatem Ancillæ suæ: Maria hodie se præsentat tamquam Domini Ancillam, ut illi obediat in omnibus, ut sequatur omnes circumstantias, in quibus divinæ placebit Providentiæ illam collocare, offerens voluntatem jam paratam ad omnia; & illi dicens non secus ac David: *Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum.* Anima mea nonne submissa erit Deo tuo, quoniam ipse est salus tua? *Nonne Deo subjecta erit anima mea? ab ipso salutare meum.* Illa sese præsentat futuram Domini Sponsam, totam illius, sicut ipse ejusdem totus est: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Sermo Manuscriptus.

Psalm. 56.

Psalm. 61.

Cant. 2.

Nosmet celeriter consecrare debemus Deo, ut Maria.

Gloriosæ Virgini, ex qua sumimus exemplum alacritatis, qua nosmet Deo devovere debemus, nihil erat metuendum e cupiditatibus suis, quæ perfectissime subjectæ erant rationi, ita ut nulli ea ex parte obices sibi essent separandi; sese diluculo Deo consecrat, quin illam sui moreantur affectus. Sed quod ipsa peculiari privilegio assecuta est, nobis est virtute comparandum. Subjicere debemus nostras cupiditates nosmet a teneris unguiculis Domino præsentantes, ut illa, ad prævertendam fascinationem vanitatis, & prohibendum, ne affectuum nostrorum, malique exempli torrens nos trahat, ubi primum cordis nostri imperium obtinuerint. Sequamur igitur, quod nobis hodie offertur, exemplum: Maria enim se præsentans Templo ab ipsa pueritia, fit templum vivens, ubi Spiritus Sanctus mansionem suam constituit, ibi inveniens, & illuc pacem inferens, quoniam Mariæ cor erat tranquillum, & cupiditates ejus subjectæ. Vos eamdem a Deo gratiam obtinebitis, si dederitis illi primitias cordis vestri, & si illum introduxeritis, antequam locum præbeatis ejus inimico. Ibi tamquam fortis armatus sedem suam figet, neque illuc tentatorem pedem inferre patietur. Sed si provectiorem ætatem operiemini, nonne vobis metuendum est, ne optima consilia vestra retardentur, ne jugum JESU CHRISTI vobis nimis difficile videatur, & illud ferre detrectetis? Facite ergo quod vobis Propheta suadet, & priusquam cupiditates vestræ quæ adhuc spinæ sunt, in rubeta convertantur: *Priusquam spinæ vestræ intelligerent rhamnum*, illas convellite, & parvulos angues ad petram allidite: *Beatus qui tenebit, & allidet parvulos ad petram.* *Auctor sermonum in omnia argumenta. Tomo 2.*

Psalm. 57.

Psalm. 136.

Difficultas vincendi cupiditates, cum non diluculo immolantur.

Quæ cæcitas est differre in tempus suam Deo consecrationem, neque imitari Mariam, quæ a primis vitæ suæ momentis se Deo consecravit? Nonne impiorum est sermo, dicere; utamur juventute nostra, quæ fulguris instar prætervolat, nullum pratum sit, quod non pertranseat luxuria nostra. Heu! licebitne vobis, Sapiens inquit, habitum abjicere, quem a pueritia contraxistis? Ex illius sententia homo consenescit in habitibus, quos in pueritia contraxit. *Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea*; Poteritisne arborem de terra convellere, cum plurium annorum spatio profundas jecerit radices, quandoquidem non sine magno cum labore illam evellere possitis, cum nuper consita fuerit? Satisne virium vobis erit, Patres inquiunt, ad superandum latum, profundumque torrentem, si ad illius fontem ascenderitis, ubi arctior est, neque admodum profundus, vix illum superare potestis? Hæc imago est insuperabilium difficultatum, quæ vobis occurrent, si vestras cupiditates corrigere neglexeritis in adolescentia. Tamquam arbor, quæ multis magnisque radicibus, totidem veluti brachiis terram amplectitur, terræ inhærere debebitis; terreni eritis, nonnisi terrena gustabitis; quomodo ergo gustare poteritis cælestia citra prodigium, quod vobis Deus non pollicetur? Sequimini ergo Mariam in Templum, vosmet illi socios adjicite, præsentate illi vestros affectus, ut illos offerat Filio suo, & gratia illos vinciat, quemadmodum Raphael Asmodeum dæmonem alligavit, ne Tobiæ noceret. *Sermo Manuscriptus.*

Voluptas, quâ experimur nosmet Domino sicut Mariæ consecrantes.

Veritas est in dubium non revocanda, de qua experientia nos non sinit ambigere, virtutem suas habere delicias omnibus sensuum voluptatibus præferendas. Nam quamvis primos proferre gressus magnis stet laboribus, ut quis se mancipet Deo, quia cupiditates, Mundus, & Sathanas adversantur; tamen ubi obex hic superatus est, statim experientia magistra cognoscitur, quod *melior est dies una in atriis Domini super millia.* Neque alia ad id requiruntur argumenta præter Exemplum, quod hodierna die nobis proponit Ecclesia repetens memoriam Præsentationis Mariæ, quæ se in Templo devovit Altarium ministerio. Fateor equidem illam non expertam fuisse eas difficultates, quas alii, ipsamque non ægre paternam reliquisse domum, neque iniquo animo semet separasse ab iis, a quibus unice diligebatur; sed ubi primum illa gradum hunc posuit voto sollemni, quis exprimere potest delicias, quibus repleta fuit illius anima, dulcedinem, quam gustavit in contemplatione, & in jugibus colloquiis cum Deo suo? Dubitandum non est, quidquid voluptatis, lætitiæ, solatii virtus afferre potest, torrentis instar innocens cor istud exundasse, omnemque illius captum replevisse: *Torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Hæc autem non est unius Mariæ pars; ad illam licet omnibus adspirare, & videre quam suave sit servire Domino, & illius jugum sustinere. Sequamur Mariam in odorem unguentorum suorum: deliciæ quibus illa perfunditur sunt vadimonium earum, quas nobis Deus largiturus est. *Auctor sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta. Tomo secundo.*

Necessitas simul & felicitas devovendi nos Deo ad exemplum Mariæ.

S. Augustinus lib. de quantitate animæ, c. 28

Quam beata est anima, quæ se consecrat Deo ex corde, & sine ulla exceptione, & facit, quod S. Augustinus tanto cum ardore facere cupiebat, cum dicebat: *Vellem, ut nihil aliud agerem, quam reddere me, cui me maxime debeo.* Profecto jure Sanctus hic Doctor respiciebat se tamquam aliquid commodatum, & bonum a liberali Dei manu commodato acceptum, cui proinde restituendum erat, sibi sæpe repetens per humilitatis, & grati animi sensum, ne putes te tuum esse, quia liber natus es: Verum est nihil magis esse tuum, quam tu, sed verum est etiam nihil minus esse tuum, quam tu. *Quid magis tuum, quam tu, & quid minus tuum, quam tu?* Tu quidem tuus es, sed primum Dei es, quam tui; tibi arbitrium est vitæ tuæ, & actionum tuarum; sed talis es per gratiam Domini, qui major est, magisque absolutus. Etenim post omnia non es tuus nisi ab aliquot annis, & quamdiu placuerit Deo; sed illius es ab æterno, & in æternum; antequam esses homo, jam illi subditus eras, & quamvis non esses amplius, non cessares tamen illi subditum esse. Tuum igitur est, magnus hic Doctor argumentabatur, supremo vitæ tuæ Domino debitos honores persolvere, neque id, uti oportet, facere vales, nisi ex toto corde illi bona tua, vitam, & personam ipsam sacrificas. Ecce, Christiani qua in re sita sit perfectio Christiani, & animæ vere fidelis: *Ut ei se totos reddant, cui debere se totos recolunt, & originem, & profectum.* Hoc autem illud est quod Sancta Virgo mirum in modum adimplevit in diei hujus Mysterio; hæc illi jure debetur gloria, ipsam primam omnium docuisse tot Virgines, quot deinceps fuerunt, eruntque usque ad sæculorum consummationem, modum perfecte sese vovendi Deo, semet supra sexus sui fragilitatem extollendi, imitandi puritatem Angelorum, qui meri spiritus sunt, eorumque virtutem superandi. *Ex Auctore recentiori.*

S. Hilarius comment. in Matth. c. 13.

Maria nos docet in hoc Mysterio servare gratiam celandi in oculis suis, non secus ac hominum sua merita, atque virtutes.

Maria cum interna humilitate externam conjungens modestiam, sibimet abscondita, hominibus ignota in Dei unius oculis renidens fit exemplar Christianæ Justitiæ, quæ sita est in meritorum suorum ignoratione, in illis celandis tam in hominum oculis, cum in nostris: iisque illi uni aperiendis, qui illa ignorare non potest, & in grati animi monumentum iis illi acceptis referendis, a cujus liberalitate profecta sunt; cum jam constet unum illum esse debere testem meritorum nostrorum, qui eorum futurus est Judex. Ita nos docet Beata Virgo in Templi recessu, ad feliciter servandam gratiam nostræ regenerationis, quemadmodum ipsa gratiam suæ Conceptionis, & Nativitatis servavit. Gratia hæc thesaurus est, quem ipsi mereri non potuimus, & quem amittere possumus. Quælibet fidelis anima illam servare debet in secreto vitæ absconditæ, & a mundi commercio remotæ; thesaurum hunc palam gestare, est illum furibus, atque latronibus objicere. Insanis in propriis viribus perfidentia ostendit quantum sit humana fragilitas in occasionibus jacturæ, quæ tanti momenti est, & tantæ facilitatis. Sancta Virgo in gratia confirmata, ni-

ta, nihilominus abhorruit semper ab occasionibus gratiæ fatalibus, illius jacturam reformidans: nihil illi timendum est, & sibi in omnibus cavet. Receperat illa, Sanctus Bernardus ait, gratiam nullis mundi scandalis labefictandam, & quæ illam in quadam impeccabilitatis specie constituit. Mundus quamvis insidiis, & periculis refertus contra ejus Innocentiam, nullas vires habebat; & sicuti Sol non inquinatur per lutum pertransiens, Maria nihil in mundi commercio poterat formidare; poterat tuto in cordis sui fidelitate confidere, vel potius in gratia Dei: & nihilo secius, ut honoret hanc discretionis gratiam, quæ ipsam a massa corruptionis secreverat, vivere vult in separatione ab omnibus hujus mundi impedimentis. *Sermo Manuscriptus.*

Dignum admiratione spectaculum fuit videre in puella virtutes felicissimas tum temporis, quo puerilibus crepundiis aliæ oblectantur.

Maria tertium agens annum secedit in Templum, ut fugiat hominum consortium, & cum Deo colloquatur. Spectaculum Cælo dignum, ac terra, Angelis, & hominibus, videre tenellam Virginem tanta cum generositate a parentibus secedere, & consecrare se Deo, vacare pietati solidæ in statu perfectionis! & et in ætate, quæ nugis destinata videtur, abrenuntiare Mundo, antequam illum cognoverit, & sibi præcavere contra nequitiam, antequam illius jacula fuerit experta. Nos vero in iniquitate concepti, in scelere nati, concupiscentia infirmati; nos, qui gratiam in fragili vasculo; quod, ut Apostolus inquit, ad singulos incursus labefactari potest, tantum abest, ut a teneris unguiculis recessum quæramus ad Baptismi gratiam tuendam, ut nosmet ab ipsis fere incunabulis effundamus in Mundi commercium, in profana solstia, in periculosissimas peccati occasiones; quin Deo consecremus vitæ nostræ principia, & primos motus orientis nativitatis ad Sanctæ Virginis exemplum, illos mundo consecramus, quasi pro mundo solum nasceremur. Quid de illis dicamus, quorum vita tota in jugi æstu inutilium, noxiorumque affectuum traducitur, pueritia quidem in nugis, adolescentia in libidine, virilis ætas in negotiorum tumultu, extrema senectus in pietate? Post hæc ne vobis incedat admiratio, si in Baptismo abluti etcentes sordes contrahimus; in peccato nati, sumusne ideo cautiores? Imitamurne Sanctam Virginem conceptam, natamque in innocentia? liberata a peccati periculis ab infantia claudit cor suum Mundo, ut illud aperiat Deo, & quo magis impeccabilis est, eo diligentius peccati occasiones evitat; semper vigilans, & viis suis attenta ducens vitam solitariam, & mortificatam; nos vero peccatores effundemus corda nostra in ea omnia, quæ in Mundo sunt periculosissima, vitam in omni licentia ducentes? *Idem*,

Cur adeo pauci sint Christiani qui acceptam gratiã tueantur.

Mirumne esse debet si Christiani gratiam tueantur? Quomodo servari potest in tanta Mundi corruptione, cum non alia nobis suppetit ratio, ut Mundi hujus simus, nisi quod Mundum diligimus? Quid videmus hodierna die in Mundo, quod non factum de industria videatur, ut gratiam evertat? Gratia servarine potest in hujusmodi conversationibus, ubi caritas ex tot locis offenditur? Servarine potest tot inter ambages, ac dolos, ubi justitia ambitioni sacrificatur? Servaturne inter vana placendi desideria illis, quibus innocenter placere non licet? Servaturne in spectaculis in hunc ipsum finem institutis ut confirmentur contra rationem affectus? Hæccine est illius servandæ ratio, habere semper ob oculos illustria exempla ad qualibet flagitia excusanda? *Pater Aurelianensis, in sermone de Mariæ Conceptione.*

Oratio ad Beatam Virginem, & ad JESUM CHRISTUM,

Memento, Domine, omnium obligationum, quas contraximus, cum præsentati fuimus in Baptismo, & Ecclesia nos tuo nomine in suum gremium recepit. Hujus diei Sollemnitas ciet in nobis augustæ illius ceremoniæ memoriam; fac, ut per Mariæ merita omnia illius adimpleamus officia; Nobis quoque sæpe ob oculos statue peculiares consecrationes, quarum Mariæ Præsentatio nobis est vivens imago; tot consilia a nobis suscepta, & palam, & clam deserviendi tibi nunquid evanescent? Præsta, ut illa instaurate valeamus coram te, & sub auspiciis Sanctæ Genitricis tuæ, ut nova cum fidelitate illa impleamus. Virgo Sancta, quæ diluculo jugum Domini sustinuisti, & quæ temet sæpe Deo præsentavisti tamquam puram, acceptamque in oculis ejus oblationem; supple per intercessionem tuam quidquid deest oblationi, quam nostrummet facimus tibi, ac te præsenta JESU CHRISTO Filio tuo, qui non rejiciet quidquid talis Mater præsentaverit illi. Si perspicaces ejus oculi, quibus aperta est cordium nostrorum obscuritas, ibi aliquid impurum deprehendunt, quæso, impetra, ut illud eluat adorabili cruore suo, & gratia sua, quæ te destinavit, & præparavit futuram Matrem Dei Redemptoris hominum, præparet nos ad colligendos per vitæ Sanctitatem fructus nostræ Redemptionis. *Auctor recens.*

MYSTERIUM ANNUNTIATIONIS
SANCTÆ VIRGINIS MARIÆ.
MONITUM.

IN Titulo Incarnationis Tomo primo Mysteriorum Domini Nostri monuimus jam, Ecclesiam una, eademque die duplex celebrare Mysterium; videlicet Æterni Verbi Incarnationem, & felix nuntium, quod Angelus attulit Beatæ Virgini; illam delectam fuisse, ut Mater fieret Dei sui; & hac de caussa fideles Annuntiationem festum hunc diem appellavisse. Quamvis autem duo hæc Mysteria nequeant separari, possumus tamen, ut nosmet aptemus consuetudini, ac Fidelium devotioni erga Deiparam, sermonem habere de Matris Annuntiatione tamquam argumento a Filii Incarnatione distincto; nam sicuti in Incarnatione nonnisi indirecte verba fiunt de divina Maternitate, & quantum necesse est, ut intelligatur Deum hominem factum sumendo corpus in utero illius; similiter in Annuntiatione, quamvis tota Mariæ gloria, & Magnitudo proficiscatur a Verbo divino, a quo ad incomparabilem hanc dignitatem evecta fuit, præsertim consideratur, quod attinet ad Sanctam Virginem, utpote quæ alterum constituit Mysterium a priori quodammodo separatum.

Ad id percurrendæ sunt omnes Annuntiationis circumstantiæ; Dignitas Matris Dei, ad quam sublata est; Virtutes eximiæ, quibus sese ad divinam Maternitatem disposuit: explanatio, quam poscit; propositionis, quæ Dei nomine sibi nuntiabatur, consensus, quem præbet, & effectus admirabilis inde profectus; fides, humilitas, & puritatis amor, quem hac in occasione præsefert; tot Virtutes, quarum nobis præbet exempla: quapropter judicium ferre potest, sermonem hujus argumenti futurum æque utilem, ac parem ad ciendam gratitudinem, & venerationem erga Dei Matrem.

PARA-

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum hujus argumenti Synopsis.

I. *Ecce concipies in utero, & paries Filium. Luc. 1.* Angelicis opus erat verbis, Christiani, ad exprimendam dignitatem, atque altitudinem divinæ Maternitatis, ad quam gloriosa Virgo in hoc Mysterio sublata est; dignitatem adeo sublimem, titulum honoris adeo præstantem, ut ceteræ prærogativæ, ac privilegia, reliqua honoris, & distinctionis insignia, non sint nisi effectus illustris hujus qualitatis. Ita spiritus noster oppressus pondere tantæ gloriæ, attolli adeo non potest, ut Magnitudinem ejus concipiat; verum ut aliquam saltem illius adstruamus ideam, secundum ea, quæ Angelus dixit verbis adeo paucis, supponendum est, si lubet, ad hoc, ut Maria vere Dei Mater esset, tria omnino fuisse necessaria. Oportebat, ut Deus sumeret corpus ex Virginis hujus substantia formatum; oportebat deinde, ut Deus hic homo factus permaneret juxta statutum tempus in utero illius eo modo quo ceteri infantes: oportebat denique, ut nasceretur ex illa secundum Angeli verba: *Ecce concipies in utero*. Hinc validas hauriemus conjecturas pro Magnitudine divinæ hujus Maternitatis, & hæc prima erit pars hujus Sermonis; dehinc in responsione, quam Sancta hæc reddidit Virgo, detegemus præcipuas Virtutes, quæ illam disposuere ad incomparabilem hanc dignitatem recipiendam, quæ pars erit altera.

Pro parte priori; ex tribus rebus illis, quas necessarias esse diximus ad hoc, ut Maria vere esset Dei Mater, tres elicio veritates, quæ illi gradum tribuunt rebus omnibus mere creatis superiorem. 1. Sancto Spiritui, qui prorsus divina Virtute fuit illi Sponsi loco, satis nequaquam fuisse efficere corpus illius idoneum ad vitam Homini-Deo tradendam, sed præterea ipsum illi gratiæ plenitudinem contulisse, ut quamdam poneret speciem proportionis inter caussam, & effectum, illam efficiendo sanctiorem, & perfectiorem, ut huic Sanctitatis Mysterio cooperaretur, & per hanc gratiam ipsam elevavit super ea, quæ in ordine naturæ sunt maxima: *Gratia plena*.

Hoc primum est verbum, quod illi Angelus dixit, ex quo inferenda est Magnitudo hujus dignitatis Matris Dei. Si gratia aliquem adeo attollit, quid erit dicendum de plenitudine gratiæ ipsius, quæ non est, nisi quædam præparatio ad Maternitatem? Si hæc gratia aliquid est ita pretiosum, ut minimus illius gradus præstet iis rebus omnibus, quæ sunt in natura, quid arguendum est de hac plenitudine, quæ nonnisi via fuit & dispositio ad augustam hanc Maternitatem; & quænam moralis fieri potest animadversio de pretio gratiæ?

2. Cum Verbum Incarnatum permanere deberet in hujus Virginis utero, quamvis ictu uno ibi fuerit efformatum, ut ibi necessaria perciperet incrementa antequam nasceretur, Angelus addidit: *Dominus tecum*, Dominum esse cum illa; sed modo peculiari, per arctissimam affinitatem, quam contrahit Mater cum Filio. Etenim, sicut proprie loquendo, unus Deus per se magnus est, & cetera magna non sint nisi quatenus referuntur ad Deum; hinc sequitur eum, qui propius ad illum accedit, & majorem cum illo rationem habet, magis etiam esse participem Magnitudinis ejusdem. At quænam creatura ad illum propius accedit, vel majorem cum illo habuit affinitatem (excipienda semper est Sancta Salvatoris humanitas) quam illa, quæ concepit in utero Deum suum, quæ illi vitam præbuit, & quæ fuit essentiæ ejus principium? Etenim in natura nulla major, aut magis realis adest relatio, nisi Matris ad filium. Hoc igitur illi honorem tribuit distinctum, & cum divina hac Majestate illam conjungens, attollit eam super omnia, quæ Deus non sunt.

3. Sed nondum hic est cumulus honoris, qui illi debetur; en tertius fons, quem nobis aperit Angelus per ea verba: *Benedicta tu in mulieribus:* nostis enim benedictionem, quam pollicebatur Deus justis Legis antiquæ, potissimum respexisse fructum conjugii, & frequentem posteritatem. Sed benedictio, quam Cælestis hic nuntius promittit Mariæ, est prorsus singularis; quoniam attollit illam supra omnes mulieres per possessionem Filii, qui supremus est terræ, Cælique Dominus: possessionem integram, atque perfectam, quoniam filius hic ad illam pertinet justo, ac legitimo jure, quemadmodum ceteri filii pertinent ad eos, a quibus vitam acceperunt; possessionem, quæ illi confert verum jus in eum, qui Omnipotens est; possessionem denique, quæ continet omnia hujus Filii bona, de quibus ipsa absolute disponit.

Pro parte altera. Præcipuæ Virtutes, quæ disposuerunt Sanctam Virginem ad augustam hanc Matris Dei dignitatem, & quæ attraxerunt Verbum æternum in sinum illius, in Evangelio memorantur, & continentur in ea responsione, quam reddidit Angelo, qui Dei verbis illam est allocutus. Videlicet 1. Humilitas profunda quæ attraxit Dei oculos in illam. *Ecce Ancilla Domini*. Luc. 1. 2. Puritas incomparabilis, & par ad attrahendum Dei Filium ex Patris sui sinu in suum: *Quoniam virum non cognosco*, 3. Denique obedientia, & submissio, quæ fuit veluti novissima dispositio ad sublimem hunc gradum honoris. Satis est tres has virtutes singillatim ad examen vocare, & æque nobis sit persuasum de eximiis illius meritis, ac de ejusdem magnitudine. Prima est humilitas, fundamentum deinceps constitutum a Filio suo omnis elevationis, ad quam possumus evehi; sed quin de Mariæ elatione feramus judicium ab ejusdem humilitate, hoc loco opus est e contra metiri humilitatem ab altitudine elevationis. Hæc Mater est Dei sui, quæ seipsam respicit, & vocat tamquam novissimam ex ancillis ejus. Humilitas eo præstantior est, quo magis persona quæ se humiliat ad sublimiorem honoris gradum sublata est. Præterea circumstantia non prætermittenda est eodem tempore, quo Virgo Sancta declaratur omnium purarum creaturarum maxima, ipsam se minimam facere; Magnitudo enim ejus elucet in eminenti incomparabilis hujus Maternitatis dignitate: & humilitas ejus coruscat in eo, quod se ancillam fatetur, quæ novissima est omnium conditionum. Quod si humilitas hæc adeo profunda Dei in se oculos traxit; ex parte alia puritas hujus ejusdem Virginis non minores habet illecebras ad mulcendum Cor illius, qui est puritas eadem; sicut enim hæc virtus majorem habet cum Deo similitudinem, nihil melius disponere potest Virginem ad dignitatem Matris Dei, quam puritas hæc, quæ Angelorum puritatem superavit, & quæ illi adeo cara fuit, ut eadem ipsi etiam dignitati Matris Mariæ fuerit anteferenda. Quænam inde moralia dogmata erui non possunt? Denique postrema virtus, quam Maria in hoc exercuit Mysterio, & quæ fuit ad divinam Maternitatem dispositio, fuit obedientia, & submissio divinæ voluntati: *Fiat mihi secundum Verbum tuum*. Luc. 1. Occurret deinceps quid hac de re dici possit; mihi satis est animadvertere, posse nos in hac virtute imitari Sanctam Virginem: & quid nos Deo magis acceptos reddere possit.

II. *Dominus dabit vobis Signum: Ecce Virgo concipiet, & pariet Filium. Isaiæ 7.* Ecce, Christiani, signum quod olim promisit Mundo Deus, & quod fecit, ut contingeret non procul a felicitate, quam tot Prophetæ nuntiaverunt, quam tot Patriarchæ expectaverunt, & quam Fideles omnes concupierunt. Signum felix, simulque nostræ salutis præsagium, & magnum fidei objectum. Hoc autem signum admirabile Virgo est, quæ concipit, & Deus a Virgine conceptus: *Dominus dabit vobis Signum &c.* Verum est, hoc Signum nos duplex docere Mysterium, quod Ecclesia confundit in hujus diei festivitate; videlicet Mariæ Maternitatem, & Verbi Incarnationem, quorum alterum humiliationis Mysterium est, alterum exaltationis, & Magnitudinis, quoniam Deus ibi descendit usque ad nihilum humilitatis nostræ factus homo similis nobis; & Virgo ad divinam usque Maternitatem evehitur, qui cumulus est omnium Magnitudinum; Quod locum præbuit quibusdam Sanctis Patribus appellandi Incarnationem Domini nomine exinanitionis simul, & exaltationis. Quod vero ad rem facit, Humiliatio respicit Deum, qui, ut Apostolus inquit, exinanivit se, & exaltatio respicit Mariam. Idem accidit quod in libra, qua comparatione Patres utuntur, in qua prout pars altera demittitur, altera attollitur, atque ita diversi gradus humiliationis Filii, gradus sunt elevationis in Matre. Ut hoc innotescat considerandum est tantum:

1. In hoc Mysterio Dei Filium Carnem factum assumpto corpore sese infra Angelos submittere, conjungendo se cum natura, quæ Angelica minor est, ut inquit Propheta; verum simul Matrem super Angelos, & meras omnes creaturas attollere.

2. Subjicere se omnibus miseriis, omnibusque naturæ nostræ infirmitatibus, ut cumulet Sanctam Genitricem suam donis, gratiis, privilegiis, ut eam dignam efficiat excelsa hac dignitate, eique sustinendæ parem.

3. Filium Dei fieri Filium hominis, ut quodammodo Matrem exaltaret supra seipsum, volens illi subjacere, & obedire, tamquam Filius Matri, idque jure æquissimo, & naturali.

III. Si lubet simul connectere duo Mysteria, quæ in diei hujus Evangelio exprimuntur, videlicet Verbi Incarnationem, & Deiparæ Dignitatem, qua Maria decorata est, in triplici sermonis parte ostendere possumus.

1. Deum infinitum honorem percipere ex affinitate

quam Verbum Æternum contrahit cum humana natura, quia Deus obedit illi, illius subjacet potestati, illi in Sacrificium offertur, & pro illius gloria immolatur.

2. Sanctam Virginem in infinitum extolli; quia Mater Dei declaratur, & per hanc qualitatem supra omnes meras creaturas attollitur.

3. Arctam hanc, quam Deus cum hominibus contrahit affinitatem, illis incomparabile bonum afferre; ille enim fit eorum Salvator, Mediator, eisque omne bonum procurat, quod sperare possunt.

IV. In celebri legatione Mariæ per Angelum facta, ut illa certior fieret divini de eadem Consilii, tria consideranda sunt, quæ complectuntur quidquid magnificentius dici potest in laudem Ipsius. 1. Electio a Deo facta ejusdem præ mulieribus omnibus per æternam prædestinationem, & singularem amorem, ut ingrederetur quodammodo in ordinem hypostaticum, ipsam ad qualitatem Deiparæ attollens.

2. Propositio, qua Angelus nuntiat divinum istud Concilium, & responsio, quam Maria tribuit Angelicis verbis, qua in re maximas virtutes exercet.

3. Executio magni hujus Consilii, quæ fit per consensum, quem Maria præbet Voluntati Dei.

V. *Invenisti gratiam apud Deum. Luc. 1.* Nihil homini optabilius, quam invenire gratiam coram Deo; cum enim per se merum sit nihilum, magnus non est nisi per gratiam, & justa proportionem gratiæ, quam a Creatore recepit. Ecce quid constituat Mariæ magnitudinem in augusto Mysterio, quod hac die celebramus. Etenim quamvis invenerit illa gratiam coram Domino ab ipso momento, quo vitam accepit, & in singula momenta fecerit admirabilia incrementa in hac gratia, fatendum est tamen hac potissimum die, & in hoc glorioso Mysterio, ipsam invenisse gratiam ea in plenitudine, & copia, quæ omnem superat cogitationem, & omnes hominum locutione: quoniam die hac Spiritus Sanctus principium, & fons gratiæ peramanter in illam supervenit, & ille, qui est gratia substantialis, novam sumit vitam in utero ejus, eamque maximis cumulat gratiis, quibus Cælum meram creaturam valeat honorare. Ego vero, Christiani, ne argumentum aggrediar, quod mihi quidem videtur infinitum, referre volo gratias omnes, & favores, quibus hodierna die Mariam prosequitur, ad duo tantum; quorum alter est illam ad augustam hanc Matris Dei dignitatem evectam fuisse; alter vero est, illam ad tantam hanc dignitatem fuisse sublatam, ut humani generis saluti cooperaretur. Duplici verbo; Elevatio Mariæ, & finis, quem Deus per hanc elevationem sibi proposuit.

VI. *Ecce Ancilla Domini; fiat mihi secundum verbum tuum; Luc. 1.* Si unquam in Evangelio adimpletum fuit illud JESU CHRISTI oraculum, eum, qui sese humiliaverit, exaltatum iri, & viam tutiorem ad magnitudinem veram illam esse humiliationis, profecto adimpletur in Mysterio, quod hodierna die recolit Ecclesia; namque hæc Sancta Virgo videns se celebri legatione Dei nomine honoratam demississime humiliat se, & sibi satis esse putat Ancillam vocari, ideoque ad sublimem, atque inæstimabilem Matris Dei dignitatem attollitur. Hinc eo in argumento, quod delegi inter plurima, quæ Magnum hoc nobis Mysterium suppeditat, consilium cepi immorandi duntaxat in unico humilitatis exemplo, quod Beata Virgo nobis proponit, ubi vobis ostendam.

1. Profundam Mariæ humilitatem esse fontem, caussam, & mensuram Magnitudinis, & dignitatis suæ.

2. Magnitudinem, & dignitatem Mariæ innixam humilitati ejus, docere homines, veram Christiani Magnitudinem in humilitate consistere.

VII. Authentico narratur testimonio, insignem Sanctitate Virum, Dei servitio devotum, ex Maria quadam die quæsivisse, quodnam ex omnibus elogiis, gloriosique titulis, quos devote concini audiebat in Celebri Ecclesia in illius honorem dicata, quod, inquam, elogium illi gratius esset; simulque claram vocem personuisse, qua significabatur, illud ei jucundissimum accidere, quo *Mater admirabilis* nuncupatur. Hoc unum verbum continet quidquid vix exprimi potest omnibus sermonibus, qui in honorem illius possunt haberi: *Mater admirabilis*. Itaque in hoc immorat glorioso titulo ostensurus illam jure Matrem admirabilem nuncupari.

1. Quia simul & Mater est, & Virgo. Miraculum inauditum in sæcula, & quod in una illa visum est: *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium; novum creavit Dominus super terram.* Isaiæ 7

2. Quia Mater est Dei sui, quod maximum est, & prodigiorum omnium maxime admirabile: *Unde hoc mihi ut veniat Mater Domini mei ad me?* Luc. 1.

3. Quia simul Mater est omnium prædestinatorum.

VIII. Pro partitione hujus sermonis de Mysterio Annuntiationis Sanctæ Virginis assumi potest consensus, qui reperitur trium admirabilium veritatum.

1. Altissimæ elevationis cum profundissima humilitate in Maria, quæ declaratur Dei Mater, simulque se respicit tamquam Domini Ancillam: *Ecce Ancilla Domini.*

2. Virginitatis, quam voverat, & quam sibi præferendam decreverat alteri cuipiam bono, aut dignitati, una cum divina Maternitate; quæ dignitas illi in hoc eodem Mysterio concessa fuit.

3. Creaturæ ignotæ in oculis Mundi, quæ Vitam dat Creatori suo, & hoc medio procurat Vitam divinam & supernaturalem hominibus, qui Mysterii hujus Virtute fiunt Filii Dei; ex quibus Veritatibus hauriri possunt moralia, ac perutilia documenta.

Ut discamus in hoc Mysterio, obsequia a nobis Sanctæ Virgini præstanda propter Deiparæ dignitatem, ad quam attollitur hodie, considerare debemus Sanctam hanc, beatamque creaturam 1. tamquam objectum cultus nostri; 2. tamquam confidentiæ nostræ argumentum. Quæ duæ sunt partes hujus sermonis. IX.

Pro prima parte: Maria post Deum esse debet primum, & præcipuum objectum cultus nostri. 1. Quia si quidquid respicit Deum, vel ad illum accedit, vel ad illum pertinet, meretur venerationem, aut cultum, Maria, quæ proculdubio propius ad illum accedit, & quæ arctissimam cum illo contraxit affinitatem, meretur cultum eximium quatenus Mater Dei. 2. Quia Dei Voluntas est, a nobis in honore haberi, quam ipse extulit ad tantam dignitatem, quæ meretur hominum, & Angelorum obsequia. 3. Quia Deum colit, qui colit Matrem ejus. 4. Quia Deus Ipse illam habuit in honore, illi subditus fuit, eique omnia præstitit officia, quæ Filius debet illis, a quibus vitam accepit.

Pro parte altera; Maria, quatenus Dei Mater, est nostræ confidentiæ argumentum. 1. Quia Mater est etiam Christianorum, & illos materno affectu, & benevolentia complectitur. 2. Propter eam quam habet potentiam, & Auctoritatem apud Filium suum. 3. Propter curam, quam gerit, salutis nostræ, cui cum Salvatore cooperatur.

Ostendi potest in hoc Mysterio Cordis Mariæ dispositio erga dignitatem, quæ illam super omnem attollit celsitudinem, quomodo illam recipit, quomodo illam respiciat, cum sibi exhibetur; quomodo illam recipiat, cum illam recipere cogitur; quomodo denique utatur accepta. X.

1. Maria respicit dignitatem Matris Dei cum metu; nam *Turbata est in sermone* illam sibi nuntiantis.

2. Prudenter, & caute recipit Dei Maternitatem, quia ad examen revocat media, quæ sibi proponuntur, ut ad illam perveniat: *Quomodo fiet istud.*

3. Maria utitur dignitate Deiparæ cum humilitate; testatur enim se esse Domini Ancillam: *Ecce Ancilla Domini*; quæ tria sunt puncta elogii quidem pro illa, simulque documenta pro nobis. Hoc est argumentum. *Patris Aurelianensis in hoc Mysterio.*

Quæri posset cuinam caussæ accepta referenda sit electio, & distinctio, propter quam Deus prætulit Mariam mulieribus ceteris, ut illam ad Deiparæ dignitatem attolleret. Scio equidem rationem hujus prælationis quæri non posse a Deo; quoniam ejus Voluntas prima est, & suprema ratio per se, & regula omnis justitiæ: sed ex parte Mariæ, si ejus felicitas habenda est, objectum fuisse hujus electionis, credendum quoque est cum Sanctis Patribus, atque Theologis, Sanctitatem, & Virtutem beatæ hujus Creaturæ fuisse caussam, quæ Deum impulit ad prælationem hanc, & electionem; quæ gloriam Incomparabilis hujus Matris constituit. Missam igitur faciamus sublimem hanc dignitatem, quæ infirmitatem, & captum nostrum excedit, & consideremus illius meritum & Virtutem, quin egrediamur ex argumento, quod nobis proponit Ecclesia. XI.

Prima consideratio. Maria se dignam reddit, quæ eligeretur ad dignitatem Matris Verbi Divini.

Secunda consideratio. Maria probat se dignam esse Magnitudine sua per usum, quem fecit ejusdem, videlicet unico verbo. 1. Maria se præbuit dignam sua elevatione, & Magnitudine, antequam illam reciperet: 2. Sustinuit elevationem, & dignitatem Matris Dei, postquam illam recepit.

Pro Puncto primo. Cum dixi Sanctam Virginem præbuisse se dignam Magnitudine sua, non ideo dicere intellexi, Deum debuisse eligere sibi illam in Matrem ex Justitia, & Incarnationem Verbi in sinu illius fuisse necessariam Sanctitatis ejusdem mercedem. Scio dignitatem Deiparæ donum esse gratuitum, quod secundum meritorum rationem nequaquam tribuitur, non secus ac Dei Incarnatio; & sicuti nulla possibilis Creatura mereri poterat, ut Deus carnem susciperet, ita nulla poterat mereri, se fieri Matrem hujus Incarnati Dei. Quod dico, supponit determinationem Dei sese hominem faciendi, & supposita in Deo hac Voluntate adeo convenienter eligendi sibi in Matrem eam, quæ hac Maternitate esset dignissima; Maria fuit Creatura illa, quæ Virtutibus prædita, ut allicere posset oculos Dei,

Dei, & quæ quodam in sensu mererentur exaltationem suam, quemadmodum Sanctus Hieronymus loquitur: *Beata Virgo tanta fuit puritatis, ut Mater Dei esse mereretur.* Traditionem hanc adoptavit Ecclesia, quæ in precibus, quas Sanctæ huic Virgini nuncupat, ait: *Quem meruisti portare.* Virtutes autem, per quas eximiam hanc merita est dignitatem eo modo quo intelligendum est, redigi possunt ad tres, quæ maxime ad divinum hoc Mysterium referuntur. 1. Firma, & inconcussa fides. 2. Puritas eminentis. 3. Profunda Humilitas, quarum Virtutum Deus petiit difficillimas probationes ex Maria, antequam illam sibi in Matrem eligeret.

Pro puncto altero. Maria non solum dignam se præbuit, quæ a Domino eligeretur, ut ingrederetur in ordinem Magnitudinis adeo singularis; præterea novit gradum hunc sustinere iis virtutibus, quæ dignæ erant Matre Dei. Ad hoc probandum, animadvertendum est ingrati animi vitium, superbiam, & negligentiam plerumque in hominibus parere communes effectus acquisitæ dignitatis, quam nulla præcesserunt merita. 1. Ingrati animi vitium efficit, ut obliviscantur auctoris fortunarum suarum. 2. Superbia inducit oblivionem pristinæ humilitatis. 3. Negligentia tandem parit oblivionem officiorum status sui. Funesti defectus mundanæ Magnitudinis, a quibus immunis fuit Maria, quandoquidem neque ingratitudo erga Deum, a quo gloriam suam receperat, neque humilitatis, de qua sumpta fuerat, oblivio, neque in obeundis dignitatis suæ officiis negligentia, ullam habuerunt partem in universa vitæ ejusdem ratione: quæ singula probari possunt argumentis depromptis ex Cantico, quod cecinit post suam exaltationem. *Hæc partitio, & hic ordo est Patris Carron in Sermone manuscripto de hoc Mysterio.*

XII. *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum Verbum tuum. Luc. 1.* Propter hanc responsionem, & hunc Mariæ consensum Dei Filius descendit de gloria sua, & carnem induit in castis Virginis hujus visceribus. Maria concepit Verbum Dei 1. per cordis humilitatem; 2. per Corporis puritatem; Quæ est hujus sermonis divisio.

Pars prima. Maria concepit Verbum Dei per cordis humilitatem. Humilitas hæc, S. Augustinus ait, in hominibus esse debet prima, & essentialis dispositio ad communicationes Dei: si igitur Deus sibi eligit in Matrem Mariam præ ceteris Mulieribus, hæc illi sola videtur in statu perfectæ altius humilitatis, quam petit. Et sane Sanctus Bernardus animadvertit, Deus, qui & ipse humiliaturus erat se usque ad excessum, hunc in humilitate nimium complecti debebat. Sed quid igitur adeo singulare fuit in humilitate Mariæ? 1. Hæc fuit humilitas cum meritorum plenitudine conjuncta. Salutatur tamquam *Gratia plena*, & ipsa respondet. ecce ancilla Domini. 2. Fuit humilitas in cumulo honoris. Angelus nuntiat illi, ipsam Dei Matrem futuram, ipsa autem nonnisi ancillæ sibi nomen vindicat: *Ecce Ancilla Domini*. Hoc Cælum in admirationem rapit; hoc cogit Verbum Dei, ut de Patris sinu egrediatur, ut sese in Virginis utero claudat, & dum illa se humiliat coram Deo, Dei Filius se exinanit in illa. *Exinanivit semetipsum*. Hinc discimus humilitatem. Mater Dei humilis, Deus exinanitus, quanam sunt nobis documenta! Sine humilitate, nec Christianismus est, nec Religio, quoniam sine humilitate neque esset Incarnatio, neque homo Deus &c.

Pars secunda. Maria concepit Verbum Dei per Corporis sui puritatem. Propheta prædixerat, Messiam ex Virgine nasciturum, & [illegible] dignitatis Dei, Sanctus Bernardus [illegible] ut homo factus Matrem Virginem haberet, quæ [illegible] alia Conceptionem [illegible], & gloriæ dominatus [illegible] [illegible] Sancti Bernardi [illegible], [illegible] Mysterium [illegible] Deum inter, Angelum, & Mariam, [illegible] exhibent diversos perfectissimæ puritatis [illegible]. Quid inde nobis inferendum est? Cum Deus per se ut purus [illegible], opus fuisse puritate Angelica, & puritate Virginali, ut inter Deum & hominem [illegible] [illegible] unio, quæ in Verbo Carne facto adimpleta est. Deus ipse in hoc Mysterio prætulit puritatem Virginalem, [illegible] Matrem Virginem, & [illegible] ad ipsam Angelum, [illegible] apud illam [illegible] est. Ne [illegible], sequitur Sanctus Bernardus, quoniam hujus [illegible] puritas ejus erat mediti, quid illam supra puritatem Angelorum constituebat? Angeli enim puri sunt per naturam, & per privilegium beatitudinis, & gloriæ, sed Maria erat pura [illegible], & [illegible], & ad quem gradum usque puritas ejus [illegible] [illegible] usque ut ad Angeli aspectum contre[illegible], [illegible], [illegible] virginitatis suæ, ad [illegible] suæ puritatis thesaurum. 2. Eo usque, ut divinæ Maternitati esset [illegible], [illegible] Virginitatis, quod Deum [illegible], ut daret ei Spiritum suum, & ipse in illam [illegible], ut fieret Caro. *Verbum caro factum est.* Post hæc quidam cura serva-

te debamus inviolatam corporum nostrorum puritatem &c. *Ex primo Sermone Patris Bourdaloue de Annunciatione.*

Tria fœdera admirabilia quæ fiunt in hoc Mysterio, sermonis partitionem possunt efficere. Fœdus primum est Verbi cum Carne, habita ratione JESU CHRISTI, qui fit homo Deus; unde sequitur Carnem consideratam in persona Redemptoris esse veram Carnem Dei, & adiisse jam possessionem totius gloriæ Dei. XIII.

Fœdus alterum Verbi cum Carne, habita ratione Mariæ, quæ fit vera Dei Mater; cujus divinæ Maternitati innituntur omnes honores, quos illi debemus.

Fœdus tertium Verbi cum Carne, habita ratione Mortalium, qui fiunt Filii Dei, membra hujus hominis-Dei, quia hic nostram carnem assumens contrahit cum nobis arctam affinitatem. *Partitio secundi Sermonis Patris ejusdem de eodem Mysterio.*

Inter Patres constat, consensum, quem Virgo Sancta præstitit Angelo, momento eodem illam evexisse ad dignitatem Matris Dei: augustam qualitatem, quæ illam beatissimam reddidit, eamque simul supra omnes creaturas collocavit. Itaque si cognoscere cupimus, 1. Cur nationes omnes declarabunt illam beatam: *Ex hoc enim beatam me dicent omnes generationes*, 2. Cur Omnipotens tanta fuerit operatus in illa, extollens illam super ea omnia quæ non sunt Deus; *quia fecit mihi magna, qui potens est*: inveniemus in illius submissione & fontem beatitudinis ejus, & principium totius gloriæ suæ; unde hauriemus duas illationes maximi momenti in Morali Christiana: quarum altera est neminem beatum esse posse neque in hac, neque in altera vita, nisi ejus voluntas sit perfecte submissa Voluntati Dei: altera vero neminem unquam magnum fore nisi per obedientiam, & submissionem imperiis Domini. *Ex Sermone Abbatis de Monmorel in Evangelium Annunciationis.* XIV. Luc. 1.

Nescio, fideles, quid potissimum admirari debeamus in duplici Mysterio, quod hodierna die nobis præsentat Ecclesia, exinanitionem ne Verbi Æterni, an Mariæ Magnitudinem, an hominum felicitatem? Vobis ne exhibebo Verbum in centro humiliationum demersum, & usque ad hominis miseram exinanitum? Ostendam ne vobis Mariam augustissimo titulorum omnium decoratam, & ad Deiparæ dignitatem evectam? Proponam vobis ob oculos hominem honore, & lætitia cumulatum ad intuitum primitiarum salutis suæ, quæ illucescunt; Deus, qui fit Filius hominis; Virgo, quæ fit Mater Dei; Homines, qui fiunt Filii Dei? Quæ humiliationes! quæ exaltationes! Sed quomodo tot, tamque diversa miracula unico sermone liceat complecti? Cum hoc fieri nequeat, immorabor in præcipuo hodiernæ festivitatis argumento, scilicet in Annuntiatione Mariæ. XV.

1. In verba Angeli, felicissimum hoc nuntium afferentis, considerabimus altissimum gloriæ fastigium, quo Creatura possit attolli. 2. In Responsione Mariæ admirabimur magna virtutum exempla, quæ præ se tulit, & quæ ostendunt sapientiam Dei in electione, qua Sanctam hanc Virginem sibi in Matrem destinavit. *Ex tomo primo Excerptorum Panegyricorum.*

Ecce concipies, & paries Filium, & vocabis Nomen ejus JESUM. Luc. 1. Augustum, & sublime Mysterium quod Angelus hodierna die annuntiat Mariæ verbis Dei duo continet, quæ licet opposita, & diversa, æque nostras merentur admirationes. Creator Universorum eousque vult se demittere, ut se similem præbeat creaturæ suæ; Creatura vero ad eum gloriæ gradum ascendit, ut vitam tribuat Creatori suo. Itaque si pedetentim sequi velimus id, quod in Evangelio connotatum est, nobis separandæ non sunt humiliationes Filii ab exaltatione Mariæ; sed Ecclesia, quæ ducitur luminibus Spiritus Sancti, censuit aliter sibi agendum esse: & diem hanc Mariæ consecrat, & de Magnalibus ejus duntaxat verba facit. Certus sum, vos quoque a me expectare. Me beatum! si vobis obsequens vestris, augere potero in vobis, & me, amorem, pietatem, & devotionem, quam habere debemus erga incomparabilem hanc Virginem. Itaque ut vestræ simul, meæque satisfaciam cupiditati verba facturus de hac Virginum Regina, unice immorabor sensibus quos Cælum de Maria fovet, & quos Maria ipsa de se: Quæ duo sunt testimonia, & irreprehensibilia, ex quibus palam cognosci potest elevatio hujus Virginis Virginum. XVI.

1. Sensus quos Cælum habet hac die de Maria nobis adstruunt justam ideam Magnitudinis illius, declarant enim ipsam esse gratia plenam, Dominum esse cum illa, illam benedictam esse inter omnes Mulieres; hinc enim intelligimus, supremum illud Ens amasse incomparabilem hanc Virginem magis, quam alia manuum suarum opera; ideoque nihil illa majus nisi Deum, cetera vero illi minora.

2. Sensus, quos Maria fovet de se non minorem nobis adstruunt ideam Magnitudinis ipsius: si enim secundum veritatis ejusdem oraculum, qui se humiliat, exaltabitur, & si humiliationis nostræ profunditas justa est nostræ elevationis mensura, quid nobis sentiendum est de Mariæ humilitate? Nonne primum tenere debet locum coram Deo, quandoquidem se respicit tamquam novissimam ancillam tunc etiam cum attollitur ad Matris ejusdem dignitatem? Quidquid in Maria est, fert secum humilitatis characterem, Fides ejus humilis est, & submissa; puritas illius humilis est, quia præfert Virginis qualitatem qualitati Matris, qua se indignam existimat: humilis est ejus obedientia; humilis voluntatis ejusdem cum divina consensio: nonne igitur concludendum est, humilem sensum quem habet de se, præbere nobis sublimem ideam suæ Magnitudinis. *Sermo Manuscriptus Patris Stephani Chamillard.*

XVII. Verba hæc Isaiæ Prophetæ hodierno Mysterio perfecte conveniunt: *Dominus dabit vobis Signum: ecce Virgo concipiet, & pariet filium*: ubi ostendere possumus,

Primum Mariam esse Matrem hominum omnium, quibus illa vitam gratiæ, & gloriæ procurat dans vitam naturalem Salvatori. 1. Fieri non posse, ut Maria sit Mater JESU CHRISTI, quin sit Mater omnium Mortalium; cum enim Maria sit Mater Capitis, necesse est illam esse Matrem membrorum, illi inseparabiliter inhærentium. 2. Maria Mater est JESU CHRISTI; cum enim illi vitam dederit, dedit ea etiam quæ vitam consequuntur, ipsum aluit, educavit, omnibus in egestatibus illi consuluit; similiter Maria cum nos pepererit una cum divino Capite nostro, nobis etiam dat ea, quæ spiritualem vitam hanc consequuntur, consulens omnibus necessitatibus nostris per viam precum, atque intercessionis.

Secundo: bonum hoc esse infinitum; & nobis utilissimum esse pro Matre illam habere, quæ hoc in Mysterio Mater Dei declaratur. Quoniam 1. JESU CHRISTO facto Mariæ Filio, nos, ut ille, per gratiam attollimur ad incomparabilem dignitatem Filiorum Dei, & ad omnia privilegia huic dignitati inhærentia 2. Mariam novam legem aperiendo per Verbum hominem factum, cui dedit Nativitatem, omnia novæ legis bona effundere in homines, qui sunt adoptivi ejus filii. *Auctor Sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta. Tomo 2.*

XVIII. Mysterium hoc penitus contemplando, ostendere possumus: primo; sicuti Pater Æternus est perfecte Pater Verbi, quia illud solus gignit sine concursu alterius cujuspiam principii; similiter Mariam perfecte Matrem esse Verbi Incarnati; quia illud concipit in sinu suo, quin caro, aut Sanguis ullam sibi vindicent partem. Hoc nobis immittit magnum amorem erga Deum, & profundam venerationem erga Mariam, qui nobis dant Unigenitum filium suum omnino in usus nostros consecrandum.

Secundo: sicuti Pater Æternus ita Pater est, ut nihilominus gignat parem sibi in omnibus; sed per Incarnationem, ille, qui par erat in omnibus illi, fit inferior, ita ut ille sit Creator, & Dominus illius, qui ab illo recepit eamdem substantiam, eadem attributa, easdemque perfectiones: similiter Mariam per Incarnationis Mysterium, fieri Dominam illius, qui Creator ipsius est; quod nobis profundam inspirat humilitatem, videntibus Verbum quodammodo descendere de throno, ut subjiciat se non solum Patri, cujus æqualis est in omnibus, sed etiam uni ex creaturis suis, habenti jus illi imperandi.

Tertio: sicuti per Incarnationem Pater Æternus fit Pater plurimorum Filiorum, quia omnes Christiani unam duntaxat personam efficiunt cum JESU CHRISTO, & sunt Fratres illius; ita Maria facta Mater JESU CHRISTI, fit Mater omnium Christianorum, quoniam conjuncti sunt cum JESU CHRISTO tamquam membra cum capite, quod nobis inspirat perfectam gratitudinem erga Patrem Æternum, & Mariam, qui nos adoptant in Filios, & ingentem amorem erga utrumque; etenim unam tantum familiam componimus, cujus JESUS CHRISTUS est Pater, Mater autem Maria.

XIX. Luc. 1. Attingentes Mysterium, tractare possumus moraliter, pro textu assumendo verba illa: *Ecce concipies in utero, & paries filium*: & ostendere

1. Quod fecit Deus in hoc Mysterio pro sancta Virgine, fidelis est imago ejus rei, quam quotidie facit pro nobis, ut applicet nobis fructum hujus Mysterii. Etenim 1. Deus quærit Mariam, ut Mysterium hoc impleatur, & mittit Angelum ad illam, a quo certior fiat divini Consilii; hoc ipsum nobiscum operatur, nos præveniens, & quærens. 2. Aperit Deus Mariæ bona, quæ ex hoc Mysterio illi erant cessura: Ipsam videlicet Virginem futuram, & Matrem; nos quoque docet voluntates suas, & pretiosos effectus, qui eas coronabunt. 3. Omnes illi aufert difficultates, docens illam per Angelum, quomodo illud fieri posset; Deus simili ratione facit, ut possibile nobis videatur, quod fieri non posse videbatur; sternit vias, quæ nos ad illum adducunt.

2. Quod Maria facit, ut Dei Consiliis obsequatur, imago est rei illius, quæ nobis facienda est, ut concurramus ad ea, quæ de nobis habet, consilia; & si Maria turbata est ad Angeli adspectum, & Magnitudinem rerum, quæ sibi dicebantur; humilitas prima fuit dispositio, quam attulit ad Dei de se Consilia adimplenda: similiter nihili nostri, nostræque infirmitatis cognitio primum est fundamentum quod habere debemus, ut concurramus ad magna Dei de nobis Consilia: Puritas ejus, & consensus consummaverunt magna Dei de eadem Consilia; puritas cordis, & corporis, voluntas submissa voluntati Dei, eosdem in nobis effectus operabuntur. *Ex tomo primo Elogiorum historicorum.*

Considerantes verba illa, quæ Angelus dixit Mariæ: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* ostendere possumus,

Primo Mariam præ se tulisse summam animi Magnitudinem, detrectando Matrem esse Dei, si qualitas hæc obfutura fuisset Virginitati. Quoniam 1. sincera dispositio, quæ occupabat cor suum erat concedendi alteri cuipiam dignitatem Deiparæ; Sanctus enim Gregorius Nyssenus ait, ipsam primo voto suo adhæsisse. *Angelus partum nunciat, at illa virginitati inhæret.* 2. Maria generose omnibus abrenuntiabat privilegiis supremæ huic dignitati inhærentibus, cujusmodi erat, esse hominum Redemptricem, JESU CHRISTO subordinatam, Reginam Cæli, & terræ &c. XX.

Secundo Mariam præ se tulisse summam animi Magnitudinem acceptando JESU CHRISTI Maternitatem: quia 1. acceptans illam objiciebat se suspicionibus S. Joseph, injussa hoc illi aperire Mysterium; & objiciebat se, ut a Pharisæis lapidibus peteretur. Ita Mariam suam objiciebat existimationem, ejusque offerebat Sacrificium. 2. Faciebat Sacrificium suæ tranquillitatis, cognoscens JESU CHRISTI vitam non aliud futuram nisi jugem seriem persecutionum. 3. Denique prævidebat Filium suum sacrificatum iri; & nihilominus per admirabilem generositatem, se Domini ancillam dicit. *Pater de la Colombiere tomo 2. Sermonum suorum.*

PARAGRAPHUS II.

Fontes, unde hauriri potest copia ad has Sermonum structuras exornandas, & auctores de hoc argumento pertractantes.

SAnctus Augustinus serm. 2. de Annuntiatione, ubi describit legationem Angeli, & hujus cum Virgine colloquium. Sancti Patres.

Idem in Sermone 2. de eodem festo fusius persequitur laudes Beatæ Virginis, admiratur Deiparæ dignitatem, fœcunditatem sine Virginitatis jactura, laudat ejus humilitatem, & obedientiam, & divinæ voluntati submissionem.

Idem alibi etiam de re hac loquitur, veluti in sermonibus 17. 18. 21. 25. *de tempore, & de Sanctis.*

Idem loquitur etiam in libro secundo de *Symbolo.*

S. Basilius Magnus, *homil. de humana CHRISTI generatione*, ubi rationes adfert, propter quas Salvator nasci voluit de Virgine; & voluit Virginem hanc nuptiis traditam esse, & alia plura adfert ad hoc Mysterium spectantia.

S. Basilius Seleuciensis in Bibliotheca Patrum eximiam habet Orationem de Annuntiatione Sanctæ Virginis, ubi agit de omnibus circumstantiis Incarnationis, sive ad Deum, sive ad Sanctam Matrem spectantibus.

S. Chrysostomus, Sermonem habet de eodem Annuntiationis Mysterio, *tom. 7. serm. 35.* ubi explicat, & ad examen revocat singula verba Angelicæ Salutationis.

Venerabilis Beda homil. 2. in hujus diei Evangelium, notat hujus Angeli dignitatem, tempus, quo Verbum æternum conceptum fuit in Mariæ sinu, & omnes circumstantias memorat, quæ a Prophetis, & Evangelio referuntur.

Idem in homilia 2. inter cetera potissimum immoratur, ostendens divinam Spiritus Sancti operationem, quod prosequitur in tribus subsequentibus homiliis, & tribus aliis sermonibus.

S. Chrysologus novem habet Sermones de persona JESU CHRISTI, & Elevatione Matris ejusdem.

Sanctus Andreas Jerosolymitanus, edidit Orationem de salutatione Angelica, & colloquio cum Beata Virgine.

S. Anastasius Sinaita tomo primo Bibliothecæ Patrum, tractans de Verbi Incarnatione, loquitur de Virginis puritate.

Cardinalis Petrus Damiani *serm. de Annuntiatione* fusius verba facit de divina Maternitate, & de iis

quæ

quæ pertinet ad Sanctam Virginem in Incarnationis Mysterio.

Sanctus Gregorius Thaumaturgus tres habet Sermones de hodierna festivitate, sed tertius habetur inter sermones Sancti Chrysostomi Tomo sexto.

Ivo Carnotensis *in serm. de Annunciat.* loquitur fere de admirabili Mariæ puritate.

Sanctus Odilon Abbas in sermone de Incarnatione, cum admiratione loquitur de Matre Dei per totum sermonem.

Sanctus Bruno Sermonem habet de hac festivitate, quam tenet originem esse, & principium omnium festivitatum, quæ celebrantur in honorem Sanctorum Mysteriorum.

Theodorus Studita in Sermone secundo de Annunciationis Mysterio laudat potissimum puritatem Virginis Deiparæ: *in Auctario Biblioth. Patrum Catechesi 65.*

Sanctus Cyrillus Alexandrinus in concione, quam habuit in Concilio Ephesino, ubi mirum in modum loquitur de titulo Deiparæ, cujus præcipuus fuit propugnator.

Sanctus Proculus Archiepiscopus Constantinopolitanus, qui dignitatem Deiparæ contra Nestorium propugnavit, elucubratus est elogium incomparabilis hujus Virginis, in Gallicum idioma translatum ab Abb. de Bellegarde ad calcem versionis Sermonum Sancti Basilii.

Sanctus Laurentius Justiniani Sermonem habet de hoc Mysterio, ubi ostendit Mariæ Sanctitatem, & immunitatem a peccato caussam fuisse propter quam Verbum æternum elegit illam sibi in Matrem.

Sanctus Bernardus quatuor habet homilias in Evangelium *Missus est*, ubi non loquitur nisi de Laudibus, Virtutibus, & dispositionibus Sanctæ Virginis in hoc Mysterio.

Idem habet Sermones tres de Annuntiatione, sed ibi loquitur potius de Salvatoris adventu, & de fructibus Incarnationis, quam de hominis-Dei Matre.

Sanctus Joannes Damascenus *in Cantic. num. solut.*

Sanctus Thomas præter ea, quæ habet de hoc Mysterio in summa *parte 3. quæst.* 30. duos habet hujus argumenti Sermones: primum in verba illa Isaiæ; *Egredietur Virga de radice Jesse*, &c. & alterum in verba illa: *Benedicta tu in Mulieribus*, &c. in quo fusius verba facit de Sancta Virgine.

Abbas Guerricus tres habet Sermones de Annunciatione, ubi loquitur de modo, quo Maria se gessit in hoc Mysterio.

Gerson in Sermone de Annunciatione in illa Evangelii verba, *Ave Maria gratia plena*, diversas adfert in hoc argumento Morales animadversiones, quæ ipsum augent argumentum.

Sanctus Bernardinus Senensis tres habet Sanctæ Virginis Sermones, ubi magis explicite loquitur de Mysterio Annunciationis; primum de Angelica salutatione, secundum de Consensu, quem Maria præbuit verbis, quæ sibi Dei Nomine nunciabantur; tertium de mirabilibus effectibus hujus Consensus.

Albertus Magnus tres pariter habet Sermones de hoc Mysterio, in quorum altero, ac tertio latius verba facit de benedictionibus, quas propter, & post hoc Mysterium Beatissima Virgo recepit.

Lanspergius in secundo Tomo operum suorum tres habet Sermones de Annunciationis Mysterio.

Hugo de Sancto Victore *Tomo 2. serm. 18. & 33.* tractat de hoc Mysterio, sed potissimum loquitur de Incarnatione.

Sanctus Thomas Villanovanus duos habet Sermones, alterum de excellentia hujus Mysterii, & de Angelica legatione, alterum de laudibus Sanctæ Virginis, quos ad personas religiosas dirigit.

Ascetici aliique.

Quin loquamur de Theologis scholasticis, qui de hoc argumento pertractarunt, cujusmodi sunt Sanctus Thomas, Suarez, aliique, vel de Interpretibus in Evangelium SS. Matthæi, & Lucæ: præcipui Ascetici sunt.

Granatensis in Memoriali *tit. 6. cap. 4.* ubi agit de Incarnatione, singillatim stringit ea, quæ ad Dei Matrem pertinent.

Pater Gibieu, Oratorii Sacerdos, in libro, quem edidit de Beata Virgine.

Cardinalis de Berulle in vita JESU CHRISTI, quæ est in collectione operum ejus a capite 7. usque ad vigesimum inclusive, ubi agit de iis omnibus, quæ ad hoc Mysterium referuntur.

Pater Bourgoin ejusdem Congregationis in veritatibus, & prærogativis Verbi Incarnati plures habet Meditationes de iis, quæ acciderunt in Angeli legatione, & de virtutibus Beatæ Virginis in hac occasione.

Pater a Ponte Parte 2. Meditationum de Mysteriis fidei, Meditatione 6.

Pater Suffren Tomo 2. Anni Christiani in Meditationibus de Adventu, & in eodem Tomo Medit. pro die Martii 25.

Pater Haineuve *in parte 2. Meditat.* versus finem voluminis Meditationem habet hujus argumenti pro die 25. Martii.

Pater Novet in Tomo 7. Hominis Orationis habet 10. vel 12. Meditationes in omnes circumstantias hujus Mysterii, ubi loquitur de JESU CHRISTO in Sanctæ Virginis sinu.

Pater Crasset in alloquiis de Adventu plures habet hujus Mysterii Meditationes de hoc Mysterio, ejusque præcipuis circumstantiis.

Generatim loquendo quicumque ediderunt Meditationes de Mysteriis Religionis nostræ, illud Incarnationis non prætermiserunt; ideoque nec partem, quam Sancta Virgo habuit in hoc Mysterio incomprehensibili.

Idem Pater Crasset in libro de Devotione ad Beatam Virginem Parte 2. tractat. 1. articulo 2. ostendit Virginem singulariter esse colendam propter qualitatem Deiparæ, & narrat quid in Ephesino Concilio contigerit contra Nestorium, qui illi gloriosum hunc titulum negabat.

Pater Poire in triplici Corona fusius tractat quidquid pertinet ad honorem, cultum, virtutes, dona, privilegia Sanctæ Virginis, sed latius tamen loquitur de titulo Deiparæ.

Pater Honoratus Nicquet in libro, cui titulus: *Virginis famulus*; in compendium collegit quidquid Auctores boni scripserunt in honorem gloriosæ Virginis, & incœpit librum suum a titulo Matris Dei.

In libro latino, cui titulus *Nomendator Marianus* idem collegit omnia elogia omnesque titulos honoris Deiparæ.

Pater Aurelianensis in excellenti tractatu de Devotione ad Sanctam Virginem illum exorditur probans hunc titulum Matris Dei, & narrat Nestorii factum, & in hoc titulo Matris Incarnati Verbi constituit sublimes sensus quos habere debemus de hac Cœli Regina.

Pater Nepveu Tomo primo Christianarum Considerationum.

Pater Croiset in asceticis exercitationibus in singulos anni dies.

Pater le Valois Tomo 4. Operum Asceticorum colloquio tertio de Annunciatione.

Pater de Argentano Capuccinus in Collationibus de Magnalibus Sanctæ Virginis, Collatione 11. ubi in pluribus articulis habet quidquid Theologicum, & morale est de Annunciatione.

Liber cui titulus *Hortus Pastorum tract. 3. lect.* 21. de Conceptione JESU CHRISTI in castis Visceribus Mariæ.

Idem *lection.* 23. loquitur de Virginitate Mariæ in hoc Mysterio.

Liber, qui inscribitur; *Discursos predicabiles super Litanias Lauretanas* Tom. 2. discurs. 223. loquitur de die festo Annunciationis, & in Tomo primo *discurso* 117. de titulo Deiparæ.

Concionatores recentiores.

Molinier Tomo 2. Panegyricorum. Hic auctor licet paullo antiquior novam invexit prædicandi rationem.

Mathias Faber latinos edidit Sermones; in Tomo Sanctorum Sermones habet in omnes partes, seu circumstantias Mysterii.

Biroat in Sermonibus de Mysteriis Virginis unum habet de hoc Mysterio.

Pater Texier in Mysteriis Virginis.

Pater de la Colombiere in 2. Tomo Sermonum unum habet de eodem Mysterio.

Pater Duneau duos habet de hac festivitate in Tomo Mysteriorum Virginis.

Pater Aurelianensis in Tomo 1. Sermonum.

Pater Senault in Panegyricis Sanctorum, Tomo 1. in diem festum hunc habet Virginis panegyricum, de Virginitate.

Pater Bourdalove in Tomo 2. Mysteriorum duos habet Sermones de Annunciatione.

Lambert in Tomo quinto anni Evangelici habet homiliam in Evangelium Annunciationis Mariæ, & Incarnationis Verbi.

Abbas de Monmorel Tomo 7. habet homiliam, & Sermonem in Evangelium hujus diei.

Auctor Sermonum in omnia argumenta in Mysteriis Beatæ Virginis, duos habet hujus argumenti Sermones.

Liber, qui inscribitur Historica Sanctorum elogia, Sermonem habet de festo die Annunciationis.

Pater le Jeune *Tom. 4. serm.* 104. Sermonem habet de hoc Mysterio.

In speciminibus Orationum Panegyricarum Tomo primo, non deest Sermo hujus argumenti.

Qui collectanea ediderat.

Lonher }
Labatha } Titulo *Maria*.

Carthagena in homiliis de Beata Virgine.

Loci communes Granatensis. Titulo *Maria*.

PARA-

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, figuræ, & applicationes Scripturarum huic argumento.

BEnedicentur in semine tuo omnes tribus terræ. Genesis 28.

Benedicta es a Deo tuo in omni Tabernaculo Jacob; quoniam in omni gente, qua audierit Nomen tuum, magnificabitur super te Deus Israel. Judith 13.

Benedixit te Dominus in virtute tua, quia per te ad nihilum redegit inimicos nostros. Ibidem.

Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus. Psalm. 45.

Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Prov. 31.

In plenitudine Sanctorum detentio mea. Eccli. 24.

Rorate Cæli desuper, & nubes pluant justum, aperiatur terra, & germinet Salvatorem. Isaiæ 45.

Novum creavit Dominus super terram, femina circumdabit virum. Jerem. 31.

Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur Nomen ejus Emmanuel. Isaiæ 7.

Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est JESUS. Matth. 1.

Inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Ibidem.

Quod in ea natum est, de Spiritu Sancto est. Ibidem.

Pariet autem Filium, & vocabis Nomen ejus JESUM. Ibidem.

Missus est Angelus Gabriel a Deo ad Virginem desponsatam viro, & Nomen Virginis, Maria. Lucæ 1.

Ave gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus. Ibidem.

Quæ cum audisset, turbata est, & cogitabat qualis esset hæc cogitatio. Ibidem.

Ne timeas Maria, invenisti enim gratiam apud Deum. Ibidem.

Ecce concipies in utero, & paries filium. Ibidem.

Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Ibidem.

Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ibidem.

Quod nascetur ex te Sanctum vocabitur Filius Dei. Ibidem.

Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum Verbum tuum. Ibidem.

Respexit humilitatem ancillæ suæ: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Ibidem.

Fecit potentiam in brachio suo. Ibidem.

Beata quæ credidisti. Ibidem.

Ubi venit plenitudo temporis misit Deus Filium suum factum ex Muliere. Ad Galat. 4.

Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ suxisti. Lucæ 11.

Signum magnum, quod apparuit in Cælo, Mulier amicta sole. Apocal. 12.

Exempla, Figuræ, prædictiones ex veteri Testamento desumpta ad hoc argumentum.

Antithesis inter Mariam, quæ reparavit genus humanum, & Evam, quæ illud perdidit.

IN Mundi principio voluit Deus ex ossibus, & carne primi hominis efformare corpus primæ mulieris, quæ nos perdidit omnes; atque ut hoc Mysterium inciperet per Mundi reparationem, voluit e contra ex Sanguine primæ mulieris, quæ fuit caussa nostræ felicitatis, primum hominem facere, qui nos omnes salvos fecit. Homo dedit sui corporis partem, ut formaretur illud Mulieris, quæ mortem inflixit universæ posteritati; sed in hoc Mysterio Mulier confert partem corporis sui ad formandum corpus hominis, qui daret vitam gratiæ illi, & universæ nostræ naturæ. Hæc femina fuit, quæ ex Adæ sinu egressa nos omnes filios dæmonis fecit, cui credidit; sed hic est homo, qui egreditur de sinu Virginis, ut nos omnes faciat filios Dei viventis, quem credimus. Profecto æquum erat, ut Deus inverteret ordinem duorum horum Miraculorum, quoniam effectus eorum adeo diversos effecit. Ut nobis daret caussam remedii, danda non erat per eamdem viam, per quam venerat caussa mali nostri; & fortasse dubitavissemus de Salute nostra, si nobis oblata fuisset eodem modo, quo noster interitus venerat.

Angelus longe aliter se gerit cum S. Virgine, ac Angeli sese gerebant cum illustribus mulieribus veteris Testamenti, ad quas mittebantur.

Scita est Sancti Joannis Chrysostomi animadversio, Angelos, qui alias apparuerunt illustribus Mulieribus legis antiquæ, nequaquam usos fuisse illis salutationibus, quibus Angelus Gabriel utitur in hoc Mysterio ad honorandam Sanctissimam Virginem. Sara, & Agar ab Angelis visitatæ fuerunt, sed minori cum honore fuerunt exceptæ. Angelus Domini illam est allocutus sine ulla præparatione; sed illæ mulieres se se prostraverunt coram legatis ad se missis a Deo, & coluerunt superioritatem eorum Spirituum supra se. Archangelus qui apparuit Mariæ cum omni honoris significatione illam excepit: eam reverenter salvere jubet, & tamquam Reginam fatetur: *Ave*. In persona illius reveretur gratiæ plenitudinem, *gratia plena*, invenit Dominum jam habitantem in illa, antequam in sinu ejus carnem sumpsisset, *Dominus tecum*. Cur tantus hic honor Mariæ adhibetur? nunquid merito illius, an ejus felicitati debetur? Utrique procul dubio. *Ex Sermone Patris Catrou de Annuntiatione.*

Figuræ Virginitatis fœcundæ in Deipara.

Cum nostrum minime sit explicare Mysterium Hominis-Dei, & geminum illud fœcundæ Virginitatis, quidquid Patres nobis hac in re suppeditant, sunt diversæ figuræ veteris Testamenti, vel prodigia sensibilia, quæ variis temporibus acciderunt, tamquam ad nos præparandos, ut aliud toto Cælo majus crederemus. Ita considerare debemus rubum ardentem, & incombustum; Virgam Aaron ex se florentem; lapidem sponte avulsum ex monte, quin alicujus hominis manu impelleretur; rorem Cæli in vellus Gedeonis dilapsum, quin proxima area madesceret; sed nihil aptius nosmet persuadere potest, quam Angeli verba: *Quia non est impossibile apud Deum omne verbum.*

Exod. 3. Daniel. 2. Judic. 6. Lucæ 1.

Discrimen inter gratiæ plenitudinem, quam recepit Maria, & quam Scriptura recepisse ait a quibusdam Sanctis.

Non desunt plures Sancti, quorum Sanctitas fuerit inferior Sanctitati Mariæ, & qui nihil secius appellati fuerunt pleni gratia. Sanctus Joannes Baptista, Sanctus Stephanus, Apostoli, & Diaconi, qui instituti sunt in eorum auxilium in ministerio officiorum suorum, pleni Sapientia, & Spiritu Sancto, ac tot alii Sancti, qui receperunt gratiæ plenitudinem parem muneri ad quod erant destinati. Verum semper meminisse opus est sive præcesserint, sive subsecuti fuerint Sanctam hanc Virginem, illos nequaquam consecutos fuisse eamdem plenitudinem; & alios nonnisi levem fuisse imaginem Sanctitatis Mariæ, & parvulos tantum rivulos ubi conferantur cum Maria, in quam Salvator, qui gratiæ fons est, atque auctor sese uberrime effudit. Tandem enim omnes Sancti isti, qui cum Scripturis vocari possunt pleni gratia, nomen hoc non merentur, nisi prout fuerunt quædam leves adumbrationes Mariæ, ita ut quisque pro modulo suo dicere possit; *De plenitudine ejus accepimus omnes.* Joann. 1.

Dies, quo Sanctæ Virgini nunciatum fuit hoc imperium nobis fuit æque felix, ac funesta illa, qua Eva seducit Virum suum.

Sicuti nulla dies nobis accidit magis funesta, quam illa, qua Mulier prima a dæmone decepta virum suum decepit, & qua in Adam de terrestri Paradiso fuimus ejecti, ac morte damnati; ita nulla dies est, quæ nos majori afficere debeat lætitia, quam illa, qua ab Angelo nunciatum fuit Mariam Matrem futuram, & pariturarn Filium, qui omnibus calamitatibus nostris finem faceret. Si Mulier prima fuit lapsus nostri caussa, mulieri debemus resurrectionem nostram. Si Eva nobis mortem inflixit: Maria nos ad vitam revocavit.

Isaiæ prophetia, & promissio Virginem parituram hominem Deum adimpleta fuit in Mysterio Annunciationis.

Cum Rex Achaz extremo conflictaretur morbo, Isaias Propheta illum adhortatus est, ut confugeret ad Deum, & in uno illo omnem spem collocaret. Infelix ille Rex id facere detrectat, & Deus occasionem arripit ex fidei ejus defectu, præbendi populo suo nova suæ bonitatis argumenta. Cum omnia jam conclamata viderentur, & Deus ipse oblivioni dedisse, ac repulisse populum suum, instaurat promissionem, qua jam pollicitus fuerat, se illi Salvatorem daturum, eique præbet indicium magis singulare, magisque connotatum, ita ut nihil ulterius expeti posset, & exoptari; *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur Nomen ejus Emmanuel*, hoc est, *nobiscum Deus*. Prodigium est singulare, & ineffabile, & prædictum fuit annis octingentis antequam accideret. Admirabile hoc prodigium accidit. Responsio Mariæ; stupor Joseph videntis tumidum ventrem, omnia invictis probant argumentis Virginitatem admirabilis hujus Genitricis. Maria fuit beata illa Virgo, quæ concepit, & peperit Deum hunc hominem factum, *qui in terris visus est, & cum hominibus conversatus est*. Numquid majus exquirere potestis prodigium in Cælo, vel in terra ad fidem vestram firmandam?

Isaiæ 7. Baruch 3.

Dominus est cũ Maria alio modo, quam cum Gedeone, cui Angelus hæc eadē protulit verba: Dominus tecum.

Verum est, Angelum multo antequam Archangelus Gabriel diceret Virgini, Dominum esse cum illa: *Dominus tecum*, Angelum, inquam, iisdem verbis usum esse, cum Gedeonem alloqueretur: *Dominus tecum vir fortissime*, sed hoc illi dictum fuit in sensu prorsus diverso. Tunc votum nuncupabatur, ut strenuo huic Viro Dominus adesset, & ferret opem; sed in loco Gabriel Archangelus affirmat, & declarat id, quod reipsa est: *Dominus tecum* dicit illi, & est modo magis singulari, quam fuerit unquam, aut futurus sit cum aliquo Sanctorum. *Pater Æternus* est tecum, quoniam facit te Matrem in tempore ejus Filii, cujus ipse Pater est ab æterno. Filius est tecum, inaudito quippe miraculo carnem assumit in utero tuo. Spiritus Sanctus est tecum, quia prodigium hoc est opus illius. *Dominus tecum*. Dominus tecum est in corde, & in sinu tuo; in corde per gratiam; in sinu per humanitatem.

Exempla turbationis, quam Angeli præsentia peperit in nonnullis personis.

Sancta Virgo turbatur audiens, quod sibi nunciabatur ab Angelo. Turbatio hæc non oritur ex metu mortis, ut olim in Gedeone, & Manue; qui exclamabant: moriar, quia vidi Angelum Domini. Turbatio,

Fonis in antiqua lege comparati cum turbatione Sanctæ Virginis Mariæ.

batio, quæ non prævertit rationem, ut in Zacharia, sed quæ profecta est ipsa rationis attentione ob incomprehensibilitatem Mysterii, quod illi nuntiatum fuit: & legimus in Scriptura Reginam Esther expalluisse, contremuisse, defecisse viribus; eo quod consideravit Majestatem Regis Assueri, coram quo se præsentavit; Quamvis Rex illam diligeret, & illam recrearet, & omnem timorem dimittere imperaret, non potuit tamen suam abjicere trepidationem: *Vidi te Domine, quasi Angelum Dei, & conturbatum est cor meum præ timore gloriæ tuæ.* Magne Rex videns te, mihi visa sum videre Angelum Dei, & fulgor gloriæ tuæ me tali terrore percussit, ut turbata fuerit anima mea. Hinc conjicite, quam timoris impressionem facere poterat in Maria cogitatio, & consideratio rei illius, quæ sibi nuntiabatur; Deum Majestatis ex utero suo nasciturum.

Non defuere Mulieres, quæ micuerunt propter fortitudinem, & laudes, atque benedictiones sibi promeruerunt: In Scripturis Sanctis Debora, & Barac celebrantur in Canticia, quæ post Sisaræ cladem concinunt, ubi dicunt Jaelem *benedictam esse inter Mulieres*. Cum Judith in Bethuliam rediit post amputatum caput Holophernis, excipitur ab Osia populi Principe, ita illam alloquente: *Benedicta es tu Filia a Domino Deo excelso præ omnibus mulieribus super terram.* Quamvis hæ Mulieres Sanctæ jure meritæ sint gloriam ipsis datam, haud ægre fatebuntur Matrem Domini sibi esse præferendam. Benedictæ sunt inter omnes Mulieres, quia propter animi fortitudinem sexus sui superiorem sese maximis objecere periculis, ut liberarent populum suum ab impendentibus malis; sed illæ a Maria superantur, quia ipsa invenit gratiam apud Deum, & ab eo electa fuit Mater futura illius, qui *salvum faciet populum suum a peccatis eorum.*

Judic. 5.

Judith 13. & 15.

Elevatio Virginis collata cum elevatione Reginæ Esther.

Si quis videre vult specimen, & exemplum elevationis, quam Deus efficere voluit in Judæi populi gratiam de Maria, repetendi est memoria admirabilis illius elevationis, qua Esther ad Imperii sedem sublata fuit. Virgo erat captiva in Persarum imperio, cum toto Judæorum populo; vivebatque ignota apud Mardochæum avunculum suum, a quo tamquam Patre educabatur. Sed ubi a Rege Assuero visa est, Rex illius pulcritudine, & Sapientia illectus, statim sibi eam delegit Sponsam, & magni Imperii sui Reginam constituit. Omnes tantam illius dignitatem admirati sunt, Ipsa etiam obstupuit; eo usque tandem, ut cum populus suus universus jam jam tyrannide ambitiosi Amani esset opprimendus, agnovit se ad tantum apicem evectam fuisse, ut salvaret populum suum, illum ab imminenti, gravique periculo liberans. En profecto specimen illius exaltationis, qua Deus Mariam attollere voluit, & naturalis imago eorum, quæ in Mysterio Incarnationis contigerunt. Maria est Adæ Filia, repleta quidem omnibus virtutibus, sed omnino aliena a cogitatione illius gratiæ, quam illi præparat Deus. Humilem ducit vitam in oppido Nazareth, in domo Fabri, sponsi quidem sui, sed æque Virginis, ac illa: Sed illam repente Angeli Ministerio admonet Deus magni illius Consilii, quod habet de ipsa; & tandem eligitur Dei Mater futura; & de hujus electionis fine docetur, ut videlicet cum Deo-homine, quem est paritura, humani generis salutem operetur:

Sancta Virgo, quæ estis Mater Salvatoris consequenter Mater est omnium Fidelium, & prædestinatorum.
Isaiæ 5.

Si in natura jure Propheta Isaias appellavit Saram uxorem Abrahæ Matrem totius populi Judaici, quia fuit Mater Isaac, a quo populus ille descendit: *Attendite ad Abraham Patrem vestrum, & ad Saram, quæ peperit vos*: & si Deus ipse olim Rebeccæ dixit, illam in utero suo duos integros habere populos propter Esau, & Jacob, quos ventre ferebat, cur non licebit nobis in ordine gratiæ asserere, Beatam Virginem, quæ sinu suo gerebat Mundi Salvatorem, omnes etiam Christianos gestasse? Poteritne quispiam ambigere utrum illam appellet Matrem omnium, qui Patrem habent Salvatorem Mundi, & quem Isaias Patrem futuri sæculi appellat; vel ut alia habet versio, Patrem æternitatis? Sanctus Bonaventura non patitur hac de re dubitari: *Numquid solius CHRISTI Mater est Maria? certe, quod jucundissimum est, etiam fidelium omnium Mater est universalis.* Et alii Patres comparantes benedictionem, quam Deus pollicitus est Abrahæ, & fructui, quem Sara erat paritura cum benedictione, quam tribuit Ecclesia virginali utero Mariæ: *Benedictus fructus ventris tui*, addunt, quantum gratia naturam superat, tantum felicitatem, quam nobis Maria procuravit, dans nobis Filium suum, superare illum, quem Isaac daturus erat huic electo populo, & per singularem prærogativam vocato Populo Dei.

In speculo Virgin.

Sancta Elisabeth, quam Virgo visitavit simul, ac concepit Verbum æternum in sinu suo, utrumque adjecit salutans illam tamquam Matrem Dei sui: *Benedicta tu inter Mulieres, & benedictus fructus ventris tui*: illa quidem benedicta est, & quod Deo peperit infinitam filiorum per adoptionem multitudinem; sed fructus Virginalis uteri sui non minus benedictus est; cum enim per naturam sit solus Dei, & Mariæ filius, plures habet fratres per gratiam, & adoptionem. Hoc modo Maria vere est Mater viventium, facit enim filios gratiæ eos, qui nascuntur filii mortis, & jure dicere potest, quod olim dixit prima omnium Mulierum postquam peperit alium filium in locum Abel a Fratre interfecti: *Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel quem occidit Cain*; & ex hoc filio frequentior orietur mihi posteritas, pro quo vocabor Mater gratiæ, Mater viventium, & Mater benedictionis.

Lucæ 1.

Genes. 4.

Applicatio quorundam locorum Scripturæ huic argumento.

Quam gloriosa fuerit legatio ad Sanctã Virginem missa, quocumque ex loco spectetur.

Missus est Angelus Gabriel a Deo, &c. Lucæ 1. Hæc est legatio omnium celeberrima, & gloriosissima, sive spectetur Majestas legantis, vel qualitas illius, ad quam legatur, seu meritum Legati, sive magnitudo negotii, propter quod legatur. Deus hanc mittit legationem, & cum dico Deum, illum dico, coram quo quidquid magnitudinis, & Majestatis in Mundo est, minus est nihilo. Mittitur ad Mariam, ex Patriarchis ortam, hæredem Regum Juda, Dominam hominum, & Angelorum. Legatus est Gabriel Archangelus, qui in nomine suo, quod Dei fortitudinem significat, defert insignia suæ dignitatis, & meriti; denique legationis hujus caussa est ad conciliandam pacem Cælum inter & terram per fœdus ineundum a Verbo Filio Dei cum humana natura: *Missus est Angelus Gabriel a Deo, &c.* Verum est hanc negotiationem secretam fuisse re adhuc integra, quam nemo cognovit hominum, & quæ latuit vaferrimum etiam, subdolumque dæmonem; sed hodierna die palam facta est, & mortales omnes illam cognoscere debent, quippe quod illam nosse interest omnium, nostra vero potissimum, quatenus Christianorum; quapropter illam scire tenemur, vel saltem de eadem doceri.

Gratiæ plenitudo, quã recepit Maria ratione suæ Maternitatis.

Ave gratia plena. Lucæ 1. Sanctissima Virgo plena es gratia, & quantum divina Maternitas tua te attollit ad Deum, & hominem-Deum super omnia creata, tantum gratia, quæ tibi communicata fuit, est copiosa. Homines ipsique etiam Angeli nonnisi in mensura illam receperunt; tu vero omnem illius plenitudinem consecuta es. Gratia consecravit omnes cogitationes tuas, emundavit omnia desideria tua, omnes actiones tuas sanctificavit, in singulos dies nova in te recepit incrementa; semper enim invenit te paratam ad illum audiendum, fidelem ad illi respondendum, & constantem ad illum sequendum. Non igitur sine caussa comparatur cor tuum immenso mari, in quod, tamquam totidem flumina, confluunt gratiæ. Deus unus scrutari potest illius profunditatem, & latitudinem metiri. Ego vero quid aliud facere possum, nisi benedicere misericordias ejus erga te, adorare ejus de te æterna Consilia, gratulari ob pretiosa dona, quibus te cumulavit, congaudere tua felicitate, tuæque plaudere dignitati? *Pater le Valois, in Colloquio de hoc Mysterio.*

Quo modo proprio, & singulari Deus fuerit cũ Maria; Dominus tecum.

Dominus tecum. Lucæ 1. Non equidem miror hanc gratiæ copiam, qua Maria hodierna die cumulatur, ubi cogito Dominum esse cum illa; & esse cum illa intimo, & perfectissimo modo. Non solum cum illa est per essentiam, per præsentiam, & per potentiam; ita est cum omnibus creaturis: non est cum illa solum per gratiam actualem, ut illustret mentem ejus luminibus suis, & cor ejus moveat: ita enim sæpe etiam est cum peccatoribus: neque solum cum illa est per gratiam sanctificantem, ut illam acceptam reddat in oculis suis, eamque recenseat in albo filiorum suorum; ita enim est cum justis omnibus; neque solum cum illa est per protectionem singularem, ut deducat illam in omnibus viis illius, & feliciter ad salutis terminum perducat: ita enim est cum omnibus prædestinatis. Sed præter spiritualem hanc Sapientiam, cum illa est per præsentiam substantialem, & corporalem; ipse in illa est realiter, & personaliter secundum Spiritum, & secundum carnem; ipsa illum concepit in utero Virginali, & per divinam Virtutem; ubi efformatum est Corpus illud adorabile, quod pro nobis traditurus est; ibi tota simul est ejus divinitas, & tota humanitas. Habes igitur in te Virgo Sancta fontem gratiarum, & ex fonte hoc fœcundo, quæ divitiæ, & quinam thesauri gratiarum effundi debent in te? *Idem.*

Quomodo, & quare Sancta Virgo sit inter omnes Mulieres benedicta.

Benedicta tu in mulieribus. Lucæ 1. O beatissima inter omnes Mulieres; populi omnes benedicunt tibi, per te enim incipit opus Redemptionis suæ; Miseri inferorum mancipia gemebant tot sæculis in teterrima servitute; sed tu illis dedisti Liberatorem, qui jugum ipsorum infringeret. Inimici Dei, severæ illius justitiæ debitores erant, æternisque obnoxii erant suppliciis; sed illis dedisti Mediatorem, qui illos reconciliaret. Mulier in illos omnes maledictionem pertraxerat; & Mulier omnes Cæli benedictiones pertrahit;

tu vero

tu vero Sancti Virgo es Mulier illa fortis, Mulier unica inter omnes Mulieres. Cælum omne te colat; hodierna die fis Mater Domini Cælorum; universa terra te laudibus cumulet; Hodie fis omnium hominum Patrona, quia fis eorum Mater, effecta Mater JESU, qui illorum frater est, & Salvator. Infernus contremiscat; hodie injustam illius dominationem evertis; nam ex Sanguine tuo formatur homo-Deus, qui totam illius potentiam, tyrannicumque imperium est eversurus. *Idem.*

In verba illa Evangelii: Benedictus fructus ventris tui.

Benedictus fructus ventris tui. Luca 1. Quas gratiarum actiones reddemus Deo, qui pro nobis factus est homo, & clausus est in castis visceribus tuis? Quomodo nam satis æstimare possumus bonum, quod factum est inæstimabile! Quam parem illi gratiam rependere possumus? In æternum benedictus sit Filius hic adorabilis, quem ipsa Mundo es datura, & qui seipsum daturus est nobis. Ab illo omnis procedit gloria tua, & ab illo tota salus nostra procedit. Sese humilians attollit te; sese demittens te nobilitat; ita tamen, ut attollens te, relevet nos quoque de lapsu profundissimo, atque lethifero, & nobilitans te efficiat, ut secum nobilissimam contrahas affinitatem; & coronans te ea luce, qua amicta es, nosmet restituat in jura, quæ habemus ad cælestem hæreditatem suam, & ad immortalem coronam. *Idem.*

Applicatio eorundem verborum.

Benedicta tu in mulieribus. Luca 1. Admiremur singularitatem laudis, quæ unam Sanctam Virginem decet: quamvis enim vetus Testamentum jactitet plures celeberrimas Mulieres, quæ benedictæ vocatæ sunt, velut Abigail, Jahel, Judith; nulla earum evitavit maledictionem prolatam contra omnes Mulieres in persona Principis eorum. Maria sola est vere benedicta, non solum quod excepta fuit ab hac regula generali: *In dolore paries filios tuos*; verum etiam a lege per hæc verba concepta, *Non erit in te sterilis*. Hæc sola possedit simul & gloriam Virginitatis, & dignitatem Matris vere benedictæ, Pater quidam exclamat, quia Cælo sublimior, terra latior illum complexa est, quem terra, & Cæli capere non poterant; gestavit illum, qui universum terrarum orbem sustinet, produxit Creatorem suum, & aluit illum, qui dat escam omnibus esurientibus.

Genes. 3. Exod. 23. Deuter. 7.

Eadem verba ostendunt Mariam esse fortiorem, perfectiorem & digniorem præ ceteris sanctis mulieribus.

Benedicta tu in Mulieribus. Luca 1. Hæc Angelus dixit Mariæ, ut illi significaret, Deum ipsi omnes concessisse gratias, quas tot illustres Mulieres acceperant, ita ut omnes favores, qui aliis fuerunt concessi, in ea collecti invenirentur. Per hæc igitur verba intelligere debemus illam fuisse omnium fortissimam, castissimam, fidelissimam, & perfectissimam in omnibus donis, atque virtutibus, & supra omnes Mulieres, quas celebravit Ecclesia, enituisse. Ad earum gloriam dicere possemus, illas extitisse figuras, & umbras imperfectas Sanctæ Virginis; sed in illis ne levissimam quidem repertam fuisse adumbrationem, neque minimam imaginem privilegii, ceteris incommunicabilis, quod illi specialim concessum fuit, cum electa fuit, ut fieret Mater; Mater simul, & Virgo. Habet igitur puritatem, quæ thesaurus est Virginum; habet simul fœcunditatem, de qua Matres gloriantur: & duo hæc privilegia, quæ seorsim singula pretium habent suum, in eo commendabantur miraculo, quod utrumque in persona ejus connectit, & consecrat. Hæc gratia ita uni Mariæ erat reservata, ut una sit Mater, & Virgo, sicuti JESUS unus est Deus, & Homo. Et Sanctus Bernardus adjicit, sicuti Deus hominem se fieri capiens nasci nonnisi ex Virgine poterat; ita Virginem cum deberet Matrem fieri, non nisi Deum parere potuisse. Divina hæc Maternitas, quæ in Maria est inæstimabilis gratia, est etiam fons, & fundamentum gratiarum aliarum. Quapropter Angelus, qui absolute dicere poterat Virgini, illam benedictam esse inter omnia creata; quoniam reipsa superat quidquid magnum in Mundo est, Unigenito ejus excepto, explicite voluit dicere, illam benedictam esse inter omnes Mulieres, ut ostenderet rationem felicitatis ejus ad suam Maternitatem.

Recessus, & solitudo, in qua Angelus Mariam invenit, docet, quomodo vivere debeant Virgines Christianæ.

Missus est Angelus ad Virginem, &c. Luca 1. Primum illud quod animadverterunt Patres in hoc Mysterio est collectio, & recessus Mariæ, cum Angelus Dei verbis illam convenit. Tunc ignota erat in terris, quantum celebris erat in Cælo; erat jam benedicta inter Mulieres, cum ignorabatur, utrum esset in numero earum. Agnoscite, Sanctus Ambrosius ait, hinc perfectum Virginum exemplum. *Sola in penetralibus, sola sine teste, sine comite, ne quo degeneri depravaretur affatu, ab Angelo salutatur.* Discite, Christianæ Virgines, coercere adeo naturalem nitendi cupiditatem, & ostentandi in oculis Mundi eas corporis dotes, quæ ut plurimum sunt adeo perniciosæ, ac funestæ intuentibus illas; scitote, inquit Sanctus Ambrosius, veræ Virginis esse ad viri accessum trepidare: *Trepidare Virginum est.* Si vere virtutem amaretis, quæ debet esse decor, & pars vestri sexus, toties ne objiceretis illam periculis lædendi, vel illius jacturam in vobis, aut in aliis faciendi? Nunquid in Mundi cœtibus, in quibus adulationis virus adeo celeriter cor ipsum corrumpit; ubi voluptas perniciosissimas insidias struit, ubi licentia nectit callidissimas artes, ubi Mundus omnes adhibet illecebras suas? Nunquid in spectaculis prophanis, ubi cupiditates illitæ fuco inflammantur; ubi scelus velamentis illis tegitur, quæ tamen non celant illicia; ubi cor in sensuum suorum occupatione, & stupore, omni vacuum est propugnaculo, atque præsidio: Ibine, inquam, discetis servare pretiosum hunc thesaurum, quem occasionum fuga, objectorum longinquitas, claustrorum austeritas, orationis fervor, mortificationum rigor, omnesque virtutis diligentissimæ cautiones vix, & ne vix quidem fartum, tectumque tuentur? *Ex specimine Panegyricorum pro die Annuntiationis.*

Turbatio Beatæ Virginis, ejusque, dum laudatur, silentium damnat blanditias & laudes, quas sot puellæ sibi studeant conciliare.

Cogitabat qualis esset hæc Salutatio. Luca 1. Ex Divi Ambrosii sententia tanta est Sanctæ Virginis turbatio, ut ne responderit quidem Salutanti; & cum laudibus exciperetur, silentium servaverit. *Hæc volvens animo, nullum responsum retulit, cum esset humilis.* Hæc agendi ratio palam condemnat virulenta laudum, & assentariuncularum commercia; has approbationes quæsitas, & emendicatas ignavis artibus; speciosas has honorum repulsas, quæ ideo redduntur, ut aliæ trahantur. Discamus hoc exemplo os assentatoribus verecundo, & religioso silentio obstruere. Clam opponamus vitia, quæ nobis nostra objicit conscientia, iis bonis, quæ celebrantur in nobis; uno ictu oculi percurrentes per vitia in nobis abscondita, quæ nisi laterent, nos alto rubore suffunderent. Nos pudeat, dum probamur ab hominibus, cum fortasse a Deo contemnimur, & sumus objectum indignationis illius. Fatendum est enim, hic perniciosissimus est laqueus, quo utitur dæmon ad fallendas animas justas. Suavis hic fumus tentat statim cerebrum haurientium illum, eosque objicit . . . erroribus deplorabilibus. Postquam tentator inutiles conatus exeruit ad bona eorum prævertenda consilia, hæc una illi reliqua spes est in illis inanes oblectationes ciendi, & ucendi inani gloria, quæ ipsis ex præclare gestis rebus cedit, ut omne eorum meritum auferat. Quamobrem Sanctus Augustinus ait, laudes esse quamdam persecutionis speciem eo perniciosiorem, quo suavior est, & non minus arduum esse propulsare adulantium illecebras, quam minas persequentium tyrannorum. *Ibidem.*

Mariæ turbatio docet Mundi hujus dignitates esse pertimescendas.

Turbata est in sermone ejus. Luca 1. Vix Angelus licet adhuc confuse, & quin aliquid enucleatius illi explicuisset, Mariæ significaverat, velle Deum illam super ceteras sexus sui Mulieres attollere; cum illam *turbatam in sermone* intellexit. Sapiens Mariæ Consilium, ex quo omnes intelligere debent homines, si hæc sancta elevatio per os Angelicum nuntiata, & a Dei manu profecta terruit humilem Mariam, jure metuere debere prophanas sæculi magnitudines, quæ fere semper secum ferunt in corda hominum corruptionem. Timor Mariæ, qui docet illos vereri honores, quorum fulgor excæcat, dignitates, quarum pondus aggravat, elationes, quæ eorum circumagit capita; Mariæ terror, qui illos admonet nihil in sublimibus locis tutum esse, & sicut super alta montium cacumina sæviunt procellæ, ita in summo fortunarum fastigio, nunquam deesse pericula.

Deus eligens Mariam, ut illam attolleret ad divinam Maternitatem, rationem habuit non generis, nec talentorum, sed omnis sanctitatis.

Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu supergressa es universas. Proverb. 31. Cum Deus Mariam elegit, ut illam ad Divinam Maternitatem attolleret, nequaquam consideravit in se neque generis sui magnitudinem, neque Spiritus sui talenta, neque corporis perfectiones, neque alia decora quibus a Creatore suo adeo liberaliter fuerat exornata. Verum est Mariam, etiam in Mundi oculis omnium creaturarum fuisse perfectissimam: orta ex David, atque tot aliorum Regum, quos inter Majores suos numerabat, progenie, hæres erat universæ gloriæ ipsorum. Naturalibus qualitatibus prædita, quas a Deo receperat, erat, ut Sanctus Bernardus testatur, opus eximium omnium sæculorum, & nulla ex filiabus Israel cum illa comparanda erat in admirabili congerie gratiarum exteriorum, atque eminentium, quibus erat locupletata; de ipsa enim ad litteram jure dici potest: *Multæ filiæ congregaverunt divitias, tu supergressa es universas.* Sed nihil horum impulit Deum ad habendum illius electionem, ut esset Messiæ Mater, & ut Mundo pareret Redemptorem. Mariæ autem ratio habita est, propter Sanctitatem ejus, ac virtutes, quibus præ ceteris enitebat. *Pater Bourdalouë.*

Deus, ut Mariam ad magnitudinis fastigia attolleret, non contulit illi opes, vel dignitates Mundi, sed virtutes supernaturales.

Fecit mihi magna, qui potens est. Luca 1. Et profecto Deus illam exaltavit supra omnes meras creaturas; non videmus tamen ipsum illi dedisse divitias, aut honores; hujusmodi dona nimis indigna fuissent illo, simul & ipsa. Neglexit, Sanctus Chrysostomus ait, dare illi hujusmodi bona, ad beatitatem parum sufficientia, & virtuti parum necessaria: sed interius replevit illam gratiis, & benedictionibus, deditque illi profundam humilitatem, omnimodam voluntati suæ obedientiam, perfectam in omnibus muneribus obeundis sedulitatem. Si igitur beati esse volumus, si ma-

si magni, a Maria discamus nosmet Deo submittere, humilea esse, humiliter de nobis sentire; nostris officiis defungi, eaque adimplere maxima, qua fieri potest diligentia. Hæc tutior, hæc brevior est via, & unica, quæ pateat nobis ad veram felicitatem, & solidam gloriam.

Momento, quo Maria protulit assensû, Filius Dei factus est caro, & Mysteria, quæ ad Incarnationem pertinêt adimpleta sunt.

Fiat mihi secundum verbum tuum. Luca 1. Dum loqueretur Angelus, Maria supernaturali lumine illustrata, intellexit omnem œconomiam, & mirabilia ineffabilia hujus Mysterii; & exinaniens se coram Deo; *Ecce*, exclamavit, *Ancilla Domini*; quandoquidem dedignatus non es oculos in me conjicere, licet indignissimam, fiat in me, quod mihi nuntiasti: Eodemque temporis articulo evanuit Angelus, & Spiritus Sanctus ex purissimo Sanctæ Virginis Sanguine effinxit pulcherrimum Corpus, cumque pulcherrimam creasset animam, Deus utrumque in Verbi persona conjunxit, quod hoc modo caro factum est. Hoc momento purissimæ Virginis uterus factus est Verbi Incarnati Sanctuarium. Hoc momento omnes Angeli hominem-Deum adoraverunt; hoc momento adimpletæ sunt omnes Prophetiæ, quæ Messiam pollicebantur ...... Quot in uno Mysteria! Quot in hoc Mysterio miracula! in JESU CHRISTO, homo-Deus; in Maria Virgine, Mater; in nobis in quorum gratiam hæc omnia fiunt mirabilia, legitimi Filii Dei.

Quã efficax in ore Virginis fuit verbum, quod protulit præbens assensum suum.

Fiat mihi secundum verbum tuum. Luca 1. Verba hæc duo continent, quæ simul esse non posse videntur. Profundam humilitatem, quæ nonnisi magnam significat exinanitionem; quoniam cum nihilum sit nihil, nihil potest; Ex parte altera dicit *fiat*, quod verbum in ore nostro nihil significaret nisi desiderium, vel orationem; sed in ore Sanctæ Virginis, Deus voluit, ut videtur, verbum esse plenum auctoritatis, imperii, & tantæ potestatis, ut plures Sancti Patres comparantes illud *fiat*, quod Mundi Creator protulit cum Creaturas omnes ex nihilo eduxit, cum hoc *fiat* quod Sancta Virgo in Mysterio Incarnationis pronunciavit, inveniant hoc fuisse priore potentius, majores enim protulit effectus, & admirabiliores. Tandem enim *fiat* Dei vitam creaturis tantummodo præbuit, at *fiat* Sanctæ Virginis dedit vitam ipsi Deo. *Fiat* Dei non eduxit opus suum nisi ex nihili sinu; quæ omnium infima origo est; at *fiat* Sanctæ Virginis eduxit opus suum de sinu Dei, quæ origo omnium nobilissima, & præstantissima. Denique *fiat* Dei, nihil addidit magnitudini suæ, nihil infinitis ejusdem perfectionibus; *fiat* Mariæ peperit in illa effectus admirabiles, quoniam ubi illud protulit, statim se vidit evectam ad supremam Deiparæ dignitatem.

Exemplû Mariæ, quæ turbatur cû nunciatur sibi dignitas, ad quã sublata est, docet homines fugã honorũ.

Turbata est in sermone ejus. Luca 1. Mariæ exemplum quam paucos habet imitatores! Etenim heu! ubinam est sancta hæc honorum fuga, quæ cum JESU CHRISTO in sinu humillimæ Matris concepta, futurus videbatur sensus omnibus Christianis hæreditario jure traditus? Primis temporibus Ecclesiæ, quæ vocari possunt perfecti Christianismi tempora, Christiani metuebant honores; tyrannos vero non metuebant, fugiebant persecutionem eorum, qui illos attollere volebant, atque interriti occurrebant tribunalibus eorum, qui illos ad necem conquirebant. Quonam abierunt nostris hisce diebus justæ formidinis sensus ad honorum adspectum? Quotusquisque, ut Maria, reformidat pondus honorum Angelis ipsis timendorum? Quotusquisque ut Maria ad dignitatis alicujus fulgorem turbatur? Sed fallor; non desunt, qui ad adspectum horum objectorum turbantur; sed horum turbis longe differt ab illa Mariæ Dei; hanc in illis ciet ambitio, quam parit inquietus pavor non perveniendi, eo quo contendunt; quam producit competitoris præpollentis intuitus, & adspectus inimici adversantis. Nimium felices heu! si hæc turbs illos afficeret tædio, & cogerentur tutam & innocentem quietem in tranquilla mediocritate perquirere. *Pater Aurelianensis in Sermone de hoc Mysterio.*

Quoniam virum non cognosco. Luca 1. His verbis nititur constans opinio Virginem omnium primam perpetuam vovisse Virginitatem. Profecto nondum inventæ fuerant personæ feminei sexus, quæ virtutem hanc professæ fuissent; seu quia non satis cognoverant illius pretium, & pulcritudinem, seu potius, quia crediderunt hanc separari non posse a sterilitate, ideoque illam amplecti non posse sine aliqua opprobrii specie, & quin abrenuntiaretur spei dandi populo suo Salvatorem. Sed Sancta Virgo, seu per humilitatem existimans se non posse in semet Dei oculos convertere, ut tantum hoc donum mereretur; seu per prudentem prælationem certæ Virginitatis incertæ dignitati, voverat Deo præclaram hanc virtutem, quæ illi adeo erat accepta, ejusque illi primitias obtulerat. Sed o quam admirabilis es Altissimi providentia! quæ nubunt, ratæ hanc in speciem viam esse pariendi Salvatorem, illum non pariunt; & quæ Consilium inierat in speciem prorsus oppositum, illum concepit, & parit in præmium etiam suæ Virginitatis.

Quo in sensu intelligenda sunt Salvatoris verba, quibus referre videtur audientes Verbi, Matri, quæ ipsû pepererat, & lactaverat.

Beatus venter, qui te portavit, & ubera, quæ suxisti, quinimmo beati, qui audiunt Verbum Dei, & custodiunt illud. Luca 11. Nemo unus ignorat, quod Patres ex his verbis fuerint argumentati; scio, eos omnes, qui rite mentem eorum assecuti sunt, & verborum eorumdem sensum intellexerint, judicaturos esse illos nequaquam locutos esse de Maternitate Mariæ, qualis vere est, sed theoretice tantum. Scio Theologum quemdam eruditum Virum hæreticis ostendisse, Mundi Salvatorem non solum nihil imminuisse de Matris suæ dignitate hac responsione, sed illam commendasse; etenim hoc idem est, animadvertit ille, ac si JESUS Evangelicæ Mulieri exclamanti: *Beatus Venter, qui te portavit, & ubera quæ suxisti*, respondisset: Mater mea Beata quidem est, quod me genuerit, & proprio me lacte nutrierit; sed beatior est, quod me conceperit Spiritu, ut Sancti Augustini verbis utar, audiens verbum Dei, & illud opere adimplens: *Beatior fuit Maria concipiendo mente, quam ventre.* Verbum illud *quinimmo* non excludit igitur primam elevationem, econtra illam probat, atque confirmat. Sed ad auferendam hæreticis occasionem confundendi eam cum reliquis creaturis, ne separemus ad Angeli exemplum duas hasce conceptiones, & dicamus Mariam illum concepisse spiritu, antequam conciperet corpore: Deum amasse illam quatenus Matrem suam, & tanta dilectione illam prosecutum fuisse, quanta, cum ab illa carnem est mutuatus. *Pater Stephanus Chamillard, Sermone Manuscripto de Annuntiatione.*

Maria est plena gratia, quia possidet omnes virtutes omnes.

Ave Maria gratia plena. Luca 1. Maria est plena gratia, quia cælestibus donis est cumulata, & omnes possidet virtutes. Hæc vera est ejus felicitas, hic fons omnium magnalium ejus. Discite igitur Christiani, quænam sit vere Fidelium beatitudo, quænam est felicitas ad quam anhelare debent omnibus momentis vitæ suæ. Maria beata est, quia invenit gratiam apud Dominum, quia omnes virtutes exercuit. Omne Christiani hominis bonum est invenire gratiam apud Deum, & sola ratio, qua pervenire possumus ad hanc beatitudinem, est animam suam Christianis virtutibus locupletare. Christianus crescit in gratia, prout procedit in praxi virtutum, & cum virtutes christianæ altas egerunt radices in illo, dici potest plenus gratiæ, & Deus sibimet in illo complacere.

Mysterî hoc nostiam parit admirationẽ, non verba.

Quomodo fiet istud? Luca 1. Quomodo magnum hoc Mysterium poterit adimpleri? Insignis Doctoris sententia est, Deum a quodam Angelorum post creatum a se Mundum exquisivisse, utrum quid tanto operi deesset, & Angelum reddidisse, deesse tantum creaturam, quæ illud admiraretur, & vocem, quæ incessanter extolleret & operis excellentiam, & Sapientiam opificis. Quidquid sit de hac sententia, quæ plus habet ingenii, quam soliditatis; certum est, noluisse Deum, hanc creaturam & vocem deesse operi reparationis Mundi, quisquam exspectaret, donec opus perficeretur, & etiam antequam inciperetur, misit unum ex Angelis suis, qui illud admirandum proponeret spectatissimæ, præstantissimæ, sanctissimæque creaturarum suarum: *Quomodo fiet istud?* Quomodo magna hæc operis admirabilis Consilia poterunt adimpleri? Quomodo Verbum fieri puer, Omnipotens infirmus, Impassibilis mortalis; Æternus in tempore nasci, Infinitus arctis limitibus coarctari, ille denique, qui Mundum effecit, ponere se in numero operum suorum, & fieri pars adeo angusta Mundi ipsius? O mixtio nova, & inaudita! o Temperamentum quod concipi nequit Dei, & Hominis, Creatoris, & creaturæ, Cæli, & Terræ, æternitatis, & temporis, gloriæ, & ignominiæ, immortalitatis, & mortis: *Quomodo fiet istud?* Quomodo Mysterium hoc adimplebitur? *Chambemer Tomo Mysteriorum.*

Maria Mater est fidelium, & sîque conservat vitam gratiæ, quam illis procuravit.

Tua Pater providentia cuncta gubernat. Sapient. 14. Hoc placitum est, de quo nobis persuasum esse debet, eum qui dat vitam, dare etiam, quæ ad vitam pertinent, & quidquid vitæ convenire potest. Hinc Auctor naturæ dans vitam animantibus, simul illis suppeditat media ad vitam illam servandam, tuendamque per generalem providentiam, qua consulit omnibus eorum necessitatibus, & propter quam jure illi Patris nomen tribuitur: *Tua Pater providentia cuncta gubernat.* Simili ratione hoc ipsum dicere debemus in ordine gratiæ, & de fecunda hac Mariæ Maternitate loqui erga homines, sicuti de priori loquimur, quam habet ratione proprii Filii sui: postquam dedit illi vitam, eum aluit, educavit, necessitatibus ejus consuluit, & curam gessit illius alimoniæ, eo modo quo Mater oblivisci non potest Filii sui, neque illum derelinquere, ut loquitur Propheta, qui ut ostendat curam, quam Deus suscipit nostri, utitur similitudine Matris potius, quam Patris; Mater enim, postquam satis diu filium utero gestavit, ubi aluit illum, natura ipsius magis tenera

eam

... tres pari non possunt, & constat naturam ipsam illis hunc instinctum inseruisse pro eorum conservatione, quibus vitam dederunt. Ita illæ dupliciter sunt Matres, & quia filios pepererunt, & quia earum providentia, & sollicitudo ad omnes eorum necessitates se extendunt. Quod autem verum est in natura, verissimum est in gratia; Maria pariens Filium suum, nos quoque peperit; dedit nobis lucem, hanc illi dans, & curas, quas pro illo suscepit, pro nobis hibere pargit. Mater nostra est, quia incessanter parturit nos Deo per spiritualia subsidia, & per providentiam. *Tua Mater providentia gubernat. Auctor Sermonum in omnia Ethica argumenta. Tomo 2.*

Spiritus adoptionis efficere debet, ut Mariam Matrem nostram vocemus.

Monstra te esse Matrem canit Ecclesia. Ostendere ne cessat qualibet in occasione, se nobis esse Matrem, & nos tamquam filios respicere? Quandoquidem nobis divinam hanc vitam servare contendit, & certam facere nostram salutem æternam. Ita monstrat se nobis esse Matrem, cum nobis gratias procurat, & necessaria subsidia ad Christiane vivendum, cum prospicit omnibus animæ nostræ necessitatibus, vel eum prohibet, ne pereamus. Sicuti patres vocamus eos, qui suis auxiliis, & patrocinio vitam servarunt nostram, vel ab aliquo periculo inevitabili eripuerunt, vel secus oram præcipitis loci alicujus jamjam lapsurus detinuerunt; Quis inficias ibit, nos hoc pacto debitores esse Beatæ Virgini, præsertim vero cum intimo cordis affectu illam obtestamur, ut sese nobis Matrem ostendat apud Filium suum, vere cupientibus reverti ad Deum: *Monstra te esse Matrem?* Per sensum vero Matris erga Filios suos attenta est petitionibus, omnibusque necessitatibus nostris: Induit hunc erga nos caritatis affectum, ex quo merita est nomen augustum Matris JESU CHRISTI: eo momento concedit, quidquid natura inspirat Matribus erga filios suos; ingressa est in omnia hujus hominis-Dei Consilia, cui vitam impertiebatur hac mente, ut illam aliquando pro salute nostra sacrificaret. Profecto cum Deus illius petiit consensum ad magnum nostræ salutis opus, non licet ambigere, utrum ostenderit illi, quid tunc ipsum urgeret, immensam videlicet caritatem, quæ efficiebat, ut eligeret admirabile hoc medium sese hominem faciendi, ut mereretur nobis hunc adoptionis spiritum, quo ad Deum, tamquam Filii ad Patrem suum clamaremus: *Abba Pater*, & Mariam obtestaremur, ut sese tamquam Matrem nostram ostenderet. *Monstra te esse Matrem, Idem.*

Propter nimiam caritatem, qua dilexit nos. Ad Ephes. 2. Incarnationis Mysterium effectus est maximi amoris, quem Deus hominibus testari possit. Maria in hanc ingressa est œconomiam consentiens iisdem Consiliis JESU CHRISTI, experta est tenerrimos amoris motus erga homines per electionem a Deo factam de illa. *Dubitare quis potest omnino in effectum caritatis transisse Mariæ viscera, in quibus ipsa, quæ in Deo est, caritas novem mensibus corporaliter requievit.* Viscera ejus plena fuerunt caritate erga illos, quos Filius suus ad excessum usque diligebat: *Propter nimiam caritatem, qua dilexit nos*: Et ex eodem excessu cognoscens quam cari filio suo homines essent, eum erga illos fovit affectum, quem nomen, & qualitas Matris in illius corde excivit. Ita loquitur Cardinalis Petrus Damiani: *Omnes amat amore inviolabili, quos in ea, & per eam CHRISTUS Filius ejus, ut Deus summa dilectione dilexit.* Hæc igitur caritas illam urget, ut nostris æque, ac suis rebus consulat; etenim hinc illi communia fiunt, ut nos sua auctoritate, & virtute nos protegat, & verbo, ut omnibus perfungatur officiis Matris erga nos; neque enim credendum est, motus gratiæ minus acres, vividosque esse, quam naturæ: ita ut ab illa exspectare debeamus quidquid filius exspectare debet a Matre, quam diligit, & a qua unice diligitur eum excessu dilectionis, quæ habeat proportionem ad Amorem, quo dilexit nos JESUS CHRISTUS, ubi incarnatus est. *Propter nimiam caritatem*, &c. *Idem.*

Serm. 1. de Nativ. Virg.

Ad Ephes. 2.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

B*Eatior fuit Maria concipiendo mente, quam ventre, felicius gestavit corde, quam carne.* S. August. lib. de Virgin. cap. 3.

Felicior partus spiritualis, quam carnalis: beatior enim fuit Maria concipiendo CHRISTUM fide, quam carne. Idem Ibidem.

Quam appellatis felicem? inde est felix, quia verbum Dei custodivit, non quia in illa Verbum caro factum est. Idem, in Luc. cap. 12.

Audacter dico, quod nec ipse plene explicare poterit, quod capere potuit. Idem super Magnificat.

Caro JESU, Caro est Mariæ. Idem de Assumpt. Beatæ Virginis.

... *felicius CHRISTUM corde, quam carne gestasset.* Idem lib. de Virg. cap. 3.

Talis eligitur Virgo de toto Mundo, quæ tantum haberet meritum, ut Filium Dei in semetipsa susciperet. Idem.

Quid ego pauper ingenio, dicam de te, o Beata Virgo! Cum de te quid dixero, minor laus est, quam dignitas tua meretur. Idem sermone de Sanct.

Illic Deus suum requisivit hospitium, ut ostenderet in casto corpore, castum debere portari Deum. Idem serm. de Nativitate.

Ave animatum Templum Dei; Ave Cæli, terræque amplissimum habitaculum; Ave ejus Mater, qui non capitur totius Mundi spatio. Idem sermone 18. de tempore.

O femina super feminas benedicta! quæ virum omnino non novit, & virum suo utero circumdedit. Idem sermone 18. de Sanctis.

O veneranda Virginitas! o prædicanda humilitas! Maria ab Angelo, Domini Mater est appellata, & illa se CHRISTI ancillam profitetur. Idem serm. 3. de Nativ. CHRISTI.

Vide humilitatem, vide devotionem, ancillam se dicit Domini, quæ Mater eligitur, nec repentino exaltata promisso est. S. Ambrosius.

Veneremur salutis auctricem, quæ dum auctorem suum concepit de Cælo, nobis Redemptorem præbuit in terra. Hieronymus serm. de Assumpt.

Quod natura non habuit, usus nescivit, ignoravit ratio, mens non capit humana, pavet Cælum, stupet Terra, creatura omnis cælestis miratur, hoc totum est, quod per Gabrielem Mariæ divinitus nunciatur. Idem ibidem.

Cæteris per partes præstatur gratia, Mariæ vero se tota infudit gratia plenitudo. Idem ibidem.

Non est in Mundo locus dignior utero virginali, in quo Dei Filium Maria suscepit; nec in Cælis solio regali, quo Mariam Dei Filius sublimavit. Idem ibidem.

Si vis Virginem cognoscere, qualis, & quanta sit, in ejus Filium oculos converte, & ex excellentia potestis etiam Matris excellentiam intelligere. S. Gregorius in lib. 1. Regum.

Quæritis qualis Mater, quærite potius qualis Filius. S. Eucherius, sermone de Nativitate Virginis.

Virgo concipitur ex te Auctor tuus, tua ex te oritur origo, & in tua casus est Deus tuus. S. Chrysologus serm. 142.

Quod est, quod sine Mariæ consensu non perficitur Incarnationis Mysterium, quia nempe vult illam Deus omnium bonorum esse principium. S. Irenæus.

Virgo regia Davidicæ stirpis eligitur, quæ sacro gravidanda fœtu divinam, humanamque prolem prius conciperet mente, quam corpore. Sanctus Leo sermone 1. de Nativit.

O ter Sacrosancta Virgo! de te qui omnia illustria, & gloriosa dixerit, nunquam se quidem a veritate aberravit. Sanctus Basilius Seleuc. in oratione Deiparæ Virginis.

O uterum Cælo ampliorem! quia Deum in te non coarctasti. S. Epiphanius de laudibus Deiparæ.

Perfectissima Dei imago ab ipso Deo summa arte, & singulari providentia depicta. S. Antoninus Florentinus Archiepisc. in Psalm. 44.

Videbis quidquid majus est, minus esse Virgine, solumque opificem opus illud supergredi. Petrus Damiani serm. de Nativ. Mariæ.

Taceat, & contremiscat omnis creatura, & vix audeat aspicere tantæ dignitatis immensitatem. Idem ibidem.

Omnes amat amore inviolabili, quos in te, & per te Dominus summa dilectione dilexit. Idem ibidem.

Sicut sine ipso (nempe verbo Dei) *factum est nihil, ita sine ipsa nihil refectum est.* Idem.

Felix Maria, quæ Deum habet debitorem. S. Methodius.

Quæ est tam sublimis humilitas, quæ cedere non novit honoribus; insolescere gloria nescit, Mater Dei eligitur, & ancillam se nominat. S. Bernardus sermone super Missus est.

Utrinque stupor, utrinque miraculum; & quod Deus feminæ obtemperet, humilitas absque exemplo; & quod Deo femina principetur, sublimitas sine socio. Idem ibidem.

Ita est Virginis nostræ gloria singularis, & excellens prærogativa Mariæ, quod Filium unum, eumdemque cum Deo Patre meruit habere communem. Idem.

Si Virginitatem in Maria non potes nisi mirari, stude humilitatem imitari, & sufficit tibi. Idem super Missus est.

Virginitate placuit, humilitate concepit. Idem ibidem.

Si Maria humilis non esset, super eam Spiritus Sanctus non requievisset; nam Virginitas sine humilitate fortasse habet gratiam apud homines, sed non apud Deum. Idem serm. 4. super Missus est.

Quam-

Quanta dignatio Dei! quanta Virginis excellentia! Mittitur Angelus a Deo ad Virginem, id est, a Celso ad humilem, a Domino ad ancillam, a Creatore ad Creaturam. Idem ibidem.

Qua est hæc Virgo tam venerabilis, ut salutetur ab Angelo, tam humilis, ut desponsata sit fabro? Idem.

Maria veneratione digna, in qua humilitatem exaltat fœcunditas, & partus consecrat Virginitatem. Idem ibidem.

Maria cum Angelum interrogavit, quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco, non de facto dubitavit, sed modum inquisivit. Idem ibidem homil. 4.

Ex hoc beatam te dicent omnes generationes, qua omnibus generationibus vitam, & gloriam tribuisti. Idem serm. in Nativitate Virginis.

Merito in te respiciunt oculi totius creaturæ, quia in te, per te, & de te benigna manus Omnipotentis, quidquid creaverat, recreavit. Idem ibidem.

Felix Maria, cui nec humilitas defuit, nec Virginitas. Idem ibid. homil. 2.

Hoc solum quod Dei Mater est, excedit omnem altitudinem, quæ post Deum dici, aut cogitari potest. Sanctus Anselmus lib. de excell. Virg.

Nihil tibi, o Domina, est æquale, nihil comparabile; omne enim quod est, vel supra te est, vel infra te; quod supra te, solus Deus; quod infra te, omne quod non est Deus. Idem de Conceptione Virginis.

Dubitare quis poterit in affectum caritatis transiisse Mariæ viscera, in quibus ipsa, quæ ex Deo est caritas, novem mensibus requievit? Bernardus serm. 1. de Assumptione.

Mirare gratiæ inventricem, mediatricem salutis, restauratricem sæculorum. Idem Epist. 174.

Singulariter electa ad ministerium redemptionis, & reparationis gratia. Guillelmus Parisiensis in Cant.

Virgo obtinuit tantam gratiam, ut esset auctori gratiæ propinquissima, ita quod eum, qui plenus est omni gratia, reciperet, & eum pariendo quodammodo, gratiam ad omnes derivaret. Sanctus Thomas opusculo 8.

In hac Annuntiatione Sanctissima Virgo magis Deo conjungi non potuit, nisi fieret Deus. Albertus Magnus in tract. de laudibus Beatæ Virginis.

Ipsa est, qua majorem Deus facere non potest; majorem Mundum, majus Cælum potest, majorem Matrem non potest. S. Bonaventura.

Hodie completa sunt omnia desideria; hodie primum est, & principale Trinitatis festum. Gerson.

Ut conceptionem Verbi æterni pertingeret, meritorum verticem super omnes Angelorum choros, usque ad solium Deitatis erexit. Gregorius Magnus lib. 1. in cap. 1. Regum.

Ex actu Fidei, & obedientiæ, Virgo beata plus meruit, quam meruerint omnes Sancti, omnibus actibus, ac meritis suis. S. Bernardinus sermone 15. de festiv. Virginis.

Non est in Mundo locus dignior utero Virginali, in quo Dei Filium Maria suscepit; nec in Cælis solio regali, quo Mariam Dei Filius sublimavit. S. Hieronymus serm. de Assumpt.

Quid nobilius Dei Matre? quid splendidius ea, quam splendor elegit? quid castius ea, quæ corpus sine corporis contagione generavit? S. Ambrosius de Virgin.

Digna fuit, ex qua Dei Filius nasceretur. Idem ibidem.

Invenisti gratiam apud Deum, Dei, & hominum pacem, mortis destructionem, vitæ reparationem, invenisti quod nemo ante potuit invenire. S. Bernardus homil. 3. super Missus est.

Bene Angelus ad Mariam Virginem mittitur, quia semper Angelis est cognata Virginitas. S. Hieronymus in sermone de Assumpt.

PARAGRAPHUS V.

Quid hauriri potest ex Theologia in hoc argumento.

Quid sit festivitas Annuntiationis, quid ejus antea, & quando fuerit instituta.

CUm felix nuncium, quod Gabriel Angelus attulit Sanctæ Virgini, apertissimum signum sit, & prima, ut ita dicam, epoca nostræ Religionis; Ecclesia omnia Mysteria, quæ in eo continentur, nomine Annuntiationis Deiparæ significat. Momentum ab æterno destinatum pro reconciliatione hominum cum Deo, ubi accessit, Gabriel Angelus, qui Danieli Prophetæ prædixerat Messiæ adventum, & Mortem, annos ante quadringentos, & qui sex ante menses missus fuerat ad Sacerdotem Zachariam, ut illi prænunciaret Nativitatem Præcursoris; hic, inquam, Angelus a Deo pariter missus fuit ad Virginem, cui Nomen Maria, de tribu Juda, & de regia progenie, quoniam erat ex familia David, ut nunciaret illi, ipsam electam fuisse, ut Incarnati Verbi Mater esset, atque ut ex ea consensum exquireret. En paucis verbis totum Annuntiationis Mysterium seorsim a Mysterio Incarnationis Verbi sumptum; quod Ecclesia celebrat eadem die, vel ut melius dicam, quæ duo Mysteria in unum dumtaxat conjungit.

Hæc igitur Festivitas sub nomine Annuntiationis Beatæ Virginis est ejusdem ferme antiquitatis, ac ipsa Ecclesia, & Sancti Augustini ævo celebratur eodem die, de quo creditur secundum antiquam, & venerabilem traditionem JESUM CHRISTUM fuisse conceptum, & Verbum æternum incarnatum. Decimum Toletanum Concilium habitum anno 656. hujus diei sollemnitatem vocat antonomastice; *festum Sanctæ Virginis Genitricis Dei, festivitas Matris.* Etenim quæ major celebrari potest festivitas in illius honorem, inquiunt Synodi illius Patres, quam Divini Verbi Incarnatio, cujus illa simul Mater evadit? Verumtamen cum Ecclesiæ luctus, & Salvatoris passio, in quod plerumque tempus incidit plerumque Annuntiatio, simul esse non posse videretur cum gaudio, & sollemnitate, quæ deret magnum hunc diem, Patres Concilii illum transtulerunt in tempus Adventus, quo totum fere officium est de Mysterio Incarnationis & Annuntiationis: sed cum sub nonum Ecclesiæ sæculum festivitas hæc in diem proprium fuerit restituta, omnes fere particulares Ecclesiæ sese conformarunt.

Licet Maria non potuerit proprie mereri esse Matrem Dei, tamen sese præparavit, & reddidit digniorem hac electione per Sanctitatem.

Hic sensus est omnium Ecclesiæ Patrum, Mariam, quin potuerit proprie mereri, ut divinum Verbum ex se carnem sumeret, potuisse tamen mutuo consensu inservire ad ineffabilis hujus Mysterii complementum; nam eo tempore quo adimplendum fuit, illa præparata fuit per interiores sensus, & per virtutes, quæ non solum eam dignam præbuerunt, sed solam dignam, quæ fieret Mater Redemptoris. Ideo Deus ipsam cumulaverat tot gratiis; ideo illam a peccato præservaverat; ideo a teneris unguiculis a Mundo secreverat; ideo illa sese in Templo præsentans seipsam Deo devoverat, quia ex tunc destinata fuerat, ut esset vivens Dei Templum, & Sanctuarium. Hæc omnia requirebantur, ut disponeretur maximo omnium Mysterio, maximo omnium beneficio, tum erga ipsam particulariter, cum generatim erga homines omnes.

Sanctitas Mariæ caussa fuit, propter quam Deus illam omnibus prætulit Mulieribus.

Cum Deus iniisset consilium semet communicandi homini per Verbi sui Incarnationem, & vellet hunc Altissimi Filium in Mundum venire nostra indutum carne, atque hominum esse similem nobis, & excepto peccato, perfecte similem; ideo quæsivit Virginem, quæ quatenus Mater cooperari posset ad magnum hoc consilium explendum; quæsivit, inquam, Virginem juxta cor suum, ut ex ea faceret Templum vivens, ubi novem integros menses erat habitatura plenitudo divinitatis. Oculos ille conjecit in Mariam, & Maria una inter Mulieres illi visa est in eo Sanctitatis gradu, quem requirebat. Hinc Sanctus Augustinus ait, elegit eam præ ceteris, & honoravit eam eminentia gratiarum omnium, qualis erat concipiendi Deum; quia sine dubio, & sine exceptione erat sanctissima, perfectissima, & humillima inter Domini ancillas.

Titulus Mediatricis, & Reparatricis hominum tribuitur qualitate Matris Dei.

Constat unum JESUM CHRISTUM Sanguine suo Mundum redemisse; sed nemo ignorat, Sanguinem hunc ab illo effusum formatum fuisse ex eadem Matris substantia, ideoque Mariam suppeditasse, obtulisse, dedisse pro nobis Sanguinem nostræ Redemptionis pretium. Maria nimis sua putat interesse nostram salutem, ut nullo habeat in discrimine nostrum interitum. Scit alioquin illa, nisi extitissent peccatores, qui salvarentur, se nunquam Salvatoris Matrem fuisse futuram; ideoque dici potest, se illis aliquo pacto debere suam Deiparæ dignitatem, & suam etiam beatitudinem; ideoque sua utitur potestate, atque auctoritate ad salutem nobis procurandam. Quænam ergo esse debet devotio nostra erga Dei Matrem, quæ simul est Mater nostra, quoniam per hoc vitam nostram procuravit?

Cum Dei Filius incarnari voluit, non habuit corpus perfectum quale fuit corpus Adæ, sed concipi voluit in Matris utero, & Matris egens.

Si Deus nostram assumpturus erat humanitatem secundum ideas, & rationis nostræ lumina, decentius, & dignius futurum fuisse videbatur divina Majestate, assumere corpus perfectum, quale fuit Adæ, potiusquam conciperetur in utero Mulieris, atque ita semetipsum omnibus subjicere infirmitatibus naturæ nostræ, vel saltem si nasci volebat non secus, ac alius quilibet homo; velut ille cujus Nativitas tot ante sæcula prædicta fuerat a Prophetis, exspectata a Patriarchis, a gentibus concupita, utpote qui futurus erat Salvator, & liberator Israel; quomodo inquam, Messias hic promissus in Scripturis, nasci vult ex Matre paupere, desponsata fabro, qui vere quidem non secus, ac sponsa ducebat originem ex domo David, sed qui eo paupertatis redactus erat, ut labore manuum suarum, & in sudore vultus sui victum sibi compararet? Quam longe differunt ab hominum judiciis judicia Dei! Quidquid dicere possumus de Consiliis Dei, hoc est, mentes nostras subjiciendas esse sub fidei obsequio, & credendum esse, quidquid nos docet, licet humana ratio aliter suadeat, & adorandum esse Mysterium, quod ipsi intelligere nequaquam possumus.

[illegible] ergo cum Apostolo; *O altitudo divitiarum Sapientiæ, & Scientiæ Dei; quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus.*

Cum Maria quæsivit ab Angelo: Quomodo hoc Mysterium adimplendum esset, non dubitavit de veritate verborū ejus; sed scire tantum voluit, quomodo id fieret. Lucæ 1.

Credendum non est Sanctissimam Virginem de fide dubitasse, cum ab Angelo quæsivit: *Quomodo fiet istud?* Maria nequaquam dubitavit de effectu promissionis sibi factæ; sed, Patres inquiunt, quæsivit de modo, quo in se Mysterium illud erat implendum. Sed si responsio hæc ad trutinam non ita diligenter revocanda esset, videretur Virgo præter propter eodem modo locuta fuisse, quo Zacharias, cum respondit Angelo: *Unde hoc sciam?* Sed Deus qui scrutator est cordium, videbat alterius quidem dubitationem, & fidem alterius. Ita Zachariæ infidelitas in arena pœnas dedit, & fides Sanctæ Virginis laudibus fuit celebrata; cum Elisabeth, cui revelatum fuerat, illam Matrem esse Domini, & Dei sui, Spiritus Sancti afflatu dixit illi: *Beata, quæ credidisti*; hoc enim verbum, Sanctus Gregorius ait, significat perfectionem fidei, cum qua Sancta Virgo credidit Archangeli verbo.

Ibidem.

Patres asserūt Mariam concepisse Verbum æternum peculiariter per humilitatem, ac obedientiā mandatis Dei.

Mariæ Virginitas non omnem illius felicitatem constituit, Sanctus enim Bernardus nos docet illam Domino suo acceptam fuisse, quia humilis erat; similiter Maternitas, quæ illam super homines, & Angelos extulit nequaquam propria fuit causa suæ felicitatis. Nam secundum Sancti Augustini mentem, Sancta Virgo beatior fuit, Verbum corde magis, quam ventre concipiens. Igitur in illius submissione potius, & conformitate cum Dei Consiliis tota illius felicitas invenitur, tota Sanctitas, ac tota animæ ejus tranquillitas. Si Angelus affert illi nuncium, quod adversari videtur Virginitati, quam voverat *turbata est*; sed ejus obedientia momento mulcet motus omnes, qui in ejus corde se extollunt: & per virtutem tranquillitatem adepta, haud hæsitanter Angelo dicit: *fiat mihi secundum Verbum tuum*; obedientia, cujus reliquum vitæ ipsius spatium perennis fuit praxis: admirabilis obedientia, per quam æque se mancipat voluntati Dei, qui illam exaltat, humiliat, mortificat, consolatur inhærentem nutibus Domini, omnibus momentis vitæ suæ.

Magnitudo, & excellentia divinæ Maternitatis, & similitudo Matris cum Patre æterno in productione Filii sui.

Annuntiationis Mysterium est Mysterium magnalium Mariæ, & ejusdem est fons; quia in hoc Mysterio fit Mater Dei. Deus licet Omnipotens meram creaturam ad sublimiorem gradum attollere non potest. Potest ille quidem, quidam Pater ait, facere Mundum præstantiorem illo, quem creavit, sed Matrem præstantiorem facere non potest Matre Dei. S. Ildephonsus in Cælo, & in ipsa Trinitate quærit ideas, quæ illius dignitatem ostendere possint. Quemadmodum æterna generatio prototypus est temporalis generationis JESU CHRISTI, similiter docet, Patris Æterni paternitatem esse prototypum Maternitatis Mariæ, & profecto ibi deprehendit quasdam similitudines, & quædam discrimina, quæ ex æquo cedant in gloriam ipsius. Pater Æternus solus gignit in sinu suo Filium ex propria substantia; & ita Verbum habet in æternitate sua Patrem sine Matre; Maria autem in tempore concipit sola eumdem Filium in utero suo ex propria substantia; & ita Verbum in temporali generatione Matrem habet sine Patre; sed Pater Æternus illum gignit taliter solus, ut nemo hujus gloriæ sit particeps; cum e contra Maria ita concipit Filium suum sola, ut Sponsum habeat Spiritum Sanctum, qui confert aliquid conceptioni hujus Filii, quin tamen Pater evadat.

Sequitur eadē collatio inter Patrem Æternum, & Mariam.

Pater Æternus in Trinitate gignit Filium suum contemplatus seipsum, & per fœcundam virtutem hujus contemplationis suæ producit Verbum, quod est imago sua substantialis, & quæ non est substantialiter distincta ab authographo; & Maria per contemplationem, quam per humilitatem suam facit in se concipit Filium eumdem: *humilitate concepit*, & illum concipit ad similitudinem suam; hoc tamen discriminis interest, quod Pater Æternus gignit Filium suum per contemplationem infinitarum perfectionum suarum, ideoque illum gignit infinite perfectum, sibi similem, & in omnibus parem: e contra, quia Maria concipit hunc eumdem Filium in tempore per contemplationem suæ humilitatis, & nihili sui: *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ*; Concipit Deum humilem, Deum omnibus magnalibus suis destitutum, Deum denique conformem iis affectionibus, in quibus invenitur Cor humile Mariæ, cum ait: *Ecce Ancilla Domini*, existimans se satis honoratam qualitate ancillæ Domini, cum Mater illius vocabatur.

Pater Æternus omnia creavit per Verbum, & Maria per idem Verbum omnia reparavit.

Pater Æternus in Trinitate per Verbum omnia produxit, & per illum nomen Creatoris recepit. Ita Maria in Incarnatione reparat omnia per hoc idem Verbum quod concipit, & quod illi tribuit qualitatem Redemptoris Mundi perditi; & ita sicut Mundi creatio fuit effectus virtutis unius *fiat*, quod manavit ex ore Dei; Mundi reparatio effectus est alterius *fiat*, quod ex ore Virginis emanavit. Pater Æternus per actum Intellectus sui generat Verbum, quo creat universa; & Maria concipit hoc Verbum, per quod reparat omnia per liberum suæ voluntatis consensum; & per hoc permanens Mater Dei, fit hominum Mater, Corredemptrix eorum, & causa eorum salutis. Quænam gloria pro Maria! Mera creatura potest ne majorem nancisci? Totam hanc debet humilitati suæ: ideo super meras creaturas omnes attollitur, quia fuit omnium humillima.

Sancta Virgo tantum exaltata fuit, quantum sese humiliavit secundum illud effatum, quod Salvator ipse proposuit.

Consideratio admodum insignis, & peculiaris est, eodem tempore, quo Sancta Virgo facta est creaturarum omnium maxima, ipsam se minimam, & abjectissimam fuisse professam, atque tali pacto semet humiliantem, majorem, sublimioremque evasisse. Ejus magnitudo coruscat in sublimitate dignitatis hujus Deiparæ, quæ maxima est, ad quam mera attolli valeat creatura. Ejus humilitas nitet in eo quod se fatetur ancillam, quod officium est abjectissimum, & nonnisi personam decet servilis, & abjectæ conditionis. Sancti Patres, atque Theologi docent, & unanimi consensu prædicant humilitatem hanc promeruisse, ut supra omnes creaturas exaltaretur, secundum regulam, & mensuram, quam nobis tradidit Salvator; hominem videlicet, quo magis se exaltat, eo magis humiliari, & quo magis se humiliat, eo magis exaltari. Sancta autem Virgo sese eo usque humiliavit, ut maximam promerita fuerit elevationem post Deum. Quamobrem in Cælum elevata est super omnes Angelorum choros, & in terra exaltanda est omnibus iis modis, quibus illam homines possunt exaltare. Hi autem modi ad tres rediguntur, qui sub hyperduliæ nomine continentur, quod cultum significat illi debitum supra omnes Sanctos; primus quidem concipiendo sublimem ideam excellentiæ meritorum ejus; alter amando illius magnalia, ea suscipiendo, laudando, & illis gaudendo: denique vero illi cultum, operam, & obsequium præstando. Hac ratione ab hominibus exaltatur, & per humilitatem suam exaltari meretur.

Quomodo possumus participes fieri felicitatis Mariæ secundum promissionem Filii Dei.

Quamvis teneamur considerare eminentem Deiparæ dignitatem, tamquam fontem omnium aliarum gratiarum, quæ Sanctæ Virgini concessæ fuerunt; fatendum est tamen illam non esse maximam omnium, & Mariam beatiorem fuisse eo quod JESUM CHRISTUM amaverit, quam quod illum conceperit, atque pepererit. Benedicta est inter Mulieres, & supra reliquas creaturas; non ideo solum, quia Dei Mater est; sed quia cum electa fuerit, ut esset Dei Mater, accepit gratiæ affluentiam parem sublimi statui, ad quem erat destinata; ita ut secundum testimonium Sanctorum Patrum beatior sit propter Sanctitatem suam, quam propter dignitatem. Ne queramur ergo quasi ad neutrum hoc bonum anhelare nobis non liceat; licet enim nobis ad alterutrum contendere; vel potius benedicamus Salvatoris magnificentiam, qui non dedignatur nos participes facere utriusque, & nobis secundum spiritum privilegium concedere, quod Maria etiam secundum carnem assecuta est; quandoquidem facientibus voluntatem Patris sui pollicetur illos futuros esse sublimis hujus affinitatis consortes, & quicumque JESUM CHRISTUM conceperit corde, posse etiam per optima consilia, & exempla, in corde proximi sui illum parere.

Gratiæ, quam recepit Maria par erat officio, ad quod illam destinaverat Deus; & huic innititur plenitudo gratiæ de qua loquitur Angelus, gratia plena.

Docet S. Thomas, Deum singulis suas præparare gratias juxta illud munus, quod singulis destinavit: *Unicuique datur gratia secundum id, ad quod eligitur*. Huic effato innititur plenitudo hæc, quam Patres in Maria admirantur: Quia Maria destinata fuit, ut esset Mater Dei, S. Cyprianus ait, cum simul esse deberet Mater, & Virgo: quatenus Virgo gratiam habuit copiosissimam, & tamquam Mater habere debuit gratiam non minorem; quia Maria destinata fuit, ut esset Mater Dei, Sanctus Augustinus ait, cum deberet esse omnino sancta, habere debuit gratiam, qua fieret victrix de peccato; & quia electa fuit, ut Mater esset Salvatoris, Sanctus Bernardus inquit, deberetque esse illi coadjutrix in opere salutis nostræ, & rivulus, per quem omnes manarent illius gratiæ, debuit quodammodo particeps fieri plenitudinis ejus.

Patres, ac Interpretes quærunt, cuinam innixa principio Dei Mater posset quærere ex Angelo: *Quomodo fiet istud?* Calvinus tenet illam de Mysterii veritate dubitasse; sed impius est.

Difficultates explicandæ circa interrogationem, quam Maria fecit ad Angelum. Lucæ 1.

Procul aberat beata Virgo a dubitatione de Mysterii hujus veritate; namque Spiritus Sanctus testatur gloriosum illi fuisse credere, & Mysterium ipsum per fidem illius adimpletum fuisse: *Beata, quæ credidisti; quia perficientur in te, quæ dicta sunt tibi a Domino*. Patres uno ore dicunt Matrem Dei veritam fuisse, se Matrem fieri non posse sine Virginitatis jactura; cum mallet, Sanctus Anselmus ait, si optio ipsi permitteretur, carere Maternitatis honore, quam Virginitatis gloriam amittere: *Virgo esse maluit, quam Mater*. Quæ responsio optimo innititur fundamento, quandoquidem Dei Mater Angelo rationem attulit, votum suæ Virginitatis: *Quomodo fiet istud*,

quo-

quoniam virum non cognosco? Et tamen non omnem aufert difficultatem; tandem enim inquiunt Theologi, verisimile ne est, Mariam nondum scivisse, Messiæ Matrem Virginem esse debere? Prophetarum luminibus illustrata, in Sacris Scripturis erudita, quæ a teneris unguiculis illius fuerant occupatio, poterat ne ignorare, scriptum esse, Virginem pariturum, & hoc signum esse adventus Messiæ? Cur ergo cautata est se Virginem esse? Nemo hac in re melius Alberto Magno locutus est, cum ait, universum Beatæ Virginis Sermonem, quem huc usque habuit, neque dubitationem fuisse neque ignorantiam, sed sapientissimam dispensationem, ut loquitur Theologia, qua voluit præbere nobis ampliorem explanationem Veritatis ejus, quæ futura erat fundamentum Religionis nostræ, & exemplum magis authenticum rectitudinis ad Christianorum regimen necessariæ.

Explanatio verborum Angeli asserentis ipsā invenisse gratiam coram Deo, eamque salutantis ut quam plenam gratia.

Prima laus, quam Nuntius Cælestis Sanctæ Virgini tribuit, in his verbis consistit: *Gratia plena*, quibus non solum eam certam facere studet, ipsam Deo acceptam esse; verum etiam nobis detegit, quam ob causam illi placuerit. Quemadmodum gratia illam reddidit divinæ acceptam Majestati, gratiam considerare possumus tamquam, secundum nominis rigorem, a justitia distinctam, & in hoc sensu gratia favor est, vel tamquam oppositam naturæ, peccato, & in hoc sensu, si gratia non est sanctitas ipsa, semper est donum Dei Sanctificationi nostræ destinatum. Duplici hac ratione per gratiam Sancta Virgo visa est in oculis Dei digna obtutu ejus, & amore. Prævenit illam Deus per gratiam, & per favorem, illa per se a peccato præservari, & ex nihilo educi non potuit, ex mera Dei liberalitate hæc magnifica dona, hæc valida subsidia, has miraculosas recepit gratias, quæ illam evexerunt supra omnes meras creaturas, & posuerunt etiam fundamenta spiritalis ædificii sui in altissimis montium jugis, videlicet in altiori fastigio perfectionis, quæ omnium Angelorum, atque Sanctorum Sanctitatem excedit. Sed illa huic gratiæ respondit tanta cum fidelitate, ut vere dici possit, nunquam in illa gratiam vacuam fuisse, & inutilem: recepit illam cum animi grati sensu, unde recepit incrementa, quæ spirituum nostrorum infirmitas satis intelligere non potest; servavit illam omni sedulitate, quæ rei infinite pretiosæ haberi potest maxima, & procul dubio gratiam tanti fecit, quanti Salomon ipsam Sapientiam, quam omnibus terræ thesauris, omnibusque terræ bonis censuit præferendam.

Quomodo Sancta Virgo sit vere Mater Dei.
In Conc. Eph.

Profecto Sancta Virgo non genuit divinitatem; verumtamen non ideo minus Dei Mater est. Nam ut Sanctus Cyrillus in Ephesino Concilio probavit, si aliæ feminæ, quæ filiorum suorum animas non producunt, non ideo tamen cessant veras esse Matres producendo corpus, in quod Deus infundit animam rationabilem: cur Maria suppeditans de substantia sua corpus, cui Deus hypostatice conjunctus est, non erit illa vere Mater, quamvis non potuerit, & non genuerit divinitatem? Ita Pater alius addidit, JESUS CHRISTUS Homo, & Deus in te conceptus fuit, Sancta Virgo, ex te natus est hic Filius, quamvis fuerit ante te, *in te, ut ei placuit illapsus*, ex utero tuo *ex te, ut voluit egressus ante te sine teste, sine modio, ex Patre genitus est*.

Proclus or. 4 de Nat Dom.

De quo merito docuerint patres, qui dixerunt Mariam meruisse eligi in Matrē Dei.

Non Sancta Virgo, neque alia mera creatura mereri potuit de condigno, ut Dei Mater eligeretur, ita cum Angelus nuntiavit Mariæ magnum Incarnationis Verbi Mysterium, dicere oblitus non est: *Invenisti gratiam apud Deum*. Idem enim est ac si dixisset: Si Deus in te vult Carnem assumere, nulla ipse ad id necessitate tenetur; neque ulla impellitur causa, mera, & gratuita misericordia ductus hoc init Consilium, quod nulla creatura quantumvis perfectissima, tantum mereri posset bensicium. Tamen Patres, atque Theologi sentiunt, cum Deus elegisset Matrem Filii sui futuram, ipsam [illegible] promotam fuisse per eminentes Virtutes, quas exercuit, ut in se Consilium illud adimpleretur. Theologi quidam dixerunt, illam hoc non sine quadam justitiæ specie & præmeritum de condigno fuisse promeritam, sicut actus ac Sanctorum actiones merentur gloriæ præmium, sed alii probabilius judicant, sufficere tantum adfuisse proportionem inter dispositiones hujus Virginis Sanctæ, & dignitatem Matris Dei, ut multis aliis, quæ ordinis est sublimioris, debita fuerit Creaturæ, tamquam merces æquissima. Ego vero illis facilius subscripsero, qui tenent hanc illi datam fuisse per meritum de congruo, uti loquuntur, ut ut Deus Matrem filii electurus aliqua ratione hanc ceteris præferre debeeret.

Deiparæ dignitas habet aliquid infinitum.
S. Thom. 1. p. quæst. 25.

Communis Theologorum cum Sancto Thoma sententia est, Deiparæ dignitatem esse quodammodo infinitam, & humanæ menti incomprehensibilem; quia pro termino habet Deum, quem necessario respicit atque complectitur. Qui enim Matrem dicit, dicit Filium, & qui dicit Matrem Dei, necessario dicit Filium qui Deus est. Duæ istæ rationes sunt inseparabiles, & altera sine altera concipi nequaquam potest.

Quamobrem cum nulla sit creata mens, quæ comprehendere valeat dignitatem Filii Dei, ita nulla quoque est, quæ Matris ejusdem comprehendere valeat dignitatem. Sanctus Gregorius hac utitur regula & mensura: Ad cognoscendam incomparabilis hujus Virginis celsitudinem, concipe, ait, quid sit Dei Filius, & concipies, quid sit Mater ejus. Alterius excellentia adducet ad alterius excellentiam intelligendam. Si dixeris alterutram infinitam esse, ego id de altera quoque fatebor.

S. Greg. in lib. 1. Regum.

Major, & arctior affinitas quam Creatura contrahere valeat cum Deo, ea est Mariæ cum divino Verbo, quod peperit, namque ut Philosophus docet, Mater, & Filius unam dumtaxat habent carnem, & eamdem substantiam. Hinc fit inter illos perfectam justitiam inveniri non posse; nam justitia locum habere non potest nisi inter duos, cum homo sibimet ipsi jus dicere nequeat. Sanctus Augustinus hoc eodem utitur argumento probaturus Mariam esse unum, & idem cum Filio suo: nam postquam admirabilia hæc protulit verba: *Caro CHRISTI, caro est Mariæ*, concludit vi Nativitatis, quam illi præbuit, ipsam cum illo unum, & idem facere. *Ipsa specialis Nativitas unum efficit Matrem, & Filium*. Qua in re Cardinalis Petrus Damianus ostendit Deum esse triplici modo in omnibus Sanctis suis per naturam, per gratiam, & per gloriam; hæc illius verba sunt; sed ipsum quarto modo esse ait in Virgine, scilicet per identitatem naturæ, Inquit enim Filium, & Matrem non componere quodammodo nisi corpus unum, unam substantiam, unamque personam: *Quarto modo inest Mariæ, quia idem est cum illa*. Hæc sententia cedit in maximum Mariæ honorem, potissimum vero si credimus, quod Sanctus Augustinus docet, Filium Dei nihil unquam amisisse de substantia quam recepit a Matre, eamque integram in Cælo servare; & Sanctus Thomas addit, quod multo magis Virginis gloriam commendat: dicit enim, donec filius est adhuc in utero Matris, non esse omnino ab illa separatum; sed partem illius esse per quemdam naturæ nexum, sicut fructus ab arbore pendens pars arboris esse censetur. Quomodocumque id sit, extra dubium est concipi nequaquam posse majorem unionem post illam Incarnationis Filii Dei, quam illam Matris cum Filio suo, quamobrem Albertus Magnus dixit, Sanctam Virginem non potuisse cum Deo arctius conjungi, nisi Deus fieret.

Arcta affinitas Mariæ cum Filio Dei, quatenus Mater Filius.

Nulla est Creatura, Sanctus Thomas ait, quæ propius divinitatem attingat, quam Sancta Virgo, & ratio est, aliquid eo nobilius, & perfectius esse, quo magis adhæret principio nobilitatis, & Sanctitatis, atque perfectionis, quod Deus est: & sicuti nihil concipi potest propius filio Matre sua, & illa propius [illegible], quem ipsum sine patre concepit, dicendum est hoc [illegible] esse tradus, quod [illegible] possit cum Deo. Ita Sanctus Bonaventura, qui ab hac non abhorret sententia, non dubitat affirmare, qualitatem Matris Dei extremum esse conatum divinæ potentiæ, ideoque infinitam esse; quandoquidem aliquo modo exhaurit Dei potentiam. Hoc ipsum innuere voluit Angelus, cum Virgini dixit futurum esse, ut Virtus Altissimi obumbraret illam; etenim Sanctus Thomas hoc in sensu illa explicat verba: quælibet potentia suam habet sphæram, quæ terminus est, & major suæ operationis extensio, & Virtus est postremus effectus potentiæ. Ita Angelus dicens, Mysterium hoc futurum opus Virtutis Dei, significat Deum ad id vim omnem adhibiturum, atque ut Sancta Virgo loquitur, *Fecit potentiam in brachio suo*.

Nemo propius accedit ad divinitatem quā Maria.
S. Th. p. 1. q. 105. a. 4. ad 4.

Sanctus Thom. opusc. 11. c. 3.

Luc. 1.

Neque dicendum est hanc Deiparæ qualitatem esse aliquid mere externum, minime inhærens illi, quæ hoc Nomine appellatur; Doctrinam hanc refellit eruditus quidam Theologus, & ostendit dignitatem hanc esse propriam, & intimam Sanctæ Virginis, sive physice spectetur tamquam relatio ad Filium suum, quæ habet in illa suum principium, & fundamentum; sive consideretur moraliter tamquam regia dignitas personæ Regis adhærens. Addit hanc esse discrimen gratiæ [illegible] sanctificantis justos, & ordinis superioris, quæ ad id postulat cultum peculiarem. Hinc arguo nullum esse titulum honoris excogitabilem, qui Matri non conveniat, modo non sit latriæ cultus, & illam mereri quodammodo cultum infinitum, quoniam dignitas ejus est quodammodo infinita, & honor dimetitur ex qualitate personæ, quæ honoratur. Hæc ratio est propter quam Sancti Patres dixerunt, unum esse Deum, qui illam meritis laudibus celebrare possit, unus enim ille cognoscit eam, & intelligit eminentem dignitatem ejus: *Quam Dei tantum est pro dignitate laudare*.

Qualitas Deiparæ intima est Mariæ, & personæ ejus cohærens.
Suarez 1. p. disp. 1. sect. 2.

Dicere possumus Mulierem in se non esse commendabiliorem, eo quod magnum aliquem Regem in lucem ediderit: hoc non affert ullum virtutis augmentum, nullamque in illa perfectionem: & hic fluxus est honor, qui vel illius, vel illa, quem genuit, decessu dilabitur. Sed Deiparæ dignitas est Virginis Magnitudo, est illius Sanctificatio; est gratia, qua super Sanctos attollitur, ideoque in sua

S. Andreas Cret. orat. de Dormit. Virg. Mariæ dignitas ponit in Maria perfectionem quæ [illegible] sanctitatis.

Matris Dei dignitate consideranda est non secus ac Justi omnes in qualitate filiorum Dei, Fideles autem non solum vocantur Filii Dei, & hæc prærogativa non consistit in sola voluntate, quam habet Deus dandi nobis Filium suum, quin aliquid in nobis constituat. Quapropter si dicere cogimur, dignitatem filiorum Dei, quam adoptionis gratia illis impertit, esse inhærentem, atque constantem, negare non possumus cum aliqua rationis specie, dignitatem, & gratiam Matris Dei aliquid esse permanens & reale: sed potius, cum Mariam arctiori vinculo Deo conjunctam teneat, facere quoque in hac rara Creatura sanctam, divinamque impressionem.

Maria semper egit tamquam Dei Mater, quemadmodum homo agebat quatenus Homo-Deus.

Non deest quædam similitudo inter actiones Mariæ quatenus Matris Dei, & illas Salvatoris, quatenus Dei-hominis: Cum enim JESUS sit fons, & plenitudo gratiæ, immo etiam gratia incarnata & secundum humanitatem suam ita repletus sit gratia hac substantiali, ut semper egerit in hoc ordine, quin inde egredi posset ne ad unum quidem momentum, neque ad unum quidem motum, quemadmodum ille de se ipso testatur: *Non possum facere quicquam a me ipso*; ita Maria taliter possessa fuit a gratia Matris Dei, ut semper in hoc ordine fuerit operata, quin inde unquam egrederetur; & sicuti omnes actiones, & affectiones JESU fuerunt humanitus divinæ, omnes Virginis actiones fuerunt congruæ gratiæ illius, a qua suam mutuabantur originem; & denique sicut omnes actiones, & affectiones Salvatoris fuerunt dignitatis, & divinæ Virtutis, & minori in pretio esse non potuerunt; Virginis actiones semper exæquarunt meritis, & gratiam, qua repleta erat animi illius, & operationem Dei, qui illam ad eas perficiendas applicabat.

De gratiis, & prærogativis Mariæ judicium nobis ferendum est secundum ea Consilia quæ Deus habuit de illa.

Principium secundum quod nobis ferendum est judicium de alicujus præeminentiis, & prærogativis, est videre intentiones, quas Deus habuit de illis: verum quænam fuerint cogitationes, atque intentiones Dei ab æterno de Sancta Virgine; ut certum feramus judicium, videndi sunt nexus illi, quos habuit cum JESU CHRISTO Filio suo; tandem enim magnum Dei Consilium ab æterno susceptum fuit Verbi Incarnatio, & JESUS CHRISTUS a Deo electus, ut esset hominum Salvator, id est quod a Sancto quodam Patre *Negotium sæculorum omnium* vocatur; quia hæc fuit cogitatio, & desiderium sæculorum, quæ præcesserunt, & felicitas eorum: quæ consequuntur. Ad implendum igitur hoc adeo sublime Consilium, quale illud est Incarnationis, quin loquamur de Spiritu sancto, qui magnum hoc Mysterium operatus est, dicere possumus duas esse personas, quæ ingrediuntur in formatione hujus hominis Dei; quamvis pressius loquendo, una tantum æterni Verbi persona, quæ sola cum natura humana conjungitur, formet Ideam, & conceptum Incarnationis, & hominis-Dei: nihilominus cum Dei Consilium esset faciendi Filium suum non hominem solum, & Filium hominis, & Virginis, voluit etiam, ut Sancta hæc Mariæ persona ingrederetur in decretum Incarnationis, quæ in temporum plenitudine erat adimplenda, & sicuti ille naturam creatam attollebat ad excelsius punctum communicationis, quam hæc natura poterat habere cum Ente increato, quale est facere hominem Deum, volebat etiam facere in Sancta Virgine unionem sublimiorem, ad quam ascendere valeat creata persona cum Deo suo, & quæ in eo sita erat, ut ex hac creata persona fieret Mater Dei.

Maria est veluti centrum benedictionis, ad quod tendebant omnes Sancti Legis novæ, & antiquæ & ad quod rationem habuere.

Mariam, ex quo declarata fuit Dei Mater, habere debemus tamquam sacrum objectum, quod omnia sæcula contemplantur, ac reverentur, tamquam centrum benedictionis Legis antiquæ, & novæ, utpote illam, ad quam tendebant veteres Patriarchæ per fœcunditatem innixam Consilio Dei, atque illam, ad quam pertinent Christiani per privilegium, quo gaudent, tamquam filii Dei. Et fateri debemus, sicuti antiqui non pervenerunt modo suo ad JESUM CHRISTUM, nisi per Mariam Sanctissimam illius Matrem, nos quoque modulo nostro ad illum pervenire posse per peculiarem ordinationem ab illius divina Maternitate; quia non futuri sumus Filii Dei, nisi quatenus incorporati humanitate, quam illa dedit Unigenito suo; & Veritas hæc esse debet fundamentalis ad vincendam indissolubili vinculo devotionem nostram erga Matrem cum illa JESU, & ad nos devovendos in omnem æternitatem Filio simul, & Matri.

Rationes propter quas exspectavit Deus Mariæ consensum ad Incarnationem Verbi, cujus hujus fieret Mater.

Cur voluit Deus expectare Virginis consensum pro Filii sui Incarnatione? Poterat ille procul dubio facere illam Matrem suam, quin ejus voluntatem exquireret; quemadmodum olim primam formavit Mulierem ex latere Adam, quin hic quicquam huic productioni conferret, sed immisit illi soporem extaticum, in quo Deus opus illud operatus est. Ita operari poterat Incarnationem Verbi in Mariæ utero, quin penderet ab illius voluntate. Sed Theologi optimas afferunt rationes propter quas Deus ita cum Domina nostra se gesserit. 1. Sicuti dæmon homines perdiderat Mulieris consensu impetrato, quæ nimis credula verbis illius, Adam ipsum in rebellionis societatem pellexerat; Deus ut illos redimeret, petit, & impetrat Virginis assensum, quæ docilis voci ejus, ejusque obediens Voluntas, attraxit in castum pectus suum secundum Adam prioris Salvatorem, & Reparatorem. 2. Incarnatio Verbi Spiritualis erat affinitas naturæ humanæ cum Verbo Dei; sed omnis affinitas, & conjugium consistit essentialiter in partium consensu; & Sancta Virgo tunc ea in occasione repræsentabat universam humanam naturam, oportebat igitur, ut suum præberet assensum nomine naturæ totius. Rationem hanc adfert Sanctus Thomas. *Expectabatur Consensus Virginis loco totius humanæ naturæ.* Sed ratio potissima desumitur ex gloria Dominæ Nostræ, ut hæc Mariæ dignitas eo illi esset gloriosior, quod conferebat illi assensum suum, & aliquo modo in illa situm erat efficere, ut Mundus redimeretur. Opus igitur fuit, ut illa contulerit ad Filii sui formationem non solum per corporis sui fœcunditatem, verum etiam per animæ suæ libertatem. Ita ut cum Deus absoluto decreto Mariam Matrem JESU facere statuerit, nihilominus in hoc exequendo Consilio voluerit ipsam propter majorem sui nominis gloriam assensum præstare; ideoque, dicit Sanctus Ambrosius, misit ad illam Angelum, qui per hanc legationem mentem ejus disponeret.

3. p. q. 30. art. 1.

Cujus meriti fuerit Mariæ assensus verbis Angeli præstitus.

S. Bernard. In ser. 15 de festo Virg.

Hic unus consensus, quem Maria præstitit Angeli verbis, cum Virtutibus, quæ illum comitatæ sunt, adeo excellens fuit ex se, ut ex Sancti Bernardini sententia Maria hoc uno actu meruerit plus quam omnes homines & omnes Angeli simul omnibus præstantissimis actionibus suis. Hujus autem consensus præstantia desumi potest vel a Virtutibus, quæ illum comitatæ sunt, vel a difficultate, qua illum præstitit. Profecto videntur Virtutes omnes collectæ fuisse in solo eo momento quo deliberavit. Ibi prudentia omnia sua lumina adhibuit ad Angeli propositionem excutiendam: *Quomodo fiet istud?* Ibi fides omnem suam exercuit vim, ut crederet Mysterium, quod, ut Sanctus Ambrosius ait, est contra legem naturæ, contra consuetudinem, contra pudorem. *Quid tam inauditum, quam Virgo fit prægnans contra naturam, contra consuetudinem, contra pudorem.* Ibi suas submissiones exercuit obedientia: *Ecce Ancilla Domini.* Ibi fortitudo suas vires impendit: *Fiat mihi secundum Verbum tuum.* Præterea consensus hic eo præstantior est, quo difficilior; neque enim ignorabat, cuinam rei se subjiceret per consensum hunc, sciens, quid Prophetæ prædixissent de laboribus, & passionibus Messiæ hujus, quarum particeps erat futura.

Sancta Virgo in Incarnationis suæ momento saltem confusam habuit Mysteriorum cognitionem quæ ad Filium suum pertinebant.

Communis est Theologorum sententia Dominam nostram in ipso Incarnationis momento generalem habuisse ideam, & confusam cognitionem omnium Mysteriorum Filii sui, & singulariter Passionis ejusdem; cognitionem quam ex Scripturis hausisse poterat, in quibus perquam bene versatam fuisse, non licet ambigere. Unde facile judicare poterit illum, cujus Conceptio sibi nuntiabatur ab Angelo, eumdem esse ac illum, de quo loquebantur Prophetæ in Oraculis suis. Si igitur assensum præbuit, ut Mater Dei fieret hac conditione proposita, videndi illum exagitatum, calumniis obrutum, habitum tamquam mortalium omnium nequissimum; si se offert his omnibus, quæ præcipere divinæ placuerit Providentiæ, licet ardua, atque molesta, nonne dicendum est, ab ea factum fuisse eximium usum, quem facere poterat, suæ libertatis?

Debitores sumus Mariæ omnium bonorum, quæ habituri sumus, quia illi JESUM CHRISTUM debemus.

Cum Beatissima Virgo fuerit Mater Salvatoris, & hoc esse meruerit eo, quo dictum est, modo, sequitur nos illi debere quidquid JESU CHRISTO debemus: quandoquidem debemus illi ipsum JESUM CHRISTUM, & propter illum Sanctus Joannes Damascenus Virginem vocat *Copiosum fontem Benedictionum*. Chrysippus Presbyter Jerosolymitanus, *omnium bonorum radicem*, Albertus Magnus, *Caussam omnium bonorum*, Doctus Idiota, *omne bonum*, & Sanctus Epiphanius oblectatus est, ostendere oppositionem, quæ est inter Evam primam Mulierem, quæ omnium hujus Mundi malorum extit caussa, & Mariam, quæ fons est, & caussa omnium bonorum; & mirum est videre quomodo Patres omnes in hanc sententiam conspirent.

Duo magni effectus quos produxit consensus Mariæ, videlicet Incarnatio Salvatoris, & divina Maternitas.

Duo magni, & admirabiles effectus assensus, quem Maria præbuit verbis, quæ dixit Angelus illi, Dei Numine, fuerunt hinc quidem productio JESU CHRISTI Dei, & hominis simul eximii hujus operis omnipotentiæ Dei; inde vero sublimis, & incomparabilis dignitas Matris Dei; quoniam tribuens assensum per illud verbum *fiat*, quod protulit, quatenus Mater concepit Filium Dei; ita ut eodem momento, quo protulit hoc Verbum, purissima pars Sanguinis ejus miraculose confluxerit in locum destinatum ad productionem pretiosi hujus Corporis, quod in instanti formatum est; eodemque momento creata fuit anima JESU CHRISTI, & infusa in corpus hoc; & adorabilis Verbi persona sibi vindicavit, sibique hypostatice conjunxit Corpus hoc, & hanc animam, ita ut nunquam subsisterint, nisi per subsistentiam,

& per-

& perfonalitatem Verbi, ita ut poft ineffabilem unionem hanc, Corpus hoc fuerit Corpus Dei, & hæc anima, anima Dei, & hæc Virgo permanens Virgo conceperit hoc Corpus, & cooperata fuerit ad unionem animæ cum corpore, & vere Dei Mater extiterit. Quatenus talis ingreffa eft in focietatem cum Patre Æterno, quoniam facta eft Mater illius, cujus ille Pater eft.

Qualitas Matris Dei omni tempore, & ab omnibus fidelibus in honore habita. Luc. 1.

Qualitas Matris Dei in Beata Virgine, recognita fuit antequam illa Verbum Incarnatum peperit; Etenim Mater Sancti Joannis Baptiftæ divino afflata Spiritu, recipiens domi fuæ Mariam, illam appellat Matrem Domini fui, & Dei fui: *Unde hoc mihi, ut Mater Domini mei veniat ad me?* Et deinceps Ecclefia fervavit illi pulcherrimum hoc nomen Deiparæ, & in Ephefino Concilio anathemate perculit impium Neftorium, qui eo infolentiæ evaferat, ut illi auguftam hanc dignitatem vellet in dubium vocare. Sed fuit femper Patrum, Doctorumque omnium Sententiam, divinam hanc Maternitatem, cum ornatibus qui decent illam, effe generale principium gratiarum omnium, omnium privilegiorum, & prærogativarum, quas valeat Deus in ordine Sapientiæ fuæ communicare meræ creaturæ.

Ad invictè probandam Deiparæ qualitatem, cujus Maria poffeffionem obtinuit, fufficiunt Angeli verba Luc. 1.

Cum qualitas Matris Dei fit fundamentum omnium Magnalium Sanctæ Virginis, & Magnum illud principium, cui innititur devotio, & cultus, qui debetur illi, ne falfo laboraremus principio, neceffe effet id folide conftituere. Sed cur aliis opus eft argumentis ad id probandum præter verba Archangeli, qui miffus fuit ad nuntiandum illi Incarnationis Myfterium. Legationis enim munere fungens, noffe debebat Myfterium, quod enuntiabat, & quinam effet infans a Virgine concipiendus; & hujus cognitionem tradere juffus erat. Hæc autem verba funt Legationis fuæ: *Spiritus fanctus fupervenies in te, & Virtus Altiffimi obumbrabit tibi, ideoque & quod nafcetur ex te fanctum, vocabitur Filius Dei.* Hæ tres funt perfonæ, quæ in his Angeli verbis memorantur. Pater, cujus Virtus fœcundam efficere debet Virginem. Spiritus fanctus, qui in illam debet defcendere, Filius æternus, qui ex illa debet oriri. Hic autem Filius non eft homo merus, fed *Filius Dei, & Filius Altiffimi*; hoc nomine illum nuncupat Angelus, & confequenter ejufdem eft naturæ cum Patre: hic non eft Filius adoptivus; quia qualitas illa ad omnes pertinet juftos, & unus tantum JESUS CHRISTUS eft Filius Altiffimi. Ita Filius Dei, & Filius Mariæ non funt duo Filii diverfi, fed Filius idem æternum genitus a Patre, & in tempore a Matre. Quare mihi videtur ita argumentari poffe: Si Maria non eft Mater Dei, dicere oportet, aut illam non effe Matrem JESU CHRISTI, aut JESUM CHRISTUM non effe Deum, quæ duæ funt blafphemiæ, quæ nifi ex Judæi, vel Ethnici ore poffunt proficifci. Quod fi Mater Dei eft, cur præclarum hoc nomen, & dignitas hæc illi negatur?

Non autem hoc in loco impugnare aggredior omnes Hæreticos, qui eripere voluerant gloriofum hunc titulum Deiparæ, Virgini Sanctæ, neque in moleftiam eorum enumerationem defcendere, generatim duntaxat dico, omnes Filii Dei inimicos, fuiffe etiam inimicos Matris illius, & quicumque negaverunt JESUM CHRISTUM effe Deum, & hominem, negaffe etiam Mariam effe Matrem Dei. Nonnullos refert Tertullianus in libro quem edidit de JESU CHRISTI Carne: Valentinus, ut alii, ex privilegio quod fibi vendicant Hæretici, libertatem fibi ufurpavit dicendi Carnem JESU CHRISTI fuiffe Spiritualem. Hebion, illum merum hominem agnofcit ex femine David ortum, non autem Filium Dei. Marcion Veritatis ille inimicus, ne fateatur JESUM CHRISTUM veram habuiffe Carnem, negat illum ex Maria natum effe. Apelles illi quidem tribuit Carnem, quam de Cælo attulit, non autem illam cum qua natus eft. His inimicis JESU CHRISTI, & Mariæ fubnectendi funt Manichæi, Ariani, Socinianis, & generatim omnes illi, qui negaverunt JESUM CHRISTUM effe aut Verum hominem, aut Verum Deum, confequenter enim Mariam Dei Matrem effe negarunt.

PARAGRAPHUS VI.

Delecta ex Afceticis, nuper fque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Quæ in hoc Myfterio [illegible]

QUot inaudita, & admirabilia in hoc uno Myfterio Miracula! Angelus de Cælo defcendit: hic unus ex principibus beatorum Spirituum, qui ftant ante thronum Dei, Nuntius ad Virginem mittitur. Agitur de Salvatore hominibus dando, tota adorabilis Trinitas in magni hujus operis partem accedit. Pater offert Filium fuum, Filius offert fe ipfum, & Spiritus fanctus per omnipotentem Virtutem fuam debet cooperari. Cælum tamen quærit a Maria confenfum, quæ illum tribuit, modo hoc impleatur Myfte-

Houdry Bibl. Conc. Theol. de Myfter. Tom. II.

rium, fine Virginalis fuæ puritatis jactura; & fane adimpletur eo modo, quo illa defiderat. O prodigia, o Miracula! Filius Dei fit homo in caftis Mariæ vifceribus, quin ceffet Deus effe; & Maria fit Dei Mater, quin ceffet effe Virgo. *Pater le Valois tomo 4. operum Afceticorum; fermone tertio de Mariæ Virginis Annuntiatione.*

Quam efficax & potens fuit verbum quod protulit Virgo præbens confenfum fuum.

Ecce Ancilla Domini, fiat mihi fecundum verbum tuum; dixit Virgo Angelo Myfterium Incarnationis fuæ nuntianti. Quam admirabile hoc verbum eft, quam potens, quam imperiofum! Quantumvis egrediatur ore modeftiffimo, & ex corde, quo nullum fuit unquam humilius! Verbum hoc Deum de throno detraxit. Filium de Patris fui finu revulfit, Altiffimum humilitavit, Æternum tempori fubjecit; Creatori rerum omnium vitam tribuit, & in compendium redegit illum, quem Cælum, ac terra capere non poterant; finitum cum infinito conjunxit; Verbum Carnem fecit. Ne mihi ulterius de Jofue verba fiant, qui verbo Solem in itinere retardavit, ut diutius facem fuis proferret triumphis: Si obedit Dominus voci Sancti illius Imperatoris: *Obediente Deo voce hominis*, longe mirabilius eft Solem Juftitiæ ad Virginis vocem de Cælo defcendere, & Dominum ipfum perfonaliter illi & filii obedientiam, & fervi obfequia præftare. Verum eft in ipfo fæculorum initio verbum *Fiat* ex nihilo eduxiffe omnia vifibilia, & invifibilia; fed ecce aliud nihilum in ordine gratiæ, nihilum humilitatis longe fœcundius nihilo naturæ, ex quo Maria per verbum *fiat* educit ipfum Deum, novam illi præbens nativitatem. O Maria! fiat igitur fecundum verbum tuum: oriatur tandem lux: & illuminet tenebras noftras; Veritas æterna illuftret, & diffipet errores noftros, pax, mifericordia, & amor prodeat ex utero tuo Virginali ad Mortalium omnium confolationem: verbum tuum producet hos omnes miraculofos effectus: & hoc ipfum verbum tuum, licet profunda reluctetur humilitas tua, extollet te ad eum dignitatis apicem, ad quem evadere poffit Creatura. *Auctor Recens.* Jofue 10.

Caufa propter quam Sancta Virgo turbatur, audito Angeli nuntio, & quomodo tunc fe geffit.

Mirum ne videri debet nobis, fi creaturarum humillima turbatur, audiens fe laudibus excipi ab Angelo, inexpectatum hoc nuntium afferente: *Quæ cum audiffet turbata eft in fermone.* Maria prorfus occupata & magnitudine Dei, & nihilo fuo, pati non poteft laudem longe diverfam ab ideis, quam illi fua adftruit humilitas. Sciebat prudens hæc Virgo Angelum Sathanæ nonnunquam in Lucis Angelum transformari, & quia infinita ipfius erat humilitas, fibi perfuadere non poterat, Dei Angelum poffe de fe tot cum laudibus loqui. Nefciens quid refponderet, tacendi confilium iniit, donec cautius ad examen vocaret, quinam fecum loqueretur; mallens cum humilitate tacere, quam loqui parum prudenter. Heu! quam diffimiles a noftris funt fenfus hujufmodi! Laudibus non turbamur, tranquille audimus tamquam debitum nobis tributum immodica elogia, quæ adulationi accepta referre debemus. Turbamur immo, nifi ex nobis laudes deferantur, quas credimus meruiffe; hinc putamus nos debitis fraudari encomiis, de nobifmet ipfis fentientes altius, quam decet; & quo tempore laudatus deberet erubefcere propter ignaviam fuam, laudatus ita excæcatur, ut cenfeat rationem haberi modeftiæ fuæ. Verum ut Virgines erudiamus exemplo Reginæ Virginum, videntes Mariam ad Angeli affatum perturbari, quoniam fub humana fpecie illi apparuerat; difcite Virgines Chriftianæ vereri fermones, & focietatem hominum, & fugere occafiones, in quibus adeo fumus infirmi, cum nofmet illis objicimus, umbra enim terruit eam, quæ induta erat fortitudine ab alto. Sed non folus Angeli adfpectus, quamvis a Deo miffi, turbam excitavit in Virgine, fed laus ipfa ab Angelo præftita acceffit. Difcite igitur puellæ quanto magis expavefcere debeatis, cum homo, Dæmonis Vicarius, ad fallendam innocentiam veftram virulentas commifcet laudes, quæ puriffimum cor valent corrumpere. Tamen quin caute, ac fedule evitetis hæc fecreta colloquia, quoties vos ipfæ in occafiones obtruditis? Tantum abeft, quod laudes metuatis, tantum abeft, quod invito animo eas pati debeatis, & cum Sancta Virgine modeftum filentium fervetis, quod adulatoribus ipfis, ut plurimum, imponit filentium, ut nihil prætermittatis recentes fubinde laudes capturæ. Ah! Si fciretis fubtile, & periculofum virus, quod cum laudibus in penitiores cordis latebras irrepit, cum præfertim proficifcuntur ab ore, quod placet, vel placere poteft. difceretis, dicam iterum, ad exemplum puriffimæ Virginis; Virginibus trepidandum effe, ubi laudantur, & illis in folitudine vivendum effe, quærendafque eas tantum laudes, quas Angelus tribuit Mariæ, quam gratia plenam appellat. *Abbas de Montmorel Homil. de Annuntiatione.*

Quomodo Angelus confirmaverit Virginem in fuo pavore, & dubitatione

Angelus qui vidit Sanctæ Virginis turbationem, ftatim omnem illi timorem, ac dubitationem abftulit: Ne timeas, inquit, Virgo Sancta; tantum abeft quod tuæ Virginitas obftet Maternitati Salvatoris,

F 2 ut hæc

ut hæc potius ratio est propter quam Mater Salvatoris evadas. Nisi esses Virgo, posses ne quidquam huic Mysterio conferre? dignum enim Deo est nonnisi ex Virgine nasci, quemadmodum Virginem tantum decet esse Dei Matrem. Profecto præferre Virginitatem celsissimæ dignitati Virtus erat tanta, ut non posset placere Deo meliorem in modum. Ita Angelus Dei respondit huic Virginum Reginæ ut omnem dubitationem auferret, & tantum absuit, quod Maternitas ullam offunderet caliginem fulgori Virginitatis suæ, ut e contra Virginitati novum decus, & nitor corporis, & mentis accesserit per habitaculum Dei in illius utero Incarnati. *Idem*.

Humilitas Virginis in tanta dignitate Virtus est admirabilis.

Angelus nuntiat Mariæ illam electam esse, ut sit Mater Dei; Maria vero quin ullam in se sentiat emotionem ad intuitum tantæ dignitatis, eodem momento se Ancillam vocat: *Ecce Ancilla Domini*, Magna Virtus non est in dejectione esse humilem, sed maxima, & præstantissima Virtus est in honoribus servare humilitatem. Cumulus gloriæ Sanctæ Virginis fuit profunditas humilitatis suæ secundum illud Sapientis Consilium: *Quanto magis es, humilia te in omnibus*, quasi diceret, effodienda esse fundamenta secundum ædificii altitudinem, & profundam duntaxat humilitatem esse posse libramentum summæ dignitatis. Itane ipsi facere consuevimus, an potius cum Sancto Bernardo dicere possumus, ubi ad aliquem honoris gradum attollimur, nos oblivisci quod ante fuimus, ut nosmet intueamur secundum ideam, quam de nobis homines concipiunt, qui de nobis nonnisi ex externa specie judicium ferunt. *Idem*.

Eccli. 3.

Discere debemus ex Deipara humiles esse in Magnitudine & dignitate.

Ne egrediamur ea proposito argumento, videntes Sanctam Virginem conjungentem profundissimam humilitatem cum præstantissima dignitate, discamus necessitatem, qua tenemur humiles esse in Magnitudine: duas potissimum caussas afferre possum, alteram quæ respicit Deum, cui magis subjecti esse debemus, quo plura ab ipso recipimus: melior quippe ratio, quæ nobis sit ostendendi animum gratum beneficiis ejus, est confiteri coram ipso, omnia inde in nos esse profecta ac proinde nullam esse nobis de illis gloriandi caussam. Caussa altera ad nos pertinet, & simul ad proximum: nam si postquam facti estis paullo majores, illi senserint vos intumuisse, expectandum vobis est; non defuturum, qui vos intra cutem vestram coarctet: cum e contra si eandem agendi rationem, & humanitatem servaveritis, illi, qui parati erant, ut primi omnium felicitati vestræ inviderent, vobis plaudent. Ita cum Deus per ea, quæ de vobis fovet consilia, permittit ut crescatis, imitamini Beatæ Virginis exemplum, quæ eo momento, quo recipit maximam dignitatem, quam mera Creatura valeat recipere, vere dicere potest: *Domine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei*.

Psalm. 130.

Quanta fuerit Sanctæ Virginis humilitas, & quam illi fuerit necessaria.

Ad sustinendum pondus hujus dignitatis, in qua gratia Sanctam Virginem collocaverat, illa solidissimis eguit fundamentis, videlicet profundissima humilitate: itaque quis dicere potest, quanta fuerit humilitas Mariæ, & quantum illi esset accepta? Hæc facta erat virtus dilectissima, sciebat enim nullam sibi magis necessariam fuisse, ut Sanctitatem servaret sartam tectamque, nullumque tutius esse medium ad servandas Dei gratias: ideoque, si Dei Angelus nuntiat illi, ipsam delectam fuisse, ut fieret Mater Salvatoris, ipsa statim Ancillam se vocat. Verum est, ipsa jam iniisse consilium abrenuntiandi gloriosæ huic dignitati, si conciliari minime posset cum Virginitate, quam Domino voverat, & quam ceteris præferre velle videbatur; sed maluit quodammodo decus, & gloriam ejusdem amittere, ubi obtulit se Templo, ut semet purificaret; quod præstitit, ut quidquid de Virginali puritate sua apud hominum existimationem deperiret, id in suæ humilitatis pretium cederet. Talis, & millies major adhuc fuit humilitas Mariæ in toto vitæ ipsius curriculo, sed qui scrutari potuisset cordis illius penetralia, intellexisset sensus illius adhuc humiliores fuisse, quam quidquid per verba, & actiones extrinsecus prodire potuisset. Hoc Dei oculos illexit, cum de summo cælorum fastigio humilem prospexit Mariam: nihil enim, quidam Pater ait, nos in Oculos Domini reddit magis acceptos, quam si cum meritis nostris magni simus, efficiamur modici, humiliter de nobis sentientes. *Idem de sermone de Conceptione*.

S. Paul. n. ep. 10.

Qualitas Deiparæ complectitur omnes laudes quæ tribui possunt Virgini.

Quid adjicere possumus ad incomparabilis hujus Virginis laudem, quam hanc illam esse *de qua natus est JESUS, qui vocatur CHRISTUS*. Ita Scriptura quæ novit maxima quæque simplicissimis verbis complecti, absolutissimum Virginis encomium exornatura, non aliis uti potuit verbis, nisi his; *de qua natus est JESUS, qui vocatur CHRISTUS*; & ubi nominata fuerit qualitas Matris Dei, quidquid superaddi potest, imminuit, atque infirmat simplicem hanc, nobilemque ideam, quæ mentibus nostris occurrit. Quis autem concipere potest, quibus gratiis Dominus Sanctam prævenerit Virginem, ut illam adeo sublimi dignitati præpararet? Cetera bona infra illius merita posita erant; gratia sola verum bonum est in Oculis Dei; & hoc unum illud fuit Sancta Dei Matre dignum. Si enim omnia illi fortunæ bona negavit, quanta cum profusione illi gratiæ bona concessit? *Idem*.

Quomodo Sancta Virgo fuerit gratia plena, & quam gloriosum illi fuerit hoc elogium.

Ulla ne extitit unquam laus magnificentior illa, quam Angelus Virgini tribuit! Sed, Venerabilis Beda inquit, quantum ignotum fuerat hoc elogium hominibus, tantum Dei Matrem decebat. Illam statim *gratiam plenam* nominat. De JESU CHRISTO dictum fuit, illum esse *plenum gratia, & veritatis*; & de Sancto Stephano *plenum gratia & Spiritu sancto*. Absit, quod dicamus Mariam fuisse plenam gratia, sicut plenus fuit Filius ejus; qui gratiæ omnis fons est, & origo, de cujus plenitudine Sancti omnes, & Virgo ipsa acceperunt: Sapiens enim hæc Virgo nostra renuit elogia, nisi quatenus sunt Veritati conformia; verum asserimus etiam audacter ipsam esse plenam gratia longe perfectiori modo, quam fuerint Sancti; illi enim, quæ nemini, gratia concessa fuit, Auctorem gratiæ concepisse; in una illa habitavit plenitudo divinitatis corporaliter, & una illa concepit de Spiritu sancto, Verbo, si Sancti fuerunt pleni gratia pro statuum varietate, ad quos illi a Deo destinati fuerunt secundum suæ electionis decretum; intelligi ne potest quibus gratiis Sancta Virgo repleta fuerit, quandoquidem electa fuit Dei sui Mater futura? *Idem*.

Animadversio de Mariæ turba ad Angeli nuntium.

Angelus Mariam adit, & illa turbatur: vix illi incipit loqui, cum hæc expavescit; turbatur, ac interius sexcentis cogitationibus agitur. *Turbata est, & cogitabat, qualis esset ista salutatio*; Ubi hæc fieri potest animadversio: Si Maria fuisset ex his adolescentulis una, quæ corpore tantum Virgines sunt, non autem spiritu, Visitatio, quam recepit, nullum illi stuporem injecisset, & laudes ipsi collatæ non turbassent illam, sed potius palpassent. Sed professio; quam semper fecerat, se tamquam Virginem nullam nisi cum Deo familiaritatem habituram, lex, quam sibi irrogaverat, & caute servaverat ab alia quavis consuetudine abhorrendi, & moribus, ac profania sæculi usibus abrenuntiandi; diligens, ac severa illius regularitas, & diligentia nihil de irreprehensibili vitæ ratione relaxandi, possessio, in quo erat vitam integerrime vivendi, quam ne rigidissima quævis censura notare posse; pudor, & modestia illi ingenita; opinio qua præventa fuerat, laudes, quæ mulieribus dantur, & ab illis accipiuntur, virus esse maxime contagiosum ac lethale; hæc omnia cient in illa talem turbam, quam ferre præ se non erubescit; namque ita turbari verus est character Virginis Deo suo fidelis. *Pater Bourdaloue serm. t. de Annuntiatione*.

Omnia creata cupiebant assensum præstari a Maria.

Fingite vobis Cælum, & Terram expectantes, quid Angelicæ propositioni responderet Maria; quippe ab illius assensu nostræ Salutis opus pendebat. Homines qui fato functi erant, & qui vivebant, illam expectabant, & precabantur ne diutius responsionem differret. Angelus, qui felix illi nuntium attulit Incarnationis Verbi in utero ejus, propitiam hanc præstolabatur responsionem; hanc Spiritus sanctus, divinus Sponsus illius, ardenter optabat. Dei Filius hanc tantummodo morabatur assensum, ut de Cælo descenderet, & se humanæ naturæ conjungeret; creaturæ omnes, ut ita dicam, prostratæ erant coram illa, eamque Sancti Bernardi verbis ita deprecabantur: Ecce Virgo Sancta, tibi nostræ salutis pretium offertur; jam liberi erimus eo momento, quo præstabis assensum; Morte damnati sumus, unicum verbum tuum nobis vitam restituet. *Pater Croiset in Colloquiis per Adventum*.

Quid reddiderit necessarium Mariæ consensum.

Inde magis necessarius effectus est hic Mariæ assensus, & magis gloriosus, ut nostis, quia requirebatur ad exequendum primum, & maxime adorabile, quod unquam in intellectu suo Deus secretum conceperit; ad complendum præstantissimum hoc inter ejus opera Mysterium; ad restaurandam Dei gloriam in terra, & ad humani generis salutem reparandam; & dandam Vitam JESU CHRISTO. Verbo: ut adimpleretur magnum hoc Mysterium, quod ab æterno cogitaverat Deus, & quod quatuor annorum millibus præparaverat. Patriarchæ petierunt a Deo, ut augustum illud Consilium tandem opere compleretur, & ore simul & corde sexcenta nuncupavere vota, ac desideria foverunt. *Rorate Cæli desuper & nubes pluant Justum*. Prophetæ potuerunt Mysterium istud prædicere: *Ecce Virgo concipiet, & pariet filium*. Sed hæc omnia non sufficiunt: Vult Deus Mariam loqui, & illius assensum requirit. O Deus! quænam igitur est augusta hæc Creatura, cujus assensus necessario requiritur pro reparatione divinæ gloriæ, pro Ecclesiæ institutione, & pro peccatorum salute. *Pater Texier in Sermone de hoc Mysterio*.

Isaiæ 45.

Isaiæ 7.

Præcipua caussa turbationis Mariæ fuit consideratio Majestatis Dei qui Incarnandus erat in utero suo.

Cuinam rei acceptam referemus caussam turbationis Mariæ ad nuntium sibi ab Angelo allatum se Matrem Salvatoris futuram? Vulgo dicitur illam turbatam fuisse propter nuncupatum perpetuæ Virginitatis

votum,

votum; qua labe aliqua inficiendam putabat, si fieret Mater. Sed ne plura dicamus de hac ratione, quam alibi exposuimus, illa Sancti Athanasii saltem efficiet, ut admiremur dispositionem, in qua erat hæc incomparabilis Creatura. Ex Sancti Patris hujus sententia proficiscebatur ex præsensu, quem habuerit incomprehensibilis magnitudinis Mysterii, quod sibi nunciabatur, sanctæ formidinis, quæ illi incessit augustæ præsentiæ divinitatis; considerationis, quam habuit de Deo, & de semetipsa; de infinita Dei Sanctitate, qui tamen non horreret Virginis uterum, & de incomprehensibili puritate, quæ requirebatur, ut illum sinu suo complecteretur; & profecto nonne hæc æquissima erat turbationis caussa, an alia esse poterat æquior, & sanctior? *In elogiis Historicis, Sermone de Annunciatione.*

Nulla major dignitas est dignitate Deiparæ, & Deus post Deiparam creaturarum majus opus non est.

Inter tot ineffabilia miracula, quæ dies hæc super omnes memorabilis propter opus admirabile Incarnationis Verbi offert cogitationibus nostris; Ecclesia quæ illam consecravit sub nomine Annunciationis, & in honorem, quem recepit Virgo facta Dei Mater, jubet nos hoc facere elogiorum nostrorum argumentum. Sed quid dicere poterimus, quod sublimis hæc dignitas non supponat, & non complectatur? Post hanc qualitatem, generis nobilitas, omnes tituli, privilegia omnia evanescunt, vel obscurantur, aut confunduntur cum divina Maternitate, hoc est cum titulo Matris Dei. Spiritus sanctus licet zelotes gloriæ Sponsæ suæ loqui cessat, ubi dicitur illa Mater esse JESU CHRISTI. Ita Sanguis tot Regum, qui fluxit in cor Mariæ nullam habet partem in hoc elogio: omnes magnifici tituli Mediatricis, Reginæ Angelorum, Perfugii mortalium, Reparatricis Mundi perditi, in elogio Magnalium Sanctissimæ Virginis non sunt nisi explicatio tituli Matris Dei, & tamquam epitheta naturalia. Privilegium prædestinationis, immunitatis a peccato, plenitudinis gratiæ illam altius nequeunt attollere. Nequaquam. Post adorabilem Filium suum Deus nihil præstantius operatus est, nisi Matrem hujus Filii. Quidam Ecclesiæ Pater ait: *Hoc solum de Virgine cognosce, quod Dei Mater est, omnem excedit altitudinem.* Alius plus inquit, nec tamen dicit nimis, cum asserit, ubi sermo est de dignitate, Mariam illam esse, *qua Majorem Deus facere non potest.* Unde Tertius optime argumentatus est, data ratione de Maria dici posse, quod Sanctus Paulus de Salvatore inquit, Deum, dum faceret Matrem suam, dedisse illi qualitatem super omnem qualitatem, & nomen quod superat omne nomen, ut omnea Cælorum throni, omnes Cælorum principatus, omnes inferorum potestates flectant genua coram illa. & Altitudini ejus præbeat obsequium, ut in nomine Matris omne genu flectatur Cælestium, Terrestrium, & Infernorum. *Idem Aureliane in sermone de Mysterio Annunciationis.*

Continuatio ejusdem argumenti

Quantumvis sublimis sit Mariæ dignitas, eo quod Filia est David, & Abraham, longe tamen sublimior est quia Mater est Dei, ita Patres omnes fatentur, ubi agitur de laudanda suolimi hac dignitate, sibi verba deficere, ac se invenire illam ita laudibus omnibus superiorem, ut non liceat eam nisi longe inferioribus prosequi. Quantumlibet nobiles sint conceptus tui, cum agitur de laudanda JESU CHRISTI Matre, longe sunt inferiores dignitate sua, Sanctus Augustinus ait, si illam extollis, usque in Cælum tuis encomiis, ipsa est Cælo sublimior, si hominum omnium Matrem vocas, aliam habet qualitatem toto Cælo sublimiorem; si eam Angelorum Reginam facis, talis revera est, sed illius panegyricum non repletis; si eam appellas imaginem, & formam Dei ipsius, magnum, & admirabile aliquid dicis, sed nihil dicis, quod illius merita exæquat. Ut ostenderet autem quantum Deiparæ dignitas omnes superet cogitationes nostras, Magnus hic Doctor audet asserere, illum solum non posse verbis exprimere, quod in utero concipere potuit. Sileant ergo creaturæ omnes, & Sancti horrore contremiscant, quidam Pater exclamat, & non sine metu respiciant immensam excellentiam qualitatis Deiparæ. Apostolus probaturus JESUM CHRISTUM super omnia esse positum, ait:

S. Petr. Dam. ...

cui dixit aliquando Angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Utamur ergo hac eadem argumentatione ad extollendam Mariam super Angelos, & homines, & similiter dicamus, cuinam creaturæ Filius Dei dicere potuit: Mater mea tu es, tu mihi ... humanitatem? Omne illius Elogium in Maternitate consistit: nam si pro reliquis hominibus gloria descendit, & aliis communicatur, hic tibi gloria ascendit, & communicatur Matri..... Quia ergo ... quibus gratiis illam prævenerit Dominus, ut illam adeo eminenti dignitati præpararet? Cetera enim ... infra ipsam erant. Sola est gratia, ... illam dignam constituit. *Abbas de Monmorel Homil. de Conceptione.*

Mariæ consensus erat conditio requisita ad Verbi Incarnationem

A Mariæ responsione pendebat complementum gloriosi hujus Mysterii, quod hodierna die celebramus. Consensus iste erat in ordine decretorum æternorum Dei, una ex conditionibus requisitis ad Verbi Incarnationem: & hæc essentialis est obligatio, quam habemus huic Reginæ Virginum, quoniam de fide est, per illam datum fuisse nobis JESUM CHRISTUM, & illa a nobis deberi Deum hunc Salvatorem. Si enim Filius Dei descendit de gloria sua, si in castis Mariæ visceribus pro hominum salute humanam suscipit carnem, hoc factum est eo momento, quo dixit, & quia dixit: *Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum Verbum tuum.* Pater Bourdalovę in primo sermone Annunciationis.

Humilitas Sanctæ Virginis fuit caussa elevationis ejus, propter quam Deus illam sibi Matrem elegit. Luc. 1.

Quia in re Maria inter omnes Virgines coram Deo Majestatis enituit, ut ille eam sibi in Matrem deligeret? Hoc illa nos docet; per cognitionem quam habuit suæ infirmitatis, & propter illius confessionem. Hæc autem confessio non aliud fuit nisi viva, & pathetica significatio humilitatis cordis sui: *Quia respexit humilitatem Ancillæ suæ.* Ita dixit illa in Cantico suo, quod ex Sancti Ambrosii Sententia fuit veluti extasis suæ humilitatis. *Ecce enim ex hoc beatam me dicent*, & profecto beata sum: quia Omnipotens *fecit mihi magna.* Cur autem mihi Magna fecit? Quia dedignatus non est respicere humilitatem ancillæ suæ, & quia rationem habuit humilium sensuum, quos illa fovebat: *Ecce enim ex hoc.* Hoc unum non solum mihi promeruit suas benedictiones, & gratias; sed illius etiam personam, & divinitatem: Ego vero hæc illius in me beneficia prædicabo, ut omnes animæ justæ proficiant ex ea professione, quam facio, scientes, unam humilitatem esse, cui se communicet Deus, & unam, propter quam accedamus ad illum, & ille accedat ad nos. Neque mirum est, Deum ita sese gerere cum Maria: nam uti Sanctus Bernardus arguit, Deus, qui prope erat, ut sese ad excessum usque humiliaret, nostram induens mortalitatem, in deliciis habere debebat humilitatem, quoniam in ipso gloriæ suæ statu tantam habet rationem hujus Virtutis, & propter hanc unam caussam, quia magnus est, omnes illius affectus, & animi propensiones sunt erga parvulos, & humiles: *Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit.* Idem.

Quomodo aliquis potest simul esse magnus, & humilis.

At enim, inquies, potestne aliquis simul humilis, & magnus esse? etenim hic ille prætextus est, quem Mundi Spiritus semper opposuit veritati Christiani hujus documenti: Ego vero respondeo, potest ne dubitari post authenticam probationem, & admirabile exemplum, quod nobis reliquit Deus in Filii sui Incarnatione, & in Matre sui purarum creaturarum gloriosissima simul & humillima? Quæris utrum quis esse possit humilis simul, & magnus? & Filius Dei potuit humilis fieri permanens Deus: & Maria humilis esse potuit facta Dei Mater. Quid ergo, Sanctus Joannes Chrysostomus ait, humanæ magnitudines habent ne majorem nitorem, majusque decus, quam Dei Maternitas, & ipsa Divinitas? Et quandoquidem Divinitas, & Maternitas Dei adeo præclare consenserunt cum humilitate in JESU CHRISTO, & in Maria, audebimus ne dicere, aliquid ita magnum esse in terra, quod cum humilitate nequeat conciliari? Ita est, Christiani, possumus simul, & magni & humiles esse, hoc est humiles esse possumus in magnitudine, quemadmodum superbi esse possumus in miseria. Nemo potest humilis esse, & affectare, atque ambire magnitudinem, complacere sibi in honoribus, & nihil intentatum relinquere, ut honores aucupetur, sed licet simul humilem, & magnum esse. Licet enim magnum esse jussu Dei, & secundum ordinem Dei, & Dei ordo nihil habet, quod ad humilitatem fovendam non conferat. *Idem.*

Quo majori Virtute præditi sumus, eo magis humiliare debemus nos ipsos coram Deo.

Exemplum Virginis æque humilis, ac sublimis in gratia, & Sanctitate nos doceat, quo plus Virtutis nobis inest, eo magis coram Deo nosmet humiliare debere. tamen verum fateamur, sæpe videntur homines, qui pietatem profitentur, magis superbi peccatoribus ipsis. Hodierna etiam die videntur, qui, ut olim Pharisæus, gloriantur de bonis operibus suis, & alii, quos crimina sua, ut olim Publicanum, humiliant. Hoc enim discrimen est inter superbiam, & alia vitia, ut pravæ tantum actiones esse possint aliorum vitiorum materia, sed ipsæ etiam bonæ possunt esse materia superbiæ. Asserere igitur possumus nullum esse peccatum, quod Dominus magis perhorrescat, quam vanitatem hanc quæ ab ipsa Virtute percipitur, quia hoc est Apostatam Angelum imitari, Dei donis abuti, contra Deum. *Abbas de Monmorel Homil. in idem Festum Conceptionis.*

Mariæ humilitas, & silentium respondet laudibus Angeli

Virtus, quæ mirum in modum commendat Mariæ Sanctitatem, profunda est ejus humilitas, quæ magnifica nequit sustinere elogia, quæ sibi tribuuntur ab Angelo. Fuit ne unquam certamen amabilius eo, quod visum est in hoc Mysterio? Angelus cum Maria non loquitur de illius nobilitate, non de illius pulcritudine, non de acri ingenii ipsius vi, solida Virtus non flectitur inanibus istis verbis, futilibusque sermonibus, dicit tantum illam esse gratia plenam; Dominum esse cum illa, illam esse inter mulieres benedictam, & fructum, quem conceptura est, illi futurum

fructum benedictionis. Quid reddit tantis laudibus Maria? Non respondet nisi per profundum silentium, ac turbam spiritus sui, quam casta verecundia in ejus vultu præsefert. Angelus Mariam super omnes attollit Angelos hominesque; Maria vero se infra omnia creata demittit. Angelus illam Dei Matrem appellat, Maria se *Ancillam Domini* vocat. Angelus inquit, Virginitatem, & fœcunditatem in illa conjunctum iri, atque æternam Sapientiam in illius utero iri incarnatum; Maria vero credit omnia, quæ sibi Domini verbis dicuntur; sed omnia in Omnipotentis gloriam convertit: *Quia respexit humilitatem Ancillæ suæ*. O quam rara Virtus est humilitas in honore habita, & probata! O quam periculosum virus est laus; & quotusquisque illam perhorrescit! *Liber, cui titulus: Virginum solitudo*.

Maria suo nobis ostendit exemplo, eum, qui se humiliat, exaltari.

Nonne diceres omnes Dei favores, & gratias pro humilibus esse? *Quicumque se humiliat, exaltabitur*. Mater quoque Salvatoris huic legi subjecta fuit. Si illius exemplum consulis, audisti jam illam se Domini Ancillam nuncupantem, eamque intueris in nuntio elevationis suæ, quod sibi affertur ab Angelo, in sua humilitate occupatam. Si ejus audis præcepta, docebit te, *Deum dispergere superbos mente cordis sui, deponere potentes de sede, & exaltare humiles*. Sed attolli cupis, & magnus fieri? en quid corrumpat plerosque homines: heu! quid magis te valet attollere, quam omnipotens? Erisne ex eorum numero, qui Dei promissionibus non moventur; vel qui fidem non habent iisdem? *Lambert Homil. in Evangelium hujus Mysterii*.

Maria facta fuit Dei Mater, cum se illius Ancillam professa est.

Quo tempore, & quo temporis hujus articulo putas Sanctam Virginem factam fuisse Dei Matrem? Sanctus Augustinus, & Sanctus Joannes Damascenus id accidisse tenent, cum Virgo protulit hæc verba: *Ecce Ancilla Domini &c.* Ubi hæc prodierunt ex ore ipsius, ascenderunt ad cor Patris, simulque sine ullo intervallo Verbum Æternum descendit in Sanctæ Virginis uterum. Cur hoc potius momento, quam alio? quia ingrediebatur in admirabilem Patris imitationem, qui Unigenitum suum produxit per contemplationem perfectam sui, & infinitarum perfectionum suarum. Vivens imago ejus, quod ille efficit, & quod videt in se; hoc a nobis dicitur Verbum, & unicus Filius illius; cumque Sancta Virgo conceptura esset, & paritura hunc eumdem Unigenitum, imitatur modum Æterni Patris; perfecte cognoscit, & contemplatur, non quidem essentiam suam, uti Creator, non magnalia sua, ut Deus, sed merum nihilum suum, quatenus creatura, & quid ipsa sit per se; & id cognoscens hunc eumdem concipit Filium. Ecce quo profunda ejus humilitas illam demittat? eo usque ut palam proferat, & ostendat abyssum nihili sui; ecce quantumque simul illam attollat, eousque ut proprium Dei Filium concipiat, & fiat Mater ejus. *Pater de Argentano e Capucinorum Familia. Collatione pro Mysterio Annuntiationis*.

Per humilitatē Maria se ad sublimē hunc gradum disposuit, & se hoc dignā per humilitatem ostendit.

Acquisitæ magnitudinis proprium est immutare cor, efficiendo, ut statum mutemus. Qui ante elationem suam conabatur se dignum præbere eo statu, in quo versabatur, ubi primum de pulvere emersit, & sustinere non potuit dignitatem, quam mereri potuerat, aliam venerationem suscepit. Hoc non contigit Mariæ, non contenta eo quod dignam se præbuerat electione, quam de ipsa fecerat Deus, ut ingrederetur in singularem magnitudinis ordinem, sustinere novit Virtutibus dignis Matre Dei, gloriam, quam suis meritis acquisiverat. Ne puteris ergo a me vobis illam præsentari tamquam dignitatis suæ gradum in hominum oculis tenentem, magnitudine sua intumescentem, & reposcentem cultum, & obsequium sibi debitum. Per humilitatem sese ad hunc honoris apicem præparavit; per hanc se dignam præstitit; per hanc Deus illam exaltavit: per hanc eamdem probat electionem de se factam a Deo: æque humilis post elationem, ac antequam in supremo hoc dignitatis fastigio collocaretur, nunquam in hominum oculis nisi per humilitatem effulsit, cumque hic semper illius character extiterit; ita nunquam illum abjecit. *Pater Carron in Manuscripto Sermone de hoc Mysterio*.

Maria videns humiliationē Filii sui in hoc Mysterio, non valebat non humilis esse ad ejus exemplum.

Quomodonam hæc humilis Virgo potuisset intumescere, vel se Dei Matrem gloriari, cum cogitabat se dignitatem hanc non possidere nisi gratuito sibi concessam, & quia Divinum Verbum humanam carnem induerat? Quomodonam deeminere hac dignitate gloriari poterat, ubi intelligebat obscuram JESU CHRISTI Nativitatem esse in caussa? Itaque tantum aberat, ut suæ dignitatis adspectus humilitatem ejus infirmaret, vel imminueret, ut illam potius augeret, ac sustineret. Prout plures videt honores, quibus decoratur, plures videt humiliationes pro Deo, & has mente volutans, credit, se magis, magisque humiliari debere, neque ea sua dignitate; quæ aliquo modo stat Filio suo tanti, quanti tota sua majestas, & gloria. *De la Volpiliere sermone de Visitatione*.

Maria Deo refert acceptam

Nulla unquam persona sublata fuit ad tantum honoris fastigium, ut fieret Mater Dei filii. Cognovit illa hujus operis Magnitudinem, sed propter Deum, non propter se; nullum ipsa humanum motum admiscuit; nullam dignitatis suæ lætitiam percepit; nihil philautiæ sese immiscuit, Deo unice acceptam retulit hujus operis gloriam, & honorem. *Magnificat anima mea Dominum*. Non gratulatur sibi, nec sibi gaudet; sed unice in Deo, & propter Deum. *Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo*: ac inde argumentatur, non quidem se magnam, vel Sanctam esse, sed Deum Sanctum esse, atque potentem: *Quia fecit mihi magna, qui potens est, & Sanctum nomen ejus*. Cor humanum plerumque corrumpit gratias Dei propter eam quam sibi vindicat partem, & secretam quam inde percipit oblectationem: hic major est obex, quem ipsi opponimus incremento gratiarum Dei; sed nihil est hujusmodi in gloriosa Virgine, cujus perfecta humilitas efficit, ut sui penitus obliviscatur, & unice sit de Deo sollicita. *Ex speciminibus Ethicæ tomo 5*.

omnem suæ elationis gloriam, & nihil vindicat sibi.

Sublimis Mariæ exaltatio in hoc Mysterio.

Si immensæ Verbi humiliationes sunt magnum admirationis argumentum, sublimis Mariæ exaltatio ad augustam Deiparæ dignitatem non minora nobis aperit mirabilia. Virgo, quæ concipit in tempore Filium, quem Deus genuit ante sæcula ab æterno. Maria facta in proprio, ac naturali sensu Dei Mater, & per Divinam hanc Maternitatem Maria habens auctoritatem in Deum suum, & Deus Mariæ subditus; *Utrinque Stupor, utrinque Miraculum*: Duo magna sunt prodigia; Deus tenetur Mariæ præstare omnia naturalia officia Filii erga Matrem; Maria possidet erga hunc Deum-Hominem jura omnia, quæ Mater habet in Filium, & omnia bona, ut ita dicam, hujus Filii. Non ergo nobis stupor incedat, si audimus Sanctum Augustinum dicentem, inter meras creaturas nihil Mariæ Virgini par esse, aut secundum. Omnis sileat creatura, Sanctus Petrus Damiani exclamat, reverentiali timore correpta ad immensæ hujus dignitatis adspectum, quam nulla humana creatura comprehendere potest, obmutescat. Cum de Mariæ Magnalibus loqueris, sapienter dicebat Parisiensis Cancellarius, ne quid nimis dicere te posse reformides. Dives tantum honorum Filii sui, inferior Deo suo, semper erit superior magnificentissimis Angelorum, & Mortalium encomiis. *Quidquid humanis dici potest verbis, minus est laude Virginis*. Pater Croiset in Asceticis pro Mense Martii.

Serm. de Conceptione Virginis.

Titulus Deiparæ fons omnium elogiorū quæ Patres tribuunt Mariæ.

Ne stuporem cieat in nobis unanimis ille consensus Patrum Ecclesiæ in prædicandis ineffabilibus Magnalibus Matris Dei die Annuntiationis illius. Hic fons est, ac primordium omnium privilegiorum ejus. Hinc ducit initium Immaculata ejus Conceptio, Virginitas sine exemplo, plenitudo gratiarum sine modo, sublimitas, & Virtutum omnium universalitas. Hinc omnes magnifici, & consolatione pleni tituli Reginæ Cœli, ac terræ, Matris misericordiæ, refugii peccatorum. Tribuite, dicebat Sanctus Bernardus scribens ad Lugdunenses Canonicos, tribuite Mariæ justas laudes, quæ illi debentur, dicite ipsam pro se, & pro nobis invenisse gratiæ fontem, dicite illam esse salutis nostræ Mediatricem, & sæculorum restaurationem: hæc ea sunt quæ de illa universa canit Ecclesia. *Magnifica gratiæ inventricem, mediatricem salutis, restauratricem sæculorum: hæc mihi de illa cantat Ecclesia*. Idem.

Cum Maria suppeditaverit Salvatori Sanguinem, salutis nostræ jure vocatur Redemptrix & Mediatrix hominum.

Liquet JESUM CHRISTUM solum Sanguine suo mundum redemisse; sed ignorare nemo potest, Sanguinem, quem ille effudit, factum fuisse ex Mariæ substantia, ideoque Mariam suppeditasse, obtulisse, & ministrasse pro nobis Sanguinem, qui fuit pretium redemptionis nostræ, & hoc fundamento innixam Ecclesiam vocasse Mariam Mediatricem, ac Reparatricem hominum. Mariæ nimis interest nostra salus, ita ut nullo habere nequeat in discrimine illius jacturam. Quæ igitur esse debet devotio nostra erga Matrem Dei, quæ simul nostra quoque est! Quis nobis esse debet religiosior cultus, & quæ nostra confidentia? Illa pro nobis est vitæ fons; ipsa in hac exilii nostri terra est consolatio nostra; Ipsa inter omnia pericula spes est nostra; & quantumvis Hæresis indignissime ferat, Ecclesia semper clamavit, eamque salutavit sub omnibus augustis, sed consolatione repletis Nominibus. Videmus tamen hoc tempore homines adeo rudes, vel impios adeo, ut sub devotionis colore dicant, Virgini non placere hos honoris titulos, & malle Ancillam vocari, quam Dei Matrem. Neque desunt, qui impudentissime Hæresiarchæ Nestorio faveant, quem Synodus Ephesina damnavit, & cum illo doceant Virginem posse quidem *Matrem CHRISTI*, non autem *Dei Matrem* vocari. *Idem ex parte*.

Lib. cui tit. monita salutaria.

Si Verbum Æternum Caro factum Matrem habere debebat, hæc nonnisi Virgo esse poterat; & si Virgo erat paritura, nonnisi Hominem Deum parere poterat

Deus hoc prædixerat, Fideles, & maxime authenticum Signum ex iis, quæ Mundo promiserat, ad innuendum magnum hoc nostræ redemptionis Mysterium, hoc erat, Isaia teste, Virginem sine Virginitatis jactura Filium esse parituram; & filium hunc Deum fore. Prodigium hoc, fatentur equidem omnes, naturæ legis superabat; verum quodam in sensu per-

facile

fecte naturæ consonum videbatur: nam sicut Sanctus Bernardus argumentatur, si Deus homo factus Matrem habere debebat, dignitas illius requirebat, & quædam erat species necessitatis, hanc Matrem Virginem esse, & si Virgo per inauditum miraculum sine Virginitatis labe filium pareret, necesse esse, ut filius hic esset Deus. *Neque enim aut partus alius Virginem, aut Deum decuit partus alter.* Opus erat, ut Dei Verbum per excessum amoris, & caritatis suæ egrederetur de sinu Dei, & si dicere licet, extra se ipsum; sed posita hac egressione, quam proprie dicimus Incarnationem, Verbum Dei non poterat aliter concipi secundum carnem nisi per miraculosam Virginitatis viam, quia alia quævis conceptio labem offudisset gloriæ & nitori suæ divinitatis. Hæc sublimis est Sancti Bernardi Sententia. *Pater Bourdaloue primo sermone de Annuntiatione.*

Maria recusasset [illegible] dignitatem, si hæc comparanda fuisset jactura Virginitatis.

Dicere non possumus Mariam ignorasse Dei de se ipsa Consilia, quod proculdubio illam cogere potuisset ad accipiendam ex toto corde Angeli propositionem; veruntamen tantum abfuit ut illiceretur magnificis Angeli titulis sibi collatis, ut illi non sufficerent quidem ad consolandam jacturam quam facere reformidat Virginalis Integritatis suæ, Mater effecta. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Quid mihi dicis, Cælestis Spiritus? Ignoras ne quæ mihi sit vitæ ratio in conjugio, & quomodo ad obitum usque vivere decreverim? Si fieri potest, mulierem simul & Matrem esse, & Virginem; esto: sed si alterutri huic privilegio abrenunciandum est, & optio mihi permittitur, alteri bene, quam mihi offers, largire coronam. Virgo sum, & ero in æternum. *Pater de la Colombiere.*

Vult Deus aliquo modo periculum facere puritatis Mariæ antequam illam in Matrem sibi eligat.

Virtus præcipua, cujus insigne experimentum petiit Deus a Maria, antequam illam sibi in Matrem eligeret, constans fuit, & immutabilis puritas, quam semper in deliciis habuerat. Et profecto decebat, eam, quæ futura erat Mater Dei, irreprehensibilis esse integritatis, & nulla unquam sollicitatione posse labefactari: & sane, si oportuit, ut Deus sibimet, ut ita dicam, vim inferret, antequam iniret Consilium descendendi, & in Virginis utero permanendi, *non horruisti Virginis uterum*, ut loquitur Scriptura, quid fuisset, nisi Deus in illa invenisset, quæ Mater sua erat futura, Virginitatem sine labe? Multorum hac in re dedecus resilit in omnia, quæ illis circumstant; in Patrem, & Matrem, in filios; oportebat igitur, ut in re adeo delicata periculum faceret, quapropter eo momento, quo illam electurus est, exquirit integritatis ejusdem argumenta. 1. Re adhuc integra illam Angelus in solitudine reperit. Non invenit illam in tumultu, in conversationum licentia, non evocat illam ex gaudentium consortio, ut seorsim cum illa loquatur, & suam illi nuntiet felicitatem. Solam reperit, domus clausa est, Angelus fit, opus est, qui aditum valeat invenire, Sanctus Ambrosius inquit: *O hospitium solis Angelis pervium!* 2. Videtur velle Deus periculum facere suæ fidelitatis, Sanctus Chrysostomus ait, per naturam novæ hujus apparitionis. Apparet Angelus illi sub specie adolescentis. Hinc illa expavescit, & trepidat: *turbata est*. Angelus ea murmurat verba, quæ assentatio sæpe ingerit in os sæcularium, qui in hujusmodi occasionibus non loquuntur nisi de gratia, de illecebris, de venustate: *Gratia plena*. Periculosum experimentum, Maria hoc cum pudore sustinet: Officiosa verba illi negotium facessunt, blandum sermonem reformidat. Turba, & confusio plerumque sunt effectus salutationis nimis affectatæ, & blandientis. *Turbata est in sermone.* Silentium tum fit verecundiæ argumentum, dum laudatur, legationis hujus naturam considerat: *Cogitabat qualis esset ista salutatio.* O Cælum! quænam imprudentiæ est blandos audire sermones, quibus respondendi ratio quot innocentes animas corrupit? 3. Quod puritatis ejus specimen illud est? Cum Angelus verba fecit de illius electione in Matrem Dei, dicit, sum pretibus Virginitatis, quam vovi, & cujus jacturæ nunquam allentiar, inexpectatæ dignitatis fulgori abrenuncio. Evanescat gloria mea, si simul esse non potest cum ea integritate, quam vovi: *Quomodo fiet istud?* Fieri non potest me esse Matrem Dei mei, quoniam fieri non potest me violare votum, quod vovi. Quod argumentum? Qui major fingi potest puritatis scopulus quam oblatio, quam spes talis gloriæ! Sed nihil horum vel minimum labefactare potuit Mariæ integritatem. Poterat ne meliori titulo mereri, ut fieret Mater Dei sui, & nobilioribus dispositionibus sibi exposcere Dei prælectionem, qui in sinu ejus carnem erat sumpturus? *Pater Catrou sermone Manuscripto de hoc Mysterio.*

Videtur Deus voluisse periculum facere humilitatis Mariæ, num non fecit de puritate.

Humilitatis quoque Virtus est, cujus periculum facere debebat Deus in illa, quam sibi electuras erat in Matrem: Nonne enim æquum erat, ut illa quæ maximis erat Mysteriis instituenda, immunis esset a communi filiorum hominis superbia: cum ejus gloria super Angelorum gloriam esset extollenda, maxime cavendum erat ab ejus jactantia. Creatura omnium perfectissima, & beatissima specimen præbere debebat altissimæ suæ humilitatis. Quid autem Deus? Expectat, donec Maria dignam se præbeat humilitate sua, quæ Deum Majestatis impellat, ut usque ad illius humilitatem descendat: *Humilitate concepit*, dicit ipse etiam Bernardus. Scrutemur, Christiani, omnem hujus humilitatis altitudinem, quæ caussa, & mensura est elationis illius. Neque illam solum argumentor ex obedientia, quam præstat imperiis Dei sui, facile est obedire, cum nos extollit obedientia, & palpat acerrimæ ambitionis desideria; sed humilitatis ejus probationes ex nuntio ipsius gloriæ suæ argumentor. Salutatur gratia plena; adhibentur loquendi rationes maxime nitentes, ut ab illa agnoscatur tota hujus dignitatis altitudo, atque meritis ejusdem adscribitur: *invenisti gratiam apud Deum.* Gressus tui, tuæque Virtutes placuerunt in oculis Domini; Maternitatis ejus gloria commendatur per filii, cujus futura Mater est, dignitatem: Filius *Altissimi vocabitur*. Illius jactatur nobilitas extollendo sibi nobilitatem: Nascetur ex progenie David, ac tu Davidicum sanguinem in illius venas infundes: tenebit locum patrum suorum, *& regnabit in Domo Jacob in æternum*. Quam impressionem fecerunt in corde Mariæ hujusmodi promissiones adeo magnificæ, privilegia adeo præstantia eo tempore, quo videtur defuisse illi otium considerandi vilitatem suam in primo impetu, quam naturæ sua parit nuntium gloriæ adeo parum expectatæ, cum per otium minime posset assuescere gloriæ, cujus pondus agnoscit, & qua se obrutam videt? *Ecce Ancilla Domini*, inquit illa, dum verba fiunt de illius Maternitate. En quam sint solidæ dispositiones ad insignia Dei beneficia, ecce quid sibi velit mereri magnitudinem suam, & se maximis favoribus dignum præbere! *Idem.*

Quo amore Virgo puritatem prosequeretur.

Non ignoro quanta sit Virginum religio, ubi agitur de puritate; sed cum criminis horror non contineret illas in officio, solus infamiæ timor illas in periculosissimis occasionibus deterreret, & metuendum est ne aliquando hunc adfectent pudorem, qui eas decet, potius propter nominis sui existimationem, quam propter Virtutis amorem. Maria Virginalem profitebatur puritatem eo in statu in quo non tenebatur, & eo tempore, quo ne in honore quidem habebatur. Amabat illam in conjugio, in quo tantum aberat, ut in illius honorem cederet, efficiebat, ut tamquam sterilis traduceretur, quod illius ævo habebatur velut dedecus, & tamquam Dei maledictio. Tamen cum puritas aliquid sit gloriosum, & admodum amabile, non admodum obstupescerem, si Maria illam amasset eo tempore, quo Virtus hæc in pretio quidem erat, sed illud miror, quod illam amaverit plusquam dignitatem Matris Dei, & Reginæ Cæli, atque terræ. *Pater de la Colombiere.*

Quomodo Maria acceperit plenitudinem gratiæ, de qua illi locutus est Angelus illam salutans.

Angelus, qui Sanctæ Virgini felix hoc attulit nuncium, ipsam electam fuisse Dei sui Matrem, non solum eam plenam gratia appellavit, neque dixit illi, *invenisti gratiam apud Deum*, sed addidit ipsum gratiæ auctorem effusurum esse in illam omnes gratiæ divitias: *Spiritus sanctus superveniet in te*, quasi diceret: jam Sancta es, sed qualitas hæc Matris Dei aut, te Sanctitate replebit; jam cælestibus gratiis plena es, sed ille qui gratia est increata, supervenire omnibus donis suis: *superveniet*. Jam Deo accepta es, sed opus est ut tibi communicetur gratiæ plenitudo, & Spiritus sanctus effundit super te omnia sua bona ipse superveniens in te: *Spiritus sanctus superveniet*. Dabitur tibi in persona, & non solum in effectibus suis, quemadmodum illum receperas in aliis prærogativis, quæ præcesserant sublimem hanc, & eximiam dignitatem Matris Dei, quoniam ad sustinendum gloriosissimum honoris titulum, quo mera creatura poterat honorari, opus est, ut quidquid celsissimum est in ordine gratiæ, tibi conferatur, &, ut me verbo expediam, omnem recipies plenitudinem, & de te in præsentiarum dici potest, quod aliquando dicetur de illo, quem mundo datura es, Spiritum sanctum nequaquam dari tibi in mensura, sed quantum ipsa recipere capax es, ut respondere valeas dignitati ad quam elevaris. *Auctor sermonum in omnia argumenta, tomo secundo Mysteriorum.*

Judicium ferendum est de Magnitudine, & excellentia dignitatis Deiparæ ex pretio, & excellentia gratiæ illius, quæ fuit dispositio ad illam dignam efficiendam.

Ut feramus judicium de Magnitudine hujus dignitatis Matris Dei, consideranda sunt verba Angeli, & ita arguendum. Si gratia hominem ita attollit, ut nihil in mundo sit, quod cum illa valeat comparari, quid erit de plenitudine gratiæ ipsius, quæ non est nisi effectus hujus Maternitatis, vel præparatio ad illam excipiendam? Si gratia hæc aliquid est ita pretiosum, ut minimus illius gradus majori in pretio habendus sit, quam quidquid maximum est in natura, quid arguendum est de hac plenitudine, quæ non fuit nisi via, & dispositio ad augustam hanc Maternitatem? Judicium feramus de rerum pretio non secundum hominum æstimationem, qui illas appendunt in stateris dolosis, ut Rex inquit Propheta, sed ad Sanctuarii pondus, quod regula est Veritatis, & inde inferamus gratiam præferendam esse Magnitudinibus

omnibus, quæ possunt excogitari; quia hæc qualitas est supernaturalis, quæ nonnisi de liberali manu Altissimi proficisci potest, quæ est pignus pretiosum amoris sui, & participatio Spiritus sancti. Sed ecce quanti facere debeamus gratiam, quam in discrimen adducimus pro nihilo, & cujus plerumque sine dolore, ac pœnitentia jacturam facimus. Ubi nobis persuasum sit de Magnalibus Reginæ Angelorum, quam Deus ipse elegit sibi in Matrem, dubitare non possumus quominus in felici hac Creatura Deus collocaverit qualitates omnes, quæ illam efficere poterant tanto honore dignissimam: sed ut illam præferret ceteris mulieribus, quas æque eligere poterat, atque ut ex parte sua illam ad eminentem hanc dignitatem disponeret, in ea posuit, & consideravit tantummodo gratiam, qua eamdem replevit, tamquam ea re, quæ una in Mundo illam altius posset extollere, ac dignissimam facere sublimi hoc gloriæ fastigio. *Idem*.

Magnitudo hujus dignitatis desumi etiã potest ab arcta affinitate quã Maria quatenus Dei Mater contraxit cum filio suo, quæ fons est omnium ejusdem Magnalium.

Cum Verbum æternum menses novem permanserit in Utero Mariæ, ubi vitam ab illa recepit, & ubi corpus ejus formatum fuit de ejus substantia, & de purissimo ejus sanguine; hinc factum est, Virginem illi novam, quam non habebat, essentiam tribuisse: ita ut illa dicere possit in tempore quod Deus in æternitate: *Ego hodie genui te*. Ego te peperi; e me vitam recepisti; quapropter illa cum Filio contrahit inexplicabile fœdus consanguinitatis, ut quidam Sancti Patres loquuntur, vel ut alii sentiunt, affinitatis, Quolibet utamur nomine, nihil interest; semper constat nullum in natura esse vinculum arctius, quam sanguinis, neque affinitatem, quæ personam propiorem alteri efficiat, quam Matrem Filio; quoniam caro illius ingreditur in compositionem alterius; quoniam eorum sanguis communis est, & substantia filii facta est ex Matris Substantia; ex quo sanctus Augustinus concludit. Carnem JESU partem esse Substantiæ Mariæ: *caro Christi caro MARIÆ*. Hinc o Fideles, quinam Magnitudinis hic fons est pro gloriosa hac Virgine, quæ particeps sit eorum omnium, quæ ad Verbum Incarnatum pertinent, tamquam filium suum, & suimet ipsius partem: ita ut, si hæc humanitas conjuncta est cum persona Verbi, pars carnis Mariæ divinitati conjuncta sit; si JESUS suum effundit Sanguinem in Cruce propter Salutem hominum, hic sit Sanguis ille, quem recepit a Maria. Si Mater hæc videt deinceps Filium hunc in Empyrea Sede positum, coram quo sublimissimæ universorum potestates genua flectunt; ecce, potest dicere, pars mei ipsius, quæ meretur Angelorum, & hominum adorationes. Cur hoc? quod gloriæ ipsorum communis facta est per hanc affinitatem, qua nulla arctior, & major esse potest in natura. *Idem*.

Sequitur idem argumentum.

Si cupis igitur scire, ad quem usque Magnitudinis gradum Deiparæ dignitas Beatam Virginem attollat, scrutare si potes abyssum ejusdem divinitatis, metire altitudinem infinitæ hujus essentiæ, coram qua creata omnia verum sunt nihil: tandem enim si proprie loquendo Deus unus per se magnus est, & reliqua omnia magna non sunt, nisi propter Deum; sequitur quo magis aliquid accedit ad Deum, & majorem habet cum illo rationem, eo magis particeps fieri Magnitudinis ejus. Sed quænam creatura ad illum propius accedit, vel arctiorem cum ipso habet affinitatem, excepta Sancta Salvatoris humanitate, quam illa, quæ Deum concepit in utero, quæ illi vitam tribuit, & fuit essentiæ ejusdem principium; quandoquidem in natura nulla datur relatio, vel major, vel magis realis, quam relatio Matris ad filium? Quis ergo de Maria jure dicere non poterit non sine proportione, quod Sanctus Paulus ait de Salvatore ipso: *tanto excellentior Angelis effecta, quanto differentius præ illis nomen hæreditavit?* Quæ eo magis exaltata est per hanc dignitatem super Filios hominum, quo nomen Matris, quod gerit, sine ulla comparatione major est, & quo sublimiori destinata est ministerio. *Cui enim dixit aliquando Angelorum, Mater mea es tu;* possemus addere in sensu hujus Apostoli: quænam fuit ex omnibus supremis hisce intelligentiis, quam Deus ad similem dignitatem evexerit! Non ita: beati spiritus! vos non estis nisi Ministri, & famuli Verbi hujus Incarnati. Gloriæ vestræ ducitis hanc qualitatem, quæ summus est vobis honoris apex, dum interea Maria illius Mater est; quod illam ad sublimem hanc dignitatem extollit, & propius admovens ad Supremam hanc Majestatem elevat super omnia, quæ Deus non sunt, & infra ipsam relinquit intervallum, quod non longe recedit ab instituto: *Quidquid est, o Beatissima Virgo*, verba sunt Sancti Anselmi, *vel supra, vel infra te est; Supra, solus Deus; infra, quidquid Deus non est*. *Idem*.

S. Bonaventura S. Anselmus & S. Bernardus.

Maria quatenus Mater jus habuit in filium suum quod possidet tamquam bonum suum.

Quemadmodum revocari non potest in dubium jus, quod natura dat ceteris matribus in filio suo, sequitur Verbum hoc Incarnatum ad illam pertinuisse tamquam propriam possessionem suam, perinde ac alii filii pertinent ad eos, a quibus vitam receperunt, & illam æquiori titulo, quam olim David, vocare posse hunc hominem Deum suam possessionem, hæreditatem, & bonum: *Pars mea Deus in æternum*; quia re ipsa erat suum non solum tamquam exterior possessio sed etiam interior, saltem quoad tempus illud, quo fuit in sinu suo; non sicut fortunæ bona, quorum jus sæpe contentiosum est, & dominium imperfectum, sed per justissimam, perfectissimamque possessionem, quæ in Mundo esse possit, innixam titulo Matris, qui omnia complectitur jura, quæ haberi possunt aliquã in re, quin aliquis possit in dubium revocare, quin aliqua alia contraria consuetudo possit imminuere, vel præscribere; quin alia quævis creatura in partem accedere possit, ut sunt patres in aliis filiis, denique jus quod alienari non potest, & natura sua æternum, quoniam amitti non potest, donec duæ partes subsistunt, & ita quoad hæc humanitas sancta erit conjuncta cum persona Verbi, semper hic Homo-Deus erit possessio Mariæ. Ne dixeris ergo solum, Virgo sancta, pro primo omnium elogiorum tuorum, & primo fonte magnalium tuorum Deum te possedisse a principio viarum suarum: *Dominus possedit me in initio viarum suarum*; sed adde te quoque vicissim primam, & unicam possedisse Deum, antequam reliquus Mundus possideret illum; te locupletatam fuisse hoc thesauro antequam aliquis sciret dumtaxat, ubi lateret. Heu! quem in illa affectum ciebat ista possessio, sciente, ac jugiter cogitante hunc honorem incomparabilem? Meus es tu, dicere poterat illi, quoniam filius es meus; sed etiam meus quoque es, quia es Deus meus. Locuples possessio pretiosus thesaurus! Singularis benedictio! quæ efficiet, ut omnibus Sæculis habeatur tamquam centrum, in quo omnes veteris, novæque legis benedictiones coalescant. Quinam autem gloriæ cumulus, quinam Magnitudinis fons inde inferri non potest &c. *Idem*. Proverb. 8.

Maria etiam quatenus Mater veram habet potestatẽ in Filium.

Nonne est cumulus omnium Magnitudinum, ad quem Maria poterat attolli per gloriosum titulum, & incomparabilem Deiparæ dignitatem, si cogitemus hanc fuisse conjunctam cum justa, & legitima potestate quam tamquam Mater acquirit imperandi Omnipotenti; quo jure, & potestate, satis diu usa est, quemadmodum innuit Evangelium: *Et erat subditus illis*; potestate, quæ naturæ ipsi innitebatur; probata ab omnibus legibus, & ab ipso Filio suo confirmata, qui suo addit exemplo novum pondus præcepto, quod pueris omnibus irrogavit obediendi illis, e quibus vitam recepissent; & dicere possumus sicuti nullus unquam filius fuit Matris suæ obedientior, quam Mundi Salvator Mariæ, quæ jus hoc partita non est cum ullo patre super terram, ita nullam unquam filium Matri fuisse obedientiorem, neque Matrem habuisse in filium suum magis legitimam auctoritatem: quod Sanctum Bernardum impulit, ut confiteretur se ignorare, utrum admirabilius esset, vel Deum creaturæ subditum esse, vel creaturam cum auctoritate Deo suo præcipere: *Utrinque stupor, utrinque Miraculum*. *Idem*.

Deus rationem habuit humilitatis Mariæ eligens eam in Filii sui Matrem. Luc. 1.

Profundam Mariæ humilitatem respexit Deus, ubi illam elegit Matrem Filii sui, cum non alia Virtus perficere posset sanctitatem adeo perfectam: *Respexit humilitatem Ancillæ suæ*. Deus respexit illam in hac humiliatione, in qua erat veluti exinanita; profecto negligenda non erat; quippe erat omnium humillima, & perfectissima; *respexit*. Respexit, quia erat spectaculum divinis oculis dignum, videre illam ad tantum Magnitudinis cumulum, adeo humiliter de semet ipsa sentire: *respexit*. Oculos conjecit in illam, quia Deus, qui respicit superbos de longe, ut inquit Propheta, cominus videt creaturarum omnium humillimam. Aliqua esse debebat ratio inter Matris humilitatem, & Filii annihilationem: alter carnem assumens propter Salutem hominum videbatur exhausisse Omnipotentiam suam, atque sapientiam in perquirendis mediis per quæ se ipsum posset humiliare. Quærebatur Mater humilis Dei humilitati; & jure Sanctus Bernardus asserit, Mariam, eam humilitate illum concepisse in corde, sese disposuisse ad illum in utero concipiendum. *Virginitate placuit, humilitate concepit*.

Vult Deus in nobis nasci per gratiam & sicut nostrum patre essentiam, ut petiit illum e Sancta Virgine.

Postquam vidimus ad quem Magnitudinis cumulum Verbum Æternum evexerit Matrem suam in hoc adorabili Mysterio, nihil mihi reliquum est, quod dicam; nisi fieri quotidie in nobis aliquid simile; quandoquidem, ex Sancti Pauli sententia Filius Dei in nobis oriri vult, novamque in nobis vitam accipere per gratiam, fidem, & caritatem. Hinc idem Apostolus cupit illum formare in cordibus nostris verbo suo. *Filioli, quos iterum parturio, donec formetur in Vobis CHRISTUS*. Hæc etiam de fide Veritas est, Salvatorem in nos venire per gratiam, & hoc pacto e Deo nos elevari usque ad participationem naturæ, & ad filiorum suorum qualitatem. Nos autem cooperari debemus inæstimabili huic beneficio per easdem Virtutes, quas gloriosa Virgo in hoc exercuit Mysterio, & aurem præbere suasionibus urgentissimis, quibus nos invitat, ut revertamur ad se, & sanciamus cum illo divinum hoc fœdus, tamquam legationibus, quas mittit ad nos, ut nobis idem nuntient; quod Angelus Beatæ Virgini: *Ecce concipies*, Ad Galat. 4.

concipies, & paries. In nobis est recipere hunc eumdem Dei Filium, eique Vitam dare. Nobis nuntium mittit: consensum nostrum expectat; nihil ardentius optat, quam venire in nos. Ah! Deus meus, quam benigne misertus es malorum nostrorum; quanta fuit tua in nos indulgentia, ut non solum semel pro nobis nasci tibi placuerit, sed in nobis etiam nasci volueris; sed nos ipsi miram in modum sumus nostrummet ipsorum inimici, & ostrea nostræ felicitatis sæpe repellentes officiosissimos gressus tuos, ut venias ad nos. Meminerimus enim, satis non esse concipere in cordibus nostris Dei Filium, si ita loqui licet, pariendus quoque est, & in lucem emittendus: *Ecce concipies, & paries*, hoc est non sufficit illum formare nostris desideriis, sed hæc sunt in praxim redigenda: tandem enim bona quidem videntur consilia, quæ tamen abortum patiuntur, & in irritum cedunt. Proferendum est ad exemplum gloriosæ Virginis *fiat*, & verbum hoc prolatum, ut decet, non minus erit efficax in ore nostro, quam suo, modo proficiscatur ex voluntate firma, integra, & absoluta: *Velle fortiter, & integre*, ut loquitur Sanctus Augustinus.

L. 8 Confess.

Decisio Ephesini Concilii declarantis Mariam esse Dei Matrem

Sicuti Ecclesia hodiernæ festivitati nomen fecit Annuntiationis Mariæ, videlicet nuntii felicis, quod Angelus illi nuntiavit, ipsam electam esse, ut Mater fieret Dei sui, mihi videtur, utilitas, quam ex glorioso hoc titulo percepturi sumus, excitare debere in cordibus nostris lætitiæ sensus, in quos erupit olim populus ingens post Concilii cujusdam definitionem. Hoc fuit Oecumenicum Tertium Ephesi habitum contra hæreticum Nestorium asserentem, Mariam esse hominis Matrem, non Dei. Cum enim hæc execrabilis hæresis sese in Orientis partes late effudisset Auctoris sui conjuratione, & eorum, qui illam amplexati fuerant, auctoritate suffulta: cumque gloriosam hanc Cæli Reginam amplissima hac dignitate viduasset, satis exprimi nequit sollicitudo, & impatientia, quam veri fideles testati sunt, audiendi, quid venerabilis ille cœtus decerneret ad auferendas lites, & contentiones, quæ ignem dissensionis in Imperio excitassent, & crudele schisma in Christiana religione peperissent. Ubi primum manavit rumor, qua die publicanda erat magnæ hujus quæstionis decisio, summo mane terribilis populi multitudo omnes aditus ad Concilii locum sepsit, certa consilii, se non illinc abituram, nisi ex Concilii Oraculo didicisset Veritatem, de qua amplius dubitandum non esset. Vix autem audita fuit vox præconis affirmantis Mariam declaratam fuisse Dei Matrem; nuntium hoc de ore in os, de civitate in civitatem percrebrescens in omnes orbis regiones se effudit, & incredibili cum gaudio receptum fuit. *Auctor sermonum in omnia Ethica argumenta, tomo secundo Mysteriorum.*

Maria Mater est JESU CHRISTI, & omnium hominum.

Quandoquidem Verbi Incarnatio in hominum gratiam facta est, hoc beneficium, quod cedit illis in honorem incomparabilem, cum alio conjunctum fuit, quod cum sit prioris consequens, seorsim considerandum est, ac acerrimos & æquissimos grati animi sensus nobis afflare debet. Est autem hoc; Dei Matrem fieri simul in hoc Mysterio Matrem nostram, modo quidem alio, sed affinitas hæc quam contrahit cum nobis, licet mere spiritualis, non ideo tamen minorem nobis adfert utilitatem, quoniam per utramque Maternitatem caussa est, & medium nostræ salutis. Ad probandam vero hanc Veritatem, quæ consolari nos potest, nobisque animos addere in æquissimo timore, quo veremur, ne participes efficiamur fructuum Incarnationis, alia supponenda est, videlicet potuisse Deum unice ad gloriam suam referre hoc Mysterium, quin ullam haberet rationem humanæ salutis: cum enim tunc Verbum Incarnatum esset dumtaxat Deus noster, & Dominus, quin assumeret qualitatem Salvatoris, similiter gloriosa Virgo Mater tantum fuisset Dei, quin simul & hominum esset. Sed Divina Sapientia, quæ alia habuit consilia, voluit aliquam adesse similitudinem inter hominis regenerationem, & primam illius creationem, ita ut quemadmodum usus est Deus viro, & muliere, ut corporis vitam ceteris hominibus impertiret; voluit virum alium, aliamque mulierem Mundi reparatorem esse, eisque reddere animæ vitam, quam peccatum illis abstulerat, quod Patribus tribuit locum dicendi, Mariam vere nostram esse Matrem, idque titulo eo æquiori, quo vita, quam nobis procuravit, toto Cælo nobilior est, ac præ corporis vita præstantior.

Rationes, quibus jubemur colere, & revereri Mariam tamquam Matrem nostram.

Quamvis Maria non aliam haberet qualitatem nisi Matris Dei, æquissimum esset, ut sublimes etiam potestates illi sua præstarent obsequia; & quidquid magnum est in Cælo, & in terra, esset sub pedibus ejus; Qualitas hæc illi subjicit omnia, eamque super omnia attollit. Sed ubi cogitamus hanc eamdem Dei matrem, nostram quoque esse, illam non dedignari hoc nomen, & nominis munus obire, atque uti auctoritate, quam altera ei tribuit, ut perfectius alterius muneribus perfungatur. Ah! nonne nostra nos utilitas cogit, ut nosmet servituti illius devoveamus, & gloriemur in filiorum suorum albo recenseri? Nonne omni ratione tenemur esse fideles illi, eique omnia officia præstare, quæ filii parentibus debent? Matrem Dei mei colo, & revereor hoc intuitu: nihil unquam satis efficere possum pro illius servitute, & gloria: sed hæc Mater Dei mei voluit esse mea, & hoc titulo curam gerere rerum omnium, quæ pertinent ad me, & nihil salutem æternam procurare. Nonne igitur omnes fovere debeo sensus filii grati, & obsequentis? amorem pro amore rependere, obsequia pro officiis maternis, & demum omnem submissionem, quam duo hi tituli merentur, & postulant? Hoc in sensu Christiani numerare debemus hanc diem, qua illa Dei Mater declarata est, tamquam primam ortus nostri ad gratiam, spei nostræ ad gloriam; diem Deiparæ quidem gloriosam, sed filiis ejusdem felicissimam. *Idem.*

Ne arbitremur (Fideles) Mariam dignam hanc Dei Matrem, eo quod ad tantum gloriæ fastigium evecta est, dedignari, vel oblivisci nostrum, nimis enim sua putat interesse, quidquid interest nostra, ut nos ab illa despici, & rejici vereamur. Hodierna die jure eadem illi verba dicere possumus, quæ Mardochæus olim Reginæ Esther, cum vidit illam ad supremam potestatem evectam quatenus magni Regis Sponsam, cum interim Dei populus magna oppressione teneretur; ne putes Regina, dicebat illi, te pro te solum ad hujus Magnitudinis cumulum evasisse: hunc debes populo Dei. Ut hunc tuereris, atque protegeres, Deus te voluit attollere: possumus inquam hodierna die eumdem habere sermonem cum hac gloriosa Dei Matre: Ecce te, Virgo Sancta ad Magnitudinis fastigium, quatenus Dei Matrem evectam: sed reminiscere sine peccatoribus nullum futurum fuisse hominem Deum, ideoque te nunquam illius Matrem futuram fuisse: sed scias tibi utendum esse hac incomparabili dignitate, ut nos protegas, nobisque opituleris. Hoc illa nunquam obliviscetur, Christiani, nisi ipsi obliti fuerimus illam imitari, & si conati fuerimus eidem similes fieri in iis Virtutibus, quæ illam ad hanc dignitatem disposuerunt. *Auctor sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta in Mysteriis Beatissimæ Virginis.*

MYSTE-

M Y S T E R I U M
VISITATIONIS BEATÆ VIRGINIS.
M O N I T U M.

Si hac Sanctæ Virginis actio spectetur, secundum ea, quæ videntur extrinsecus, & sub sensibus cadunt, statim judicium fiet, hanc Urbanitatis esse Visitationem, & ad summum officium, quod amicitia, vel cognatio Mariam præstare cogit Elisabeth. Verum si hæc eadem actio consideretur secundum consilia, & caussas, quæ Mariam impulere ad hoc Urbanitatis officium, inveniemus nil majus esse quoad Mysterium, quoad Miracula, quæ ibi Deus operatus est, quoad Virtutes, quas Beata Virgo ibi exercet, & quoad documenta, quæ nobis suppeditat. Quapropter tantum abest, quod Virginis Visitationem numerare debeamus inter sterilia argumenta; ut dicere possimus, hoc unum ex illis esse, quæ latiorem præbent campum eloquentiæ, & morali disciplinæ, cujus maxima utilitas est; maximi enim momenti est moderari visitationes, & conversationes, quæ sunt civilis Societatis Vinculum.

Ut igitur hoc pertractemus Mysterium, & ne ab argumento recedamus, ob oculos habere debemus tres præcipuas personas, quæ illius participes sunt, vel quæ potius illud componunt, & quæ sunt, Sancta Virgo quæ hanc obit Visitationem, Sancta Elisabeth, quæ illam recipit, & Sanctus Joannes, qui in Matris utero sanctificatur; singula enim propriam moralem suppeditant, didiscalicam, & universo Mundo perutilem.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum Synopsis hujus argumenti.

I. PAUCA sunt nostræ Religionis Mysteria ubi sub actione simpliciori, minimique fulgoris contigerint plura miracula, & plura ad vitæ nostræ regimen documenta. Et profecto quid est in speciem adeo mirabile, atque consideratione dignum in ea Visitatione, quam Sancta Virgo reddit Cognatæ suæ, ut inde in Mysterium convertatur id, quod habitum fuit ab iis qui cognoverunt illud, tamquam urbanitatis actus, vel officium, quod Sanctæ Elisabeth præstitit? Sed attollamus cogitationes nostras, & consideremus, Visitationem hanc benedictionibus replere universam Zachariæ familiam, Cæli gratias attrahere in patrem, matrem, & filium, quem Mater hæc in utero gestabat. Quæ in hac Visitatione Miracula? quandoquidem Elisabeth repleta fuit Spiritu sancto: fructus, quem gerebat, singulari privilegio fuit Sanctificatus; Zacharias, qui mutus erat, quam primum factus est eloquentissimus Incarnati Verbi propheta. Ceterum in hac Visitatione visa est Virgo ventrem ferens, sterilis facta Mater, filii, qui invicem colloquuntur, quin proferant Verbum, in ventrem Matrum suarum, & mutus, qui post modicum tempus loquendi recipit facultatem. Si spectentur Virtutes, quas Maria, & Elisabeth exercent in actione, quæ plerumque caussa est, & occasio majorum criminum in sæculi hujus hominibus; quæ ibi non deprehenditur humilitas, quæ caritas, quæ exempla? Si consideretur bonum, quod hæc parit Visitatio, numquid fides, caritas, pietas, ac sublimes de Deo sensus, insigne inde in Sanctis his personis incrementum non receperunt? Sed ut hauriamus fructum, quem in nobis parere potest Mariæ Visitatio, cujus festivitatem Ecclesia concelebrat, fert animus vobis ostendere

1. Caussas, quæ Sanctam Virginem impulerunt, ut suum recessum, ac solitudinem relinqueret, & longum, & arduum iter susciperet Sanctam Elisabeth visitatura. Hinc discemus qua mente, & quo consilio obeundæ nobis sint visitationes, quas a nobis fieri jubet urbanitas, vel necessitas, ut sanctificemus illas, & in totidem christianas actiones convertamus, cum plerumque non alias habeant caussas nisi curiositatem, & oblectationem.

2. Virtutes, quas in hac re præsetulit, fervorem, alacritatem, fortitudinem, quæ nobis ostendunt, qua mentis, & cordis dispositione exercere debeamus actus Caritatis, & obsequi afflatibus Dei, quibus urgemur, ut his muneribus perfungamur.

3. Effectus, quos hæc visitatio parit in Elisabeth domo, unde discemus, quem recipere fructum debeamus ex iis visitationibus, quas propter urbanitatem, vel caritatem obire tenemur.

II. 1. Paullo post quam Sancta Virgo Mundi Salvatorem concepit per operationem Spiritus Sancti, discessit a Nazareth festinanter in Judæam profectura, ut videret Elisabeth, eique opem ferret, qua indigebat in puerperio.

2. Caritas ergo caussa est hujusmodi Visitationis, caritas, quæ esse debet exemplum illius, quam Christiani omnes invicem ultro, citroque sibi præstare debent in officiis, quæ sibi mutuo reddunt. Primum quidem necesse est, ut caritas sit earum principium, & ut nihil fiat nisi ad intuitum Dei. Christianus, qui ad eum omnes debet actiones referre, ubi egreditur domo ad visitationes obeundas, sese colligat opus est ut ad examen revocet finem, & videat, utrum agatur de ope ferenda illi, qui invisitur, vel de illo in ærumnis consolando, aut in prosperis ejusdem gratulando. Tantum enim abest ut Christiana Religio velit humanam societatem evertere, ut e contra illam alere, ac fovere quærat: ac suadeat *gaudere cum gaudentibus, & flere cum flentibus*; ita ut Christiani se mutuo respiciant tamquam corpus unum, quorum singula membra considerare debent sibi accidere quidquid boni vel mali omnibus corpus illud componentibus contingere potest. Hæc autem caritas, ut eam imitetur, cujus gloriosa Virgo nobis præbet exemplum in Visitatione Elisabeth Cognatæ suæ, prompta esse debet, sine mora, sine cunctatione; vigilans esse debet, ut occasionem aucupetur, eique non desit; auxilium enim opportune allatum, & cum necessitas urget, innuit veram, fidelemque amicitiam. Liberalis esse debet, benefica, minime cupida, quæ neque opibus, neque viribus, neque laboribus parcat; talis est caritas, quam Maria erga Sanctam Elisabeth exercuit. Ad Rom. 12.

3. Si Christiana Religio jubet caritatem esse principium omnium gressuum suorum, exigit etiam, ut Virtutem hanc comitetur humilitas. Hocquoque exemplum in hoc Mysterio nobis Sancta Virgo suppeditat; & circumstantia, quæ potissimum nobis consideranda proponitur in hoc, quin recenti Deiparæ dignitate intumesceret, non expectat se a Cognata visitari, immo illam prævertere cum in ipsa Visitatione, tum in Salutatione; & *Salutavit Elisabeth*. Maria prior est humilitate, quemadmodum prior est dignitate; lis in hac Visitatione non solum se Domini vocat ancillam, perficiendo illius Voluntatem, & interiori voci obtemperando, qua jubetur iter maturare; sed re ipsa fit ancilla simplicis feminæ, statim ac pervenit domum illius sese demittens ad humillima officia, & ad quamlibet opellam, quam illi præstare possit. Praeclarum, & magni momenti documentum, quod Mater Dei tradit nobilibus, ac generis illustris viris non exercendi solum caritatis officia erga inferiores, sed etiam obeundi illa, ut veros decet Christianos; videlicet cum sensu sinceræ humilitatis; veluti cum agitur de invisendis pauperibus in xenodochiis, captivis in carcere, ægrotantibus domi; hæc enim sunt caritatis officia, quorum ratio a nobis extrema judicii die reposcetur. Quam dedecet tunc ordinem tueri velle, & arbitrari nihil horum ad dignitatem suam pertinere! si enim considerarent JESUM CHRISTUM in personis eorum, quos visitant, vel quibus famulantur, nonne putarent eximium inde sibi honorem cedere humillima officia obeuntibus?

III. In hujusmodi sermone repræsentari possunt gratiæ, & dona, quæ Maria communicat domui Zachariæ in visitatione Elisabeth, nisi mallemus dicere, quæ Deus ipse largitur per Mariam, quæ quidam veluti rivulus

est,

est; per quem ille omnia beneficia sua in Mundum effundit.

1. Replet mentem Elisabeth luminibus Spiritus Dei, eique revelat omnia Magnalia Verbi Æterni geniti ab æterno in sinu Patris in splendoribus Sanctorum, sed concepti in obscuritate, & silentio, & exinaniti in Virginis sinu.

2. Effundit lætitiam, lumen, & Sanctitatem in animam Joannis Baptistæ, qui videre incipit, & annunciare justitiæ Solem in utero Mariæ, cum adhuc in Elisabeth sinu contineretur.

3. Communicat Zachariæ donum prophetiæ, eumque dicentem inducit jamjam catenas Israel diruptum iri & sanctam Nationem brevi in libertatem esse vindicandam. Poterat Dei Filius hæc omnia patrare miraculo, quin pedem afferret ex Nazareth; sed volebat se a Maria deferri domum Elisabeth, ut aliquid conferret benedictionibus, quas ipse in familiam universam effusurus erat, ut intelligeremus, Deum Electis suis paucas conferre gratias, quarum Maria Mediatrix non sit. Quinam zelus, quæ caritas! Vix Maria facta est Dei Mater, cum incipit esse apud Filium suum Mediatrix hominum! Gratiæ habeantur Deo Virtutum, qui veniens ad nos salvos faciendos, vult Matrem suam participem esse Mysterii nostræ Redemptionis. Verum nonne parem habere debeo zelum pro fratribus meis, & proximis meis? Misereri debeo imperfectionum eorum; opem illis ferre debeo, ut cum in aliquod inciderint peccatum, resurgant; non debeo illos eo in statu deserere, in quo sunt objectum Divinæ iracundiæ. Quam modica igitur inest mihi Caritas? Vel quam male ordinata est; quia nunquam fortasse cogitavi, ut illis spiritualia procurarem subsidia, quibus indigent.

IV. In Visitatione, quam Sancta Virgo Sanctæ Elisabeth facit, triplex distingui potest motus, vel pius affectus, quem JESUS CHRISTUS in utero Matris inclusus gignit in cordibus trium personarum, ad quas hæc potissimum spectat Visitatio.

Primus est motus caritatis in corde Mariæ, cui mentem injicit celeriter conveniendi Elisabeth Cognatam suam, gratulatum, eo quod Dominus insigni miraculo, ac beneficio abstulisset ab illa sterilitatis opprobrium, ut illi operam præstaret suam, ubi opus esset, & ut illi magna aperiret Mysteria, quæ recens in se per Dei misericordiam contigerant. Hic locus erit disserendi latius de fine, & caussis visitationum nostrarum.

Alter est grati animi sensus in corde Elisabeth, seu propter beneficium, quod recepit a Deo, seu propter honorem sibi factum a Salvatoris sui Matre, quæ illam prævertere dignatur; sensus, qui usque ad admirationem procedit, & respondet humili caritati Mariæ per aliam humilitatem, per quam se tanta gratia censet indignam.

Tertius sensus est lætitiæ, quem operatur per Virginem in corde Sancti Joannis, ex eo temporis articulo incipientis fungi Præcursoris officio, publicando Messiæ adventum motu corpusculi sui, cum nondum hoc præstare posset voce, quæ aliquando clamabit in deserto.

Tales esse debent visitationes nostræ; suscipi debent ex caritate; inflammare debent corda amore Dei, & illa ad grati animi sensum propter collata beneficia excitare; nec non Sanctam inspirare lætitiam, quæ in nobis eleat desiderium serviendi Deo, & obeundi nostri status officia.

V. Ostendere etiam possumus: 1. Quomodo in hac Visitatione finis, quem sibi Virgo proposuit, qui est Sanctificandi universam Zachariæ familiam, damnat inutilitatem plerarumque visitationum nostrarum, non alium finem habentium præter curiositatem, oblectationem, & cupiditatem fallendi tempus. 2. Quomodo mutua salutatio duarum harum Sanctarum mulierum damnat adfectatas laudes, & blanda mortalium officia. 3. Quomodo sermones, & colloquia Mariæ de beneficiis, & Magnalibus Dei confundunt obtrectationes, & obscœnos sermones, qui in visitationibus sunt admodum familiares.

VI. Accipientes Visitationis Mysterium modo tantum morali ostendere possumus,

Primo eos, qui vivunt in Mundi commercio invenire regulas Sanctificandi officia, quæ sibi sunt obeunda, 1. profundam humilitatem, quæ claudit oculos Mariæ, ne videat ea, quæ ipsam morari possent; docet Fideles in sæculo implicitos ne de nobilitate, aut honore certent; sed in rebus omnibus studeant humilitati. 2. Ut de divinis tantum loquantur, sicuti Maria, & Elisabeth colloquebantur de mirabilibus, quæ in illis Dominus operatus fuerat. 3. Ne semet mutuis laudibus palpent, quibus venenum inest; sed ad duarum harum Sanctarum exemplum acceptam Deo referant omnem gloriam donorum, quæ ab illo perceperunt.

Secundo; eos, qui negligunt caritatis exercitia invenire in Visitatione Mariæ rationes ad confundendam ipsorum caritatis inopiam, & excitandum zelum; quoniam Maria. 1. Visitat Cognatam suam Elisabeth tempore maxime necessario, quo opella sua fiebat tamquam inevitabilis, quam eidem alacriter, & peramanter præstat; cum plerique renuant opem ferre proximo indigenti, & illum visitare, ut in adversis opem, & solatium afferant. 2. Maria non præstat Sanctæ Elisabeth perfunctorie, sed perseveranter hæc officia caritatis: quandoquidem tres integros menses manet apud illam; cum plerumque Fideles immorentur in primis amoris officiis, & ubi perseverandum est, tædio afficiantur. Maria igitur illos confundit per caritatem, quam exercet erga Sanctam Elisabeth eisque præbet exemplum quod zelum ipsorum potest excitare. *Ex Specimine Panegyricorum tom. 2.*

Si assumantur pro textu verba illa: *Ut audivit Salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero ejus.* VII. Luc. 1.

Primo Ostendi potest, Visitationem, quam Deus facit Sancto Joanni, docere nos, qua bonitate nos prævenit, ac visitat sua, & media quibus ad peccatorem convertendum utitur.

2. Miraculosa Sancti Joannis lætitia coram JESU CHRISTO exultantis nos docet, quænam sint operationes gratiæ in Corde, & quomodo peccator esse debeat fidelis, ut cum illa conversioni suæ cooperetur. *Ibidem.*

Æquissima etiam esse potest sermonis partitio ostendere VIII.

Primo, Mariam se dare Sanctæ Elisabeth 1. per naturalem communicationem sibi inhærentem per vinculum Sanguinis, & naturæ, 2. per communicationem moralem, quæ consistit in conformitate spiritus, & sensuum, quæ amicis suadet amicos in partem vocare suorum bonorum, 3. per communicationem Spiritualem, ut eam participem efficiat bonorum magnorum, quæ a Deo receperat.

Secundo, Mariam dare Filium suum Sancto Joanni, ut liberet eum de Sathanæ captivitate, ut super illum effundat unctionem gratiæ, eumque suum constituat Præcursorem, & maximum Prophetarum. *Ibid.*

Colligendo varias hujus Mysterii circumstantias considerare possumus IX.

Primo, gressus Mariæ invisentis Zachariam, & Elisabeth, qui nobis naturaliter repræsentat gressus Dei venientis ad nos per gratiam suam, & nos visitantis: nam 1. JESUS CHRISTUS per Mariæ Ministerium Sanctificat peccatorem in persona Joannis Baptistæ. En quid facit pro nobis, liberat nos de infelici peccati statu per gratiam quam nobis tribuit; & hæc quodammodo est prima Visitatio JESU CHRISTI in corde. 2. JESUS CHRISTUS per Mariæ Ministerium perficit duas animas justas Zachariam, & Elisabeth; ita JESUS CHRISTUS postquam peccatorem per priorem Visitationem dissolvit, facit ut in Virtute proficiat, & perficit, quæ est veluti secunda Visitatio.

Secundo, ratio qua Zacharias, & Elisabeth Mariam recipiunt domi suæ, nobis ostendit, qua ratione recipere debeamus Dei Visitationes. Joannes Baptista exultat, Elisabeth loquitur, Zacharias tacet, & loquitur: similiter, ut cum fructu recipiamus Domini Visitationes debemus 1. Magnam concipere lætitiam, quoniam adfert nobis gratiam, quæ est bonum supremum, & quæ venit ad nos illuminandos. Quomodo Elisabeth, debemus loqui, nosmet effundentes in preces, & laudes, & gratiarum actiones: quomodo Zacharias, debemus tacere, & loqui admirantes in silentio bonitatem Domini; silentium hoc non infringentes, nisi communicaturi cum aliis mirabilia quæ operatur in nobis. *Elogia Historica totius anni tomo secundo.*

Mariæ Visitatio est perfectum exemplar, quod nobis proponit Ecclesia in omnibus Visitationibus nostris. Ergo ostendere opus est,

1. Mariam Visitantem Cognatam suam Sanctam Elisabeth, actam fuisse sola ratione caritatis; 1. Caritatis subjectæ nutibus Dei, quem consulere opus est ad exemplum Mariæ, quæ non considerat Sanguinis propinquitatem, sed aures præbet afflatibus gratiæ, & integrum Mysterii complementum; similiter nulla visitatio obeunda est fortuito, aut ex libidine, sed ut Domino obsequamur, eique placeamus. 2. Caritatis, quæ secretum amat, & solitudinem, & quæ proximo se non communicat, nisi ut eum vocet in partem gratiarum, quæ privatim collectæ fuerunt; sicut Maria, quæ se non communicat nisi postquam in secreto clausa fuit cum Deo suo, & quæ dona impertit de sua abundantia.

2. Ostendendum est fructum hujus Visitationis fuisse caritatem: 1. per Sanctos sermones, & colloquia, quæ habuit Maria cum Cognata sua, quorum objectum fere fuit Incarnationis Mysterium: 2. per exempla Virtutis & Sanctitatis, quæ præbuit illi toto eo tempore, quo apud illam commorata est: 3. per optima officia, quæ illi præstitit, & universæ domui illius. Ita piis colloquiis, sermonibus sanctis, & officiis, quorum principium est caritas, debemus inci-

pera

pæ visitationes nostras, & non alium inde fructum percipere nisi caritatem. *Auctor sermonum in omnia argumenta Ethica Christiana tomo secundo Mysteriorum,*

PARAGRAPHUS ALTER.

Fontes, unde peti possunt hæ sermonum Partitiones, & Auctores, qui de hoc tractant argumento.

SANCTUS AMBROSIUS in Evangelium Sancti Lucæ præ ceteris Patribus fusius, & data opera de hoc agit Mysterio.

Sanctus Chrysostomus sermonem habet apud Metaphrastem mense Julio; ubi sermo tantum habetur de Sancto Joanne in utero Matris.

Venerabilis Beda *tom. 7. homil. Castival. de Sanctis* hom. 3. de hoc festo, agit de iis, quæ in Beatæ Virginis Visitatione acciderunt; & in hom. 2. percurrit hujus diei Evangelium, & Canticum Virginis, quod Commentariis illustrat.

Cardinalis Petrus Damiani serm. 1. & 2. de Nativ. Sanctis Joannis, loquitur etiam de Sanctæ Virginis Visitatione.

Sanctus Bernardus *serm. de privilegiis Joann. Baptist.* similiter loquitur de hac Visitatione.

Auctores veteres qui Commentaria ediderunt in Sancti Lucæ Evangelium, velut Euthymius, Theophilactus, aliique.

Sanctus Bernardinus Sennensis sermonem habet mysticum de hoc die festo.

Hugo de Sancto Victore *in allegor. in Lucam*, fusius laudat Canticum Sanctæ Virginis.

Dionysius Chartusianus duos habet sermones in hujus diei Evangelium.

Sanctus Thomas Villanovanus in diei hujus sermone ad examen vocat omnes partes hujus Mysterii, & præsertim loquitur de Cantico Sanctæ Virginis.

Canisius l. 4. de Deipara a cap. 3. ad 8.

Granatensis in Memoriali cap. 4. loquitur de Visitatione Mariæ relate ad tres personas, quæ partem habuere in hoc Mysterio; idemque tres habet sermones in hunc festum diem.

Pater a Ponte, parte secunda meditationum de fidei Mysteriis, meditatione undecima tractat de iis, quæ ad hoc Mysterium pertinent, & in sequent. medit. explicat singula verba Cantici Beatæ Virginis.

Pater Crasset libro cui titulus: *Devotio ad Mariam Virginem* parte 2. tract. 5. cap. 3. ostendit, quomodo Sancta Virgo in honore habita fuerit a Sancta Elisabeth.

Pater de Argentano Capuccinus collat. 16. de Magnalibus Virginis, Mysterium hoc, omnesque illius partes tractat: & in articulo secundo ejusd. collat. explicat singulos versiculos *Magnificat*.

Pater Alvares de Paz in tomo 3. meditationem habet hujus argumenti.

Pater Novet in medit. de Vita JESU in Sanctis suis, medit. pro secunda die Julii.

Pater Haneave, in tomo 3. meditationum suarum: & omnes qui meditationes edidere in Mysteria JESU, & Mariæ.

Biroat in Mysteria Beatæ Virginis.

Texier in Mysteria Beatæ Virginis.

Abbas de Monmorel homiliam habet, & sermonem hujus argumenti in Mysteriis Beatæ Virg.

In Elogiis Historicis tom. 2.

In Auctore sermonum in omnia argumenta tomo 2. Mysteriorum.

In speciminibus Orationum Panegiricarum tres inveniuntur deinceps hujus argumenti sermones.

P. le Jeune tomo 4. sermonum.

Abbas de Jarry in sermonibus.

Carthagena *homil. de Beata Virgine.*

Theophilus Renaut *in Dipticis Marian.*

Labatha } Titulo. *Maria.*
Lohoner }

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla; & applicationes scripturæ ad hoc argumentum.

S*Urge, propera, amica mea, & veni.* Cantic. 2.

Quam pulcri sunt gressus tui, Filia Principis. Cantic. 7.

Veni, Domine, & noli tardare, visita nos in Salutari tuo. Psalm. 115.

Non te pigeat visitare infirmum. Eccles. 7.

Quid est homo, quod memor es ejus? Aut filius hominis quoniam visitas eum? Psalm. 8.

Exurgens Maria, abiit in Montana, cum festinatione, & intravit in Domum Zachariæ, & salutavit Elisabeth. Luc. 1.

Unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me? Ibidem.

Ut audivit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero ejus, & repleta est Spiritu sancto. Ibidem.

Ut facta est vox Salutationis tuæ in auribus meis, exultavit infans in gaudio, in utero meo. Ibidem.

Magnificat anima mea Dominum, & exultavit Spiritus meus in Deo salutari meo. Ibidem.

Illuminare iis, qui in tenebris, & in umbra mortis sedent. Ibidem.

In omnibus operibus tuis esto velox Ecclesiast. 31.

Beata, quæ credidisti, quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi a Domino.

Exempla, & Figuræ Veteris novique Testamenti.

Visitatio Reginæ Saba ad Salomonem comparari non potest cum Visitatione Mariæ ad Elisabeth.

IN Sacra Historia tertio Regum libro cap. 10. legimus unam ex celeberrimis visitationibus, quæ factæ fuerint, illam videlicet qua Regina Saba convenit Regem Salomonem, omnium, qui unquam fuerunt, Magnificentissimum, ac Sapientissimum. Testatur Scriptura, insignem illam Reginam accessisse ad hunc invisendum ingenti cum comitatu, & maximam attulisse vim auri, atque argenti, lapillorum, unguentorum, & aromatum, quæ inæstimabiles erant divitiæ. Salomon quoque Reginam excepit omni cum honore, & Magnificentia, quam tanta merebatur hospita, quæ ab extremis terrarum finibus accesserat ad videndum Principem, cujus nomen, & Sapientiæ celebritas in universum orbem effusa illam ex suis sedibus exciverat. Sed hæc licet magnifica, & insignis visitatio conferri nequit cum illa, quam Maria præstitit Elisabeth, sive personarum dignitatem spectemus, vel Visitationis caussam; vel ea, quæ ibi transiguntur negotia, vel munera, quæ ultro, citroque fiunt, vel miracula, quæ ibi patrantur, omnia ibi sunt admirabilia, omnia attentione dignissima. Non est Regina Saba, quæ Salomonem conveniat, neque Rex Salomon, qui hanc recipiat visitationem; hæc magis est, quam Regina Saba, hic plusquam Salomon est. Homo Deus visitat maximam inter natos mulierum: Verbum Incarnatum, vocem suam, Messias Præcursorem suum, JESUS CHRISTUS Joannem suum. Ex hac parte Virgo Mater visitat Matrem sterilem; Regina hominum, & Angelorum Matrem Angeli, & hominis plusquam Prophetæ; Verbo, Maria visitat Elisabeth. Visitationis hujus caussa non est adfectatum officium, neque oblectationis ratio, neque quidquam eorum, quæ locum præbent plerisque visitationibus; sed caritatis officium, & communicatio gratiarum, & Cælestium donorum. Negotia, de quibus agitur, maximi momenti, quoniam pertinent ad salutem humani generis, & complementum prophetiarum; munera, quæ ultro citroque fiunt, excedunt toto cælo pretium eorum omnium, quæ in terræ visceribus, marisque abysso continentur. Miracula, quæ ibi accidunt, omnem superant fidem. Joannes Sanctificatur in Matris utero, Elisabeth Prophetiæ donum recipit, Zacharias loquelæ usum recuperat. Virgo in extasim rapta in raptu suo admirabile canticum pangit: & ipse JESUS CHRISTUS admirabile percipit gaudium videns jam fructus adventus sui.

Ingressus Mariæ ad Cognatam suam comparatur cum Samuelis ingressu in Bethlehem.

Obstupuerunt Bethlehemitæ, cum viderunt Prophetam Samuelem ingressum in Civitatem suam tunc temporis, cum illum minime expectabant. Inopinatæ hujus visitationis stupore perciti, quæsierunt ab illo, utrum pacem afferret, neque timorem abjecierunt, nisi cum ille testatus fuit se ad illos in Spiritu pacis adventare: *Pacificus ne est ingressus tuus? ait, Pacificus.* Si Zacharias, & Elisabeth obstupuerunt videntes Mariam universæ terræ fere ignotam, & quam ipsa etiam ignorabat familia sua, Judææ colles prætergressam fuisse, ut illos visitaret; videntur illi non alia in stupore suo verba fecisse, nisi quibus quærebant, utrum pacem sibi afferret illa, quæ ferebat Deum suum illis, ad quos erat afferendus. *Pacificus ne est ingressus tuus? ait, Pacificus.* Quid aliud profecto sibi expectare poterant a Cognata officiosa nisi verba consolationis, pacis, & caritatis, nisi actus plenos affectionis, & benevolentiæ? Sed ubi Superioris luminis gratia, sese extulerunt supra Cognationis cogitationes, & agnoverunt Matrem Dei in persona Virginis, tunc gavisi sunt gaudio magno, ac stupore ipsorum in admirationem converso, exclamaverunt dicentes: *& unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me?* Foveamus nos quoque hos admirationis sensus cum dignatur Deus nos quoque invisere per gratiam suam: Nosmet confundamus nostram intuiti indignitatem; hæc est validissima ratio promerendi pretiosum hoc donum, ac illud conservandi.

Similis Visitatio cum Arca fœderis comparata.

Arca fœderis tantopere celebrata in veteri lege semper habita fuit tamquam una ex præclarissimis figuris Matris Dei. Mysteria, quæ repræsentat, Miracula quæ operata est, Dei beneficia erga populum suum, quorum hæc Arca erat tamquam universale instrumentum, perfugium quod populus ille in gravissimis quibusque necessitatibus in illa manifestebatur, cultus denique, & reverentia, quam illi adhiberi jubebat Deus, ita congruunt Matri Dei, ut nemo unquam dubitaverit quominus

minus

mitus Mater Dei per Arcam hanc indigitetur, & hæc est Ecclesiæ Sententia illam hoc nomine nuncupantis, *Fœderis Arca*. Sed addere possumus, nunquam melius innotuisse veritatem veteris hujus figuræ, quam In Visitationis ejus Mysterio, in quo hæc vivens Arca novi fœderis plures attulit benedictiones, & gratias familiæ Zachariæ, quam illa in lege veteri attulerit domui Obededom. Mater, quæ erat Elisabeth, ad quam potissimum hæc dirigebatur Visitatio, repleta fuit Spiritu sancto, Puer Sanctificatus in utero ejus exultavit lætitia, & pater, quem incredulitas sua mutum effecerat, recuperavit vocem suam, ut benediceret Dominum Deum Israel, qui visitaverat, & fecerat redemptionem populi sui.

Celeritas, qua Abraham hospites recipiebat, figura est celeritatis, qua Maria visitavit Elisabeth Cognatam suam.

Paullo post quam Angelus Mariam reliquit, illa iter suscepit, ac viam corripuit festinans non solum propter amorem quo Elisabeth prosequebatur, sed quia caritas illius quem recens conceperat alvo, hunc eumdem Spiritum caritatis ciebat, ecce quid illam urgeat, ut gradum festinet. Hoc nobis proponere debemus exemplum cum agitur de exercendis operibus caritatis erga proximum. Hoc faciendum est *cum festinatione*, cujus Scriptura celebre nobis constituit exemplum in eo pacto quo Abraham recepit hospites suos. Ubi vidit illos, statim ingressus est in Tabernaculum suum; *Festinavit Abraham*; jussitque Saram celeriter ex tribus satis farinæ panem conficere: *Accelera tria Sata simila*, simulque cucurrit ad gregem, ut illis cœnam præpararet. *Ipse vero ad armentum cucurrit*. Videte, Origenes ait, celeritatem, & alacritatem Sancti hujus Patriarchæ. Abraham currit, Sara imperata facit, famulus festinanter dapes præparat, opus fervet, quia caritas urget Abraham, ut maturet, & hospitio recipiat viros illos, statim ac eos sensit accedere. Idem caritatis Spiritus urget Mariam, & festino gradu properat opem latura Elisabeth Cognatæ suæ, quæ opella sua fortasse indigebat.

Applicatio quorundam locorum Scripturæ huic Argumento.

Ratio, quæ urget Mariam, ut invisitet Elisabeth Cognatam suam est Caritas pura.

C*Aritas CHRISTI urget nos*, 2. *ad Corinth.* 5. Si quæris caussam hujus festinationis per quam Maria suam reliquit solitudinem Cognatam visitatura, certus sum te non aliam esse inventurum, nisi caritatem, qua urgetur. *Caritas CHRISTI urget nos*. Admirabilis loquendi ratio, quæ repræsentat cor Mariæ duobus motibus sollicitatum. JESUS intus, extra JESUS urget illam ad actionem caritatis. Habet Caritatem JESU CHRISTI; ab intra etenim per caritatem, quam habebat propter illum, facta est Mater illius: sed habet Caritatem JESU ab extra; quia propter Incarnationem suam intellexit per secretum Evangelium id, quod ille deinceps docuit omnes gentes:

Matth. 25.

Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Quidquid feceritis fratrum meorum minimo, hoc mihi factum putabo: Cum utrinque urgeretur, non festinavit solum opem ferre indigenti opera sua, sed concepit extremam caritatem pro omnibus hominibus, ita ut ex eo tempore, si licuisset illi, si motus cordis sui secuti fuissent illos zeli sui, profecta fuisset ad invisenda omnia nosocomia, omnia xenodochia; pauperibus, & adversa jactatis fortuna tulisset opem, quia videbat filium suum in eorum persona; sed cum ad omnes sese conferre non posset, respexit Elisabeth tamquam primum suæ Caritatis objectum, quatenus Cognatam suam. *Bereat.*

Maria est exemplum zeli, & fervoris, quo opera nostra bona nos facere oportet.

Exurgens Maria abiit in Montana cum festinatione, *Luc.* 1. En perfectissimum exemplum nobis in Maria propositum, ut eum zelo, & fervore persequamur actus caritatis erga proximos, & alacriter id efficiamus, quin ullus obex, aut difficultas ulla nos remoretur. Si agitur de aliquo bono opere faciendo, ne momentum quidem abire patiamur; bis dat, qui cito dat; & festinabit Dominus retribuere, & duplum retribuet bonorum operum, quæ propter amorem ejus facere festinaverimus; Itaque statim ac novimus pauperem opera nostra indigere, infirmum solatio nostro, rudem doctrina, peccatorem conversione, verbo, nobis exercendum esse opus aliquod vel Spirituale, vel corporale, imitemur celeritatem Sanctæ Virginis, statim consurgamus, ut illa; relinquamus solitudinem nostram, & suavitatem fruendi Deo in pace, ut ad Fratrum Salutem confugiamus. *Exurgens Maria abiit cum festinatione in Montana*. Sed difficultates, quæ nobis occurrere possent, nos minime deterreant, & curemus, ne quid nos prohibeat: Admiremur constantiam, & firmitatem Mariæ; non itineris longitudo, nec montium difficultas, nec status in quo reperitur, videns se recens intumescere, illam prohibere possunt, quominus propero gradu festinet. Agitur de Caritatis officio, & gratia Spiritus sancti, qua repleta est, non patitur moram, neque ullis obstaculis frangitur; nam asserere possumus etiam, difficultates, quæ occurrunt veris Dei famulis, illos inflammare potius, quam retardare. Ita volumus ne cognoscere utrum amor noster erga Deum fortis sit, an imbecillus? Videamus utrum in operibus, quæ pro illius gloria suscipimus, ubi aliqua accidit nobis difficultas, ita ignavi simus, ut animum despondeamus, an tantum nobis adsit firmitatis, ut ne gravissimis quibusdam deterreamur impedimentis. *Abbas de Montmorel.*

Dei Filius usus est Maria ut Sanctificaret S. Joannem, & Sanctam Elisabeth adhuc Sanctiorem efficeret.

Ut facta est vox Salutationis tuæ in auribus meis, exultavit infans in gaudio in utero meo. *Luc.* 1. Patrum Ecclesiæ, atque Theologorum sententia est, Dei Filium usum fuisse voce Matris suæ, ut, tamquam gratiæ suæ instrumentum Sanctificaret Joannem Baptistam, repleret Spiritu sancto Elisabeth; & utrique Prophetiæ donum conferret. *Vocem prior Elisabeth audivit: sed Joannes prior gratiam sensit*, Sanctus Ambrosius ait, hoc est gratiam sibi collatam. Uterque repleti fuerunt Spiritu sancto, ubi primum Maria locuta est. Ita gratia prior, quam Dei filius hominibus sensibiliter contulit per Mariam, in illos pervenit: quod confirmat eorum sententiam, qui docent, Mariam a Deo electam fuisse tamquam rivum gratiarum omnium, quarum ne una quidem de Cælo in terram descendit, nisi per manus illius. *Nulla gratia de Cælo venit in terra, nisi transeat per manus Mariæ*, ut Sanctus Bernardinus Sennensis ait.

Profectus Visitationis Mariæ ad Sanctam Elisabeth.

Et intravit in domum Zachariæ, & salutavit Elisabeth. *Luc.* 1. Quæ gratia huic contigit Familiæ recipere primitias gratiarum inhærentium adventu JESU CHRISTI! Mitia prior est, quæ sensit effectus Mysterii Incarnationis, & immediate Zachariæ domus tantam gratiam promeretur. Hæc igitur, post Mariam, familia est maxime spectabilis in oculis Dei, dedignatur Herodis, & Romanorum Cæsarum aulam, & oblectatur sanctificare humiles, & pauperes. Ecce igitur arca vivens novi Testamenti, quæ ingreditur in domum Obededom, & affert illi eo majores gratias, & benedictiones, quo lex nova veterem excedit, & superat. Mirum ne esse debet si Mater repleta fuerit Spiritu sancto, statim ac Maria illam salutavit? *Et repleta est Spiritu sancto Elisabeth*. Si filius in Matris utero exultat præ gaudio? *Exultavit infans in utero*; & si pater, quem incredulitas mutum effecerat, statim loquelam recepit, ut benediceret Dominum Deum Israel, qui visitavit, & redemit populum suum. Præteriit ne hoc tempus Visitationis? Numquid non instaurat quotidie Deus eadem Mysteria? Nonne JESUS CHRISTUS æque hodie misericors est, ac hesterna die? *CHRISTUS heri, & hodie*. Cum pulsat ad ostium nostrum, ut petat cor, & amorem nostrum, nonne præparat nobis visitationem Sanctificationis, quam præparavit olim familiæ Zachariæ. ad Hebr. 13.

Quam pulcri sunt gressus tui Filia Principis! *Cantic.* 7. Ita exclamabat olim Sapiens, cum mystico raperetur impetu amoris sui: Verba omnia, quæ audio ex ore tuo prodeuntia, omnes incessus tui me rapiunt. Perhibeamus hoc ipsum testimonium Mariæ pedem efferenti ex optatissima solitudine sua profectura Domum Elisabeth, & Zachariæ. Hoc æquius perhibebimus, quo magis ipsa antonomastice una est hæc filia Principis, & hi primi gressus omnes ad nostram dicati sunt utilitatem. Nuperrime concepit Deum in sinu suo, & in corde suo, & properat, ut faciat suæ felicitatis participes; nuperrime præstitit Gabrieli consensum, qui simul suam gloriam constituens, nostram simul constituit felicitatem, & perinde ac nova dignitas sua sibi gravis esset, quia una ipsa illius magnitudinem noverat; illam nobis communicare festinat. *Quam pulcri sunt gressus tui filia Principis!* Nobis vero quam utiles? quoniam nuntias nobis Salvatorem natum esse pro nobis; Cælum tandem misertum nostri dedisse nobis Messiam, & te velle nostram fieri Mediatricem apud illum; cum ceteræ sexus tui, quæ ad sublimem gradum attolluntur, non cogitant de elevatione sua, nisi ut eadem in pace perfruantur, & illam sentiant, qui illis subditi sunt. Tu vero e contra vix extolleris, cum festinas, nos vocatura in partem elevationis tuæ quantacumque sit viarum difficultas. Non expectas donec venismus ad te, sed ipsa venis ad nos cum gaudio, & exultatione. *Quam pulcri sunt gressus tui filia Principis!*

I. C. dat S. Joanni Spiritualem Vitam per Visitationem Mariæ, quam reddit Sanctæ Elisabeth.

Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant. I. *Joann.* 10. JESUS CHRISTUS recens conceptus in utero Mariæ poterat ne diutius videre sub umbra mortis Præcursorem suum, quin daret illi vitam, quandoquidem usurus erat Sancto Joanne Baptista, ut homines præpararet ad vitam, & salutem recipiendam. Inexpectato igitur die, quo Sanctus iste puer erat nasciturus, & antequam ipse etiam lucem adspiceret, vult visitans illum in antecessum præconem quamdam illis præbere resurrectionem, replet figuram adolescentuli ab Eliseo suscitati, Maria obediens secretis Cæli nutibus, tamquam Giezi imperiis domini sui, festinat sese collaturus ad hunc filium, qui mor-

mortuus fuerat in oculis Dei, ut reciperet Vitam JESU CHRISTI cum plenitudine, & abundantia: *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant.* Cum hoc discrimine tamen, quod Giezi ad suscitandum filium hunc mortuum deferebat secum inanime, & inutile instrumentum, cum e contra Maria gestat in utero suo illum, qui tenet in manibus suis claves vitæ, ac mortis. Itaque hoc accedente Joannes Baptista præ gaudio exultavit, testatus se vitam accepisse, & sicuti Eliseus communicavit vitam suam filio Viduæ Sareptanæ, ut illum suscitaret, JESUS CHRISTUS quoque communicat Joanni Baptistæ vitam Sanctam, atque divinam, & tantam, quanta decebat Sanctum ipsius præcursorem, qui de sua plenitudine erat aliis communicaturus.

Deus tegit gratiam suam sub humanis Consiliis, ut ex hoc innotescit Mysterio.

Suaviter, & fortiter attingit a fine usque ad finem. Sap. 8. Abscondit Deus operationes gratiæ suæ sub velo communium, ac simplicissimarum operationum. Adnectit exteriori Ministerio gratuitam operationem gratiarum suavium, & efficacium, cum quibus de cordibus nostris triumphat. *Suaviter, sed Fortiter.* Gressus Mariæ non ostendunt nisi simplicem urbanitatem, extrinsecus est officiosus actus, qualis esse solet in vitæ civilis commercio, & nihilominus hoc utitur medio, ut inspiret cognitionem, & amorem Messiæ Sancto Joanni in utero Elisabeth clauso. Maria festinat, ut bonum hoc officium præstet Elisabeth. *Abiit cum festinatione.* Ecce velum urbanitatis, & officiositatis; ecce efficacia, quæ sub hoc cortice latet. Hic ipse JESUS CHRISTUS properat Visitaturus Sanctum Joannem, & educturus illum de indignitate filiorum Adam, ut Spiritu suo illum eo usque confortet, ut coram Salvatore suo, & ad vocem illius præ gaudio exultet. Da nobis, Domine, gratiam nosmet subjiciendi amabili tuæ providentiæ, & Ecclesiæ regimini; da nobis illam colendi omnes gressus, vocem, disciplinam, cæremonias ejus; quandoquidem sub hoc cortice, externaque hac specie assequeris fines tuos, tanta abscondis Mysteria, tuas gratias communicas, procura nobis hanc submissionem Sancta Virgo, tu, quæ libenter, & peramanter secuta es motus filii tui, qui inspiravit tibi hanc Visitationem ob tantos fines, quos tamquam totidem Mysteria veneramur.

J. C. Visitans Joannem Baptistam fungitur munere Salvatoris.

Ego Dominus salvans te, & redemptor tuus fortis Jacob. Isai. 60. JESUS CHRISTUS hodierna die fungitur munere Salvatoris, & Redemptoris. Sanctificans enim Joannem Baptistam vobis dat pignus, quo sese adigit ad vestram procurandam Sanctificationem. Videte quousque procedat illius amor pro vobis. Corpore suo nondum uti potest, & opus est, ut secundum naturæ legem novem mensibus maneat in utero Matris inclusus; verum non ne utitur pedibus Mariæ, ut se conferat domum Zachariæ, ejus voce, ut loquatur ad Elisabeth? Certum præludium, quod aliquando facturus est pro vobis semel totum consecrans in usus vestros; Vera imago ejus rei, quam pro vobis fecit in baptismate vestro. Nonne usus est pedibus eorum, qui vos in Templum detulerunt, ut vos introducerent in sinum castæ hujus Matris? Vos loqui non poteratis, nonne usus est voce patrinorum, & matrinorum; ut abrenuntiaretis Mundo, Sathanæ, & pompis ejus, & ut Spiritus sanctus ingrederetur in animam vestram non secus ac in illam Joannis Baptistæ? Nonne igitur verum est ipsum esse Dominum salvantem te, & fortem Jacob redemptorem tuum? Nonne pluries exercuit officium Salvatoris erga te; quotiescumque enim vocavit te, ut ad ipsum reverteretis, quotiescumque animadvertit in te propter duritiem tuam, quoties compescuit furorem inimicorum tuorum qui prope erant, ut te devorarent, toties erga te functus est munere Salvatoris, cum toties eripuerit te de morte, liberans te de periculis, in quibus perire merebaris; ideoque hoc in sensu magis est Salvator tuus quam Joannis Baptistæ.

J. C. sæpe nos visitat, ut visitavit Joannem Baptistam.

Et unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me? Luc. 1. Hæc verba satis exprimebant sensus Joannis Baptistæ, & Sanctæ Elisabeth. Posuerat Deus gratiam in labiis Mariæ, ut involuntario peccatori auferret originalem maculam, qua deformabatur in oculis Omnipotentis, & perficeret Elisabeth, & Zachariam. Heu! quoties usus est Deus verbo Ministrorum suorum in pœnitentiæ tribunalibus, ut te absolveret a tot peccatis actualibus voluntariis, & meræ nequitiæ, quæ commisisti? Quoties tecum in gratiam rediit, quot gratias tibi concessit rogatus a sua amantissima Matre, cum ad illam confugisti in necessitatibus tuis? Esto igitur sensibilis visitationibus Domini, & largitatibus Sanctissimæ Matris suæ; ita vive, ut de te dici possit quod de parentibus Joannis Baptistæ. *Erant justi ambo ante Deum; incedentes in omnibus mandatis, & justificationibus Domini sine querela;* intelliges tunc Magnitudinem beneficii, quod recipis a JESU, & a Maria, & in animi grati signum, ac amoris exclamabis: *Et unde hoc mihi, ut veniat Dominus, & Mater Domini mei ad me?*

Luc. 1.

Zacharias, & Elisabeth sese præparaverant Visitationi J. C.

Erant ambo justi ante Deum. Luc. 1. Gratiæ quæ sunt magis pretiosæ exigunt a nobis dispositiones, quæ ad eas aliquam habeant rationem. Visitatio Mariæ, & JESU per illius ministerium reddita parentibus Sancti Joannis Baptistæ, gratia est primi ordinis; præparationes igitur dignæ erant tanta gratia. Poterat ne Scriptura verbis aptioribus exponere, quam dicendo ambos justos fuisse coram Deo, & coram hominibus? cum enim essent irreprehensibiles incedebant in omnibus mandatis Domini replentes duplex præceptum caritatis erga Deum, & proximum? Frustra igitur a Domino visitari cupitis, nisi vosmet præparatis. Rex iste gloriæ, & puritatis non ingreditur in abjectam animam, & iniquitatibus coinquinatam. Expectate igitur, ut Zacharias, & Elisabeth, qui usque ad momentum illud, quo receperunt JESUM CHRISTUM & Mariam domi suæ, expectaverant non secus ac alii Patriarchæ, & Prophetæ, immo etiam ardentius, quam ceteri, quandoquidem uberior fuit eorum remuneratio. Cum Sanctis his sæpe dicite verba illa, quæ usus Scripturæ, & patrum nostrorum praxis consecravit: *Rorate cæli desuper.* Per illa meritus est Abraham videre diem JESU CHRISTI, & præ gaudio exultare: *Vidit, & gavisus est.* Per illa merita est Sancta Elisabeth recipere Messiam, & justa visa est coram Deo, & coram hominibus; vos quoque ejusdem justitiæ participes eritis, ejusdemque remunerationis.

Joann. 8.

Quomodo S. Elisabeth repleta fuerit spiritu S.

Repleta est Spiritu sancto. Luc. 1. Quænam ergo, inquies, ea est prærogativa, qua Sancti Joannis Parentes præditi fuerunt; si enim *erant justi ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis, & justificationibus Domini sine querela*, erant jam Spiritu sancto repleti. Verum est Sanctam Elisabeth possedisse jam Spiritum sanctum per gratiam Sanctificantem, & per habitualem caritatem; sed longe possedit illum perfectiori modo per donorum suorum plenitudinem, per fidem majorem, & magis illuminatam, per cognitionem magis distinctam Salvatoris; ad accessum illius sensit se magis illius amore, eique serviendi desiderio inflammari per acriorem impressionem luminis, & amoris, quem peperit in corde illius præsentia Dei, qui dignabatur illam suis visitationibus; per constans consilium ea tantum faciendi, quæ ipsi magis accepta esse cognosceret; per mentem obsequentiorem, ac ferventiorem pietatem; per incrementum pacis, & gaudii, quod sese effudit in omnes animæ suæ facultates; denique per fidelem beatamque perseverantiam in Virtute; hæc enim totidem sunt dona Spiritus sancti, quibus Elisabeth, & Zacharias repleti fuerunt: *Repleta est Spiritu sancto.* Eorum igitur exemplo, nullum perfectioni vestræ limitem constituere debetis, & per fidelem cooperationem vestram gratiam gratia promereri debetis. In Virtute non progredi, retrocedere est. Cum Pater Cælestis ait, se velle vestrum exemplum esse, & imperat, ut sitis perfecti sicut ipse est, vult in statu vestro vosmet contineri, & de imperfecta plenitudine Spiritus Dei transire ad plenitudinem perfectiorem.

Privilegium Joannis Baptistæ præ Jeremia in Sanctificatione sua in utero Matris suæ.

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum Mundi. Joann. 1. Joannes nondum loquendi facultatem fuerat adeptus, & tamen prophetica exultatione sensus suos exprimit, perinde ac clamaret: *Ecce Agnus Dei.* Fungitur Præcursoris, ac Prophetæ munere, antequam nascatur, quia illum prævenit gratia. *Novit CHRISTUM ab infantia, immo in utero Matris novit, & eum salutavit*, Sanctus Chrysostomus inquit. Etenim, Sanctus Cyrillus inquit, JESUS CHRISTUS significavit illi, se Deum esse suum, & Salvatorem: Etenim Dei unius est inspirare Prophetas, eosque replere Spiritu suo. Legimus quidem Jeremiam in Matris utero Sanctificatum fuisse: sed illum ibi prophetasse non legimus. Inaudita hæc gratia uni reservabatur filio Elisabeth, qui cum nondum posset corporeis oculis intueri, oculis mentis Dominum suum cognovit. *Erat quidem Jeremias Sanctificatus in utero: solum Joannes in utero existens exultavit gaudio, & corporeis oculis nihil videns, spiritu Dominum cognovit.* Ratio igitur, & libertas in antecessum concessæ fuerunt Sancto Joanni Baptistæ; ideoque non potuit permanere sine actione coram Deo, a quo beneficiis cumulabatur. Hinc quidem labes originalis delecta, inde vero gratuita ejus electio, JESU CHRISTI Magnificentia, qua ad Præcursoris dignitatem elevabatur, & cumulabatur gratiis exquisitissimis eo tempore, quo minime sperabantur, & destinabatur ad gloriosissimum ministerium, effecerunt ut carceris sui tenebras superaret, & motu corporis sui exclamaret, & cognoscendum præberet Benefactorem suum, atque Liberatorem. *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata Mundi.*

Homil. 1. in Joannem.
S. Cyrillus Jerosolymitanus Catech. 3.

Joannes Baptista laudat JESUM CHRISTUM exultat one sua.

Omnia ossa mea dicent, Domine, quis similis tibi? Psalm. 34. Quidquid sumus, obsequium præstare debemus Domino; Spiritus, memoria, cor, voluntas, omnes corporis sensus debent illius enarrare mirabilia:

Omnia

Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi? Sed ecce Sanctus, qui superat zelum, & amorem Prophetæ! Ossa ejus nondum obduruerunt, brachia, & pedes nondum formata sunt, & lingua ejus adhuc est captiva: ne balbutire quidem potest, & nihilominus Sanctus hic Præcursor Deum vehementius exaltat quam David, quoniam publicat illius Magnitudinem totius corporis sui exultatione. *Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi?* Parvulus iste præcursor impatiens fruendi Deo suo, præcedit illum, eum Messiam prædicaturus, & eo quo poterat modo loquitur: *Salutabat Salvatorem motu, quo poterat, & in occursum Domini præcursor impiger erumpere gestiebat*. Hoc ipsum faciendum est vobis omnibus, quos visitat Deus per gratiarum suarum communicationem. Procul igitur a vobis absit hic torpor, & sopor iste lethargicus: ubicumque est Spiritus Dei, operatur, agit, movet, excitat. Licet esset in animabus æque gravibus ac currus ille, de quo loquitur Ezechiel, eas attollit, quia Spiritus Dei est vitæ Spiritus. Illum sentiunt Zacharias, & Elisabeth, & clamant: *& unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me?* Sentit illum Joannes Baptista, & clamat: *Domine, quis similis tibi?*

Guerricus Abbas in Natal. Joann. serm. 1.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

Conveniendum est, quia superior venit ad inferiorem, ut inferior adjuvetur, Maria ad Elisabeth, CHRISTUS ad Joannem. Sanctus Ambrosius in Evangel. Lucæ.

Simul autem ut audivit salutationem Mariæ Elisabeth, exultavit infans in utero ejus, & repleta est Spiritu sancto; vide distinctionem, singulorumque verborum proprietatem: Vocem prior Elisabeth audivit, sed Joannes prior gratiam sensit, illa naturæ ordine audivit, iste audivit ratione Mysterii. Idem, ibidem.

Exultavit infans, & repleta est Mater, non prius repleta est Mater, quam filius; sed cum filius esset repletus, replevit & Matrem. Idem, ibidem.

Et unde hoc mihi? hoc est, quo tantum bonum mihi accidit, ut Mater Domini mei veniat ad me? Miraculum fateor, cognosco Mysterium. Mater Domini, verbo fœta, Deo plena est. Idem ibidem.

Mansit autem Maria cum illa quasi tribus mensibus... non enim sola familiaritatis caussa est, quod diu mansit, sed etiam tanti vatis profectus. Idem ibidem.

Quæ venerat propter officia, inhabitat officiosa. Idem ibidem.

Non quasi incredula de Oraculo, nec quasi incerta de Nuntio, nec quasi dubitans de Exemplo; sed quasi læta pro voto, religiosa pro officio, festina pro gaudio, in Montana perrexit. Idem.

Elisabeth non hoc sui meriti, sed muneris fatetur esse divini, (nempe quod a Maria visitetur). Idem ibidem.

Vide humilitatem; quæ Dei Mater eligitur, nullam sibi prærogativam tanta gloria vindicavit. Idem ibidem.

In Montana perrexit. Hoc est iter eorum, qui Deo pleni sunt, ad superna cum festinatione ascendere, ima deserere, terrestria spernere, cælestia ambire. Idem ibidem.

Nescit tarda molimina Spiritus sancti gratia. Idem ibidem.

Ad introitum Mariæ exultavit infans: audiebat enim Verbum Domini per os Virginis personantis, & de utero Matris in occursum ejus gestiebat erumpere. S. Hieronymus Epist. ad Lætam.

Merito Joannes in utero exultat, qui originis suæ libertatem ante nosse, quam nasci meruit; sentire quam vivere. Sanctus Chrysologus serm. 97.

Nondum nascitur, & saltibus loquitur, nondum paritur, & properat (Joannes) *præcurrere*. Idem.

Per iter devium, & abrupta montium veniens Maria; ut deferret amicis actualis vitæ laboriosum officium, Zachariæ ingreditur domum. Sanctus Ildephonsus serm. 5. de Assumptione Virginis.

Nondum natus Joannes prophetica exultatione commotus est, quasi etiam intra Matris Viscera jam exclamaret: Ecce Agnus Dei. Sanctus Leo sermon. 4. in Epiphan.

Illud certum est, quod non parum contulit puero nascituro intemeratæ Virginis conferrium. Sanctus Bernardus serm. de Privileg. Joannis Baptistæ.

Venit propinqua ad proximam, junior ad seniorem. Non solum venit, sed etiam prior salutavit; decet enim, ut quanto castior Virgo, tanto humilior sit. Sanctus Ambrosius in Evangel. Lucæ.

PARAGRAPHUS V.

Quid hauriri potest ex Theologia pene ad hoc argumentum.

Si omnia spectentur miracula, quæ in hoc accidunt Mysterio, arduum est statuere, cujus festivitas celebretur Filii ne Dei, an Sanctæ Virginis; Sanctæ ne Elisabeth, an Sancti Joannis Baptistæ, quandoquidem quatuor istæ personæ ad hanc solemnitatem concurrunt. Festivitaa est Filii Dei; hæc enim prima illius manifestatio, prima operatio gratiæ suæ extra Sanctam Matrem suam. Festivitas est Sanctæ Virginis, hac enim die cognoscitur, & honoratur, tamquam Dei Mater. Festivitas est Sanctæ Elisabeth; dies enim est, qua recipit plenitudinem Spiritus sancti, Prophetiæ donum, supernaturalium Mysteriorum cognitionem, eamque publice profitetur. Dicere quoque possumus, hanc esse festivitatem Sancti Joannis Baptistæ; quia hæc dies est, quo incipit Sanctus esse, quo ab originali peccato liberatur, quo in antecessum recipit usum rationis, quo fit Propheta, & plusquam propheta, & incipit officio fungi Præcursoris Messiæ, quia illum agnoscit, adorat, & Matri suæ tradit cognoscendum. Ecclesia abstulit hanc dubitationem, & difficultatem, quæ oboriri potuisset cum voluerit Sanctam hanc festinationem, qua properavit Maria Sanctificare Cognatam suam Elisabeth cum universa ejus familia, ferens ad illam suæ Sanctitatis auctorem, paullo postquam in utero suo corpus acceperat, voluit inquam ut iter, quod illa suscepit, & visitatio, quam Cognatæ suæ propter hanc præclarissimam caussam præbuit, Visitatio Sanctæ Virginis appellaretur, & sub hoc titulo celebraretur. Urbanus Papa VI. hanc instituit festivitatem anno 1385. & Bonifacius IX. illius Successor paucis post annis illam confirmavit, & promulgavit per occasionem sævissimi schismatis quod cum Ecclesiam annos quinquaginta perturbasset, feliciter extinctum fuit hac devotione erga Sanctam Virginem.

Difficile est asserere de cujus festivitate agatur in hoc Mysterio.

Animadvertendum est tamen duas celebrari visitationes, sub hoc Visitationis titulo, alteram quidem Sanctæ Virginis ad Elisabeth; alteram vero JESU CHRISTI ad Sanctum Joannem, duarum personarum dignitate præstantium ad duas inferiores; cum hoc tamen discrimine, quod Mariæ Visitatio sensibilis fuit, illa vero JESU CHRISTI secreta, & abscondita; quod repræsentat, ut ajunt Mystici quidam Theologi, duplicem Visitationis speciem, qua utitur Deus erga animas; altera enim fit per vias invisibiles, atque interiores, cognitas illis tantum a quibus recipiuntur; altera vero per signa exteriora, quæ sub sensibus cadunt. Species hæc nobis repræsentatur per Virginis Visitationem, quæ sub sensibus incidit; quoniam locuta est, Cognatam salutavit, illam sua præsentia dignata est, tres menses apud illam permansit, & plura habuit colloquia cum illa. Ratio altera nobis significatur per Visitationem JESU CHRISTI, quæ nec visibilis fuit, nec sensibilis, nisi Sancto Joanni eam recipienti. Verum cum hic minime agatur de hac duplici Visitationum specie, quæ ad gratiam pertinent, sed solum de Mysterio Visitationis Mariæ, in quo Dei Visitationes non nisi indirecte per allusionem locum habere possunt, non est hic locus differendi de illis.

In hoc Mysterio duæ sunt Visitationes, altera quidem Mariæ ad Elisabeth, altera vero JESU CHRISTI ad Joannem Baptistam.

Visitatio Mariæ non est inspiciends, tamquam officium urbanitatis præstitum Sanctæ Elisabeth; quod inter homines esset simplex Visitatio, in Maria Mysterium est; & quod officium, urbanitas, amoris testificatio in Mundi commercio haberetur, in illa est actus purissimæ, altissimæque caritatis; & zelus ardens, qui illam urget, ut proximo insigne spirituale simul, ac temporale præstet officium. Qualitas Deiparæ quæ nuper aucta est, in Verbi incarnatione, quam Spiritus sanctus operatus est, inspirat illi hunc sensum zeli, & beneficæ caritatis se se extrinsecus communicans; cum enim hactenus in recessu, atque solitudine vixisset, per hanc Visitationem incipit Cognatæ suæ beneficia conferre, quibus cœlestus locupletata est, cooperans justificationi peccatoris, & Sanctæ ædificationi totius familiæ Zachariæ.

Visitatio Mariæ ad Elisabeth non est simplex actus Urbanitatis, sed zeli, & caritatis.

Quemadmodum ad Mariæ preces Mundi Salvator operatus est primum omnium miraculorum in natura, cum aquam convertit in vinum, ita dicere quoque possumus ad preces Matris suæ, quarum non meminit Evangelium, saltem per Matris suæ præsentiam operatum fuisse primum miraculum suum in gratia erga peccatorem, justificans parvulum Joannem Baptistam; ita ut si Verbum Dei, quod Maria gerebat in utero, caussa fuit præcipue hujus Sanctificationis, ipsa fuerit tamquam instrumentum, quo uti voluit, ut nos doceret per intercessionem Mariæ a nobis expectandas, obtinendasque gratias omnes, quas nobis facere decrevit: quibus adjicere possumus, quemadmodum in Sacramentis utitur Deus hominum voce, qui illius Ministri sunt, & elevat verba eorum ad productionem gra-

Primum miraculum quod Filius Dei operatus est in gratia æque ac in natura, Per Mariæ intercessionem operatum est.

gratiæ, quam operantur, secundum plurimorum Theologorum sententiam; simili ratione cur dici non posset, verba, quæ protulit Virgo salutans Sanctam Elisabeth, miraculose elevata fuisse ad cooperandam productionem gratiæ, & Sanctitatis in corde Sancti Joannis, eodem tempore, quo in Matris auribus personuere?

Caussa propter quam Maria egressa est de solitudine sua ut visitaret Sanctam Elisabeth, fuit amor supernaturalis erga Cognatam.

Existimandum non est, Sanctam Virginem egressam fuisse de solitudine sua propter aliquam de divinis Oraculis dubitationem, neque propterea quod diffideret de eo, quod sibi nuntiatum fuit ab Angelo, neque ut certior fieret exempli, quod sibi propositum fuerat graviditatis Elisabeth Cognatæ suæ, quod hæretici nonnulli asserere non dubitaverunt. Neque animi reficiendi caussa hoc illa iter suscepit; etenim semper in deliciis habuit solitudinem suam. Neque puretis illam solum naturali amore propinquorum suorum ductam Visitationem hanc obiisse; ostendit enim palam se nullo suorum amore teneri, cum paterna domo egressa est, ut uni Deo viveret, ac deserviret in Templo. Igitur amor supernaturalis in Cognatæ suæ Sanctitate fundatus illam perduxit, & etiam amor communicativus, qui fecit, ut statim ac Deus illam suis donis repleverit, ipsa in eorum partem accesseret Cognatam suam, quæ ad illa recipienda erat disposita.

In Visitationis Mysterio potissimum elucet Sanctæ Virginis humilitas.

Liquet humilitatem in omnibus beatæ Virginis actionibus illuxisse; sed verum nihilominus est ipsam in hoc potissimum Mysterio innotuisse, idque triplici ex caussa: 1. In Incarnatione illa quidem se ancillam professa est: *Ecce Ancilla Domini*; sed cujus? Dei videlicet immediate; Sed in Mysterio Visitationis non solum se vocat, sed actu facit ancillam creaturæ, quæ toto Cælo inferior se est. 2. Se humiliat, ac demittit, tunc temporis, quo merito se se attollere potuisset: obedis tunc cum sibi confertur jus supremum creaturis omnibus imperandi. 3. Humilitas eo major, & admirabilior est, quo gloriosior est status illam exercentis. Sed Maria nunquam fuit in statu nobiliori, quia, ut Sanctus Ambrosius ait, tunc erat *Virgo Verbo fœta, Deo plena*. Ita dubitandum non est dicere illam in Cælo, quamvis gloria coronata sit, & sedeat ad dexteram Filii, eas non habere prærogativas, quas habuit, cum profecta est, ut Cognatæ suæ opem, operamque præstaret: nam præter relationem Matris Dei, quæ fundamentum est totius Magnitudinis suæ, in hoc statu consideratur, tamquam una eademque persona cum Filio suo homine-Deo. In Cælo amicta est Sole, sed tunc intra se Solem capiebat. Hæc igitur Virgo Deum ferens alvo, ancillæ munere fungitur, ut cum Filio suo dicere possit; *non veni ministrari, sed ministrare*.

Comparatio eorum, quæ in hoc Mysterio acciderunt cum iis, quæ in Incarnatione contigerunt.

Si hoc Mysterium cum Incarnatione comparetur, dicere possumus quæcumque secreto acciderunt in hoc in gratiam Beatæ Virginis, a Sancta Elisabeth in Visitatione publicari, & quidquid videtur ad nihilum redigere in altera divinas omnes perfectiones, hoc a Virgine in Cantico suo celebrari. In Incarnatione petit Angelus Virginis assensum: In Visitatione Sancta Elisabeth eam laudat, quod assensum præstiterit, ideoque Beatam prædicat: *Beata, quæ credidisti*. In Incarnatione Angelus Virgini nuntiat illam futuram esse Filii Dei Matrem; In Visitatione Sancta Elisabeth illam hoc Nomine salutat, eique præstat obsequia: *Unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini ad me?* In Incarnatione Angelus facit encomium Filii, & Matris, & in Visitatione Sancta Elisabeth illud annuntiat, & celebrat: *Benedicta tu inter Mulieres, & benedictus fructus Ventris tui*.

Luc. 1.

Ibidem.

Sanctificatio S. Joannis solum est miraculum quod narrat Evangelium de Virgine.

Nunquam ante hanc diem usus fuerat Deus aliqua persona tamquam Organo, ut gratiam produceret, & peccatorem sanctificaret: sed in hoc Mysterio Verbum Virginis Organum est Spiritus sancti, ut afferat gaudium, lumen, & gratiam in animam pueri, & ut ex eo faciat Principem Prædestinatorum non sine insigni Miraculo, quod unum in tota Vita operata est. *Ut facta est vox Salutationis tuæ in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo*. Hoc est eximium Sanctæ Virginis Opus, quoniam hoc unum est Miraculum illud, quod nobis narrat ab ipsa factum, Scriptura; dignum profecto Miraculum illa, quæ in castis visceribus suis gratiæ fontem gestabat.

Maria per Visitationem suam cœpit munus Mediatricis Deum inter, & homines.

Statim ac Maria locuta est, Joannes Baptista sanctificatus est: Ex peccatore repente Sanctum fecit. Verba Virginis fuerunt quodammodo Sacramentalia; habuerunt vim Baptismi, ut originale peccatum delerent, & sanctificarent puerum adhuc in utero Matris latentem. Voluit JESUS CHRISTUS Mariam esse Instrumentum, & ut ita dicam, coadjutricem primæ Sanctificationis, quam in Mundum veniens operatus est. Ex eo tempore functa est Mediatricis officio, quod deinceps tanta quidem cum gloria sua, nostra vero exercuit utilitate. Filius ejus nobis connotare voluit, ipsam aliquando saluti nostræ cooperaturam esse, ob eam partem, quam erat habitura in opere nostræ redemptionis, & per potestatem procurandi gratias illis, qui ad ipsam confugerent.

Maria acceptâ Deo refert Magnitudinē suam, & laudes, quæ sibi deferuntur.

Satis non fuit Mariæ sese humiliare coram Deo, & Angelis, nisi coram hominibus etiam humiliaret se se. Procul recedit a Nazareth, ubi Omnipotens fecit potentiam in brachio suo, ut in illa operaretur Magna. Abiit in Montana Judææ. Elisabeth in impetu gaudii sui vix Mariam sensit adesse, cum illam Dei Matrem appellat, & Maria nihili sui infirmitatem, & humilitatem professa, Domini se vocat ancillam. Verum cum hæc Visitatio vocari possit revelatio Divinitatis Verbi Incarnati, & revelatio Maternitatis Mariæ: Maria Deo refert acceptam gloriam laudum omnium sibi debitarum, se humiliat, ac eo usque descendit, ut abjectissima qualibet Cognatæ suæ præstet officia. Quantum est magnitudinis in humilitate, cum quæ Deo uni inferior est, superior est omnibus creaturis! Quantum generositatis est in anima quæ suæ oblita Magnitudinis eo usque per humilitatem descendit, ut ad summum dignitatis fastigium mereatur attolli!

Sancta Virgo, & Sancta Elisabeth sunt utraque repletæ Spiritu S. ut testatur Evangelium, sed longe aliter.

Quamvis Maria jam repleta fuisset de Spiritu Sancto, ubi primum ab Angelo salutata fuit, & Elisabeth eodem fuerit Spiritu sancto repleta, ubi salutata fuit ab Angelorum Regina, *Repleta est Spiritu sancto Elisabeth*; non ideo tamen duæ Matres istæ æque Sanctæ fuerunt. Verum est modum, quo loquitur Scriptura, similem esse; sed sensus longissime differt. Primo enim Sancta Virgo non solum repleta fuit gratia, sed persona eadem Spiritus sancti. 2. Quia huic datus fuit tamquam Sponsæ Sponsus, cum illa fœcunda facta est per divinam operationem illius. 3. Quia illi datus fuit ut semper permaneret cum illa, quin ab illa unquam recederet. Sed cum dicitur Sancta Elisabeth repleta Spiritu sancto, intelligendum est de donis, & gratiis Spiritus sancti, cum sanctior, atque illuminatior fuerit effecta per Sanctæ Virginis præsentiam.

Ex tribus personis, quæ intervenerunt in hoc Mysterio, docemur quomodo recipere debeamus gratias & Cæli Visitationes.

Tres memorantur Personæ in Mysterio Visitationis Mariæ, quæ illam æque recipiunt, ac Visitationem Filii Dei, qui in illius utero continetur; videlicet Joannes Baptista, Elisabeth, & Zacharias: sed quibus cum dispositionibus? Joannes Baptista exultat gaudio, Elisabeth loquitur, Zacharias tacet; Hinc miram in modum docemur, quid nobis faciendum sit, ut cum fructu recipiamus gratias, & Visitationes Domini, quas nobis beata Virgo procurat. Illas recipere debemus cum gaudio tamquam signa, & pignora divinæ erga nos bonitatis; debemus gratum animum testari per actiones gratiarum, & demum illas occulere, & non nisi ad proximi ædificationem proferre.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, nuperrisque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Sanctæ Virginis festinatio sanctam Elisabeth Cognatam suam visitantis effectus est gratiæ, non simplex urbanitatis Officium.

LIQUIDO constat hoc in loco non agi de Visitatione meræ urbanitatis, & officii: Non ita festinat, qui se confert ad ea obeunda munera, quibus tenetur legibus tantum consuetudinis, & officii. Magna hæc Virginis festinatio sublimius habet principium. Effectus est gratiæ, qua plena est, & Sancta violentia Spiritus sancti, lento gradu incedere nescit. *Nescit tarda molimina Spiritus sancti gratia*. Gestat in utero suo auctorem vitæ, & propero gradu se confert ad suscitandum puerum, qui illam amisit antequam nasceretur. Festinat liberatura captivum innocuum, & justum factura puerum, qui nescit adhuc, quid sit peccare. Festinat Prophetam consecratura, qui non nisi per os alienum sua promere potest oracula. Festinat ut admoveat Verbum voci, & Solem syderi, quod præcedere debet Nativitatem suam, & adventum illius annuntiare. Festina igitur, arca Dei, festina ingredi in domum hanc benedictionis, ut ejicias inde anguem infernalem, qui jam infecit veneno suo parvulum Joannem Baptistam; festina pacem allatura cum illo, qui vocari non vult Deus iræ, & ultionis; festina latura legem gratiæ, & datura principium Evangelio; propera adimpletura primum Mysterium Vitæ absconditæ JESU CHRISTI, & operatura primum hujus Incarnati Verbi Miraculum. *Auctor recens*.

Humilitas Mariæ prima Virtus est, quam Maria præ se fert in sua Visitatione.

Primum illud, quod in hac Mariæ Visitatione considero, est humilitas illa profunda, quæ oculos claudens omnibus considerationibus, quæ illam morari possent, efficit, ut prævertat Elisabeth, eamque festinanter per Montium juga conveniat: *Abiit in Montana cum festinatione*. Ne expectetis, Fideles, ut ineffabilis Magnitudo dignitatis, ad quam evehitur, efficiat, ut ad illius nitorem, ac decus servandum aliquam sibi præcautionem proponat, & reformidet objicere Dei Matrem laboribus, & impedimentis itineris ardui, & difficilis; inanes, futilesque colores, quos prudentia carnis prætexit suam dissimulatura ambitionem, numquam aditum invenistis in animam

mam Mariæ? Homines fæculi, inter vos de honoribus, & præeminentia certate: contendite in oculis hominum apparere eo in statu, qui vestram palpet ambitionem, & vosmet in magnitudinis vestræ fulgore continentes; conamini ejus ideam amplificare in animis populorum. Hujusmodi infana sunt Mundi placita; Maria vero propter longe dissimiles caussas operatur. Rationes, quæ illam remorari debere videbantur, discedere cogunt, quin præstoletur sibi deferri obsequia Deiparæ debita, in hac ipsa qualitate maturat Cognatam invisere; & Domini Mater prævertit Matrem S. Joannis illam visitatura in eodem Spiritu quo JESUS CHRISTUS aliquando præveniet S. Joannem ab illo baptizandus. Officiosa ejus caritas augebit ardorem zeli sui: iter corripit sine mora, progreditur sine requie, ingreditur domum Elisabeth, illam pari affectu, ac humilitate salutat, & Matrem, filiumque gaudio replet, atque admiratione. *Ex specimine Panegyricorum Tomo 2. pro die Visitationis.*

Regula a nobis servanda in Visitationibus nos docet Maria in hac Visitatione.

Virginis Exemplum nos docet regulam, quam primum in obeundis Visitationibus servare debemus, neque secunda minus commotata est, videlicet tantum temporis duntaxat in illis impendendum, quantum opus est. Hinc illa dicitur festinasse in Montana Judææ. Festinabat, ut reverteretur in solitudinem suam, centrum videlicet suum, & secundum hanc regulam corrigendæ sunt omnes inutiles moræ visitationum nostrarum, in quibus plurimi meliorem vitæ suæ partem traducunt. Sed hoc malum est, quod plerique mortalium omni proprie carent occupatione, nesciunt quid agant domi suæ, nullam habent curam temporis sui, nesciunt enim, qua ratione illud impendant, & temporis jactura ab illis fit, tam domi, quam foris. Sed homo Christianus, qui uti debet tempore suo, ejusque pretium novit, in visitationibus tantum duntaxat temporis insumere debet, quantum necesse est. *Ex Specimine Ethicorum.*

In Visitationis Mysterio duæ Visitationes & singulæ sunt

In diei hujus Mysterio duæ considerandæ sunt Visitationes, S. Ambrosius ait. Visitatio JESU ad Joannem, & Visitatio Mariæ ad Elisabeth. S. Joannes indigebat JESU, & Elisabeth Mariæ. Sed quomodo nam pueri duo, uterque in Matris suæ utero conclusi sibi occurrere possunt? & quomodo duæ Mulieres ventrem ferentes ab invicem tanto [illegible] prope itineribus sejunctæ in anni parte incommoda se se vicissim convenire possunt? Hoc nobis Fideles JESUS CHRISTUS secreto mentem inspirat Mariæ visitandi Elisabeth, novæ dignitatis Magnitudo, longitudo, ac itineris labor illam ne momento quidem moratur, pretiosum onus, quod gestare in [illegible], illam sublevat, S. Augustinus [illegible], non gravat. Sub [illegible] secreto hoc gratiæ motu, quo ducitur, omnes superat difficultates, tandem pervenit, quo cupit, & præsentia JESU facit, ut S. Joannes in Matris sua [illegible]. Lætitia, humilitas, gratiarum [illegible] [illegible] in admirabili Cantico, quo Maria [illegible] benedictionibus Elisabeth. Quod Mysterium, [illegible] documenta in hac Evangelica meditatione continentur. *Abbas de Jarry Sermone hujus argumenti.*

Mirabilia, quæ acciderunt in congressu hoc Mariæ, & Elisabeth.

S. Ambrosius admiratione captus considerans celeberrimam hanc Visitationem [illegible] Mysterii, prophetiis, prodigiis [illegible]. Sanctus hic Præsul ostentare videtur omnia eloquentiæ suæ argumenta, describens [illegible], quæ contigerunt in illustrium duarum parentum congressu, quarum altera paritura est Maximum præ filiis hominum, altera vero Deum [illegible] salute hominum factum. Elisabeth, hic Pater ait, audit primum Mariæ vocem, sed Joannes sentit gratiam JESU CHRISTI, illa gaudet Visitatione SS. Virginis, hic autem Visitatione Domini nostri. Mater [illegible] prodigia gratiæ Miraculi, & [illegible] [illegible], vel producunt operationes gratiarum. JESUS CHRISTUS replet S. Joannem gratia [illegible] Præcursoris, & S. Joannes [illegible] [illegible] Elisabeth & Mariæ [illegible] [illegible], & [illegible] [illegible].

Maria in hoc Mysterio ostendit se esse distributricem gratiarum Filii sui.

Cur [illegible], quo Virgo Dei plena facta est, [illegible] Spiritu [illegible] [illegible] Elisabeth Cognata [illegible] parat hoc tantum ex mero [illegible] [illegible] quidem humiles abjectosque [illegible]. Hoc [illegible] voluit Deus, [illegible] [illegible] amplius hominibus [illegible] gratiis suis per [illegible]. Virginis Intercessionem [illegible] videtur [illegible] fontem gratiarum omnium. & Maria in præstantissimum [illegible] Consilium conspirans gratiam properavit Elisabeth domum ventura. Elisabeth Mater Sancti Joannis est per naturam, Maria [illegible] per gratiam [illegible] enim [illegible] gratiæ vitam ea ferme [illegible], quo illam tradidit Filio Dei [illegible] carnem. Dat vitam JESU recipiens Spiritum sanctum, dat Vitam JESU per verbum: *Fiat mihi secundum verbum tuum*, & alio verbo vitam impertit S. Joanni: *Ut facta est vox salutationis tuæ*, & quemadmodum gratiæ Dei duos tantum habent effectus, convertendi peccatores, & justos perficiendi, Joannes peccator

est, & Elisabeth justa. Hinc liquet ex eo tempore in hoc glorioso munere Mariam gratiarum omnium Dominam extitisse. *Auctor recens.*

Exprobrabit aliquando Deus in [illegible] hominum visitationes.

Si nostrarum visitationum finis sanctus esse debet, quid dicendum, vel faciendum vobis erit, Fideles, cum vobis improperaverit Deus tot inanes, periculosas, & noxias visitationes, quas obiistis, ut indulgeretis inconditis cupiditatibus vestris, tot repulsas, quas passi estis, ut viam vobis faceretis in eas domos, in quas sexcenti obices aditum vobis intercludebant; tot artes, quibus usi estis, ut per confertam, ac importunam turbam, qua principum virorum limina vobis obstructa erant, vobis pateret accessus; Nosocomia, & Xenodochia, vobis dicetur, patebant omnia. Illic vos expectabam in persona pauperum ope vestra indigentium; ego vero hoc memoriæ vestræ testimonium iis præmiis cumulassem, quæ majorem vobis consolationem peperissent, quam suavissima quælibet Mundi hujus solatia. Sed ne pedem quidem movere dignati estis, ut me quæreretis. Quid ipsi respondebitis æquissimis hujusmodi objurgationibus? Quo confugiet peccator, cum Deus nequaquam inter has exprobrationes se continens, efficiet, ut illa cognoscat, sentiat, ac intelligat totum pondus, magnitudinem, & nequitiam suæ [illegible]? *Idem.*

Modus, quo S. Virgo, & S. Elisabeth [illegible] & [illegible] esse a [illegible] culorum conversatione

Nostis, Christiani, quem admirabilem effectum Incarnati Verbi præsentia produxerit in hoc admirabili puero, qui futurus erat ejus Præcursor: quomodo anima ejus divinitus illustrata in antecessum obire cœpit munera adeo augusti Muneris, quomodo acutus gratiæ radius repente a Filio ad Matrem penetraliens, fecit, ut illa magna penetraret Mysteria, quæ Spiritus sanctus operatus fuerat in Maria, ita ut repente afflata gratia protulerit divina verba illa, quæ elegit Ecclesia ad perficiendum Mariæ elogium, quod Gabriel Angelus cœperat, & quæ in compendio continent omnia incomparabilis hujus Virginis Magnalia: *Benedicta tu inter Mulieres, & benedictus fructus Ventris tui.* Verum ne putetis conversationem earum fuisse aliquod inferum ludum, atque assentationum commercium adeo usitatum in Mundi hujus visitationibus, & utramque simul superiendi locum aucupantes ex magnis Mysteriis ad quorum compl[illegible] electæ fuerant a Deo, secreto, & vicissim sibi plaudere, etenim videntur e contra secum certare, utra se se magis humiliet. Altera enim se indignam fatetur, quæ a Deipara visitetur, altera vero nihil invenit in se nisi vilitatem suam, quo [illegible] attrahere Verbum in sinum suum. [illegible] [illegible] nisi gratiarum, [illegible] communicatio, quarum repletæ sunt: & [illegible] super Elisabeth exaltata sit, non [illegible] [illegible] habere [illegible], [illegible] humilitate [illegible] [illegible] [illegible].

Heu [illegible] [illegible], [illegible] ultro [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] contemptu [illegible], [illegible] laudes, ac [illegible] [illegible], [illegible] mutuo [illegible] hominis, & modo quadam venustata [illegible] placita, [illegible], [illegible] suas [illegible] cupid[illegible], & [illegible] [illegible]. Etenim nonne [illegible], [illegible] [illegible] hujusmodi [illegible], & conversationum genere [illegible], nisi [illegible] Spiritu sancti, & magis [illegible] Spiritu Dei [illegible] [illegible] modicam habet partem, [illegible] profecto [illegible] [illegible]. Quid [illegible] [illegible], quæ [illegible] [illegible], & quæ [illegible], [illegible] aptantur. *[illegible]*

Quomodo [illegible] exemplo [illegible].

[illegible], seu vera [illegible], seu falsa, [illegible] illecebram, [illegible], quo [illegible] modo [illegible], ut [illegible] [illegible], [illegible] ferme [illegible], [illegible] alia, quæ [illegible] deferuntur, [illegible] [illegible] [illegible] per [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] laudibus [illegible]. Cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex laude [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Virginis exemplum [illegible] referendis, [illegible] quidem illi [illegible], quæ laudem [illegible]. Tunc [illegible] per sensus perfectissimæ [illegible], [illegible]: *Magnificat anima mea Dominum [illegible] [illegible] meus in Deo Salutari meo.* [illegible] Deo [illegible] referre, quia omnia a Deo profluunt, & in uno illo gaudere, & conquiescere, qui [illegible] ad illum debent reverti, hæc ex [illegible] [illegible] debemus ex verbis Cantici Virginis Mariæ. *Idem.*

Quomodo [illegible] Virginem [illegible] [illegible] [illegible], & [illegible], qui [illegible] egent auxilio.

Exemplum S. Virginis Cognatam suam invisentis, ut illi præstet opem, excitare nos debet ad quærendas, & visitandas personas nostro subsidio indigentes; etenim nonne plurimi sunt similes [illegible] illi

G Evan-

Evangelico, qui plurimos annos languent sub malorum suorum pondere, eum per se nequeant invenire solatium, neminem habent, qui hoc illis procuret: *Hominem non habeo*. Quot honestæ familiæ ad incitas redactæ, quæ artes ignorant, unde eleemosynas sibi comparent, vel quibus rubor uti vetat? Quot viduæ oppressæ diluunt panem suum lacrymis, & vident modicum illud bonum, quod illis reliquum est, prædam fieri avaritiæ, & ambitionis, quia carent consilio, quo regantur, vel præsidio, quo sustineantur? Quot ægrotantes abditi in latebris, ubi illos sua infirmitas detinet, ne triste quidem habere possunt solatium fidelium misericordiam excitandi suorum malorum adspectu, quæ ignorantur, & qui in eo deplorabili statu ad quem redacti sunt nullam invenire possunt opem nisi piorum hominum visitationibus foveantur? At enim inquies, non novi hos miseros, de quibus loqueris; sed illos non cognoscere tua culpa est; hoc ostendit oblivionem, & duritiem animi tui, quoniam tantum abest quod illos visites, eisque opituleris, ut etiam eos quærere negligas. Tandem enim quocumque in loco sis, ne dubites deesse miseros, ægrotantes, oppressos, vel egenos; & hæc generalis cognitio tibi sufficere debet, ut tenearis cognoscere eorum necessitates, & pœnas, ut quantum fieri per te potest, opituleris. Si verum esses Ecclesiæ membrum, misereri deberes pœnarum membrorum aliorum, quæ afflicta sunt, audires ex imis carcerum latebris murmura, atque blasphemias miserorum, execrantium vitam, quam defectus caritatis tuæ efficit illis deteriorem morte, quæ imminet sibi. Moverent te clamores, & gemitus filiorum panem petentium a Matre desolata non habente, unde illorum necessitati opem ferat: Sed modica vestra caritas vobis aures obstruit, & quin misereamini eorum quæ flectere deberent animos vestros, illos avocaris sedulo ab omni sensu pietatis. *Ex specimine Panegyricorum pro die Visitationis. Tomo 2.*

Effectus, & fructus Visitationis B. Virginis in S. Joannis Baptistæ justificatione.

Quemadmodum Mariæ sinus repletus fuit Virtute Spiritus sancti, ut produceret Filium Dei Unigenitum, qui Primogenitus est in multis fratribus: ita cor incomparabilis Matris hujus eodem Spiritu repletum fuit, ut gratiæ omnes Dei Filios producerent. S. Joannes fuit primogenitus Mariæ filius in hoc ordine generationis; communicavit illi primitias spiritus gratiæ quo fuerat repleta, & peccatorum in Sanctorum omnium maximum convertit. Ille adhuc sepultus erat in communi corruptionis massa, ex qua omnes homines educti sunt, nihil illum secernebat adhuc a ceteris filiis Adam prævaricatoris, & cum aliis hominibus dicere poterat, se mortem nactum fuisse in eodem sinu, in quo vitam invenerat: *Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea*. Sed ubi Maria salutavit Elisabeth, & ejus vox in hujus auribus insonuit, ex eo momento Joannes Baptista sentiens gratiæ impressionem, exultat admirabili gaudio; non est amplius peccator in naturæ chaos implicitus, ut ibi pœnas luat peccati primi hominis: Sanctus est, qui in antecessum gustat beatificam lætitiam, quam Maria illa communicat per felicem hanc Visitationem, quam afflante Spiritu sancto peragit; non est ultra miser captivus, qui squalleat in servitute peccati, liber est, in libertatem vocatus, qui fruitur libertatem Filiorum Dei. *Ibid. in tertio argumento.*

Psalm 50.

Sublimes Dei sensus quos nobis inspirat Canticum Virginis.

Dum Mundi Salvator Præcursorem suum sanctificabat per gratiarum affluentiam, quas in animam illius effundebat, Maria ædificabat Zachariæ familiam magnis sensibus pietatis, & religionis, quos illi inspirabat. Revocari ne possunt ea, quæ illa dicit in Cantico suo, quin repleamur obsequio erga supremam Dei Majestatem; Concipi ne potest idea sublimior potestatis ejus, quæ fecit potentiam in brachio suo, & dispersit superbos mente cordis sui; quæ deposuit potentes de sede, & exaltavit humiles; quæ suscepit humilem pastorem de caligine tugurii sui, ut in Superbi Regis Solium exaltaret? Quid cogitari potest majus, aut dignius infinita illius Misericordia, quæ a progenie in progenies se effudit timentibus Sanctum Nomen ejus? Sperari ne potest vividior, & acrior grati animi sensus erga Creatorem, qui esurientes implet bonis, & divites dimittit inanes; qui suscipit Israel puerum suum recordatus Misericordiæ suæ, sicuti locutus est ad patres nostros, Abraham, & semini ejus in sæcula? O quam sublimes concipit sensus anima Deo plena! O quantam percipit lætitiam Deus videns se lingua adeo pura, qualis hæc est, celebrari? *Auctor recent.*

Fructus quos percepit Visitationis Mariæ S. Elisabeth.

Verum inquies, quæ bona Beatæ Virginis Visitatio S. Elisabeth attulit? Hæc S. Lucas ostendit, cum ait, Elisabeth fuisse repletam Spiritu sancto. Illa jam possidebat S. hunc Spiritum per gratiam sanctificantem, & caritatem habitualem, quæ illam justam reddebat coram Deo; sed possedit illam longe perfectiori modo per donorum illius plenitudinem, per fidem majorem, magisque illuminatam, per cognitionem magis distinctam ad Salvatoris accessum, cujus amore se magis inflammari sensit; per vividiorem impressionem luminis; & caritatis quam fecit in mente, & corde ejus præsentia Dei, qui illam suis visitationibus dignabatur; per Consilium stabilius initum, ne in minimis qualibet re illi displicendi: per metum, & obsequium, per ferventiorem pietatem, per incrementum pacis, & lætitiæ, quæ se se in omnes animæ ipsius facultates effudit. Denique per fidelem, beatamque in Virtute perseverantiam; quia hæc sunt dona Spiritus sancti, quibus Zacharias, & Elisabeth repleti fuerunt. *In Elogiis Historicis.*

Iter sanctæ Virginis per Judææ montes susceptum ut ferret opem Cognatæ, indigitat nobis, quo fervore caritatis adsunt aggrediendi tunc, ut omnes difficultates superemus.

Dicere possumus Sanctam Virginem per iter festinanter susceptum per Montana Judææ nobis repræsentare animam repletam Deo, quæ alas, ut ita dicam, habeat, ut volet in Dei viis, & superet omnes difficultates, quæ occurrunt. Verum est enim heroicarum virtutum exercitia montes esse, qui horrentes quidem videntur ignavis animabus, quæ obrutæ sunt pondere naturæ, quo terram versus trahuntur, magis quam attollantur Dei Spiritu in Cælum. Ægre has difficultates superamus, & fatendum est, ardentiores cupiditates mortificare, & teneris affectibus abrenuntiare, difficilius esse, quam altissima juga montium superare. Fateor equidem cæcam exercere obedientiam, & proprium judicium abnegare, ut alterius sententiam amplectamur, arduum esse corruptæ naturæ, humiliationem amare, contemni velle, crucem amplecti ad imitationem JEUS CHRISTI patientis, atque contempti, inaccessibilem montem videri. Quis negare potest, austeræ pœnitentiæ praxibus inhærere, sensibus durum minime videri, & viam hanc esse difficilem, quot enim videntur ex illis ipsis, quos prævenit Deus uberiori gratiarum copia, qui deficiunt in via, & quibus animus deest. Sed ubi Dei Spiritus animæ possessionem ingressus est, illam attollit super se ipsam, nihil illam moratur, non infirmitas naturæ, non virtutis difficultas, non objecta externa, omnia superat, & nihil illam deterret, quia omnia illa plana, ac strata videntur: *Erunt prava in directa, & aspera in vias planas*. Anima Dei Spiritu afflata, ubi difficultates intuita est, illa jam superavit. *Pater de Argentano in Collatione pro die Visitationis Beatæ Virginis.*

Luc. 3.

Sensus Sanctæ Elisabeth recipientis Visitationem Mariæ.

Ex verbis, quæ Sancta profert Elisabeth, conjicite, quomodo motus Spiritus divini illam rapiant extra se. Non utitur nisi exclamationibus, & admirationibus: *Unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me?* Unde hæc mihi tanta felicitas, ut videam Matrem Dei, quem adoro, venientem ad me? Ego Mater sum famuli, & ecce Mater Supremi universorum Monarchæ ad me visitandam accedit? Caritas incomparabilis! Profunda humilitas Mariæ Matris filii Dei, quæ tanta utitur dignatione erga indignam famulam suam! Domus millies beata, quæ recepit adeo pretiosa Cæli munera per primam Visitationem, quam fecit Salvator mundi in terris, & per Sanctæ Virginis medium. *Unde hoc mihi?* o adorabilis providentia! quæ mihi perfectam parit felicitatem. Intellexi quidem unam ex optimis illius dispositionibus quæ illam præparavit ad recipiendum hunc gratiarum cumulum, fuisse longam, ac diuturnam sex mensium solitudinem, in quam se se receperat, ut mundo lateret, quod Evangelium non sine peculiari consilio nos docuit. *Occultabat se mensibus sex*, Si hæc Sancta Mulier sæculi negotiis fuisset implicita, nisi inventa fuisset domi suæ, cum Dei Filius in utero Matris suæ convenit eam, fortasse illa omnibus hujusmodi favoribus caruisset, sed affluenter illis cumulata fuit, quia Deus invenit eam in solitudine. Felix anima, quæ amat recessum, & mundi rumorem ac tumultum perhorrescit. Ibi illam visitat Deus, ibi Deo fruitur. *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus.*

Luc. 1.

Osee 2.

Per J. C. motum Maria visitat Cognatam suam Sanctam Elisabeth.

Quamcumque partem habuisse videatur in hoc Mysterio Maria, atque in dispensatione gratiarum, quibus cumulat domum Elisabeth, fateamur tamen necesse est, agentem Superiorem, cujus vi illa movetur, primam earum caussam fuisse. Tibi igitur, divine Salvator debemus omnia; tibi qui dignatus es visitare creaturam tuam, eamque tua præsentia honorare. Maria te gestat, sed tu illam moves, & si illa festinat optatissimam Cognatam invisere, non sequitur nisi illecebras gratiæ tuæ, neque agit, nisi per secretam Virtutem impulsus divini Spiritus tui. Es, Domine, licet inclusus in visceribus Sanctissimæ Matris tuæ id quod fuit Angelus Tobiæ in regione Medorum, ut duceres illam per montana Judææ, & ut illam in Nazareth reduceres. Erga illam eodem officio fungeris, quo ignis, & nubis columna fungebatur apud Israelitas, ut illis ostenderes vias, per quas erat ambulandum, ut omnia noctu, & interdiu pericula amoveres. Tu, Domine, illius lumen es, dux, Raphal, Moyses, protector, fortitudo: per motum suum festinat, pericula evitat, difficultates superat, & labores itineris, qui alteri cuipiam insuperabiles visi fuissent, præter Mariam, tuo amore succensam. *Ex Elogiis historicis tomo 2.*

J. C. seu visitat, quemadmodum Maria visitavit Sanctum Joannem in utero Sanctæ Elisabeth.

Cogitate, Fratres mei, omnes incessus Mariæ apud Cognatam Elisabeth non aliud objectum habuisse, nisi humani generis redemptionem. Maria sequebatur adorabilis Filii Consilia; ut nos, & ut Sanctum Præcursorem sanctificaret, defert JESUM CHRISTUM Filium suum in hanc domum, Jam nos quærebas, Domine, quasi tibi essemus necessarii, quasi mereremur Visitationem tuam, quam in Sancti Joannis persona recepimus: *Visitavit nos oriens ex alto*. Hoc bonitatis, atque Indulgentiæ Mysterium admirabatur David, cum

Luc. 1.

futu-

futura prospiciens sæcula, & videns te ingredientem in Zachariæ domum, prophetico afflatus Spiritu, quo illum repleveras, exclamat: *Quid est homo quod memor es ejus: aut Filius hominis, quia visitas eum?* Mysterium, quod ille prædixerat, quis illud comprehendere posset; tanta est Creatoris a creatura distantia, Mysterium hoc inquam hodie adimpletum est, Deus inclinavit Cælos, ut ad nos usque descenderet, & æneæ portæ apertæ sunt, ut salutem nationibus daret. Mysterium hoc duxit initium a vobis, Zacharias, & Elisabeth. Vos recepistis primos radios Solis hujus Justitiæ; sed nonne Ipsi etiam hodierna die eamdem possidere possumus felicitatem? JESUS CHRISTUS peccatorem sanctificat in Elisabeth domo; perficit Virtutes duarum animarum quæ jam Sanctæ erant: Nonne hoc ipsum facit quotidie per infusionem gratiæ suæ, & Spiritus sui impressionem: Nonne igitur cum Zacharia cum grati animi sensu exclamare debemus; *Visitavit nos oriens ex alto. Sermo Manuscriptus.*

S. Joannes est primitiæ missionis JESU CHRISTI in terra.

Felix puer, qui cælestibus benedictionibus præventus, & accessu Dei Salvatoris sanctificatus est. Felix Præcursor qui videt lumen gratiæ antequam diei lumen videat, & in cujus favorem Redemptor Deus peccatum oppugnare festinat, & Patri suo offerre primitias naturæ sanctificatæ, ac innocentis. Præcepisti olim populo tuo, Domine, ut ubi in promissam terram ingrederetur, offerret tibi primitias terræ illius, & arma caperet, ut inimicos tuos expugnaret. Hodierna die Verbum Incarnatum hoc munus adimplet; ingreditur in novam hanc terram, quæ Mariæ uterus est, pugnat cum inimicis tuis, & pro primis fructibus missionis suæ offert tibi puerum quem in Matris suæ utero sanctificat? Quid non faciet pro salute nostra in aliis suæ Vitæ Mysteriis in Nativitate, in Circumcisione, in laboribus, in prædicatione sua, quandoquidem ex Ipso momento, quo conceptus fuit, præbet tanta specimina Virtutis gratiæ suæ. Domine, quam propitiæ nobis essent Visitationes tuæ, si diligenter earum observaremus tempora, iisque præclare uteremur. Olim trepidabamus, cum accederes ad nos, modo vero non intelligimus nostram felicitatem, cum ad nos accessisti. Olim dicebamus; vidimus Dominum, moriemur; Nunc autem in sensu prorsus opposito dicimus: Dominus se cum natura nostra conjunxit, & Sol gratiæ nobis primis suis illuxit fulgoribus; nequaquam moriemur. Antea dicebamus; loquatur nobis Moyses, non Dominus, modo vero cum Samuele dicimus. Loquere Domine, audit enim servus tuus. *Idem.*

JESUS CHRISTUS quærit nos per Mariæ ministerium.

Venit hora, quando mortui audient vocem Filii Dei, & qui audierint vivent. S. Joannes expertus est hoc oraculum. Fac Domine, ut & nos illud sentiamus. Captivi sumus, libera nos: cæci sumus, nos illumina; sumus peccatores, sanctifica nos; infirmi, nos cura, paralytici, & sine motu, vitam, motumque nobis redde. Hujusmodi sunt effectus propitii Visitationis Mariæ, & JESU CHRISTI; Pro nobis superat non quidem Montes Judææ, sed magnum illud chaos, quod inter ipsum, & nos intercedit; inter miserias nostras, suam felicitatem, inter egestatem nostram, & illius plenitudinem, inter peccata nostra, & infinitam illius Sanctitatem. Pro nobis festinat ipsius misericordia nostras catenas infringere; dissolvere vincula nostra, excutere jugum servitutis nostræ, reddere salutem, & libertatem filiorum suorum, cujus jacturam feceramus. Facis hodierna die multo majora, quam quæ pollicitus es in Evangelio sub Prodigi filii parabola. Ille graditur ut Patrem suum conveniat, sed hodie tu ipsa nos visitas. Alius quilibet præter te Domine, nequaquam oblitus fuisset inobedientiæ nostræ; sed tu oblitus, & quid ipsi sumus, & quid ipsa es, Magnitudinis quidem tuæ, nostræ vero infirmitatis, nos omnes prævenis; Maria est Mediatrix pro nobis, illa nobis motum tribuit, quem a te recepit, ut ad nos inquirendos accelerет; si te possidemus, per illam te possidemus; illa te nobis impertit. Nunc intelligo illa Ecclesiæ verba, quæ nobis filiis suis adeo plena sunt consolatione, & Matri nostræ gloriosa: *& JESUM post hoc exilium nobis ostende:* quandoquidem in tua situm est potestate, illum nobis largiri. *Idem.*

Exinanitio J. C. in hoc Mysterio.

Adoremus Dominum, Fratres, in primo hoc Mysterio quod operatus est super terram post suam in nostra carne exinanitionem. Mysterium secretum, & absconditum, ubi per alteram exinanitionem abscondit divinam operationem suam sub specie actionis prorsus humanæ, qualis est visitatio, quæ officiosa duntaxat videtur. Dei de animabus Consilia sub integumento simplicis Visitationis, & insigniores gratiæ divinæ bonitatis in cor pueri post sex menses concepti, sunt objectum, quod hodierna die revereri debemus. O Deus exinanite! Viæ tuæ quam distant a viis hominum! Non desunt, qui ab incunabulis suis terræ universæ terrorem incutiant, cum adhuc fere nihilum sint, & tantum rumorem sui cieant eorum facta quamvis adhuc puerilia, ut Persona, Vita, & operatio Dei pueri maneant quasi ad nihilum redacta, cum nemo ferme cognoverit tunc verbum absconditum in carne, Vita divina tamquam sepulta in infantia, & omnipotens illius operatio involuta velamine actionum communium cum femina. Sed tu Virgo sancta es illa femina, quæ licet infirma gestas in utero tuo Virtutem Dei, qui est fortitudo nostra, & quæ contines Solem Justitiæ, orientem: ut tenebras nostras illuminet. Sinus tuus est Cæli instar; & per te, Mater Dei, Sol jacit primum radium suum in puerum, quippe ille tuo usus ministerio Joannem quærit, dum ipsa quæris Cognatam tuam Elisabeth; & illum quærit, ut in eum primos suæ Incarnationis influxus effundat. *Auctor recens.*

Quid JESUS CHRISTUS operetur in sancto Joanne per Mariam.

Quid JESUS CHRISTUS in hoc Mysterio operatur, in gratiam S. Joannis? Pro illo primum operatur invisibilium miraculorum suorum; tribuit illi primum usum vitæ hujus divinæ, quam omnibus hominibus est communicaturus; eum participem facit primæ effusionis Spiritus sui; exercet erga illum pro vice prima Salvatoris officium, eumque facit primum Christianum, & maximum omnium Sanctorum; tradit illi missionem, illum consecrat sibi in Præcursorem; ei gratiam confert ad Ministerium hoc exercendum, ungit tamquam Prophetam, & plusquam Prophetam; format illum tamquam vocem suam, quæ personatura est secus oras Jordanis; pingit in illo primam imaginem suæ humilitatis, pœnitentiæ, zeli, fortitudinis, quæ aliquando ipsum effectura est Martyrem Veritatis. O Virgo Sancta, dignum Incarnati Verbi instrumentum, prima Spiritus ejusdem cooperatrix, prima in societatem operum gratiæ suæ adlecta, colo te, ac veneror in te partem, quam tibi conferre dignatur in intimis operationibus suis, quæ maxime secretæ sunt, & propriæ status suæ annihilationis. Homo ideo factus est, ut effundat in te Spiritum suum, & sicuti per te factus est homo, ita per te facere voluit primam hujus Spiritus effusionem. Effusio, per quam nobis ostendit quomodo operetur in cordibus nostris per gratiam suam, cujus tu Virgo Sancta esse debes rivus, & medium. *Idem.*

Oratio ad Sanctam Virginem ut nobis participet gratiam, quam procuravit S. Joanni, & domui Zachariæ.

Quid mihi cogitandum est videnti Mariam tot gratias S. Joanni communicantem. Nonne hæc naturalis est imago gratiæ illius, quam Deus mihi per illius Ministerium largiri cupit? Ostendisti, Virgo Sancta, te Matrem esse S. Joannis Baptistæ, gerens ad illum vitam, ut ex mortis statu illum educeres; Ostende quoque te Matrem nostram esse, obtinendo nobis ut S. Joanni gratiam, per quam simus Filii Dei, Fratres filii tui, semper acti, ducti, & sanctificati Spiritu tuo; & sicuti temet contulisti domum Elisabeth Cognatæ tuæ, ut illi communicares gratiam, quam receperas, atque ut effunderes in cor illius primos influxus Verbi hominis facti, quem tuo gestabas utero; nobis quoque præsta, ut communicemus alacriter, cum amore, ac voluptate cælestia dona, quæ nobis apud Filium tuum promeruisti. Grati animi sensu plena hæc in Auctorem conjecisti, laudibus extollens benefactorem tuum; & Spiritus sanctus ingessit in os tuum divinum illud Canticum, cujus verba singula totidem sunt gratiarum actiones; quoniam ibi loqueris tantum de Misericordiis Domini, de ineffabilibus operibus gratiæ suæ, de Omnipotentis intuitu erga humilem ancillam suam, de rebus magnis, quæ ille operatus est in te! Concede, quæsumus, ut illum agnoscamus auctorem donorum omnium, quæ nobis communicat. *Sermo Manuscriptus.*

Mariæ Visitatio nostrarum regula est, vel condemnatio.

Quomodo Maria suas Visitationes sanctificat? edoceri admitamur; ipsa nostrum exemplar est, opus est, ut illi conformes videamur: si sumus ex numero famulorum illius; vel si illi sumus appositi, illa nos inter inimicos rejiciat: digni illius clientela, si eidem similes fuerimus; vel ab ea reprobandi, nisi ex divinis ejusdem exemplis profecerimus. Spiritus Mundi, curiositas, vanitas nullam habent partem in viis ejus. Non proficiscitur Cognatam Elisabeth invisura, nisi per Spiritum Dei, gestit secum JESUM CHRISTUM in utero, in corde, & in ore suo, quocumque effundit odorem suum & quin extinguat, vel imminuat gratias in animabus, quod plerumque usuvenit in visitationibus, & per visitationes ubi hoc respiratur, neque inspiratur, nisi dissipatio, vanitas, & corruptio Mundi; ipsa instrumentum est gratiæ, & benedictionis pro illis, quos visitat. Cum illa sit plena JESU CHRISTO, non fert nisi JESUM CHRISTUM, non loquitur nisi de JESU CHRISTO, non communicat, nisi Spiritum JESU CHRISTI, & inde revertitur repletior Spiritu JESU CHRISTI quam venerit, quia ipsa alios eodem Spiritu replevit. Maria igitur nos docet sequi regulas S. Pauli, ne in colloquiis nostris proponamus objecta nisi digna Deo, & Majestate Religionis, nisi quidquid castum, & pudicum est, quod aptissimum est ad ciendum amorem Dei, & proximi, hoc sit sermonum tuorum argumentum, dicit Apostolus. *Sermo Manuscriptus.*

Humilitas Mariæ in Visitatione Elisabeth,

Maria salutavit Elisabeth, S. Ambrosius inquit, ut illi præstaret obsequia, quippe quæ junior erat, seniori. Nova Matris Dei dignitas, ad quam erat

ſublata, nullam illi ſuperbiam immiſerat: e contra humilior erat, nam, ut illa ipſa de ſe ait, ut Deus faceret ſibi magna, qui potens eſt, reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ. Non cogitavit illa Magnitudinem ſuam, ut inde intumeſceret, ſed ſuo ſtuduit officio, ut eſſet fidelis. Audit Cognatam ventrem ferre, & ſe teneri putat ad illam inviſendam, ut ſecum gratuletur, eique ſuam præſtet opellam. Cogitat ille tantum munus obire ſuum & neſcit quantus futurus ſit fructus Viſitationis cum adeo pura, humilique caritate peractæ. Joannes Baptiſta hoc primus ſenſit, qui exultavit præ gaudio, quod non aliunde niſi a divino ſpiritu proficiſcebatur. Sanctus hic communicavit Matri ſpiritum, quo repletus erat. Ita ad Mariæ vocem Eliſabeth, & Filius ſuus gratia repleti ſunt; propherarunt uterque, Mater quidem voce ſua, filius autem motu Corporis ſui. Jam fungitur Præcurſoris officio, ad quod erat deſtinatus; debebat hominibus oſtendere Agnum Dei; eumque in anteceſſum oſtendit Eliſabeth. Hoc pacto JESUS CHRISTUS infans jam præparat Miniſtros ſuos, & hæc operaturus miracula una tantum utitur Viſitatione. *Auctor recens.*

Viſitationum noſtrarum vitia, & perfectio Viſitationis Mariæ

Felices Viſitationes, ubi hoc pacto fertur JESUS CHRISTUS ad eos, qui viſitantur, quorum colloquia dictantur a Spiritu ſancto, in quibus nemo ſtudet ſe ipſum laudibus extollere, neque laudes alienas captare, ſed Deo acceptam referre omnem gloriam, quæ illi debetur. Maria ſalutat Cognatam non officioſa urbanitate ſed ſanctæ humilitatis ſenſu, ſuo fungi gaudens officio. Eliſabeth & Maria colloquuntur non de nugis, ſed de Myſterio, quod Deus in terris erat operaturus. Non proſcindunt proximum venenatis obtrectationibus, neque ſe ſe mutuis, fictiſque laudibus extollunt, ſed Eliſabeth laudat Mariæ fidem, & Maria Deo acceptas refert laudes, quibus cumulatur. In hujuſmodi Viſitationibus, quarum caritas anima eſt, & quas humilitas comitatur, ſeſe prodit JESUS CHRISTUS, Spiritus ſanctus ſeſe communicat, proximus ædificatur, & Deus, qui honore afficitur, non ceſſat eos haurire fructus quos ne homines quidem ſperare auſi fuiſſent. Prophetiæ Spiritus replet Eliſabeth; hinc illa cognovit & fidem, & conſenſum Mariæ per Verba, quæ dixit illi; *beata quia credidiſti*: ita illa cognovit præteritum, & præſens etiam, quod omnibus erat ignotum, cum dixit: *& unde hoc mihi, quod veniat Mater Domini mei ad me? Idem.*

Oratio ad JESUM CHRISTUM, ut nos viſitet, & ut in viſitationibus noſtris illum cognoſcendum plus tradamus.

In Sancta hac Viſitatione nullam partem habuit ſuperbia: Maria enim, quæ non rejicit elogium, quo Cognata ſua fidem extollit, canit Deo Canticum illi acceptas referens laudes, quæ ſibi deferebantur. Maria ſibi non retinet nihil niſi humilem nihili ſui ſenſum, in id unum intenta, ut celebret Magnitudinem illius, qui in ipſa magna operatus eſt. Mariæ Canticum ipſum quoque admirabilis eſt Prophetia; in ea quippe portendit proximum complementum promiſſionum Domini, qui populo ſuo pollicitus erat ſe illi Salvatorem daturum. Domine, qui ex utero Matris tuæ per ſanctificationem Præcurſoris tui, magnum ordiris opus ſalutis noſtræ, viſita nos per gratiam tuam, fac, ut te cognoſcamus, & ſpiritum noſtrum illuſtrans cor inflamma: ut ſicut Sanctus Joannes adoravit te per motum Corporis ſui, nos omnibus vitæ noſtræ actionibus te veneremur. Sanctifica viſitationes noſtras, Deus meus; eſto illis præſens, eſto illarum principium, & finis, quemadmodum fuiſti Viſitationis Virginis Sanctæ. Fac, ut feramus te in illas, & in illis recipiamus ſpiritum tuum. Eſto argumentum ſermonum noſtrorum, & laudum noſtrarum objectum. Humilitas nos præſtare cogat illis, quos convenimus officia; caritas nos impellat ad opem, qua indigent, ferendam: Da nobis hanc fidem, quæ Mariam fecit Matrem tuam, & profundam, conſtantemque humilitatem, quæ effecit, ut ignoraret meritum ſuum, ſuam tantum infirmitatem, & Magnitudinem tuam inſpectura; fac, ut in oculis noſtris parvuli ſimus, magni duntaxat futuri in oculis tuis. *Idem.*

Diſcrimen inter Viſitationem Mariæ, & eas, quas mortalium plerique obire conſueverunt.

Glorioſa Virgo nequaquam imitatur pleroſque illorum, qui recenti aliqua dignitate nitentes, expectant ſe viſitari, & gratulationum officis ſibi præſtari, quæ eſt in hujuſmodi occaſionibus amicorum, & conſanguineorum conſuetudo, qui conſuum proſperum eventum aliquem gratulaturi. Maria longe aliter agit, & quin domi ſuæ gratulantes expectet, domo egreditur viſitatura Eliſabeth Cognatam ſuam, ſimulac Angelus nuntiavit illi, ipſam evectam fuiſſe ad celſiſſimam mundi dignitatem Matris Dei, ut nos doceret humilitatem, cujus exemplum tradidit nobis in ſua Viſitatione. Si enim homines ultro citroque obeunt viſitationes, ut plurimum vanitas earum eſt cauſſa. Quid enim illic agitur; niſi propria quæritur laus? De negotiis ſuis ſermo inſtituitur; de ratione ac prudentia, propter quam beneverterint, de conſiliis, artibuſque in rebus gerendis, per quas negotioſi, officioſique viri fama captatur. Alienæ etiam nonnunquam admiſcentur laedes ad hominis honeſti auram quærendam; opportune loqui, ac reſpondere curas, ut in ſocietate elegans, & officioſus videaris. Quod ſi in glorioſæ Virginis Viſitatione fulget humilitas, non ideo minus caritas enteſcit; e contra vero in plerisque viſitationibus caritas læditur. Quot diræ obtrectationes! quot aculeatæ irriſiones! quot alienarum actionum cenſuræ! Vel quænam ars minime adhibetur ad ſignificandum amorem, quo teneris, & cupiditatem, qua flagras? Quid ſibi vult ille vir adfectatis lenociniis, illecebriſque, nec non verſutis laudibus, & de induſtria pro rei opportunitate diſpoſitis, niſi ſuam perflare libidinem, ac ignem, quo uritur, in aliis accendere? *Auctor recens.*

MYSTE.

MYSTERIUM PURIFICATIONIS SANCTÆ VIRGINIS.

MONITUM.

Satis liquet, multitudinem Mortalium, qui eodem spiritu ducti occurrerunt in Templum Jerusalem, cum Maria Mater JESU illuc se contulit, ut se se purificaret, & offerret Filium suum Domino secundum Legem Moysis, varias circumstantias, quæ legalem hanc cæremoniam concomitata sunt; Virtutes, quæ ea in occasione a variis personis exercitæ fuerunt, & denique Veritatem rerum quæ ibi acciderunt, & quæ merito totidem appellari possunt Mysteria; satis liquet, inquam, hæc simul omnia olim Occursus *nomen mystice huic sollemnitati fecisse. Sed experientia docuit Concionatores, quanta sit difficultatis hæc omnia facta in unum Sermonis corpus redigere.*

Hinc Magna hæc hujus argumenti latitudo efficit, ut illud Sacri Oratores partiri teneantur, & alii unica de Matris Purificatione sermonem instituant, alii in Præsentatione Filii eodem tempore facta Deo immorentur. Hæ profecto duæ sunt leges a Moyse diversas ob caussas latæ, quibus JESUS, & Maria se se submittere dignati sunt. Verum cum Ecclesia una die simul duo hæc celebret Mysteria, Concionatores sibi jus esse putarunt, alii quidem illa separandi, alii ea simul conjungendi, ac inferendi omnes circumstantias, & alii leviter utraque perstringendi, & immorandi in iis, quæ inde haurire possunt, documentis. Ego vero, si sententia mea aliqua habenda esset in pretio, hoc in argumento, non secus ac in cæteris, auctor essem, Ecclesiæ Consilio esse inhærendum, quod est, loquendi de Mariæ Purificatione; quandoquidem sub hoc titulo festivitas instituta est, tunc vero potissimum cum hoc argumentum secum præbeat Morali, quæ omnibus profutura est, & mundo universo necessaria. Quod tamen non prohibet quo minus afferam collectanea ad replendum argumentum, quod singuli elegerint, & sibi tractandum proposuerint.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum hujus argumenti Synopsis.

I. *Postquam compleri sunt dies purgationis ejus secundum legem Moysi, tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Luc. 2.* Non injuria Ecclesia Græca diem hanc *Occursuum* festivitatem appellat; ut enim vera dicam, difficillimum esset in alio Mysterio quopiam invenire majorem Casuum numerum, vel magis admirabilium. Sed ne vos fatigem eorum recensione, quæ in infinitum succresceret; nonne admirabilis est occursus Purificationis Mariæ cum Salvatoris Præsentatione? in altera quippe harum cæremoniarum, omnia abjecta sunt, & Mariam aliquo pudore suffundunt; in altera vero omnia conspirant ad illius magnalia, merita, ac dignitatem celebrandam. 1. In Purificationis cæremonia Virginum purissima accipitur pro Muliere puerperii sordibus maculata; Mater Dei pro Matre hominis, cujusmodi reliquæ sunt; creaturarum omnium sanctissima pro persona peccatis obnoxia; Cœli, terræque Regina pro egena, ac paupere femina, ne agnum quidem habente, quem offerat in Sacrificium. 2. Vice versa Præsentatio JESU huic eidem Virgini est gloriosissima: non enim hoc facto reparavit solum cum fœnore honorem, cujus jacturam fecisse videbatur, abrenuntians quodammodo divinis suis qualitatibus, verum etiam ad ejus gloriæ cumulum accessit, offerre Deo munus ipso dignum: nova sibi acquirere jura in Filium suum, illum redimendo, & sollemniter declarari illius coadjutricem in opere salutis, & redemptionis hominum. O felicem Occursum duplicis hujus cæremoniæ invicem sibi appositæ! Nihil hodie possum ædificantius, nihil aptius ad permovendos animos vestros, quam vobis proponere magnum simul humiliationis, gloriæque Mysterium Matris Dei; ideoque hoc erit argumentum Sermonis in duo puncta partiti.

1. Maria in Purificatione sua humiliata, primum erit; 2. Alterum vero, Maria in Præsentatione Filii sui elevata, & glorificata. Petite mecum, si lubet, purificationem linguæ & cordis mei, ut cum fructu pertractem hoc argumentum, quod complectitur, & colligit præcipua duo hodiernæ festivitatis Mysteria.

Pro puncto priori; ostendendum est quanta sit difficultas abrenuntiare in re adeo delicata, qualis est honor, juri suo; & opus esse, ut de se abjectissima sentiat, qui carere velit suavissimo fructu, quem parit meritum, & præclarissima Virtutis remuneratione. Ita extremus est Christianæ generositatis nisus, se se ultro objicere contemptui, & proprio dedecori assentiri; præsertim vero, cum hoc nos pati nulla ratio cogat; & aliter a nobis fieri suadet. Hic vere status est Mariæ in Templum proficiscentis, ut purificetur; duæ, eæque validæ rationes potuisse videntur illam ab hac cæremonia deterrere. Prima erat, illam lege nulla teneri, ut se illi subjiciat, quoniam Moyses id duntaxat præceperat Mulieribus, quæ communi via filios procreassent. Altera est hoc plurimum obfuturum fuisse gloriæ suæ, quoniam caliginem, labemque offundebat honori divinæ Maternitatis, ejusque Majestati, ac Magnitudini damnum inferebat. Hæc omnia sunt enucleanda, & in lucem proferenda; post quæ latius excurrere licebit in eam Ethicæ partem, quæ inferri potest ex hoc humilitatis exemplo, & gloriæ suæ abrenuntiatione. Ubi modo sunt filii sæculi? ubi Spiritus illi superbi, qui tantum abest, ut assentiri velint dedecori suo, quod pluribus in locis humilitas Christiana suadet, ut nolint unquam propter Deum rubore suffundi? Nosmet paulisper colligamus Christiani; nonne verum est, nihil a nobis reformidari magis, quam humiliationem? Aliquis fortasse in nos injuriose dictum protulerit, vel nullam nominis nostri aliqua in occasione rationem habuerit; vel nostram vanitatem non ita palpaverit, ut ab ipso fieri debere credidimus, nos vero quin has nugas negligamus, easque generose missas faciamus, succensebimus? & acri amaritudine cordis vexabimur? &c.

Pro puncto altero. Tempus est auferendi velamen, quod hominum oculis tegit Mariæ gloriam; opus est modo, ut dedecus Purificationis Mariæ cedat in gloriam ipsius in Filii sui præsentatione. Admirabilis sane est Dei Providentia, ex abjectione eos attollere, qui ipsi suam sacrificant gloriam. Nisi Maria fecisset illi magnum hoc puritatis suæ Sacrificium, nisi generose abrenuntiasset privilegiis, quæ illi conferebat dignitas Matris Dei, suæque innocentiæ; nisi suscepisset illa omnis pudibundæ paupertatis insignia; 1. Nequaquam merita fuisset restitui, ac servari in possessione titulorum suorum, suorumque magnalium coram Deo, & hominibus. 2. Non potuisset offerre Deo munus ipso dignum, & nova acquirere jura in personam JESU CHRISTI; 3. Nec sollemniter declarari coadjutrix ejus in nostræ redemptionis œconomia? Quæ tria magnifice fecit Deus, ut illucescerent, efficiens, ut oracula palam in Mariæ laudem, ad illius gloriam reparandam loquerentur. Primum jam diximus Virginitatem esse inseparabilem a titulo Matris Dei; non igitur melius declarari poterat Mariam Virginum esse purissimam, quam declarando sollemniter illam esse Matrem illius, qui ex Virgine tantum nasci poterat, & debebat.

Quod admirabili sane pacto factum est, cum Simeon, & Anna, quorum Sanctitas, & pietas comperta erat, & quorum sinceritas ab omni suspicione abhorrebat, & qui sæpe polliciti fuerant, Messiam tandiu expectatum quam primum esse venturum; cum, inquam, Simeon, & Anna occurrerunt Mariæ JESUM præsentanti, & afflati Spiritu, qui palam testabatur illorum gaudium, & admirationem, elata voce prædicarunt oracula jam esse adimpleta, Virginem peperisse; feminam, quam videbant felicissimam esse Matrem Redemptoris Israel; Puerum, quem inter ulnas gerebat, Messiam esse, Emmanuelem, Filium David Abrahæ promissum &c. Secundo eodem testimonio Maria declaratur creaturarum omnium Sanctissima, & Universorum Domina; Deiparæ enim dignitas necessario duas hasce præclaras prærogativas complectitur. Complectitur primam quia cum nulla major sit affinitas inter meram creaturam, & Deum, quam hæc, ne ipsa quidem excepta gratia adoptionis, sequitur adeo a Veritate abhorrere, Mariam vel levissimæ noxæ obnoxiam esse, quantum abhorret lumen cum tenebris conciliari. Complectitur alteram, quia Mater particeps sit Jurium Filii sui; cum ergo Maria prædicetur Mater Filii Dei, prædicanda quoque est totius Mundi Domina. Restat adhuc, ut in Salvatoris Præsentatione tres ostendamus circumstantias, ex quibus Maria maximam haurit gloriam, quarum prima est, ipsam Deo munus fecisse dignissimum ipso; videlicet fecisse, quod nemo ante ipsam fecerat unquam, & facere non potuerat; Altera vero, Mariam redimere filium suum, ut illum offerat pro nobis iterum, & ex hac die incipiat opus maximum redemptionis nostræ. Tertia tandem est, ipsam Filium suum redimendo novum jus adeptam esse in Verbum incarnatum. Obtinebat illa jus naturale in ipsum, quatenus Mater, & Mater quæ cum nullo partiebatur gloriam vitæ illi communicatæ; ita ut Salvator debebat illi obedientiam non solum tamquam Matri, sed etiam tamquam dominæ suæ, & vere hac in occasione dici potest, *& erat subditus illis*. Finis fieri potest huic Sermoni per eam Ethicæ partem quæ rationem habeat ad punctum utrumque. Incipiamus hodierna die purificare nos ad Exemplum Mariæ. Quot ea sunt, quæ sunt in nobis purificanda? &c. Præsentemus JESUM CHRISTUM Patri suo: hoc facere possumus per communionem, & in altaris Sacrificio; comitemur munus, quod illi faciamus Filii sui, qui nobis tribuimus, cum Sacrificio humilitatis, contritionis, pœnitentiæ &c.

II. Virgo Sancta in suæ Purificationis Mysterio offert Domino duplex Sacrificium, alterum quidem suimet ipsius, & alterum Filii sui, quod efficere potest argumentum, & partitionem Sermonis; ostendendo ipsam obtemperasse quam diligentissime duabus legibus a Moyse irrogatis, quarum prior respicit Matrem, quæ Filium pepererit; posterior vero, Filium, qui primus in lucem editus fuerit.

Pars prima. Maria observans legalem hanc cæremoniam, facit Deo Sacrificium suimetipsius; 1. Sacrificium spiritus, & voluntatis suæ per obedientiam legi, qua non tenebatur, nulla habita ratione dignitatis Dei, per quam a lege dispensata erat: legi, quæ erat quam primum abroganda, & æquissimum erat, ut ab illa potissimum abrogaretur. Sed Maria non disputat cum Deo; hoccine præceptum est? an Consilium? Illi satis est scire, Deo ita placere; & alacriter, celeriter, & libenter se subjicit. 2. Sacrificat gloriam, & honorem suum; hæc enim lex illam de gradu dejiciebat; efficiebat enim, ut ab omnibus, qui illam intuebantur, haberetur tamquam mulier e trivio, & quæ non secus ac ceteræ Matres, esset purificanda. Deinceps latius excurrere licet in injuriam; quam legis hujus observantia inferebat qualitati Deiparæ, Messias enim in lege promissus ex Virgine erat nasciturus: verum cum humilitas semper comes sit obedientiæ, Maria semet huic subjicit legi, quin ullam habeat suæ dignitatis & honestatis rationem, & quin humanus ullus respectus illam deterreat. Præclarum, quod nobis reliquit documentum, ex quo percipimus liberaliter nobis agendum esse cum Deo, neque ullam gloriæ nostræ rationem habendam, cum agitur de sua.

Pars altera. Maria sacrificat Filium suum, in observantiam secundæ legis, qua Deo offerri tenebantur primogenita. 1. Quia se ipsam privat offerens illum supremo Domino propter Consilia, quæ de eadem ceperat; tandem enim aliter de Maria, ac de Matribus ceteris sentiendum est, quæ ubi filios suos redemerant, eosdem ut antea possidebant. Mariæ vero illum offert pro Mundi salute, & veluti victimam piacularem pro peccatis hominum universorum, quamvis aliter naturalis amor suaderet. Unde parentes discere debent divinæ non reluctari Voluntati, sive illis naturali fato filiis orbat, sive per mortem civilem, cum illos ad Religionis statum evocat. 2. Offert illum cruci figendum, cum non lateret Matrem caussa, propter quam Homo hic Deus Nativitatem acceperat; & ad quid venerat, & quid pro hominum salute passurus erat. Quamvis autem posset Deus de Filio disponere inconsulta Matre; tamen sicut nasci nolebat sine ejus consensu, hunc eumdem consensum petiit, ut nasceretur eo modo, quem per oraculum Prophetarum illi significaverat; sed illum offerens ad hanc rem, quem dolorem experta non est? quinam illius sensus fuerunt? &c.

Cum Deus ita super creaturas omnes sit positus per summam essentiæ suæ libertatem, & naturæ excellentiam, mirum esse non debet, si ad quemcumque honoris gradum, ac dignitatem quempiam evexerit semper sibi supremi dominii jus reservet; & si ab illo exigat obsequium, sive Magnitudini suæ debitum, sive justum grati illius animi tributum. Angelus, & homo vix creati fuerunt, alter quidem ut cælis, alter vero ut terris præesset; cum, antequam ullum potestatis suæ actum exercerent, voluit Deus ut per obedientiam suam testarentur supremum ejus imperium, a quo tot bona receperant; ideoque legem illis irrogavit, atque præceptum, cui cum parere detrectaverint, alter quidem illico præceps datus fuit in abyssum malorum; alter deturbatus fuit de jure suo, quod non nisi per obedientiam hominis Dei reparavit. Adeo verum est, Deum summæ libertatis suæ zelotem esse, quam nemini vult, aut potest communicare, & quam vult, creaturas omnes per obedientiam, ac submissionem suam confiteri. III.

Illud vero portento simile videtur videre modo homines quibus infirmitas æque naturalis est, ac ipsa essentia, sibi arrogare velle immunitatem a legibus per easdem caussas, propter quas se se illis debent subjicere; & caussari illa ipsa propter quæ arctius illis parere tenentur. Quidam exempli caussa putat honorem suum cum Mundi placitis conciliari non posse; alius opponit præcepti, cui sese subjicere debet, assertam difficultatem, & alius opinatur se a lege dispensari propter genus suum, dignitatem, nobilitatem.

Contra tres has caussas speciosissimas, & quas frequentissime prætexunt homines ad eludendas obligationes, quas illis Christianismi & Religionis imponit lex, in hodierno Mysterio producturus sum gloriosæ Virginis exemplum semet subjicientis legi Purificationis, qua minime tenebatur, & semet illi submittentis primum quidem non sine gloriæ suæ jactura; cum enim esset Virginum omnium purissima in Templum venit purificanda tamquam Mulier quædam communis; secundo loco semet subjicientis, quamvis hoc illi videri poterat molestum, atque difficile, quoniam jubebatur simul sacrificare quidquid illi carissimum erat in Mundo, offerendo Filium suum pro Mundi salute; ac demum semet subjicienti quin ullam habeat rationem dignitatis suæ quatenus est Regina, & Mater Dei sui. Ita sibi officere videbatur obsequens legi, quæ illam de gradu dejiciebat, eamque exuere videbatur omnibus juribus, ac titulis suis. Ita honoris ratio, præcepti difficultas, dignitas, vel Magnitudo, quæ tria homines passim prætexere consueverunt, ut se a Religionis officiis dispensent, hodie a me impugnanda assumuntur, ut inde caussas eliciam obedientiæ magis ineluctabilis & sanctius servandæ. Hæc erit Sermonis partitio, quæ Mysterium in prorsus morale documentum convertet. *Hæc partitio est Auctoris Sermonum in omnia argumenta tomo 2. Mysteriorum.*

Tempore Purificationis Mariæ expletu secundum Legem Moysis tulerunt puerum in Jerusalem, ut illum Domino offerrent. Hæc omnia secundum legem peraguntur & docemur, quo pacto ipsi etiam Dei leges observare debeamus. IV.

In eo quod Maria legi paret, invenimus caussam propter quam pudore suffundi tenemur superbiæ nostræ contra Dei auctoritatem insurgentis. Pars prima. In eo, quod Maria superat omnes legis difficultates, invenimus damnationem ignaviæ nostræ, quæ animos despondet, ubi vel levissimum conatum debet exercere, ut divinæ obtemperet legi.

Pars prima. In obedientia Mariæ invenimus superbiæ nostræ confusionem, quæ contra Dei legem insurgit: primo per rebellionem cordis; 2. per cæcitatem mentis; quarum utramque Mariæ obedientia confundit.

Pars Secunda. In eo quod Maria superat omnes legis difficultates, invenimus ignaviæ nostræ condemnationem, quæ animos despondet, ubi aliquem exercere conatum debet ad Dei legem servandam. Fingimus enim legem hanc nimia a nobis requirere 1. Quia sexcentis in occasionibus iis renuntiare tenemur, quæ nobis sunt carissima: 2. Quia nos privat quibusdam gaudiis, & vitæ deliciis, quibus inhæremus. 3. Quia sæpe imperat, ut mundano cuidam honori abrenuntiemus, de quo gloriamur. His tria adversantur documenta, quæ Maria in hoc Mysterio nobis reliquit; primum sacrificandi Deo, quidquid nobis est antiquissimum; alterum sacrificandi legi Dei vana gaudia, cujusmodi nostra sunt: tertium sacrificandi ipsum etiam honorem, cum illius jactura esset subeunda ad Dei legem servandam. *P. Bourdaloue, Serm. 1. de Purificatione.*

Quod

V. Quod spectaculum! quod exemplum! quod Mysterium! Quod documentum recipimus in hac cæremonia ubi quidquid gravius est in præcepto, augustius propter personas, quæ illud comitantur, sanctius in celebritate, venerabilius in senectute, spectabilius in viduitate, & maxime verendum in loci sanctitate, oculis nostris occurrit, ut mentem meam confunderet, nisi unice immorari deberem in gloriosa Virgine, cujus exemplum 1. nos docet legem servare, 2. & ad illam exequendam nos excitat.

Primum punctum. Mariæ exemplum Dei legem servare nos docet. Lex, quam observat Maria, præcipiebat, ut Mulieres, quæ peperissent, abstinerent ab aditu Templi, & nequaquam accederent ad Sanctuarium; quod illa adeo diligenter observat, ut sit exemplum diligentiæ a nobis adhibendæ in obeundis officiis status nostri, & obligationibus, quas Dei lex nobis imponit. Quod in priori hoc puncto a nobis ad examen vocandum est. 1. Totam, integramque legem observat. Duæ leges erant per Moysem latæ; altera, qua Mater jubebatur se se purificare; altera qua jubebatur præsentare Deo primogenitum. Duæ leges istæ longe plures complectebantur, cujusmodi erant redimere oblatum puerum, eum respicere tamquam pertinentem ad Deum, offerre Sacrificium explicite memoratum in lege. Maria exequitur, quidquid per legem præcipitur, quin aliquid prætermittat, omnibus satisfacit cum ea, quæ exoptari potest, perfectione. Hoc exemplar est quod in divinarum legum observantia debemus imitari. Intueamur, utrum omnia mandata observemus, an in re aliqua deficiamus, an in plerisque nosmet dispensemus. Legis tabulas evolvamus, ad examen vocemus qua cura servemus præcepta, quæ spectant ad Dei cultum, & proximi caritatem; nulla utamur exceptione cum Deo; ne imitemur Saul, qui jussus internecione delere omnes Amalecitas, & anathemati omnes eorum exuvias devovere, sibi quod optimum erat reservavit, & audacter Samueli respondit: *Implevi præceptum Domini*. Sed nostis, quid Dei nomine illi Samuel reddiderit. Ita nosmet cum Deo gerimus; Legis partem servare satis esse putamus; sed exigit Deus, ut a nobis sine imminutione tota servetur. 3. Non solum observat Maria ad unguem omnia, quæ in hac legali Purificationis cæremonia imperantur; verum etiam servat omnes circumstantias loci, ac temporis, ut ostendit nihil negligendum esse, cum Deo obediendum est. Revera
Luc. 2.
dies connotata est: *Postquam impleti sunt dies purgationis ejus*. Locus, qui Templum est, memoratur, testes, actiones singulares.

Quod ad Templum pertinet; nec illud prævenit, nec differt; omnia eo temporis articulo, ut jubetur, fiunt; non imitatur illos, qui coacte sua obeunt munera, ac serius quam possunt. Ut autem innotescat qua cum perfectione Maria his omnibus muneribus perfungatur, ostendendum est quas ob caussas, qua mentis puritate, qua caritate ipsa hæc munera impleverit, & brevem apponere indiculum rationum, & caussarum, quæ meliores actiones nostras ut plurimum corrumpere consueverunt, vanitatem, humanos respectus &c.

Punctum alterum, Sanctæ Virginis exemplum in hoc Purificationis Mysterio nos excitat ad superandas difficultates, quæ occurrunt in legum Dei observantia. Hæ difficultates, quæ sæpe sunt obices validi, redigi possunt ad tres. 1. Pudor, & confusio, quæ timetur, vel potius quæ fingitur eventura, si visi fuerimus regulares in adimplendis status, vel nostræ religionis officiis. 2. Labor, & difficultas in obeundis tot muneribus, quæ amor noster sæpius amplificat. 3. Prætextus, quos non sine industria mendicamus, sed qui nos coram Deo minime excusant: Prætextus inanes, ac futiles valetudinis nostræ, multitudinis negotiorum, nostræ dignitatis, quorum colore conamur nosmet dispensare a gravissimis Christianæ Religionis officiis, quæ aliquando futuræ sunt caussæ propter quas ignaviæ damnabimur, quin ne minimum quidem laborem sustinere possumus, vel minimam nobis inferre vim, ut Domini legem observemus. Ad id autem nos excitare, & impellere debet Mariæ exemplum, quæ omnes contemnit difficultates, quæ videbantur ipsam deterrere posse ab obedientia legis purgationis suæ.

VI. Ostendi quoque potest in duabus Sermonis partibus: 1. Quomodo se gesserit Maria erga Deum, obediens legi Purificationis. 2. Vicissim quomodo se gesserit Deus erga Mariam in hoc Mysterio.

In parte priori ostendetur. 1. Mariam observare legem hanc, quamvis non teneatur; quia illam dispensabant eadem verba legis. 2. Observare eam in rebus difficillimis, cujusmodi est abrenunciare gloriæ habendi pro Matre Dei, & Messiæ, quem expectabant, ideoque habendi pro Deipara, ac Matre Dei, qui nasciturus erat de Virgine. 3. Observare illam in punctis omnibusque circumstantiis, quæ memorantur in Evangelio, ne una quidem prætermissa.

In posteriori parte ostendetur, quomodo se gesserit Deus erga Mariam in hoc eodem Mysterio; 1. auget illius puritatem, quo magis illa afficitur jacturæ existimationis suæ apud homines, eamque Virginem, & Salvatoris hominum Matrem prædicat per os duorum, qui tunc in terris maxima Sanctitatis celebritate gaudebant; videlicet sanctissimum Simeonem, & Annam Prophetissam. 2. Illam vocat in societatem Mediatricis, ac Redemptricis hominum, tituli, quos Patres non renuunt illi tribuere in hoc Mysterio, quamvis in sensu longe alio ab eo, in quo Salvatori ipsi tribuitur.

Post relatas leges duas, quæ in hoc Mysterio continentur, quarum prior præcipiebat, ut offerrentur Deo primogenita e populo Israel, & altera quarum cautum erat, ut Mater se se purgaret a sordibus puerperii, ostendendum est, quomodo Maria duabus his legibus obedierit. VII.

In prima offert Filium suum, qui est gloria sua, atque deliciæ. Ostendenda est hujus oblationis excellentia, & quomodo per hanc fecerit maximum Sacrificium, & Deo reddiderit summum honorem; & ratio, qua hunc raddit illi, ardentissima nempe cum caritate, & fortitudine &c.

In secunda, observat eadem cum fidelitate Purificationem; videlicet cum humilitate incomparabili, & cum heroica obedientia. Moralis, quæ hæc duobus his punctis hauriri potest, obvia est, & per se patet.

Quamvis festivitas, quam Ecclesia hodie celebrat sit congeries quædam Mysteriorum, cæremoniarum, & variorum eventuum, propter quos aliquando occursuum nomine appellata fuit; credo tamen, Auditores, vos tenere, illam præsertim institutam fuisse ad excitandam in mentibus Christianorum memoriam voluntariæ submissionis, quam JESUS, & Maria præstiterunt duplici huic legi, quam Deus per Moysem instituerat, quamvis pro illis minime irrogata fuisset. Prima enim lex spectabat ad Matrem, quæ puerum fuisset enixa, communi via, eique præcipiebat, ut post dierum quadraginta fecessum, quibus a puerperii sui sordibus expiaretur per legalem cæremoniam ad effectum hunc institutam, se se conferret in Templum; Altera vero puerum respiciebat, qui prior egrederetur ex Matris utero, qui offerendus erat Deo, & illius cultui devovendus. VIII.

Hinc fit, quod Verbum hoc incarnatum per hanc oblationem, quam fieri voluit personæ suæ, & quam Ipse fecit æterno Patri suo duas habet functiones habita nostrum ratione, videlicet doni, & oblationis. Donum est, quod Deus fecit hominibus, ut esset illorum Mediator, atque Salvator, est oblatio, quam homines faciunt Deo, ut pacem faciant cum illo, & reconcilientur. Utrumque fit per Mariæ manus; etenim quemadmodum per illam Deus datus fuit hominibus, ita per manus hujus purissimæ, & Sanctissimæ Virginis offertur etiam Deo; cum enim una fuerit digna, quæ illum reciperet, una quoque digna fuit, quæ illum offerret.

Per alteram harum functionum, satisfecit Deus suæ bonitati; & per alteram nos satisfacimus ejus justitiæ, & magnitudini earum obligationum, quibus illi devincti sumus. Sed cum hoc Mysterium non minus uber sit eruditionum, ac sensuum pietatis, atque cæremoniarum, relinquamus Purificationis cæremoniam, cujus jam vobis persuasum est illam non indiguisse, & unice hæreamus oblationi, quam facit Deo Filii sui, ut hoc exemplo nos doceat, quomodo nosmet gerere debeamus in muneribus, quæ facimus Deo, & in rebus omnibus quas offerimus illi.

Ideo ad examen vocabimus primum naturam muneris, quod facit, & eorum quæ ad illius imitationem nobis facienda sunt, & deinceps modum, quo facienda sunt, secundum exemplum quod nobis tradidit. Duplici verbo: quid offerendum est, & quomodo offerendum est ad exemplum Mariæ. Hæc erit Sermonis partitio.

Ecclesia duo celebrat in hac festivitate Mysteria: videlicet Virginis Sanctæ Purificationem, & Præsentationem JESU CHRISTI in Templum, Maria se purificat, Maria offert Filium suum æterno Patri, quod nobis locum præbet inveniendi in duabus istis sanctis cæremoniis duo insignia documenta. IX.

1. Si Matrum omnium purissima se purificat, ut obediat legi Moysis: *Postquam impleti sunt dies purgationis ejus secundum legem Moysis*, Ipsi debemus expiare nos ab omni peccato, ut Dominicæ legi pareamus.

2. Si Mater amantissima offert æterno Patri dilectissimum Filium, tamquam perfectissimam Mundi victimam; *Ut sisterent eum Domino*, nos debemus illi consecrare quidquid nobis est carissimum, & pretiosissimum ut ostendamus illi amorem, & gratitudinem nostram. Hæc duo documenta sunt Sermonis partitio.

Summa hodierni Evangelii est devotio Sanctæ Virginis Legi. Observantia, qua illi obedit, efficere debet pulcherrimum zeli nostri excitamentum; & fructus quem inde percipimus esse debet perfectum exemplar veræ devotionis; quandoquidem secundum Theologos, perfecta devotio est adimplere omnia Dominicæ legis officia. X.

Hæc autem vera devotio ut perfecta sit, duas continere debet qualitates, regularitatem, atque firmitatem: Regularitatem quoad officia, quæ nobis præscripta sunt per legem, quæ est adimplenda; firmitatem vero, quoad obices, qui adversantur executioni horum officiorum per legem propositorum. Regularitatem, & firmitatem, quas detegemus in duabus Evangelii partibus, & quæ duæ erunt sermonis partes.

XI. In duobus Sacrificiis, quæ Sancta Virgo præsentat in hujus diei festivitate, deprehendo tres potissimum Virtutes, quas in illis exercet, & quæ Sermonis Partitionem possunt efficere.

1. Insignem obedentiam, per quam sacrificat libertatem suam semet subjiciens legi ad significandum obsequium, & reverentiam erga mandata Dei, quamvis non deessent sibi jura sese ab ea dispensandi.

2. Profundam humilitatem, per quam offert Sacrificium gloriæ suæ, & famæ, cujus anima generosa maxime zelotes est.

3. Ardentem erga homines caritatem, pro quorum salute offert Deo Filium suum.

XII. Ut totum hoc Mysterium mortale fiat, considerare possumus tres necessarias conditiones ad Dei legem perfecte exequendam.

1. Præsto esse ad illam in omnibus exequendam ad exemplum JESUS CHRISTI.

2. Illam fideliter adimplere ad imitationem Mariæ.

3. Constanter perseverare usque ad finem in legis observantia, ad Sancti Simeonis exemplum. *Ex Speciminibus Panegyricorum pro die Purificationis.*

XIII. Sicuti arduum esset uno Sermone complecti varietatem conceptuum, quos nobis adstruit Evangelium in hoc Mysterio, hæreamus duobus documentis, quæ Maria nobis proponit.

1. Adimplens legem in omnibus sine ulla exceptione, docet quam religiose omnia legis præcepta nobis observanda sint.

2. Adimplens legem sine dispensatione damnat omnes speciosos prætextus, quibus utimur ad eludendas inevitabiles Christianæ Religionis obligationes. Expendamus duas hasce maximi momenti veritates, & admittimur edoceri de iis, quæ in Religione sunt maxime essentialia. *In iisdem Speciminibus.*

XIV. Maria immolat in legali hac suæ Purificationis cæremonia tres diversas victimas. Filium, cor, & gloriam.

1. Offert Filium suum Morti.

2. Offert cor suum doloribus: *& tuam ipsius animam pertransibit gladius.*

3. Offert existimationem suam pudori, & confusioni. Offert Filium suum Cruci, per illius præsentationem æterno Patri. Offert doloribus cor suum per acceptationem gladii, quem Sanctus Simeon portendit penetraturum animam ejus: Offert existimationem suam probro, per Purificationem; cui se subjicit, & quæ facit, in hominum existimatione amittat gloriam Virginalis puritatis, & consequenter divinæ Maternitatis. *Bireat in primo Sermone de hoc Mysterio.*

XV. Desumi potest pro argumento Sermonis in hunc festum diem: 1. Necessitas, in qua sumus reddendi supremo Domino obsequia nostra, tamquam Christiani, per externum, publicumque cultum ad exemplum Beatæ Virginis in cæremoniis Religionis. 2. Sensus interiores, quibus comitari debemus interiorem hunc cultum ad exemplum Virginis ejusdem.

Pro parte prima, 1. Quamquam Maria minime teneretur hac legali cæremonia, tamen rata est se teneri honorem deferre Deo per hanc submissionem, & per reverentiam, quam adhibet legi. 2. Pro ædificatione proximi, qui scandalum accipere potuisset, si Maria ab hoc officio se se dispensasset. 3. Eoque perfungitur, quamvis illam difficultas deterreret.

Pro parte altera 1. Abusus est, quem Dei Filius sæpe Judæis exprobravit, exterioribus dumtaxat Religionis cæremoniis inhærere. *Populus hic labiis me honorat &c.* 2. Sensus Sanctæ Virginis ad profundam referuntur humilitatem, ad sensum amoris erga Filium suum, ad ardentem erga homine caritatem. *Partitio Sermonis Manuscripti P. Cafrea de Purificatione,*

XVI. Sicuti hodiernum Mysterium necessario duplicem essentialem habet rationem ad duas personas, quoniam in illo videtur Maria offerens, & JESUS CHRISTUS, qui oblatus est, primum ostendi potest Spiritus fidelitatis in Maria omnia sacrificante, quæ nos docet quo pacto nosmet consecrare debeamus perfecte Deo, tamquam holocausta, quorum ne minima quidem pars est reservanda.

2. Spiritus Sacrificii in JESU CHRISTO, qui omnibus suis abrenuntiat attributis, ut supremum Dei Patris dominium colat, & suis humiliationibus reparet injuriam primi prævaricatoris, qui Deo subesse detrectabat.

Ad primum punctum exornandum ostendere possumus. 1. Mariam fideliter sacrificasse, quod in lege præcipiebatur, & hoc fecisse, quin ratiocinaretur. 2. In hoc Sacrificio fidelitatem suam esse humilem, neque ipsam intumescere, quamvis hoc jure facere posse videatur. 3. Fidelitatem ejus in hoc Sacrificio generosam esse, quoniam, quibuscumque hoc illi stet sumptibus, animum non despondet. Maria nonne dicere poterat, se nequaquam habendam esse tamquam Matrem ceteris similem, idque interesse gloriæ Filii sui; quoniam hoc silentium officiebat divinitati illius, expectationi Israel, qui ardentibus votis præstolabatur omnipotentem Salvatorem, qui esset magni Consilii Angelus, oraculis Angeli, qui illam Dei Matrem futuram nuntiaverat; laudibus Elisabeth, & Zachariæ, qui publicum perhibuerat testimonium divinitati Filii sui; ideoque suum esse ostendere Israeli universo rationes quibus a lege dispensabatur; se Virginem esse, & concepisse per Virtutem Spiritus sancti. Sed Maria omnia sacrificat quin ratiocinetur; Cœli mandata per legem explicita prævalent illi rationibus omnibus; putat Sacrificium suum perfectum nequaquam futurum fuisse, nisi humilitas comes esset docilitatis. Dignatur illa crassæ rudique cæremoniæ semet submittere, quin viam perfectiorem scrutetur; quod illi facere licuisset cum ratione eminentis gratiæ suæ, quia nullas contraxerat sordes pariens illum, qui recens puritatem suam consecraverat, non imminueret. Sacrificium ejus humile simul est, & generosum, quia offert se ipsam doloribus. Hoc illi Simeon prædixit; hoc illa novit per cognitionem, quam habuit Mysterii Redemptionis; hoc illa conjicit ex humiliationibus JESU pueri; ideoque offert se gladio, quo est transverberanda, & simul offert quidquid ipsi est optatissimum, carissimum, pretiosissimum, & quod redimere vellet vita sua. Sed quemadmodum videt ab æterno Patre dari Filium suum immolandum, ipse juri suo abrenuntiat, & consentit; ut Filius suus totum effundat Sanguinem pro salute generis humani, Magnum nobis exemplum perfecti Sacrificii.

Pro altero puncto ostendi potest Spiritus Sacrificii in JESU CHRISTO, qui offert se se Patri per reparationem humani generis; & qui offert se 1. realiter. 2. integre, & universaliter, 3. voluntarie. JESUS CHRISTUS passus est post ipsum Abel, & immolabatur in omnibus Sacrificiis legis antiquæ, sed in umbra tantum & in figura. Sed ad reparandam injuriam factam Deo, opus erat Sacrificio reali, & meriti infiniti opus erat, ut adimpleretur Prophetia Malachiæ, ut victima in altari videretur, ut Primogenitus deferretur in templum, ut Sacerdos illum offerret, ut justæ, ac piæ mulieres in hoc novo Calvario invenirentur, ut Sacrificio præsens interesset Maria, & ut omnia nobis repræsentarent idem crucis Sacrificium. Hoc hodierna die invenitur, quoniam JESUS CHRISTUS offert se totum se mutuo, cum realiter se offerat. Sacrificat Patri gloriam suam, potestatem suam, suam quoque innocentiam. Nihil excipit, Sacrificii integritas omne illius meritum constituit. Igitur JESU CHRISTI Sacrificium perfectum est, quia integritati voluntas accidit. Oblatio est quæ meritum suum non haurit ex legis servitute, sed ex voluntario consensu illius, qui ultro se offert in Sacrificio. JESUS CHRISTUS expectare poterat, donec offerretur; sed non expectat. Ipse ille prævertit mentem injiciens S. Mariæ, & S. Joseph adimplendi id, quod scriptum erat in lege, & in Prophetis: *P. Massilon tomo 4. Sermonum, qui sub ejus nomine circumferuntur.*

Sequi possumus Spiritum Ecclesiæ hodierna die offerentis duo Mysteria, ut sint cultus nostri argumenta, & repræsentare XVII.

In priori puncto, Mariam se se purificantem in Templo esse posse peccatoribus exemplum, 1. Humilitas illam expiare incipit abrenuntiando omnibus privilegiis, quæ fuerunt argumentis laudum Elisabeth, & Zachariæ, & per hoc nobis ostendit Maria, per nostram pœnitentiam inchoandam esse nostram a sordibus expiationem. 2. Dolor Mariam purificat reddendo illam perfectiorem, offert enim se vitæ persecutionum, quibus videt expositum Filium suum. Denique se se offert morti subeundæ pro dolore, & videndo carissimum Filium morientem. Pœnitentia nostra nos expiabit per dolorem congruum magnitudini peccatorum nostrorum. Denique amor Mariam purificat; Propter amorem illa se subjicit legi. Nesciremus plene expiari nisi amor nostram animaret pœnitentiam.

Pro puncto altero possumus repræsentare JESUM se se Templo offerentem, ut sit Justis exemplum. Offert se 1. libere, etenim per amorem descendit in terram ad quærendas oves aberrantes, perfectum Justis exemplum, qui nihil offerre Deo debent coacte, neque propter humiles causas. Offert se jugiter, & sine intermissione. Incipit in sinu Matris tamquam in primo Templo suo; pergit se se visibiliter offerre in Templo Jerusalem; & tota vita ejus juge est Sacrificium. Ita justi vivere non debent, nisi ut moriantur, *Pater Cauchemer in tomo Mysteriorum.*

Optimum etiam Sermonis esse potest argumentum, ostendere XVIII.

Primum; Mariam sacrificare id quod Matri carissimum est, Unigenitum suum 1. assensum præbendo ut

in Cru-

in Cruce immoletur. Hoc magnum est generositatis argumentum, sese attollere supra naturæ sensus quod fecit Maria, & consentire Maternitati JESU CHRISTI per verba illa, quæ dixit Angelo; *Fiat mihi secundum verbum tuum*, consentire Patri æterno, ut illum pro humani generis salute sacrificaret per alterum consensum, qui continebatur in primo. 1. illum devovendo, & per semet consecrando, ubi Mysterium agnovit, ipsa illud prævertit. Sacrificium quod facit Filii sui liberum est, & voluntarium, & opus est ipsum immolari, hæc enim vita est electa pro salute generis humani: *Proposito gaudio sustinuit Crucem.*

Secundo: Mariam offerre quidquid illi pretiosissimum est 1. Honorem Virginitatis suæ; hoc enim perinde est ac si palam profiteretur, se concepisse communi via, hæc enim habebatur de illa, quæ subjiciebat se legi Purificationis. 2. Dignitatem Matris Dei; quia illi videbatur Mater hominis e trivio, servi, qui redimendus esset; peccatoris, qui peccasset in Adam non secus ac ceteri. Illa non apparet nisi conjux Joseph, cum sit Sponsa Spiritus sancti; Mater Verbi, & Messiæ. *Pater la Colombiere tomo 2. sermonum.*

XIX. Immorari possumus in consideratione cæremoniæ hodiernæ, magnitudine doni, quod Maria facit Deo, & hominibus, atque ostendere

1. Mariam hodie offerre JESUM CHRISTUM Filium suum æterno Patri gloriæ ipsius consecrandum, & 1. Ut illum adoret in spiritu, & veritate, ut instituat spiritalem religionem in locum carnalis, & reparet adorationibus suis idololatriam, & populi Judaici, & Ethnicorum. 2. Ut sit instrumentum misericordiarum suarum, & ostendat per Filii sacrificium quantum est amor Dei Patris, quo humanum genus complectitur. 3. Ut magnum sit divinæ Justitiæ monumentum; quandoquidem opus est hominem Deum esse illum, qui offert se, & moriatur per oblationem suæ voluntatis peccatorum crimina expiaturus.

2. Mariam hodie offerre JESUM CHRISTUM hominibus omnibus. 1. ut illis ostendat se vere Matrem illorum esse sacrificando primogenitum, ut minores natu vitam accipiant, ut meruerunt. 2. ut illos benedictionibus cumulet; quandoquidem Sacrificium carissimi Filii illos non solum liberat a morte, ut illis etiam impertiat: sed fons est omnium gratiarum quæ sunt necessariæ ad vitam hanc conservandam, confirmandam, atque augendam.

PARAGRAPHUS II.

Fontes unde hauriri copia potest ad propositas Sermonum structuras exornandas, & Auctores qui de hoc tractant argumento.

...qui Patres, SAnctus Augustinus *serm. 13. de Tempore* loquitur potissimum de Sene Simeone, de quo in hoc agitur festo.

Sanctus Ambrosius *lib. 2. comment. in cap. 2. Lucæ* hoc ipsum facit, & fusius hanc persequitur circumstantiam, tamquam eam, quæ melius Messiæ probavit adventum.

Sanctus Eligius Noviodunensis Episcopus Homiliam habet, ubi ostendit Salvatorem, & Sanctam Virginem immunes fuisse a lege, qua jubebatur alter quidem præsentare se Templo, altera vero se purificare.

Sanctus Chrysostomus *Sermone de occursu Domini* plura dicit ad hoc argumentum spectantia.

Venerabilis Beda Homiliam in festum Purificationis diem ostendit per eadem Evangelii verba, JESUM & Mariam nequaquam subjectos fuisse legi Moysis.

Sanctus Gregorius Nyssenus *Orat. de occursu Domini* loquitur de hoc Mysterio, sed homiliarum more de pluribus argumentis verba facit.

Sanctus Ildephonsus duos habet hujus argumenti Sermones, in quorum secundo tantum proprie agit de Sanctæ Virginis Purificatione, & de illius immunitate ab hac lege.

Ivo Carnotensis in Sermone de Purificatione fusius loquitur de cæremoniis hujus festivitatis, cujus explicat Mysteria. *In tomo primo Auctorum Bibliothecæ Patrum.*

Sanctus Bernardus tres habet Sermones de hac festivitate, in quorum prioribus loquitur solum de cæremoniis hujus diei, quas explicat allegorice; sed in tertio explicite loquitur de Purificatione Matris, & Præsentatione Filii, & hic est ex Patrum numero, qui pulcherrimas res attingit, & ampliores sensus inspirat.

Idem *serm. de tempore* in Sermone, qui eidem tribuitur, de hoc Mysterio verba facit.

Sanctus Methodius Martyr Homiliam habet hujus argumenti.

Sanctus Gregorius Nazianzenus *Tomo 1. Oratione 39.*

Sanctus Cyprianus in Sermone de Nativitate JESU CHRISTI loquitur de Virginis Purificatione, & de omnibus cæremoniis in lege præscriptis.

Eusebius Emissenus Sermonem habet de hoc Mysterio.

Origenes *Homil. 8. in Leviticum.*

Sanctus Cyrillus Alexandrinus *lib. 2. de fide ad Reginas* de hac re loquitur paullo post initium libri.

Sanctus Anselmus in Evangelium Sancti Lucæ.

Abbas Rupertus *lib. 2. in Levit. cap. 16.*

Euthymius *in cap. 2. Evangel. Lucæ.*

Sanctus Laurentius Justiniani Sermonem edidit de hac cæremonia, ubi narrat quidquid acciderit in Templo ea in occasione.

Sanctus Odilon pariter habet Sermonem in hunc festum diem, ubi recenset caussas, propter quas Filius Dei voluit legem adimplere, & veritatem figurarum, quam lex ista significabat.

Hugo de Sancto Victore tres habet Sermones de Purificatione Sanctæ Virginis, ubi loquitur de purificatione animarum nostrarum, & mystice tractat, quidquid accidit in ea cæremonia.

Abbas Guerricus sex habet Sermones de hoc Mysterio, ubi semper mysticum est, & agit de spiritali purificatione.

Sanctus Thomas præter ea quæ de hoc Mysterio dicit in summa *part. 3. quæst. 27. art. 4.* duos etiam edidit sermones de hac festivitate, alterum in illa Malachiæ verba: *Statim veniet ad Templum Sanctum dominator, quem quæritis;* & alterum in Evangelium Dei, ubi considerat, & exponit sex virtutes quas Virgo exercuit in hoc Mysterio, & postea docet quomodo ad illius exemplum nosmet purificare debeamus. Malach. 3.

Granatensis in memoriali lib. 6. recenset virtutes, quas Virgo Sancta exercuit in hac legali cæremonia. Alterici, aliique.

Pater a Ponte in 3. parte Meditationum de fide *Medit. 25.*

Pater de Argentano Capuccinus in collationibus Spirit. de magnalibus Mariæ *collat. 19.* de purificatione, ubi septem articulis comprehendit quidquid pertinet ad hoc Mysterium.

Pater Novet plures habet hujus Mysterii Meditationes.

Pater Haineuve in prima parte, vel tomo Meditationum unam habet de præsentatione Domini in Templum, & de Purificatione Mariæ.

Pater Bourgoin Presbyter Oratorii in Meditationibus de veritatibus, & excellentiis Verbi Incarnati plures habet de hoc Mysterio.

Omnes qui egerunt de Meditationibus in Mysteria Domini nostri, & Beatæ Virginis.

Pater Croiset in anno Christiano pro mense Februario agit de institutione hujus festivitatis, & plures habet morales considerationes, quibus usi sumus in Paragrapho quinto, & alibi.

Pater Nepveu in primo tomo Considerationum Christianarum pro secunda die Februarii.

In Tomo 4. Operum Asceticorum Patris le Valois in Sermonibus de Mysteriis Virginis duo sunt de Purificatione.

In libro cui titulus *Virginum solitudo* sermo est de reverentia, quam Sancta Virgo adhibuit legi, & de ejus Purificatione.

Non afferimus Theologos, vel Interpretes in Sancti Lucæ Evangelium, qui fusius egerunt de Mysterii hujus circumstantiis. Concionatores recentiores

Birost in Tomo Mysteriorum Dominæ nostræ tres habet Sermones de Purificatione.

Pater Texier in Mysteriis Virginis, agit de illo Purificationis.

Idem in Mysterio Domini nostri Sermonem habet de præsentatione Salvatoris in Templo.

Pater Duneau in Mysteriis Virginis duos habet Sermones de Purificatione.

Item Pater de la Colombiere duos ejusdem argumenti.

Abbas de Monmorel homiliam habet, & Sermonem.

Pater Bourdalove in tomo 2. Mysteriorum, tres habet in tomo 2. Mysteriorum, quorum tertius proprie est de præsentatione Filii Dei in Templo.

Pater Chauffemer in Tomo Mysteriorum unum habet de Purificatione.

Unus item adest in eos, qui Patri Massilon referuntur accepti.

Unus quoque in elogiis historicis.

Abbas du Jarry unum habet.

In speciminibus Panegyricorum tres sunt diversi.

Lambert homil. 65. in Evangelia tom. 5. homiliam habet hujus argumenti.

Auctor Sermonum in omnis argumenta &c. duos habet in tomo 2. Mysteriorum.

In Christianis Sermonibus unus est de hac festivitate.

In Collectione Sermonum, tomo primo, unus est. *Quin loquamur de antiquioribus, quibus adhuc utiliter uti liceret, cujusmodi sunt Molinier, Mathias Faber, Sermones Granatensis; Franciscus Lucaburgensis, aliique.*

Lsbatha, *titulo Maria.*

Theophylus Renaut in *Dipticis Marianis.* Qui collectiones ediderunt;

Interpretes in D. Lucam.

PARA-

PARAGRAPHUS III.

Loci, figura, exempla & applicationes Scripturarum huic argumento.

Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui. Psalm. 47.

Sacrificium, & oblationem noluisti, holocaustum & pro peccato non postulasti; tunc dixi: ecce venio. Psalm. 39.

In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei. Ibidem & ad Hebr. 10.

Tempus faciendi Domine, dissipaverunt legem tuam. Psalm. 118.

Quomodo dilexi Domine, legem tuam, tota die meditatio mea est. Psalm. 118.

Quidquid habueris masculini sexus, consecrabis Domino. Exod. cap. 13.

Homo sensatus credit legi, & lex illi fidelis. Ecclesiast. 33.

Conserva fili mi praecepta patris tui, & ne dimittas legem Matris tuae. Prov. 6.

Sanctifica mihi omne primogenitum; mea sunt enim omnia. Exod. 13.

Omne autem primogenitum hominis pretio redimes. Ibid.

Mulier si suscepto semine pepererit masculum immunda erit septem diebus. Levit. cap. 12.

Omne Sanctum non tanget, nec ingredietur Sanctuarium, donec impleantur dies Purificationis suae. Ibidem.

Cum expleti fuerint dies Purgationis suae, deferet agnum anniculum in holocaustum, & pullum columbae, sive turturem pro peccato, & tradet Sacerdoti, qui offeret illa coram Domino & orabit pro ea. Ibidem.

Quod si non potuerit offerre agnum, sumet duos turtures, vel duos pullos columbarum, unum in holocaustum, & alterum pro peccato, orabitque pro ea Sacerdos, & sic mundabitur. Ibidem.

Postquam impleti sunt dies Purgationis ejus secundum legem Moysi, tulerunt eum Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Luc. 2.

Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Ib.

Responsum acceperat (Simeon) a Spiritu sancto non visurum se mortem, nisi prius videret CHRISTUM Domini. Ibidem.

Et ipse accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum. Ibidem.

Et erat Anna Prophetissa, & haec vidua erat ad annos octoginta quatuor; quae non discedebat a Templo jejuniis, & obsecrationibus die, & nocte, & haec, ipsa hora superveniens, loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel. Ibidem.

Figura, exempla Veteris, novique Testamenti.

Purificatione legali abolita substituenda est animae purificatio Purificationi corporis.

OMnes leges caeremoniales ad JESUM usque subsistere debebant; Magnus ille aspersionum numerus, effusionum Sanguinis, purificationum, distinctionum carnium cessaverunt, quia lex ex figuris composita data fuit Moysi, & gratia & veritas per JESUM CHRISTUM. Umbrae debebant praecedere, quemadmodum evanescere debuerunt, cum res ipsa apparuit; & ubi res figuratae atque praedictae contigerunt, & adimpletae fuerunt, non fuit ultra opus praedictionibus neque figuris. Ita corporalis purificatio non est amplius necessaria. Sed hac in re licet nobis imitari Sanctam Virginem purificando animas nostras a sordibus, quibus coinquinamur quotidie peccantes. Et sicuti nemo est absque peccato, nemo non indiget hac spirituali purificatione.

Cur redimebantur filii, qui Deo offerebantur, & quomodo Salvator oblatus fuit pretio siclorum quinque. Matth. 5.

Filii, qui deferebantur in Templum Domino offerendi, non remanebant, ex quo tota tribus Levi consecrata fuit Ministerio Tabernaculi. Illis reddebatur libertas, sed ut cognoscerent veterum servitutem, siclis quinque redimebantur, qui praeter propter octo Gallicis libellis aestimabantur. Salvator igitur qui veniebat, ut humanum genus redimeret, hoc pretio redemptus fuit; etenim quemadmodum dixit nobis; *non veni legem solvere, sed adimplere.* Demum Sancta Virgo totam legem servavit, qua mulieres omnes quadragesima post puerperium die offerre tenebantur duo animalia, in holocaustum alterum, ut suppleret vicem filii, qui restituebatur, alterum vero, ut expiarentur a peccato, quod contraxerat.

Cur Maria non obtulerit Deo agnum sed duntaxat par turturum, aut duos pullos columbarum. Luc. 2.

Diximus jam Sanctam Virginem nulli ex hisce legibus fuisse subjectam, eamque illas per humilitatem servasse, quae fuit omnium actionum ejus principium, & fons omnium ejus magnalium: sed quod nobis documenti loco esse debet, Maria non offert agnum quae divitum erat oblatio, sed pauperum, videlicet *par turturum, aut duos pullos columbarum.* Quae consolatio pro pauperibus fuit, videre Filium Dei voluisse nasci pauperem, & tamquam talem offerri Patri suo. Vidua de qua sermo est in Evangelio, duos tantum obolos jecit in gazophylacium: Tamen Dominus postquam ad teminam revocavit, non quod illa contulit, sed affectum eum quo id contulit, non dubitavit asserere, illam plus ceteris contulisse.

Sanctificationes & oblationes legis antiquae erant figurae tantum.

Oblationes Primogenitorum, quae fiebant in Templo, figurae tantum erant, & sacrificium eorum non destruebat illos. Offerebantur Templo redimendi potius, quam sacrificandi. Victimae erant potius consuetudinis, & officii, quae vere quidem offerebantur, & in Templum usque adducebantur, sed quae in ara non mactabantur: Sed JESUS CHRISTUS in Templum ingressus sese vere consecrat Deo, tradit se in Pontificis manum, tamquam victimam immolandum.

Maria comparatur Abraham in sacrificio quod fecit Filii sui.

Numquam mecum cogito, quid agitur in corde Mariae, cum Simeon illi tristem hanc, ac amaram prophetiam proposuit, quin mihi videre videar cor Abrahae jussi immolare Deo proprium filium suum. Deus ter locutus est ad Abraham de Filio. 1. Ut hunc illi polliceretur. 2. Ut assereret illi, futurum ut omnes gentes benedictionibus replerentur in illo, & 3. Ut peteret, hunc sibi filium immolari. Deus, ut veritas figurae responderet, eamdem sequitur rationem cum Virgine. Ter illam allocuta est. 1. Per os Angeli Filium illi promissurus; *Ecce*, dixit illi Gabriel, *concipies in utero, & paries filium*, qui futurus est Filius altissimi. 2. Mox loquitur illi per os Elisabeth, quam replet spiritu suo, ut eam certam faciat, ipsam esse benedictionibus cumulatam, & benedictam inter omnes mulieres propter hunc filium. Demum loquitur ad illam per os Simeonis, quem replet spiritu suo, ut ab illa petat hujus Filii sacrificium. Aliquidne potest esse hac aptius comparatione? Angelus missus ad Abraham dicit illi: *noli timere Abraham.* Angelus similiter ad Mariam missus loquitur: *Ne timeas Maria.* Abraham naturam omnem subjicit pedibus ejus, praeparans se ad immolandum filium suum, uti jubetur, & praefert, Sanctus Ambrosius inquit, qualitatem sacrificuli qualitati parentis: *Sacerdotem praetulit Patri.* Maria similiter offert Filium suum, aliquando victimam futurum.

Gen. 3.
Luc. 2.

Caeremoniae factae in celebratione Templi Salomonis omnes fuerunt illis Purificationis Matris, & Praesentationis Salvatoris.

Licet magnificae fuerint caeremoniae, quae celebratae fuerunt in Dedicatione Templi, quod Salomon Domino aedificavit, hoc tamen pro nihilo habendum est, ubi conferatur cum eo, quod contigit in hujus diei caeremonia, eum Deus ipse hujus Templi illud ingressus est, & Sancta illius Mater se purificavit. Illuc allata fuit arca Domini illustre bonitatis ejus monumentum, ut fieret Templi dedicatio. Maria vivens arca foederis novi accedit illuc factura oblationem suam. Illic facta fuerunt sacrificia, & victimae sine numero immolatae fuerunt; hic victima universalis generis humani, per quam cetera cessare debent, offert se Patri suo. Invisibilis Domini praesentia ibi replevit illam domum gloriae; hic ejus occulta Majestas sub integumentis humanitatis suae novam illi lucem tribuit. Illic promisit Deus futurum, ut aperirentur aures, & oculi sui, ad videndas miserias, preces audiendas, populi sui mala revelanda: hic miseretur, & ipse etiam sentit miserias, & Ecclesia in tanti beneficii gratitudinem exclamat: *Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio Templi tui.* Illic densa assurgit nebula, ita ut nec Sacerdotes, neque populus sese mutuo possent aspicere: hic obscurae virtutes ita celant JESUM, & Mariam, ut vix possint dignosci. Quae filium gerit in ulnis suis, Virgo est, & nihilominus tamquam immundam sese purificat. Haec est Maria omnium optima; attamen tradit amabilissimum omnium filiorum passionibus, & certis persecutionibus, quasi omni careret benevolentia, & nullum Matris amorem foveret. *Elogia Historica.*

Cur Deus voluerit a Judaeis sibi offerri primogenita ad inveniendum Filium Dei, se offerre in hoc Mysterio tamquam primogenitum generis humani. Numer. 3.

Judaei offerebant Deo suo primogenita in memoriam insignis illius beneficii, quod receperant cum Deus liberaturus illos de Pharaonis servitute, nocte una omnia in Aegypto percusserat primogenita: *ex quo percussi primogenita in terra Aegypti: sanctificavi mihi quidquid primum nascitur in Israel.* Haec fuit caussa Deo ipso teste potissima propter quam haec caeremonia instituta fuit, & JESUS CHRISTUS qui erat legis finis, & consummator, hodie offertur tamquam primogenitus totius humani generis in gratiarum actionem propter infinita beneficia personalia, & singularia, quae Deo debemus: sed quibus nemo nostrum parem poterat gratiam referre, nisi per adorabilem praesentationem suam hic homo-Deus medium suppeditasset.

Filius Dei legem observat, quae respiciebat Filios conditionis magis subjectos, quam alii.

Necessitas, qua in veteri lege tenebantur parentes consecrare Deo primogenita, juxta vim verborum legis eos tantum afficiebat, qui in Mundum venturi Matrum suarum uterum aperuissent: *Sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit vulvam:* ideoque JESUS CHRISTUS, qui non violaverat Matris integritatem sed exierat ex Virginis sinu eo modo, quo radius Solis transit per crystallum quin illam infringat vel maculet, non tenebatur legem hanc adimplere: Illi tamen se subjicit, & perfectius quam ceteri: etenim dummodo hi redimerentur pretio per legem constituto, Deus non petebat ab illis Sanguinis effusionem, & illis relaxabat jus, quod in vitam eorum habebat. Sed JESUS CHRISTUS hoc non gaudet privilegio. Gestari vult in Templum, ibi Deo offertur tamquam primogenitus; novit jus, quod habet Deus in vitam suam, se

ipsum

ipsum redimit, & nihilominus subjicit voluntati Patris sui, qui illum destinat morti pro humani generis redemptione.

Exemplum divinae, & constantiae perseverantiae in Sancto Sene Simeone qui erat hujus fidelis in observantia legis Dei.

Satis non est presto esse ad observandam legem ad exemplum JESU CHRISTI, eamque fideliter implere in occasionibus, quae occurrunt, ad Mariae imitationem; constanter perseverandum est in legis observantia Simeonis instar. Sanctus hic Senex praebet nobis exemplum probatae perseverantiae; & coronatae per consolationem, quam recepit felici hac die, & quam tot annos ante praestolabatur. Receperat ille responsum a Spiritu sancto, qui, Sanctus Ambrosius inquit, oracula sua edidit in corde illius, tamquam in Templo, ubi habitabit per gratiam sanctificantem; Receperat, inquam, responsum se non esse moriturum, nisi vidisset CHRISTUM Domini. Tamen distulit Deus promissionis hujus fidem usque ad extremam senectutem, & probavit ejus fidelitatem longa annorum serie illam gloriose hodierna die coronaturus; quoniam non solum gaudet videns Messiam, sed illum inter ulnas habere, & penetrare in futurum maxima vitae ac mortis ejus Mysteria, ac tandem in pace mori cum famuli fidelis responsione. In nobis situm est, non videre monumentum mortis advenientis, nisi viderimus JESUM CHRISTUM formatum in animabus nostris; sed qui ad hanc felicitatem anhelat, expectare debet, non secus ac Simeon CHRISTUM Domini, Sanctus Ambrosius ait, hoc est, beatum illud momentum, quo veniet nostram legibus suis obedientiam remuneraturus.

JESUS & Maria se legi subjiciunt ne tribuant Judaeis scandali occasionem.

Una ex praecipuis rationibus, propter quas Maria se purificavit secundum aliarum mulierum consuetudinem, fuit, ne afferret proximo scandali occasionem, qui nesciebat illam Virginem esse, & Matrem Dei. Qua in re se gessit, uti deinceps Filius suus ea in occasione, quam Sanctus Matthaeus narrat. Salvator enim cum urgeretur ab illis, quorum erat vectigal exigere, quaesivit a Sancto Petro, quin tenerentur Principibus tributa persolvere, & filii ne, an alieni? & Apostolo respondente, alienos sane teneri. Reddidit Salvator, Filii ergo minime tenentur, innuens, se quatenus Unigenitum Principis universorum nullum tributum debere persolvere; mox addidit, ne illis

Matth. 17. scandalo simus, *vade ad mare, & mitte hamum, & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore ejus, invenies staterem: illum sumens da eis pro me, & te.* Itaque cavit, ne homines illi ignorantes, quisnam esset, scandalizarentur, si semet a tributo persolvendo exemisset, cui ceteri erant subjecti. Sancta Virgo poterat procul dubio similiter ratiocinari. Quaenam Purificationi sunt obnoxiae? Virgines an Mulieres, quae vulgari more pepererunt; Mulieres Matres hominum, an Virgo Mater Domini Mundi totius? Sed JE-

Ibidem. SUS, & Maria noluerunt scandalum praebere: *Ne autem scandalizemus eos.* Mater purificavit se, & Filius tributum persolvit, quamvis aliunde minime tenerentur.

Omnia legis antiquae sacrificia figurae erant figura illius, quod Maria offert in hac ceremonia.

Omnia legis antiquae sacrificia figurae illius erant, quod de Salvatore factum est. Illud praedixerant Prophetae, illud Patriarchae conceperant, expectabant populi, & hodie in Templo adimpletum est. Profecto Seraphim gloria amicti non descendunt amplius ad Sanctuarium alis suis tegendum, pannosa lintea Verbum carnem factum involvunt; non expectatur amplius, ut nubes de Caelo pluant justum, Virgo illud peperit. Denique non accedit amplius Mulier ex Israel, quae offerat in Templum primogenitum, quem emundare nequeat a sordibus: Maria, Virgo haec sine macula, quae immunis licet a sordibus, venit hodie oblatura Primogenitum suum, liberatorem, Deum suum, & quae semetipsam purificat, quamvis inter omnes filios Adam praeservata sit a peccato, immaculata, & sola digna, quae cum Filio suo in aeternum ingrediatur Sanctuarium.

Applicationes nonnullorum Scripturae locorum huic argumento.

Dei Filius declaravit se non venisse, ut legem infringeret, sed adimpleret.
Quando Sed [illegible]

Non veni legem solvere, sed adimplere. Matthaei 5. Propter hoc Mysterium divinus Salvator noster erudiens discipulos suos saepe illis declarabat, quod hodierna die nobis illius praedicat humilitas voce validiore, ac magis perspicua. *Non veni solvere legem, sed adimplere.* Quasi vereretur esset, Sanctus Chrysostomus animadvertit, ne qualitas Messiae, & Auctoris novae legis locum praeberet id cogitandi, quod ferebat illis non placiturum. Non veni legem solvere, sed adimplere. Verbum divinum, quod nobis in aeternum os debet obstruere. Propter hoc ipsum Salvator iste adorabilis adeo fidelis erat, & adhaerebat omnibus legis scriptae observantiis; sese regulariter adeo Jerosolymam conferebat Pascha celebraturus, & ita ut non sineret jota unum, aut unum apicem praeterire, quin omnia ad unguem perficeret: *Jota unum, aut unus apex non praeteribit a lege, donec omnia fiant.* Quo facto in nobis evertere cogitabat noxiam hanc animi dispositionem, qua ferimur ad disputandum cum Deo, cum agitur de lege sua, & conabatur efficere, ut nostram execraremur injustitiam, cum divinae legi adhibemus coactam, mutilam, imperfectamque obedientiam, quae universa ad hanc regulam redit: Nunquid id facere teneor? Hoccine absolute praeceptum est? hic agitur de salute aeterna? Regulam fallacem, quae nos objicit aeternae damnationi, quandoquidem certum est inter legis obligationem, & consilii, unum plerumque gradum superesse, & nos hoc pacto nosmet gerentes, semper incedere secus oram praecipitii; quamobrem nos confirmare in hac maximi momenti sententia cupiebat; nobis semper contra nos arripiendas esse partes divinae legis: ubi agitur de lege Dei, metuendum esse ne decipiamur, & de nobis fallacem conscientiam concinnemus; ad judicium sexcentis in occasionibus ferendum, quo usque divina lex extendatur, non esse nobis consulendas Mundi leges, in iis quae ad Dei legem pertinent, solum dispensationis nomen formidinem, trepidationemque nobis inferre debere, & nobis horrorem incutere cum eo zelo, quem firma, & solida religio potest fundere. Haec quippe sunt, Christiani, Sancta illa documenta, quae in hoc Mysterio nobis tradunt Praesentatio Filii Dei, & Purificatio Reginae Virginum. *Pater Bourdalouë serm. primo de Virginis Purificatione.*

Quem accepit Deus tamquam sacrificium per Mariae manus oblatum.

Tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Luc. 2. Pater aeternus voluit, ut Filius suus sibi per Mariae manus offerretur. Poterat ne recipere sacrificium sibi acceptius, quandoquidem Deus erat victima, & Mater Dei erat Sacerdos? Si volumus ergo oblationes nostras Deo acceptas esse, offeramus illas per Mariae manus, conjungamus illas cum oblationibus JESU, quantumvis humiles, & immundae illae sint oblatae per manus adeo puras, conjunctae cum victima adeo accepta, mundae fient, & acceptae. Cum Pater aeternus voluerit dare nobis Filium suum per Mariam, voluit [illegible]oque nos habere per Mariam omnia bona, & voluit per Mariam nostras preces recipere. Quidquid Filius offert Patri, illi [illegible] jucundum [illegible] quidquid Maria offert Filio, acceptissimum est. Pater nihil negare potest Filio, nec Filius Matri, nec Mater filiis, & iis, qui ad ipsam confugiunt vera cum fiducia. Si post haec vobis desunt gratiae, cuinam subirasci potestis nisi vobis?

Sanctus Simeon vivebat expectans Messiam, a terrenis rebus avulsus.

Simeon expectans consolationem Israel. Luc. 2. Noverat Simeon ex Scripturis Messiam venturum in Mundum, ut redimeret populum suum, & vivebat hanc foveus spem, & hanc consolationem expectans. Hanc tantum capiens felicitatem, quis dicere potest quantum ille Mundi hujus falsa bona contemneret? Spes ejus res, quam expectabat, videbatur [illegible] praeferendas omnibus, quae in terris possideri poterant. [illegible] ejus penitus [illegible] omnibus, quae [illegible], & [illegible] Spiritu sancto plenum [illegible] erat in [illegible] erat [illegible], & Spiritu sancto, tamquam [illegible] omnia [illegible] sanctificarentur, [illegible], actiones, motus. Adhuc [illegible] ad gratiam, primus, & [illegible] lege Mosis, primus in gratia JESU CHRISTI, [illegible] Judaeus Religione, Christianus amore. Sanctum [illegible], quam hodie recepit. Vivamus in expectatione bonorum aeternorum, spes futurae beatitudinis nos sustineat in omnibus adversis praesentibus, & fastidium in nobis eliciat omnium terrenorum bonorum.

Hoc Mysterium [illegible]

Tulerunt eum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Luc. 2. Ad assequendum illud documentum, quod nobis Sanctae Virginis exemplum suppeditat, & quod [illegible] potest tamquam unum ex maxime necessariis [illegible] Christianae, dicimus, parentibus [illegible] offerendi filios suos Domino, & [illegible], quod illi dixit pendentissime Samuelis [illegible]

1. Reg. 1. *Pro puero isto oravi [illegible] Dominus petitionem [illegible]* [illegible]

[illegible] Quam [illegible] possit, passim pe[illegible] revellunt pueros, quos De[illegible] & [illegible] ad [illegible] & [illegible] providen[illegible] consilia [illegible] praepollere [illegible] gloriam [illegible] Dei [illegible] eorum ruinam, & en[illegible] spir[illegible] in patrimonio, quibus aliquid [illegible] concupiscitis, ut nomen vobis [illegible] opes, quas [illegible], & [illegible] tanto cum [illegible] vestris [illegible] tribuunt, & [illegible] patria fient.

Tulerunt [illegible] Luc. 2. Quid agit Maria? Se [illegible] permittit, ut obediat legi, a [illegible] dispensata [illegible] Ministris, ille, quem [illegible] Templo major est, *ecce Templo major est hic*, quoniam ille est, in quo [illegible] Patris aeterni Sapientia; *[illegible] plus quam Salomon hic*, quoniam Rex iste nullum accepit donum a Caelo, nisi quod erat figura [illegible]

Maria [illegible] exemplum [illegible]

Matth. 12.

illius, quam Templo sum oblatura. Tamen oblita omnium personalium privilegiorum suorum, & eorum Filii sui, subjicit se legi, quæ humiliabat æque Matrem, & filium; & ubi completi sunt dies Purificationis suæ, venit purificanda illa, quæ purior evaserat per Dei-hominis Nativitatem, & redimit filium suum offerens oblationem pauperum, & per publicam actionem hanc declarans, filium suum servum esse, quem redimebat, & se non aliud esse, quam Matrem servi. O præstantem obedientiæ lectionem, quam recipitis hodie, Fratres mei, a Maria semet subjiciente legi per inspirationem Filii sui, & a JESU CHRISTO, qui ostendit submissionem suam Patri, obedientiam a vobis debitam legibus suis, & necessitatem Purificationis, statim ac Lex, & conscientiæ vestræ status hanc flagitant.

Maria supra legem obedit.

Nonne Deo subjecta erit anima mea? Psalm. 61. David considerans, talem esse creaturæ conditionem, ut rebus in omnibus subjecta sit Deo, tamquam Domino suo, semetipsum excitabat ad profitendum per obedientiam suam jus Dei super illum in delicatissimis circumstantiis, in quibus natura sese submittere refugit. *Nonne Deo subjecta erit anima mea?* Huic initiaa principio Maria se subjicit legibus omnibus; fatetur Deum esse Dominum suum, & se ancillam ejus. Non igitur se continet intra legis terminos, ut David: sed cum illa vocetur ad virtutem prorsus inauditam, legem ipsam excedit, & adimplet legem Purificationis, quæ pro se arrogata non fuerat; & in qua Moyses præcaverat, ne involveret Mariam, de mulieribus enim duntaxat verba facit, quæ communi ratione *suscepto semine* conceperunt; cum e contra Maria adhuc Virgo non sine maximo prodigiorum omnium conceperit. Virgo erat, antequam conciperet Deum, Sanctus Bernardus inquit; mansit Virgo, cum illum concepit; post Conceptionem, & puerperium virginalem pudorem nequaquam amisit. Dignatur tamen subjicere se legi, a qua cum cetera vulgo Mulieribus confunditur; dicebat illa intra se cum Sancto Bernardo: Quid! Filius meus se subjicit, & non renuit haberi tamquam homo communis, cur erubescam, si tamquam Mulier ex aliarum mulierum cœtu videar? *Nonne Deo subjecta erit anima mea?*

D. Bern. serm. 3. de Purif.

Humilitas Mariæ cum humilitate David comparata.

Vilior plusquam factus sum, fiam. Videri volo vilior adhuc, quam visus sim, David inquit, exprobratus, quasi coram Arca saltationes edidisset Regis Majestate minime dignas. Videbor adhuc vilior, inquit Maria Davidis filia, ubi ingressa est in Templum Jerusalem cum Arca fœderis, quam ulnis suis deferebat: *Vilior plusquam facta sum, fiam.* Jam dixerat Angelo, se Domini ancillam esse; & ipsum de se disponere posse secundum verbum ejus. Hi sensus sublimes quidem erant, sed nonnisi gloriosi esse poterant; sed illa nuntiabatur conceptum Filium in utero, & Salvatorem, ac Deum suum paritura. Sed talis non est cum ingreditur in Templum Jerusalem. Tantum abest, ut extrinsecus aliqua laude afficiatur eo quod legalem adimplevit cæremoniam, ut immo offunditur quædam veluti nebula gloriæ Virginitatis suæ, & lex, quæ aliarum sordes eluit, videtur illa eis, quas non habet, exprobrare. Angelus annuntians illi Mysterium Incarnationis dixerat, Altissimi virtutem obumbraturam esse; hic illa effundit super se umbram longe aliam, non illam quidem Dei gloriosi, sed Dei humiliati, & exinaniti, umbram, quæ illam obscurat, umbram, quæ per obedientiam legis reddit eam in hominum oculis viliorem, & contemptibiliorem quam ante. *Vilior plusquam facta sum, fiam.*

Maria offert æterno Patri majus donum, quod illi possit offerri.

Tulerunt JESUM in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Luc. 2. Gloriosa Virgo repræsentari non potest in nobiliori situ, quam illam exhibendo gestantem inter brachia JESUM, illum æterno Patri oblaturam. Hæc sarcina nonne illam reddit augustiorem, quam si sceptra gestaret? Hoc enim discriminis interest inter Purificationem, aliaque Sanctissimæ Virginis Mysteria quod alibi recipit munera de manu Dei, hic autem Deum Ipsum largitur. In Conceptione, & Nativitate recipit sanctitatem cum vita; in Annuntiatione Pater æternus illi dat proprium filium suum, atque in triumphali Assumptione tribuit illi gloriam suam. Sed in hujus diei cæremonia, quam vocare possumus festum liberalitatis, & magnificentiæ Mariæ erga Deum, ipsa illum dat, offerens altaribus Dei JESUM CHRISTUM, & constituens illum munus pulcherrimum, quod creatura valeat offerre; offert enim Creatorem suum. Et sane contemplemur magnitudinem doni, quod hodierna die offert æterno Patri Maria, hoc Verbum est, par Deo rebus in omnibus; objectum est in quo sibi Deus complacebit, Videamus modo quanti steterit Mariæ hoc munus. Hic fructus est suæ Maternitatis; hæc anima est animæ suæ, quam magis amabat quam se. Meminerimus quem in finem offerat illum, videlicet, aliquando immolandum in Calvario; cujus præludium est Purificationis oblatio. Igitur Maria majus donum offerre non potest, quam quod offert Deo in die suæ Purificationis.

Maria semet sacrificat cum Filio.

Sacrificium & oblationem noluisti tunc dixi: ecce venio, Ecce igitur, o Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, ecce te in loco sacrificii in Templo Patris tui, ubi oblatus fuisti illi, & immolatus a sæculo in omnibus victimis, & in legalibus oblationibus, quæ te figurabant, & pollicebantur. Non venis huc sacrificandus; nondum enim venit hora tua, & mundi Salvator effusurus est Sanguinem suum extra civitatem, & quasi coram universo mundo, quoniam futurus est redemptio illius, & Sanguis hic inferendus est in Sanctuarium, non manu factum. Sed nequaquam solus es, quem temet offeras adorabilis victima! Sancta Mater tua, & dignum Dei Templum, ubi temet primum obtulisti, tibi hic castis manibus suis altare construit. Cor adhærens tuo fit in te idem Sacerdos, eademque victima offerens semet per te, & tecum eodem tempore, quo temet offers per illam, pro illa, & cum illa. Sancta hæc omnium ætatum, omniumque statuum multitudo, quam ad hoc spectaculum vocas adeo novum atque divinum, conjungens se cum Filio, & Matre, ut concurrat ad ineffabilem hanc oblationem, ostendit nobis jam in compendium redactam universam Ecclesiam tuam, & viventem imaginem sacrificii corporis tui, & sanguinis, quem offert hic in terris, & quem sanctiori modo offeret in Cælis, ubi in te omnia ibi tua membra collegeris.

In capite libri scriptum est de me, ut faciam voluntatem tuam, Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei. Psalm. 39. Hiccine est JESUS CHRISTUS, qui ita Patrem suum alloquitur, quandoquidem ipse victima est, quæ genus humanum est Sanguine suo reconciliatura? An Maria est, quæ semet ita Patri devovet æterno? simul sunt JESUS, & Maria, quandoquidem unum est utriusque sacrificium. Sine, igitur Domine, ut me tecum, & cum Sanctissima parente tua me offeram: in capite enim libri, super quo juravi me legem tuam observaturum esse, scriptum est, me voluntati meæ abrenuntiasse, & mihi tuæ esse obtemperandum: *in capite libri scriptum est de me, ut faciam Deus voluntatem tuam.* Quis inseret illam in cor rebelle, quale meum est? Nonne gratia tua, quæ de nobis triumphat! Operare igitur admirabilem hunc effectum, Domine, & da mihi cor dignum, quod offeram tibi, & quod digne offeratur. Da mihi, ut reipsa exprimam cæremoniam Ecclesiæ Sanctæ tuæ; & concede, ut eo tempore, quo Ecclesia tua Sancta in manu mea cereum constituit, habeam fidem ardentem caritatis, esuriam Cælestia bona per spem illustratam. Eleva cor meum, ut recipiam te tamquam lumen, tamquam suam sanctificationem, atque salutem. Fac me participem dispositionum, quæ sunt in corde tuo, & in illo Sanctæ Genitricis tuæ, & in eo Ipse tu spiritus tui digito scribe, ut faciam voluntatem tuam. *In capite libri &c.*

Nobism sacrificare debemus cum Jesu Christo, & cum Maria.

Sacrificium, & oblationem noluisti, holocaustum, & pro peccato non postulasti; tunc dixi, ecce venio. Ps. 39. Legis antiquæ Sacrificia sibi placere desierunt: quamobrem dixi, ecce venio, & memet offero tibi. Hæc enim verba Regii Prophetæ conveniunt ad litteram Salvatori, ac in Templo Jerosolymitano authentice adimpleta fuerunt; ibi enim hic Homo-Deus vetera antiquans holocausta, ut novum institueret, ingressus est in Sanctuarium, non jam, ut Apostolus inquit, per sanguinem hircorum, & taurorum, sed per proprium Sanguinem, hoc est, coluit Deum non amplius per externas victimas, sed per seipsum, & sumptibus suis, & per unicam hanc oblationem dedit illis, qui erant sanctificandi, perfectam ideam cultus, qui Deo vivendi debetur: *Una oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos.* Ecce igitur quid nobis inspirat diei hujus Mysterium; sensum profundum, ac reverentiam in supremæ Dei Majestati, inviolabilem adhæsionem primo huic religionis officio, quod est obedientia, & submissio Deo: dispositio ad semet sanctificandos, & si fieri posset exinaniendos, ut tamquam JESUS CHRISTUS, Dei veneremur imperium. Hic arguite, & conjicite quantum sit hominis malum, qui cum per proprietatem, quæ separari non potest ab essentia sua, cujuscumque tandem conditionis ille sit, natus sit Deo subjectus, vivit tamen quasi non penderet a Deo eo criminosius, & quin erubescat, potius sæpe gloriari videntur.

Filius Dei venit Ipse in Templum suum, ut antiquet vetusta sacrificia, & novum instituat.

Hebr. 10. 14.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ. Ecce aliud documentum quod nobis præbet Mariæ docilitas; cui enim ad altissimum evecta sit apicem gratiæ, cui par esse possit creatura, non dedignatur sese subjicere huic cæremoniæ rudi, & crassæ, qualis est lex purificationis mulierum. Non adfectat illa, ut melius Deo suam ostentet fidelitatem, vias magis spirituales sequi, & perfectiores præ reliquis matribus, quarum sordes nequaquam contraxerat. Hoc! longe accidit eo, quo vivimus sæculo; ubi si quis virtute præditus est, inde est, ut inter ceteros niteat. Sanctæ devotionis praxes simplici populo relinquuntur; crederet aliquis indecorum esse sibi, populi devotionem imitari. Homines sibi persuadent, viam, quo purior est, eo perfectiorem esse; & nihilominus liquet, quo magis sese attollunt per vias sublimes, minus progredi, quia ut plurimum decidunt in tædium, & ariditatem, ex qua non ita facile emergunt.

Maria sequitur viam communem, & non affectat singularitatem.

Si Virgo adeo diligenter hisce paruit cæremonialibus legibus, quibus minime tenebatur, quanto magis ipsi

obe-

obedire debemus præceptis Dei, quibus tenemur pœna peccati, & æternæ damnationis proposita! Si adeo venerata est servitutis legem, ut se illis ultro subjecerit, quam reverentiam, & submissionem debemus ipsi Legi gratiæ, Legi Evangelicæ! & si ad unguem religione summa observavit, quod illi nullo erat in discrimine, qua cura nobis observandum est id, quod non solum nostram petit amoris caussa obedientiam, sed exigit per necessitatem! &c.

Maria non suo tantum exemplo, monet nobis esse sustinenda, & abrenuntiandum gaudiis omnibus ut Dei legem observemus.

Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Luc. 2. Ne putetis Mariam non sensisse hujus prædictionis effectum, nisi in Calvario, cum adstitit Filii sui Crucifixioni. Quidquid illi tunc fuit sustinendum, ab hodierna sustinet die, & hodie dicere potest se Cruci esse confixam: sed cur opus est, ut obediens legi adeo acerbum patiatur martyrium? Ah Christiani; quia erat prædestinata, ut magnam hanc nos veritatem doceret, ubi agitur de lege Dei, ibi nullam esse voluptatem, aut vitæ suavitatem quærendam. Hoc autem palam probatur; si enim sacrificanda fuerunt gaudia æque pura, & sancta, qualia fuerunt gaudia illius; nonne æquum est, Sanctus Bernardus ait, ut ipsi sacrificemus nostra, quæ vana sunt, quæ profana, quæ nos dissipant, atque nobis Dei spiritum auferunt! Et si Mater Dei, quæ per excellentiam inter omnes mulieres erat Beata, nihilominus subjiciens se legi præbuit assensum, ut affligeretur, itane facile divina lex ista nos deterrere debet, ob aliquot pœnas, quæ in illius observantia sunt subeundæ? At, inquies, quomodo ducenda nobis est vita omni sapore carens, & molesta? Hic enim speciosus est ille color, quem prætexunt ignaviæ tot animarum mundanarum, cum apud illas habetur sermo de perfecta divinæ legi submissione. Quomodo status hic sustineri potest? Sed auditor mi! Quomodo illum sustines omnibus diebus inter tot impedimenta, quem habes cum Mundo? Quomodo illum sustines ea in servitute, ad quam te redigis ut sequaris omnes voluntates, & libidines hominis, cujus gratiam aucuparis? quomodo illas sustines, ubi te ad id cogunt ambitio, & cupiditas tua? Si ageres per spiritum fidei, dicerem tibi, gratiam Dei omnipotentem lenituram tibi hoc tædium, quod reformidas. Si scires donum Dei, confiteteris fluxa hæc gaudia satis superque pensari consolationibus, quæ longe aptiores sunt ad cordis tui captum replendum. *Pater Bourdaloue serm. tom. 2.*

J. C. hostia oblatus a Maria finem imponit omnibus sacrificiis.

Sacrificium, & oblationem noluisti. Hominum, brutorumque primogenita, quæ per legem erant offerenda Domino ad redimenda populi peccata, insufficientes erant obligationes, quæ ex Sancti Pauli sententia ad summum purificare poterant carnem, non autem spiritum, neque corda. Idcirco illa, Domine, noluisti, fuissentque tibi sacrificia male olentia, nisi fuissent umbra quædam Filii tui. Ecce ille venit, ac deinceps genus id genus sacrificii; tempus enim accessit, quo non immolabitur amplius in schismatico monte Garizim, neque in Templo Jerusalem. Ecce novus ordo sacrificii, & Sacerdotis; Deus est, qui Deo offertur a Matre Dei: qui recipitur manibus Prophetæ non viventis nisi ut videat divinam hanc victimam, quæ substituenda erat in locum antiquarum; coram Prophetissa loquente ad omnes, qui expectabant redemptionem Israel; ac dicente, te repulisse vetera sacrificia, & in locum eorum te posuisse desideratum gentium, objectum, quod Patriarchæ concupiverant, & quod Davidi peculiariter promissum fuerat. Quam magna in se est recens hæc victima! Quam magna ratione offerentis, & illius, cui offertur; sed quanta est, & quam utilis propter fines, ad quos destinata est; scilicet ad replendam multiplicitatem sacrificiorum uno tantum, quod abunde nostris satisfactum est necessitatibus.

Cur JESUS, & Maria noluerint se dispensare a legibus, quibus non tenebantur, sed potius jecerunt fundamenta Christianismi per obedientiam.

Non veni solvere legem, sed adimplere. Matth. 4. Nequaquam, fratres, Sanctus Augustinus ait, sive ratio habeatur spiritus legis, seu littera inspiciatur; Maria, & Mundi Salvator non poterant hac lege contineri; quia nihil erat in Maria purificandum, & hominum Salvator per se consecratus erat Deo excellentiori modo, quam esse posset per omnes Judaicæ religionis cæremonias. Poterant ergo uterque suo uti jure, quoniam Moysis lege non tenebantur: verumtamen Deus, Sanctus Augustinus adjicit, per admirabilem providentiæ suæ dispositionem noluit, religionem nostram, cujus JESUS & Maria, ut ita dicam, tunc jaciebant fundamenta, ducere initium a quantumvis legitima dispensatione. Dispensatio hæc licet probata, potuisset per fallas illationes, quas inde elicere potuissemus, locum præbere nostris relaxationibus, & nostræ ipsa philautia iisdem abuti nequaquam prætermisisset. Itaque ad auferendam quamcumque prætexere caussam possemus; Christianismus, qui esse debebat irreprehensibilis Sanctitatis idea, duxit initium ab ultronea obedientia, a gratuita obedientia, ab obedientia, quæ annihilat quidquid vana subtilitas nobis suggerere potest contra Sanctas leges, quas nobis imponit Religio; per obedientiam, quæ sine exceptione damnat tot dispensationum abusus, quos nobismet ipsis concedimus; tot invisas singularitates, quas adfectamus, tot a jure communi exceptiones, quas affectæ necessitatis integumento involvimus, tot futiles, laborantesque argumentationes, tot opiniones audaces, & nimis laxas, tot chimericas probabilitates, tot ambages, & nimias subtilitates, quibus legis puritatem adulteramus: ita ut quamtumvis arcta sit, nos minime obligat, nisi quantum volumus, & eo modo, quo volumus: etenim quam virtutem non habet exemplum hominis Dei, & Beatæ Genitricis ejusdem ad hunc errorem auferendum, & has illusiones nobis aperiendas?

Sacrificium Mariæ, quo oblata Filium suum, præstat sacrificio Abrahæ.

Tolle Unigenitum tuum, quem diligis Isaac. Gen. 22. Si Abraham adeo acceptus fuit Deo, quia voluit offerre illi sacrificium filii sui Isaac, ut Deus ipse videatur unum illud habuisse de quo in Lege veteri gloriaretur; si hoc extremum fuit periculum fidelitatis ejus, & actus maxime heroicus constantiæ suæ; quid dicendum erit de sacrificio, quod Maria offert hac die? Sancti Patres admodum diserti sunt, cum de summo hoc disserunt Patriarcha. Deo, satis non est, inquit Ambrosius, præcipere, ut filium sibi suum sacrificet, eum vocat *Unigenitum*, ac dilectum: *Tolle Unigenitum tuum, quem diligis Isaac*, idque ut magis crucem figat amori paterno; ut magis moveat cor ejus, proponens illi mortem filii, quem diligit, & ut magis illius ciet miserationem. Præcipit etiam ut ad filium offerendum recedat in montem procul, ut itineris tempore locum habeat meditandi, & spatium agendi cupiditati suæ, ac tenerrimos pietatis affectus in illo ciendi. Permittit, ut filius secus viam illum interpellat de actione, quam facturus est, & quærat de victima; & hæc omnia ut compertum habeat, utrum amor patris incessanter in corde ejus expergefactus illum ab incepto deterreret, & utrum fidelitas tot, tamquam variis modis lacessita, labefactaretur. Ad examen has omnes circumstantias revocate; non vobis videtur Deus eamdem secutus esse rationem erga gloriosam Virginem, & adeo gravi præcepto illius constantiam expertus fuisse? Vult, si Sancto Bernardo credimus, illam quadraginta expectare dies antequam illi hanc victimam præsentaret, ut per otium cogitaret quid sibi faciendum esset, & ejus amor toto hoc temporis intervallo juges sustineret incursus; vult illam sese in Templum conferre, ac se præsentare in hunc finem, ut per gravem hanc tentationem faceret simul sacrificium Matris & Filii. Viderine quidquam potest magis conforme? Nos docet exemplo adeo illustri, & manifesto; nullam esse benevolentiam, aut amorem, aut difficultatem, quæ vetare possit, ne obtemperemus Deo, quoniam hæc omnia sæpe vetare non possunt, ne hominibus pareamus. Quid enim adeo arduum, ac molestum petit Deus, ut mundus, cui alacriter obedimus, duriora, & graviora non petat? *Auctor sermonum in omnia argumenta.*

Frui possumus eadem felicitate qua S. Simeon in communione, & a altaris sacrificio, & J. C. Patri Æterno præsentare.

Et ipse Simeon accepit eum in ulnas suas &c. Luc. 2. Simeon accepit JESUM CHRISTUM in ulnas suas illum Deo oblaturus. Non Filius tantum obtulit se Patri, neque solum Sancta ejus Mater illum obtulit: Sed Simeon quoque ausus est illum offerre, ubi accepit eum in ulnis suis. Mihi quoque contingat Domine, ut te possideam, ut ita dicam, æque ac Simeon, non quidem inter brachia mea, verum etiam in sinu meo. Permitte ergo ut ego quoque te offeram omnipotenti Patri tuo, & me etiam illi præsentem, cum te, & non secus ac te. Ecce Pater omnipotens Filium hunc æqualem tibi. Ille se mihi dedit, ut illum pro me tibi possem offerre. Hunc offero tibi, magne Deus, sed quoniam omnes simul cum illo idem corpus efficimus, cujus caput est, & nos membra, quia cum illo idem spiritus sumus, & idem cor; quoniam nolo unquam ab illo separari, & offerens illum tibi, Deus meus, offero me quoque cum illo, in illo, & per illum. Si me ipsum duntaxat offerrem, contemptibilis tibi essem oblatio; sed cum Filius suus tibi offerat, Domine, potestne tibi acceptum non esse, quod a tali offertur manu? Cum ego cum illo conjunctus sim; cum ille, & ego non efficiamur, & non simus nisi eadem oblatio, potesne illum quidem recipere, me autem repellere? Nimis illum diligis, ut non ames, quod ipse amat; ego vero illi nimis carus sum, ut nullo me habeat in discrimine. Quid tibi debeo, vel quid tibi non debeo, Salvator mi! Sine te nihil eram, nisi miseria, infirmitas, ægritudo, peccatum, inimicus Dei, mancipium Inferni, victima igni devota; sed per te dimissa sunt mihi peccata mea, per te vim habeo ferendi miserias meas, coercendi cupiditates meas, vincendi inimicos salutis meæ, sustinendi me in infirmitate mea; per te amicus Dei fio, Dei Filius, hæres Dei; ut me præsentem cum JESU CHRISTO, debeo præsentare me tamquam JESUM CHRISTUM. Igitur considera, anima mea, circumstantias oblationis suæ, & qua cum perfectione se offerat. *Pater le Valois in Alloquiis de Mysteriis Sanctæ Virginis.*

PARA-

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

Unde fordes in Maria, quæ nec in concipiendo libidinem, neque in pariendo est passa dolorem? Unde fordes in domo, in qua nullus habitator terræ accessit? Solus ad eam ejus fabricator, & Dominus venit. Sanctus Augustinus contra duas hæreses.

Timenti, grave præceptum Domini, amanti leve. Idem in Joannem.

Quantum Deum diligat, debet in dilectione legis ostendere. Idem.

Mariam supra legem fecerat gratia, sub lege fecit humilitas. Idem.

Non Abel ex muneribus, sed ex Abel munera placuerunt. Gregorius in Job lib. 22. cap. 8.

A partu Virginis (JESUS) usque ad passionem effectus hostia. Tertullianus adversus Judæos loquens de CHRISTO.

Nequaquam immunda judicatur, quæ Sancto Spiritu obumbrata, totius munditiæ & sanctitatis auctorem genuisse probatur. Eusebius Emissenus, serm. de Purificat.

Non est dissimilis ratio Purificationis Matris & Filii Circumcisionis. Sanctus Bernardus serm. 3. de Purificat.

Nihil in hoc conceptu, nihil in hoc Partu impurum fuit, nihil illicitum, nihil purgandum, nimirum cum ipsa proles fons puritatis sit, & purgationem venerit facere delictorum. Idem ibidem.

Quid in me legalis purificet observatio, quæ purissima facta sum ipso partu immaculata. Idem ibidem.

Vere o Beata Virgo, vere non habes caussam, nec tibi opus est Purificatione, sed nunquid Filio tuo opus erat circumcisione? Idem ibidem.

Esto inter mulieres tamquam una illarum; nam & Filius tuus sic est in numero puerorum; circumcidi voluit, & non multo magis velit offerri. Idem ibidem.

Cur abstineam ab ingressu Templi, cujus uterus nesciens virum, factus est Templum Spiritus sancti? cur non ingrediar Templum, quæ peperi Dominum Templi? Idem ibidem.

Offer Filium tuum Virgo sacrata, & benedictum fructum ventris tui Domino præsenta, offer ad nostram reconciliationem hostiam Sanctam, Deo placentem. Idem ibidem.

Veniet quando non in Templo offeretur, nec inter brachia Simeonis, sed extra civitatem, inter brachia Crucis. Idem ibidem.

Illud erit Sacrificium vespertinum, istud est matutinum: in utroque tamen potes accipere, quod Propheta prædixit. Oblatus est, quia ipse voluit. Idem ibidem.

Veniet, quando non redimetur alieno, sed alios redimet Sanguine proprio. Idem ibidem.

Et nos faciamus quod possumus, optimum quod habemus offeramus illi, quod sumus utique nosmet ipsi. Idem ibidem.

Nobis CHRISTUS circumciditur, & Maria purificatur, Sanctus Hieronymus.

PARAGRAPHUS V.

Quid depromi potest ex Theologia pro hoc in Argumento.

Hoc die duplex celebratur festivitas & duplex Mysterium, videlicet Purificatio Virginis & Præsentatio Salvatoris Æterno Patri in Templo.

Diei hujus festivitas duo magna Mysteria complectitur, Sanctæ Virginis Purificationem, & JESU CHRISTI Præsentationem. Omnium Virginum purissima, quæ se subjicit legi purificationis; Sanctus sanctorum, æternus, novi fœderis Sacerdos, qui offert se Domino, quatenus victimam, Maria Dei Mater, mulierum omnium Sanctissima offert expiationis sacrificium; illa, quæ ne minimam quidem labem contraxit; Filius unicus Patris æterni, Redemptor humani generis redimi vult, ut semetipsum immolet pro nobis in Calvario. Duplex sacrificium in duplici Mysterio Matrum omnium amantissima venit ipsa Filium suum immolatura; Virginum omnium purissima, quæ per humilitatem cum ceteris vulgo mulieribus commisceri dignatur. Maria in Præsentatione, quam Filii sui facit Deo pro hominum salute sacrificat quidquid sibi carissimum est quatenus Matri, & in Purificatione sua immolat, ut ita dicam, quidquid sibi pretiosissimum est quatenus Virgini, gloriam videlicet suæ Virginitatis. Quot in uno Mysterio! Deus victima; Virgo, quæ solam sibi sumit Matris qualitatem; Sanctus Propheta, qui tenet inter ulnas suas Messiam, & qui omnia evolvit secreta, omnemque nostræ redemptionis œconomiam.

Quid continerent duæ leges per Moysem latæ pro Matribus, & Filiis.

Dominus irrogans leges populo suo præceperat, ut feminæ post puerperium suum aliquot dies abstinerent a tactu rei cujuspiam Deo consecratæ, & ab ingressu in Templum. Hoc tempus erat dierum quadraginta, si puer, & octuaginta, si puella oriretur: quo tempore elapso Mater in Templum ingressa offerret agnum in holocaustum, ut Deo gratias ageret felicia puerperii, & columbam, vel turturem pro peccati expiatione; videlicet pro expiatione ab omni impuritate legali; quod si Mater esset egena, offerret pullum columbarum, vel turturem pro agno, quo per Sacerdotem oblato coram Domino, jam pro purificata haberetur. Præter legem Purificationis Maternæ, alia spectabat ad primogenitum. Si primus uteri Materni fructus proles esset virilis, illum Domino separabis, inquit Scriptura, eumque Domino consecrabis. Hac lege omnia filiorum Israel primogenita devovenda erant altarium ministerio; sed quia ad hoc munus elegerat Deus sibi filios Levi, præceperat, ut Tribuum aliarum primogeniti immunes a Templi ministerio Domino offerentur tamquam primitiæ illi debitæ, & mox argento redemptæ.

Maria se subjicit legi Purificationis licet non teneretur.

Liquet Mariam nequaquam subjectam fuisse legi Purificationis, quæ cum concepisset Spiritus sancti opera, quin Virginitatis detrimentum pateretur, indigere non poterat Purificatione, ideoque sub hac lege non comprehendi; cum miraculosa JESU CHRISTI nativitas nonnisi Matrem effecisset puriorem. Maria tamen quantumvis Virgo, ultro se subjicit legi, quæ pro mulieribus vulgo erat imposita. Ex amore, quo illa Virginitatem prosequebatur, conjicite magnitudinem sacrificii, quod obtulit hodierna die immolans ante oculos omnium id, quod, ut ita dicam, constituit Virginum gloriam. Sufficit hunc esse humilitatis actum, & religionis ne se dispenset, suo uti renuit privilegio. Exemplum quod illi dederat Filius suus octavo post nativitatem suam die semet legi Circumcisionis subjiciens, non sinit, illam se dispensare a Purificationis lege die post puerperium quadragesima. Quæ confusio! quod probrum illis, qui secum dispensant ab essentialibus religionis officiis ob inanes titulos dignitatis aut generis?

Munera, quæ Maria offert pro se, & pro Filio suo.

Sancta Virgo se confert in Templum ea die, quæ per legem constituta est; & sequens rebus in omnibus Spiritum Filii sui offert & pro se, & pro illo duos pullos columbarum, quemadmodum pro pauperibus statutum erat. Verum est, quod ipsa offerente Deo Agnum sine macula, cujus cruore mundus totus erat aliquando expiandus, necesse non fuisset offerre in holocaustum Agnum, qui secundum Fidei spiritum, simplex erat figura.

Quamvis hæ duæ leges viderentur contumeliosæ Matri Dei & Salvatori, illi se tamen subjiciunt.

Lex Purificationis non solum erat Deiparæ contumeliosa, cujus divinæ Maternitati labem aliquam videbatur offundere, non minus ac puritati sui partus; sed multo magis JESU CHRISTO, quandoquidem illius Divinitati, & ortus sanctitati videbatur opposita. Tamen uterque sese illi subjicitur, & una eademque cæremonia duas diversas leges adimplent; alteram, quæ Matres jubebantur, ubi filium enixæ fuissent, die quadragesima in Templum proficisci, ac interea toto eo temporis spatio abstinere; alteram vero, qua statutum erat, ut illuc afferrent primogenitum suum Domino consecrandum in gratiarum actionem, quas receperant Hebræi, cum præservati fuerunt ab interitu, dum per Angelum exterminatorem omnia Ægyptiorum primogenita necarentur. Proculdubio nec Filius, nec Mater his legibus tenebantur; immo videretur, Interpretes inquiunt, propria legis verba, quæ ad Matres pertinent, habuisse Sanctissimæ Virginis rationem, ita enim, inquit, *Mulier si suscepto semine pepererit masculum*, quæ verba non pertinent ad Matrem Dei, quæ per omnipotentem Spiritus sancti virtutem concepit: ita devotus Sanctus Bernardus illam loquentem inducit: *Cur abstineam ab ingressu Templi, cujus uterus nesciens virum, factus est Templum Spiritus sancti? cur non ingrediar Templum, quæ peperi Dominum Templi?*

Quovis tempore Deus exegit munera & Sacrificia a creaturis suis propter bona, quibus eas cumulavit.

Quovis tempore petiit Deus a suis creaturis seu tamquam tributum in gratiarum actionem eorum bonorum quæ ab illius largitate cumulatæ sunt, seu tamquam obsequium, quod majestati suæ præstare tenebantur: Hinc profecta sunt legis antiquæ sacrificia, quorum varietas innuit varietatem caussarum, propter quas ab hominibus offerebantur, & diversos titulos, sub quibus supremæ huic majestati debebantur. Omnibus vero id erat commune, quod videlicet erant actus Religionis, quo homines colebant illum tamquam auctorem rerum omnium, & modo offerentes illi partem bonorum, quæ ab illius bonitate receperant, illi gratias agebant laudis, & honoris sacrificium, & modo etiam justitiam ejus flectere admitebantur, offerentes pro peccatorum expiatione munus conforme statui, in quo apparebant, ut veniam consequerentur. Hæc autem munera omnia & sacrificia hactenus fuerant infirmæ gratiarum actiones, apposita, si habes, hominum infirmitati, & egestati, sed minime congrua magnitudini, & supremæ Dei majestati. Sed hodierna die ipsi offertur munus dignum ipso, hoc est offertur munus meriti infiniti Deo infinitæ majestatis: ideoque munus, quod par est illi, cui offertur, quandoquidem Homo-Deus offert Deo, & Verbum incarnatum, quod hactenus hominibus tantum videbatur datum venit ad præstandum obsequium, quod nonnisi æterno Patri debere poterat; *Veniet ad Templum suum Dominator, quem vos quæritis.* Illud vero

Malach. 3.

hodie

hodie nobis cogitandum est velle Deum, ut hæc omnia fiant per manus Mariæ, quæ non minus contulit saluti nostræ ac felicitati virtutum suarum exemplo, & documentis, quæ ex omnibus actionibus ejus percipimus, quam oblatione, qua Filium suum præsentavit.

Quanti fecerit Maria in hac cæremonia sacrificium gloriæ suæ, & suæ existimationis.

Non desunt in terris, qui generose sacrificent Deo bona sua, fortunas, voluptates, libertatem, vitamque ipsam: sed quotusquisque ultro sacrificant desiderium gloriæ omnibus hominibus insitum, præsertim vero iis, qui corde magnanimo præditi sunt? Quis e contra non admittatur fartam tectam tueri eam celebritatem, quam sibi legitime comparavit apud eos, qui virtutem colunt, & plurimi faciunt? Quamvis tamen suaves sint honoris illecebræ, fatendum tamen est, infamiæ metum toto cælo esse graviorem, amor enim, quo hujus vitæ bona complectimur, nunquam adeo violentus est, ac horror, quo mala illis opposita fugimus, quoniam omnia hæc bona non addunt essentiæ nostræ nisi perfectionem accidentalem, qua facile carere possumus, cum malum vel nos destruat, vel saltem nos fœdat, & in nobis semper pariat molestiam, atque dolorem. Cum autem infamia secundum hominum sententiam habeatur tamquam malorum omnium maximum, mirum esse non debet, si illud naturaliter tantopere horreamus. Ita hic extremus est Christianæ generositatis conatus, ultro sese objicere contemptui, & proprio assentiri dedecori, tunc vero potissimum, cum nulla id lege tenemur, & plurimæ adsunt causæ, quæ nos deterrent. Hoc in statu reperitur Virgo sancta, quæ Templum ingreditur purificanda. Lex ista mirum in modum officiebat ejus honori, offundebat enim labem nitori puritatis suæ, & caliginem gloriæ divinæ Maternitatis. Magnum igitur dedecoris argumentum, secundum speciem, videri jacturam fecisse pretiosi ejus thesauri, qui vita ipsa illi carior erat? Tamen omnes illa considerationes hujusmodi prætermittit, & quæ Virginitatem quodammodo prætulerat honori divinæ Maternitatis, mavult videri tanto hoc decore exuta, quam non exerc[illegible] humilitatem obtemperando legi a D[illegible] per Moysem irrogatæ.

Præter naturalem obligationem offerendi [illegible] generatim sacrificia posit[illegible] lege hujus cæremoniæ sacrificia imperata sunt.

Quamvis obligatio offerendi Deo sacrificia ex essentia nostræ naturæ pr[illegible]ficatur, adeoque illam ignorare nequeamus, Deus tamen illam populo suo per leges positivas significavit. Ita vidimus in Levitico duo præcepta, alterum generale, quo præcipiebat Deus, ut post constitutos dies pro Matris Purificati[illegible] offerretur sacrificium in Templo pro filio: alterum [illegible] particulare, quo Deus præ[illegible], ut primogeniti [illegible]ferentur. Hac de causa, S. Thomas [illegible], voluit JESUS CHRISTUS in Templum deferri [illegible] præsentandus, ut subjiciens se legi eos, qui sub lege erant, redimeret: [illegible] *qui sub lege erant, redimeret*, & [illegible], quod ad Matrem pertinet, [illegible] in Puri[illegible] [illegible], *Hodie Sacerd[illegible]* [illegible], ut Sanctissimæ Religionis [illegible] offi[illegible].

Sacrificium redemptionis nostræ incœpit hodie. & Maria meruit nomen Redemptricis.

Legales cæremoniæ [illegible], ut ita dicam, nisi cortex Mysterii: Sacri[illegible]ium Filii, & Matris totum interius est. JESUS CHRISTUS per hanc oblationem incipit hodierna die in Templo sacrificium nostræ redemptionis, quod in Calvario consummaturus est. Maria [illegible] hoc edocta Myst[illegible], offerens Filium suum æterno Patri, illum quodammodo devovet Cruci. D[illegible] potest, ipsa illum redimere tamquam victimam in [illegible] magni illius sacrificii [illegible]. Patres omnes testantur, ipsam libentissime huic obtulisse, & propterea tribuunt illi gloriosum nomen reparatricis generis humani [illegible] quamobrem Sanctus Bonaventura applicat illi [illegible] hæc Sancti Pauli verba, quibus usus est ut excessum divini erga homines amoris innueret: *Sic [illegible] Mariam, ut ille, ut Filium suum [illegible]* in illius redemptionem. Cogita, si [illegible] quanti fecerit [illegible] sacrificium. Non solum ex eo tempore [illegible] intelle[illegible] hunc filium sibi [illegible] esse natum pro nostra redemptione, sed videtur etiam, quemadmodum R[illegible] Abbas [illegible] tanquam in sp[illegible] flores, qu[illegible] mores illius erat [illegible]. In diebus divinam hanc Domini [illegible] præsentans, incepit, ut ita dicam, suum sacrificium.

Sacrificium hoc fuit initium sacrificii Crucis.

[illegible] Purificationem excogi[illegible] Filii. Mariæ sa[illegible] sacrificium magnum, & illud quod offert Filius ejus, vespertinum [illegible]. Qui id [illegible] ferre velit ex [illegible] cæremoniæ apparatu, nihil aliud deprehendit nisi suave, & jucundum. Maria offert Deo Filium suum per manus Sacerdotis, illum quinque siclis redimit, offert duorum turturum sanguinem, ut Salvatoris Sanguini par sit. Quia rigoris lex [illegible] ista. Sed aufer mystica [illegible] cæremoniæ, & intelliges puerum hunc aliquando in Cru[illegible] quinque diris vulneribus esse transverberandum, totumque illius cruorem pro mundi salute effundendum. Est ne sacrificium magis oppositum caritati Matris unum duntaxat filium habentis? Matris, quæ non partitur suum amorem cum Patre, Matris, quæ scit Filium a se oblatum esse Deum, & quæ distinctissimam habet cognitionem suppliciorum, quæ manent Filium suum, eique præparantur?

Dignitas, & pretium oblationis quam in hoc Mysterio faciunt J. C. & Maria.

Attendenda est dignitas, & pretium oblationis, quam JESUS CHRISTUS hac die sollemniter facit in Templo Jerusalem. Hæc quacumque ex parte spectetur est infinita: persona oblata infinitæ dignitatis est; ipse est JESUS CHRISTUS; Homo-Deus, persona offerens dignitatis est infinitæ, est JESUS CHRISTUS: Homo-Deus est offerens semetipsum, Persona, cui fit oblatio, est infinitæ dignitatis, Deus est, Pater æternus, Principium cujus causa fit, infinitum est; amor JESU CHRISTI erga Patrem suum, & erga nos. Finis propter quem fit, infinitus est, fit enim ut procuretur Deo gloria, qualem meretur, & infinitæ illius majestati debetur, ut deleantur mundi peccata, quæ sunt infinita gravitate, & numero fere infinita; ut homines redimantur, & tribuatur illis sanctitas, & beatitudo, quarum utraque infinita est in objecto, & duratione sua.

Inspiratione secreta Maria defert in Templum Filium suum Domino offerendum. Luc. 2.

Per secretam Filii Dei inspirationem, Maria Mater sua pergit in Templum oblatura illum Domino, ut in lege scriptum est. *Ut sisterent eum in Domino sicut scriptum erat in lege.* Cum lex ista pro communibus filiis exercebatur, opus erat, ut patres eorum in ipsorum locum se substituerent, offerrent Deo victimas innocuas, quæ nondum semet poterant offerre, & quodammodo suam mutuarentur voluntatem filiis nondum voluntatis usum habentibus. Hoc non accidit huic filio, quem Joseph, & Maria præsentant in hac sollemnitate. Filius hic simul est Sacerdos, & victima, dum Maria illum extrinsecus offert, ipse intus seipsum offert, idque modo prorsus ineffabili: Quemadmodum perfecte cognoscit supremum Dei dominium in se, tamquam Filium suum, perfectissime sese subjicit illi. Templum resonat clamoribus Filii, sed inter confusos balbutientis vagitus, secreta vox exauditur clamans: *In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.*

Hostia quam Virgo sancta offert [illegible] quales S. Paulus requirit.

Hostia quam Sancta Virgo offert in hoc Mysterio omnes habet qualitates, quas Sanctus Paulus requirit *Hostiam sanctam, Hostiam viventem, & Deo placentem.* Hostiam Sanctam per Verbi unctionem, & increatam Dei sanctitatem, per quam Corpus & Anima JESU sanctificantur, Hostiam Sanctam, & sanctificantem, sanctificat enim naturas omnes intellectuales, & si Templum locus est Sanctus, si victimæ legales Sanctæ erant, id [illegible] intuitu divinæ hujus Hostiæ, [illegible] replet meritis suis, suaque sanctitate omnes umbras, & figuras legis antiquæ secundum Aggæi prophetiam [illegible] *desideratus cunctis gentibus, & im[illegible] [illegible] gloria.* Hostiam Viventem prima [illegible] vita, omnimoda, & supereminente, quæ permanet [illegible] in sæcula. Hostiam acceptissimam D[illegible] [illegible] in æterno [illegible] complacet Deus Pater, qui non amat nisi filium hunc, [illegible] qui defert characterem hujus Filii, hoc est, qui [illegible] est suæ amabilitatis.

Maria offerens [illegible] hanc ad Deum [illegible] esse victimam quam gerebat.

In hoc Mysterio intellexit Maria, Filium suum ad Deum pertinere, Sanctam humanitatem, qua ipsum induerat, opus esse Creatoris, fortasse hujus unius victimæ [illegible], Dominum petiisse, ut omnia sibi primogenita offerrentur. Profecto cæteræ non poterant Deum glorificare, unus JESUS CHRISTUS, hoc est Incarnatus Deus, oblatus super aram, victima erat digna Domino, cui offerebatur. Quid? potuissetne Maria privare hoc Deum suum? Subtrahere Domino unicam victimam dignam ipsius magnitudine? Non ita, Auditores, aliud quidpiam ab omnium creaturarum obedientissima expectate. Se transfert in Templum cum iisdem sensibus, quibus olim [illegible] in Montana Judææ: *Magnificat anima mea [illegible]* loquit. Gloriam tuam, Domine, magnificare [illegible] animus per do[illegible], quod tuis [illegible] offero. Hic usque omnes hominum filii, qui [illegible] fuerunt oblati, & animalia, quæ [illegible] jugulata fuerunt, [illegible] argumentum [illegible] magnitudinem [illegible] vero submissionem. Ecce [illegible] Mundo, quem creasti, majorem, [illegible] hanc dedignari non potes. Hanc [illegible], & fortasse propter hanc, universam legis Mosaicæ cæremoniam disposuisti. *Pater Carros.*

Filius Dei per [illegible] Moysæ [illegible] Pater [illegible] hominum Redemptionem.

Quod pertinet ad legem Moysis, Dei filius illam observavit juxta omnem illius latitudinem. Legi vero, quam Pater æternus illi irrogavit, fidelius, ac diligentius satisfacere non poterat, quam in hoc Mysterio. Illum audire fas est ex ore Apostoli in Epistola ad Hebræos dicentis. Hostiam, & oblationem noluisti, corpus autem aptasti mihi: ecce me paratum, ut illud tibi sacrificem. Subii jam acerbissima passionum specimina in nativitate mea, & vidi me redactum ad extrema quæque, ad quæ vita humana redigi potest. Effudi jam primitias sanguinis mei, quem ad novissimam usque guttam effusus sum, & modo in hoc Templo, ubi me tibi offero per præparationem mentis, & cordis mei, ut obediam te usque ad mortem Crucis, incipio sacrificium quod in Calvario sum consummaturus; *Corpus autem aptasti mihi, tunc dixi: ecce venio.* ad Hebr. 10.

Re-

Psalm. 1.
Psalm. 39.

Regius Propheta aliquando constituit justi voluntatem in lege: *In lege Dei voluntas ejus*, & aliquando legem in corde justi constituit: *Lex Dei in corde ipsius*, ut intelligamus, legem esse debere in corde nostro, tamquam in sede sua, ubi præcipit omnibus motibus animæ nostræ; simulque cor nostrum esse debere in objecto amoris sui, ut semper meditetur ejus mirabilia. Sed omnes hæ diversæ locutiones Prophetæ nil significant aliud, nisi dispositionem, in qua esse debemus servandi legem: non enim solum in occasionibus lex est adimplenda, sed semper debemus præsto esse ad illam implendam tunc etiam cum occasiones se minime offerunt: Hæc enim voluntatis dispositio complectitur aliquo modo pretium effectivæ observantiæ, & est veluti fons meriti, quod sese in vitam omnem effundit. Hinc fit, quod Propheta sese exercens in hac eximia, & Deo accepta præparatione, non putabat solum satis esse, si diligens, & fidelis videretur legis observator; sed ardenter cupiebat hoc ipsum desiderium observandi illam, cujus efficaciam, & meritum noverat: *Concupivi desiderare justificationes tuas.*

Psalm. 118.

Voluit Dei Filius in hoc Mysterio Sanctam Matrem suam participem suarum humiliationum.

Dei Filius voluit Sanctam Matrem suam fieri humiliationum suarum consortem, & quin aures præberet omnibus rationibus, quæ prohibebant ne subiret necessitatem legis, quæ facta non fuerat propter ipsam, sese subjiceret, & secundum motum, quem ipse illi inspiraverat, exteriorem hanc dedecoris lebem subiret. Hæc Filii innocentiam æque ac Matris latescebat; hunc ceteris hominibus parem faciebat, hunc cum peccatoribus confundebat, quamvis peccatoris solam haberet similitudinem, fidemque adstruebat, ipsum nulla in re illis esse superiorem.

Rationes propter quas voluit Deus, Mariæ virtutem probari iis doloribus, quos illam passuram Simeon portendit.

Sancti Senes Simeonis prophetia Beatæ Virgini facta importuna videtur, & vix credi posse videtur ipsam hoc in statu fuisse, ut cum illa talibus locutionibus duris adeo, & insuetis uteretur dicens illam dolore tamquam gladio esse transverberandam. Verum si nobis licet caussas inquirere, en aliquot. Prima est, opus fuisse, virtutem adeo eminentem, qualis sua erat, non communibus tentationibus exerceri. Altera est, quia Mater cum Filio perfectam habere debebat similitudinem, & sicuti Passiones JESU CHRISTI fuerunt infinitæ, opus erat, ut Matris quoque dolores eamdem haberent infinitatem. Tertia tandem quia tribulationes sunt ornamentum, gloria, & magnarum animarum pulchritudo.

Quodnam esset peccatum pro quo offerebatur sacrificium in legali purificatione.
Levit. 12.

Quamvis Maria innocens esset, & ab omni peccatorum genere seu actuali, seu originali præservata, tamen venit ad offerendum sacrificium in lege statutum. *Alterum pro peccato.* Ubi Doctores quærunt, pro quo peccato Maria se purificaverit, & debuerit hoc offerre sacrificium: Putant alii pro peccato originali filii; sed jam deletum fuerat in Circumcisione, quæ octavo post Nativitatem die peragebatur. Crediderunt alii, hic verba fieri de peccatis, quæ Mater committere poterat in filii Conceptione, per concupiscentiam. Non ideo tamen significatur, parentes semper esse nocentes in filiorum productiones, sed filiem filium quem gignunt, semper esse peccatorem, non solum quod nascitur reus originalis peccati quod secum defert ab utero Matris: sed quia contrahit cum illa quamdam depravatam propensionem, & quoddam peccati germen, quod concupiscentia vocatur, & quod incessanter illum urget, ac sollicitat in malum, quod fit cum tempore fatalis origo plurium peccatorum. Sed hoc locum habere nequit in Beata Virgine, dici enim non potest, illam concepisse in peccato Unigenitum suum; cum alioquin nequaquam subjecta fuerit concupiscentiæ.

Purificatio in Maria idem erat ferme quod Circumcisio in Salvatore.

Mariæ Purificatio erat illi, quod Filio suo fuerat Circumcisio, qui peccator visus est, & peccati characterem accepit; cum enim Circumcisio esset veluti remedium aliquod a Deo præscriptum, & quod nunquam antea, vel quod applicitum fuerat nisi peccatoribus tantum, coram Deo simul, & coram hominibus peccati similitudinem deferebat. Hoc ipsum dicendum est de Purificatione purissimæ Virginis; quia hæc erat cæremonia a Deo præscripta non secus ac Circumcisio; illa ibi quodammodo gerit characterem cicatricis, videtur enim inter inquinatas mulieres, quemadmodum Filius suus gesserat characterem peccati, visus peccator. Sed esto per legis hujus observantia Sancta Virgo nullum coram hominibus passa fuerit gloriæ detrimentum: saltem semet subjiciens, se ipsam debita privavit gloria; quia jure suo exigere poterat, ut haberetur pro ea, qualis erat, & abrenuntiabat incomparabili prærogativæ Virginitatis simul & Maternitatis suæ; etenim se purificans sicut Matres ceteræ, nonne palam ferebatur, se nihil habere super ceteras? Sed honor qui maximus illi cedere poterat, si habita fuisset tamquam Messiæ Mater non deterret illam ab officio, in hoc facientem contra id, quod plerique homines faciunt, qui externam tantum speciem, & corticem servare cupiunt, modo videantur justi, & viri boni, & pro talibus habeantur in mundo, hoc satis esse putant quin de rei veritate laborent. Hæc praxis est plurimorum ignavorum Christifidelium, qui in ipsis etiam Religionis officiis, sese mancipant legibus mundi, sed exemplum quod hodierna die nobis præbet hæc semper Sanctissima, & purissima Virgo, est nequaquam præferendi officio suo egregiam existimationem faciendo id, quod Deus petit a nobis, & permittendo, ut homines judicent quomodocumque voluerint.

Quantum cordi esse deberet Virgini gloria sua, & quam sensibile debueret esse illius sacrificium.

Veruntamen ne cogitetis hoc sacrificium honoris, & gloriæ, quod Sancta facit Virgo, parum aliquid esse, quemadmodum fortasse arbitramini; si etiam humiliatio dimetienda est ex statu, & professione singulorum, quemadmodum nobilem, cordatumque virum dedecorat haberi pro ignavo, & eruditum doctumque haberi pro rudi, & illiterato: cum enim in eo suum decus constituant, hac in re saltem irreprehensibiles esse, nisi in eadem emineant, nihil est, cujus existimationem sollicitius perquirant, quam gloriam ex iis rebus, quæ sunt objectum suæ cupiditatis; & oculi pupillam lædere videntur illi, qui eos lacessunt ex ea parte, ubi maximus est sensus illorum.

Sancta Virgo huic gloriæ abrenuntiare videtur publica professione, quæ illi cessit in decorem.

Ut legi huic pareat gloriosa Virgo, non sufficit illi abrenuntiare quodammodo gloriæ qua nulla unquam major fuit, & videtur etiam illi per publicam abrenuntiare confessionem, & in sollemni cæremonia; quæ circumstantia in hoc facto connotanda est, quoniam videtur illi æque ac ceteræ mulieres esse subjecta. Hæc publica est confessio ratione loci, frequentiæ populi, & qualitatis eorum, qui huic intersunt Mysterio, Sacerdotes, Laici, Pontifices, mortales statuum omnium, & conditionum. In hoc templum, ubi alius vovit puritatem, nunc ingreditur purificanda; & Templum ipsum illi exprobrare videtur status diversitatem, in qua hodierna die sese illi præsentat. Ministri Templi non vident amplius illam, nisi inter ceteras vulgo mulieres, postquam tamdiu in altarium ministerio versata fuerat; & hæc altaria onusta videntur muneribus, quæ lex in hujusmodi cæremonia expetebat. Ita tempus, locus, personæ, omnia confluunt ad publicam, sollemnem, authenticam professionem hanc constituendam; Mariam nihil habere, quo inter ceteras distinguatur.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, & nuperis Concionatoribus loci hujus argumenti.

Multitudo rerum mirabilium, quæ hac in sollemnitate acciderunt, huic nomen fecerunt Occursus.

IN hac festivitate, Auditores, Mysterium ne, an Mysteriorum congeries recolitur, quæ confluere videntur ad illam sanctiorem, ac sollemniorem efficiendam? Hæc festivitas simul est JESUS, & Mariæ, in qua utriusque occurrunt magnalia, & humiliationes; in qua gaudium, & dolor simul locum inveniunt; in qua mors, & vita coalescere videntur in eodem subjecto, & ubi tandem mira inversione mundi Redemptor est ipse ab una ex suis creaturis redemptus. Hæc, fideles, harum rerum omnium congeries nomen Occursus tribuit huic festivitati; eamque reddidit unam ex amplissimis, quæ in Ecclesia celebrentur.

Quæ in re debeamus immorari in multitudine tot mirabilium.

Verum quia hæc mirabilium multitudo, quorum singula nostram mererentur attentionem, prohibet ne in singulis immoremur, nisi indigne laturi id fueritis, unice id quæram, in quo præcipue hujus sollemnitatis ratio sita est. Hæc autem, Virgo Sanctissima, est exemplum quod omnibus præbes hominibus, temet subjiciendi legi humiliami, cui ut pareres nullo in discrimine habuisti gloriam tuam, de qua agebatur, & difficultatem, quæ tibi poterat oboriri, in oblatione Filii tui pro generis humani salute, nec non dignitatem tuam, quæ proculdubio te dispensare debebat. Sed ut nobis præberes exemplum perfectissimæ obedientiæ in hac occasione abrenuntians quodammodo gloriæ tuæ, temet licet Virginum purissimam purificationi subjiciens. Superas omnes amoris naturalis affectus offerens Filium tuum tamquam victimam pro hominum salute, & quamvis quatenus Dei Mater, sis universorum Domina, & Regina, præfers officium, quo nequaquam tenebaris, omnibus considerationibus magnitudinis tuæ, ac tuæ dignitatis per eam obedientiam, quam creatura præstare possit maximam legibus Dei. *Auctor Sermonum in omnia argumenta &c.*

Documentum, quod haurire possumus ex Mysterio, quod hodierna die celebratur.
2. Par. 1. 6.

Quot mirabilia hoc Evangelium complectitur! Deus semet offert Deo; puer dies quadraginta natus offert se ipsum Patri æterno; simul Sacerdos, & victima. Virgo, quia Mater effecta est, sese purificat, quamvis sine Virginitatis jactura pepererit: Senex inter ulnas suas tenet eum, quem Cælum, & terræ capere non possunt. Sed dicamus omnia quæ hodierna die fiunt, ad nostram fieri eruditionem; Sanctissimam Virginem se in Templum conferre die quadragesima secundum legem Moysis; illam eo deferre Filium suum offerendum Domino; non ex aliqua necessitate ex parte Matris, vel Filii; sed ut ibi præbeat exemplum humilitatis, & obedientiæ. Hæ duæ sunt virtutes, quas in hac festivitate pro viribus debemus acquirere; ubi enim validiores nobis suppetere possunt ad eas acquirendas caussæ? Maria est Mater Dei, Maria Mater est simul, & Virgo; & quin se ipsam dispensare velit a generali lege purificationis per particulare privilegium, sese cum ceteris vulgo Matribus confundit: Quæ humilitas! sed simul etiam quæ

glo-

gloria pro illa, & quod pro nobis dedecus, qui adeo folliciti fumus, ut gloriam aucupemur ex iis qualitatibus, quibus ab aliis fecernimur. Gratia, quidam S. Pater ait, Sanctiffimam Virginem fupra legem evexerat; fed infra illam dejicit humilitas. Nos vero e contra dicere poffumus, peccatum nos legi fubjicere, & per fuperbiam ab illa difpenfationem appetere. Imitemur Sanctam Virginem, certi nihil aptius effe ad tuendam humilitatis virtutem, quam eos celare locos, qui nobis funt gloriofiffimi, ficuti nihil aptius effe poteft ad illam nobis præripiendam, quam eos in lucem proferre. *Auctor recens.*

Reverentia Mariæ erga Dei legem potius quam ut fe ab ea difpenfaret. Cum lex Purificationis lata effet pro mulieribus tantum, Virgo fefe eidem fubjicere nonnifi ægerrime poterat. Maria illi obfequens, mentiebatur quidquid erat, obruebat hac cæremonia gloriam fuæ Virginitatis; amittebat apud homines honorem divinæ Maternitatis; Sacrificabat voluptatem, qua afficiebatur habita apud omnes Sancta, innocens, pura. quæ proculdubio fatis validæ rationes erant, ne fe legi fubjiceret; fed reverentia erga legis auctorem prævalet omnibus rationibus, quas difpenfationi prætexere poterat. Refpicit Filium fuum tamquam exemplum fibi imitandum, neque erubefcit facere in Purificatione fua, quod ille non erubuit in Circumcifione. JESUS CHRISTUS in Circumcifione fua occuluit notas omnes fuæ divinitatis. Maria celat in Purificatione omnia divinæ Maternitatis indicia. In Circumcifione Dei Filius recipit in carne fua peccati characterem. In Purificatione Dei Mater offert Sacrificium ad maculam peccati eluendam. Quæ fubmiffio! quæ reverentia! quæ obedientia? Quid impoffibile virtutem habenti? Quid impoffibile cordi diligenti? Sed aliquidne majus eft, quam Deo parere?

Non imitamur exemplum Mariæ in obfervantia divinarum legum. Blandiatne mihi ratus fincerum habere Dei amorem, quandoquidem adeo modice legem ejus revereor? Maria fibi Religioni vertiffet, Purificationis legem nequaquam fervare, quamvis ab illa effet immunis, ego vero quibuslibet excufationibus aures præbeo, ut me a Dei lege difpenfem, & tantum abeft, quod humilitatem ejus imiter, qua tegit quidquid cedit in laudem fuam, ut fuperbia nobis fuadeat, ut nihil miffum faciamus, ut alii ab iis, qui fumus, videamur. Sancta Virgo in Myfterio Purificationis fuæ celat glo[illegible] fuam nolens videri quod eft, & quin illam extollat, efficit, ut fua fulgeat humilitas, id effe vifa qualis non eft, & quod illam humiliat. Mater Dei eft, & non videtur nifi hominis Mater, puriffima eft, & videtur impura, quia, vult purificari. Quæ humilitas! Nolumus videri quales fumus, hoc eft peccatores, & videri volumus quales non fu[illegible], [illegible] licet jufti. Quæ fuperbia! Maria eft omnium creaturarum puriffima, & vult adhuc emundari? Quis puritatis amor! Impuri fumus & in conceptione, & in nativitate, & in vita noftra, & nofmet expiare negligimus? Quæ incuria! Maria fubjecta non eft legi Purificationis. Lex eadem illam excipit, & ipfa fe fubjicit. Facit plura quam debet; ego vero non facio quod debeo. Quin faciam opera fupererogationis, memet coarcto ad ea, quæ funt præcepti, & in his etiam fæpe deficio. Quæ paritas cum Deo ita liberali! *P. Nepveu Tom. 1. de [illegible] Confiderationum.*

Admirabilis Mariæ humilitas [illegible] [illegible] quam mulierem [illegible]. Renuit Maria Dei Matrem effe, nifi Cæleftis nuncius affirmet votum Virginitatis ab illa nuncupatum in fua perfectione permanfurum. Tamen hodierno affentitur Myfterio, ut hujus Virginitatis decor, qui videtur illi adeo pretiofus, evanefcat in oculis hominum, quandoquidem femet legi fubjiciens juftum præbet argumentum judicandi ipfam eo modo concepiffe, quo ceteræ, pro quibus lex fuerat irrogata. Cum ergo [illegible] um aliis admifcet in Templo in hominum oculis [illegible] fuæ g[illegible] [illegible]. Immolat fimul [illegible] fublimi dignitatis [illegible] quia in hac [illegible] Mater Sancti Sanctorum, non [illegible] tamquam Mater Redemptoris hominum, fed tamquam Mater filii peccatoris, qui non fecus ac alii redimendus eft. O admirabilem Mariæ humilitatem! O mirabile Sacrificium, quod Deo tenelit per moralem deftructionem [illegible] fuæ, & omnium præftantiffimarum prærogativarum! Maria nihil habet [illegible], & tamen, quod [illegible] gloriæ Dei fit. Quod humilitatis exemplum! Nofmet infpiciamus, & contueamur, quales [illegible] Deo hoc gloriæ Sacrificium offeramus. Heu! Quoties exprobrabit nobis confcientia noftra, nos, qui honoris noftri victimam offerre deberemus, inde [illegible] idolum feciffe! [illegible] hanc [illegible] potiur orbis Chriftiani pars facrificat. Quis [illegible] ufque inter nos eft, inter illos dico, qui ad perfectionem anhelant, cui fatis fit fidelitatis, [illegible], ut gloriæ, atque exiftimationis fuæ acceptam in [illegible] Dei oblationem efficiat? Non defunt qui facrificent Deo bona, voluptates, odium, [illegible], Non defunt qui facrificent Deo oculos per lacrymas, corpus per jejunia, & aufteritates; fed qui gloriam facrificet fuam, nemo eft. Hæc tamen [illegible] eft Chriftianifmi profeffio, gloriam facrificare. *Hom. [illegible] Tom. III.*

Scimus Deum hanc fibi victimam depofcere, quæ nequit fubfiftere nifi fuper altare Dei facrificetur: *Non nobis, Domine, non nobis, fed nomini tuo da gloriam.* O quam diftamus ab exemplis Mariæ! Abfcondit illa ftatum fuum, retinet in obfcuritate ampliffimas perfectiones fuas; nos vero conditionis noftræ idololatræ fumus; & videri volumus, quod minime fumus. Cur mihi non vacat perfequi moralem hanc adeo neceffariam. *P. Texier fermonibus de feftis diebus B. Virginis.*

Argumentum ejufdem continuatio. Sancta Virgo duos turtures offert, alterum in holocauftum, gratias actura Deo propter datum fibi Filium: fed quod mirum eft, offert alterum, ut expietur a fordibus, quas lex declarat contrahi a mulieribus, cum Matres fiunt. Ecce quanta fuerit humilitas Mariæ. Sefe cum aliis mulieribus confundit; non abnuit femet inferere in numerum earum, quæ pollutæ funt, & quæ indigent offerre Sacrificium, ut purificentur. Non vult aures præbere rationibus, quæ illam difpenfabant a lege, quæ facta non erat pro illa, & qua non tenebatur. Quæ probabilitatis fpecies eft, Judæorum Legiflatorem declarando mulierem prægnantem immundam effe, illam etiam comprehendere voluiffe, cui contigit Dei Matrem fieri, & quæ per hoc facta fuit omnium creaturarum Sanctiffima, atque puriffima? Quæ fpecies, Legiflatorem hunc præcipiendo, ut Matres omnes in Templum accedentes, ut purificentur, cogere voluiffe Matrem illius, qui factus eft homo, ut humanum genus purificaret. Quæ Templum Dei eft fe indignam credere, quæ in Templum materiale ingrediatur? Quæ ulnis fuis tenet fummum Sacrificatorem, opem implorare mortalis Sacerdotis, ut pro fe offerat Sacrificium. Illa, cui fupervenit Spiritus Sanctus, & quam obumbravit virtus Altiffimi, ita fe gerit perinde ac ipfa non deberet unice gratiæ, & Spiritui Sancto Maternitatis fuæ dignitatem. *Luc. 15.* Magnum hoc exemplum nonne deberet efficere, ut intuentes illam, quæ fine ulla neceffitate fe purificat, intelligeremus quanto magis nofmet expiare debeamus? Maria, quamvis puriffima, fefe inferit in earum numerum, quæ funt immundæ. Unde nam fit, ut nos peccatores, & noxii ægre nofmet humiliare velimus, & noftra peccata, & miferias cognofcere? Inde eft, quod fumus fuperbi, fuperbia noftra nobis tegit noftras iniquitates. Illa, quæ humilis eft, videri vult peccatrix, quamvis fit innocens: illi qui fuperbi funt, videri volunt innocentes, quamvis fint peccatores. quid enim fumus nos fratres? Si nofmet ipfos excufferimus, inveniemus in nobis longe alias, quam legales immunditias. Tamen videte maximam Judæorum curam fefe purificantium, ubi inquinati erant; & e contra videte negligentiam, in qua vivimus, & modicam curam, qua nofmet purificare ftudemus! *Lambert Tom. [illegible] Aux Evang. [illegible]*

Severitas legis, [illegible] fibi Dei Filius [illegible] illi gravior eft pr[illegible], qu[illegible] vidimus, quam omnes futuræ vitæ fuæ ftatus. In Myfterio fuæ Præfentationis in Templo, & cum Sancta illius Mater eo fe confert illum Domino oblatura, eumque redemptura, ibi in ftatu peccatoris apparet, fuftinet, Matrem fuam quæ eft immaculata, non fecus, ac alias fubjici mulieres legi Purificationis: redimitur ille, qui venit futurus aliorum Redemptor. Hæc omnia funt humiliantia; fed hæ humiliationes extolluntur per ea, quæ Simeon loquitur, & per Annæ Prophetiffæ prædictiones. Licet puer, licet peccator videatur, divinitas ejus, ac redemptio prædicatur. *Auctor Recens.*

Maria non obfervat folum effentiales legis articulos, fed obfervat etiam in omnibus circumftantiis. Quadraginta [illegible] quandoque pedem effert. [illegible] Templi [illegible] neque [illegible] participat S[illegible] rorum, [illegible]. Par [illegible], non offert agnum, fed [illegible] erit [illegible] fua juxta [illegible] fuis Anim[illegible], qui venerat, ut tollat peccata [illegible] certate, mœrore, & [illegible]. Hoc quam fpeciofum eft [illegible] quam magnum! Quantum præftantes habet in fidelem [illegible] Dei lex! Sed quam admirabilis eft Spiritus, qui hanc animat creaturam! Hoc ipfa fecit ad evitandam fingularitatem, & fcandalum. [illegible] illam Matrem effe, fed Filium ejus Deum effe [illegible]. Quid illis [illegible] fpeciem puritatis [illegible] auferat fcandalum, fed puritatis virtutem [illegible], ut femper Deo placeat. O quam verum eft [illegible] referre victorias; Maria enim [illegible] fuum facrificans ea in re fe vincit, qua nihil in Virgine delicatius eft! Sanctus fuc zelus, & fapiens hæc agendi ratio mihi pro norma effe debet. Duo hæc fimul conjungere debeo. Virtutem, & virtutis fpeciem [illegible] virtutem, [illegible], proximo autem virtutis corticem debeo. Sed quot funt ex harum Virginum numero, de quibus S. Auguftinus verba facit, quæ pudore fuffundi metuunt, & quas non pudet id facere, propter quod fuffunduntur, quæ minorem adhibent curam, ut puritatem fuam tueantur, quam ut præclaræ hujus virtutis fpeciem fuam,

Obediens legi omnem aufert fcandali occafionem, quam ex puero [illegible] [illegible] difpenfaffet.

rectamque custodiant? Domine cujus oculus penitiorem cordis mei partem scrutatur, vides quam longe sensus, quos mihi vanitas inspirat, abhorreant ab illis, quos humilitas vera tuæ inspirat Sanctissimæ Matri. Ego videri volo quidquid sum, sæpe etiam plusquam sum, & fere semper id, quod minime sum, & quod esse nolo. *Auctor Recens.*

Maria semel Purificationis legi subjiciens destruit exemplo suo spiritum independentiæ, quæ nobilitas, & genus sumus viris insanit.

Maria se subjiciens legi Purificationis, seque in Templo purificans nostram agendi rationem confundit. Tandem enim Regina erat, Mater erat Dei, & tamquam Dei Mater legitimam possidebat auctoritatem in ipsum Legis auctorem, ideoque omnes habebat supremi titulos imperii, quos habere potest sub Deo mera creatura. Verum est, sed propter hoc ipsum vult Deus, ut illa se legi subjiciat, ut exemplo ejus destruat noxium illud imperium quod affectamus, & damnet licentiam nostram invicta ratione, & ineluctabili. Si enim in redemptionis ordine, cujus adorabile Secretum hodierna die oculis nostris evolvitur, Dei Mater, licet Dei Mater, immunis non est ab obedientia: qua fronte sustinere possumus coram Deo injustitiam, & temeritatem inobedientiarum nostrarum? Maria adhuc majus aliquid præstat: quid autem? Non solum se subjicit legi: sed filium quoque suum illi subjicit: filium hunc majorem, liberiorem, potentiorem se, qui nihilominus subjici dignatur per illam, suppeditat adhuc Deo contra nos rationem millies validiorem ad reprobandum, & confundendum hunc superbiæ spiritum, quo peccatores efficimur; hoc est, Maria subjicit legi ipsam magnitudinem, legi eamdem potentiam, legi supremum ipsum imperium; hoc enim duplex est miraculum, quod cælum aperit nobis in hac sollemnitate. Regina subjecta, & Deum subjiciens: Deus obediens, & oblatus per Matrem obedientem: cur? Ah! Carissimi Auditores, hoc bene intelligite. Vos qui in mundo prima tenetis subsellia, & qui novissima: Vos, quos conditiones vestræ distinguunt, & quos minime distinguunt; Summi simul, & imi, divites simul, & pauperes; sum enim debitor omnibus, audite me; hic vobis datur unius ex præcipuis veritatibus cognitio, idque per eamdem statuum vestrorum comparationem, quam vobis sum ostensurus. Quare Homo-Deus legi subjectus? Ut intelligatis, mundi Principes, specialem, in qua estis, obligationem vivendi in perfecta submissione legum divinarum. Nondum fortasse hinc intelligitis, & per inversionem rationis, & religionis vobismet blanditi fuistis esse divinarum legem severitatem pro vobis non esse æque, ac pro ceteris hominibus: sed fallacissimum hunc errorem abjicite, ideoque spiritu introite in Templum Jerusalem: Videbitis enim oppositum effatum solide constitutum; & modo paulisper intendatis animum in hodierni Mysterii considerationem, inferetis, divinas leges propius ad vos pertinere, quam ad homines reliquos, quamvis indiscriminatim omnibus sint irrogatæ.

De Sacrificio, quod Maria fecit puræ atque celebratæ Virginitatis suæ.

Tertia, & novissima Lectio; Maria ut legi obtemperet, ipsum quoque honorem sacrificat; quia se purificans, ejusdem conditionis, ac aliæ mulieres videtur. Ita offunditur nebula nitori Virginitatis suæ, Virginitatis, cujus adeo zelotypa fuerat in Incarnationis Mysterio, Virginitatis, cujus gloria est extrinsecus nitescere, & ne minimam quidem labem aliorum oculis videndam permittere. Non abnuit illa hujus existimationem, & nomen amittere; quæ omnium humiliationum, audeo dicere, difficillima est, quæ sustinentur: esse puram coram Deo Solis instar, & impuram in hominum oculis videri. Tale nihilominus est Sacrificium, quod facit Virginum omnium Sanctissima, quare? ut legi pareat. At hæc Dei lex, nihil ex nobis adeo molestum requirit: vult nos videri, quales sumus: & cum reipsa simus supremo Dei imperio subjecti, nos pudore non suffundamur ob ea, quæ ex nobis petit, officia, & quæ ipsi præstare debemus obsequia, præsertim vero cum simus vere impuri, & peccatores, non erubescamus praxi pœnitentiæ, cujus ope nosmet expiare debemus, nosmet Deo reconciliare, & divinæ justitiæ satisfacere. Sed quid facimus ipsi? Peccatores esse volumus, & justos videri. Maria rerum speciem negligit; modo certa sit, se Virginitatis suæ thesaurum integrum tueri; vos autem ejusdem parum solliciti speciem illius tamen retinere contenditis. *Pater Bourdaloue, de Purificatione.*

Sancta Virgo, ut obediat legi ipsum quoque Filium suum, quem unice diligebat, sacrificat.

Maria unum duntaxat habet Filium, & ut legi obtemperet, init consilium illum sacrificandi. Filium, quem ardentissima caritate diligebat; Filium, quem miraculose conceperat; Filium, in quo thesauros omnes possidebat, hunc offert in Templo Jerusalem; sed offert heroice sine conditione, sine exceptione, sciens severa cæli præcepta, aliquando in divini hujus Filii persona adimplenda; consentiens illum esse victimam, & pretium redemptionis hominum; hac de caussa abrenuncians omnibus sensibus cordis sui, & per extremum conatum generosissimæ severissimæque obedientiæ, volens Filium suum non amplius suum esse nisi cum tristi, ac inevitabili necessitate videndi illum post annorum lapsum in Cruce immolatum. En quanti steterit Mariæ legem adimplere. Tanti ne, auditores carissimi, statutum est nobis? Verum est; Dei legem adimplere aliquando statutum esse nobis Sacrificio rerum omnium, quæ nobis carissimæ sunt, sed bona fide fateamur, nihilque nosmet celemus. Id quod nobis carissimum est, adeo ne spectabile est, ut tanti stare debeat Deo? Quantumvis nobis carissimum sit, ex quo repugnat legi Dei, nonne id est, quod nos perturbet? Nonne id, quod nos corrumpit? Nonne id, quod nos damnat? Si Dei lex nobis resecat malum adeo perniciosum, quale istud est, num justa est querela nostra; & sancta hæc vis, quam nobis facit nos ad abrenunciationem adeo salutarem impellens, habendane est tamquam rigoris excessus? Attendite si vobis lubet, hoc peculiarem animadversionem requirit. In hac sancta sollemnitate Deus nobis dicit, ut Mariæ, vel si mavis, uti Abrahæ: *Tolle unigenitum tuum, quem diligis, & offer illum mihi in holocaustum.* Gen. 22. Sacrifica mihi hunc primogenitum, hoc est, affectum hunc dominantem, qui est in corde tuo. Hoc nobis durum videtur, sed simul ubi iterum id cogitaverimus, nos confiteri tenemur, hunc dominantem affectum, exempli gratia, esse turpem cupidinem nos dedecorantem, sensum servitutem nos ad brutorum conditionem redigentem, legem peccati in nos tyrannidem exercentem. Sed simul confiteri cogimur, affectum hunc esse fascinationem spiritus, & cordis, errorum fontem in vita, & flagitiorum in affectionibus, & actionibus nostris. *Idem in eodem argumento.*

Virtutes quas in hoc Mysterio exercet Maria, & quas pro viribus imitari debemus.

Considerate virtutes admirabiles, quas Virgo Sanctissima in hoc exercet Mysterio; gloriam suam tegit nolens videri qualis est: sed præfert humilitatem id esse visa, quod non est. Ipsa Dei Mater est, & hominis tantum Mater videtur. Venit ut se purificet non secus, ac alias mulieres, quamvis sit Virginum purissima. Ab hac lege soluta, illam tamen secundum omnes circumstantias adimplet. Quamvis carissimus illi sit hic adorabilis Filius, illum tamen pro nobis offert morti hodierna die quatenus victimam Æterno Patri præsentans. Audit, quid sibi acerbissimum, tristissimumque portenditur: quanam cum submissione se subjicit? Deus meus! Quam conformis est Mariæ Spiritus spiritui Filii, & uterque a nostro quam deformis! Videri volumus, quod minime sumus, superbia nostra ne pati quidem nos id videri, quod sumus. Luxus, fastus, ambitio, & vanitas nos ad pedes altaris usque concomitantur. Quid sibi volunt distinctionis insignia, quæ nullibi magis quam in Templo appetuntur? Tamen perplacet nobis profunda Sanctæ Virginis humilitas. Sed eramusne semper jejuni, ac steriles admiratores insignium virtutum illius? Noster puritatis amor inspiratne nobis magnam conscientiæ religionem? Quid ipsi facimus ad acquirendam, alendamque virtutem adeo necessariam, ac delicatam? Illi duntaxat Deum vident, qui mundo sunt corde. *Idem.*

Quidquid offerimus Deo, offerendum est per manus Mariæ.

Pater Æternus voluit Filium suum sibi per Mariæ manus offerri; victima adeo pura, & pretiosa non erat alienis manibus offerenda. Nulla unquam fuit acceptior oblatio. Volumusne a Deo illam acceptari, quam offerimus illi? Offeramus eam per manus Sanctæ Virginis. Quantum pro nobis amor in Filio, semet diluculo propter homines immolare? Quæ caritas in Matre, offerre per se victimam hanc pro nobis! Nonne æquum est, ut qui nolunt habere JESUM CHRISTUM pro Salvatore, illum Judicem habeant? Nonne æquum est, divinum hunc Salvatorem in mundo fieri in ruinam eorum, qui ab illo salutem consequi noluerunt? Nunquid ipse hoc in numero futurus sum? *Pater Croiset in Asceticis, vel in Anno Christiano pro singulis anni diebus.*

Virtutes quas Maria exercet in hoc Mysterio, & quarum nobis dedit exemplum.

Desiderium, quod habuit Maria semet sacrificandi, fecit, ut in hoc Mysterio eximias virtutes exerceret; obedientiam, humilitatem, amorem Dei, suimet collectionem. Cum illa concepisset per supernaturalem Spiritus Sancti operationem, non erat amplius subjecta legi Purificationis; tamen illi paret, ut imitetur exemplum filii sui, qui, quin teneretur, subjecit se legi Circumcisionis. Non poterat illa Purificationis cæremonias servare, quin locum daret credendi, se non secus ac alias mulieres concepisse: sed quamvis esset purissima, sustinere voluit hanc humiliationem, & hanc mereri laudem, se imitatam fuisse in hoc Salvatorem, Deumque suum, qui cum esset Sanctus Sanctorum dedignatus non est peccati formam suscipere, atque cum peccatoribus permiscere. Latuit dies quadraginta, quin domo pedem efferret, toto hoc tempore mansit semper intenta contemplationi, admirationi, & servitio JESU CHRISTI. Diuturna solitudine præparata, egreditur tamdem in Templum profectura, illuc ingreditur magna cum gravitate, modestiam, ac reverentiam præseferens ferventem fundit orationem; Sacerdotem precatur, ut pro ipsa intercedat, quin meminerit se Mediatricem esse pro Sacerdotibus non secus, ac pro hominibus ceteris. Quamvis unicum

habeat

habeat filium; nec alium sit habitura; quamvis hic sit sibi infinite pretiosus, & in uno illo præter Filium, inveniat Creatorem, Deumque suum, sola pro illo totum habeat amorem Matrum omnium erga filios suos, totum amorem Angelorum, & Sanctorum omnium pro Deo: illa tamen offert Filium hunc optatissimum, eum dat, atque sacrificat. Quodnam tibi sacrificium, Virgo Sancta! Pro me illud fecisti; sed quam inde percipere valeo utilitatem, nisi easdem exercuero Virtutes, quarum adeo præclara mihi exempla tribuisti? Offerens Deo Filium tuum ab illo posce mihi exactissimam omnibus legibus suis obedientiam. *Pater le Valois in operibus spiritualibus Tomo 4.*

Cordis sensus quibus afficiendi simul videntes Deum suum glorificari, sumtum mereatur in hoc mysterio.

Omnes oblationes, quæ tibi factæ fuerunt a mundi hujus primordio, Magne Deus; Victimæ omnes, quæ tibi sacrificatæ fuerunt, hostiæ Abel, Noe, Abraham, Moysis, Salomonis, nonnisi umbræ, & figuræ hujus fuerunt. Nullam huic similem recepisti, nullam vidisti parem; sed dabis mihi veniam, si addidero, quamvis Deus sis, te nec comprehendere, nec optare, nec mereri posse aliam digniorem te! Sed simul fateor, licet illa sit infinita, te tamen illam mereri integram, & me ad altare tuum accedere, ut ostendam gaudium, quo cor meum exultat, ubi video te pro meritis glorificari. Considera, Deus meus, Filium hunc, in quo tibi æternum complaces; vide statum ad quem se redigit: audi, quid ille tibi dicat pro nobis. Os ejus nondum loquitur, sed loquitur cor suum, & elata voce loquitur, Ecce Pater, ecce victima, quam tot sæculis exspectas. Omnia quæ tibi immolata fuerunt animalia, omnia Ægypti primogenita, quæ tibi fuerunt mactata, omnia primogenita Israel, quæ tibi oblata fuerunt, non valuerunt unquam placere tibi eo usque, ut flecterent Justitiam tuam: ego ipse personaliter veni, ut meipsum tibi præsentem, veni, ut me offeram morti, & per hanc oblationem obtineam a te, & merear veniam pro fratribus meis.

Nosmetipsos offerre debemus cum Filio Dei, qui in hoc Mysterio sese offert Æterno Patri.

Si me tantum offerrem, & si me offerrem sine illo, facerem tibi Domine oblationem contemptibilem; sed cum Filius tuus me tibi, Domine, præsentat, potesne non acceptum habere, quod tibi tibi manus præsentat? Cum accidat mihi, ut cum illo conjungar, cum ipse & ego unam tantum oblationem efficiamus, potesne illum quidem recipere, me vero repellere? Illum nimio amore complecteris, ut liceat tibi id non amare, quod diligit; ego vero nimis illi carus sum, ut nullo me in discrimine possit habere. *Pater le Valois in iisdem operibus Tom. 4.*

Maria quatenus Dei Mater magnum efficit Sacrificium offerens Deo Filium suum pro salute hominum.

Si Maria magnum hac die facit Sacrificium, quatenus Virgo per legalem Purificationem suam non minus efficit; quatenus Mater per Filii sui præsentationem. Facile est cognoscere Dominum legis non subjici legi ipsius. Ille tamen se subjicit, & Maria quinque siclos pro illius redemptione persolvit. Hoc illa proculdubio non fecit, ut illum ab altarium eximeret ministerio, cum ille sit Sacerdos æternus, & hostia propitiationis pro peccatis hominum. Proinde quatenus talem hodierna die Maria ipsum offert Patri Æterno, & quatenus talem Filius seipsum offert Patri suo. Legalis cæremonia non est, ut ita dicam, nisi cortex Mysterii; Sacrificium Filii, & Matris totum intrinsecum est. JESUS CHRISTUS per hanc oblationem incipit hodie in Templo nostræ redemptionis Sacrificium, in Calvario aliquando consummandum. Maria de hoc edocta Mysterio offerens Æterno Patri Filium suum redimit illum tamquam victimam juvenculam, in magnum illud Sacrificium alendam. Patres omnes affirmant illam ex toto corde Filium obtulisse, & hac de caussa illam vocant gloriosam humani generis Reparatricem. Ideo S. Bonaventura præclara hæc illi applicat verba: *Sic Maria dilexit Mundum*, ait ille, *ut Filium suum unigenitum daret. Pater Croiset in Asceticis, vel in anno Christiano pro singulis anni diebus.*

Poterat Maria se dispensare a Purificatione, sed illi se subjicit aliis quidem bonum exemplum allatura, aliis vero ne scandalum daret.

Potuisset Maria semet a Purificationis lege dispensare, quoniam miraculosa ejus fœcunditas Virginitatis suæ auctorem commendaverat. Hæc prohibitio ne ingrederetur in Templum, & ne quid Sanctum attingeret pro certo dierum numero post puerperium, locum habitura non erat pro Virgine, cujus uterus fuerat Templum Incarnati Verbi, & gestaverat novem mensibus Sanctum Sanctorum, eumque gestabat adhuc in ulnis suis. Sed si gloriosæ Maternitatis suæ privilegia illam ab hac lege eximebant, necessitas ædificandi Judæos, qui ignorabant miracula, quæ Spiritus Sanctus operatus fuerat in illa, & evitandi scandalum, quod peperisset omittens cæremonias, quibus ceteræ mulieres sese subjiciebant; hæc, inquam, necessitas illam re ipsa impellebat ut sese citra debitum purificaret, quemadmodum JESUS CHRISTUS circumcidi voluit citra necessitatem. *Nobis ille circumciditur, & illa purificatur*, S. Hieronymus inquit. Se cum reliquis se permiscet mulieribus eadem de caussa, qua mundi Salvator cum ceteris se permiscuit hominibus cum Cæsari tributum persolvit: quamvis enim Rex Cœli & Terræ minime teneretur Regi mortali tributum dare, cum Judæi non cognoscerent illius dominium supremum, quo eximebatur a lege, quæ illius derogabat potestati, & ille detrectans huic legi parere, scandalum præbuisset Scribis, & Pharisæis semper vigilantibus utrum locus sibi daretur censuræ actionum illius; reddit Cæsari, quod Cæsaris erat, & censuit dandum esse hoc submissionis suæ signum exemplo, quemadmodum credidit Maria sibi hodierna die dandum hoc suæ obedientiæ monumentum Judæorum ædificationi. Magnum hoc exemplum nobis ostendit falsitatem eorum prætextuum, quorum colore nosmetipsos a maxime necessariis Christianæ Religionis officiis nosmet dispensamus. Putatisne, genus, opes, potestatem, honores, consuetudinem esse coram Deo legitimas caussas ad probandum luxum, immodestiam, superbiam, libidinem, intemperantiam, & insolentiam vestram? Mundi Principes, sæculi Matronæ, putatisne Deum probare has legis imminutiones, partitiones, exceptiones, negligentias, omissiones, palliatas, ac personatas transgressiones, contemptus, profanationes, quas probare conamini, vel criminosa mollitie, vel ambitiosis occupationibus, vel chimericis distinctionibus. *In Speciminibus Panegyricorum Tomo 1.*

Maria offert Filium suum in hac cæremonia periode, ac si ea tunc tradidisset illum carnificibus torquendum, & crucifigendum.

Cum Maria hodiernam peregit cæremoniam, sibi in antecessum omnia proposuit tormenta, quæ JESUS deinceps passurus erat, quasi reipsa tradidisset eum in manus carnificum, qui exspectare videbantur Matris assensum, ut filium torquerent. Quis ambigit nunquid molestissimum fuerit suavissimæ Matri hunc assensum præbere; illi inquam, quæ filium suum diligebat magis, quam Matres ceteræ suos; illi quæ illius noverat pretium, & quæ tamen adeo crudelibus cruciatibus objicit? O Deus! quot sustinet impetus, & vires, antequam dicere possit, volo. Sed hinc quidem amor suus erga Deum, & conformitas voluntati ejus, atque decretis Justitiæ ipsius; inde vero amor, quo humanum genus complectebatur, cujus salus quodammodo ab hac oblatione pendebat, vicit amorem maternum, effecitque ut morti traderet victimam adeo caram, & pretiosam. Utique, dicit illa Æterno Patri, volo, reddo tibi, Deus, carissimum Filium, quem dedisti mihi; ad majorem tui nominis gloriam de illo dispone. Offero tibi omnes, & singulas Sanguinis guttas, quas in venis ejus posui, ut illas tuæ Justitiæ sacrifices: Vade, innocens JESU, quocumque te salus hominum vocat, non oppono me decretis Patris tui, neque consiliis tuis amoris; morere, assentior, modo salvos facias homines. Fingi ne quidquam potest illustrius, & gloriosius victrici hac consensione? Hac merito Sanctus Augustinus, & Sanctus Gregorius Mariam humani generis coredemptricem, & humanæ salutis mediatricem vocarunt. Nolo autem dicere solum quia cum conceperit, atque pepererit Salvatorem, dedit illi pretiosum Sanguinem, qui pretium fuit redemptionis nostræ; sed etiam quia in hodierna oblatione cooperata est saluti nostræ peculiari, & præstantissimo modo. 1. Quod illum offerens morti, caussa quodammodo fuit, ut JESUS CHRISTUS tanto ardore mortem subierit, & fortasse nunquam sine Matris consensu hæc tormenta subire acceptasset. 2. Quia suam cum Filii sui voluntatem conjungens simul cum illo obtulit magnum hoc mortis suæ sacrificium. & 3. Quia hodierna illius actio adeo excellens, & accepta Deo fuit, ut non sine quadam congruentia merita fuerit humani generis redemptionem. Heu! possumusne aliquid majus dicere, vel accommodatius ad gloriam Mariæ, vel illi majorem tribuere partem in hominum salute, & in omnibus gratiarum actionibus, quas æternum tribuemus JESU CHRISTO, eo quod nos redemit? Quid post hæc reliquum est, nisi ut cooperemur ad Mariæ gloriam, quandoquidem hodierna die eximie cooperata est saluti nostræ, & inter laudes, quas recipit, illam etiam habet devotionum nostrarum: ad id ergo opus est, ut concomitemur oblationem, quam efficit pro salute nostra, & præsentemus corda nostra super altare, super quo ipsa præsentat filium suum. *Biroat de Purificatione.*

Maria sola salvatrix hominis, humiliatio redimi siclis quinque, cui consilio assentitur, & offert se Sacerdoti ejus, &c.

Si Maria redimit Filium suum secundum legem siclis quinque; Filius hic non assentitur, nisi ut se ulterius humiliet. Quæ enim humiliatio est homini Deo, ut adeo vili pretio redimatur ab hominibus, quos Ipse redempturus est pretio vulnerum quinque, & totius Sanguinis sui? Assentitur solum se triginta denariis venumdari, ut habeat tempus crescendi, & majorem Sanguinis copiam, quam effundat. Denique hac tantum conditione assentitur, ut permaneat semper æque vinctus Patri suo; quin deinceps sese retractet, & primam obligationem infringat, illam instaurat quotidie, & singulis momentis vitæ suæ. Hoc munere perfecte adeo perfungitur, ut moriens dicere possit: *Consummatum est.* Implevi Pater, quidquid tibi pollicitus sum; docui homines legem tuam; passus sum & pro te, & pro illis, quidquid voluisti.

Reliquum est ut reddam tibi animam meam, quam reposcis a me. Eam tibi reddo Pater, iterum pono in manibus tuis. Ecce Domine, quemadmodum tu te tradidisti pro me, & quomodo volo meipsum dare tibi. Quamvis nihil dem tibi, quod ad te non pertineat, tamen, quia cupis, ut absoluto dominio, quod necessario habes in me, addam ultroneam mei metipsius oblationem, libenter Domine, & libentissime me tibi sacrifico. Sacrificium hoc sincerum est, integrum est, meipsum trado omnibus voluntatibus tuis, & de me, de bonis meis, de valetudine mea, de omnibus ad arbitrium dispones. Pudet me adeo sero incipere, me tibi dare, sed ultra differre neque possum, nec volo. *Pater lo Valois, in Asceticis Tom. 5.*

Ad exemplum Mariæ offerre debemus quidquid nobis carissimum est, neque in retributionem expectare in hoc mundo nisi passiones ad exemplum illius.

Maria Deo offert quidquid habet carissimum, hoc est Filium unigenitum; hunc illi offert in Sacrificium, quocumque sit illi pretio statutum. Heu! Jampridem Deus petit a te, ut offeras illi unicum hoc tui cordis objectum, videlicet, peccatum hoc, quod inhæret tibi, hunc habitum, affectum hunc in te dominantem, & illum nondum potuit obtinere. Tempore eodem quo Sanctissima Virgo facit adeo acceptam Æterno Patri oblationem, hic illi nihil promittit nisi cruces, atque passiones; eique declarat futurum, ut cor suum doloris gladius pertranseat. Quæ merces? Ita Deus amicos suos excipit; Hoc pretio excipi vultis? Numquam dilexit impensius aliquem nisi JESUM, & Mariam; & neminem magis afflixit. Creditis ne igitur, cruces esse indicium amicitiæ Dei erga nos, & gratiam, quam vobis largitur? Numquid ambigere potestis videntes, quomodo JESUM & Mariam excipiat: Heu! querimoniæ, & obmurmurationes vestræ inter tormenta, nonne palam ostendunt a vobis oppositum credi? *Christiana Considerationes Patris Nepveu.*

Qua gaudio exultavit Simeon videns vota, & desideria sua adimpleta.

Venerabilis senex, cui Simeonis nomen, homo justus, ac timens Deum jam pridem Salvatoris adventum exspectans, qui futurus erat consolatio populi sui, adfuit in Templo tunc cum illuc ingressa est Beata Virgo. Spiritus Sanctus quo plenus erat, & qui secretam illi afflaverat certitudinem, se non moriturum, nisi videret CHRISTUM Domini, & qui illum in Templum adduxerat, aperuit illi Mulierem hanc esse Dei Matrem, ejusque Filium esse Messiam. Tunc sancto correptus impetu amoris, gratitudinis, ac lætitiæ accipiens puerum in ulnis suis exclamavit: Nunc dimittere potes Domine servum tuum, eumque in æternam requiem vocare, secundum id quod mihi pollicitus es. Voti compos morior; nihil ultra mihi optandum est in terra: tempus est, ut claudantur oculi mei, quoniam nihil reliquum est, quod videant, cum viderint illum, quem in mundum misisti, per quem mundus salvetur, illum, qui docturus est gentes, & suo lumine dissipaturus errores, & idololatriæ tenebras effusas in faciem universæ terræ, illum denique, qui erit gloria populi tui Israel. Deinde senex Sanctus ad Mariam conversus, video, & intelligo, dixit, illi reddens pretiosum hoc depositum, quamvis carissimus Filius iste in mundum venerit ad humanum genus salvandum, ipsum aliquando futurum caussam propter quam multi peribunt eo quod ex illius morte proficere noluerint. Quamvis Judæi illum recipere concupiscant, addidit, prævideo, neminem illi infestiorem fore inimicum, quam populum suum; & donec in terris vixerit, hoc illi futurum esse contradictionis objectum. Venit ille, ut quatenus victima sese offerat Patri suo; tu in illius Præsentatione assensum præbuisti morti ejus, hoc manet te, ut anima tua gladio transverberetur per dolorem, quem patieris cruentum hoc Sacrificium intuita. *Pater Croiset in Asceticis exercitationibus in singulos anni dies.*

Maria in hac cæremonia distingui noluit a ceteris mulieribus.

Maria cælesti lumine præventa, confirmata in gratia, afflata motibus Spiritus Sancti, & ducta exemplo Filii sui; quamvis distincta esset ab aliis mulieribus, nihil vidit in se, quod ipsam eximeret ab aliarum Purificatione, & quamvis Mater esset Dei, se se gerere voluit, quasi non esset. Verita est singularea modo appetere, quos JESUS CHRISTUS respuebat. Voluerat ille similis esse homini rebus in omnibus, exceptis ignorantia, & peccato; volebat etiam, excepta Virginali innocentia, & divina Maternitate sua sese cum aliis mulieribus permiscere, ac se illis præbere similem non solum quoad naturam, verum etiam quoad praxim earumdem virtutum, earumdemque legum observantiam. Ita cum loquor de privilegiis, quæ illi procuravit simplex hæc observantia, & de luce nova, quam effudit in eminentes virtutes illius, non vereor illam conferre cum celeberrimo Josue, qui naturæ ordinem invertit, & qui solem retardavit in cursus sui pernicitate. Comparatio mea æquior erit, si illam cum prudenti Debora comparavero, quæ Dei inimicos delevit, quin stellarum ordinem inverteret: *Stellæ manentes in ordine, & cursu suo pugnaverunt contra Sisaram.* Videlicet Virgo Sanctissima, cujus tota vitæ ratio singularis extitit, & miraculosa, nullam adfectavit singularitatem, aut miraculum; sed e contra vitam ducens communem, voluit semper facere, licet modo non communi, quidquid aliæ suæ conditionis, & sexus faciebant. O præstantissima ratio, qua vos Auditores lectissimi, vosmet cum illa purificetis! Relinquite, relinquite in illusionibus suis vanas animas, & semetipsis plenas, quæ, quidquid faciant, se in omnibus esse cupiunt universales. Sinite eas, ut inter ceteras niteant, sibi peculiares leges præscribere sumptibus legis Domini. Vos autem bona fide facite, quod est officii vestri, & scitote in vulgatioribus occupationibus vestris puriores, & acceptiores Domino futuros, quam tot alii qui sibi ad arbitrium confingunt devotiones, & perinde ac Evangelium saluti eorum non prospexisset, ut perfectiores fiant, sequuntur regulas, vel ut melius dicam, errores spiritus sui. Facite quidquid vobis lubet ad acquirendos novos puritatis, & meritorum gradus; sed ne sequamini remotas vias, in quas amor proprius vos adducere potest, ut pereatis. Contendite ad status vestri perfectionem; verum ad Sanctæ Virginis imitationem communia, & vulgaria officia vestra ne deseratis. Et si vultis melius adhuc proficere ex eo, quod in hodierna sollemnitate vobis præbet exemplo, vosmet ut illa, purificate non solum per obedientiam, verum etiam per oblationem vestram. *Elogia historica Sanctorum.*

Maria offerens Templo Filium suum experta est dolorem omnem, quem mox passa est in Calvario in morte Salvatoris.

Ad implendam Domini legem Virgo incomparabilis omnia animæ suæ gaudia sacrificat. Apertius loquar: Novit id, quod fact ita est præsentans JESUM CHRISTUM, futurum sibi fontem dolorum. Videt Simeonem sibi ostentantem gladium, quo est transfigenda: audit oraculum cæleste, quod sibi per Sanctum Senem nunciatur, & non ignorat prædictionem sibi factam esse sui Martyrii principium. Hoc nullo habet in discrimine; Zelus legis eam urget. Templum ingreditur, a Simeone videtur, ponit Filium suum in manibus ejus, & per prophetica illa verba: *Tuam ipsius animam pertransibit gladius*, ab eo lethale recipit vulnus. (Lucæ 2.) Etenim ne putetis, illam effectum hunc in Calvario tantum excepisse, cum adstitit Filii sui crucifixioni; sed quidquid tunc erat passura, hodierna die patitur, & hodie dicere potest se Cruci esse confixam. Sed cur oportet, illam obedientem legi acerbissimum hoc pati Mysterium? Ah! Christiani, quia prædestinata erat, ut nos magnam hanc doceret veritatem, ubi agitur de lege Dei, ibi nullam haberi posse voluptatis, aut suavitatis vitæ hujus rationem. Cujus rei hoc authenticum est argumentum. Si enim gaudia æque sancta, & pura, qualia fuerunt sua, sacrificanda fuerunt; si justum non est, S. Bernardus ait, ut nostris parcamus, quæ initia sunt, quæ sunt prophana, quæ nos dissipant, & quæ nobis auferunt Dei Spiritum; & si Mater Dei, quæ per excellentiam erat inter mulieres omnes benedicta, nihilominus non abnuit præ ceteris affligi sese legi subjiciens; debemus ipsi adeo facile divinam hanc legem respuere, si qua nobis subeunda sit pœna ad eam observandam? *P. Bourdalouë, serm. de Purificatione.*

Pariter Filius Dei præsentans se Templo vidit quidquid passurus sit propter hominum salutem.

Ita est, Auditores, ex quo JESUS CHRISTUS ex corde accepit pœnas omnes terribilis hujus sententiæ, ab hac suæ Præsentationis die in Templo videt quidquid sibi perferendum sit, eique alacriter, & fortiter se subjicit. Ex eo tempore omnes naturæ humiliationes quibus se subjicit, omnes molesti vitæ mortalis labores, omnes missionis suæ contradictiones, contemptus, qui fient de ejus persona, contumeliosæ repulsæ divinitatem suam confitendi, inutilitas, & abusus doctrinæ suæ, Judæorum ingratitudo, Scribarum, & Pharisæorum injuriæ, omnia oculis ejus præsentantur, omnia in antecessum in Sacrificii sui prospectum proponuntur. Jam videt paratum supplicii sui locum, ubi Sanguinis sui pretium persolvetur, & ubi crucifigendus est. Videt illos, qui in Judææ subselliis sessuri sunt ad judicandum ipsum tamquam blasphemum, & seductorem &c. *Ex sermonibus, qui Patri Massillon tribuuntur.*

Sacrificium, quod offert Maria, & exemplum, quod tribuit sacrificandi, quidquid nobis carissimum est, ut divinæ legi obediamus.

Maria, quæ venit in Templum, Dei Mater est: Filius ejus ibi deberet sacrificia recipere, & nihilominus ipsa illum offert tamquam victimam morti destinatam. Maria Virgo est; attamen semet offert purificandam perinde ac esset impura. Maria est parentum omnium optima; attamen offert omnibus passionibus, & persecutionibus amabilissimum Filiorum omnium; quasi illum nulla caritate diligeret. Quod in hac cæremonia admirabilius est, omnia fiunt per operationem Spiritus Sancti, omnia fiunt amoris affectu erga legem, cujus omnes circumstantias ad unguem vult observare. Hac agendi ratione, Virgo Sancta, nos doces regulas accuratissimæ diligentiæ, & media nos purificandi, atque sanctificandi. Hac nobis ostendis adimpleta esse oracula, ac tandem nos recepisse Dei nostri misericordiam in medio Templi: *Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio Templi tui;* nobis impetra, ut sacrificare possimus quidquid nobis carissimum est, ut sequamur JESUM CHRISTUM in humiliationibus suis, ut amemus sicut

ille,

ille, obscuritatem; & sicut tu, S. Virgo, eas contemnere actiones, quæ in hominum oculis renident, sed illas tantum, quas approbat Deus, quamvis humilitatis velo tegantur. *Elogia historica Tomo primo.*

Maria sese humiliat non secus ac Filius.

Cælesti afflatu perficere, quod per explicitam obligationem fiebat, perfecta est obedientia, & humilitas, cujus una Maria capax est. Merum placendi Deo desiderium fecit, ut ipsum superaret præceptum; invenit in Filio suo exinanito spiritum legis, & id quod aliis erat humiliatio status, & inevitabilis necessitatis, facta est in Maria caussa meriti, ac perfectionis. Aliis dicebatur mulieribus, legem consulite; Mariæ vero sibi dicebat, inspice Deum tuum, Legis auctorem. Ille Templum ingressus offert se Deo, quamvis sit Deus Templi: cur abeuam memet purificare, licet sim Virgo? Aliena indutus natura voluit illi obtemperare, a quo missus fuit, cur ego non obediam illi permanens in mea? O Creator! creatura! Quæ comparatio! Creator a nemine pendens, & nihilo secius subjectus! Quod exemplum submissionis creaturæ vili, & contemptibili, & necessario subjectæ qualis ego sum! In hunc scopulum, Domine, tota vanitas mea debet allidere, & videns illum, qui Deo par est tamquam mancipium imperata facere; contemplans creaturarum omnium perfectissimam ita obedire, ut videri velit immunda, possumne non subjici legibus, quibus a sordibus meis jubeor expiari. *Ibidem.*

Duplex Mariæ sacrificium.

Cor suum immolare Deo est illi sacrificare, quod præ cæteris diligitur, est tamquam coram Domino jugulare omnes affectus, quibus cor vehementius agitur. Hoc posito arduum non est invenire victimas, quas Maria præparare debuit pro suo Sacrificio. Mater erat; & erat Virgo, quod sufficit, ut intelligatur, amorem, pudoremque partitos fuisse sensus omnes cordis sui; & invenio has duas esse affectiones, quas hodierna die vincit in duplici Mysterio, quod celebramus. Nostis Ecclesiam recolere, & Præsentationem Filii, & Matris Purificationem. Maria cum simul obierit duplex munus suum matribus omnibus impositum duabus diversis legibus, quarum altera cautum erat, ut offerrent Deo primogenita post quadragesimum ab ortu diem, altera vero ut illæ se se purificarent a sordibus puerperii sui, per oblationem agni, vel si pauperes essent duorum turturum; dico in primo horum Mysteriorum Mariam Deo sacrificasse amorem suum maternum; quoniam devovit Unigenitum suum morti, & in altero fecisse Sacrificium Virginalis pudoris sui; quoniam ejus existimatio exposita fuit suspicionibus indignis se, & illa abrenunciat gloriæ, quæ coram hominibus Virginitatem comitatur. Ita est, Maria Matrum omnium Beatissima, omniumque Virginum purissima, hodierna die venit in Templum oblatura JESUM Patri suo, & se ipsam purificatura, hoc est, ibi factura integrum magni cordis sui Sacrificium. *Pater de la Colombiere Tomo secundo.*

Maria videri vult peccatrix.

Sublimis honoris apex, cujus Maria se zelotypam debebat ostendere, erat procuIdubio gloriæ suæ puritatis, qua supra ceteras eminebat creaturas, & quæ cum in Dei oculis perplacuisset, mortalium omnium admirationem merebatur. Tamen ut pareat legi a Deo institutæ, gloriæ huic abrenunciare videtur; quoniam Virgo hæc semper pura sese commiscet cum aliis mulieribus hac cæremonia indigentibus. Quis credidisset, Fideles, Maria, ut Deo tunc perplaceret, videri voluisse peccatricem? utque illi obtemperaret, quodammodo maculasse id quod in illa Deus plurimi faciebat? illum, qui perhorrescit vel minimam labem, respicere potuisse in hoc statu Matrem, quam ex omnibus creaturis elegerat, quia ceteris puritate præstabat? & quæ Virginis titulum magnitudini divinæ Maternitati prætulerat, saltem in speciem illi per hanc Purificationem abrenunciasse? Sed humili Virgini satis fuit scire id velle Deum, ut cæce sequeretur omnes voluntates ejus; & quamvis homines ignorarent adhuc Mariam esse Matrem simul, & Virginem, atque illam nequaquam semet subjecisse nisi per supererogationem duntaxat legi Purificationis; nonne sufficit hoc Mariam novisse, ut Deo acceptam referret tantam gloriam, quæ illam super Virgines omnes attollebat? Obedit Maria Deo ea in lege, quæ hanc celebrat prærogativam; & Deo paruit sumptibus gloriæ suæ. *Auctor sermonum in omnia Argumenta Tomo 2. Mysteriorum.*

Mariæ fides superat fidem Abrahæ.

Nonne Maria superavit fidem Abrahæ in Sacrificio, quod obtulit Deo Filii sui, quemadmodum hic Patriarcha illi suum obtulit? Abraham enim hanc sustinuit tentationem tribus duntaxat diebus, quos insumpsit in itinere profecturus in montem Moria, ubi Sacrificium hoc faciendum erat, & post adeo breve temporis spatium liberatus fuit a certamine, quod experiebatur intra se filium sibi suavissimum sacrificaturus. Sed doloris gladius, qui hodie cor Mariæ transfigit, neque intra annorum triginta spatium eam torquere cessabit; semper enim observabitur ante ejus oculos Sacrificium, cui hodierna die præstat assensum. Dolor, quo afficiebatur Abraham ob præceptum adeo severum Patri ardentissime amanti Unigenitum, imminutus erat incertitudine, in qua erat, utrum Deus brachium suum moraretur: vel utrum a morte excitaret hunc filium efficiens, ut ex cineribus suis renasceretur, quamobrem Scriptura dicit, illum contra spem omnem sperasse: *Qui contra spem in spem credidit.* Sed hic aliter accidit: Maria certa est, altare oblatæ victimæ cruore esse irrigandum; Sacrificium ita cruentum futurum esse, ut gladius doloris sit cor illius penetraturus; Filium suum futurum ludibrium, & opprobrium Judæorum. Ingens exemplum, quod pudore peccatores suffundit! Virgo superat Angelos puritate, & nihilominus se doloribus offert; vos autem peccatores, qui toties corda vestra peccato polluistis, medicinam, quia amara est, perhorrescitis? *Cauchemer in Tomo Mysteriorum.*

Ad Rom. 4.

Maria in suo sacrificio est exemplar nostræ pœnitentiæ.

Diuturnus sequitur dolor, ut vos purificet; ne putetis enim, ubi diutius in peccato permanseritis, licere vobis intra modicum tempus convalescere. Opus est ut pœnitentia aliquam habeat cum peccato proportionem non solum, quoad doloris gradum, verum etiam quoad ejus durationem. Peccator se purificans in pœnitentia sua impatiens esse non debet; opus est ut sicut Maria integre compleat dies suæ Purificationis: *Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ.* Quamvis illa pura esset, & innocens, quamvis a lege immunis, ne uno quidem die, immo ne momento quidem prævertit tempus Purificationis suæ. Quadraginta diebus abstinuit aditu in Templum non ausa tangere Sanctum aliquid, quadam veluti anathematis specie percussa. Quæ confusio fidelium, qui postquam in scelere consenuerunt dicere nequeant, se vel unam diem in pœnitentia traduxisse? Quæ condemnatio peccatorum, qui postquam abominationes suas evomuerunt in auribus Sacerdotis ægre ferunt se Mensæ Eucharisticæ non admitti, non solum ut tangant, sed etiam ut comedant Sanctum Sanctorum. Denique ut perfecta sit hæc purificatio, opus est, ut amor sit principium illius, & gignat humilitatem, atque dolorem: etenim sine amore tota humilitas, & dolor Mariæ Sacrificium hoc offerentis nullius meriti extitisset; sine amore illa non subjecisset se legi Purificationis; & sine amore assertum pœnitentis meritum evanuisset. *Idem.*

Luc. 2.

Mariæ docilitas infidelitati nostræ opposita.

Vulgatiores infidelitates, in quas labimur in via salutis, sitæ sunt aut in vana Sapientia, nimia hærenti propriis luminibus, ac semper ingeniosa in obicibus opponendis consiliis Dei, vel in inani gloria, quæ nimis præfidit viribus propriis, & sibi uni præbet aures, vel in carnis mollitie malis deterrita, quæ perferenda sunt, nimis consulit seipsam, suam audit infirmitatem, & facit ut homo sua præferat studia officiis suis. Mariæ fidelitas his vitiis caret, docilis in iis, quæ sibi præscribuntur in lege, non ratiocinatur; humilis in sensibus suis, non intumescit; in adversis generosa, animum non despondet. Nonne poterat Maria, S. Bernardus ait, ut se a Judæorum lege dispensaret, gravissimas rationes afferre desumptas a puritate sua, quæ purior erat post puerperium, desumptas ex Filio suo, qui per submissionem huic probrosæ legi, de gradu dejectus fuisse videbatur? Rationes istæ vim habent ad Mariam a lege dispensandam, sed illas non objicit. In Nazareth didicerat ad hoc, ut fidelis esset Deo sibi ratiocinandum non esse; obedientiam rationibus omnibus esse præferendam; Cæli mandata semper relinquere tenebras in executione, ad servandum semper meritum submissionis, & in spiritu non decere oculum scandali, qui semper repellendus est, & cujus electio non est sequenda. Meminit, divina esse cum simplicitate quærenda, & cum his sensibus in cordis sui secreto Dei veneratur consilia, cujus vim ignorat forsasse. *Massillon Tomo 4.*

Mariæ simplicitas [illegible]

Non semper Dominus actionum fulgentium nitore cupit glorificari, sed simplicitate, qualem hodierna die præfert Maria. Hæc aliud quoque nobis tribuit documentum, quippe ad altissimum gratiæ gradum evecta, quem creatura assequi valeat, non dedignatur sese ad crassam subjicere cæremoniam, qualis erat Purificatio pro mulieribus instituta: non affectat, ut Deo fidelior videatur, vias magis spiritales, & perfectiores præ ceteris assumere Matribus, quarum sordes nequaquam contraxit. Longe aliter accidit in eo, quo vivimus sæculo. Simplex devotionis praxis simplici popello relinquitur. Sæpe qui virtute præstat, inter ceteros nitescere quærit: Si quis populi devotionem imitaretur, se dedecore, & contumelia affectum putaret; carni minus tribuens, credit se non posse satis tribuere spiritui, qui est utilis omnibus: Sibi persuadet, viam puriorem, esse etiam præstantiorem; & non ideo tamen intelligit, quod quo magis aliquis per sublimiores vias se attollit, eo minus progredi, quoniam passim tædio afficitur, & incidit in ariditatem, ex qua non adeo facile emergere licet. Tota fidelitatis regula Christiani hominis erga Deum suum, fides est; praxis tota,

caritas est; consolatio omnis est spes. Cum Christianus sequatur fidem; nihil quærat nisi simplicitatem; & quidquid confert ad rationis suæ laudem, & spiritus gloriam abhorret a fidei simplicitate. Præter vulgatiores videntur illi puriores, quam fulgidiora Seraphim lumina. *Idem.*

Maria silentio involvit sub... [illegible] gratias suas, & dona, quæ recepit a Deo.

Maria humilis in sensibus suis non attollit se super ceteras majorem fidelitatem testatura Domino, quis enim non crediditset in hac cæremonia illam nequaquam professuram fuisse gloriam suam, quandoquidem in Zachariæ domo in divino, quod edidit Cantico authenticum illius prohibuerat testimonium? Tamen Maria nihil significat eorum, quæ novit, nec dedignatur a Sancto sene Simeone doceri; attentis auribus excipit, quid sibi dicatur ab illo, quasi omnia ignoraret, neque festinat vicissim narrare magna illa, quæ Dominus operatus fuerat in illa, & quasi Canticum Simeonis novum aliquid docuisset illam, illud admirari non cessat. Credit nihil sibi dicendum, eumdemque cum Joseph stuporem præsefert, quasi nunquam audivisset verba fieri de JESU filio suo, de quo Simeon loquebatur: *& erat Pater ejus, & Mater mirantes super his, quæ dicebantur de illo.* (8. *Luce 2.*) Sed quam paucos imitatores habet Mariæ exemplum inter eos, qui se magis devotos esse profitentur? Pauci sunt, qui per sinceram humilitatem adfectent se parum scire, cum multa sciant; Pauci, qui negant dona, & talenta sua, illa fratrum suorum prædicaturi. Immo quo plura scit aliquis, eo magis appetit doctior videri; nemo vult rudis haberi, quilibet sese omnibus immiscet, & sine cognitione omnia vult moderari. *Idem.*

Maria in hac cæremonia generosa.

Maria in finem usque generosa in malis suis animum non despondet. Portenditur illi futurum, ut doloris gladius animam ejus confodiat; recens natum puerum plurimis quidem contradictionis scopum futurum, casuramque in aliorum quidem utilitatem, aliorum vero perniciem: Objiciuntur oculis ejus tristes tantum imagines, ac terribiles eorum, quæ ipsi, filioque suo eventura sunt; passiones tantum, & supplicia illi intentantur; tamen adeo infaustis hominibus offert firmam, vivamque fidem, constantem, & inconcussam caritatem. Digna Abrahæ filia illius fortitudinem imitatur: videt jam montem, ubi immolandus est suus suavissimus Isaac; videt rogum præparatum ad victimam devorandam, Calvarium, Crucem, & carnificum brachia in JESUM sublata: tamen non cadit animo: Ingreditur in hujus Prophetiæ spiritum: in antecessum hos dolores acceptat consocians passiones suas cum illis Filii sui; hac ipsa die offert se Æterno Patri cum JESU Salvatore suo, cumque hæc esse debeat eadem victima, ita eamdem efficit oblationem. Sed hic multo magis, quam in alia qualibet circumstantia, Maria paucos habet imitatores. Nemo ferme invenitur, qui cum eadem generositate, qua Maria offerat quidquid est optimum. Si quando munera aliqua Domino offeruntur, semper quidquid carissimum est reservatur: hoc tamen est, quod a nobis potissimum postulat Dominus. Si quis est in familia puer, qui aliis ingenio, & meritis præstet, & aptior videatur ad honorem, & gloriam JESU CHRISTI sustinendam, hic aufertur Deo, ac terrenis negotiis implicatur. *Idem.*

Quid sit se sacrificare, ut fecit Maria in hac cæremonia.

Discamus hodie ex hac incomparabili Virgine, quid sit se Deo consecrare? Christianorum ævi hujus sententia est in oculis mundi ostentare insignia quædam pietatis opera; est in oculis Principum non alere omnem luxum, pompam, & fastum, quem dignitas eorum postulare videtur; est, non amare enormia illa, & odiosa crimina, quæ infamiam inurunt; est, se nequaquam tradere obscœnis libidinibus, ganeis, & compotationibus; est perditam flagitiosissimorum licentiam non sequi; est aliquando commodas, honorificasque virtutes exercere; non erubescere pietatis opera, quia nominis celebritatem comparant; est commodum sibi directorem eligere; per intervalla officiis divinis, quæ sunt præcepti, interesse; non vivere in omnimoda Sacramentorum oblivione; hoc vocatur semet Deo devovere. Sed ex Mariæ sententia est voluntatem suam sacrificare, & assumere voluntatem Dei pro norma actionum suarum; in minimis etiam occasionibus illi fidelem esse; servire Deo, sive bona fruamur existimatione, sive laboremus mala; illi offerre in sacrificium filium unigenitum, quantumvis perfectus esset tamquam Isaac, & tamquam ille totius spei fundamentum; est abrenuntiare titulis omnibus præclarissimis, sese consecrare Deo, imitari JESUM CHRISTUM, & Mariam, qui simul offerunt se, ut moriantur in Cruce, ibi enim doloris gladius matrem, & filium configere debet; & donec accedit hora hujus Sacrificii, non aliud habere objectum in mente, & per sanctam impatientiam votis suis illud prævertere; *Et quomodo coarctor. Sermo Manuscriptus.*

Quo magis Maria puritas enitebat, eo magis repugnare debebat legi purificationis.

Judicate utrum naturaliter Maria repugnare deberet, ne se subjiceret legi, quæ non erat nisi pro illis, quæ purificatione indigebant. Quid enim purificandum erat in Virgine, quæ Angelis ipsis erat purior; nunquid cor, quod nonnisi purissimis amoris Dei sui flammis fuerat incensum; nunquid spiritus ille repletus pulcherrimis luminibus Cœli? Nunquid oculi illi, qui clausi erant terrenis objectis? nunquid corpus hoc Virginale, quod nunquam expertum fuerat appetituum rebellionem? Nihil horum, Auditores, nullam enim contraxit uspiam maculam; sed quo nitidior ejus erat puritas, eo magis repugnare debebat, ne in Templum sese conferret purificanda. Hoc tamen facit, quin erubescat, quia hoc præcipit Deus; Nos vero Christiani, causabimur modicum honorem, ut ab officiis maxime necessariis nosmet dispensemus? Dei Mater ea lege non tenebatur: sed quamvis hoc gauderet privilegio, sese in aliarum ordinem cogit, ut nos doceat eximiam esse virtutem nihil appetere, quod singularitatem sapiat; & sub communium legum observantia celare meritum non commune. Videmus enim illam ad unguem præscriptum servare tempus, quin vel momento uno illum prævertat, aut differat, illam præscripta per eamdem legem offerre munera, illam nulla in re deesse, & omnia officia replere. Nos vero quibus non utimur artibus, ut eludamus obligationes magis inevitabiles? Quibus ambagibus, & explicationibus utimur ad explicandas leges, quæ per se patent, cum eisdem obtemperare detrectamus? *Auctor sermonum in omnia argumenta.*

DE BEATÆ VIRGINIS TRANSFIXIONE SEU DE DOLORIBUS MARIÆ.

M O N I T U M.

ARGUMENTUM hoc quod Feria Sexta post Dominicam Passionis pertractare consuevere, vulgo Passio, vel potius Sancta Virginis compassio appellatur; cumque hoc sit approbata devotio, & pia consuetudo in omnibus fere civitatibus instituta sermonem habere de doloribus Deiparæ juxta Crucem Filii, Mysterium hoc mihi prætermittendum non est, in quo plurima sibi comparavit merita, præclara edidit eximiarum virtutum exempla, & plurimum contulit ad generis humani salutem.

Meum esse reor monere pietatem nonnullos impulisse, ut hyperbolice loquerentur, & qui Beatam Virginem exhibere debebant tamquam fortitudinis exemplar in doloribus acerbissimis, illam repræsentasse erumpentem in suspiria, lacrymas, & questus, animi deliquium patientem, atque expirantem eo in corporis situ, qui quidem doloris excessum ostendit, sed minuit opinionem de illius constantia, & perfecta submissione divinæ voluntati. Ceterum cum Evangelium pauca in id argumentum suppeditet, & Sanctus Joannes, qui unus de illa verba facit, dicat, Mariam Matrem JESU stetisse prope Crucem una cum mulieribus aliis, quæ subsecutæ, & concomitatæ fuerant Salvatorem usque ad Calvarium, videndum est, ut quidquid ad sermonem exornandum afferatur, innitatur Sanctorum Patrum auctoritati, Ecclesiasticæ Traditioni, recto sensui, & morales considerationes, quæ inde hauriuntur, dividantur inter exempla, quæ nobis Mater suppeditat, & partem, quam cum illa nobis desumenda est in passionibus Filii.

P A R A G R A P H U S P R I M U S.

Multiplex Sermonum hujus argumenti Synopsis.

I. TRIA potissimum conferunt ad acerbum dolorem ciendum. 1. Est caussa, vel hujus doloris objectum: docet enim experientia, nos acrius dolore confici ob jacturam amici, consanguinei, hominis, quem amore complectimur, quam alieni, & incogniti, cum quo nulla nobis est ratio necessitudinis, aut affinitatis; vel magnum, ac profundum vulnus, aptius esse ad dolorem inferendum, quam aliud levius, quod extremam cutem vix attingit. Alterum est applicatio caussæ vel objecti dolorem in nobis gignentis, liquet enim, eventum aliquem funestum, qui propior adest, & quem ob oculos habemus, nos aliter afficere, quam qui vel tempore, vel loco distat, & quem nonnisi per auditum accipimus. Tertium est idem subjectum, quod recipit, & experitur dolorem, quem ciet malum inevitabile; liquet enim, alios aliis magis, minusve affici, non secus ac alia corpora aliis majori doloris sensu pollent, & vehementius irritantur. Hæc tria sunt, quæ Sanctæ Virgini gravissimam inferunt acerbitatem.

1. Objectum est Filius suus Cruci confixus, qui patitur supplicium dirissimum simul, ac turpissimum; Filium, quem magis amat, quam seipsam, & pro quo sexcentas mortes pati vellet, Filius, quem tot ob caussas amare debet tamquam Sanctissimum, suavissimum, & quem diligere tenetur non solum tamquam filium, verum etiam tamquam Deum suum, qui elegit illam, & elegit inter omnia creata sibi Matrem futuram &c.

2. Doloris hujus applicatio intima est omnibus facultatibus animæ suæ. Intellectus illius cognoscit, & intelligit omnem magnitudinem pœnarum Filii sui, auctores earum caussas, modicum fructum, quem percepturus est &c. Voluntas ejus earum fit particeps, & compassio efficit, ut illa in anima sustineat dolores eosdem, quos Filius in adorabili suo corpore sustinet. Adde his, cum illa huic præsens adsit supplicio, omnes illius sensus tristi hoc affici objecto, nec pati, ut ipsa inde mentem avellat.

II. 3. Subjectum autem, in quo dolor iste recipitur, est cor Sanctæ Virginis, mollissimum &c. cor Matris &c.

Pro textu desumi possunt hæc S. Joannis verba: *Stabat juxta Crucem JESU Mater ejus. Joann. 19.* quæ perfecte exprimunt dispositiones cordis Mariæ compatientis doloribus filii sui, & ostendere

Primum magnitudinem dolorum Mariæ, cum proportionem habeat cum magnitudine amoris, dici posse quodammodo infinitam.

Secundo fortitudinem spiritus sui, & cordis firmitudinem, quæ contra hunc torrentem dolorum obfirmabatur, illos auxisse.

Ad primum punctum amplificandum ostendere possumus 1. Magnitudinem amoris ex parte amoris naturalis, quo filium suum prosequebatur; 2. & magnitudinem amoris supernaturalis, quo illum amabat tamquam Deum suum. S. Augustinus probat omnes affectus non aliud esse, quam personatum amorem, qui principium est, & mensura doloris earum rerum, quas amittimus. Sed Maria Mater erat optimi inter omnes filios, & Mater erat unigeniti; sola Matris qualitas nobis æquam adstruere potest ideam violentiæ doloris sui, constat enim Matrem esse symbolum amoris: Sancti etiam Patres asserunt Abraham mortuum fuisse toties, quot elapsa sunt momenta inter acceptum imperium sacrificandi Filium suum, & horam sacrificii. Quamobrem iidem Patres pergunt, Deus elegit montem trium dierum itinere distantem, ut per hoc intervallum fides, & obedientia Abrahæ tentaretur. Maria Abrahæ filia cor habebat magis molle quam hic Patriarcha, & Filius ejus iis pollebat qualitatibus, quibus multo magis quam Isaac, commendabatur: Si addas, ipsum fuisse Mariæ unigenitum; Sanctam hanc Matrem cognovisse omnes illius perfectiones, & nihil tantam hanc jacturam suam reparare posse, se visibili præsidio carituram, & nullum habituram solatium ex parte Filii, quo erat privanda, qualitas ejus Matris Dei multo magis augebat dolorem ejus, quia Mariæ cor non aliud erat, quam amor, ex quo S. Hieronymus arguit, illam magis, quam ceteras morte Filii doluisse, quia amor quo illum complectebatur longe major erat: *Quia plus omnibus dilexit, propterea & plus omnibus doluit;* D. Hieronymus serm. 7 de Assumptione, qui alii Sophr. attribuunt. ex hoc principio legitima elicitur conclusio, Mariam esse merito Reginam Martyrum, non solum per eminentiam privilegiorum, quæ illam supra Sanctos omnes attollunt, quatenus Cœli Reginam, & terræ Dominam; verum etiam, quia passa est magis quam omnes illi, cum amaverit magis quam illi omnes JESUM CHRISTUM; quod si adjicimus etiam beneficia, quæ receperat a JESU CHRISTO, novam inveniemus doloris caussam. Alii Filii omnia ad vitam necessaria recipiunt a Patribus, matribusque suis; sed Maria hic recipit omnia a JESU CHRISTO; illum igitur respiciebat tamquam Creatorem suum, a quo fuerat electa, ut esset veluti excellentissimum omnium operum suorum, & creaturarum omnium primogenita. Hæc ratio, quæ augebat amorem illius erga JESUM CHRISTUM, augebat quoque dolorem, videntis illum patientem: *Cogita ut Creatorem.* Respiciebat JESUM CHRISTUM tamquam Redemptorem suum, qui cum illam ab omni originalis peccati labe præservasset, & ab omni actuali peccato, illam a ceteris hominibus distinxerat præclaro hoc privilegio; considerabat illum tamquam Auctorem omnium virtutum, quæ illam effecerat tamquam subjectum benedictionum omnium populorum, & hæc cogitatio illam gravissimo dolore conficiebat: *Cogita ut Redemptorem, & per omnia dole.* Tract. de Pass.

Ad alterum vero Punctum exornandum, ostendere possumus firmitatem, & constantiam Mariæ illius dolorem auxisse. 1. Quia voluit esse prope Crucem. 2. Quia erat prope Crucem, ut consolaretur Filium suum, quamvis hoc facere non posset; quia stetit; & hic corporis situs ejus dolorem augebat, neque enim existimandum est, Mariæ dolorem similem fuisse dolori aliarum mulierum, sibi capillos, ac vestes evellentium, replentium aerem clamoribus, & ejulatibus. *Non jejulantem cernimus, non ungue evellentem comas.* Officium compass. Mariæ. Ita constantia fecit, ut sequeretur Filium suum sibi bajulantem Crucem; omni etiam adstitit apparatui; vidit Crucifixionem, audit carnificum improperia testis eorum crudelitatis; habuitque cor eadem lancea,

iisdemque clavis confixum: *Clavis iisdem figitur, CHRISTUS Cruci, CHRISTO Parens*. Liquet quantum augere valeat dolorem objecti præsentia. Quo vulnere fauciata fuit, cum audiit Filium conquerentem se a Patre suo derelictum? *Deus Deus meus, ut quid dereliquisti me*. Constantia, qua voluit omnibus ejus cruciatibus interesse, auxit dolorem ejus, tunc vero præsertim cum negatum sibi vidit ullum filio solatium afferre; audiit illum aquam petentem, qua sitim levaret suam, & hanc se illi afferre non posse: vidit illum animam efflantem, quin cum illo mori posset, & erupit in hæc verba, quæ rupes ipsas, ac lapides valent conterere: *Fili mi! quis dabit, ut moriar pro te? En moritur filius, cur tecum non moritur misera Mater?* Adde, hominem mœrentem in lacrymis, & suspiriis solatium quoddam nancisci; e contra vero dolorem augeri, ubi in corde, non secus ac Mariæ accidit, dolor includitur, & coarctatur. Terra tota turbatur, Cælum, terra, rupes, omnia consternuntur, Maria una stat sibi constans, & fortis in doloribus suis. *Auctor sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta*.

D. Bernard. de planctu Virginis.

III. Mariæ adstanti in Passione Filii sui hæc appingi possent S. Pauli verba illi perfecte congruentia: *CHRISTO confixus sum Cruci*: quæ compassionis officium applicuit Mariæ. *Clavis iisdem figitur, CHRISTUS Cruci, CHRISTO Parens*. Itaque ostendi potest

Primo interiores Mariæ dolores, hi duos habebant fontes, 1. Justitiam rigorosam Æterni Patris, qui derelinquebat filium suum inimicorum hominum crudelitati, utentis eorum ministerio ad expetendas pœnas scelerum ab hominibus patratorum contra divinam Majestatem. 2. Odium inexplebile carnificum, qui furentium instar luporum in agnum irritati sævissimis illum cruciatibus divexabant. Maria intus duobus hisce objectis perculsa easdem interiores pœnas, quas Filius suus, perferebat.

Secundo exteriores Mariæ cruciatus; primo enim patiebatur cum filio suo dolores acutissimos in corpore suo; cognoscens mollitiem corporis Filii sui, noverat ad quem usque gradum ipse perferret: cognitio hæc producebat dolorem, qui ab anima ad corpus pertransibat, quemadmodum Filius ejus in horto olivarum agonem sustinuit sola visione suppliciorum, quæ erat passurus. 2. Passa est universales dolores in toto corpore; omnes illius sensus conflictati fuerunt, non secus ac sensus JESU CHRISTI, oculi quidem spectaculo passionis ejus; aures blasphemiis, & injuriis, quæ contra Filium evomebantur; manus quibus non licebat aliquid afferre solatii: ita ut dici possit Mariam vere affixam fuisse Cruci JESU CHRISTI. *Sermo Manuscriptus*.

IV. Ostendi potest gravissima Mariæ conflictatio in Sanctæ Virginis Martyrio prope Crucem sequentibus considerationibus

1. Filium hunc quem patientem intuetur, amat plusquam amantissimæ matres diligunt suos. Nemo unus ignorat quantus sit dolor videre patientem eum, quem unice diligimus, eo usque ut amoris magnitudo, qua prosequitur personam dilectam, sit modus doloris, quo afficimur illam conflictatam intueri. Ex quo hauriri potest æqua hæc illatio, Mariam, quæ amabat plus filium suum, quam seipsam, magis passam fuisse, quam si omnia crudelitatis instrumenta, quæ lancinarunt adorabile corpus Filii, Deique sui, fuissent corpori ejus applicita.

2. Nemo illa melius cognoscebat meritum, sanctitatem, supremam excellentiam personæ, quæ tanta indignitate afficiebatur; unde sequitur, quo majori dignitate, meritoque refulget, & quo plures perfectiones, & eximias habet qualitates, & quo meliori sustinet caussa, eo majorem mereri suarum pœnarum misericordiam; quid nobis sentiendum est de illo dolore, quo Maria affecta fuit erga filium suum, & Deum, qui ab hominibus talia patiebatur, & tam dira subibat tormenta, ut illos ab æternis eriperet pœnis, quas justissime fuerant promeriti?

3. Ingreditur, ut ita dicam, in Filii sui Dei simul, & hominis plagas, easque melius scrutatur, quam ceteri; melius enim novit mollem & delicatam corporis illius constitutionem, quæ efficiebat, ut eorum dolores magis essent sensibiles. Quapropter secum animo reputare contumelias, quibus apud Caipham fuerat coinquinatus, & flagella, quæ in Atrio Pilati pertulerat, cruentam spinarum coronam, quam milites imposuerunt capiti illius, clavos, qui manus, & pedes ejus terebraverant, & extensionem omnium membrorum ejus in Cruce, satis exprimi non potest quanta ejus fuerit miseratio propter tot crudelitates, ideoque Martyrium quod illa sustinuit. Quamobrem S. Bernardus testatus est, illam sensisse in corde suo plagas, quas in corpore Filii sui suppliciorum instrumenta efficiebant.

V. *Stabat juxta Crucem Mater ejus*. Mater est compatiens doloribus Filii, quem unice diligit. Mater est prope Filium suum, qui patitur, & moritur ob oculos illius, & cui nullum afferre solatium potest. Mater est firma, & inconcussa in excessu doloris sui; Sensus, qui ex tribus hisce principiis adoriri possunt, nobis locum præbent credendi extremam esse compassionem ejus, ejusque Martyrium incomprehensibile, Tria hæc assequi admittimur.

1. Qualitas personæ mœrentis est Maria Virgo, & Mater Salvatoris, qui vult ipsam participem fieri Crucis, & passionum suarum.

2. Objectum doloris, qui illam affligit; Filius est Deus simul, & homo, quem videt morientem ob oculos suos morti infami simul, & crudeli, & cujus supplicio præsens est.

3. Firmitas amoris sui in afflictione sua; præsefert enim fortitudinem, & admirabilem constantiam, quamvis dolor summus millies illi mortem inferre posset, nisi Cælesti fuisset auxilio suffulta.

Non solum dilectus Discipulus S. Joannes ille fuit, quem Salvator morti proximus in filium tradidit Sanctæ Genitrici suæ, sed in dilecti hujus discipuli persona tradidit omnes Christianos Matri tamquam Filios, quos quodammodo pepererit ad pedes Crucis. Ibi VI.
facta est omnium hominum Mater, conformis interiorem passionem suam cum exteriore Filii sui Passione; itaque considerare possumus

1. Quid Maria passa fuit in Calvario Mater nostra futura.

2. Quid ipsi pati debeamus futuri vere illius filii; quæ est hujus sermonis partitio.

Sine ulla divisione considerare possumus Martyrium B. Virginis 1. in caussis, & principiis; 2. in aliquibus circumstantiis, quæ graviores videntur; & pro fructu, & conclusione videbimus quomodo ad Sanctæ Virginis imitationem Calvarium ascendere debeamus. Ostendere etiam licet

Primum Mariam vere Martyrem fuisse; quo nomine S. Bernardus illam vocat: *Martyrium Virginis commendatur*. 1. Martyr fuit toto vitæ suæ tempore, quia hora Martyrii sui semper adstitit illi, tamquam hora mortis JESU CHRISTI semper depicta fuit in Spiritu Salvatoris: ita vidit semper apparatum earum rerum omnium, quæ illa cum filio suo erat passura. 2. Omnia instaurabant illi dolorem extremi Martyrii sui: quia Circumcisio erat præludium duplicis Martyrii Matris videlicet, & Filii: Purificatio fuit apertior pignoris obligatio, & ejus, quod aliquando passurus erat Filius, qui futurus erat scopus, in quem multi contradicerent, & Matris, quam doloris gladius erat transverberaturus: diversa opprobria, quibus JESUS CHRISTUS a Judæis afficiebatur, & varii sermones, quos habebat Salvator de Passione sua, quibus intererat Maria, & quæ conferebat in corde suo, semper illi præsens efficiebant novissimum Martyrium, ideoque ipsa est *Regina Martyrum*, quia semper est passa.

Secundo. Mariam vere fuisse Martyrem, & Reginam Martyrum. 1. Quia dignitas ejus Virginis, & Matris Dei tribuunt passionibus ejus pretium, quod illam supra Martyres omnes attollit. 2. Quia passa est dolores acerbiores; quia Mater erat, & Mater Unigeniti, & Mater Filii, qui erat Deus, & homo simul, & quia generosius, & constantius passa est, quam Martyres omnes; ideoque jure Martyrum Reginam vocari. *Regina Martyrum. Ex Manuscripto sermone*.

PARAGRAPHUS ALTER.

Fontes, unde hauriri copia potest ad proposita sermonum argumenta pertractanda, & Auctores, qui agunt de hac re.

Sancti Patres, aliique Doctores.

Sanctus Ambrosius *lib. de instit. Virg. cap. 7.* repræsentat Sanctam Virginem ad pedes Crucis, & præsentem tristi spectaculo mortis Filii sui.

Sanctus Bernardus, vel qui prolixum edidit sermonem *de lamentatione Beatæ Virginis*, qui inter hujus Patris opera invenitur.

Arnoldus Carnotensis *in oratione de laudibus Beatæ Virginis*.

Sanctus Laurentius Justiniani *lib. de triumphali agone cap. 21.* refert sensus, quos JESUS CHRISTUS fovebat erga Matrem adstantem supplicio suo, & sensus reciprocos, quos Sancta Virgo fovebat pro Filio suo in Cruce patiente.

Sanctus Thomas præter ea, quæ habet in summa, sermonem habet de Verbis ex Evangelio Sancti Lucæ: *Et tuam ipsius animam pertransibit gladius*, ubi ostendit magnitudinem passionum Matris Dei.

Sanctus Bonaventura *in stimulo divini amoris cap. de planctu Virginis*, plures habet hujus argumenti sensus.

Richardus de Sancto Victore *cap. 26. in cant.* comparat Martyrium Sanctæ Virginis cum tormentis, quæ Martyres passi sunt.

Sanctus Bernardinus Senensis Tom. 2. operum suorum sermone 6. fusius verba facit.

Sanctus Anselmus *dialogo de Passione*, sed plures eruditi credunt, Magnum hunc virum non esse auctorem libri hujus.

Amedæus Episcopus Lausanensis, *de Martyrio Virginis*.

Cardin.

Aſcetici aliique.

Cardin. Bellarminus in Opuſculo de ſeptem verbis JESU CHRISTI in Cruce in verbum tertium, ubi oſtendit, Magnitudinem paſſionum Sanctæ Virginis deſumendam eſſe ex amoris ſui Magnitudine.

Pater a Ponte part. 4. Meditationum.

Granatenſis in meditationibus de vita Domini noſtri, meditatione in ſeptem verba de Cruce prolata. §. 1. Ubi patheticum habet hujus argumenti ſermonem.

Liber cui titulus. Paſſiones Domini Noſtri. *Paſſione 47.*

Pater Novet in Tomo 2. Meditationum: med. 86. quæ eſt de Beata Virgine prope Crucem.

Pater Haineuve part. 2. medit. pro feria tertia Majoris hebdomadæ.

Liber inſcriptus *Virginum ſolitudo* medit. 3. pro die 6.

Theologi, & Doctores.

S. Birgittæ l. 1. revel. c. 1. fuſius verba facit de doloribus S. Virginis, de ſenſibus, quos tunc habuit &c.

Suarez Tomo 2. Myſteriorum *quæſt. 52. art. 3.*

Caniſius lib. 4. *de Deipara.*

Salmeron *in tract. de Paſſione.*

Elictoveus *in fine ſermonum.*

Bernardinus de buſtis, ſerm. 1. de Compaſſione.

Reina in Quadrageſima; ſermo 36. longus, & pulcherrimus eſt hujus argumenti.

Concionatores.

Oſorius Tomo 5. qui *Sylva* inſcribitur *conc. 3. de ſeptem verbis Domini.*

Pater Texier duos habet ſermones hujus argumenti, alterum in Quadrageſima pro Feria 5. Majoris Hebdomadæ, alterum in Tomo Myſteriorum Beatæ Virginis,

Auctor ſermonum in omnia argumenta &c. in 2. Myſteriorum Tomo.

In ſpecimine ſermonum pro Quadrageſima Tom. 3. pro Sabbato Majoris Hebdomadæ.

Labatha! titulo *Maria.*

Qui miſcellanea ediderunt.

Diſcurſus prædicabiles ſuper Litanias Lauretanas, diſcurſu 384. *Tomo 2.*

Nomenclator Marianus Patris Miquet. lib. 4. cap. 1.

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, figuræ, & Scripturarum applicationes hujus argumenti.

Vide, Domine, quoniam tribulor, ſubverſum eſt cor meum in memetipſa, quoniam amaritudine plena ſum. Thren. 1.

Audierunt quia ingemiſco ego, & non eſt qui conſoletur me. Ibidem.

Magna eſt velut mare contritio tua. Thren. 2.

Attendite, & videte, ſi eſt dolor, ſicut dolor meus. Thren. 1.

Cui comparabo te, Virgo filia Sion? Cui aſſimilabo te? Thren. 2.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die, ac nocte? Jerem. 9.

Luctum unigeniti fac tibi, planctum amarum. Jerem. 6.

Ne vocetis me Noemi, id eſt pulcram, ſed vocate me Mara, id eſt amaram: quia amaritudine valde replevit me Omnipotens. Ruth 1.

Fili mi, quis mihi tribuat, ut ego moriar pro te! 2. Reg. cap. 18.

Ibi dolores, ut parturientis. Pſalm. 47.

Tuam ipſius animam pertranſibit gladius. Luc. 2.

Stabat autem juxta Crucem JESU Mater ejus. Joann. 19.

Exempla, Figuræ Veteris Teſtamenti hujus argumenti.

Mariæ conſtantior fuit videns mori Filium ſuum, quam David audiens mortem Abſalonis.

UBI annuntiata fuit David mors Abſalonis filii ſui, paternus dolor ſpiritus ſui fortitudinem vicit. Regia domus clamoribus ejus perſonuit; & plorans hujus obitum ſibi oblitus eſt, tot lacrymas magni Regis qualitatem dedecere. Abſalom, fili mi, ubi es, Abſalom! Heu cur non vivis, aut cur tecum non obii? Quæ in Patre benevolentia! Sed quæ infirmitas in Rege, & Rege de Gigantibus, & de Philiſtæum victore? Maria videt Filium ſuum morientem, ſed nihil auditur ex illa. Natura univerſa turbatur, Sacer Textus ait, ad adſpectum JESU morientis, ſcinditur Templi velum, terra tremit, & ab ipſo uſque centro contremiſcit: Sol ecclipſi laborat, mortuorum monumenta panduntur, & inter hunc ſtrepitum, Sanctæ hujus Matris conſtantia non labefactatur; ſuperior eſt doloris magnitudini; ſtat dum hoc cruentum ſævit ſpectaculum, extrema colligit ſuſpiria, audit illum emittentem validum clamorem, quo anima a corpore ſejuncta fuit, quin conqueratur, & aliquid committat indignum invicta virtute Deiparæ.

Maria nihil imprecata eſt contra Calvarium, neque contra auctores Mortis Filii ſui.

In Scripturis legimus mala, quæ Regius Propheta imprecatus eſt, ubi audiit Saul, & Jonathæ mortem: Montes Gelboe, nec pluvia, nec ros in æternum decidat ſuper vos, quoniam effuſus eſt ſuper vos Sanguis Fortium Iſrael. Mariæ ſenſus longe ab his fuere diſſimiles. Illa non maledixit Calvarium, qui irrigatus fuit Sanguine Filii ſui; non cupivit, ignem de Cælo dilabi ad mortem ejus ulciſcendam in ejuſdem auctores; immo e contra fovens ſenſus Æterni Patris, & imitans caritatem immenſam Salvatoris, qui pro toto Mundo moriebatur, offert mortem ejus pro illis, pro quibus Filius ſuus rogavit; miſeris eorum cæcitatem condolita eſt, videre cupiit cor eorum factum molle ad intuitum rupium, quæ contritæ ſunt; obtulit dolores ſuos, & ſeipſam Morti.

ut fecit David audita morte Saul, & Jonathæ.

Figura quædam, quæ in Calvario accidentia inter JESUM & Mariam.

Libenter dicerem hic videri veritatem ejus rei, quæ in figura repræſentabatur in lege antiqua ubi præceperat Deus, ut prope tabernaculum ſuum duo ſtatuerentur aræ ſibi invicem appoſitæ, in quarum altera perſonabat ſtrepitus cultrorum, aliorumque id genus inſtrumentorum, quibus victimæ jugulabantur; in altera vero videbatur ignis, & flammæ, ut ibi thus adoleretur. Ecce fidelis imago rerum earum, quæ fiunt in Calvario. Ibi video duo hæc altaria ſibi invicem e regione poſita, alterum quidem eſt Crux Salvatoris, ubi hæc innocens victima immolatur; ibi inſtrumentorum auditur fragor, ferrum ibi adhibetur in clavis, & lancea; ſuper alio altari, quod eſt cor Matris hujus dolentis, & afflictæ, adeſt Ignis, adſunt flammæ caritatis, quæ ſecundum faciunt Sacrificium. Quibus addo, ſicuti ſtrepitus qui fiebat in primo ex duobus altaribus exaudiebatur in altero propter loci propinquitatem; ſimiliter in corde hujus Matris efformari terribilem vocis imaginem reſpondentem omnibus, ſingulisque ictibus, qui exonerantur in Filium, omnium contumeliarum, quæ in ipſum ingeruntur, omnium calumniarum, quibus proſcinditur, ita ut omni indigeat conſtantia, ut ſit teſtis eorum omnium, quæ fiunt; quia nihil videt, quod illam non angat, & adſpectus tot funeſtorum objectorum tantam efficit impreſſionem in illa, ut niſi prorſus divina virtute fulciretur, millies in deliquium incidiſſet, vel præ dolore mortua cecidiſſet.

Deus voluntatem habuit rare Matris Filii ſui, ...

Pater Æternus voluit, Mariam Salvatoris Matrem ſe cum Filio ſuo conjungere ad magnum hoc Sacrificium offerendum in Mundi ſalutem ceſſurum, præcepit enim illi, ut olim Abrahæ, ut Unigenitum hunc ſibi cariſſimum tolleret, eumque ipſa immolaret, quoniam illi toto Cælo magis amatus JESUM, quam Iſaac ab Abraham diligeretur, majori pretio hoc ſtatuitum erat Sacrificium. Æternus Pater non eam habuit Mariæ rationem, quam Abrahæ; non acquievit illius voluntati, voluit, ut exequeretur, & conſummaret Sacrificium illud, quod inceperat ex eo momento, quo Simeon nuntiavit illi Filium ſuum eſſe moriturum. Hoc illi promeritum fuit nomen Corredemptricis hominum per eam felicitatem, quam habuit contribuendi per aſſenſum ſuum Sacrificio, quod Filius peregit, ut fieret Redemptor. Ita JESUS nobis vitam procurans morte ſua, factus eſt Pater Noſter, & Maria illi conſentiens facta eſt Mater noſtra. Ita Filius ſuus tunc dedit illam in Matrem Prædeſtinatis omnibus, eodem tempore, quo dedit illam in Matrem S. Joannis.

Maria prope Crucem vidit Filium ſuum patientem, quin illum aliquo poſſet recreare ſolatio. Dolorem hunc Agar Mater Iſmaelis ſuſtinere non valuit in deſerto non habens unde filium alere poſſet. Depoſuit illum ad radices arboris, eumque tenere poſtremum deoſculata deceſſit mœrore confecta, oculos in Cælum ſuſtollens, fundenſque lacrymas exclamavit. *Non videbo morientem puerum.* Maria fortior fuit, atque conſtantior, ſed illi caro ſtetit pretio hæc conſtantia. Quonam dolore Mater lacerata fuit videns filium in omnibus corporis ſui artubus vulneratum, cum minime poſſet plagas illius vittis obligare; videns pedes, & manus Cruci confixos, cum clavis, quibus affixi erant, non poſſet revellere! caput inclinatum, & illud non poſſet ſuſtinere, oculos ſuffuſos Sanguine, & eos non poſſet abſtergere! Sitiat os olim ...s, & exhauſtus cruore ex venis ſuis defluente, emittit triſtem vocem illam *ſitio*, eique ex ibetur fel, & acetum, neque afflictæ huic Matri licet aquæ guttam effundere ſuper linguam hujus Filii morientis. O crudele ſpectaculum! Filius inter dolores videt Matrem ſtantem prope pedes ſuos, & videtur, auxilium petit, illa hoc dare vult; ſed ipſi negatur.

Conſtantior fuit videns Filium ſuum morientem, quam Agar Mater Iſmaelis.

Legimus in capite 21. ſecundi Regum libri admirabile materni amoris exemplum in Reſpha Matre duorum filiorum, quos Gibeonitæ crucifixerant in odium Saul patris eorum. Afflictæ huic parenti non ſatis fuit omnes conatus exerere, ut illos a morte liberaret, ſed poſtquam illos vidit efflantes animam plures dies permanſit apud cruces eorum, ut illos tueretur, & ne Cæli volucres vorarent illos, certa conſilii, ſe illic ad mortem uſque ſuam permanſuram, niſi vi divelleretur. Ita affecta erat Maria ad pedes Crucis Filii ſui, & credendi locus eſt, illam præ amoris ſui violentia perſeveraturam in eo ſtatu fuiſſe, niſi depoſitus fuiſſet JESUS de Cruce, ut inferretur in monumentum.

Exemplum Reſphæ, de qua ... Scripturis eſt ſermo, oſtendit quid S. Virgo.

App...

Applicatio quarundam Scripturæ locorum huic Argumento.

Maria sustinet in proportione amoris sui erga Filium suum Deum, & hominem.

O *Vos omnes, qui transitis per viam attendite, & videte, si est dolor, sicut dolor meus. Lam. Jerem. c. 1.* Ecclesia æque applicat hæc verba JESU CHRISTO in Cruce immolato, & Mariæ stanti, ac patienti apud Crucem eosdem dolores, quos Filius. Æquissima datur proporio amorem inter, atque dolorem; sine dolore amittitur, Sanctus Augustinus inquit, quod sine amore possidebatur; sed quo magis amatur, eo major est dolor. At quisnam assequi potest, quo evaserit amor JESU CHRISTI in Mariam? dicendum videtur, ipsam JESUM CHRISTUM amavisse, quantum erat amabilis, quantum ipsa amabatur, & cordis illius captum amore hoc fuisse occupatum; nullum amorem unquam extitisse similem amori Mariæ; neque dolorem ullum dolorem illius exæquasse. Dolor ejus ita profundus, & immensus erat, ut mare: *Velut mare contritio tua*. JESUS CHRISTUS suffixus Cruci per infinitam caritatem suam, magis quam per manus Judæorum, atque Gentilium, & Maria triste hoc Miraculum contemplans, dicere possunt, suum par esse Mysterium: *Attendite, & videte, si est dolor sicut dolor meus.*

Maria compatitur doloribus J. C. sicuti omnia membra capiti compatiuntur.

Hoc sentite in vobis quod & in CHRISTO JESU. Ad Philipp. 2. S. Paulus vult membra sequi affectiones Capitum suorum, ut in omnibus fiant Homini Divino similia. Per œconomiam corporis naturalis videmus partes omnes alias cum aliis pati, & multo magis cum capite: *Compatiantur cetera membra.* Apostolus ergo nihil nimis petit in ordine gratiæ; quoniam ad naturalem ordinem se coarctat; sed ubinam Fideles inveniemus, qui hoc munus repleant, & qui JESUM CHRISTUM intuiti clavis, spinisque perforatum, flagellis percussum, Crucis suæ pondere obrutum, gemant cum illo, & sentiant corda sua iisdem spinis laniata, & dolore tamquam clavis percussa? Maria sola fidelis est, & illi compatitur. Mater est, hic unus titulus satis est ad ostendendam doloris ejus Magnitudinem: Optima est matrum omnium; igitur vero patet Martyrio, ubi videt Filium morientem. Hic Optimus est filiorum omnium, qui patitur, quod illius auget supplicium. Ingrati enecant illum; ipsa vidit illos beneficiis Filii sui cumulatos, morbis curatos; ille claudicantibus gressum, paralyticis motum, vitam mortuis restituit, & illi huic, ut tot miraculis, quæ pro illorum salute operatus est, rependant gratiam, illi præparant Crucem, objecta hæc, quæ mentem illius percellunt, efficiunt, ut in corde suo eosdem experiatur dolores, quos JESUS CHRISTUS in corpore sustinet. *Hoc sentite in vobis, quod & in CHRISTO JESU.*

Maria patitur tum J. C. & quantum J. C.

Cui comparabo te Virgo Filia Sion, cui assimilabo te? Thren. 2. Si quæratur quantus sit Mariæ dolor, cum videt Filium suum in Cruce patientem, respondendum est, tantum esse, quantus est Filii Dolor, qui quidem fuit maximus, quia corpus habebat optime factum, mollissimum, organis perfectissimis extructum, quia dolor erat universalis, & a vertice capitis ad plantam pedis, corpus ejus vulneribus saucium erat: *A planta pedis usque ad verticem non erat in eo sanitas.* Hæc est mensura dolorum, quos Maria passa est in corde suo. Filius ejus vulneratus est propter iniquitates nostras, propter nos vulneribus affectus est; & Maria vulnerum omnium sensit repercussionem. JESUS CHRISTUS victima immolata per justitiam Omnipotentis quæ fecit, ut ille solveret pretium pro redemptione generis humani, tradita furori Judæorum, atque gentilium irrigat aram Crucis Sanguine, quem affluenter effundit, usque ad novissimam guttam, & Maria præsens huic Sacrificio immolat cor suum per idem Sacrificium. Amor suus Sacerdos est; & ipsa est Victima: *Dum spargit aram Sanguine JESUS salutis hostia, præsens doloris æmulam Maria pectus immolat.* Hæc non sunt duo Sacrificia, nec Victimæ duæ: illas conjungit amor, ut unam faceret ex JESU, & Maria. Dolor est idem; quia vulnera sunt eadem. JESUS, & Maria iisdem spinis coronantur, iisdem clavis perforantur: *Caput cruentum Filii Matris coronat verticem, clavis iisdem figitur CHRISTUS Cruci, CHRISTO Parens.* Maris profunditas levis est adumbratio ad exprimendam profunditatem dolorum Filii, & Matris.

Hymn. offic. compassionis Mariæ.

Ibidem.

Mariæ ad pedes Crucis constantia.

Stabat juxta crucem ejus. Possumus ne satis admirari generosæ hujus Matris circumstantiam, quæ sustinens pondus gravissimum dolorum omnium, stat nihilominus contra torrentem horum dolorum, quo videbatur abripienda. Populi turba illam prohibet ne propius sequatur Filium bajulantem Crucem suam; hanc superat, ad illum accedit, simulque veluti Sacerdos sacrificat hunc filium Æterno Patri: Abraham nullum prætulit dolorem, aut animi conflictationem, cum Isaac dixit illi: Pater mi, ecce gladius, ecce ignis, ecce ligna ad victimam comburendam; ubi hæc igitur est? cui Patriarcha statim constanter respondit: *Deus sibi providebit, fili mi, hostiam Sacrificii.* Maria generosior quam Abraham, non patitur se infirmitate suæ miserationis superari, sed constans in anima sua verum Isaac realiter offert. Maria duplici torquetur adspectu; hinc profunda illam urget tristitia, quia suis oculis videt ignominias, quibus filius obruitur, audit opprobria, quibus opprimitur, testis est crudelitatis carnificum; inde vero spiritu ad Deum Patrem attollitur, ut illi Filium suum offerat, eique dicit: Ecce, Domine, filium quem dedisti mihi. Hoc est depositum, quod credidisti mihi, ut illud tibi offerrem; hodie tibi illud sacrificare volo; assentior, ipsum immolari Justitiæ tuæ pro humani generis redemptione.

Præclara comparatio Dolorum Mariæ.

Fons parvus crevit in fluvium magnum. Esther 10. Cogitare non possum, Sanctissima Virgo miserum statum, ad quem te redactam intueor, quin mihi statim occurrant verba, quæ Scriptura Sancta protulit de Regina Esther: *Fons parvus crevit in magnum fluvium.* Tu fuisti fons parvus lacrymarum in Nativitate filii tui: vidisti illum frigore contremiscentem in stabulo, *Fons parvus*: Lacrymas effudisti proculdubio, cum vidisti Sanguinem ejus sub Circumcisorus gladio manantem: fons parvus. Lacrymas fudisti triduo, cum se in Templum recepit; sed hodie parvus hic fons mutatus est in fluvium magnum, *& in aquas plurimas redundavit.* Ex profecto jure hanc Dei Matrem ad pedes Crucis stantem Ecclesia Martyrum Reginam appellat; nam plagas easdem quas filius recepit in Corpore, Mater quoque in corde recepit per compassionem, vel potius quia Martyres alii tormenta passi sunt a carnificibus per ignes, rotas, equuleos; sed in Maria Filius quodammodo suus fuit sui instrumentum supplicii, & caussa dolorum illius; cumque Pater Æternus aptasset Filio corpus ad perferendum, ut pœnarum sensu magis excruciaretur. *Corpus autem aptasti mihi*, Paulus Apostolus inquit; similiter Matri dederat cordis sensum tenerrimum, aptissimumque ad sentiendas pœnas, quas Filius perpetiebatur. Ita sicuti JESUS CHRISTUS est primus Martyrum, quia plus quam ceteri homines doluit; Maria est Regina Martyrum, quia dolores ejus post illos JESU CHRISTI majores extiterunt, quam aliorum Martyrum. *Auctor Sermonum in omnia Ethica Christiana argumenta.*

Anselm. lib. de excel. Virg. c. 5.

Ad Hebr. 10.

Maria a J. C. recepit plurimum; ideoque magna est caussa doloris ejus.

Memento Creatoris tui, antequam veniat tempus afflictionis. Eccles. 12. Sanctus Bernardus ad ciendum in frigidis, & languentibus miserationem in morte, atque doloribus hominis Dei, credit peculiariter illis ob oculos proponendam esse Magnitudinem, & multitudinem beneficiorum suorum, quippe nil validius est ad excitandum cor ad grati animi sensum, & mox ad plorandam benefactoris jacturam, quam illi gravissimas obligationes in memoriam revocare: *Cogita, ut Creatorem*, ait, *cogita, ut Conservatorem, cogita ut Redemptorem, & per omnia dole.* Sed o Sancta Virgo, quantumvis parum considerentur privilegia, quæ possedisti, & recepisti a Filio tuo, qui simul erat Deus tuus: dicendum est, *per omnia dole*; luge, lacrymas effunde, dolori tuo habenas laxa, & permitte cordi tuo facultatem erumpendi, & nobiles sensus tuos significandi. Si enim generatim Creator est, singillatim Creator est, tuus, quandoquidem nonnisi propter illum facta es; præposuit te omnibus operibus suis, vehit illam, quam ab æterno elegerat sibi Matrem futuram. Sed Creator vitam, quam tibi dederat amittit: *Cogita, ut Creatorem, & per omnia dole.* Vere Salvator est, & omnium hominum Redemptor; quia eorum tollit peccata per Sanguinem, quem eum vides effundere; sed tibi cogitas ipsum applicare tibi fructum pretiosi hujus Sanguinis peculiari modo, & vetuit, ne laberéris in crimen per redemptionem millies gloriosiorem; eximium hoc beneficium ingeminans amorem tuum, simul etiam duplo majorem facit dolorem tuum: *Cogita, ut Redemptorem, & per omnia dole.* Ubi cogitamus hunc Auctorem esse bonorum omnium gratiæ, & gloriæ, & homines illi æternum debitores fore, omnia corda præ dolore liquescere debent; Tu autem, Sancta Virgo, qui plus omnibus recipisti, illum plorare debes præ ceteris. *Cogita ut Factorem, & per omnia dole. Idem.*

Evangelicum axioma: qui amat Filium magis quam Deum, non est Deo dignus.

Qui amat Filium, aut filiam plusquam me, non est me dignus. Matth. 10. S. Virgo satis ostendit, axioma hoc funditus insculptum fuisse in corde suo. Dolor ejus indicium erat magni amoris illius, quo prosequebatur Filium suum in Cruce morientem, & ejus constantia effectus erat omnimodæ submissionis voluntati Domini; acerrime sentiebat pœnas, quibus torqueri videbat Carissimum Filium, cujus Sanctitatem exploratam habebat, omnesque perfectissimas qualitates; sed quamvis ipsum inde potuisset eripere, non eripuisset; quoniam ipsi persuasum erat, illum non pati; nisi quod decreverat. Amor erat caussa, & mensura amoris sui. Cruenta Mors Filii

adeo

adeo amabilis; & ardenter adeo dilecti, talem Matrem, neque dubitandum est, affligebat. Verum sciebat quoque, amorem, quo parentes prosequi tenentur filios suos, subordinatum esse debere illi, quem habere debent Deo; ita ut cum agitur de gloria Dei, vel de illius voluntate perficienda, amor Patris, vel Matris cedere debeat amori Creatoris. Deus olim tentavit Abraham hac in re, & in occasione hac periculum facit Sanctæ Virginis; quandoquidem hæc adeo libenter offert illi Unigenitum Filium, quem semet cariorem habebat.

Personæ quæ propius accedunt ad Crucem Salvatoris, sunt Deo cariores.

Stabant juxta Crucem JESU Mater ejus, & soror Matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalena. Joann. 19. Animadverti potest, personas, quæ Dei Filium magis diligebant, eas esse, quæ propius ad Crucem accedunt. Ita indicium certius amoris erga illum, est eumdem sequi in Calvarium, compatiendo doloribus ejus, & illos in semet sentiendo; qui enim propius adhæret Cruci, majorem testatur amorem illi, qui eidem confixus est, quemadmodum fecerunt illæ, quæ ab Evangelista memorantur; Pauci hanc veritatem intelligunt, quia de illa non judicant nisi secundum humanas rationes; unde fit, ut Crucem, quam extrinsecus venerantur, ut plurimum perhorrescant; sed fides efficere debet, ut illam intueamur tamquam nostræ felicitatis objectum, non secus adorationum nostrarum; ex quo Salvator noster ex illa pependit; & nobis esse debet persuasum, Crucem locum esse, ubi Salvator invenitur: & hunc hominem-Deum nobis nunquam esse propiorem, quam cum proximi sumus Cruci, videlicet quo magis sumus passionum ejus participes. In Cruce Dei Filius invenitur; ibi quærendus est exemplo S. Virginis, piarumque Mulierum, quæ illum in Calvarium subsecutæ sunt.

Maria magis, quam alii Sancti Crucis particeps fuit, & Calicis passionis Filii sui. Ad Hebr. 10. 1. Petri 4.

Sumptum sanguinem respersit in populum. Exod. 24. Exodo legimus Moysem adspersisse populum Sanguine victimarum, sed hanc eumdem Sanguinem magna in copia super aram effudisse: *reliquum Sanguinis fudit super altare.* Ita omnes Prædestinati Salvatoris cruore irrigantur *in adspersionem Sanguinis Christi,* Sanctus Paulus inquit. Omnes in partem accedunt passionum JESU CHRISTI in Cruce: *Communicantes CHRISTI passionibus.* Sed hic Sanguis qui guttatim incidit super electos; hic Calix passionis, qui inter omnes divisus est, hic Sanguis uberrim effusus est in cor compatiens Mariæ, quod altare dignum est, super quo hæc victima offertur; totusque Calix cedit in partem illius.

Caritas, qua erat Mariæ vulneratum fuit, fecit, ut Maria in tota persona pateretur.

Caritate vulneratum. Cant. 6. Sanctus Bernardus explicans hæc verba Canticorum ad examen revocat vulneris Magnitudinem, quam Caritas in Mariæ corde produxit. *Magnum in ea vulnus amoris a corpore.* Significatur omnia in Sancta hac Virgine amavisse: omnes corporis sui, animæque facultates amori suo deservisse, intellectum, voluntatem, imaginationem, sensus. Hæc illa proprie est, quæ diligebat Filium suum ex tota mente, tota anima, omnibusque viribus suis; ita videns Filium suum, & Deum pati in omnibus animæ suæ facultatibus, omnibusque sensibus, dici potest vulneratam in tota persona sua fuisse, & sicuti Caritas ejus majorem habebat ardorem, ac latitudinem, dolor quem percipiebat ex passionibus dilectissimi Filii, universe super omnem illius personam extendebatur . . . . . Cui igitur interiori Martyrio non fuit exposita, cum ad adspectum Filii sui tot vulneribus saucii, & tanto Sanguine manantis; hæc Caritas æque fortis, ac mors ipsa, efficiens ut ad vivum in corde omnem sentiret crudelitatem, quam barbaræ, impiæque manus exercebant in Sacrum castissimi hujus Filii Corpus, & penetrans animam ejus tot jaculis, quot aperiebatur corpus illius, peperit in illa easdem teneras, dolorificasque impressiones, quas ferrum, & tormentorum violentia faciebant in illo?

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

Martyres alii fuerunt moriendo pro CHRISTO, hæc, nempe Maria *commoriens CHRISTO martyr fuit.* S. Hieronymus.

Quia plus omnibus dilexit, propterea & plus omnibus doluit, in tantum ut animam ejus totam pertransiret vis doloris ad testimonium eximiæ dilectionis. Idem.

Stantem illam lego, (nempe Mariam) flentem non lego. Sanctus Ambrosius in Orat. Funebr. Valentis Imperat.

Omnino unum erat CHRISTI, & Mariæ holocaustum. ambo pariter offerebant; hæc in Sanguine cordis, ille in Sanguine carnis: Arnoldus Carnotensis de laud. Virginis.

Quod in carne CHRISTI agebant clavi, & lancea; hoc in Virginis mente agebat naturalis affectus, & materna angustia. Idem ibidem.

Vivit sexum, passa est ultra humanitatem; torquebatur namque magis, quam si torqueretur ex se, quia supra se incomparabiliter diligebat id, unde dolebat. Idem ibidem.

Intuetur te CHRISTE, ista benedicta inter Mulieres, & fixis in te oculis, vulnera tua pietate considerat materna; & licet non ignoret quod boni conferat Mundo mors tua, tamen parentis affectu commoritur, & potius maternum immanitate dolorum arctatum. Idem ibidem.

Dolores partus, quos effugit pariens, illos sustinuit in materna compassione viscerum, lacerum reparturiens. Joannes Damascenus.

Quidquid crudelitatis inflictum est corporibus Martyrum, leve fuit, aut potius nihil comparatione tuæ passionis, o Beata Virgo. Sanctus Anselmus de Assumptione Virginis.

Plusquam Martyr fuit, quia in anima non minus amoris, quam mœroris gladio vulnerata fuit. Rupertus Abb. in Joann.

Spectabat Mater piis oculis Filii vulnera, per quem sciebat omnibus futuram redemptionem; stabat non degeneri Matre spectaculo, quæ non metueret peremptorem. Sanctus Ambrosius lib. de Institut. Virginis cap. 7.

Pendebat in Cruce Filius; Mater se persecutoribus offerebat, præstolabatur si forte etiam morte sua publico muneri aliquid adderetur, sed CHRISTI passio adjutore non indiguit. Idem ibidem.

Ipsa fuit Martyr in anima, & gladius doloris, qui pertransivit animam ejus, in unigeniti passione ei pro Martyrio computatur. Richardus lib. 3. de laudib. Virginis.

Plane juxta Crucem JESU stabat, cujus membra dolor Crucis simul crucifigebat. Guerricus Abbas in hæc Joannis verba: *stabat juxta Crucem &c.*

Tantus fuit dolor Virginis, quod si in omnes creaturas, quæ dolorem pati possunt, divideretur, omnes simul interirent. Sanctus Bernardinus Sennensis Tomo 1. serm. 6.

Clarissimum Passionis CHRISTI speculum erat cor Virginis: in corpore Filius; in mente crucifixa erat Mater. Sanctus Laurentius Justinianus sermone de agone cap 2.

O suavissimum cor amoris, cur conversum es in cor doloris! aspicio cor tuum, & jam non est cor, sed fel amarum, & absynthium video. Sanctus Bonaventura.

Ut plusquam martyrem merito prædicemus, quæ sensum corporeæ passionis excessit affectus compassione. S. Bernard. serm. 5. de verb. Apost.

Postquam emisit Spiritum JESUS, ipsius plane non attigit animam plaga crudelis lanceæ, quæ ipsius aperuit latus, tuam o beatissima Virgo animam pertransivit. Idem ibidem serm. 5.

In aliis Martyribus magnitudo Amoris dolorem lenivit passionis, sed Beata Virgo quanto plus amavit, tanto plus doluit, tantoque ipsius Martyrium gravius fuit. Idem ibidem.

Juxta Magnitudinem amoris, erat vis doloris; gravius passa est mente, quam Martyres carne. Idem ibidem.

Alii pro CHRISTO passi sunt in carne, sed Beata Virgo in ea parte fuit passa est, quæ est immortalis. Idem vel alius Auctor de Lamentatione B. Virginis.

CHRISTI passio quasi torrens implet Filium patientem, & in Matrem redundat Filio compatientem. Idem ibidem.

Videbam morientem quem diligit anima mea, & tota liquescebam præ doloris angustia. Idem ibidem.

Moritur filius meus, cur secum non moritur mœstissima Mater ejus. Idem ibidem.

Terra tremuit, petra scissa sunt, & luminaria Cœli obscurata sunt; cogitare nunc libet, quantus dolor tunc sustinuit Matri, cum sic dolerent, quæ insensibilia erant. Idem ibidem.

Stabat Maria brachia levans in altum, vulnera contemplans, vix sustinere se potuit. Idem ibid.

Quoties ipsum præ immensitate doloris credit potuisse deficere. Ibidem.

Fili mi, quis mihi det, ut tecum, & propter te moriar! Idem ibidem.

Filius in corpore, o Virgo, tu in corde es passa; singula vulnera per ejus corpus sparsa, in tuo corde sunt unita. S. Bonaventura in stimulo divini amoris, cap. de planctu Virginis.

Vere tuam, o Beata Virgo, animam gladius pertransivit, alioquin, nonnisi eam pertransiens Carnem Filii tui penetraret. S. Bernardus loco citato.

PARA-

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologia penu depromi possit hoc in Argumento,

De Magnitudine dolorum Mariæ juxta Crucem, judicium ferendum est ex Magnitudine amoris.

UT perfecte cognoscamus Mariæ compassionem, judicium ferendum est ex ejus amore, non solum quia *omnis dolor in amore fundatur*; sed etiam quia amor Mariæ præstantissimus erat, tenerrimus, æquissimus omnium amorum qui in creaturis inveniuntur. Cum autem amor Virginis erga Filium suum maximus fuerit amorum, inferendum est 1. Dolorem quoque illius maximum extitisse. Hoc nos docet Ecclesia: *Nullus dolor amarior, quia nulla proles carior*. Amor igitur fuit prima caussa martyrii quod Sanctissima subiit Virgo. Si enim cor nequit videre, quod amat, pati, quin afficiatur dolore, & si doloris excessus respondet excessui amoris sui; nullum cor passum est crudelius Martyrum, quam cor Virginis hujus innocuæ. 2. Cum Cor JESU, & Mariæ ex eodem Sanguine coaluerint, ad vivum illa sensit quidquid doloris passus est Filius. Flagella, clavi, spinæ, quæ lancinarunt Corpus JESU morientis, vulnerarunt cor Matris compatientis. 3. Dolores ejus tam acres, & universales fuerunt, ut appellata fuerit Martyr, Martyrum Regina, & plusquam Martyr. Martyres non passi sunt, nisi in carne infirma, & mortali, sed anima Mariæ subjecta fuit impressionibus doloris. Dum Martyrum corpus torquebatur, cor eorum plenum erat consolatione; sed Mariæ cor replebatur tristitia. Martyrum poenæ divisæ fuerunt, eorumque dolores alii aliis succedebant; sed anima Mariæ fuit absorpta doloribus, & cor illius penetratum fuit amaritudine, non secus ac spongia in medio mari posita.

Maria passa est dolorum omnium gravissimum.

Notanda est insignis S. Augustini doctrina quatuor Martyrum genera distinguentis, quorum unum ab alio dignitate superatur, quia invicem sibimet præstant dignitate. In primis suspendit Deus elementorum activitatem, ut olim ardorem ignis in Martyrio trium puerorum in Babylonis fornace, qui ardebat, & comburebat quidquid erat circa se, & in medio fornacis continebat auram lenem, quæ instar zephyri suavis tres pueros refrigerabat. Hi Martyres sunt voluntate, non tamen effectu; nam quamvis eorum voluntas non defuerit Martyrio, Martyrium defuit ipsorum voluntati. In secundo sinebat Deus crudelitatis instrumenta operari; sed vetabat, ne Martyrum corpora doloris sensu afficerentur; carnifices oblectabantur suo furori satisfacere novorum suppliciorum excogitatione; Martyres vero majori afficiebantur voluptate recentibus suppliciis amori suo satisfacientes. In tertio Deus neque tormentorum activitatem, neque Martyrum sensum inhibebat; patiebantur, & in cruciatuum suorum violentia efflabant animam: sed Deus in animas eorum tantam divinarum consolationum affluentiam infundebat, ut voluptas, qua inebriabantur, adeo mulceret eorum dolorem ut in rotis, & equuleis tamquam in molli culcitra invenirentur, atque in prunis ardentibus tamquam in deliciis convivii versarentur. Suis insultabant tortoribus, & crudelitas vehementiori rabie inflammata satisfacere non poterat Martyrum cupiditati, majora pati quærentium. Tria hæc Martyrii genera Dei omnipotentiam ostendebant, sed non tantam in Martyribus probabant Virtutem; quoniam naturalis eorum infirmitas divinitus sustinebatur. Sed visum est quartum Martyrum genus, quos Deus deseruisse videbatur furori, & sævitiæ tyrannorum, quin voluerit vel tormentorum vim imminuere, vel corporum sensum auferre, vel poenarum amaritudinem, temperans illam divinarum consolationum deliciis. Perferebant dolores ita acerbos, ut nihil in illis esset nisi amarum, atque terribile, ita ut qui eos torqueri videbant, crederent, Cœlum pro illis ferreum factum fuisse, & æneum. Naturalis eorum infirmitas millies victa succubuisset, nisi puri amoris vi fuisset suffulta. Amor eorum infestissimus ipsorum erat tyrannus; & nihilominus solus erat, per quem triumphum reportabant. Nescio utrum magnus fuerit eorum numerus; sed scio, unum esse Regem Martyrum, & unam Martyrum Reginam, qui longe præstantiores sunt excellentia, & dignitate his, quam hi ceteris præstent. Hic autem Rex est JESUS CHRISTUS in Cruce, & Regina illius Sanctissima est Mater sub Cruce JESU.

Cur permiserit Deus, ut Maria adesset crucifixioni Filii sui.

Ubi quærere velimus rationem propter quam voluerit Deus Sanctissimam Virginem adesse morti Filii sui, nullam, quæ satisfaciat invenire possumus præter perfectam conformitatem, quam habere debet Mater cum Filio, per omnimodam dolorum suorum communicationem. Videmus in Genesi Deum mitius agere cum Agar, quam cum Maria; non cogit hanc Matrem videre morientem parvulum Ismaelem. Ubi illa nato extremum fixit osculum, ejulans exclamavit; *Non videbo morientem puerum*. Deus ipse secundum Sancti Chrysostomi sententiam; conclusit Noe in Arca; *Inclusit eum Dominus deforis*; noluit Deus, hic Pater ait, Justum videre generale hoc hominum naufragium, & quamvis urgeret Abraham, ut filii sui sacrificio interesset, Matrem tamen adesse passus non est. Cur ergo non utitur Deus hac eadem indulgentia cum Maria? hoc fieri oportebat, quia amor integram poscebat bonorum, malorumque communicationem inter duo corda JESU, & Mariæ. Sæpe nos docuit Apostolus passionum communionem esse prædestinatorum characterem; & ipse quoque in eo gloriam suam constituit, quod cum JESU CHRISTO crucifixus est Cruci: *CHRISTO confixus sum cruci*; & asserit interiorem curam suam esse, ut jugiter se JESU morienti conformet: *Configuratus morti ejus*. Quo potiori jure amor Mariæ illam urgebat, ut intime in hanc passionum societatem ingrederetur?

Genes. 21.

Genes. 7.

Ad Galat. 2.

Ad Philipp. 3.

Amor Matrum erga filios violentior est quam Patrum.

Aristoteles in Problematibus docet Matrum amorem vehementiorem esse, quam patrum. Rationem, quam adfert prætereo, non enim ad rem pertinet: sed dico, Deum exprimere cupientem affectionum suarum benevolentiam, in Isaia se comparare cum Matre; & cum Jeremias a nobis ingentem exigit dolorem, exigit, ut similis sit dolori Matris Unigeniti sui obitum plorantis: *Fac tibi planctum amarum luctum Unigeniti*. Sed JESUS CHRISTUS erat unicus, & naturalis Mariæ Filius, quem illa amabat amore magis puro, tenero, forti, quam omnes Mundi Matres unquam filios amaverint. Quatuor res ostendunt amoris hujus Magnitudinem Beatissimæ Virginis erga filium: 1. Amor Matris perfectissimæ, justissimæ, prudentissimæ erga filium numeris omnibus absolutissimum. 2. Quemadmodum Maria in temporali generatione JESU Mater erat sine Patre, Filium materno simul, & paterno diligebat affectu. 3. Filii hujus Conceptio facta fuerat in Sanctissimæ Virginis utero per operationem Spiritus sancti, qui est personalis Dei amor modo prorsus singulari. Ita Matris hujus amor erga Filium suum erat omnino singularis. Addite quarto, quandoquidem simpathia producit amorem, cum dignus hic Filius, & hæc digna Mater perfecte similes essent corporis constitutione, habitu, moribus, atque virtutibus, admirabilem in illis fuisse simpathiam, quæ caussa erat amoris adeo perfecti, ut dici possit utrique unum duntaxat fuisse cor, ita ut qui cor alterius transverberaret, necessario cor etiam alterius transfigeret. Dicamus etiam Mariam non solum amasse filium suum JESUM CHRISTUM tamquam Unigenitum, & naturalem, sed tamquam Deum suum; ita ut spiritus ejus illustratus altissimis cognitionibus, quæ ostendebant illi, Filium suum dignum esse, qui infinito amore diligeretur, illum semper amaret tantum, quantum amabilis esset, & ipsa uteretur ad illum amandum tota gratiarum suarum plenitudine, & habitu fere infinito supernaturalis caritatis, quam Spiritus sanctus in cor ejus infuderat. Igitur necessario dicendum est, ipsam passam fuisse quidquid ille patiebatur, & sensisse in anima sua quidquid videbat a Filio suo sustineri. Poterat illa perfectius dicere, quam S. Paulus, *CHRISTO confixus sum cruci*; suum cor, suumque spiritum adhærere cruci, ita ut, S. Bernardus ait, hic amor compatiens faceret in Matris anima, quod Clavi, flagella, spinæ, crux efficiebat in adorabili Corpore Filii. Duplex deprehendere possumus discrimen præcipuum inter Sanctissimæ Virginis Martyrium, & illud aliorum Sanctorum secundum Sanctorum Patrum sententiam: 1. Martyres alii passi sunt in carne mortali, sed Virgo Sancta passa est in anima, quæ erat immortalis. 2. Alii S. Martyres exterius patientes, & morientes propter JESUM CHRISTUM, sed Virgo Sanctissima Martyr fuit moriens cum JESU CHRISTO; Martyres extrinsecus erant humano Sanguine purpurati: sed Virgo Sanctissima intus divino erat imbuta Sanguine, videlicet adorabili Sanguine JESU CHRISTI.

Maria stans tempore passionis Filii sui obrigescebat contra vim dolorum.

Corporis situs, quo stabat Maria juxta Crucem JESU multum illius poenas augebat. *Stabat*. Stabat obrigescens contra dolorem, quin se illo obrui permitteret; & colligens omnes animæ suæ vires, ut constanter respiceret triste illud, & funestum objectum, quin imminueret poenas suas, augebat illas, earumque impetum graviorem efficiebat. Et constat ratio; natura enim clamoribus, ejulatibusque reficitur, per quos pars doloris quodammodo solvitur in vapores; quippe cor, quod eo premitur, & coarctatur, aditum illi aperit per linguam, oculosque, simulque semet exonerat: sed si quis unquam in gravissimo dolore constantiam, ac firmitatem prætulit, hæc sane fuit Virgo Sanctissima, cujus dolor totus continebatur in corde. Ejus silentium, & pallor in ore, satis ostendunt, dolorem hunc altius pervasisse, ita ut nullis humanis considerationibus mulceri posset, sed illam indigere, ut cælitus ope aliqua roboraretur. Itaque hæc constantia non tam est novus fons dolorum, quam obex, & vallum quod torrentem sustinens, vetat ne dilabatur, & facit ut in singula momenta intumescat; eo

usque

usque ut S. Ambrosius neget illam plorasse, ne dolorem lacrymis patefaceret; & hic idem Pater asserit illam stantem juxta Crucem minus considerasse in hoc homine-Deo moriente, Filii sui mortem, quam Mundi salutem, pro qua offerebat vitam hanc sibi carissimam. Itaque ea in occasione præcincta fuit omni virtute sua, non secus ac omni Caritate Martyrum. Hoc significat illud Evangelii Verbum, *Stabat* imperterrita, & inconcussa, nunquam majorem præsetulit fortitudinem, & generositatem.

Mariæ dolor justus.

Mariæ dolor concipiendus non est tamquam perturbatio quædam rationis, quæ obruit illam, ita ut modicus illius remaneat usus, neque tamquam impatientia quædam contra providentiæ mandata. Non videtis illam effundere torrentem lacrymarum, non crines vellere, non vestes scindere, neque ululatu Cælum replere: *Non ejulantem cernimus, nec ungue vellentem comas;* sed dolor suus in corde conclusus violentus quidem, verum rationabilis est; virtus enim sola, principium ejus, fortiorem hunc efficit dolorem, auctiorem, & magis permanentem, quam cum sese extrinsecus effudit, & evanescit: *Silensque plus novit pati, virtus dolore fortior.* Dolor hic subjectus est voluntatibus Dei, de vita nostra, deque proximorum nostrorum vita disponentis. Mariæ dolor non præbet locum questubus, & obmurmurationibus, *Angeli pacis amare fleverunt.* Natura universa in luctu fuit, Sol laboravit Ecclypsi, terra tremuit, sepulcra aperta sunt, rupes scissæ sunt, earumque rerum dolor justus fuit; fuit enim effectus auctoris Naturæ, omnia sapienter disponentis. Dolor Mariæ fuit naturalis, sanctus, divinus, immensus, neque ab illa recessit, nisi cum in Cælo iterum cum Filio conjuncta est, cujus amor unus, & absentia mortem ejus pepererunt. Deus igitur non interdicit nobis lacrymis, nec gemitus, sed vult religionem earum esse principium, & voluntatem suam, gloriam, consiliorum suorum executionem illas in nobis cohibere, ne natura vincat officium. *Sermo Manuscriptus.*

Hymnus Officii de compassione Mariæ. — Ibidem. — Isaiæ 33.

Vincula diversa quibus Maria J. C. adhærebat, ejus dolorem augebant.

Quis scrutari potest dolores Mariæ præsentis doloribus suis, antequam perfecte noverit dimensiones amoris erga suum Redemptorem. Ex parte alia cor suum nonnisi caritas erat, ex quo Deus, qui est caritas ipsa, fecerat ex virginali utero ejus divinitatis Sanctuarium, ex alia vero contemplabatur JESUM CHRISTUM Filium suum mori tam pro ipsa, quam pro hominibus omnibus. Gratitudinis amore conjuncto cum amore benevolentiæ penetrante cordis illius penetralia. Maria non erat aliud, quam amor, & dolor. Hinc nobis viam facere debemus ad assequendam S. Bernardi mentem, asserentis, amorem, doloremque simul effecisse in corde Mariæ eosdem effectus, quos lancea, clavi, spinæ in corpore Salvatoris. Persuasum esse debet Judæos Mariæ vulnera lanasse, cum carissimi Filii ejus Corpus dilacerabant. Ita cum Ecclesia in precibus suis loquitur, Mariam esse Martyrum Reginam, significat, non solum ipsam habuisse gratiæ eminentiam super Martyres, vel illam, cum constituta sit Cæli, terræque Regina, dominari in illos, æque ac in omnes Sanctos, qui sunt in Cælo; sed innuit, ipsam vere Martyrum Reginam esse, quoniam passa est plus, quam illi omnes passi fuerint. *Regina Martyrum.* Supplicia, quæ illi pertulerunt, nihil fuisse in comparatione dolorum Mariæ, hanc illis præstitisse tam ratione poenæ, quam ratione meriti, quod poenam debet coronare. Si insignis quidam Sanctitate Vir excitare cupiens in cordibus nostris vivum dolorem, colligit varios titulos, quibus JESU CHRISTO adhæremus, Maria quæ adhærebat illi tot titulis arctioribus, divinioribus, magis naturalibus, atque majori in numero, maximum igitur omnium cruciatuum experta est.

PARAGRAPHUS VI.

Delectus ex Asceticis, recentibusque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Argumentum dolorum S. Virginis pars quam illa ferebat in doloribus Filii sui, ejusque resignatio voluntati Dei.

Sancta Virgo tantam habuit partem in nostra salute, & passionibus Filii sui, ut nullo pacto prætermittere possimus Sermonem de mortalibus afflictæ Matris hujus doloribus. Dolor ejus fuit videre Filium, quem vita sua multo cariorem habebat, immersum in pelago cruciatuum, & ignominiarum: & Salvator quoque afficiebatur summo dolore videns cor Matris suæ Sanctæ juxta Crucem suam transverberatum. Quemadmodum illa semper fuerat imitatrix dilecti hujus Filii, voluit etiam illum imitari in modo patiendi, sed illi intus gravissimum sustinendum erat prælium; urgebatur enim, hinc quidem amore Unigeniti sui, inde vero obedientia, quam præstare debebat imperiis Dei, & desiderio salutis hominum. Caritas ejus erga peccatores, quorum jam erat Advocata, poscebat, ut illis pararetur medicina, cujus Virtute a malis omnibus convalescerent; & maternus erga Filium amor, cui remedium hoc tanto statutum erat pretio, ad id non sine horrore animum advertere poterat: Cor ejus ita laniatum nullum invenire solatium poterat nisi semet traderet voluntatibus Dei, quas tamquam agendi normam sequebatur. Hinc facile est cognoscere, illi nihil antiquius futurum fuisse, quam si crucifigi posset pro Filio, si hoc decuisset, & potius ipsam fuisse morituram, quam illum patientem videret. Sed quia Deus præceperat aliter; saltem offerebat Sacrificium cordis sui, donec JESUS in Cruce suum corpus, vitamque immolabat. *Liber qui inscribitur: Passiones Domini Nostri.*

Quam fuerunt sensus illius cum Pilatus ostendit populo Salvatorem in statu in quo erat, & audiit, quæ in eum maledicta jaciebantur.

Sancta Virgo vidit Filium suum, cum Pilatus illum populo ostendit, vidatque illum undique cruentum, vulneribus saucium, deformatum, in ludibrium alba indutum veste, spineam coronam in capite, calamumque habentem in manu. Sciebat JESUS illam præsentem esse huic spectaculo; videbat latebras afflicti hujus cordis, sentiebatque non minus Matris dolorem, quam spinarum aculeos. Ceterum dolens hæc Mater non solum torquebatur adspectu objecti, quod illi Mortem poterat inferre, audiebat etiam falsa testimonia, quibus Filii sui existimatio proscindebatur; maledicta, quibus impetebatur, clamores postulantium, ut Agno huic innocenti perferretur latro, & sicarius, atque ut Auctor Vitæ crucifigeretur. Audiebat præconis vocem proferentis mortis sententiam, quam Pilatus tulerat; & mox attolli conspexit ingentem Crucem, quam Salvator bajulare debebat in ea crucifigendus, & ex quo ille procedere incepit, illum subsecuta est tot effundens lacrymas, quot ille Sanguinis guttas fundebat, interius oppressa Cruce doloris, quæ non minus gravis erat ea, quam videbat super humeros Filii sui. *Ibidem.*

Excessus Dolorum Mariæ cum sequeretur Filium Crucem ferentem, & cum pervenit in Calvarium &c.

Ubi vero pervenit in Montem Calvarium cum piis mulieribus, quæ Salvatorem secutæ fuerant, & prope vidit crudelis adeo supplicii apparatum, simulque adeo turpis, cum audiit ictus mallei quo perfodiebantur pedes, & manus Unigeniti sui, cum ille in Crucem sublatus apparuit, & consideravit illum excessum dolorum, quos maternus amoris singillatim illi repræsentabat; sicut illa jam infirmata erat tristi nocte, quæ antecesserat, & modico cibo, quem sumpserat, & lacrymis, quas fuderat, cum alioquin & Mulier esset, & Mater, ideoque non posset superare naturæ sensum, nec poenæ magnitudinem sustinere, inter earum brachia corruit, quæ ipsam comitabantur; quod non semel accidit in non communibus doloribus iis etiam, qui robusti sunt, & strenui. Tunc cum exaruissent lacrymæ, expalluit aliquantisper, & contremuit, donec non humano aliquo subsidio, sed secreta virtute, quam illi filius suus communicavit, ut posset adhuc graviora pati, in se reversa, collectisque viribus omnibus, assurrexit, & facta sibi cum S. Joanne, ac mulieribus sociis via, ad Crucem usque penetravit; ibique stans oculosque figens in Salvatorem perfuncta est munere Advocatæ nostræ, offerens intrinsecus Æterno Patri dolores, & Sanguinem Filii sui, utrique communis, non sine ardenti desiderio salutis omnium Mortalium. Metuebat illa eum morientem adspicere, dolebatque videns illum in tormentis, quæ nonnisi cum Morte finem erant habitura. Optabat sibi Patrem Æternum esse mitiorem, & nihilominus cupiebat, ut Cæli mandata secundum omnem latitudinem suam adimplerentur. *Idem.*

JESUS, & Maria mutuo augebant dolores suos per sensus quos sibi invicem communicabant.

JESUS, & Maria sese mutuo spectabant, & colloquebantur. Invicem alter alterius doloribus torquebantur, & dolores tales erant, ut dici possit, quo magis considerabantur, eo minus intelligi potuisse. Deo tantum Matris, Filiique cordi concipere possunt, quod passa sunt; cum enim mensura doloris eorum eadem sit, ac amoris, ut intelligamus, quid illa passa fuerint, scire debemus, quantum amaverint; a qua cognitione longissime absumus, quoniam ab eorum amore distamus. Adnitamur ergo potius assequi sensus illorum singuli secundum gradum sui luminis, & caritatis, quam illos istic exprimere verbis. Sed quamvis nihil addi posse videatur desolationi Sanctissimæ Virginis, cor ejus licet mœrens atque afflictum, novas identidem concussiones recipiebat per recentes circumstantias passionis Filii sui, veluti cum audiit illum peramanter querentem, *Pater mi, ut quid me dereliquisti?* Cum vidit Judæos illi vinum cum aceto exhibentes ad relevandam ardentem sitim, de qua conquerebatur; cum emisit magnum illum clamorem cum quo animam efflavit: cum excepit illum mortuum, & de Cruce depositum in sinu suo, cum illum tumulavit; denique cum privata fuit adspectu dilectissimi Filii, cujus resurrectionem tanto ardore expectabat, ut tres illi dies, ipsi tres anni viderentur. *Idem.*

Dolores quos patiebatur Sancta Virgo videns Filium suum pati, augebant dolores Salvatoris.

Dubitandum non est, quominus Sanctissimæ Virginis dolores, quam Salvator stantem videbat juxta Crucem, illi essent ipsa Cruce graviores. Purissima enim Virgo dignior erat amore suo, quam simul omnes Angeli Cæli, hominesque terræ, ideoque

magis

magis amabatur, & nulla unquam Mater adeo tenere, & ardenter filium suum amaverat. Hæc fidelis fuerat socia laborum illius; sancta erat, innocens, & merebatur nullam pati pœnam, & nihilo secius fuit afflictissima matrum omnium, quæ præcesserunt illam, vel quæ illam subsecutæ sunt. Nobismet fingamus si fieri potest, quænam hæc esset pœna tantæ Matri videre talem Filium expirantem tot inter cruciatus, atque opprobria. Crux adeo sæva uni illi reservata erat, quia una illa hanc poterat sustinere. Verum est Salvatorem præ reverentia Matris suæ, non permisisse, ut carnifices illam afficerent contumelia; sed amor, quo Filium suum prosequebatur, multo illam torquebat magis, quam facere potuerunt omnes carnifices. *Idem*.

Visa tormentorum Filii Dei graves dolores afferebat S. Matri suæ.

Vides, Sancta Virgo, Filium tuum, non amplius adoratum ab Angelis, & a Regibus, sed expositum ludibrio populi tamquam tragicum Regem, onustum injuriis, impetitum maledictis, & denique damnatum Cruci. Hanc suis humeris gestat, & illum in Calvarium subsequeris. Ibi vides supplicii illius apparatum, audis ictus mallei tundentis trabales clavos in pedes, & manus ejus, simulque Cor tuum perforantis. Vides illum sublatum in Crucem, & hæc visio scindit viscera tua, & cruorem gelu adstringit in venis tuis. Tu stas juxta Crucem, ibique crudelia transigis momenta expectans donec Filius tuus agat animam; Illum excipis inter ulnas de Cruce depositum; illum sindone involvis, eaque post Mortem illi præstas officia, quæ in Nativitate præstitisti; idque eadem cum caritate, sed cum prorsus opposito sensu; tunc exultabas gaudio, nunc autem obruta tristitia. *Ibidem*.

Quid sustinet Virginem tot inter angustias.

Tamen tua te sustinet Virtus, fides tua, amor, obedientia divinis imperiis non deserunt te hac in occasione; omnia te torquent, sed nulla re vinceris. Magna est sicut Mare afflictio tua, & stas juxta Crucem. Ut intelligeremus, quid fiat in anima tua, o Sancta Virgo, intelligendum esset nobis, quomodo amas Filium tuum, & quid Ille patiatur: tormenta enim ejus, & amor tuus sunt mensura tuæ compassionis. *Idem*.

Passio Filii Dei fuit passio Sanctæ illius Genitricis.

Dicere possumus Passionem Filii fuisse passionem Matris, & uno excepto JESU CHRISTO neminem plura passum fuisse, quam Sanctam Virginem. Si fuit ille Vir dolorum, hæc dolorum fuit Mater; dolor ejus amorem erga Filium exæquavit. Filium diligebat, plusquam omnes homines simul illum amaverint; hinc excessum doloris ejus cognoscite. Quidquid Filius suus perferebat in corpore, Maria perferebat in corde; ideoque tanto magis acer erat dolor illius. Vulnera, quibus discerpebantur membra JESU, Mariæ cor perfodiebant; patiebatur multo magis videndo Filium suum patientem, quam si ipsamet passa fuisset omnia mala; quoniam infinite magis amabat Filium suum, quam se. Si illum malis omnibus liberare potuisset, in semet illa transferendo, oblectata fuisset; quandoquidem suave est pro iis pati, quos amamus. Si æque ac Maria afficeremini amore Filii sui, acriter doloribus illius afficeremini, & cuperetis passionum ejus fieri participes. Si Maria Mater esset afflicta, non esset minus generosa; dolor ejus non superavit fortitudinem illius, & dolor nihil de ejus imminuit obedientia. Stabat illa juxta Crucem Filii, & sicuti particeps erat passionum ejus, ita erat etiam particeps constantiæ. Filius suus erat patientiæ suæ simul caussa, & exemplum. *Pater Nepven in Christianis Considerationibus Tomo* 2.

Exemplum, & constantia generositatis in Maria juxta Crucem.

Maria in Calvarium ascendens præsefert pulcherrimum constantiæ, & fortitudinis exemplum, quod uspiam in mera creatura visum fuerit. Stat juxta Crucem, sed cum ea animi Magnitudine quæ Matre Dei digna erat. Considerate omnes heroicæ hujus actionis circumstantias. Virgo erat modesta, sancto pudore plena, & imperterrita per medios incedit milites quin reformidet, & obstupescat: Mater est, cujus cor amore plenissimum erat, locum eligit sibi prope Crucem, ex qua pendebat Filius. Illum videt, & videtur ab illo, & adsistit usque ad finem tristis, & cruenti hujus spectaculi, quin vel minimam præseferat infirmitatem. Quæ constantia! quæ fortitudo! quæ generositas! Ubi auribus David accidit mors filii sui, amor paternus vicit fortitudinem. Ædes Regiæ personuerunt clamoribus ejus, gemitibus aer repletus fuit, & plorans mortem filii sui oblitus est, tantum lacrymarum nequaquam decere summi Viri dignitatem. Absalom fili mi, ubi es Absalom? Vivisne? vel cur non ego obii pro te! Quænam in Patre benevolentia! Sed quænam in Sancto Rege infirmitas, & in Rege Gigantum, & Philisthinorum victore! Maria vidit morientem filium, sed nihil tale præ se tulit. Natura universa turbata est, Stetit Textus inquit, ad intuitum JESU morientis; Velum Templi scissum est, terra tremuit, luna sanguine suffusa visa est, Sol incidit in Ecclypsim; monumentum monumenta patefacta sunt: inter terribilem hunc strepitum Matris hujus constantia superior fuit doloris Magnitudini; stetit in cruento illo spectaculo; excepit novissima Filii sui verba; extrema illius collegit suspiria; audiit illum emittentem clamorem magnum, qui in Cælum usque ascendit, & qui animam ejus separavit a corpore, quin questum ederet, quin aliquid minus decorum efficeret, vel indignum invicta constantia Matris Dei. O quanta est animæ fortitudo, ubi illam Deus sustinet! Quid cor pati nequit, cum per amorem tolerat! *Idem*.

Perfecta resignatio mandatis Dei, quam Maria in Filii passione prætulit.

Perfecta submissio Cælestibus mandatis, fuit Virtus, quam Maria in Calvario præ se tulit. Cordis sui mollities, & innocentia Filii sui erant illi justum querelæ argumentum. Cum Mater esset, jure suo conqueri poterat de duritia, cum qua Filius suus excipiebatur; cum esset sancta, perhorrescere debebat turpissimam mortem, quæ mortalium omnium integerrimo inferebatur; sed subjecta voluntati Dei, neutrum peregit. Heu! nonne præstitisset sterilem fuisse, dicebat Mater Jacob, & Esau moriens propter dolores partus! Maria in Calvario graviores pertulit dolores, quia Mater erat, quam illi fuissent, quibus immunis fuit, dum peperit in Bethleem, quia erat Virgo; Sed tantum absuit, ut ulla ejus exaudiretur querela, ut summa cum submissione acceptaverit amarum calicem passionis Filii sui. Domine, cor meum ad omnia paratum est. Adjunge Matrem Filio; fac ut moriar, ut finem faciam dierum meorum; sine me vivere, ut producam Martyrium meum. Nimis felix dummodo vivens, & moriens victima fiam obedientiæ. O Deus, quantæ fortitudinis argumentum est hæc resignatio! quanti meriti est! quanta remuneratione digna! Sed in Mundo quam rara! *Idem*.

S. Virginis dolores eo graviores fuerunt, quod adfuit omnibus contumeliis, quibus affectus fuit Filius ejus.

Re adhuc integra in Mariæ Martyrio illud mihi videtur crudelissimum, quod adfuit omnibus crudelissimis cruciatibus Filii sui. Illum trahi per vias conspexit, innatantem in Sanguine suo; vidit illum vulneribus circumundique confossum; vidit illum Cruci confixum inter duos infames latrones, obrutum maledictis & blasphemiis, quas plebs furens evomebat in illum. Providentia Dei mei, quam severa es! Nonne satis erat, Sanctam hanc Virginem perfecte scientem, quidquid passurus erat Filius suus, gestasse annos tres & triginta horribilem imaginem tormentorum, quæ pati debebat, insculptam in mente sua, & multo magis in corde? Ah! quoties tunc etiam, cum respiciebat hunc puerum sacris uberibus suis hærentem, suis illum rigavit lacrymis, considerans Virgineum lac, quod ex sinu suo defluebat mutatum iri in Sanguinem in venis illius? O brachia! o sacri pedes! dicebat illa suspirans, non crescitis nisi ut configamini Cruci, quæ vobis destinata est. Quoties videos cari Filii hujus latus præ dolore infremuisset videns jam lanceam crudelem, quæ illud erat percussura. Heu! nonne satis erat illam affligi per tristes has, & adeo funestas imagines? Opus erat etiam, ut oculi viderent horum omnium malorum effectus? *Specimen Sermonum pro Quadragesima 3. Tomo*.

Erat inconsolabilis quia illi opem ferre non poterat.

Inde Sancta Virgo nullum habere solatium poterat, quia non poterat opem, ac solatium suavissimo afferre Filio. In quo crudeli statu cor tuum inventum fuit, o Matrum omnium amantissima, cum videnti Filium tuum exhaustum cruore, viribusque, non licebat vel minimum illi præstare solatium? Heu, si potuisses plagas ejus obligare, & compescere torrentes Sanguinis inde manantes, si saltem licuisset tibi lacrymis tuis abstergere; hæc tibi aliqua fuisset consolatio: sed quidquid facere poteras his carnificibus propulsata, & contumeliose habita, erat intueri illum, & plorare. Cur eloquentia non habet satis validas loquendi rationes, ut repræsentet quo pacto maternum hoc cor contritum fuit, cum audiit carissimum Filium moribunda voce dicentem: *sitio!* Quoties voluit illa turbam impiorum militum perrumpere? Sed toties in irritum abierunt conatus illius. O crudele spectaculum Matri, quæ dilectissimum Filium suum ob oculos habet clamantem se mortali siti languere, & illi ne guttam quidem aquæ procurare posse! *Ibidem*.

Amor S. Virginis quantum illam torqueret internecem.

Non legimus S. Virginem passam aliquid fuisse a carnificibus, qui torquebant Filium ejus, sed heu! Internum habet tortorem, qui magis excruciabat illam unus, quam reliqui simul omnes illam afflixissent. Intrinsecus iste Carnifex non alius erat, quam amor, cordi materno eas pœnas infligens, quas illorum crudelitas sacrato Salvatoris corpori inferebat. Non ita, carnifices, ne unum quidem ictum sacro Filii corpori inflixistis, quem Maria in corde suo non reciperet. Cor illud omnibus perforatum fuit clavis vestris, penetratum spinis, & unum sensit ferrum crudele lanceæ, cum Cor JESU illud sentire non posset: Martyrium adeo terribile, ut S. Bernardinus non dubitaverit affirmare, si omnes Mariæ dolores divisi fuissent inter Creaturas sensus participes, ne unam quidem futuram fuisse, quæ statim non occumberet.

Tantus

Tantus fuit dolor Virginis, quod si omnes creaturas, quæ dolorem pati possunt, divideretur, omnes simul interirent. Maria in Martyrio suo non aliam habuit consolationem, quam Filii sui; obtulit autem omnes passiones suas pro salute hominum, & addidit dolores interiores exterioribus Salvatoris, ut satisfaceret justitiæ Dei, & per hoc Sacrificium Filii sui, ac sumet ipsius meruit fieri Mater hominum, ita ut filium amittens, alios plurimos adoptaverit. Hinc Filius Dei moriens declaravit S. Joanni, & in persona ejus omnibus hominibus, se illi dare Mariam pro Matre, ac illum deinceps futurum ejus Filium: *Dixit discipulo: Ecce Mater tua.* Videamus ergo quod sit munus nostrum, ut veri simus filii Matris, quæ tot, tantaque subiit pro nobis. *Ibidem.*

Joann, 27.

Ut veri simus Mariæ Filii, eidem imitari debemus participes effecti crucis Domini, & constanter cum illa sufferentes.

Non licet nobis melius ostendere, nos esse vere Mariæ filios, quam Matrem nostram imitando. Ascendamus cum illa in Calvarium: constanter cum illa stemus juxta Crucem, participes cum illa efficiamur passionum JESU CHRISTI, & exprimamus in nobis imaginem adorabilis Crucifixi. Si S. Joannes non ascendisset in Calvarium, Salvator non dedisset illi in Matrem Mariam modo tam singulari; ne speremus igitur nos futuros Mariæ filios, nisi fuerimus simul cum illa in Calvario; illic nos adoptavit, illic nos agnoscit filios suos. Falleris Apostole, cum in Thabor inquis, *Bonum est nobis hic esse. Nesciens quid diceret.* Nesciebas adhoc gloriam Thabor pro beata æternitate reservari, & Calvarium unicam esse partem filiorum Dei super terram. Juxta Crucem Maria nobis dicere potest: *Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est.* Si vultis esse filii mei, imitamini exemplum quod tribuo vobis; estote firmi, & constantes; & scitote, si inde discesseritis, vos non posse, neque Dei Filios esse, nec meos. *Ibidem.*

Luc. 9.

Exod. 25.

Ad id non sufficit misereri J.C. morientis, sed imitatio ejus requiritur.

Si teneremur tantum compati JESU CHRISTO morienti, satis multi invenirentur Christiani, quos tenerum ingenium facile ad pietatem impelleret. Sed non agitur de compassione; agitur de imitatione; quæritur ut cum JESU CHRISTO crucifigamur. Nisi Maria in vobis conspexerit imaginem dilecti Filii sui Crucifixi, non agnoscet vos tamquam filios suos: *Quos prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui.* Si hoc verum est, nunquid credere possumus nos esse Mariæ Filios? Heu! Tantum abest non esse in Calvario, & juxta Crucem, ut simus potius ante aras Idolorum Mundi, quibus nosmet sacrificamus; & quin gestemus imaginem JESU CHRISTI crucifixi, dæmonis imaginem circumferimus! Ah Virgo Sancta, quandoquidem tot, tantaque pertulisti, ut Mater esses nostra, nobis uberne veras Filii tui gratias, quæ nos veros constituant filios tuos, & per omnipotentem intercessionem tuam fac, ut postquam te concomitati fuerimus, & imitati in Calvario, æternum regnemus tecum in Cælo. *Ibidem.*

Ad Rom. 8.

Dolor quem Virgo passa est audiens blasphemias, quæ evomebantur contra Filium suum.

Hæc considerantes omnia, ne obliviscamur attendere extremo dolori, quem Virgo Sanctissima perpessa est audiens tot blasphemias contra filium suum prolatas, & videns illum irrisum, sibilis exceptum, & omni injuriarum genere affectum. Cum non vidisset illa turpissimas indignitates, quas passus fuerat apud Caipham, & in Pilati prætorio, voluit Providentia, ipsam juxta Crucem adesse, & auribus suis excipere has blasphemias, quæ illi infinite duriores fuerunt, quam quidquid contumeliarum in persona sua pati potuit. Immo non abhorret a veritatis specie, impios illos postquam contra JESUM blasphemias evomuerunt, maledixisse Matri, quæ tantum Filium pepererat. Sed illa summa cum patientia ad Filii imitationem sustinebat. O Virgo Sancta! quot dolorum gladii tunc afflictam animam tuam pertransierunt! linguæ blasphemantium erant velut acuti, & ancipites gladii, qui uno ictu Filium simul, & Matrem transverberabant! *Pater a Ponte Medit. 44. de Fide Tomo 4.*

Maria subiit Martyrium cordis millies acerbius, quam corporis.

Constans est, Mariam, cum sola magis amavisset JESUM quam fecerint, aut facere potuerint ceteri, magis, quam alios participem fuisse passionis ejus, & mortis. Quæ ita vera sunt; ut S. Bernardus exprimere volens hunc doloris excessum, quo in Calvario confecta fuit, eam vocet Martyrem, & Martyrem Cordis. Sicut autem cordis Martyrium toto Cælo acerbius sit Martyrio corporis, S. Anselmus non dubitavit asserere, neminem unquam tantum in corpore passum fuisse, quantum illa in anima perpessa est. Ita videmus, JESUM, ubi in horto hanc subiit Martyrii speciem, considerans terribiles pœnas, quæ sibi impendebant, ultro sese mancipantem mœrori, ac tristitiæ, adeo violenter commotum fuisse, ut sudaverit Sanguine, quod non legitur illi accidisse deinceps inter acerbissimos passionis cruciatus. Maria ergo mirum passa est tormentum, cum doloris gladius pertransivit animam ejus. Et nihilominus quasi vita filii sui nihil esset illi, ubi cum Dei honore compararetur; stabat illa Crucem tanta firmitate, & constantia, ut illum morientem videret, quin conquereretur. Non cecidit illa in terram exanimis, & semimortua, ut nonnulli comminiscuntur, non clamores, aut femineos edidit ejulatus, quos passim edere solent mulieres, præsertim vero in id genus angustiis. E contra fortiter, ac viriliter sustinuit Martyrium sibi a Domino immissum; & quamvis naturaliter cuperet Filium suum non mori, tamen multo magis optabat divinæ satisfieri Justitiæ, & Mundum reparari, quæ duo ipse quoque Filius propriæ vitæ suæ præferenda censebat. *Bellarminus. Opusculorum Tomo 4. de tertio JESU CHRISTI verbo in Cruce.*

Maria præsens omnibus passionibus Filii sui suam testatur constantiam, & firmitatem.

Adest huic spectaculo Maria, neque illud eminus prospicit, quod de aliis JESU CHRISTI amicis scriptum invenitur, sed stans juxta Crucem illius. Neque solum erat prope Crucem, oculis suis contemplans Filii vulnera, sed stabat. Quæ fortitudo in illa occasione, quæ constantia! Mundi ordo inversus erat, terra tremoribus suis commota, Cæli columnæ concussæ, & SS. Virgo in tanta rerum omnium perturbatione placata quiescebat. Rupes scindebantur, & Mariæ cor non quatiebatur. Cor istud erat veluti medium in Mari amaritudinis, & hujus Maris fluctus ad Cælum usque ascendebant; sed Maria tamquam nauta prudens sedebat ad gubernaculum, & ducebat animam suam tanta cum prudentia, & fortitudine, ut terribilis hæc procella illam turbare non potuerit, neque eam a divina Voluntate deflectere. Hæc submissio divinis decretis prohibere tamen non poterat, quo minus acerbissimis doloribus affligeretur videns filium suum pati adeo crudelia tormenta. Quamobrem S. Bernardus dixit: quodnam cor ita durum esse posset, o Mater dulcissima, ut miseratione minime flecteretur considerans lacrymas, quas prope Crucem fudisti, cum vidisti Filium tuum ea sustinere mala, quæ perferebat? Quænam mens concipere potest dolores, gemitusque tuos, & quomodo cor tuum lancinatum fuerit, videntem te fructum hunc purissimorum viscerum tuorum tanta inhumanitate tractatum, quin tibi liceret illi opem ferre? Illum nudum vidisti, nuditatem ejus tegere non valuisti; vidisti illum ardentissima siti laborantem; potum illi ministrare non licuit tibi: vidisti illum injuriis, & conviciis obrutum, & illum tueri nequivisti: illum vidisti calumniis impetitum, neque datum fuit tibi pro illo verba facere: vidisti os ejus sputis fœdatum, & illud abstergere permissum tibi non fuit; & nocte vidisti oculos ejus in lacrymas solvi, & negatum tibi fuit illos tergere, labiis tuis novissima ejus suspiria colligere, faciem tuam suæ conjugere, atque [illegible] illius spiritum efflare. Vere hac hora in te [illegible] Sancti Simeonis vaticinium expletum: tuam ipsius animam pertransivit gladius. *[illegible] JESU CHRISTI.*

O[illegible]

Adjicere is, & cogitari, quam habet S. Virgo tormentorum Filii sui impressionem efficiunt, ut corde illius, vel potius perfectam expressionem JESU CHRISTI crucifixi, ita ut in anima sua eosdem potius sentiat, quos Filius suus in corpore sustinet. O quale spectaculum! o quale martyrium oculis suis usurpare mortales Filii sui languores, quin illi valeat opitulari! Audit illa injurias, quæ in ipsum evomuntur, atque vetare nequit, vellet lavare ardentem sitim, qua uritur, nec potum præbere potest: Vellet extremum illius suspirium colligere, vel cum illo effundere, ne ipsum deserat unquam vel in vita, vel in morte, & opus est illam a caro Filio suo separari, & cum illo mori non posse. *Vide [illegible] dulce Natum morientem, desolatam, cum [illegible] Spiritum. Pater Nouet Meditatione &c. de Passione [illegible] Noct.*

[illegible] Matris cum [illegible]

Dolorem vero Matris ingeminat unio, & simpathia, quam habet cum JESU, qui vere erat os de ossibus ejus, caro de carne, & sanguis de Sanguine illius. Hæc illos adeo sibi conformes efficiebat, ut [illegible], & animum unius [illegible] in alterum migraret, quemadmodum in Solis Eclypsi lunæ atram offundit caliginem, & cum oculus gemit, alter simul lacrymas fundit. O tenera Mater! omnia vulnera, quæ carnificum crudelitas peperit in Filii tui Corpore, in corde tuo colliguntur. Compassio attraxit illa super te. Quæro Dei Matrem in Calvario, & spinas duntaxat invenio: quæro Mariam, & invenio vulnera. *Idem ibidem.*

Deo satis non est Mariam assentiri morti Filii sui, vult illam esse præsentem.

Quamvis Abrahæ imperet Deus, ut sibi Filium sacrificet Isaac, dispensat Matrem, cor ejus mollius erat, nec huic interesse sacrificio, satisque putat, Sanctus Gregorius Nyssenus inquit, illam assensum præbere. Deus autem non utitur hac indulgentia erga Mariam. Non ita. Vult hanc interesse reali, cruentoque Sacrificio Unigeniti sui millies carioris, & dilectioris, quam Isaac. O Dei Providentia quam sævior in hoc subjecto videris! Nonne satis erat, ut hæc S. Mater, quæ perfectissime noverat, quidquid eventurum erat Filio suo, ferret trium ac triginta annorum spatio impressam in animo funestam hanc imaginem cruentæ historiæ, quæ in Calvario erat peragenda! Ah! quoties, tunc etiam, cum oblectabatur

batue cariſſimum filium videns uberibus ſuis inhærentem illum ſuis rigavit lacrymis, conſiderans lac virginale, quod ex illius ſinu fluebat, mutandum eſſe in Sanguinem in venis JESU, aliquando ex ſacratis vaſculis hauriendum? Quoties videns brachia, & pedes JESU adoleſcere, ſuſpirans dixit! O brachia! o pedes cariſſimi Filii mei, quæ non adoleſcitis, niſi ut aptemini menſuræ Crucis, quæ illi deſtinata eſt! Quoties puerum hunc induens, & latus ejus intuens præ dolore infremuit exclamans, o latus ſacrum, tu quoque laniandum es, ut cor tuum aperiatur? Non ita; ſatis non eſt tres, ac triginta annos viſiſſe adeo ſævis doloribus agitatam; oportuit etiam, ut oculi ſui teſtes eſſent omnium horum malorum. Non eſt, ex Spiritu ſancti ſententis, dolor ſimilis dolori Patris videntis filium ſuum ſacrificari, & jugulari coram ſe: *Quaſi qui victimat filium in conſpectu patris ſui*. Hæc pars eſt Mariæ dolentis. Poſtquam aliquandiu a longe ſecuta eſt Filium ſuum legens veſtigia Sanguinis, opus tandem fuit, ut per confertam carnificum turbam, & inimicorum catervam viam ſibi faceret, ut ſtaret juxta Crucem. *Stabat juxta Crucem. Pater Texier in Sermonibus Quadrageſimæ.*

Eccli. 34.

Paſſio J. C. & Mariæ compaſſio duo ſunt Myſteria æque ſpectatiſſima.

Mirum non eſt, ſi Eccleſia antequam nobis repræſentet Dei Filium Cruci ſuffixum propter ſalutem hominum, hodierna die prævertat hoc triſte ſpectaculum nobis oſtendens Sanctam illius Matrem, Virginem glorioſam juxta hanc Crucem ſtantem. Si enim particeps fuit omnium Myſteriorum, quæ Filium ſuum reſpiciunt; in hoc ipſa Myſterium prorſus peculiare conſtituit, & quamdam veluti paſſionem alteram per verum amoris Martyrium, quod illi proprios effecit dolores ejus, quem ſemet ipſa cariorem habebat: ne alterum confundamus cum altero eadem die, operæ pretium eſt utrumque ſeparare in duos diverſos ſermones, & hodierna die Filium conſiderare tamquam objectum dolorum Matris, non ſecus ac poſt dies aliquot conſiderabimus Matrem tamquam unam ex circumſtantiis, quæ Filii paſſiones augebunt. Hoc modo ſejunguntur, & conjunguntur; & hæc ratio eſt enucleandi Myſteria duo, quæ ſimul habent talem rationem, ut dicere poſſim cum S. Bonaventura tunc viſum in earum perſonis fuiſſe, quod accidit in natura; Cum Sol in Eclypſim incidiſſet, lunam conſequenter lumen ſuum amiſiſſe: videlicet, JESU vi ſuppliciorum moriente, Mariam fuiſſe præ dolore morituram, niſi Cælum illi vitam ſervaſſet. *Auctor Sermonum in omnia Ethicæ Chriſtianæ argumenta.*

Maria agnoſcit effectum prophetiæ Simeonis.

Acceſſit tandem hora tua Virgo Sanctiſſima, non ſecus ac hora Filii tui, qua cor tuum eodem transfigendum eſt doloris gladio; eademque morte moriendum, qua miſcendæ ſunt lacrymæ tuæ, quæ ſunt ſanguis cordis vulnerati tui, cum Sanguine Filii tui. Ecce tempus, quo adimplenda eſt venerabilis Simeonis prophetia; ſemper in te tuliſti gladium tuum, ſemper ob oculos habuiſti diem Sacrificii tui, & ſicut Filius tuus temet ſemper immolaſti in præparatione voluntatis; ſicut ille, dixiſti, cupio manducare Paſcha, & ſuſtineo donec victima juguletur: *& quomodo coarctor donec perficiatur*. Quænam fuit eo momento conſtantia tua? Dolore plena, verum eſt, non autem dolore victa, ſtabis ſitu hoc oſtendens firmitatem animæ tuæ, qua ultro, & generoſe aſſentiebaris ſacrificio Filii tui, ac tuo, præferens Voluntatem Patris Æterni tibi metipſi, ſalutemque generis humani vitæ tuæ, & vitæ Filii tui. Da mihi, ut cum eadem conſtantia ſubeam pœnas, quas deſtinat mihi providentia, ut reſpondeam non ſine audacia quadam, ſed cum aliqua confidentia conjuncta, poſſe me bibere calices omnes quos mihi obtulerit non ſecus ac filius Zebedæi, vel potius ſicut te Virgo Sancta, quin memet tradam lacrymis, & gemitibus, vel humanis conſolationibus immorer, & nonniſi oraculis Filii innitar, me beatum exiſtimans, ſi patiar ſecundum exemplum tuum; quandoquidem tu temet beatiorem cenſuiſti, quo magis particeps fuiſti paſſionum Filii tui. *Auctor recens.*

Luc. 12.

Duo amores pugnant in Mariæ corde; Amor erga Filium, & amor ſalutis hominum.

In Mariæ corde duo pugnant amores, uterque extremus, ſecum invicem confligentes. Amor vitæ JESU CHRISTI, & amor Redemptionis humanæ, ut in ea Dei Voluntas adimpleatur. Alter quidem eſt mollior, alter autem fortior; alter Martyrium conſtituit, alter Sacrificium; alter crudeliter agitat animam, alter illam confirmat; alter ciet hoc in oceano tempeſtatem, alter malaciam parit. Conſtantia nihil imminuit de dolore; dolor nullo modo conſtantiam labefactat. Amor JESU efficit ut omnes has ſubeat pœnas; amor divinæ Voluntatis facit, ut omnes acceptet. Inveſtigat motus omnes Filii ſui; omnia illius audit verba; videt ſe minime poſſe illi opem ferre; audit triſte illud *ſitio* ex ore morientis, & ne minimum quidem refrigerium illi conferre permiſſum eſt. Suſtinet quidquid patitur Filius ſuus; firma, & inconcuſſa manet; vellet mori cum Filio, & oportet, ut ſit illi ſuperſtes. *Stabat. Pater Texier in Sermonibus pro feſtivitatibus Mariæ Virginis.*

JESUS, ut hic dicam, fuit instrumentum Martyrii Sanctæ Matris ſuæ.

Jure Pictores noſtri ſingulis Martyribus appingunt proprium ſupplicii uniuſcujuſque inſtrumentum, Sancto Paulo gladium, Sancto Laurentio craticulam; cum vero agitur de hac Martyrum Regina, ponunt ſuper genua, vel inter ulnas Corpus mortuum Filii ſui, quaſi ad innuendum hoc illius tormentum eſſe, & proprium Martyrii ſui inſtrumentum. Cur hic in re mihi deſunt pii Sancti Bonaventuræ ſenſus, ſicuti verba non deſunt! O ſuaviſſima Mater! hic Sanctus inquit, nonne ſatis erat Filium tuum immolari pro nobis? Cur voluiſti crucifigi cum illo? O Sacrum Mariæ cor ſedes amoris ſancti: cur mutatum eſt in abyſſum dolorum? O ſuaviſſimum cor amoris! Cur converſum es in *cor doloris*? O Virgo Sancta! quæro cor tuum in corde tuo, & non invenio, quoniam cordis loco quoddam invenio compoſitum ex felle, myrrha, & abſynthio: *Aſpicio cor tuum, & jam non eſt cor, ſed fel amarum, & myrrham, & abſynthium video*. Quæro Matrem Dei mei, & illam in Maria non amplius invenio; invenio ſolum ſpinas, clavos, lanceam, ſpongiam, fel, & acetum; nihil amplius agnoſco niſi ſputa opprobria, plagas, & Crucem. *Quia tota converſa es in iſto*. O Regina Virginum; o perfectiſſima filiarum Sion! ubi tam inveniam perſonas afflictas, quarum dolores ingentes cum tuis valeant comparari? *Cui comparabo te, Virgo Filia Sion, cui aſſimilabo ea*. Sicut amor, quo proſequeris filium tuum, qui eſt Vir dolorum, parem non habet, ita dolor tuus nullum habuit unquam ſimilem. *Pater Texier in Quadrageſima.*

Thren. 2.

Doloris cumulus fuit in Virgine non poſſe opem ferre filio in ejus ſuppliciis.

Circumſtantia, quæ hanc Sanctiſſimæ Virginis præſentiam magis torquebat, hæc fuit, quia videbat, ſe inutilem eſſe opem ferendo cariſſimo filio ſuo. O Mater Sancta, & caritate plena! quo in ſtatu reperitur cor tuum, cum videns Filium tuum viribus exhauſtum, & Sanguine cedere ſub immani Crucis pondere, non potuiſti illi ferre ſubſidium: vel cum conſiderans ſacratum illud Corpus, quod tanta cum reverentia attrectaveras, prorſus nudatum expoſitum oculis impudentiſſimæ plebis, & aeris incommoditatibus, ad illud accedere non poteras, ut tergeres illud. Quis fuit Mariæ dolor, eruditus inquit Interpres, videre Filium ſuum artubus omnibus laniatum, & non poſſe vulnera ejus vittis obligare, videre caput inclinatum, & illud ſuſtinere non poſſe? Videre illum plorantem, neque poſſe lacrymas abſtergere; videre animam efflantem, eumque non poſſe oſculari! *Vulnera non valebat alligare, nec pendulum caput ſuſtentare; nec flentem conſolari, nec Spiritum emittentem deoſculari. Idem.*

Maria recepit vulnus quod lancea inflixit lateri Salvatoris poſt Mortem ejus.

Alia quoque notabilis circumſtantia eſt, dolores Sanctiſſimæ Virginis non defuiſſe cum illic filii ſui, quia maternum cor illius adhuc perforatum fuit lancea crudeli, quæ poſt Mortem latus Salvatoris aperuit. Tunc, o Mater afflictiſſima, fuit, Sanctus Bernardus inquit, cum gladius ſecundum prophetiam, pertranſiit animam tuam. Cum lancea crudelis aperuit latus Filii tui mortui, anima ejus non erat amplius in corpore ejus, ſed in tuo. Quamobrem ille non ſuſtinuit vulneris ejus dolorem, ſed tu, ut dicere poſſemus Martyrium compaſſionis tuæ diuturnius fuiſſe Martyrio paſſionis Filii tui: *Ut pluſquam Martyrem merito prædicamus, in qua ſenſum corporeæ paſſionis exceſſit affectus compaſſionis. Pater Texier in Quadrageſima.*

Extremus doloris exceſſus fuit in Maria non poſſe conſolari Filium ſuum, & augere pœnas ejus ſua præſentia.

Quid non patitur Maria ad adſpectum Filii ſui morientis in Calvario? Videre illum affici morte crudeli pariter, ac turpi, magnus eſt doloris exceſſus; ſed videre illum patientem, atque morientem, quin illa in re vel minimum illi ſolatium adferre valeat; e contra vero nihil facere, quam ingeminare dolores ejus præſentia ſua, & ab eo recedere non poſſe, hic abſolutiſſimus dolor eſt, cui nihil addi poteſt. Eſt etiam quoddam ſolatii genus Matri videnti Filium ſuum inter brachia ſua morientem, poſſe illi omne levamen afferre, quod maternus amor ſuggerere poteſt: ſed opus eſt, ut Matrum omnium amantiſſima, eadem ſit quoque omnium triſtiſſima, & ne leviſſimam quidem ſpeciem habeat conſolationis. Audit illa Filium de Cruce clamantem *Sitio*: Reminiſcitur ſe toties irrigaſſe labia ejus lacte virginalium uberum ſuorum; vellet convertere cor, animamque ſuam in liquorem, eique potum præbere, illum a crudeli hoc tormento liberatura: ſed ipſi non licet; & præterea dolorem habere debet videndi eum coram ſe felle, & aceto potatum. Quis cogitare poteſt, quantam hoc fel tribuerit cordi ejus amaritudinem! Videt Filium ſuum vulneribus ſaucium, & ne unum quidem poteſt alligare. Fluunt in terram torrentes pretioſi Sanguinis ſui, ubi profanatur pedibus carnificum, ipſa vero ne guttam quidem poteſt colligere. O Sanguis adorabilis! o pretioſe liquor! cujus minima pars pluris valet, quam centum Mundorum millia: itane conculcaris pedibus peccatorum! & Mater quæ juſtum illius pretium novit, has videt profanationes? Videt caput JESUS erga ſe incli-

inclinatum, quasi cum ipsa loqui vellet; oculi ejus lacrymis suffusi mixtoque Sanguine defluente ex fronte, lumine privantur; videt jam umbras mortis, jam labiis ejus inhærentes? Quam triste est illud vale, quod illi dicit, in quo non gaudet consolatione audiendi se Matrem vocari! S. Augustinus, qui dicit, amorem non respicere, quid facere possit, sed sibi persuadere, se consequi posse votorum summam; nobis describit conatus, quos hæc incomparabilis, & desolata Mater exeruit in excessu novissimo doloris sui, deosculatura Filium, quem extremum vitæ suæ spiritum emittere intuita est. Vellet illa saltem extrema ejus suspiria recipere, sua attollit brachia potius præ desiderio, quam spe illum amplectendi; sed hac frustatur consolatione, & afflicta ejus brachia in se relabuntur. Amor impatiens efficit, ut iterum admitatur; sed o inanes frustrati amoris conatus! Quos dolores afferris cordi miseræ Matris! *Volebat amplecti CHRISTUM in alto pendentem, sed manus in se redibant.* O Mater super omnes Matres desolata! O Maria, immensum amaritudinis Mare? Cur mihi non est aliquid saltem miserationis tuæ, ut tecum saltem sentiam partem aliquam extremorum dolorum tuorum? O cordis mei durities, quanta, & quam terribilia mihi videris! Quid, numquid durior sum lapidibus? durior ipsis dæmonibus, qui præ metu, & horrore ad tanti spectaculi intuitum infremunt? Et cor meum est; & oculi mei illud intuendo exarescunt. *Pater de Argentano Capucinus, in Theologicis Collationibus de Magnalibus SS. Virginis.*

Maria juxta Crucem imago est J. C. patientis.

Si ex S. Augustini sententia gloriosa Virgo fuit imago perfecta Filii sui, qui simul Deus erat; & homo, videtur mihi, addi posse, hanc numquam melius illum repræsentasse, quam in statu passionum suarum; quoniam secundum aliorum quorumdam Patrum sententiam, Crux, & Calvarium, quod semper obversatum est ob oculos ejus, fecerunt ipsam Crucem viventem, & animatum Calvarium, & hic doloris gladius qui aliquando transverberaturus erat cor, adhibitus fuit in passione dilecti hujus Filii, ut exprimeret in Matre viventem omnium dolorum ejus imaginem. Hoc profecto miraculum artis est, tali pacto cædere marmor, ut hominem repræsentet, & invictamateriæ reluctantia in illo repræsentare omnia peculiaria lineamenta, ex quibus facile distinguatur, & agnoscatur; sed ad summum quæcumque sit artis præstantia, muta duntaxat efficit simulacra, & immota, quæ semper infinite distant a natura; sed hic doloris gladius, quo Mariæ cor transverberatum est scalpro penetrabilior transiit usque ad penitiorem partem animæ Matris hujus afflictæ, ut ex ea faceret perfectissimam imaginem passionum Filii sui, ita ut cum audio Prophetam quærentem, utrum adsint dolores similes illis, quos JESUS in Cruce sustinet: *Attendite, & videte si est dolor, sicut dolor meus:* libenter responderem me invenisse, quod quærit, dolorem similem dolori JESU CHRISTI, quoniam quo magis Mariæ passiones accedant ad illas Filii sui, eo magis superant passiones Martyrum omnium. *Auctor Sermonum in omnia Ethica argumenta.*

Thren. 1.

Fons doloris est amor, & de Mariæ dolore judicandum est ex amore, quo Filium suum complectebatur.

Prima passionum origo amor est. Hoc est primum earum principium; de hoc non licet ambigere; & Evangelium; ut nobis explicet Magnitudinem amoris Mariæ, testatur illam Matrem fuisse, & Filium ejus crucifixum fuisse: *Stabat juxta Crucem JESU Mater ejus.* Et profecto seu spectemus amorem ejus tamquam mere naturalem, qualis est ille, quo Matres omnes diligunt filios suos, seu cogitemus amorem hunc tamquam supernaturalem in Matre Dei sui, sive inspiciamus in utroque statu affectionem auctam sexcentis favoribus, & beneficiis, quibus cor illius non affici minime poterat, ubique in Maria benevolentiam, & amorem nanciscimur, ubique ego quoque tristitiæ, & gravissimi doloris argumentum reperio. Si enim hanc affectionem ex parte naturæ intueamur, memet continere non possum quo minus exclamem cum S. Ambrosio: *Matrem considerate, Matrem cogitare.* Vultis ne æquissimam vobis adstruere ideam extremæ desolationis personæ obrutæ pondere doloris sui, vobis fingite Matrem jacturam filii facientem; & si plerumque dicitur, suave esse, & solatio plenum pati pro illo, qui amatur, dicendum est, Martyrium esse videre eum pati, qui diligitur unice. Quam ob rem S. Patres asserunt, Abraham toties mortuum fuisse, quot excesserunt momenta ab eo tempore, quo a Deo jussus fuit sacrificare filium suum usque ad illud, quo Angelus brachium ejus coercuit; immo etiam illum totidem effecisse sui met sacrificia, quot passus edidit, ut illum ad condictum locum adduceret. *Idem.*

Lib. 4. de Fide ad Gratian. c. 4.

Quam impressionem fecerit in corde Virginis propinquitas Crucis.

Sancta Virgo Filium suum subsecuta fuerat bajulantem Crucem suam per vias Jerusalem, cumque ipsum assequi minime posset præ confetta populi turba qua septa erat, ingressa creditur diverticulum aliquod, ut deinde illum in Calvario expectaret. Re adhuc integra commota fuit misero statu Filii sui, & sensus sui ita confusi sunt, ut eos satis explicare non potuerit; & piæ Matronæ, quæ illam subsequebantur, videntes nullum sibi locum esse consolationi, consilium inierunt lugendi. Concipi potest, quam impressionem in corde ejus pepererit hæc loci propinquitas, satis est sibi Matrem fingere Filii sui supplicio præsentem. Adspectus hic illius auget dolorem, nec dubitandum est: in ceteris enim affectibus, si objectum ciet potentiam, doloris hoc singulare est, quod ad intuitum ejus rei, quæ dolorem infert, incessanter excitat miserationem, cum nullus sit sensus, qui adeo acrem efficiat in animo nostro impressionem, quam oculi, nec qui forment nitidiores, & distinctiores objecti alicujus ideas. Hoc telum cordi est, quod semper altius se figit, quod incessanter refricat vulnus illatum, & quod illud in singula instaurat momenta, & prohibet ne convalescat. Verbo: Tantum differt dolor, quem nobis parit narratio mortis alicujus, quem diligimus, & illum, quo afficimur cum illum morientem intuemur; quantum telum eminus contortum, cujus apex obtusus est, & aliud cominus vibratum, quod nos immediate faucit. Mihi igitur fingo afflictam Matrem hanc juxta Crucem, quis avellere possim spiritum ejus ab violenta applicatione, quæ tenet omnes sensus illius attentos iis, quæ accidunt; ideoque omnes illius sensus torquentur propriis objectis: oculi quidem inauditis crudelitatibus, quæ exercentur in Filii sui corpore: aures blasphemiis, quas hæc ora sacrilega evomunt contra illum: manus ejus attrectant, & complectuntur funestum lignum, cui suffixus est; circum illum non nisi carnifices videt; infra illum cruorem manantem: supra illum vulnera quorum singula vulnus inferunt cordi suo. *Auctor Sermonum in omnia argumenta &c.*

Dolores Mariæ Dei refricantur quotiescumque offenditur Filius ejus novis criminibus, quibus iterum crucifigitur.

Quemadmodum JESU CHRISTI passio fuit magnum objectum dolorum Mariæ, nos quantum in nobis situm est instauramus dolores Sanctæ hujus Matris, cum peccamus contra leges Filii sui, quoniam illum rursus crucifigimus. Hæc igitur consideratio vetet, ne augeamus pœnas ejus instaurantes illas Filii sui recentibus noxiis, quæ essent illi acerbiores prioribus tormentis. Si quis ex carnificibus, qui Filium suum torquebant, accessisset oblaturus opellam suam Matri, & testatus fuisset dolorem suum, videns illam tam indigna pati, quibus oculis, vestra quidem sententia, credidis, hunc ab illa exceptandum fuisse? Hoc responderi potest illis, qui eidem placere adnituntur per aliquod devotionis exercitium, & obsequium, quod illi præstant, nisi hæc devotio fulciatur sanctitate morum, vel sincero desiderio vitæ generis mutandi. Si enim hæc prætexitur caussa, ut liberius æquo ducatur vita; vel si quis contendit in suis sceleribus permanere, hac afficit injuria Matrem simul, & filium, & quomodo Apostolus asserit, hic innovat Crucem, & Mortem Filii Dei in semet ipso; hoc est, aliquid confert passionibus Mariæ, ejusque dolores instaurat, qui dimetiuntur secundum vim amoris sui, & secundum constantiam, & firmitatem cordis; tantum abest ut illi solatium afferat, & consolationem. *Idem.*

MYSTERIUM
ASSUMPTIONIS BEATÆ VIRGINIS.
MONITUM.

MYSTERIUM Assumptionis Beatæ Virginis, quæ modo celeberrima est omnium festivitatum, quas in ejus honorem colit Ecclesia, tria alia complectitur, quæ Concionator uno tantum Sermone comprehendere potest, vel in totidem diversa partiri argumenta, quod efficere possunt, qui singulos in Octava dies Sermones lucubrantur. Hæ tres ejusdem Mysterii partes, sunt pretiosa mors Deiparæ, ejus in sepulcro incorruptibilitas, cum celeri, & in antecessum maturata Resurrectione, ac tandem triumphalis ingressus in Cælum, quæ propriè est ejus Assumptio. Hæc tria mihi proposui colligens eam rerum copiam, quam hic publici juris facio, & quæ pluribus inservire potest Sermonibus, admixtis ex morali disciplina iis documentis, quæ utiles, & didascalicos possunt illos efficere.

Id unum moneo, sicut tres hujus Mysterii partes ad eumdem scopum collimant, censuisse me nequaquam operæ pretium facturum inde tres diversos titulos instituere; quod fortasse meliorem ordinem attulisset, sed ex alia parte peperisset confusionem, & negotium facessere potuisset quærentibus, quid in hac titulorum varietate proprium sit argumenti de quo agitur. Quapropter satius esse duxi in tanta, ac tam uberi dicendi materia sub singulis Paragraphis congerere, quidquid indiscriminatim ad tres hosce partes pertinet, quasi unum duntaxat constituerent argumentum, in commodum eorum, qui hujusmodi collectaneis uti non dedignabuntur.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum hujus argumenti Synopsis.

I. QUANDOQUIDEM Ecclesia simul, eademque die celebrat Mortem, Resurrectionem, ac triumphalem Assumptionem Deiparæ ne sejungamus tria hæc Mysteria, quæ modicum temporis intervallum, quod illa secrevit in caussa fuit, ut simul conjungerentur, & sicuti tria hæc mea quidem sententia, tria sunt gloriosissima sancti, divinique amoris effecta, æquo feretis animo, ea a me in unum Sermonis corpus conjungi, vobis ostendendo 1. Ardentem Mariæ dilectionem erga Filium. Deumque suum ad tumulum eam redigisse per mortem, qua nulla fuit unquam sanctior, aut religiosior, 2. Reciprocum amorem, quo hic idem Filius, & homo Matrem suam prosecutus est, illam ex tumulo eduxisse per Resurrectionem præoccupatam, ut illam in gloriæ suæ partem vocaret. 3. Amorem, quo uterque homines dilexit, effecisse illam Patronam, Advocatam, & Mediatricem illorum in Cælo; quandoquidem in pompa triumphali Ascensionis suæ Filius suus illi communicat totam potestatem suam, qua jugiter utitur nobis opem latura. Hæc erit hujus Sermonis partitio, & in sequentibus Paragraphis invenietur supellex ad eam exornandam.

II. De Morte Sanctæ Virginis, desumptis pro Textu verbis illis *ex Psalmo 115. Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus.* Si morti Beatæ Virginis, turpis aliqua inesset macula, qualis est ceterorum hominum, quæ consequens est, & pœna peccati: hodierna die eorum sententiæ subscriberem, qui Sanctam hanc creaturam non considerant, nisi in pompa Assumptionis suæ, & in honore triumphi: sed cum Deiparæ ad sublimem Empyrei verticem evectæ gloria desumatur præcipue ex obitus sui momento, quo ad altissimum suæ Sanctitatis fastigium evasit, fert animus vobis ostendere quomodo mors ejus extiterit pretiosa coram Deo.

1. Per merita quæ illam præcesserunt.

2. Per caussam mortis, & mirabilia, quæ illam concomitata sunt.

3. Per gloriam, quæ illam excepit, & quæ incomprehensibilis est.

III. Assumptis pro textu Canticorum verbis: *Quæ est ista quæ ascendit de deserto deliciis affluens?* Videlicet: Quæ est ista quæ de Mundo egreditur, ubi nihil est nisi miseria, & afflictio Spiritus, quæ tamen inde consolationibus, & deliciis affluens incedit? Sed quænam est ista, quæ de hac Vita egrediens tanto cum gaudio, in Cælum tanta ascendit cum pompa? quæ in corpore mortali naturæ suæ circumferens spiritum puriorem, quam perfectissimæ intelligentiæ gradum facit ab altissimo gratiæ statu ad sublimem gloriæ verticem, ita ut supra thronum suum non videat nisi solium dilecti sui, super quem nititur? *Innixa super dilectum suum.* Ecce Christiani quid hodierna die constituat admirationem Angelorum, & hominum; verum simul ac admirati fuerimus fulgentem hunc thronum, super quem gloriosa hac die attollitur Maria, demittamus oculos in egenum hunc lectulum, ubi coram Apostolis divinitus congregatis, ut Matri divini Magistri sui parentarent, expirat. 1. Ecce prototypus mortis sanctissimæ, quem habemus in Mariæ morte, ut inde bene mori discamus.

2. Ecce prototypus incomparabilis gloriæ ad ciendum in nobis desiderium in ejusdem partem veniendi. Ita Maria moriens nobis perfectissimum præbebit exemplum ejus abalienationis, quæ nos morti præparare debet. Maria triumphans sublimem nobis adstruet ideam hujus gloriæ, quæ efficere debet, ut incessanter in Cælum anhelemus. *Ex Speciminibus orationum panegyricarum pro die Assumptionis, Synopsi Prima.*

Maria optimam sibi partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Mysterium Assumptionis antonomasticè Mysterium est gloriæ Beatæ Virginis; sed si illud nobis applicare noverimus, ac inde proficere, non minus est spei nostræ Mysterium. Vulgo cum de Mariæ gloria agimus in duos errores incidimus: alter respicit media, per quæ ad illam pervenit; alter utilitatem, quæ inde nobis cedere debet. 1. Ut autem primum evitemus errorem, videamus quodnam sit verum principium gloriæ, & beatitudinis Mariæ, hæc est prima pars. 2. Ut autem ab altero errore nos præservemus, videamus quænam sit mensura potestatis Mariæ, quæ pars est altera. Ecce unde simul spem nostram excitare, ac regere possimus. IV.

Quod pertinet ad partem primam: quodnam fuit verum principium Beatitudinis Mariæ; hoc est, cur Maria hodie in cælo glorificata fuit? Non ideo quia est Mater Dei; sed 1. Quia fuit obediens, & fidelis Deo. 2. Quia humilis fuit coram Deo. Quia fuit obediens, & fidelis Deo; ita enim Mundi Salvator edixit, cum enim Mulier Evangelica dixisset illi: *Beatus venter, qui te portavit;* respondit illi, *quin immo beati, qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.* Luc. 11. Quibus verbis significat, Sanctus Augustinus ait, obedientiam, & fidelitatem Mariæ constituisse beatitudinem illius, non autem divinam Maternitatem. Quod autem tunc Mariæ felicitatem, hoc mox illius in Cælo gloriam constituit. Fuisse Dei Matrem, hæc felicitas est, quam recepit Maria; sed Deo fidelem fuisse, hoc meritum fuit, & Deus in Matre sua non nisi meritum coronat.

Principium alterum est, quia humilis est: quo in sensu accipit Sanctus Ambrosius hæc Mariæ verba: Luc. 1. *Quia respexit humilitatem Ancillæ suæ; ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes,* ex hoc, immo propter hoc præsertim me Beatam vocabunt. Angeli, S. Bernardus ait, videntes Mariam in Cælum cum pompa ascendentem, cum Sponsæ sociis exclamarunt: *Quæ est ista?* Sed illis reddi potuisset quod S. Paulus dicebat de Filio Dei: *Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit?* ad Ephes. 4. Sublata est,

quia

quis sese exinanivit. Ita verum est proximam caussam beatitudinis Mariæ, non fuisse ipsam Dei Maternitatem, eamque partim fidelitati ejus, & partim humilitati debitam esse.

Quod ad alteram partem spectat; quænam est in Cælo potestas Mariæ, ut nobis opituletur? Certum est posse nos sancte, & utiliter Deiparam invocare: Si enim ad illam confugere licebat, cum erat in terra, & illius adhibebatur mediatio apud JESUM CHRISTUM ad obtinendas ab illo gratias; nunc cum in Cælo est, minus liceret? 1. Numquid nollet ipsa pro nobis intercedere? Sed in Cælo Caritas ejus est ardentior, quam antea. 2. An nobis opem ferre non potest? Sed in gloriæ suæ statu minus potens erit, quam erat inter nos, & in loco exilii? 3. An non novit illa melius nostras necessitates, & non audit amplius preces nostras? Sed Angeli, quibus credidit Deus curam nostrum, nos audiunt. 4. Numquid usus invocandi illam lædit honorem Dei? Hic bipalmaris est error: illam enim invocamus non tamquam illam, cujus est gratiam impartiri, sed tamquam eam, quæ pro nobis illam obtinere potest. Possumus ergo Mariam invocare, & hoc jus ad eam confugiendi firmissimum est spei nostræ fundamentum. In hac Virgine habemus 1. Advocatam omnipotentem apud Filium suum Judicem nostrum; & cum omnipotentem dicimus, non intelligimus, quasi esset super Filium suum; sed illam a Filio suo omnia obtinere posse, tum per dignitatis suæ præeminentiam, cum per meritum personale. 2. Matrem Misericordiæ pro peccatoribus; quia peccatoribus ipsis debet quodammodo omnem gloriam suam. Hæc nostra quidem spes est, sed quinam spei hujus abusus? Quid nobis non audemus polliceri? 1. Gratias chimericas, & impossibiles. 2. Gratias possibiles quidem, sed miraculosas. 3. Bona quæ nos sanctificare minime possunt, & multo facilius nos possunt prævertere. 4. Gratias secundum libidinem nostram, & corrupta cordis nostri desideria. Speremus; sed spes nostra justa sit, & ordinata. *Hoc argumentum est, & ordo Sermonis Patris Bourdaloue in hoc Mysterio.*

V. *JESUS intravit in quoddam castellum, & Mulier quædam, Martha nomine, excepit illum in domum suam. Luc. 10.* Non sine Mysterio Ecclesia litteralem horum verborum sensum mutat in Mysticum, ut illa applicet Sanctæ Virgini, cujus hodierna die Assumptionem colimus. Hæc mulier, quæ domi suæ JESUM CHRISTUM recipere digna habita est, non est alia nisi S. Virgo, quæ illi commodaverat castum uterum suum, tamquam dignissimam mansionem, quam Deus invenire posset in terra, & quia Maria domi suæ JESUM CHRISTUM hodie recipit, hic dicitur omnibus gloriæ prærogativis jam omnibus gratiæ muneribus decoratam. Has autem prærogativas ad tres præcipuas redigo.

Prima est corporis in sepulcro incorruptibilitas.

Altera est beata resurrectio ante tempus Resurrectionis generalis omnium hominum destinatum.

Tertia est triumphalis ejus in Cælum exaltatio ad dexteram Filii, ubi cumulata est omnibus thesauris & omnibus divitiis divinitatis. *Ex speciminibus Orationum Panegyricarum.*

VI. Assumendo pro textu verba illa ex 3. Reg. lib. c. 2. *Positus est thronus Matri Regis, quæ sedit ad dexteram ejus.* Nonnulli qui majorem habent curiositatem sciendi gradum gloriæ, quem possident Sancti, quam sollicitudinem sequendi eorum exempla, ut gloriæ ipsorum participes fiant, quærunt cuinam debeantur prima in Cælo subsellia. Mater ambitiosa, de qua sermo est in Evangelio, illa pro duobus filiis suis depoposcit:

Matth. 20. *Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad sinistram in regno tuo.* Cui Dei Filius respondit, suum non esse illis gratificari, & sedes adeo sublimes reservari a Cælesti Patre illis, quibus eas destinaverat ab æterno. Non defuerunt tamen nonnulli adeo parum prudentes, qui prima cælorum subsellia secundum libidinem, & animi studium assignarunt, alii quidem S. Joanni Baptistæ ex aliis S. Patriarchis, & Prophetis legis antiquæ, alii Apostolis, & alii demum Martyribus, qui illa Sanguinis sui pretio sibi comparaverunt. Quamvis autem ad Cælestem Patrem attineat statuere, quibus prima illi debeantur recubitus, dicere audeo, quin suum cuique negamus, seu Patriarchis, seu Prophetis, seu Apostolis, seu Martyribus, 1. Primam sedem illam, primumque solium deberi gloriosæ Virgini propter dignitatem Matris Dei, & ipsam illius possessionem adiisse triumphali die suæ Assumptionis. 2. Cum illa suis meritis, hoc est fidelitate sua, amoris magnitudine, ex reliis præclare gestis incomparabilem hanc dignitatem sustinuerit, justitiæ titulo, justæque retributionis illam sedere ad dexteram Filii sui, atque in primo hoc throno, ubi recipit cultum, & venerationem totius aulæ Cælestis. *Ita est partitio Auctoris Sermonum in omnia argumenta, in octava Assumptionis.*

VII. Hominum salus semper Deo ita chara fuit, ut hic in operibus suis unam hanc quæsivisse videatur. Quam ob rem si hodierna die Mariam attollit in Cælum, hoc præstat non solum ut suæ gloriæ consulat, verum etiam & nostræ. Nostram suæ admiscet utilitatem; & si Matrem locat in solio, si illam constituit ad dexteram suam, si illam facit Cæli, terræque dominam, si meliorem illi partem tribuit in gratiis suis, hoc fit, ut in urgentioribus necessitatibus nostris illam effundat in nos, eo præsertim tempore, a quo nostra pendet æternitas. Quoniam vero Deus in hoc Mysterio nequaquam sejunxit hominum bona, a Mariæ gloria, ne ipsi quoque illa in hoc Sermone separemus; & ostendamus diei hujus celebritatem fœcundum esse gloriæ fontem pro Maria, pro hominibus vero gratiarum, ac beneficiorum.

1. Diei hujus celebritas pro Maria fons est gloriæ, seu spectetur in die obitus sui tamquam morti obnoxia, seu tamquam victrix de morte in sua Resurrectione, seu tamquam Regina in sua Coronatione, quod in priori puncto ostendendum est.

2. Diei hujus celebritas fons uberrimus est gratiarum, & bonorum pro hominibus; namque ad exemplum Filii sui, qui in Ascensionis suæ triumpho *dona dedit hominibus*, ut asserit S. Paulus; Maria non utitur libentius facultate, quam recipit a Deo in gloriosa hac solemnitate, quam ut communicet iisdem hominibus bona quibus a Deo cumulatur in gloriosa hac solemnitate. Ad hæc quemadmodum per Resurrectionem suam præoccupatam, liberata est a vitæ hujus mortalis miseriis, illa nobis procurat gratias, & necessaria subsidia ad evitanda pericula, quæ incessanter subimus in æternum pereundi. Denique cum obtinuerit illa gloriæ possessionem, mors nullam habet potestatem in illam, quemadmodum neque in Filium ejus: *Mors illi ultra non dominabitur.* Dignatur illas suas curas impendere nobis opem latura in articulo Mortis, ut nos contra inimicos nostros tueatur, qui tunc omnes conatus exerunt, nos perdituri &c.

Ut aliquam nobismet adstruamus imaginem gloriæ, ad quam Maria sublata fuit hac die suæ Assumptionis atque triumphi, Evangelium nos docet tres Veritates, quæ nobis normam præbere possunt, ut de elationis hujus fastigio judicium feramus. VIII.

Prima est gratia Sanctificans, quæ est mensura gloriæ illi respondens, & ut inquiunt Theologi, est tamquam gloria incepta; ita ut sicuti intellectus nequit concipere gradum gratiæ, quem assecuta est in fine vitæ suæ, postquam jugem fecit progressum in singulis momentis; hæc æquior est idea, quæ concipi valeat de illius gloria, dicere hanc esse incomprehensibilem, & post gloriam filii, quæ infinita est, nullam esse, quæ cum ipsa valeat comparari.

Secunda regula est profunda ejus humilitas, quæ semper hanc gratiam subsecuta est, & hanc illi promeruit. Ipse Dei Filius hanc nos docuit Veritatem:
Qui se humiliat, exaltabitur, ex qua Doctores om- Matth. [illegible]
nes arguunt: quo magis quisque in terra se humiliat, eo magis in Cælum exaltari. Ita profunditas humilitatis Mariæ justa est mensura elevationis ejus; & hæc haurienda conclusio est, sicuti Maria descendit ad extremum usque humiliationis gradum, considerans se tamquam ancillam Domini, modo extollitur, & habetur tamquam Regina, & Domina universorum.

Tertia veritas, quæ nobis esse debet tamquam gradus, per quem ascendamus ad cognitionem beatitudinis, & gloriæ Mariæ, est Magnitudo passionum illius: nihil enim in Scripturis est hoc axiomate certius, momentum pœnæ propter Deum susceptæ excipi pondere, ac remuneratione gloriæ æternæ. Cogitare autem dolores, vel potius Martyrium, quod subiit per totum ferme vitæ suæ spatium, & arguite, sicuti illa magis particeps fuit Crucis Domini, & passionum Filii sui, ita illam magis gloriæ ejusdem factam participem.

Hodie, quæ Vitam Mundo dedit, de Mundo per IX.
beatam Mortem egressa est. Hodie vera Dei Mystica Arca Sedem [illegible] in augusto Templo divinitatis; hodie Mater Dei sedit ad dexteram Filii sui: hodie Patris Æterni Filia possessionem adiit Regni Cælorum, & Spiritus Sancti Sponsa ingressa est in communicationem gloriæ, & bonorum omnium Sponsi sui, Verbo, hodie incomparabilis Maria coronata est Regina Angelorum, & hominum, & posita in throno, qui illi præparatus fuerat super omnes Spiritus. Sed cum Angelorum tantum sit loqui de S. Virginis triumpho, qui digni habiti sunt illum videre, ejusque partem constituere, mihi satis est, quin fusius de eo sermonem instituam, vel illius jucundam hypothiposim exhibeam, in qua plus sit imaginationis quam Veritatis; mihi, inquam, satis est dicere generatim, & in hoc sermone vobis ostendere, gloriam, cujus B. Virgo possessionem ingreditur congruam esse.

1. Virtutibus, quæ constituerant meritum incomparabilis hujus Deiparæ.

2. Amori, & potentiæ Filii sui, qui hinc quidem plus dilexit Matrem suam, quam omnes simul creaturas, inde vero infinitam habet potestatem, & non alios constituit terminos suæ liberalitatis, quam illos sui

amoris; Hæc duplex est regula, quam sequi possumus ad judicium ferendum de gloria Mariæ in hoc glorioso die suæ Assumptionis.

X. Pro textu assumi possunt verba ex Evangelio hujus diei: *Maria optimam partem elegit*, & ostendi tria incomparabilia bona, quæ optimam constituerunt partem Mariæ, & quæ illam beatissimam, & præ ceteris creaturis cumulatissimam effecerunt.

Primum ex his bonis est vitæ Sanctitas, qua post Filium suum nemo Sanctiorem duxit in terris, cum ille Deus simul esset, & homo.

Alterum est mors pretiosissima in oculis Dei, quæ illam distinxit a morte aliorum sanctorum, seu propter caussam, seu propter circumstantias.

Tertium est prima sedes, ac sublimior in Cælo, ubi sedet ad dexteram Filii sui; & in throno illi proximo, quod reddit gloriam ejus incompsrabilem, & personam ejus dignam cultu, & veneratione Angelorum, & hominum. Ad fructum ex hoc sermone percipiendum, ex priori puncto consequitur, Sanctitatem Mariæ nobis esse debere exempli loco, ut efficiamur digni hujus dignæ Matris Filii; ex altero infertur, pretiosam illius mortem præter beatitudinem contulisse illi generalem veluti præfecturam super omnium justorum Mortem, & singillatim super illam fidelium Servorum suorum, quapropter omnes suas curas impendit; ut illis adsit, & opituletur in extremo hoc transitu, ubi de illorum agitur æternitate. Ex tertio tandem inferendum est eo in loco, quem tenet in Cælo, ubi sedet ad dexteram Filii sui, & prope illum, nequaquam oblivisci nostrum, sed suam nobis protectionem, & gratiam conferre, ut ad beatum terminum, quo tendimus, perveniamus; ita ut post Dei Filium, Mariæ æternam felicitatem nostrsm debeamus.

XI. Ostendere etiam possumus Mariam sibi optimam partem elegisse. *Maria optimam partem elegit.*

Primum quidem in vita per Virtutum, & Sanctitatis plenitudinem. 1. Quærens quod utique necessarium est; respondens magnis Dei beneficiis per magnas retributiones; & utens Cæli benedictionibus tanta fidelitate, ut illæ perseverantiæ dono fuerint coronatæ. 2. Adnectens virtutes, quas Maria, & Martha simul consociare non valuerunt, donum contemplationis cum actione; nunquam dissipata operibus caritatis; semper in actione, & in conspectu Dei, a quo nunquam recedebat; ex ipsis officiis, quæ præstabat proximo, rationem sibi propriam hauriens sese colligendi, ac semet in Dei sinu servandi. Illa igitur optimam partem elegit.

Secundo: optimam possedit partem in Morte, veluti vitæ adeo Sanctæ remunerationem. 1. Quia cum ab omni crimine immunis fuerit ab initio suæ Conceptionis, ac toto vitæ suæ spatio, & locus non fuit metuendi de salute sua; procul omnis recesserat incertitudo, & in hujus locum certitudo successerat, cum bona illius opera in ea confidentiam peperissent. *Et laudent eam in portis opera ejus.* 2. Non expasta est animæ convulsiones, quæ ægre separantur a corpore, cui intime adhæserat, sed mors ejus suavis extitit somnus transeuntis de requie in requiem majorem, de pace cordis, qua jam fruebatur ad æternam hanc pacem, quam homines nec dare possunt, nec auferre. *Qua etiam in re Maria optimam partem elegit.* Elogia historica Tom. 3.

Proverb. 31.

XII. In verba illa: *Positus est thronus Matri Regis: quæ sedit a dexteris ejus.* 3. *Reg. c.* 2. quæ quidem dicta sunt de Bethsabea Matre Salomonis, & transferri possunt ad Mariam JESU CHRISTI Matrem probando in altera quidem parte, Thronum hunc debitum fuisse dignitati Matris Dei; in altera vero, Mariæ Virtutibus, & fidelitati.

In parte prima. Dico, jus, quod habet hac triumphi sui die ad primum Cæli thronum obtinendum, potissimum inniti super Deiparæ dignitatem; quæ nullam habet parem, & cui nihil comparari potest: cumque hic sit altissimus honoris gradus, ad quem mera creatura possit attolli, & qui supra se Deum habet unum, nonne sequitur, hodierna die illam considerandam esse tamquam sedentem a dexteris Filii sui, qui Deus est simul & homo, & positam in altissimo Cæli fastigio? quandoquidem hic locus est tantæ debitus dignitati: Ordo est a Deo constitutus, ut omnia collocentur secundum naturæ suæ præexcellentiam, vel eam dignitatem, ad quam illam Creator evexit. Hoc principio suffulti dicimus, nobiliores Intelligentias primos obtinere recubitus inter diversos ordines Angelorum. Hinc oritur subordinatio, quam videmus in natura, ubi Deo placuit collocare Cælum super terram, & videmus inter elementa & quæ subtiliora, & puriora sunt, esse etiam elatiora. Hac de caussa tandem in Mundo politico, & civili singula tenent ordinem, & situm, quem illis tradit nativitas, qualitas, vel ministerium, quod alia super alia exercent. Ita dicere possumus gloriosa hac die Veritatem adimpleri ejus rei, quæ olim repræsentata fuit in figura; videlicet tunc cum Salomon sedit in Solio, jussisse alterum extrui Matri suæ, quam sibi a dextris sedere voluit, & cum illa gloriam suam, & potestatem partiretur: *Positus est thronus Matris Regis, quæ sedit a dextris ejus.* Alia omitto jura, quæ felix hæc creatura obtinet ad sublimem hunc honoris gradum; puta, arctum fœdus quod cum divinitate contraxit in Verbi Incarnatione, auctoritatem, quam illi contulit qualitas Matris supra Filium suum Deum, & hominem, communitatem bonorum, & honorum quæ adest Matrem inter, & Filium: Officium urbanitatis, quod postulat, ut Filius Matrem vocet in societatem gloriæ, & dignitatis; excellentiam gratiæ, quam Maria in terra possedit, & cui respondere debet par gloriæ gradus in Cælo; & consequenter gradus distinctus. Hæc totidem jura sunt ad primam sedem illam, de qua verba facimus, & quæ fusius sunt explicanda. Quod vero inde ad nostram eruditionem inferendum est, illud est, quod quamvis nemini liceat ad eum gloriæ gradum adniti, ad quem hodie ascendit Maria, tamen nos posse, & audeo dicere nos debere per sanctam ambitionem contendere ad primos cæli recubitus; superesse adhuc sedes vacuas, quæ ambitiosissimis desideriis nostris satisfacere possunt; nostrum esse illas promereri. Hoc eximium est disciplinæ moralis argumentum, in lucem proferendum, atque amplificandum.

Pars altera. Cum viderimos qualitatem Deiparæ contulisse Beatissimæ Virgini jus certissimum ad primam Cæli sedem, & sublimem gradum, quem tenet in gloria præ omnibus Spiritibus, & iis omnibus quæ mera creata sunt, ne hæc gloriæ distinctio meræ gratiæ tribuatur accepta: videamus si vobis lubet, quomodo per fidelitatem suam, per merita, & caritatem, & officia, quæ præstitit Filio suo Deo & homini, nequaquam se indignam præbuerit ea, quam occupat, sede; sed e contra in remunerationem a Deo homine evectam fuisse ad supremum hunc apicem gloriæ. Profecto de dignitate Matris Dei, ut de aliarum matrum dignitate sentiendum est, quæ in lucem aliquem hujus terræ principem ediderunt: In illis enim mera dignitas est, quæ illis reverentiam quidem conciliat, sed quas non ideo efficit perfectiores. Non, inquam, pariter sentiendum est de Verbi Incarnati Matre; hæc enim dignitas, quæ illam attollit super homines, & Angelos, suffulta fuit congruis meritis, quæ illam effecere creaturarum omnium sanctissimam perfectissimamque. Quam ob rem si hæc divina maternitas consideraretur separata a gratiis, & meritis quæ illam concomitantur; qualitas Filiorum Dei, quam gratia nobis impertit, esset illi præferenda: sed cum Maria simul fuerit adoptiva Æterni Patris Filia modo præstantissimo, & repleta fuerit hac gratia, quæ illam Sponsam fecit Spiritus Sancti, ac tandem habuerit merita huic dignitati congrua, sequitur primam hanc in Cælo sedem merito ejus deberi, quo facta est digna toto gloriæ fastigio, super primum Cæli Solium evecta. XIII.

Quin latius verba faciam de incomprehensibili gratiæ mensura, quam Maria in terris possedit, & quæ effecit, ut altum hunc honoris gradum mereretur, dico, meritum, quo hanc sustinuit dignitatem præcipue tribus in rebus consistere, 1. Quia omnia obiit sollicitæ Matris officia per amorem tenerum erga Filium suum. 2. Per curas susceptas, ut omnibus necessitatibus ejus non ita brevi temporis intervallo consuleret. 3. Per auxilium quod præstitit illi ad eum finem, quem sibi proposuit veniendi in terram; hoc est; de merito ejus judicium ferendum est ex amore, quo Deum suum est prosecuta, ex opera, quam illi præstitit, & laboribus, quos cum illo partita est &c.

PARAGRAPHUS II.

Fontes, unde hauriri copia potest ad proposita Sermonum Synopses exornandas. Et Auctores, qui de hoc agunt Mysterio.

Sanctus Augustinus duas habet homilias in hujus diei Festi Evangelium, ubi S. Virginis applicat, quod de duobus Sororibus Martha & Maria dictum est. Sancti Patres.

Idem in sermone 83. *de diversis*, scribit Elogium hujus solemnitatis in qua declarat sententiam suam de veritate Resurrectionis, & de S. Virginis Assumptionis.

S. Hieronymus *in Epist. ad Paulam, & Eustochium*, testatur ævo suo ostendi consuevisse sepulcrum, in quo S. Virgo posita fuit in valle Josaphat; sed sepulcrum illud vacuum fuisse.

Idem Tomo 9. in Sermone, qui Sophronio tribuitur, præcipue loquitur de Resurrectione, & Assumptione Mariæ in corpore, & anima.

Venerabilis Beda, *Tomo 7. variorum Sermonum*, unum habet de Assumptionis Mysterio.

S. Joannes Damascenus, duos habet Sermones, alterum de morte S. Virginis, ubi loquitur de Sanctitate, & meritis, quæ præcesserunt, & mortem ejus pretiosam effecerunt; alterum de gloria Assumptionis, ubi hujus Mysterii veritatem probat.

Sanc-

Sanctus Ildephonsus in Biblioth. veterum Patrum Tom. 9. septem habet de hac festivitate Sermones.

Hugo de Sancto Victore Tomo 2. quatuor habet Sermones hujus argumenti.

Sanctus Bernardus *in serm. de temp.* habet Sermones 5. in Evangelium hujus diei, sed in primo tantum sermo est de Assumptione, ac triumpho Sanctæ Virginis.

Albertus Magnus Sermonem edidit in ea Evangelii verba: *Intravit JESUS in quoddam Castellum.*

Idem alium in hæc verba: *quæ est ista quæ progreditur*, ubi loquitur de prærogativis Beatæ Virginis.

S. Bernardinus Senensis Sermonem habet de solemnitate Assumptionis.

Idem alium habet Sermonem, ubi peculiariter agit de illius super omnes creaturas elatione.

Cardinalis Petrus Damiani in hujus argumenti Sermone comparat Virginis Assumptionem, cum Ascensione Salvatoris.

S. Thomas Sermonem habet de hujus diei festi solemnitate, præter ea, quæ habentur in Summa.

Guillelmus Parisiensis duos habet ejusdem argumenti Sermones.

Abbas Guerricus tres habet Sermones hujus argumenti.

Dionysius Carthusianus duos in idem Evangelium.

Papa Innocentius III. duos.

S. Laurentius Justinianus unum de pompa, & gloria Assumptionis S. Virginis.

S. Odilon Abbas unum de eodem Mysterio.

S. Thomas Villanovanus quatuor habet Sermones hujus argumenti.

Lanspergius. *Tom. 2. Conc. 6.*

Leo Imperator in operibus suis eximiam habet homiliam de Assumptione.

D. Amedæus Lausanensis, *de Virginis obitu, & Assumptione in Cælum.*

S. Anselmus habet homiliam in hujus diei Evangelium.

Ascetici aliique. Pater Poire in triplici corona *tract. 2. cap. 11.* ubi ostendit Sanctam Virginem esse gloriæ miraculum, fusius tractavit de hoc Mysterio Assumptionis, ubi nihil prætermisisse videtur, quod ad argumentum pertineret.

Granatensis in Medit. de Vita Domini nostri agit de Virginis Assumptione.

Pater a Ponte *in 5. parte Medit. de Fide, Medit. 35.* fuse loquitur de hoc Mysterio, de elevatione Mariæ super Angelos, de gloria ejus essentiali, & de illius Coronatione.

Idem in *Medit. superiori, quæ est 34.* verba facit de beata Morte Virginis ejusdem, cujus caussas, & miracula narrat.

Idem in *Medit. 36* considerat Assumptionem Virginis secundum corpus, & locum quem habet in Cælo.

Idem in *Medit. 37.* ostendit Mariam humilitate sua meruisse super Angelos elevari.

Pater de Argentano in Collationibus de Magnalibus Virginis. Collatio 26. est de Morte, & Resurrectione Virginis.

Collatio 27. de Assumptione, & 28. de supremo dominio S. Virginis in Cælo.

Pater Novet in Tomo Medit. cui titulus. Vita JESU in Sanctis, plures habet Meditationes de Morte, & Assumptione Deiparæ.

Pater le Valois Tomo 4. operum asceticorum, devotissimum habet alloquium de Assumptione.

P. Nepveu in Christianis Considerationibus Tomo 3.

Quicumque ediderunt Meditationes de Mysteriis Domini, Dominæque nostræ.

Concionatores recentes. Suarez Tomo 2. de Mysteriis disput. 21. de Morte, & Assumptione B. Virginis.

Pater Theophylus Renaut in Dipthic. Marianis Puncto 10.

P. Bourdalove in Tomo 2. Mysteriorum eximium habet Sermonem de Assumptione.

Biroat in Panegyricis B. Virginis duos habet.

Pater le Jeune Oratorii Presbyter unum habet de Morte, alterum de Resurrectione, tertium de Assumptione.

Pater de la Colombiere in Tomo 2. Sermonum, unum habet de Assumptione.

Pater Texier in Tomo Mysteriorum B. Virginis.

P. Duneau duos habet Sermones hujus argumenti.

Abbas de Monmorel homiliam habet, & sermonem hujus argumenti.

Lambert Tomo 7. Anni Evangelici habet, Homiliam.

In historicis Sanctorum Elogiis Tomo 3. sermo est de Assumptione Virginis.

In speciminibus Sanctorum tres sunt in Tomo 2.

Auctor Sermonum in omnia argumenta &c. integram habet Octavam de Assumptione, cujus sermo primus est de ingressu Virginis in Cælum, & de ejus triumpho; 2. de pretiosa illius Morte; 3. de illius incorruptibilitate in sepulcro, & præoccupata resurrectione; 4. de Magnitudine gloriæ, quæ innititur dignitati Matris Dei; 5. de mensura gloriæ, quæ innititur gratiæ, quam in terra possedit; 6. de mensura elevationis ejus in Cælo desumpta ex profunditate suæ humilitatis; 7. de mensura gloriæ suæ desumpta ex Magnitudine passionum suarum super terram; 8. qui est in Tomo 2. Mysteriorum de protectione, quam Virgo in Cælum assumpta tribuit hominibus super terram.

Qui collectanea ediderunt. Labatha, *Titulo Maria.*

Polianthea Sacra. *Titulo Maria Virgo Deipara.*

Lohner. In *Hyperdulia Mariana Titulo Maria.*

Discursus Prædicabiles super Litanias Lauretanas: *Discursu 342.*

Theophylus Renaudus. *Loco jam citato.*

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, figuræ, & applicationes Scripturarum huic argumento.

P*Retiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus.* Psalm. 115.

Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Psalmus 15.

Erit sepulcrum ejus gloriosum. Isaiæ 11.

Positus est thronus Matri Regis, quæ sedit ad dexteram ejus. 3. Reg. c. 2.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est. Psalmus 119.

Quando veniam, & apparebo ante faciem tuam! Psalmus 41.

Educ de custodia animam meam. Psalm. 141.

Sanctificavit Tabernaculum suum Altissimus. Psalmus 45.

Quæ est ista, quæ ascendit de deserto deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Cant. 8.

Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora consurgens, pulcra ut luna, electa ut Sol? Cant. 6.

Desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO, Ad Philipp. 1.

Apertum est Templum Dei in Cælo, & visa est arca testamenti ejus in Templo ejus. Apocal. 11.

Signum magnum apparuit in Cælo, Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus ejus. Apoc. 12.

Exaltata est Sancta Dei Genitrix super Choros Angelorum. In Officio B. Virginis.

Veni electa mea, & ponam in te thronum meum. Ibidem.

In omnibus requiem quæsivi, & in hæreditate Domini morabor; tunc præcepit, & dixit mihi Creator omnium & qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo, & dixit mihi: in Jacob inhabita, & in Israel hæreditare, & in electis meis mitte radices. Eccli. 24.

Et sic in Sion firmata sum, & in civitate Sanctificata similiter requievi, & in Jerusalem potestas mea, & radicavi in populo honorificato, & in parte Dei mei hæreditas illius, & in plenitudine Sanctorum detentio mea. Ibidem.

Intravit JESUS in quoddam Castellum; & Mulier quædam, Martha nomine, excepit illum in domum suam, & huic erat Soror, nomine Maria, quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius. Luc. 1.

Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea. Luc. 10.

Astitit Regina a dexteris tuis. Psalm. 44.

Exempla, & Figuræ ex Veteri, & novo Testamento.

SCRIPTURA perhibet testimonium gloriæ Moysis, & familiarem Dei amicum animam exspirasse non in doloroso mortis agone, sed in suavissimo osculo Dei sui. Credendum ne est, eximios favores, quos Deus aliquando largitur est paucis ex præcipuis famulis suis, negatos fuisse Matri suæ? Dicere igitur possumus Sanctissimam Virginem mortuam esse in osculo Domini, videlicet per violentum conatum amoris Dei sui, qui separavit animam ejus a corpore. Profecto amor Dei fuit caussa hujus mortis gloriosæ; neque enim mortua est tamquam filia Adæ, neque propter originale peccatum; mori in ea non fuit necessitas, vel pœna, aut natura; hæc igitur esse non potuit nisi necessitas, & lex amoris divini, quæ illam morti subjecerit. Non debebit illa immunis esse a naturali lege, quæ subjicit fatali huic necessitati moriendi omnes homines; cum enim Filius ejus noluerit immunis esse ab eadem, quamvis peccare non posset, & ad hæc supremus esset arbiter vitæ, & mortis; non erat æquum, ut Mater ejus, quæ non erat nisi mera creatura, hac in re Creatori præstaret. Quod vero Filius fecit, ut Matrem suam glorificaret in hac ipsa morte; hoc est, quod illam gloriosam reddidit per nobilissimum, & præstantissimum genus mortis, quale est moriendi Maria efflavit animam in osculo Dei, ut de Moyse dictum est, mortua est in osculo Domini.

non solum in caritate, quod Sanctis omnibus commune est, nec pro ipsa caritate, quod proprium est Martyrum; sed per eamdem Caritatem, & purissimum amorem Dei, quod potest osculum Domini appellari: qua in re Maria majus præ ipso Moyse privilegium obtinuit vulnerata jaculia divinæ hujua caritatis, de qua loquitur Sponsa Canticorum: *Caritate vulnerata sum*. Vulnua quod accepit mortale fuit, ita ut postquam diutius elanguit, tandem ad tumulum adducta fuerit!

Ardens Virginis desiderium videndi Filium suum.

De ardenti desiderio, quo gloriosa Virgo cupiebat videre Filium suum, quem tanto studio dilexerat in tota vita sua, judicium facere possumus ex S. Patriarchæ Jacob exemplo, qui vix audiit, Joseph dilectum sibi filium, quem jampridem fato concessisse putabat, non solum vivum esse, verum etiam gloria cumulatum, summo ferme cum Imperio in Ægypto universa; cum sibi renasci visus est ad hoc nuntium, & tantum præfetulit illius videndi desiderium, ut nec ætatis suæ caducitaa, neque itineria longitudo, neque viarum incommoda illum deterrere potuerint: *Sufficit mihi, si adhuc filius meus vivit; vadam, & videbo illum, antequam moriar*. Non est quid post hoc concupiscam, ajebat ille; dummodo illum intuear, voti compos dies meoa claudam, quoniam desideriorum meorum summam assecutus ero. Et si Absalon tantum testatus est desiderium videndi Patrem, & in illius aulam revertendi, ut post elapsum biennium diutius expectare non potuerit, sed confugiens ad Joab, quem plurimum posse noverat apud David, dixit illi hæc verba, ex quibus innotescit, quam ardens esset hoc Absalonis desiderium.

2. Reg. c. 2.

Obsecro, ut videam faciem Regis: quod si memor est iniquitatis meæ, interficiet me. Nihil illi distare videtur inter mortem, & privationem adspectus Patris sui; hæc absentia videtur illi supplicium, nullo temporis lapsu sanandum. Cogitate igitur, quæso, quænam fuerit vehementia desiderii in Maria, Matre hac Sanctissima, videndi filium, quem amaverat supra quam dici possit, & pro quo unice vivebat; Filium hunc, quem sciebat esse Cæli Dominum, cum illa adhuc in terria versaretur, diesque suos transigeret in lacrymis, & in dolore, eo quod ipsiua jacturam fecisset? Quæ suspiria non ejaculata est in eum locum, ubi suum erat gaudium, atque thesaurus suus? quam non præfetulit festinationem videndi illum? quos non pertulit languorea toto hoc temporis intervallo? Hos exprimere nobia non licet; licet tamen aliqui conjectura, ex dolore, quem experta est triduo, quo illum se amisisse putabat, & ex ea sollicitudine, quam præfetulit: *Ego, & Pater tuus &c.* Quantum igitur doluisse credenda est, videns se ab illa tanto temporia intervallo sejunctam?

Lex lata contra homines in pulverem redigendos ad Mariam non spectabat. Genes. 3.

Lex communis, quæ adduxit omnea Adæ filios morti, hæc est: *Pulvis es, & in pulverem reverteres*. Sed quis crediderit hac tantum in re S. Virginem nullum habuisse privilegium? Numquid illa subjicienda erat severitati legis contra filios hominia latæ, illa, inquam, quæ nulli fuit crimini obnoxia? Erat ne in eorum supplicio involvenda, quæ rebua in ceteris assecuta est tot privilegia, quæ illam eximebant a communibua naturæ legibus? Credendum ne est in hoc uno derelictam fuisse communi legi peccatorum omnium, quorum corpora computrescunt, & in sepulcria a vermibua exeduntur? Ubi nam est anima, cui aliquod Religionia principium insit, vel sensus aliquis reverentiæ erga SS. Virginem, quæ hanc non perhorrescat sententiam, & potius cum S. Augustino non dicat: *Sentire non valeo, dicere perhorresco*? Profecto si corpus SS. Virginis non fuisset post decessum illius incorruptibile, nisi resurrexisset, nisi translatum fuisset in Cælum, nonne confiteri deberemus, Dei Filium, qui legem tulit honorandi Patrem, & Matrem, & qui illam adeo perfecte observavit, eam parum observasse erga Matrem suam Sanctissimam, & minorem habuisse corporis ejusdem rationem, quam habeat corporum servorum suorum? Nonne enim plurima nobia sunt Sanctorum Corpora, quæ in terris habentur tamquam lypsana pretiosa, in nostris altaribus posita, auro, & margaritis ornata, ad quæ colenda catervatim populi confluunt? Nihil tale intuemur pro corpore SS. Virginia; etenim ubi illud asservatur? Quo confluunt homines illi obsequium præstituri? Ubi est arca illa pretiosa, in qua continetur? Nullibi terrarum de hac re auditur metido. Quid ergo hoc unum erit ex omnibus corporibus Sanctorum, quod ignotum lateat, & inglorium? Non ita. Sacrum SS. Virginis Corpus non est in terra; terra digna non est, quæ illud possideat; in Cælo est, quod unum dignum est gloriæ suæ Templum. Mortales non habent pretiosas illius reliquias super terram, pares non sunt deferendo æquos honores, qui ipsi debentur; Et Cælituum Angelorum duntaxat proprium est illam digne revereri.

Arca fœderis ex incorruptibili ligno con-

Fœderis arca composita erat *de lignis sedrinis*. Arca *JESU CHRISTI* composita est ex corpore, quod nulli obnoxium est corruptioni; oportet enim ut Veritaa figuram superet; & SS. Virgo quæ ab Ecclesia *Fœderis arca* vocatur, esse debebat incorruptibilior ea re, qua repræsentabatur.

-fecta figura est Mariæ in sepulcro.

Maria ergo hodie non moritur, nisi ut resurgat, & separatio a corpore suo, quæ ceteris hominibua tantum affert dolorem, illi gaudii est argumentum: Cum enim voluerit Deus, illam naturale hoc corpus non exuere, nisi ut alterum reciperet immortale, corruptionem non attingere Templum hoc Verbi Incarnati, carnem illius licet Sanctissimam, purissimamque adhuc recipere extremam perfectionem per Resurrectionem, ut tota lumine coruscana effecta nequeat esse impedimentu visioni beatificæ; fidenter SS. Virgo remittit in Domini manus corpua suum, ut hæc fiat admirabilis permutatio, & postquam illi fuit tamquam materia amplissimis gratiæ suæ operationibus, præstantissimia illud gloriæ privilegiia exornet. Hodie igitur Maria vera vivens Arca, quæ in sinu suo recepit JESUM CHRISTUM donec esset in terris, & cujua Arca Veteria Testamenti non erat nisi figura, recipit superaffluenter ab amore Filii, Deique sui monumenta caritatis nunquam cessaturæ, & cum omnibus, qui excogitari possunt honoribus, in sede gloriæ Filii sui requiescit, ibi in omnia futura sæculorum sæcula colenda.

Judith post liberatam Bethuliam cumulata gloria figura est triumphi Mariæ in Cælo. Judith 13.

Si de Veritate ex umbria, figurisque illam repræsentantibua judicium ferendum est, reor gloriosam Dei Matrem hodierna die dicere posse, quod olim Mulier fortia, Sancta, & Victrix, quæ illius erat figura, dixit: *Magnificata est anima mea hodie præ omnibus diebus meis*. Hic dies est vitæ meæ gloriosissimus; dies pompæ, dies triumphi, quo gaudio cumulata sum simul & gloria. Agnoscitia procul dubio ex verbis istis incomparabilem Judith, quæ populum Dei liberavit a metu formidabilia hostis, & Bethuliæ oppidum a direptione, & interitu. Illustri hac victoria merita fuit, ut triumphans ab omni populo exciperetur; digna gloriosæ Matria Dei Figura; sed hæc facta videtur, ut ejus duntaxat triumphum repræsentet. Satia enim est in Scriptura legere, quomodo post victoriam de Assyriorum exercitu relatam, & coercitas victorias illius, qui sibi promiserat se imperio suo terram subditurum, qua pompa, quibua acclamationibus, quo apparatu, quibus triumphalibus Epiniciis matrona illa recepta fuerit in civitatem suam tamquam liberatrix populi sui, honor patriæ, & victrix de hoste, qui terrorem quocumque intulerat. Sed vobis figura sufficiat; Veritas quippe spectaculum est nobis reservatum in Cælo, postquam eumdem hostem vicerimus, & illuc pedem intulerimus quatenus victorea.

Quomodo Salomon receperit Matrem suam in throno prope thronum suum, figura est honoris quo Salvator excepit in Cælo Matrem suam. 3. Reg. 2.

Cum dignitas Mariæ Matris Dei seorsim classem distinctam efficiat, meretur collocari ad dexteram Filii sui, & Cælum in veritate vidit id quod in figura tantum transierat, tunc cum Bersabea veniens, ut aliquid peteret a Salomone, Rex iste consurrexit de Solio, ut occurreret Matri suæ & jussit, ut illi thronus alter pararetur prope suum, ut illa ad dexteram suam consideret. Si Salomon honorem hunc præstitit Matri; quo potiori jure Deus, qui jubet parentes nostros a nobis coli, & observari, credendus est prope se Virginem Sanctissimam collocasse. Scripturæ verba digna sunt, quæ referantur. *Surrexit Rex in occursum ejus: adoravitque eam: & sedit super thronum suum; positusque est thronus Matris ejus, quæ sedit ad dexteram ejus*: Cum autem sedisset, dixit ei: *Petitionem unam parvulam ego deprecor a te Fili mi*, cui ille: *Pete Mater mea, neque enim fas est, ut avertam faciem tuam*.

Maria in triumpho Assumptionis suæ dona dat hominibus, non secus ac Filius eius ascendens in Cælum.

Regum consuetudo est, cum triumphantes ingrediuntur in Metropolim suam, large, effuseque populo suo dona conferre; quod fecit Dei Filius die Ascensionis suæ, qua ut canit Propheta, ostentavit Magnificentiam suam profusione munerum, quæ hominibus largitua est: *Dona dedit hominibus*. S. Bernardum sequor, cum dico SS. Dei Matrem similibua largitatibus usam fuisse die triumphalia Ascensionis suæ: *Ascendens in altum B. Virgo, dedit ipsa quoque dona hominibus*. Nec desunt caussæ, propter quas hoc facere debuit; cur enim hoc illa non faciat, addit hic Sanctua; quoniam neque facultas illi deest, neque voluntaa. Illa Cæli Regina est, Mater est Misericordiæ, ac eadem Dei Mater; qui totidem tituli sunt, totidemque caussæ, quibus utitur hic Sanctua, ut nobis persuadeat, illam paratam esse triumphi sui die ad superandum omnes terrarum victores liberalitate, quantum illos superat potestate, ac studio benefaciendi. Sed quænam hæc dona sunt, quænam hæc munera? qua in re hæc sita largitas est? S. Paulus verba faciens de illis, quæ Salvator fecit hominibua in Ascensione sua, nequaquam illorum species enarrat, sicuti neque Regius Propheta; ut ex eorum silentio intelligamua, vel potius emphatica hac loquendi forma, illum paratum esse ad omnia concedenda; nihil excipi, ipsum nihil sibi reservare; quandoquidem mittit ad nos etiam Spiritum sanctum suum, qui donum est per essentiam, & donorum omnium Auctor. Idem accidit in triumphali SS. Virginia Assumptione. Hæc effundit in homines bona, & munera,

quæ

quæ recipit a Filio suo; hæc illis generatim largitur, & S. Bernardus ait, omnes gratias, quas Deus nobis confert, ipsum voluisse, ut per manus SS. Matris suæ in nos derivarentur.

S. Virgo repræsentata per duas Sorores Martham & Mariam, quæ exceperunt Salvatorem domi suæ in Bethania.

Dei Filius Jerosolymam rediens Bethania transiit, ubi hospitio exceptus est in castello quodam a muliere, cui nomen Martha. Hæc se beatam duxit eo quod domi suæ excepisset Divinum Verbum carnem factum; victum ei præbuisset, & cum Deo Caritatis, Caritatis opera exercuisset. Sed si tanta fuit Marthæ felicitas, obiter excepisse JESUM, eique manibus suis escam paravisse, nonne infinite major gloria fuit SS. Virgini illum novem menses gestasse in visceribus suis, eumque propria aluisse substantia. Tale est igitur Deiparæ privilegium, talis ejus Magnitudo, & gloria, quia JESUS intravit, & permansit in utero ejus. Ne miremur ergo si per singularem gratiam, quam nulli creaturæ concessit, Virgo Sanctissima hodierna die gloriosa egreditur de tumulo suo, collocanda in Cælesti regno super choros Angelorum: *Exaltata est Sancta Dei Genitrix super choros Angelorum ad Cælestia regna.* Dicit enim S. Bernardus, majus esse miraculum, Filium Dei dignatum fuisse sese infra Angelos submittere, quam videre Sanctissimam Matrem suam super illos erectam. Ita sicuti Salvator ne ipse non poterat in loco digniore se, nisi in sinu Virginum omnium purissimo; debuit etiam inexpectato die futuræ suæ Resurrectionis, collocare Matrem suam in loco, qui illa dignissimus esset. Ut autem bene judicemus de Mariæ gloria, idem S. Bernardus ait, considerandum est, hanc eamdem Virginem, quæ Mundi Salvatorem excepit castis visceribus suis ipsa Incarnationis suæ die, ab illo receptam fuisse die gloriosæ suæ Assumptionis.

Ecclesia in Officio hujus diei.

Honor, quem Reges aliqui de aliquot Ministris suis contulerunt, non est cum eo, quod Salvator contulit Matri in Assumptione.

Credidit Pharao se magnifice remuneratum fuisse Joseph, cum illi se summum credidit imperium Ægypti; eumque constituit in gradu secundo solii sui. Censuit Assuerus se insignem deferre honorem Mardochæo, cum illi diem triumphi concessit. David arbitratus est, se optime mereri de Miphiboset, cum illum mensæ suæ jussit accumbere. Salomon ratus est se Matri suæ gratum animum melius testari non posse, quam cum obviam occurrit illi, jussitque illi thronum constitui ad dexteram sui. Sed infirmæ & impotentes creaturæ, si hac in re bona voluntas vestra laudatur, non est tamen cur Magnificentiam vestram admiremur. Illius tantum est, qui in peregrinatione vitæ hujus mortalis receptus fuit in [illegible] Virginali sinum, & solum esse illius, quam suæ felicitatis, ac potestatis socium elegit. Illius certum est, qui infinite dives est, dare thesauros infinitos illi, quam diligit præ cæteris filiabus Adam, & quæ per insignes Virtutes suas fideliter gratiis omnibus respondit. Dei unius est, divina retribuere illi, quam sibi elegit in Matrem, & quæ dignissime [illegible] munera div[illegible] [illegible] Quis enim [illegible], quanta in Cælo sit magnitud[illegible], felicitas Virginis Sanct[illegible]mæ? Ut aliquam vobis proponere [illegible] vobis solum, quid omnium filiorum optimus efficere valeat in gratiam dignissimæ Matrum omnium, quid omnium amicorum generosissimus, ac fid[illegible] facere potest in gratiam [illegible] omnium, quæ illi amicissimus præst[illegible] quid maximus, & potentissimus Regum omnium conferre potest subdito familiarissimo, & quem præ cæteris gratiosum habet. Hæc omnia nihil sunt, si comparentur cum iis, quæ JESUS CHRISTUS in Matris suæ gratiam efficere dignatus est.

App[illegible] quarumdam [illegible]rum Biblicarum [illegible] Argumento.

C[illegible] Virg[illegible] [illegible]

NON [illegible] Sanctum [illegible] videre corruptionem. [illegible] corpus aggravat animam, cumque resolvi [illegible] corrupt[illegible] in reliquias [illegible], vetat, [illegible] purat [illegible] principium tot[illegible] [illegible] [illegible]tur, ac deducatur ad tumulum, [illegible] sum. Sed [illegible] Mariæ corpus, [illegible] purum, & ipsi[illegible] obediens; [illegible] consentiebat, [illegible] corpus, quod vitam dederat Auctori omnium [illegible], nonne aliquam peculiarem merebatur præro[illegible]? C[illegible], quæ principium fuerunt [illegible], [illegible] sunt obnoxia, oculi qui tot noxiis [illegible] se mancipaverant, [illegible] vermium, [illegible], quæ sese ad impia [illegible] extenderunt, [illegible] ad finem sæculorum, esse. Corpora sordibus [illegible] in pulverem, ac cibum relinquenda fuit, ut horrorem essent illis omnibus qui eorum cultores exstiterunt. Sed Mariæ [illegible] dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Propter [illegible] non est horum oculorum, quorum [illegible] culpa [illegible], neque harum manuum, quæ [illegible] Deo famulatæ sunt, neque hujus cordis, quod [illegible] Sancto, divinoque igne exarsit, neque hujus corporis, quod fuit templum Spiritus sancti, & thronus Dei viventis. Propterea, inquam, non est videre corruptionem. [illegible], Deus meus, non patieris,

computrescere corpus adeo purum, & sanctum Genitricis tuæ, non secus ac tuum post arctum sanctumque fœdus, quod inter tuum, ac illius corpus intercessit. *Auctor sermonum in omnia argumenta Tomo 4.*

Quæ est ista, quæ ascendit de deserto deliciis affluens? *Cant. 8.* Hoc mutuo sibimet dixerunt Angeli non sine quadam raptus specie obstupescentes, cum viderunt SS. Virginem in Cælum efferri tanta cum pompa, hujus illecti novitate spectaculi. Sed jure illis responderi potuisset quod S. Paulus in simili casu respondebat loquens de Ascensione Filii Dei: *Quod autem ascendit, quid est, nisi quia, & descendit primum.* Ad Ephes. 4. Scire quæritis, quænam sit, & cur illa ascendat? Mementote hanc illam esse, quæ cum creaturarum omnium esset Sanctissima, & perfectissima, semper arbitrata est se novissimam inter ancillas Domini, & scitote illam exaltatam fuisse super entia omnia, quia per profundam humilitatem suam descendit usque in centrum nihili sui. *Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit?* Neque aliam præter hanc rationem inquirite. Heroica humilitas ista, quæ fuit prædominans Mariæ Virtus, hæc sui ipsius abnegatio, in qua suæ Sanctitatis ædificium constituit; hæc abrenuntiatio omnibus sæculi vanitatibus, quam a teneris fecit unguiculis, hæc vita abscondita, in qua sese novit continere; hic sincerus horror laudum suarum, quæ sibi verissime deferebantur, nec turba, qua correpta fuit, audiens sese Dei nomine ab Angelo salutari: admirabilis hæc dispositio, quam prætulit in quærendis rebus in omnibus sui metipsius abjectione, ita ut haberi vellet peccatrix, quamvis esset Sanctissima, & vivere in pœnitentiæ severitate, quamvis ipsa puritas esset, & nunquam innocentiæ jacturam passa fuisset, atque purificari cum cæteris Matribus, & subjici legi, quamvis super omnem legum esset posita: Hic intimus nihili sui, quod in sublimibus communicationibus, quas habebat cum Deo, erat tanquam libramentum favorum, quibus cælitus cumulabatur; hæc Deum glorificandi cura prout Dominus operabatur in illa maxima mirabilia, hæc tandem humilitas quæ nunquam in terris visa fuerat, & cujus hæc S. Virgo unicum erat exemplum, videlicet hæc humilitas cum plenitudine gratiæ conjuncta, cum meritorum, honorumque plenitudine: hoc illud est quod Deus [illegible] in præter, & quod illum impulit, ut SS. Virginem in ordinem adeo sublimem referret: [illegible] ancillæ suæ: *Ecce enim ex [illegible], beatam me dicent omnes generationes.* P. Bourdaloue [illegible] Assumptione. Tomo 2. Luc. 1.

[illegible] ecce locus, ubi posuerunt eum. Marc. 16. Dicere possumus de SS. Virgine id quod [illegible] Angeli quærentibus [illegible] Filium in Sepulcro [illegible]. [illegible] mortuos viventem [illegible] [illegible] primus [illegible] Testimonio, quo [illegible] corporea in Assumptionem SS. Virginis [illegible]. Joannes Damascenus loquens de resurrectione Deiparæ, ait illam ab universa Ecclesia probari. Juvenalis Patriarcha Jerosolymitanus, ait, hinc esse vetustissimam & venerandam traditionem a Majoribus nostris acceptam, animam SS. Virginis, sese cum corpore suo consociasse, quin generalem expectaret Resurrectionem: *Ex antiqua & veneranda [illegible] traditione.* S. Epiphanius scribens contra quosdam Hæreticos, qui SS. Virginis honorem impugnabant, comparat Assumptionem suam raptui miræ illius Eliæ, ac Enoch in Cælum. Ipsa etiam Ecclesia Græca, licet a nostra divulsa, in hoc nobiscum consentit, peculiarem enim exercet solennitatem Virginis Assumptioni [illegible], [illegible] nobis repræsentat tanquam [illegible] in somnum, postquam anima a corpore suo [illegible] iterum se cum illo conjunxit, & cum illa in Cælum evolavit, quod notum est ex Imperatore [illegible], quam dicit [illegible] Deiparæ [illegible] celebre[illegible] Matris Dei [illegible] Assumptionis, quæ [illegible] & corporis de terra in Cælum, & peculiaris festivitas, quam celebrat [illegible] publice. Veritatem hanc profiteri [illegible]. Hæc [illegible] Traditio, universalis [illegible] consensus, & [illegible] impugnari nequit [illegible] luminibus quorumdam Hæreticorum opponere [illegible], & [illegible] est quærere recentia argumenta ad [illegible], ad quod sola verisimilitudo, & [illegible] esse possunt. Et profecto [illegible] in Deus Auctor sit Vitæ, debuit relinquere in Virg[illegible], [illegible] voluit, germen vitæ illi simile. [illegible]: Si Virgo Sanctissima dedit vitam D[illegible] necesse illam sibimet novam procurasse vitam [illegible] Corporis, & Sanguinis Domini nostri in Eucharistia germen est Resurrectionis futuræ [illegible] fidelibus secundum illa Filii Dei Verba: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem habet vitam æternam, & ego resuscitabo eum in novissimo die.* Joan. 6. [illegible] quid dicendum erit de arcta illa affinitate, quæ fuit inter Dominum nostrum, & sanctissimam ejus Matrem? cujus purissimæ guttæ sanguinis sui illum formarunt, cujus ipsa fuit Templum, altare, &

Humilitas profunda S. Virginis causa est elevationis ejus in Cælum.

Quomodo [illegible] Resurrectionem [illegible] ex [illegible] se de[illegible]

I 4 San-

Sanctuarium; quænam est veritatis species hanc traditam fuisse in corruptionem? *Non dabis &c. E speciminibus orationum Panegyricarum Tomo 2.*

Desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO. Ad Philipp. 1. Nullus est status majori dignus invidia, quam status justi, qui avulsus ab omnibus terræ hujus objectis, unice adhærens Deo posuit vitam suam tamquam juge specimen mortis, & eo in statu reperitur, ubi cum S. Paulo dicere possit: *Desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO.* Tunc respicit mortem tamquam lucrum; & quin illam reformidet, eam concupiscit; quin fremat, ubi accedentem intuetur, exultat præ gaudio. Ita moritur Mater JESU CHRISTI; ita nos quoque moriendi felicitate gaudebimus, si vitæ ipsius Sanctitatem secuti fuerimus. Sed nondum satis; ascendit in Cælum, qui Sanctam mortem obiit, & nos non perveniemus ad gloriam, nisi Justorum mortem obierimus. Apostolus S. Paulus ait: *Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur;* Resurgent alii futuri æternum gloriosi, alii vero futuri in æternum miseri. Dei justitia suscitabit peccatores ad pœnam; sicuti bonitas ejus suscitabit Justos ad præmium. Hæ autem diversæ Resurrectiones efficient varietatem statuum, in quibus singuli obierint. Etenim quamcumque in partem *ceciderit arbor, ibi erit.* Nostra felicitas, vel interitus noster pendebit a momento mortis nostræ, & sententia, quæ tunc in nos prolata fuerit, irrevocabilis erit in omnem æternitatem. Si ergo hodierna die Sanctissima Virgo in Cælum ascendit, inde fit quia mortua est in gratia Dei, & Resurrectionis suæ gloria est præmium Sanctitatis mortis suæ.

1. ad Cor. 15.

Quo in sensu Maria optimam sibi partem elegerit secundum verbum Salvatoris.

Maria optimam partem elegit. Luc. 10. Hodierna die applicat Ecclesia verba hæc Sanctissimæ Virgini. Quænam vero hæc optima pars est, quam ipsa elegit? Dicere possumus ipsam elegisse sibi sublimiorem in Cælo partem, cum elegit sibi cum Filio suo in terris humiliari, exinaniri, annihilari. Elegit collocari ad dexteram Filii sui in Paradiso, cum audacter elegit Calvarium ascendere, & locum sibi vindicare a dextris Filii sui in Cruce morientis. Sed ut brevius nosmet expediamus, dicamus ipsam elegisse sibi adimplere fideliter, & accurate omnia Dei consilia cooperando fideliter, & incessanter cum gratia, ut sese talem præstaret in tempore, qualem Deus illam in æternis ideis efformaverat. Hæc illa est, quæ potiori jure, quam David dicere potest: *Tenuisti manum meam, & in voluntate tua deduxisti me;* ideo elevasti me super thronum, quem præparasti mihi in gloria tua, & *in gloria suscepisti me.* Heu! Quotusquisque nostrum illius exemplum secuti eligunt adimplere Dei de semet ipsis consilia, & in tempore conantur se tales exhibere, quales Deus illos formavit, atque in æternis prædestinationibus suis concepit!

Psalm. 72.

Sententia S. Augustini de incorruptibilitate Deiparæ in Sepulcro.

Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Ps. 15. Patrum, & Ecclesiæ sententia est, Sanctissimæ Virginis carnem in sepulcro fuisse incorruptibilem. Audite S. Augustinum de hac re ita loquentem: *Deiparæ Virginis corpus vermibus traditum, non solum consentire non volo; sed perhorresco.* Tantum abest quod credam Corpus Deiparæ computruisse, ut solam hanc cogitationem perhorrescam. Et caussa est, quia Sanctissima Virgo fuit vivens mansio JESU CHRISTI, ideoque præservanda fuit ab eo, quod naturæ opprobrium est, & quo nihil turpius fingi potest in hominis conditione. Cum enim caro Mariæ quodammodo sit caro JESU CHRISTI secundum eumdem S. Augustinum: *Caro CHRISTI, Caro Mariæ,* Privilegia carnis Filii in Mariæ Carnem erant extendenda. Si in Conceptione sua immunis fuit a labe peccati, in morte non erit immunis a carnis corruptione? Et quandoquidem ad servandam corporis ejus integritatem Mundi Salvator inde prodiit modo prorsus miraculoso: nonne credibile est, ipsum miraculum fuisse operatum, ut hoc ipsum corpus a corruptione servaret? *Quid hoc est! in vita CHRISTUS Matrem suam integram servavit & in morte illius corpus incorruptum non servaverit?* Alio ne opus est testimonio, quod cum hoc consentiat, & apertius hanc Veritatem evincat? Audite Nicephorum, qui profert Juvenalem Jerosolymitanum antistitem dicentem, se hoc a veteri traditione accepisse: Eo triduo, quo SS. Virginis corpus requievit in tumulo, Apostolos semper prope illud mansisse concinentes hymnos, & audientes magna cum reverentia Cælestem Angelorum concentum, qui super illo Sepulcro audiebatur; qui cum post triduum cessasset, judicarunt pretiosum illud depositum ablatum fuisse. Igitur monumentum aperuerunt, neque invenerunt amplius corpus, sed tantum linteamina, quibus erat involutum, quemadmodum acciderat in Sepulcro Domini Nostri; & præ gaudio gratias egerunt Deo, Cælo vota sua nuncuparunt, & postea reversi sunt in loca missionum suarum nuntium hoc terris omnibus allaturi. Consulite Sophronium in sermone de Assumptione S. Virginis, ubi fusius verba facit de illius Resurrectione. Consulite S. Joannem Damascenum, sermone de Somno Virginis. Consulite S. Athanasium, cujus tanta est auctoritas in Ecclesia Universa. Audite omnes fere Patres, qui eodem modo locuti sunt. Sed quid tot testibus opus ad veritatem probandam, quam universa Ecclesia tota fatetur?

Mater Dei in Cælo glorificata est pro iis passionibus, quas in terra sustinuit.

Magnificata est anima mea hodie præ omnibus diebus vitæ meæ. Judith 13. Quandoquidem tota elevatio JESU CHRISTI quatenus hominis, ut S. Paulus Apostolus docet, sita est in Cruce, & oportuit JESUM CHRISTUM pati, ut intraret in gloriam suam, quemadmodum ipse etiam testatur, nonne æquum erat, ut quæ particeps fuerat dolorum, & opprobriorum passionis suæ, affluentius particeps fieret lætitiæ, quæ præmium est dolorum, & opprobriorum istorum? Fingite ergo vobis Mariæ tristitiam juxta Crucem Salvatoris in Calvario, si vobismet exhibere vultis ejus lætitiam prope thronum JESU CHRISTI in Cælo. Considerate hunc oceanum dolorum, & amaritudinum, quibus anima ejus immersa fuit funesto illo momento; hæc est mensura oceani hujus gaudii, & consolationis, in quo submersa fuit hac gloriosa die. Quemadmodum vulnera JESU CHRISTI morientis fuerunt vulnera Mariæ compatientis, gloria JESU CHRISTI resurgentis est quodammodo gloria Matris triumphantis; & quomodo illa partita est omnia maledicta & improperia Judæorum, ita partitur etiam omnes laudes, & benedictiones aulæ Cælestis.

Quomodo Domina nostra in Cælum sublata est, qua Virtute, & quomodo ibi recepta fuerit.

Adstitit Regina a dextris tuis, &c. Ps. 44. Maria in Cælum evecta fuit, non quidem manibus Angelorum, qui Lazarum in Abrahæ sinum pertulerant, sed per manus Filii sui, qui hoc pacto remunerari voluit operam, quam illa sibi præstiterat, cum illum inter ulnas suas puerum deferebat. Hoc maximo stupore affecit Cælestes Spiritus. *Quæ est ista,* dicebant, *quæ ascendit de deserto deliciis affluens innixa super dilectum suum?* Quasi dicerent; quæ est ista quæ egreditur de Mundo tamquam sterili deserto, ubi nihil est nisi labor, & dolor, & quæ nihilominus est dives, beata, spiritualibus plena deliciis, innixa non super se, neque super aliquam creaturam, sed super Dominum, quem super omnia dilexit. Hoc modo in Cælum ascendit, inter Sanctorum plausus excepta; & sexcentis testificationibus gaudii non Angelorum solum, beatarumque animarum, verum etiam trium Personarum SS. Trinitatis. Lætabatur Pater Æternus, quod prope se haberet optatissimam filiam; Filius gaudebat, quod Matrem suam haberet, & Spiritus sanctus Sponsam suam. O quot, quantisque amoris significationibus illam receperunt? Hæc omnia nostras superant cogitationes, eaque satis est a nobis obsequio silentii celebrari. Fructus præcipuus, qui inde percipiendus est, est sequi spiritu SS. Virginem, & ex hoc ipso temporis momento primos movere gressus ad mundum relinquendum, eumque inspiciendum tamquam horrentem desertum, nuntium mittendo voluptatibus carnis, ut simus pares recipiendis deliciis Spiritus, & semper admitendo, ut in dies singulos ascendamus de Virtute in Virtutem, quin nobismet ipsis innitamur, & omne gaudium nostrum collocando in Dei famulatu. Hoc pacto merebimur gratiis cumulari, & nulla nobis deerit Virtus usque ad optatissimum diem, quo visuri sumus JESUM CHRISTUM in gloria.

Cant. 8.

Loci Biblici applicati ad Resurrectionem S. Virginis, ejusque Elevationem in Cælum.

Surge, Domine, in requiem tuam, tu, & arca Sanctificationis tuæ. Ps. 131. Quid sibi vult Propheta in Ps. 131. ubi Deus his verbis alloquitur. *Surge Domine in requiem tuam, tu, & arca Sanctificationis tuæ?* Quis dubitare potest ipsum non alloqui JESUM CHRISTUM positum in Sepulcro, mortuum post prælia atque passionis suæ labores? Manebis ne, Domine, ita prostratus, fractusque pondere terribilium cruciatuum tuorum? Surge, temetipsum suscita, & ingredere in requiem tuam: *Surge Domine in requiem tuam.* Ecce palam JESUM CHRISTUM alloquitur: sed quid significant verba sequentia, *tu, & arca Sanctificationis tuæ?* Quænam est hæc arca, pro qua Propheta quærit etiam Resurrectionem, nisi hæc sit Virgo Sanctissima? Nonne hæc vera est arca, quæ continuit Cæli manna, & Tabulas divinæ legis in Persona Unigeniti, cum gessit illum in castis visceribus suis? Quemadmodum vero Manna, Tabulæque legis erant JESU CHRISTI figura, ita Veteris Testamenti arca continens illas erat figura SS. Virginis. Sed cur ille præceperat explicare, ut illa fieret ex lignis incorruptibilibus, nisi ut significaret Incorruptibilitatem Corporis Sanctissimæ Virginis? De hac igitur verba facit Scriptura sancta in Textu allato, qui continet etiam duas Resurrectiones, alteram quidem JESU CHRISTI, & alteram Matris ejusdem; *tu, & arca Sanctificationis tuæ.* Ita locum hunc explicat S. Joannes Damascenus, aliique complures, qui hoc Scripturarum testimonium protulerunt Virginis Sanctissimæ Resurrectionem probaturi. Quid item innuere vult Scriptura, cum Deum orat his verbis: *Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum?* Deum orat, ut custodire dignetur introitum suum in mundum, suumque e mundo exitum: hi quippe sunt gressus maxime periculosi, laquei duo nobis parati, & quos non satis evitare possemus. In introitu quidem nostro in

Psalm. 120.

mun-

mundum non manet originale peccatum in exitu vero mors. Peccatum efficit, ut pereant animæ nostræ; mors vero efficit, ut pereant corpora. Hæc est sors infelix omnium filiorum Adam. Eorum principium, & finis, introitus in mundum, & exitus de mundo sunt lamentabiles. Sed Deipara Virgo privilegium habet singulare, & admirabile. Quamquam illa sit vera filia Adam, nihil funestum habuit ejus vel in mundum introitus, vel exitus de mundo. In introitu quidem originale peccatum non sauciavit animam ejus; in exitu vero mors non destruxit corpus illius. Ipsa semper innocens, & Sancta fuit in sua Conceptione, & Nativitate, semper integra, & incorruptibilis in morte, & in tumulo. Ita duo vitæ suæ termini, initium, & finis habent singuli sua privilegia, eaque inseparabilia. Quo peccatum semel habuit introitum, trahit post se mortem, & corruptionem; sed quo illud nunquam aditum sibi fecit, mors quoque illi nocere non potuit. Cum vero certi simus, Sanctissimam Virginem nulla peccati originalis labe inquinatam fuisse, nonne certi sumus etiam, Virginale corpus illius nequaquam morte corruptum fuisse? Cur credere deberemus Deum illi primum concessisse privilegium, quod maximum est, quin concederet alterum, quod multo minus est, & primum consequitur? Cur introitum custodiit, exitum vero non item? Quandoquidem Deus Sanctæ Virgini primum concessit, proculdubio concessit & alterum: *Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum.*

Relatio hodierni Evangelii cum B. Virginis Assumptione. *Intravit JESUS in quoddam castellum, & mulier quædam Martha nomine excepit eum in domum suam, huic erat soror nomine Maria, quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius. Luc. 10.* Non ita facile est invenire rationem, quam hoc habet Evangelium cum Assumptionis Festivitate. Interpretes tamen plures inveniunt congruentias, quarum præcipuam hic habes. Martha, & Maria erant Sorores, non natura solum, Sanctus Augustinus ait, sed etiam pietate, utraque Filio Dei adhærens, utraque illi ex corde deserviens. Martha recepit illum eo modo, quo hospites recipi solent; sed semper respiciens se tamquam ancillam, quæ recipit Dominum suum, tamquam ægrotantem, quæ recipit Medicum, a quo sperat se salutem consecuturam; tamquam creaturam, quæ profunda cum reverentia recipit Deum, & Creatorem suum. Recepit illum, quem nutritura erat secundum carnem, ab eo secundum spiritum nutrienda. Maria vero soror illius e contra elegit a JESU CHRISTO saginari, & illum maluit audire. Altera quidem extrinsecus laborabat & erat sollicita; altera autem intrinsecus alebatur exquisitissimis dapibus Veritatis; altera quidem multa parabat, altera autem unum quærebat. Duæ istæ Sorores, Patres inquiunt, prototypi sunt vitæ activæ, & vitæ contemplativæ, quarum altera occupatur necessitatibus proximi, ut caritatis obeat officia; altera vero occupatur Deo per Veritatis amorem. Nos autem pro certo affirmare possumus, quod in Martha, & in Maria sejunctum erat, perfecte in Sancta Virgine conjunctum inveniri. Quærimus argumenta? Ne quæramus illa extra Evangelium, & percurramus quidquid nobis dicit de Matre Dei. Adhuc adolescentula nupsit viro, qui labore manuum suarum victum sibi comparare debebat. Ventre JESUM ferens Montes Judææ traduxit, opem latura Elisabeth Cognatæ suæ, quæ Sanctum Joannem Baptistam sua gestabat visceribus. Ut pareret edicto Cæsaris de Nazareth in Bethleem profecta est, ut ibi conscriberetur, ibique in stabulo peperit mundi Salvatorem, quem ut surriperet persequenti Tyranno transtulit de Judæa in Ægyptum, & revexit in Galilæam. Hunc Jerosolymæ amissum, & triduo quæsitum secuta est in illius passione, cum Cruci suffixum vidit. Nonne hoc est perfecte omnia vitæ activæ officia replevisse? Pro vita contemplativa Evangelium, unico verbo, quod inquit de Sanctissima Virgine, & quod bis repetit duabus variis in occasionibus, nonne satis ostendit hanc præcipuam illius occupationem fuisse; semper enim illam nobis exhibet attentam meditando Mysterium Hominis Dei, audiendo verba illius, illa secum recogitando, & diligenter servando in corde suo: *Maria autem conserva-*
Luc. 2.
bat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Si Maria Magdalena audiit Salvatorem sibi dicentem, ipsam optimam sibi elegisse partem ab ipsa non auferendam, videlicet magnum amorem, quo ipsum prosequebatur; ulla ne alia creatura fuit, cui Evangelii verba æquiori titulo conveniunt, quam Sanctissimæ Virgini? Quæ enim ardentius JESUM CHRISTUM amavit? Quænam illi sollicitius servivit? Quænam verba ejus attentius audiit? Sed Sanctissima Virgo dum viveret optimam partem elegit; ergo illa in Cælo optima parte fruitur. Filius ejus coronas, & remunerationes distribuit. Quid prætermisit, quorsum Matri dilectissimæ conferret? Virgo Sanctissima fuit etiam creaturarum omnium purissima, & perfectissima, ejus remuneratio fuit illius Virtutibus congrua. Proculdubio regnat in cælo, & super beatos omnes exaltata est.

Desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO. Desiderat Maria mortem ut se cum J. C. conjungat.
Ad Philipp. 1. Quisnam in cælum ardentius anhelat, quam Maria! Hoc judicandum est ex amoris sui Magnitudine. Sanctus Bernardus testis est neminem impensius dilexisse Deum suum hac purissima Virgine, & nullam creaturam vehementius ab eo dilectam fuisse. Mutuus hic amor ineffabilis est, quia est incomprehensibilis; igitur explicari, & cogitari non potest quonam ardore Maria petebat dissolutionem animæ suæ a corpore, & quanam vi proferebat ore, & sæpe dicebat in corde: cupio conjungi cum JESU CHRISTO objecto amoris mei. *Desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO.* Cervus desiderans fontes aquarum levis est adumbratio, & imperfecta imago sitis hujus, qua Dei Mater ardebat. Lacrymæ quas Israelitæ Babylone exules secus flumina infidelis illius civitatis fundebant, levissima est imago Lacrymarum, quas fundebat Maria in expectatione beati illius momenti, quod illam cum Filio suo iterum erat conjuncturum. Virgo Sanctissima, quam doloris gladius pertransivit, dum viveres, quia nonnisi in ænigmate, & tamquam in speculo vides æternas veritates, obtine a Filio tuo, apud quem es Omnipotens, ut tuo proficiamus exemplo, & mundum hunc intueamur tamquam exilium, & vallem lacrymarum. Gemitus Sanctæ Matris tuæ, Domine, nobis exemplo sint, & incessanter in ore nostro versentur hæc verba, quæ illa habuit in corde suo insculpta: *Cupio dissolvi &c.*

Quæ est ista, quæ ascendit quasi aurora consurgens? Aula cælestis admiratur ad Mariæ conspectum.
Cant. 6. Beati Spiritus, qui admiramini prodigia triumphalis Assumptionis Mariæ, ne quæratis amplius quænam illa sit, quam ascendentem videtis tamquam auroram, nitentem Lunæ instar, ac Solis instar renidentem, & terribilem perinde ac ordinatam aciem castrorum. Quænam possidere potest tot privilegia, nisi Dei Mater? Spiritus cælestes, incomparabilis hæc Virgo nonne in oculis vestris videtur Auroræ similis, quoniam amicta est gloria omni Solis Justitiæ, & signum magnum est, cui par in cælo visum non est. *Signum magnum apparuit in cælo:* Apocal. 12.
mulier amicta Sole, & luna sub pedibus ejus. Nonne fulget sicut luna? Nonne omnem habet lunæ decorem, ac speciem sine maculis ejus? Omnia Lunæ incrementa sine defectibus illius? *Pulchra ut Luna.* Nonne solis instar refulget? Solis habet altitudinem in throni sublimitate; habet solis ardores in flammis caritatis, quibus incenditur, Solis habet fœcunditatem in affluentia gratiarum, quæ transeunt per illam: *Electa ut Sol.* Nonne tandem videtur vobis similis exercitui in aciem disposito? Hæc omnem fugat infernum, hæc omnes terrarum hæreses exterminat; hæc consolatur, & omnem munit in præliis suis Ecclesiam. *Terribilis ut castrorum acies ordinata.* Jure ergo admiramini clamantes. *Quæ est ista?*

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum in hoc argumento.

Si omnium Sanctorum mors pretiosa, Mariæ certe est pretiosissima, quam tanta comitata est gratia, ut Mater Dei dicatur, & sit. Sanctus Augustinus serm. de Assumptione.

Angelicam transiens dignitatem, usque ad summi Regis thronum sublimata est. Idem ibidem.

Non enim fas est alibi te esse, quam ubi est, quod a te genitum est. Idem ibidem.

Quid hoc est? in vita CHRISTUS Matrem integram servavit: & in morte, illius corpus incorruptum non servaverit? Idem.

Illud Sacratissimum Corpus, in quo CHRISTUS carnem assumpsit, escam vermibus traditum, quia sentire non valeo, dicere pertimesco. Idem serm. 9. de Assumpt.

Hodie gloriosa Virgo Maria cælos ascendit: gaudete, quia ineffabiliter sublevata, regnat in æternum. Sanctus Hieronymus in Epist. ad Paulam, & Eustochium de Assumptione Beatæ Virginis.

Credendum est hodierna die militiam cælorum cum suis agminibus festine obviam venisse Genitrici Dei, eamque ingenti lumine circumfulsisse, & usque ad thronum perduxisse. Idem ibidem.

Hodie collocatur Maria a dextris Dei, ut canitur in Psalmo: astitit Regina a dextris tuis. Sanctus Athanasius.

Sublimis illa dies est, in qua Virgo Regalis ad thronum Dei Patris evehitur, & in ipsius Trinitatis sede reposita, naturam Angelicam sollicitat ad videndum. Petrus Damiani in quodam sermone de Assumptione.

Sicut est inæstimabile quod gessit, ita & incomprehensibile præmium gloriæ quod obtinuit. Sanctus Ildephonsus.

Nullus ardorem Beatæ Virginis sufficit explicare, quanto desideriorum cremabatur incendio, quam crebris suspiriis angebatur. Sanctus Laurentius Justinianus serm. de Assumptione.

CHRISTI generationem, & Mariæ Assumptionem quis enarrabit? Sanctus Bernard. serm. 1. de Assumptione.

Quantum gratiæ in terris adepta est præ ceteris, tantum & in cælis obtinet gloriæ singularis. Idem ibidem.

Quem in castellum mundi hujus intrantem, prima Maria susceperat, ab eo suscipitur Sanctam ingrediens civitatem. Idem ibidem.

Felix sane Maria sive cum suscipit Salvatorem, sive cum a Salvatore suscipitur. Idem ibidem.

Quis cogitare sufficiat, quam gloriosa hujus mundi Regina processerit, & quanto devotionis affectu tota in ejus occursu cælestium regionum prodierit multitudo? Idem ibidem.

Quod si oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit quæ præparavit Deus diligentibus se, quid præparavit gignenti se, & quod omnibus est certum diligentibus se præ omnibus. Idem ibidem.

Ascendens in altum Virgo Beata, dabit ipsa quoque dona hominibus. Idem ibidem.

Nec in terris locus dignior uteri Virginalis templo, in quo Filium Dei Maria suscepit: nec in cælis regali solio, in quo Mariam hodie Mariæ Filius sublimavit. Idem ibidem.

PARAGRAPPUS V.

Quid ex Theologia depromi possit ad hoc pertinens argumentum.

Quid intelligat Ecclesia proprie nomine Assumptionis B. Virginis & nomina diversa quibus festum hic dies appellatur.

INTER omnes Festivitates, quas celebrat Ecclesia in honorem Sanctæ Virginis, ejus Assumptio proprie festivitas illius nominari potest: quandoquidem sub hoc titulo Ecclesia universalis celebrat hunc diem, & felix hoc momentum, quo Deipara exaltata est, & coronata in cælo, nec non triumphum, quem reportavit de peccato, de dæmone, de mundo, & de morte. Verum est diversis nominibus hanc festivitatem fuisse nuncupatam. Primum enim somnus, & requies Virginis dicta fuit; videlicet, mors ejus sancta, & beata; mox dicta fuit festivitas Gloriosæ Virginis sine addito, utpote illa, quæ erat consummatio omnium magnalium illius; sed demum illi permansit nomen Assumptionis tamquam illi gloriosissimum, factumque est adeo celebre in Ecclesia tota, ut creditum fuerit, satis distingui hanc solemnitatem si antonomastice *Festum Sanctæ Virginis* appellaretur. Quo titulo satis diu Annuntiationis festivitas fuit appellata. Hoc tamen non vetat, quo minus eadem die celebretur ab Ecclesia sancta mors ejus, & gloriosa Resurrectio cum triumpho suæ Assumptionis propter modicum intervallum quod tria hæc separavit Mysteria, quæ simul conjuncta efficiunt hujus diei solemnitatem augustiorem, & venerabiliorem.

Rationes propter quas Dei Filius noluit Sanctam Matrem suam immunem a morte quamvis immunis fuerat a peccato.

Quamvis Deus præservaverit Sanctam Matrem suam ab originali peccato, illam tamen noluit liberare a morte corporis, quæ est pœna peccati: voluit e contra illam subire hanc, non secus ac homines ceteros, ut ostenderet mortis sententiam, quam tulerat contra filios Adæ, irrevocabilem esse. Ceterum ratio flagitabat, ut illa moreretur: quandoquidem Filius ejus voluerat mortem subire pro nobis; & præterea hoc erat magnum meriti argumentum superare eam, quæ nobis natura insita est, vitæ relinquendæ repugnantia. Denique oportebat, ut in obitu nobis relinqueret rara Virtutum exempla, quæ toto vitæ suæ spatio exercuerat. Verum est Sanctum Epiphanium Doctorem celeberrimum eo sæculo, quod ex prioribus quatuor Sapientissimum habitum est, eo inclinasse, ut crederet Virginem nequaquam mortuam fuisse; primum quod hinc quidem historiæ nihil de illius morte asserebat, quod quidem non prætereundum esse videbatur, inde vero quod Sancta hujus vasis, (quod illam nomine appellat) excellentia verisimile reddebat, Deum non permisisse ut ulli obnoxium esset corruptioni, qualis mors est.

Opinio non credentium Beatæ Virginis resurrectionem est temeraria, & hæresi proxima.

Ecclesia secuta non est Patris hujus sententiam, de morte Virginis; sed ita illam amplexata est de gloria corporis ejus, ut gravissimi Doctores sententiam oppositam censura dignam existiment. Ego vero autumo Sanctæ Virginis Resurrectionem ante generale judicium non esse ex numero earum Veritatum, quas proponit Ecclesia tamquam articulum fidei; Nil enim Scriptura docet, & Deus nihil illi revelavit in hoc argumento; tamen celebriores Theologi temeritatis & erroris arguunt eos, qui audaci criterio, quod ne probatissimis quidem factis pepercit, in quæstionem ac dubium revocant, Matrem Dei viventis de tumulo prodiisse, & corpore simul, & anima in cælum ascendisse. Illud vero admirabilius est, postquam hæretici, qui audacissime cultum Deiparæ impugnaverunt, tamen reveriti sint traditionem præoccupatæ Resurrectionis; hodierna die Catholicos infirmis rationibus actos, & levibus argumentis, quibus respondere facillimum est, illam & verbis, & scriptis impugnare.

Testimonium S. Augustini de Veritate Resurrectionis B. Virginis.

Post Ecclesiæ universalis Sententiam, & constantem priscorum sæculorum traditionem de incorruptibilitate corporis Sanctæ Virginis in sepulchro, necesse nequaquam arbitror referre testimonium plurimorum Patrum, aliorumque Auctorum ad confirmandam veritatem, de qua nemo Catholicorum dubitare debet. Mihi satis erit testimonium præcipui inter Ecclesiæ Doctores, Magni Sancti Augustini, qui in libro, quem edidit hujus argumenti, ait nobis credendum esse, JESUM CHRISTUM, qui dum viveret, excepit Sanctæ matris suæ corpus tanto cum honore, ut partem ex illius carne voluerit accipere, ut sibimet ipsi corpus aptaret; nequaquam dereliquisse Virginale corpus hoc novissimo opprobrio humanæ naturæ, putredini videlicet, & corruptioni; & cum ex illius sinu hauserit humanam vitam, nequaquam passum fuisse, ut illud cederet in pabulum vermium. Potuit quidem, ut ille ait, æque servare corpus illius a mortis tabo, quemadmodum servavit animam ejus a peccati labe: utrumque potuit, quia erat omnipotens. Si autem dubitare non possumus, illum non potuisse, nunquid, utrum voluerit, dubitandum est? quandoquidem infinite bonus est, & unam illam magis diligit, quam reliquas creaturas suas? Sed æque certum est ipsum & potuisse, & voluisse: quæ igitur superest dubitatio, utrum re ipsa fecerit? Sanctus hic Doctor addit verbis istis pietate ipsius dignissimis acervum exemplorum, quibus suam confirmat sententiam. Illud trium puerorum in Babylonis fornace, quorum non corpora solum, verum etiam vestimenta præservavit ab igne, & alia nonnulla ejusdem naturæ. Quis non fatebitur ergo, pretiosum hoc corpus, quod induit Deum suum humana substantia, & quod illi tot præstitit officia, meritum fuisse, ut non cederet in pabulum vermium? Opus erat, ut mortales exuvias cum gloriosa immortalitate commutaret: qui enim cogitare poterat, corpus hoc Virginale adeo dignum, quod ab Angelis coleretur, relictum fuisse in terra, & derelictum in sepulcro computrescendum, & a vermibus devorandum? Sanctus Augustinus fatetur, se indignitatem hanc perhorrescere: ita enim Sanctus hic Doctor summa cum reverentia de Virginis Corpore loquitur. Nonne hæc est mira pertinacia, & phrænesi Hæreticorum simillima, qui ut eludant apertissimos Scripturæ vel Patrum locos, cum illis nequeant tribuere sensum, qui suis valeat favere præjudiciis, non habent quod respondeant, nisi negantes talem Scripturæ librum non esse canonicum, & librum, qui hujus, vel alterius Patris, vel Auctoris esse dicitur, cujus sententia magni ponderis esset, non esse illius, cui tribuitur? Indignum artificium! quod cum adstruit opinionem prudentis criterii, vocat in suspicionem eorum fidem, & Religionem. Improbæ hujus criticæ effectus fuit in dubium revocare Scripta Sancti Dionysii Areopagitæ, potissimum vero testimonium, quod prohibuit earum rerum, quæ acciderunt in transitu Sanctissimæ Virginis, cum se dicit cum Apostolis interfuisse; idque est in libro de divinis nominibus, quem Sanctus Thomas ubique citat in Summa, tamquam Auctorem integerrimum, & locupletissimum; quasi non esset quædam species impietatis velle credere Auctorem habentem admirabiles sensus de Deo, & de Religionis nostræ Mysteriis, pejerare, & imponere, quam recipere testimonium, quod perhibet Resurrectioni Matris Dei, quod cum plausu repletum est a Doctoribus aliis, cum quibus mihi Religioni verterem conferre hujusmodi censores, qui sibi sapere videntur.

Resurrectio Sanctæ Virginis ante Resurrectionem singularis est prærogativa.

Veritas Resurrectionis Mariæ cum innotescat, hæc non est minima inter has Deiparæ prærogativas, sed potius privilegium est, quo a reliquis Sanctis distinguitur, & quod illam in ordine superiori constituit, cum prima sit inter meras creaturas, immo etiam unica, quæ ad gloriam, & immortalitatem resurrexerit, prima quæ resurrexerit non secus ac Filius, non amplius moritura, & super quam non magis quam in JESUM CHRISTUM mors ultra nullum est imperium habitura: ita dici potest de Resurrectione Sanctæ hujus Virginis, & de magna illa die, qua de Sepulcro egressa est, hanc esse diem gloriæ Mariæ, & exclamare licet, ut facit Ecclesia in Resurrectione Domini: *Hæc dies quam fecit Dominus.* Pro ratione afferri potest reliquis diebus quibus celebramus memoriam Mysteriorum, quæ colimus, neminem esse cui dolor permixtus non sit cum gaudio & consolatione juxta eam, quæ fieri potest animadversionem; sed hac die, & ea, quam celebramus, festivitate, cum hæc sit cælestis potius quam terrena festivitas, omnia jucunda sunt, omnia gloriosa; dolores præterierunt. Nonnisi lætitiæ plausus, & Epichia exaudiuntur: honores, & triumphi succedunt abjectionibus, & humiliationibus, & labores finiti excipiuntur ea tranquillitate, quæ satis explicari non potest. Illa, quæ visa fuerat juxta Crucem mulierum omnium mœstissima, modo sublata est in cælum super choros Angelorum: Verbo, hæc est secunda Mariæ Nativitas: ita enim vocare possum vitam, quam recipit in Sepulcro, quæ non minorem adfert lætitiam cælo, ac terræ, quam prima; & die hac dicere possimus: *Nativitas tua, o Beatissima Virgo, gaudium attulit universo mundo.*

In glorioso hoc Mysterio, nihil lætitiam perturbat.

In officio Nativitatis B. Virginis. Hæc distinctio, & prærogativa debita erat Deiparæ.

Integritas Corporis Sanctissimæ Virginis, quod triduo permansit in Sepulcro prima est prærogativa quæ fue-

fuerit illi post mortem concessa. Prærogativa hæc debebatur Sacro illius corpori plures ob causas. 1. Non decebat Deum Corpus Matris suæ prorsus Sanctæ, quod fuerat vivens Templum ejus in terra computrescere in Sepulcro. 2. Corpus ejus erat terra illa Virgo, quæ cum nunquam polluta fuisset per Adæ peccatum, particeps futura non erat maledictionis latæ a Deo ab ipso terrarum exordio contra primum hominem; *Pulvis es, & in pulverem reverteris.* 3. Cum una esset Caro JESU, & Mariæ, intererat gloriæ Filii, ut Corpus Matris præservaretur a vermibus, & corruptione: 4. Miracula, quæ Deus jam operatus fuerat ad præservandam integritatem pretiosi hujus corporis, dum viveret, quædam erat pignoris species, quo aliud etiam post ejus mortem miraculum se facturum pollicebatur, ut prohiberet, ne Sanctum Templum suum dedecore afficeretur. Cur enim per prodigium, cui nunquam simile visum est, & cui fortasse non videbitur simile, consociasset in Sancta Virgine Virginitatem cum fœcunditate? Cur Dei Filius egressus fuisset de castæ hujus Virginis sinu modo puriori, quam illo, quo radius manat a Sole? Cur tot operatus esset miracula ad servandam puritatem innocui, virginisque Corporis hujus, si post mortem in pulverem erat redigendum? Si Opobalsamum præservat corpus mortuum a putredine, num minor erat Filio Dei Virtus, ut Matris suæ corpus præservaret? O quam gloriosum est Mariæ Sepulcrum! Hujus Virginis anima in utero Sanctæ Annæ præservata fuit a peccati macula, & caro ejus immunis fuit a corruptione in Sepulcro. Sacrum corpus ejus recepit vitam obscuram, & mortalem in utero Sanctæ Annæ, & in Sepulcro recipit vitam gloriosam, & æternam.

Si gloria in cœlo datur secundum mensuram gratiæ quam quis obtinuit in terra, quanta esse debet Mariæ gloria, quæ in singulis momentis crevit in gratia?

Assumptio Sanctissimæ Virginis Mariæ est sanctitatis ejusdem consummatio: Angelus vocavit illam gratia plenam ex ipso tempore Mysterii Annuntiationis; quæ igitur esse debuit hæc gratiæ plenitudo in ipso mortis momento? Ex primo Conceptionis ejus articulo elatior erat in gratia, ardentior in caritate, quam Seraphin; quæ fuit gratia, quæ caritas in novissimo momento vitæ suæ? Deus unus, qui illam tot gratiis cumulabat, earum mensuram noverat. Profecto quænam fuerunt hujus gratiæ incrementa per vitam ejus non minorem annis duobus & septuaginta? Ad quem caritatis cumulum evasit in morte illa, quæ summa cum fidelitate, cujus mera creatura capax est, gratiæ respondebat? ita ut in singula momenta non solum gratia cresceret, verum etiam duplo major fieret? Dicere possumus Sanctæ Virginis caritatem adeo perfectam in morte fuisse, ut superaverit caritatem omnium Angelorum, & Sanctorum simul collectorum, & ipsa minus obierit per naturæ defectum, quam per amoris vehementiam. Sanctus usus, in quem Virgo Sanctissima effundit gratiam, atque naturalia talenta, quæ ipsa recepit a Deo, fuit principium gloriæ, qua in cælo gavisa est. Merito hæc gloria tribuitur, non carni, aut sanguini, neque ipsi etiam Deiparæ dignitati. Hoc Salvator ipse professus est, redarguens ambitionem filiorum Zebedæi, qui per Matrem ab eo petierant primos recubitus in regno illius. Sanctissima Virgo felix est, quia concepit Filium Dei in sinu suo; sed longe beatior est, secundum Salvatoris ejusdem oraculum, quia in singula vitæ suæ momenta nova merita sibi comparavit. Beatior est, quia sanctissime usa est omnibus exterioribus gratiis, & suavissimis qualitatibus, quas cælitus acceperat, ut semet sanctificans, intuentibus se virtutibus inspiraret. Quid modestiæ, quid puritatis, quid virtutis in hac Sanctissima Virgine!

Mors Sanctæ Virginis fuit pretiosa coram Deo propter merita, quæ præcesserant illam.

Tria sunt necessaria, Sacrosancta Tridentina Synodus, inquit, ad cælum promerendum: Gratia justi, Opus justi, Mors justi. Gratia sanctificans est necessaria, quia hæc nos facit Dei Filios, sed sine meritis non sufficit. Non satis est vacare culpa, ut merearis; bona opera facienda sunt, quia gloria non est solum hæreditas; sed est corona justitiæ, quæ nonnisi merenti tribuitur. Merita sine perseverantia non sufficiunt, neque enim satis est bene incipere, oportet melius finem facere:

Matth. 10 & 24.

Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit usque in finem; usque ad mortem. Mors igitur in manibus nostris ponit omnes cæli divitias; ideoque dicendum est, mortem esse infinite pretiosam; quia efficit nos beatos; simulque raram esse; nam licet beatitudo proposita sit omnibus hominibus, paucissimi sunt, qui illam mereantur: *Multi vocati, pauci electi.* Hinc arguo, ut innotescat, quam pretiosa sit mors Sanctæ Virginis, propriecognoscendam esse gloriam, ad quam Dei Filius illam evexit die Triumphalis ascensionis suæ. Sed quis hoc asserere potest nisi ipse solus? Nemo agnoscit unquam pulcritudinem animæ suæ, neque thesauros gratiæ, quos Deus in corde ejus abscondit. Mirum non est; illius enim gloria non est similis gloriæ aliorum. Particularem ordinem constituit. locum tenet toto cælo elatiorem loco ipsorum Angelorum, & ut recte judicium feramus, gloria, quam possidet, non solum gloria est similis gloriæ Verbi Incarnati, sed quodammodo est eadem: *Gloriam cum Marte non tam commutam judico, quam eamdem,* Sanctus Petrus Damianus ait.

Deum laudarunt, quia tantum gloriæ gradum Mariæ contulerunt.

O Rex gloriæ! Videtur quidem magnitudo, & magnificentia opus esse domus Sanctæ tuæ. Hæc de re insignia præbuisti argumenta die Assumptionis Sanctissimæ Matris tuæ. Hæc erat Sanctuarium gratiarum, & ea ea facta thronum gloriæ, ita illam exaltavisti, ut nemo illam supergrediatur; Eam coronasti Reginam universorum; Rex solus illam præcedit; ipsa ita gloriosa est, ut Dei ipsius gloria dici possit, vel Deus illi totam gloriam suam communicasse. Apud te autem adeo potens est, ut ne ipsa quidem potestatis suæ extensionem comprehendere valeat.

Mensura gloriæ Mariæ desumenda est ex gratia sanctificante quam in hac vita possedit.

Regula qua uti possumus ad dimetiendam altitudinem throni Sanctissimæ Virginis, desumitur ex magnitudine gratiæ infusæ, & Sanctificationis, quæ, inquiunt Theologi, est mensura gloriæ, vel ut melius dicam, gloria nihil est aliud, quam gratia consummata. Hæc autem gratia sanctificans illi data fuit in priori sanctificatione pro ratione augustæ dignitatis Deiparæ, & omnium officiorum illius, mediatricis hominum, Reparatricis Universorum, aliorumque titulorum, quos illi Filius suus communicavit. Hanc illa gratiam commendavit plena, atque integra cooperatione, cui perenne incrementum accessit; quapropter Theologi sese Patrum sermoni accommodantes tribuunt gratiæ Sanctissimæ Virginis speciem quamdam infinitatis. Gratia hæc, Sanctus Joannes Damascenus inquit, abyssus est sine fundo; immensa est, Sanctus Bernardus inquit: Oceanus est sine finibus, Dionysius Charthusianus ait. Sanctus Thomas illam gratiam consummatam appellat, quia confirmabat illam invariabili modo in possessione, & boni exercitatione: *Consummata fuit gratia, confirmans eam in bonum.* Plenitudo gratiæ excellentis, quam recepit toto vitæ suæ curriculo, ut omnes actiones ejus fierent meritoriæ, & virtutes singulares, atque incomparabiles. Doctores aliter explicant hujus gratiæ excellentiam, dicunt, illam superare non solum gratiam aliorum Sanctorum multitudine graduum, sed per essentialem differentiam, eamque esse in ordine quodam incomparabiliter superiore; Ita ut secundum hanc sententiam, minor gratiæ gradus Sanctissimæ Virginis cum sit gratia ordinis superioris, pluris sit, quam omnes gradus gratiæ excogitabiles hominum, & Angelorum in infinitum multiplicati; quoniam secundum Philosophorum principia, infinitum fere intercedit spatium inter speciei superioris, & inferioris individua. Jure igitur consideratis his omnibus gratiarum plenitudinibus cum Sancto Ildephonso inferemus, sicut quidquid Sanctissima Virgo in hac vita recepit est incomparabile, & quomodo ejus cooperatio ad gratiam est inæstimabilis; opus esse etiam gloriam tuam, quæ non aliud est, nisi gratia hæc consummata, & coronata, incomprehensibilem, & inenarrabilem esse. *Sicut est inæstimabile quod accepit, ineffabile quod gessit: ita est incomprehensibile præmium gloriæ, quod obtinuit.*

Rationes propter quas Deus non glorificat corpora Sanctorum statim post mortem.

Non postrema ratio propter quam Deus non glorificat corpora Sanctorum statim post obitum, hæc est, quia in eorum vita quædam momenta fuerunt, non vacua crimine, & vult per hanc gloriæ dilationem aliquem justitiæ suæ characterem ostendere: Differt illos penitus remunerari, quia & ipsi aliquandiu servire distulerunt. Fuerunt aliquot momentis sine illius gratia; non deerunt momenta quædam, quibus carebunt magnitudine gloriæ, quam præstolantur. Hoc autem dicendum non est de Sanctissima Virgine; quæ repræsentatur per illam Apocalypsis mulierem amictam sole ad ostendendum ipsam, quacumque ex parte inspiciatur, ab omni peccati labe vacuam esse. Non igitur opus est, ut in dilatione glorificationis suæ minimam patiatur umbram pœnæ, quam Deus infert illis, qui aliquando peccaverunt. Ne momentum quidem distulit servire Deo; æquum non est ut Deus vel uno differat momento illius remunerationem.

Bona justorum opera non pariunt fructus, & remunerationem suam nisi post generalem Resurrectionem; sed opera Virginis statim post mortem produxerunt fructus suos per præcocem Resurrectionem.

Deus elevavit in gloriam in corpore simul, & anima Sanctissimam Virginem, ut remuneraretur actiones ejus eo modo, qui magnitudini meritorum ejus congrueret. Sanctus Bernardus bona Christianorum opera vocat, *semina æternitatis.* Sed notandum est non deesse fœcunda quædam, & activa semina, fructus suos producentia simulac jacta fuerint in terram, cum alia, quæ tantam non habent fœcunditatem diutius in illis producendis immorentur. Opera bona aliorum Sanctorum sunt quidem semina æternitatis, quæ jaciunt in manus JESU CHRISTI tamquam in terram fertilem. Germinant illa quidem statim post mortem fructum animarum, sed corporum gloriam differunt in diem judicii. Sed non idem dicendum est de bonis operibus Sanctissimæ Virginis: Cum peculiarem habeant relationem cum operibus JESU CHRISTI simul utrumque fructum producunt; gloriam corporis simul, & animæ.

Tria, per quæ Deus metitur gloriam Sanctorum, & per quæ judicium ferendum est de Virginis gloria.

Supponendum est gloriam æternam (quæ par non est in Sanctis omnibus) tribus ex rebus dimetiri secundum communem Theologorum doctrinam, ex gratia, ex meritis, ex amore Dei. Hanc illi rationem tribuunt.

buunt. Dicitur gloriam hanc dari velut hæreditatem filiorum Dei; vel tamquam mercedem servorum Dei, vel tamquam novissimum finem amicorum Dei. Tamquam hæreditas metitur ex gratia, per quam adoptamur Filii Dei: tamquam merces metitur ex meritis, quæ nos hac gloria dignos efficiunt; tamquam novissimus finis metitur ex amore, quod centrum est nostræ quietis. Apprehendite tres hasce mensuras, gratiam, merita, amorem, & videte, utrum per has pervenire nobis licebit ad cognoscendam magnitudinem gloriæ Sanctissimæ Virginis.

Maria superat Sanctos gloria, quia illos superavit amore Dei.

Sanctissima Virgo superat omnes Sanctos gloria, quia Deum amavit, plusquam Sancti omnes simul. Hic maternus est amor omnium tenerrimus, & amor Patris, qui validissimus est, & efficientissimus. Ceterum si amor nascitur, & fovetur mutuis donis, proculdubio Sanctissima Virgo plus contulit Filio suo, quam Sancti omnes, & plus ab eodem accepit: etenim hinc quidem illi dedit vitam, & inde recepit eam modo prorsus singulari, quia nonnisi propter illum, & per illum est, ita ut non solum debeat Incarnato Verbo gratiam, & gloriam, verum etiam ipsam naturam. Si ergo ex me quæsieritis quisnam præ omnibus Sanctis JESUM CHRISTUM amaverit, nonne potiori jure, quam Pharisæus respondere debeo. *Æstimo, quia is, cui plus donavit.* *Et quid mirum*, Sanctus inquit Bonaventura, *si præ omnibus diligit, quæ præ omnibus est dilecta.*

Unde sumatur pretium, & valor actionum nostrarum quarum merces est gloria?

Ut etiam judicium feramus de gloria, quæ respondit mensuræ gratiæ, quam Sancta receperat Virgo, supponendum est, Virtutem, ac meritum actionum nostrarum desumi ex tribus rebus, quæ non magna indigent mentis attentione, quia hæc principia sunt, quæ in dubium nullo modo possunt revocari. Prima est habituum supernaturalium, & infusorum, qui sunt velut caussæ illos producentes. Exempli loco ad exercendum actum fidei, aut perfectæ caritatis in Deum: Cum actus hic superet omnes naturæ vires, opus est, ut Deus nobis conferat potestatem per habitum supernaturalem, qui nos attollat, sed quia hic habitus iners permaneret, requiritur præterea gratia actualis, quæ nos præveniat, & excitet, hoc est, quæ nos ad agendum impellat. Et demum opus est, ut nostra cooperetur voluntas præventa a gratia, ita ut si unum ex tribus deficiat, nequeamus facere ullam virtutis actionem, quæ æternam mereatur felicitatem; sed ubi hæc tria consentiant; hinc quidem habitus sint validi, inde vero excitentur, & impellantur validis gratiis actualibus, ceterumque voluntas feratur ad virtutis actiones præ omnium virium suarum magnitudine, tunc gratiam quam dicimus sanctificantem, qua Deo accepti efficimur, & quæ proprie mensuram gloriæ nostræ in cælo constituit; tunc inquam hæc gratia nostra crescere potest, & in infinitum augeri. Sed quæso, quisnam per validiores, sanctioresque habitus in toto vitæ suæ spatio operatus est, quam Virgo Sanctissima, quis fidelius respondit actualibus gratiis, & motibus Spiritus Sancti? Quis denique, quis uberiorem fructum percepit ex immenso gratiarum fundo, quæ illi tamquam in partem concessæ fuerunt, quin in omnibus operibus ejus quidquam otiosum, iners, & inutile extiterit?

De Mariæ gloria judicium ferendum est ex incrementis, quæ fecit in gratia.

Cum gratia sit gloriæ mensura, conjicite quanta esse debeat hæc gloria ex admirabilibus incrementis, quæ Sanctissima Virgo sub vitæ exitum accumulavit; cum enim duæ vitæ illius horæ nunquam fuerint conformes, subsequens illam sanctiorem, perfectioremque, & Deo acceptiorem efficiebat, quam prior. Sed quod gloriæ pondus, ut Sancti Pauli verbis utar, peremnia hæc incrementa operata non sunt? Vos feretis judicium ex iis considerationibus, quas per vos mihi licebit facere ex hoc gratiarum incremento, ex fundo, ex quo hic progressus duxit initium, & qui semper eadem ratione processit, ac tandem ex consummatione, & perfectione hujus gratiæ, cujus corona, justumque pretium est gloria. Nescio utrum satis unquam assecuti sitis naturam caritatis, & gratiæ, quæ sunt vel unum, vel duo ita inseparabilia, quæ invicem alterum ex altero dimetiuntur, & crescunt, prout majori, vel minori fervore operamur. Posito igitur quod Virgo Sanctissima inceperit agere cum uno tantum gratiæ gradu, qui si sese multiplicasset in singulas horas diei, numerus desiisset intra spatium horarum quatuor, & viginti. Quid esset si a vobis ratio haberetur omnium momentorum, quæ in singulas horas possent inveniri? Quamvis Virgo Sanctissima uno duntaxat anno in terris mansisset, nulla mens est, quæ comprehendere valeat ad quem gratiæ, meritique gradum pervenerit, cum assecuta fuerit terminum annorum trium supra sexaginta.

Si meriti magnitudo deducitur ex magnitudine personæ, quæ agit & ex præstantia actionis ejus, quod esse debet Virginis meritum, & quæ ejus remuneratio?

Ad remunerationis magnitudinem intelligendam, cognoscenda est meriti magnitudo; si enim tribuitur juxta justitiæ leges, meritum debet exæquare. Ad meriti autem magnitudinem assequendam Sanctus Thomas hanc regulam tradit: *Quantitas meriti ex duobus potest pensari, uno modo ex radice caritatis, alio modo ex claritate operis.* Spectari igitur potest & dignitas agentis, & operis præstantia. Si hinc respicitis agentis dignitatem agens est Mater Dei. Quid autem dicere cogitatis, cum Dei Matrem dicitis? Nostisne meritum ejus? Hæc est persona post tres divinas, omnium dignissima. Nostis, quodnam sit meritum JESU CHRISTI? Tantum est, ut omnes Catholici Doctores consentiant, dicantque ipsum in omnibus vitæ suæ actionibus, etiam minimis, infinite meruisse, ita ut unicum ex illius verbis, unica mentis illius cogitatio, oculi nictus, afflatus, gressus esset valoris, meritique infiniti; & ratio, quam afferunt, est infinita personæ dignitas; erat enim persona meriti infiniti. Si post primam hanc personam sequitur immediate persona Virginis Sanctissimæ; illa quidem tam digna non est, ideo neque tantum est meritum ejus; sed Filium imitatur, & ad illum tam prope recedit, ut nemini propius liceat. Dicendum est igitur, ipsam maximo replevisse merito omnes, licet minimas actiones vitæ suæ, quoniam factæ erant a persona post JESUM CHRISTUM dignissima, maximique meriti. Sed ut melius innotescat valor, & excellentia meritorum ejus, animadvertite, Sanctum Thomam explicite dicere hanc petendam esse *ex radice caritatis*. Radicem hanc quærite in corde ejus, & videte quantus erat amor, quo flagrabat in Deum, quam fecundus erat, generosus, ac strenuus. Videte gratiarum ejus copiam, quæ superabat gratias omnium Sanctorum, & Angelorum: cumque amor sit fortissima, & efficacissima inter omnes cordis affectiones, cor ejus nunquam vacabat, semperque erat operibus maximi meriti intenta.

De magnitudine meritorum Mariæ judicium ferri potest etiam ex præstantia virtutum quas exercuit.

De magnitudine gloriæ Sanctissimæ Virginis judicium quoque ferri potest ex collectione virtutum omnium, quæ ita eminebant, ut arduum sit affirmare quænam esset præferenda; quoniam in summo excellentiæ gradu possidebat illas, easque exercebat modo præstantissimo, & heroico sine obice, & quin defectus aliquis admisceretur. Virtutes inquiunt Theologi, in Angelis sunt quidem immutabiles, sed merito carent. Meritum habent in hominibus, sed non sunt immutabiles; una Virgo duplici hoc privilegio gavisa est. Virtutes ejus erant immutabiles, & meritoriæ simul, & quin amitteret meritum viatorum, jam eorum erat prærogativam adepta, qui jam ad beatum terminum pervenerunt. Humilitas ejus erat sine fundo, puritas sine labe, patientia sine termino, obedientia sine exceptione, sapientia sine modo, fortitudo, & virtus in omnibus. Si ergo virtutes singulæ coronam merentur in cælo, quænam esse debet gloriosissimæ Virginis corona, quoniam ornata esse debet fulgore virtutum omnium, quæ in Sanctis aliis eluxerunt, & eas possedit eo in gradu, qui nullam patitur comparationem.

Sancta Virgo in cælum evecta est, prout in terris humilitatem exercuit.

Si veritas ipsa testatur, eum, qui se humiliat, exaltatum iri, fallar ne hodierna die possum accipiens pro regula elevationis gloriæ, quam Sanctissima Virgo possidet in cælo, profunditatem humilitatis suæ super terram? Hæc regula satis justa, ac tuta est, nec errare potest; & hæc veritas satis constans est, nec lapsus timeri potest. Sanctus Paulus profecto censuit hoc fundamentum ita solidum, ut illud par censuerit sustinendæ elevationi gloriæ ipsius Filii Dei. Cum enim hæc illi debeatur gloria ex omnibus titulis, qui possunt excogitari, audacter affirmat, illum usque ad supremum honoris gradum ascendisse in triumphali Ascensione sua, eo quod descenderet usque ad profundissimas abjectiones; quasi unum ex altero certissime consequeretur; & hoc esset principium extra omnem dubitationem positum, nos eo majores, elatiores, gloriosiores coram Deo futuros, quo minores in oculis nostris, hominumque fuerimus. Hoc igitur ipsum dici potest hodie in Assumptione Sanctissimæ Genitricis ejusdem Hominis-Dei; ipsam evectam fuisse usque ad altissimum Empyrei verticem, quia ad extremas usque humiliationes descendit; & si quærere videtur Ecclesia, quænam illa sit quæ ascendit, & sublimis in cælum progreditur, nonne reddi potest, hanc esse illam ipsam, quæ descendit adeo infra, & quæ adeo sese humiliavit in terra. *Quæ est ista quæ progreditur.* Ita ut si vobis metiri licet suæ humilitatis profunditatem, ego pollicear, me vobis assignaturum mensuram gloriæ & elevationis illius; sed utrumque menti humanæ invium est.

Ejusdem argumenti.

Si tota Mariæ vita traducta fuit in humiliatione, quis asserere potest quantum post mortem fuerit exaltata, & quot coronis in cælo ejus humilitas fuerit decoranda? Judicium ex eo ferri potest, quod fecit Deus, & quod quotidie facit in terra ad Deiparæ gloriam. Nemo unus ignorat quot altaria, quot Templa fuerint extructa, quot instituti dies festi in nomine ejus, & qua populi affluentia, & pompa celebrentur. Liquet quot Reges gloriæ sibi vertant illi famulari, & regna sua eidem vectigalia subjicere. Audeo dicere ad honorem Sanctæ huic Virgini deferendum, ad roborandam fiduciam, quam habent fideles

deles omnes post Deum in illius protectione, Deum non pauciora, quam pro Ecclesiæ suæ institutione operatum fuisse miracula.

Sancta Virgo mortua est ob violentum conatum amoris Dei.

Doctorum omnium consensu Virgo Sanctissima vi divini amoris excessit, & elata est. Neque mirum videri debet illam præ amore mortuam fuisse; instar portenti erat illam diutius vitam producere inter flammas ardentis hujus caritatis. Illam conservabat Deus per effectum miraculosæ potestatis suæ, tamquam Moysis rubum inter flammas incombustum, & tamquam tres pueros in Babylonis fornace. Vim tribuebat inauditam menti illius, fulciebat ejus imaginationem, efficiebat, ut omnes spirituales illius facultates inter has amoris flammas subsisterent, quapropter permisit, ut hujus amoris violentia operaretur, ad præclaram hanc animam a corpore divellendam, ejusque vincula omnia comburenda.

Beatorum animæ cupiunt conjungi cum corporibus suis; Beata Virgo gaudet hac fruitione, quam alii expectant.

Certum est Beatorum animam in cælo teneri desiderio sese iterum conjungendi cum corpore, quod sibi fuit habitaculum in terra; & hominis partem alterius parte indigere, ut ejus felicitas, & consolatio perficiatur. Hinc illa Sancta cum impatientia beatam hanc diem præstolatur, qua cum sui ipsius dimidio est conjungenda. Hanc felicitatem suis votis prævertit, & in antecessum fruitur gaudio, quod aliquando habitura est informandi corporis, quod suam gloriam perficiet. Sed Virgo Sanctissima in cælo in antecessum gaudet eo, quod sperare Beatis satis est. Et sane deferendum illi fuit in cælum sensibile signum divinæ Maternitatis; videlicet corpus suum, per quod & in quo concepit Deum per maximum omnium miraculorum. Illuc inferre debuit sinum, qui tulerat ipsum, & quod illum lactaverat, ut haberetur pro Dei Matre, & ut mox a Beatis reciperet obsequia, & honores, quos tanta magnitudo postulat. Utique, Salvator, Mater tua habere debuit in cælo corpus, quod tuo materiam suppeditavit.

Quidam crediderunt in Assumptione Virginis Deum creavisse novam in cælo gloriam.

Nonnullorum etiam Sanctorum sententia est, die Assumptionis a Deo novam creatam fuisse gloriam, quia constituerat Matrem suam in ordine novo, & in peculiari honoris classe. Innuere fortasse cupiunt per hæc Deum recentem illi ornatum dedisse, & novum gloriæ nitorem cælesti Jerusalem per Sanctæ Virginis præsentiam; quamobrem Sanctus Bernardus ait, Paradisum splendidiorem factum; ubi illic novum sydus refulsit, quod illum sua luce replevit, & Sanctus Anselmus ad illam conversus dicit illi: *omnia quæ in cælo sunt, per glorificationem tuam decorantur inæstimabiliter*. Quidquid in cælo est, ex fulgore Assumptionis tuæ inæstimabiles gloriæ, & decoris incrementum sequitur.

Theologi nonnulli crediderunt Mariam plus dilexisse Deum in terra, quam Beati in cælo.

Asseruerunt quidam Theologi amorem Sanctissimæ Virginis, quo Deum in terris dilexit eo majorem esse, quo in cælo Beati diligunt illum, quamvis cogitatio, quam illa tunc habebat, esset imperfectior visione beatifica, quam Sancti habent in gloria. Sed quodcumque sit de hac prælatione, quæ tamen probari posset multitudine, & vi rationum, quas habuit amandi JESUM CHRISTUM, & fidelitate cordis qua respondit earum extensioni, asseri potest neminem umquam tantum amasse Deum in terra.

Maria non erat morti obnoxia quatenus filia Adæ, sed mori debebat quatenus filia JESU a quo nobiliorem vitam receperat.

Virgo Sanctissima non tenebatur proprie mori quatenus Adæ filia, quia ab illo neque peccati corruptionem, neque peccatum hæreditario jure acceperat, sed mori debebat quatenus filia JESU CHRISTI. Ab illo receperat vitam gratiæ, gratiam eminentem, & abundantem; receperat illam per merita Crucis ejus, quapropter a Sancto Bernardino Primogenita Redemptoris vocatur. Insita fuerat, & incorporata in morte illius, erat igitur Filia Dei morientis, igitur contraxerat necessitatem moriendi, & postea recipere debebit a JESU CHRISTO gratiam consummatam, videlicet gloriam. Vita, quam ab Adam recepit, erat vita admodum languida, sed vita, quam a JESU CHRISTO erat receptura, vita erat excellens, nobilis, & pretiosa. Priori igitur exuenda erat, ut altera indueretur. Si translata fuisset de terra ad cælum, quin per mortem transiret, & sine mutatione, quam Resurrectio parit in corporibus prædestinatorum, in carne sua non habuisset nisi vitam imperfectam, quam habuerat in terra.

Cum Maria sese abjecerit eo usque ut ab omnibus penderet, in cælo recepit supremam auctoritatem in omnia.

Ad revelandam magnam Deiparæ abjectionem in terra, magnum recepit gloriæ gradum in cælo: si enim ita semper abjecit se, ut ab omnibus penderet, in cælum ascendit receptura ibi potestatem, & auctoritatem, quam exercere noluit in terra. Ascendit constituenda tamquam rivulus gratiarum omnium, Advocata peccatorum, Ecclesiæ præsidium, Resurrectio civitatum, ac regnorum, cæli, terræque Regina. Utique, Mariæ potentia non alios habet fines, quam amoris, quo a JESU CHRISTO diligitur. Hic vult, ut ad eam confugiamus obtenturi ab ipso gratias, quibus indigemus; & nihil magis abhorret a spiritu fidei, quam honorare velle Filium, quin accedamus ad Matrem petituri per hanc gratias, quas cupimus.

Maria in Assumptione sua esse debet fiduciæ nostra.

Sanctissimæ Virginis Assumptio est fiduciæ nostræ consummatio. Profecto si hodierna die in cælum ascendit, si sedet ad dexteram Filii sui, ideo sedet ut fungatur munere Advocatæ hominum. Metuis, Sanctus Bernardus ait, adire Patrem? Dedit tibi Filium suum Mediatorem; sed fortasse Filii Majestas, Deus est enim, te terret; ideoque dedit Matrem suam mediatricem apud Filium suum. Fidenter igitur accede ad hunc gratiæ thronum, & misericordiæ. Facilius aliquando exaudieris ad Matrem confugiens, quam Filium rogans, non ex eo quod in illa plus sit potestatis, aut misericordiæ, ipsa enim quidquid utriusque habet, habet ab illo, sed quia Filius si misericors est, simul etiam est justus, & si noster Salvator est, est quoque judex; quorum alterum si in nobis ciet sensus confidentiæ, alterum imprimit sensus formidinis. In Maria vero nihil est nisi misericordia, & *pura humanitas*, ideoque quantumvis miser sis, & peccator, ad Mariam convertere, non solum absque metu, sed etiam cum omni fiducia, certus te non passurum repulsam. Gratulare illi tantam gloriam, & potestatem, sed tibimetipsi gaude, quia ejus gloria, & potestas causa est tuæ confidentiæ.

Maria peculiare jus habebat ad Resurrectionem propter arctissimam affinitatem cum Filio suo J. C.

Si homines secundum plurium Doctorum sententiam, jus habent ad Resurrectionem propter fœdus, quod eorum corpora habent cum corpore Salvatoris in Eucharistia ubi cum illo contrahunt peculiarem, arctam, intimamque affinitatem, propter quam Sancti quidem Patres nos vocant *Concorporeos*, & *Consanguineos CHRISTI*, quid nobis dicendum est de fœdere, quod Mater Dei ipsius contraxit cum Filio suo? Nonne peculiariter applicari potest puræ, & virginali carni ejus id, quod Tertullianus dixit de carne omnium mortalium? Quoniam ea pertinet ob tot titulos huic Homini-Deo, quomodo diutius differre poterit Resurrectionem? Originem duxit de sinu illius, Corpus suum factum est ex parte corporis ejus; Sanguinis ejus fluit in venis illius; ex ejus substantia hic Homo-Deus compactus est, & ex ejus lacte aliquamdiu nutritus: *Hæccine non resurget caro Dei?*

Magnum est divini amoris testimonium erga homines dedisse illis Matrem suam Advocatam in cælo.

Magnum est Divini amoris erga nos testimonium, dedisse nobis Sanctissimam Matrem Advocatam, ac Patronam gloriosa hac die. Nam post mortem, quam pro nobis subiit, ad promerendam gloriam, quam amiseramus, postquam nobis dedit Spiritum sanctum suum, ut nos sanctificaret; postquam nobis reliquit merita Sanguinis sui in Sacramentis, ut nos mundaret a sceleribus nostris; verbo, postquam se totum impendit pro salute nostra, suum Salvatoris officium absolutum quodammodo, perfectumque videtur; & postquam ascendit in cælum, Judicis tantum munus obire videtur, quemadmodum ipse misit, qui hoc Apostolis significarent. *Hic JESUS qui assumptus est a vobis, quemadmodum vidistis eum, ita veniet.* (Act. 1.) Hoc reliquum est illi faciendum cum hominibus; & quamvis misericordia illius habeat adhuc regnum suum in mundo, tamen opus est, ut justitia sua jura tueatur. Sed quid agit Deus iste amoris, & bonitatis? Dedit nobis Sanctam Matrem suam Advocatam, & Patronam in cælo, ut nos quodammodo protegat contra ejus justitiam, ut iram flectat, & nobis tutum adsit perfugium; qua in re Salvator sese gessit tamquam Patrem irritatum in rebelles filios, qui ut occasionem nancisceretur illis parcendi, Matri mandaret, ut intercederet, & suam operam, atque auctoritatem impenderet, ut eos in Patris gratiam reconciliaret. Ita felicitas Sanctissimæ Virginis nostram hodierna die constituit; ejus potestas nos protegit; ejusque elevatio sit amplissimum spei nostræ argumentum.

Puritas Mariæ, quæ Filium Dei pertraxit de cælo ipsam in Dei sui sinum elevavit.

Si incomparabilis Mariæ puritas tantas habuit illecebras, ut de cælo Verbum Æternum pertraheret, cogeretque inire fœdus adeo arctum cum illa, credendum est, non minus illis fuisse, ut ipsum impelleret, ut eam de tumulo erueret, & in cælum extolleret. Hic profecto proprius est hujus virtutis effectus, ait quidam Pater, omnia de cælo trahere: *Virginitas, quæ de cælo omnia trahit.* Videlicet omnes attrahit gratias, favores, & benedictiones, & tantum potestatis obtinuit ut illum ipsum attraheret, qui est Auctor omnium bonorum. Sed nonne eodem jure dicere possumus, eamdem omnia in cælum attollere, qui esse videtur locus naturalis ipsius, quo quidquid purum est, ultro ascendit? Hoc igitur Sanctissimæ Virginis Corpus purius syderibus, & empyreo permansurum ne erat in terra, cum destinatum esset felicissimum cælorum omnium ornamentum?

PARA-

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, recentibusque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Argumentum admirationis Angelorum in hoc Mysterio.

QUÆ *est ista, quæ progreditur, &c.* Altissimi cælorum Spiritus hodierna die, Christiani Auditores, summa correpti admiratione sciscitantur hoc, considerantes Beatam Virginam evectam ad altissimum cælorum fastigium, non quod illius meritum ignorent, vel ejus Deiparæ dignitatem, vel titulum, quo adit possessionem gloriæ sibi paratam: sed quia tanta luce perstricti obstupescunt videntes meram creaturam super celsissima Seraphin sublatam, quemadmodum illa meritis superat, & sanctitate: *Quæ est ista, quæ progreditur?* &c. Sed homines mihi videntur eadem cum admiratione percontari posse, Quænam est, quæ moritur modo ita singulari, & cujus sepulcrum fit fons vitæ, reddens corpus vivum, & pretiosum, quin computrescat, & corrumpatur? Et sane quid magis admirandum est, funebris ne illius pompa, an pompa triumphi? thronus, an tumulus? Maria in terræ sinu, an Maria in cæli vertice? Utrumque pro modulo suo mirum est; quia moritur sine morbo, & per violentum conatum purissimæ in Deum caritatis. Vitam nanciscitur in mortis sede, & jactura, quam terra patitur gloriosi hujus pignoris, fit argumentum suæ felicitatis, quia gloriosa hæc Dei Mater non ascendit in cælum, nisi ut inde sua nobis protectione opituletur. Ecce Christiani, quid efficere debeat nostræ admirationis non secus ac Angelicæ argumentum. *Auctor recens.*

Quam pretiosa sit coram Deo mors Sanctorum, præsertim vero Beatæ Virginis.

Ne timeamus sermonem de morte Beatæ Virginis perturbare posse triumphi ejusdem celebritatem, & gaudium. Pretiosa est mors Sanctorum coram Domino, & sicuti vita illorum est juge martyrium, dicere licet, obitum eorum merum esse triumphum. Vitam sustinent cum patientia; sed mortem quærunt cum ardore, quam cum invenerint, tanta exultant lætitia, quanta si thesaurum nacti fuissent. Ita illam considerabat Apostolus, cum anhelabat ad Deum suum, & cupiditas flagrabat illius videndi, hæc ex eo amoris plenissima verba eliciebat: *Mihi vivere CHRISTUS est, & mori lucrum. JESUS CHRISTUS* est vita mea, & mors thesaurus meus. Profecto inæstimabile bonum est, Sanctus Ambrosius ait, repente evadere posse ex corruptione, ignorantia, infirmitate, quæ peccati effecta sunt, & a statu adeo tristi, ac deplorabili, qualis est vitæ hujus mortalis, transire ad beatam Prædestinatorum conditionem. Quod si pretiosa est coram Deo mors Sanctorum, longe pretiosior est mors Sanctæ Virginis. In hoc optimam illa sibi partem elegit, & obitus sui gloria æque rara, & singularis est ac illa suæ maternitatis omnem creatam excedit magnitudinem. *Si omnium Sanctorum mors pretiosa, Mariæ certe pretiosissima, quam tanta comitata est gratia, ut Mater Dei diceretur.* Pater Novet Vita JESU in Sanctis suis.

Ad Phil. 1.

S. Augustinus Serm. de Assumptione.

Quid reddit mortem pretiosam.

Mors Sanctorum pretiosa est per meritum vitæ ipsorum, unde incomparabilem haurit fulgorem. Mortis bonum non in eo situm est, ut in nitentis fortunæ pompa moriamur, sed in gratia Dei; non in honore, & dignitatibus, sed in statu gratiæ, quæ nos immarcescibilis coronæ facit hæredes: non in affluentia bonorum terrestrium, sed in sanctitate virtutum, qui sunt thesauri cælestes; non in magna amicorum turba, quæ nos efferat in tumulum, sed in patrocinio Angelorum, qui nos in æternas sedes inducant. Mori feliciter est, animam reddere in manu JESU CHRISTI, & cum illo ascendere triumphali more in cælum, postquam terram victoriis ejusdem repleverimus. Honorabilem obire mortem est egredi e mundo onustum meritis, infinitis operibus bonis circumdatum tamquam Principem qui nunquam pedem effert ex ædibus suis nisi magna civium, & aulicorum corona stipatus. Denique pretiosam obire mortem est, semet sepelire cum nitidis gratiæ luminibus, & fulgentibus claritatibus gloriæ. Vita bona dat merita; mors autem præmium: illa virtutes acquirit, mors obtinet coronam: illa magna operatur, & mors fidele perhibet testimonium. *Mors vitæ testimonium;* Sanctus Ambrosius inquit. Quænam igitur pretiosior mors, quam Sanctissimæ Virginis, quæ finem fecit vitæ pulcherrimæ, præclarissimæ, pretiosissimæ? *Idem.*

Patientia Sanctæ Virginis in expectatione mortis suæ.

Quod primum occurrit in morte Mariæ, eamque infinite pretiosam reddidit coram Deo, & quod illam mihi secernere videtur a morte aliorum Sanctorum, est patientia in expectanda separatione animæ a corpore suo. Profecto quidquid quæri potest in hominibus vulgo, est mortis accessionem non formidare: nuntium ejus non ægre audire, & in manu Creatoris sui vitam dimittere, quam ab illo commodatam accepimus, post breve spatium restituendam. Sancti, & sublimiores animæ ulterius procedunt; vitam enim exilium putant, vel supplicium; mortem vero tamquam beatum terminum cursus sui, & tamquam portum desideeant in quo tuti esse debent a tempestatibus, vitæque hujus periculis. Vitam patienter sustinent, & ardenter mortem desiderant, ut nonnulli ex ipsis dixerunt. Itaque cum propius beatum hunc terminum attingunt, exultant præ gaudio; sed quod alii cum submissione recipiunt, & alii cum gaudio, hoc Maria tanta cum festinatione, quanta non potest significari, peroptabat. *Sermones in omnia Ethica Christiana argumenta.*

Quo ardore Virgo Sancta videre cuperet Filium suum.

Sanctissima Virgo Filium suum ardentissime intueri cupiebat. Non injuria vetus quidam Auctor ait, bonas Matres postquam in lucem ediderunt Filios suos, eorum imaginem in corde servare, quam semper considerant tamquam sanguine suo pictam, & quam non temporis diuturnitas, non locorum distantia, non omnes vitæ hujus adversitates delere possunt. Sed hoc potiori jure dici potest de Sanctissima Virgine, quæ cum amisisset Filium suum, omnium, qui esse unquam potuerunt perfectissimum, suavissimumque, illius conservabat imaginem, tamquam impressionem sanguinis sui. Ab eo neque oculos, neque cogitationes avertere poterat, ideoque nec desiderium videndi ejus, quod in singula momenta inflammabatur dilatione suæ felicitatis. *Idem.*

Maria obiit meritis plena, cum jam ad perfectionis cumulum pervenisset.

Sanctæ huic Virgini nequaquam accidit, quod plerisque mortalibus, qui semper nimis cito moriuntur, quia nihil, vel parum fecerunt, ut Sanctam mortem oppeterent; & nihil fere propter æternitatem adepti sunt; & ita diu quidem in terris permanserunt sed vixerunt parum; quoniam coram Deo numerus annorum, dierumque nostrorum recensetur ex numero virtutum, meritorum, bonarumque actionum nostrarum. Hinc fit, ut paucissimi eo sint in statu, in quo esse deberent in momento mortis suæ, quia pauci plenos faciunt dies suos, ut loquitur Spiritus sanctus. Sed Virgo Sanctissima diu vixit, quia sancte vixit, cumque vita ejus tota traducta fuerit in exercitatione sublimiorum virtutum, quin vel momenti unius fecerit jacturam; Mors excepit eam in statu, quo non alter utilior esse poterat, & sicuti alias dictum fuit de insigni quodam terrarum domitore, mortem expectasse, donec ille ad cumulum gloriæ perveniret; nos vere dicere possimus de Matre Dei, eam a Filio suo in terris relictam fuisse, donec perveniret ad cumulum meritorum suorum, & ad altissimum suæ sanctitatis fastigium; ideoque pretiosa hac morte coronatos fuisse omnes labores ejus, tamquam glorioso cursus sui termino, & extremo calami ductu, qui tabulam vitæ adeo præclare perfecit. *Idem.*

Idem sequitur argumentum.

Hinc igitur argumentemur, si mors nostra pretiosa est, prout vita nostra sancta est, & meritis plena, quo in pretio esse debeat coram Deo mors Sanctissimæ hujus creaturæ, quæ adeo insignes fecerat progressus in sanctitate? quandoquidem nulla effluxerat dies, hora, momentum, quo non congereret virtutes virtutibus, & meritis merita? Ceterum si in divinæ hujus Majestatis oculis nihil est pretiosius gratia, cujus vel minimus gradus præferendus est iis omnibus, quæ sunt in natura, si hæc est nostræ perfectionis mensura, & mox etiam beatitudinis nostræ; si denique est, quod pretium constituit, & nitorem mortis nostræ; quodnam esse debet pretium, gloria, meritum vitæ, cujus singula momenta præcesserunt per nova gratiarum incrementa, & cujus actiones singulæ aliæ aliis præstiterunt? *Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus.* Mors aliorum Sanctorum pretiosa est, ubi conjuncta cum Dei gratia invenitur; quid igitur de illa sentiendum, quæ superavit ceteris perfectione hujus gratiæ? *Orationum Panegyricarum Specimina.*

Vita nostra instituenda est secundum normam Sanctæ Virginis, si volumus mortem nostram suæ similem esse.

Verum si cupimus mortem nostram huic prototypo conformari, necesse opus est, ut vitam nostram componamus ad exemplum suæ, & altius in mente nostra hanc veritatem imprimamus, nos in morte non inventuros, nisi bona, quæ fecerimus in vita, & bonum hoc futurum unice meritum nostrum: ita ut si eo tempore nihil congesserimus, tunc inveniemus manus habentes vacuas, quin deinceps quidquam acquirere valeamus, vel augere nostram beatitudinem in omnem æternitatem. Adjicietur signum libro vitæ nostræ; nihil ultra addi, vel abradi, delerique poterit. Heu! Quis dolor tunc erit, adeo parum fecisse cum tot gratiis, tot subsidiis, tot sanctis inspirationibus, & motibus Spiritus sancti, & tot occasionibus acquirendi infinita merita, & tot sanctas virtutes exercendi? Verum cum inutilis sit iste dolor, nostrum est, si voluerimus beatam efficere, & pretiosam coram Deo mortem nostram, impendere omnia vitæ nostræ momenta in referendis fructibus gratiæ, & acquirendis virtutibus, quod unice coram Deo pretiosum est. *Ibidem.*

Ardens Sanctæ Virginis desiderium videndi Filium, quem tantopere diligebat.

Cogitate quæso quænam fuit vis desiderii, quo flagrabat Mater hæc amantissima videndi Filium, quem se ipsa magis amabat, & pro quo unice vivebat? Hunc Filium, quem sciebat Regem cæli esse, donec

ipsa

ipsa morabatur adhuc in terra, & traducebat vitam suam in lacrymis, & in dolore eo quod ipsum amiserat. Quot in cælum suspiria ejaculata est versus locum, ubi erat gaudium suum, atque thesaurus? Quam festinationem aestata non est, prolixo hoc temporis intervallo? Hoc verbis non licet exprimere, sed aliquid conjicere possumus ex dolore, quo confecta fuit, cum tridua tantum amisisset eum, cum sese in Templum receperat ex solicitudine, quam præsetulit, & questela, quam usitata est: *Ego, & pater tuus dolentes quærebamus te.* Heu! Quid non passa erit annos triginta, quibus illius caruit adspectu? *Pater Nouet.*

Quod si modo amorem hunc consideremus, non qualis est in corde Matris erga Filium suum, sed tamquam supernaturalem, qualis erat in Sanctissima Virgine erga Deum suum, dicere possumus, sicuti nunquam alia pura creatura magis dilexit Deum suum, quam Virgo Sancta, quia desiderium ejus respondebat cognitioni, quam habebat illius, quæ proculdubio erat perfectissima præ ceteris creaturis in hac vita, quandoquidem majoribus pollebat luminibus. Igitur cognoscere quantum bonum sit gloria, cujus Auctorem utero gestaverat suo, & tamdiu eadem carere; videre dilatum sibi annos triginta votorum suorum effectum, hoc idem est præter propter, ac si primum mobile in cursu suo retineres. Vel potius dicamus, sicuti magnum animæ in altera vita supplicium est Dei privatio, cum hæc anima sese jaculatur, ut illum assequatur conatibus incomprehensibilibus, & sentit illa se retrahi, vel propelli in ipsa raptus sui vehementia; hoc quodammodo illud est, quod patitur Virgo Sanctissima in suæ beatitudinis dilatione. *Sermones in Ethica Christiana argumenta tom. 4.*

Mira resignatio in suæ beatitudinis perfruitione.

Canticorum sponsæ non sufficit dicere, caritatem fortem esse mortis instar: *Fortis, ut mors, dilectio,* addit enim, hoc illi cum inferno commune esse, juge nempe violentiam, quam Dei privatio infert animæ ab illo separatæ, *& dura sicut infernus, æmulatio.* Quænam igitur fuerit submissio, quæ impulit Matrem Dei ad perferendum vitæ hujus mortalis exilium, quo separabatur a loco, ubi suæ erant deliciæ, & quo omnia vota sua tendebant, in cognitione felicitatis, quæ illam manebat, & ad quam tot annos crebro anhelitu ferebatur? Nonne dici potest, mortis moram illi graviorem fuisse, quam mors ipsa illis sit, qui vitam ipsam efflictim diligunt; & singula momenta, quibus differebatur, illi fuisse instar mortis sævissimæ, atque acerbissimæ. *Idem.*

Aliorum constantia nitet in morte cum submissione recipienda; sed Mariæ submissio fulget in sustinenda mortis sero venientis mora.

Ita si aliorum fulget constantia in recipienda morte cum securitate, Sanctæ Virginis constantia non magis enituit, quam in tanta mortis cunctatione sustinenda. Submissio, quæ in homine Christiano requiritur, cum illam adventare cognoscit, est, ut illam ex animo accipiat; sed Sanctæ Virginis submissio fuit illam lento gradu venientem videre, ac semet Providentiæ decretis subjicere, quæ voluit illam diu in terris permanere ad regimen, & solatium Ecclesiæ adhuc illius ope indigentis. Si Mortem Sanctissimæ Virginis ex hoc tantum loco spectaremus, quia proculdubio coram Deo esset pretiosa, cui nihil acceptius est anima penitus a mundo avulsa, quæ unum quærit Deum, & non aliud expectat, nisi felix illud momentum, quo sese in æternum cum eo conjungere valeat. Adnitamur, Christiani, illam hac in re imitari, & pro certo habeamus, nos nunquam ad mortem recipiendam paratiores fore, quam cum diutius illam expectaverimus, & concupierimus, namque nosmet adducemus in statum, in quo esse oportet, ut illam similem faciamus morti Deiparæ, quæ non solum eam talem effecit submissione sua decretis Providentiæ, ut de hac vita egrederetur, sed etiam secundo loco, ex Sancti Bernardi sententia, quia obiit diem suum in statu consummatæ virtutis, & postquam replevisset mensuram Sanctitatis, quam ab illa expectabat Deus, ut ad destinatam ipsi gloriam vocaret. *Ibidem.*

Miraculum fuit perenne Beatam Virginem non mori in singula momenta propter vim amoris sui.

Spiritus sanctus accenderat in corde Beatissimæ Virginis flammam ita vehementem, ut vere juge miraculum fuerit, illa citra mortem sustinere ingentem impetum ignis hujus cælestis, qui in singula momenta debebat pectus ejus disrumpere. Si enim Sanctus Ephrem clamabat per deserta loca manu superposita cordi suo, quod scindi jamjam videbatur: si Sanctus Franciscus Assisinas prope fuit, ut præ gaudio langueret audiens Angelum cythara canentem: si Sanctus Franciscus Xaverius dilatans sinum suum, ut parlio respiraret, & cælum inflammato vultu respiciens divinam exorabat bonitatem, ut suis favoribus parceret, & reminisceretur, cor humanum par esse non posse recipiendæ tantæ luminum, & consolationum ubertati: quid faciendum erat Sanctissimæ Virgini, quæ sola plus, quam omnes simul Sancti percipiebat? Quomodonam in singula suspiria non expirabat? Quomodo in singula momenta flammis æstuantibus amoris sui non absumebatur, præsertim vero postquam Dei Filius, qui eadem est caritas, voluerit novem menses in Virginali utero illius habitare? Nonne cum Sancto Bernardo asserere possumus casta ejus viscera in amorem fuisse conversa; & illi nullum amplius fuisse cor, aut vitam, si ita loqui fas est, sed caritatem fuisse cor ejus; & vivere, ac amare Deum, in illa unum & idem fuisse? Vita Seraphim est videre Deum, illum incessanter amare, & inæstimabilibus deliciis ejus perfrui. Quocumque gestant paradisum suum, & ut Sanctus Gregorius ait, quocumque se conferant, nunquam egrediuntur ex Deo: volant in sinu immensitatis suæ, vivunt in corde ejus, exercent ministeria sua in Sanctuario Divinitatis. Hæc, ut vera dicam, vita erat Sanctissimæ Virginis, quæ magis Beatorum conditionem, quam mortalium in terra viventium sequebatur. Cor ejus semper erat in Deo, Deus semper erat in corde suo. Somnus ejus non erat nisi perennis vigilia caritatis, & dicere poterat cum Sponsa: *Ego dormio, & cor meum vigilat.* (Cant. 5.) *Pater Nouet in Vita JESU in Sanctis suis.*

Mors Virginis miraculum est, & mysterium non satis cognitum.

Proculdubio insigne miraculum est mors Beatæ Virginis; est enim effectus, cujus caussa inveniri non potest: Estne peccatum? Nequaquam. Ipsa enim est eadem innocentia. Conceptio ejus est sine macula, nativitas sine sorde, vita sine probro, cumque nunquam peccato servierit, morti vectigal pendere non debet. Nunquam ægrotavit, cumque justissima fuerit corporis ejus temperies, immunis erat ab omnibus naturæ vicissitudinibus. Numquid violentia? Ne ita quidem. Mors illi nimis videbatur amabilis ita ut violenta dici non posset. Est ne divini amoris telum? Sed amor cum sit vitæ principium, quomodo illi mortem infligeret? Num Crux Filii sui? Sed si per Crucem erat moritura, dicite mihi, cur mortua non est in Calvario? Certum est, nullam Matrem tantum amasse Filium suum, quantum Sanctissima Virgo; nulla enim Mater filium habuit, qui ad Matrem unice pertineret, nulla Mater Filium habuit adeo amabilem, atque perfectum; nulla Mater habuit cor adeo nobile, & tam igni divini amoris succensum; & nihilominus plures Matres mortuæ sunt vel præ dolore videntes mori filios suos, vel præ timore videntes solum mortis eorum periculum. Quorsum igitur Virgo Sanctissima mortua non est in morte carissimi Filii quem tantopere diligebat, & quem videbat tantum pati supplicium? Inquietis cum Sancto Bernardino, vivere illi majus fuisse martyrium sine illo, quam mori cum illo; quia illi commoriens semel tantum Martyr fuisset, sed cum illi superstes esset, singula vitæ momenta totidem erant martyria. Quod igitur mirabilius prodigium est, quam dicere vitam illi esse mortis speciem, & mortem, natura mutata illi fieri speciem vitæ? *Idem.*

Fides, & spes Sanctæ Virginis in morte, & tranquillitas, quæ mortem hanc fecerunt gloriosam, & sanctam.

Si in generali illa consternatione, quam peperit tragicus ille Salvatoris exitus in omnibus discipulis ejus, Virgo Sancta semper tranquilla permansit in malacia, & silentio expectans effectum promissionum Filii sui; quæ firmitas comitari debuit ejus fidem, & spem in hora mortis, cum post tot gratias receptas, exercitasque virtutes, post tot pignora ineffabilis felicitatis, quam illi destinabat Deus, post tot argumenta certitudinis verborum suorum, non licebat ei amplius dubitare; cumque tot lumina abstulissent fidei suæ obscuritatem, quæ illam subsequitur, reliquerant illi solum submissionem, & humilitatem, quæ sunt virtutis hujus fundamenta? Vobismet fingite gloriosam hanc Virginem omnibus ornatam virtutibus, gratiis omnibus locupletatam expirantem in extasi, & in raptu potius quam in agone, & convertentem extremos cordis sui motus in impetus consummatæ caritatis. Reor vos hujus mysterii magnitudine peritos considerare homines, Angelosque apud Sanctissimam Virginem congregatos ad extrema illius colligenda suspiria. Gemitus illorum communis parentis suæ jacturam plorantium, & horum suavia modulamina Reginæ suæ coronas properantium, mortis circumstantias permixtas cum triumphali apparatu, & tributum, quod naturæ persolvit, commenditas obsequiis eorum omnium, quæ in cælo, & in terra maxime nitent. Nullus dubito, quominus mortis hujus adeo sanctæ, suavis, atque tranquillæ imago aliquam efficiat in mentibus vestris impressionem, & in sensibus pietatis, quos vobis inspirat, in imo corde vestro dicatis: fac, Domine, ut moriar morte justorum, atque inter turbas, & dolores, qui ab extremo hoc momento separari non possunt, aliquid experiar ex hac beata tranquillitate, quæ comitata est mortem Sanctissimæ Virginis. Sed ad gratiam hanc obtinendam incipite vosmet a mundo divellere. Quemadmodum quodvis temporis momentum secum aufert vitæ vestræ particulam; facite, ut simul auferat partem inordinati hujus amoris,

qui

qui vos agglutinat terræ; facite, ut cupiditatis vestræ fundus exhauriatur, ut ita dicam, prout cursus annorum vestrorum absumetur; feliciter vosmet invenietis amore creaturarum rerum vacuos, cum amor hic non prodesset, nisi ad ejus desiderium ejiendum. Vestra cupiditas cum viribus vestris consenescat; vobiscum sensim, & sine sensu affectiones intercidant vestræ, ut sicut arbor, ad quam convellendam cura adhibita fuit, ex se corruit, & sine vi, animæ vestræ a terrenis affectibus expeditæ, quibus tamquam radicibus adhærent mundo, haud ægre separentur, & ex semet concidant in Dei manus, qui sese offert ad eas novissimo illo momento excipiendas. *Ex speciminibus Orationum Panegyricarum, tom. 2.*

Desiderium quod Virgo habebat moriendi oriebatur ex ardenti amore erga Deum.

Considerare possumus ardens Beatæ Virginis desiderium adeundi Deum, & sese cum Filio suo conjungendi. Desiderium hoc quod augebatur, prout propius ad mortem accedebat, non oriebatur ex vitæ fastidio, neque passionum metu, sed ex puro amore, cui cum nihil satisfacere posset in terris, jugiter ferebatur in Deum, qui futurus erat ejus in cælo felicitas. Cum legisset illa sacra Biblia, inde eliciebat sensus conformes sensibus cordis sui. Modo secum dicebat cum David: *Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea:* modo conversa ad Deum dicebat illi: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitivit anima mea ad Deum fortem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei. Educ de custodia*, & carcere corporis hujus *animam meam ad confitendum nomini tuo. Me expectant justi, donec retribuas mihi* coronam justitiam, quam merita sum. Credibile est nonnumquam in corde suo, non secus ac Apostoli corde, fieri consuevisse certamen inter Dei amorem, & proximi. Hinc quidem amor Dei ostendebat quantum profuisset illi mori, ut esset cum CHRISTO? inde vero amor proximi illam urgebat, ut permaneret in terra pro Ecclesiæ nascentis utilitate: Cum ergo illi non alia voluntas esset, nisi Dei, omnimoda cum submissione dicebat illi; si adhuc sum populo tuo necessaria, non recuso laborem: Fiat voluntas tua. Incomparabilis Virgo, non labor, nec mors te unquam deterruerunt: nec mori tribuisti, neque vivere detrectasti: quia semper Dei voluntatem facere cupivisti. Utinam mihi esset simul, & submissio tua, & Sancta tua desideria, ut & vitam patienter sustinerem, & mortem obirem alacriter. *Pater a Ponte, in meditationibus de fide Tom. 3.*

Psalm. 119. 5.
Psalm. 41. 1.
Psalm. 141. 5.
Phil. 1. 23.

Mater Virginis dum viveret, ob oculos semper observabantur mors, & tormenta Filii sui, ex quo vide illum cupere se expirantem.

Qui vidisset cor Sanctissimæ Virginis post obitum JESU CHRISTI, quid vidisset in hoc Sanctuario, nisi Crucis imaginem, clavorum, & spinarum, quam amor altius impresserat? Communis vita illius jugis erat meditatio mortis Filii sui. Singulis diebus in anima sua repræsentabat cruentam amarissimæ Passionis ejus Tragœdiam, quotidie, quod probabile est, ascendebat in Calvarium, ut Sacrum locum hunc lacrymis suis irrigaret, & millies deosculaterur terram, quam videbat adhuc notatam vestigiis Salvatoris mundi. Hoc maxime serium erat munus illius; hoc suavissimum ejus solatium, hæc statio, & ultima peregrinatio, donec in cælum proficisceretur, ubi sese conjungere debebat cum supremo suo bono, & in æternum frui ejus adspectu! Denique si mors est ardenter cupienda, & patienter expectanda, quis dicere potest quo affectu anhelaret ad centrum suum, & quam vim suo corde inferret, ut diutius contineret horum motuum impetum subjectum voluntatibus Dei? Non magna in nobis est virtus vitæ resignatos esse; ignoramus mortis bona, & gloriam, quam secum adfert: sed si ad unius horæ quadrantem locuti fuissemus cum anima beata de statu vitæ alterius, cor nostrum arderet desiderio. Sancta Virgo, quæ totam cæli gloriam sinu gestaverat suo, & quæ ideo adeo perspicuam habebat cognitionem, cum debuerit duos, ac triginta annos vivere separata ab hoc gloria, & Filio suo, quem ardentissimo amore complectebatur, audeo dicere, illam per hanc resignationem plus meruisse, quam omnes simul martyres amplectentes mortem crudelem, horribilem, intolerabilem. *Pater Nouet, in vita JESU in Sanctis suis.*

Quæ fuerit occupatio Matris Dei ab Ascensione Filii ad diem obitus sui

Quid cogitatis Virginem Sanctissimam fecisse voto eo tempore quod effluxit a gloriosa Salvatoris Ascensione usque ad illud, cujus hodierna die memoriam colimus? Quænam inquam, occupatio fuit hujus Sanctissimæ Matris, nisi incessanter anhelare, & cupere felicem hanc diem, quæ illam in æternum conjunctura erat cum dilectissimo Filio? Si visæ sunt, Sanctus Chrysostomus inquit, personæ mundum perdite amantes, ab eo secedere penitus post insignem aliquam jacturam, ne amplius nisi de cælo essent sollicitæ: quod terrenarum rerum fastidium parere potuit mors Filii adeo perfecti, cujusmodi JESUS erat, in corde Matris adeo teneræ qualis erat incomparabilis Virgo? Quoties in fervore orationum justum exclamavit! *Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, & volabo, & requiescam?* Quis mihi dabit alas, ut volem ad te, Deus meus; & æterna fruar requie post tumultus, & agitationes, quas mors tua excivit in anima mea? Donec vixisti, cor meum divisum erat inter cælum, & terram, & sine timore sequebar motus benevolentiæ, quibus adhærebam tibi, quoniam inveniebam Deum meum in filio meo; sed modo tu mihi abstulisti omnes voluptates meas, & reliquisti me in exilio, quod sustinere non valeo: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!* in his ferme sensibus gloriosa Virgo mundum reliquit. *Specimina Panegyricorum tomo 2.*

Psalm. 54.
Psalm. 119.

Certum argumentum amoris nostri erga Deum est desiderium videndi illum.

Dicunt, & vere dicunt maximum, & profundissimum omnium vulnerum, quæ caritas infert cordi Deum amanti, esse desiderium videndi, & possidendi illum, & sese cum illo tamquam summo bono conjungendi: *Spes, quæ differtur affligit animam*, Sacer Textus ait. Ex eodem signo tamquam certissimo, & de quo dubitare non licet, cognosci potest magnitudo amoris, quo prosequimur Deum, videlicet ex magnitudine desiderii videndi illius, ita ut anima, quæ illum vere amat, foveat sensus Sancti Pauli mori cupientis, ut viveret cum JESU CHRISTO: *Desiderium habens dissolvi, & esse cum CHRISTO.* Hic amor in eo sanctam gignebat impatientiam, non secus ac in Rege Propheta: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!* Is languorem infert, efficitque ut per ardens, ac juge desiderium exarescat, ut Sanctus Augustinus qui in hac spe nonnumquam exclamabat: *Moriar, ut videam; videam, ut moriar!* O Deus meus si moriendum est, ut te videam, & si quicumque vidit te, tantis pulcritudine illectus nil aliud videre potest in hoc mundo, moriar ut fruar felicitate videndi te! vel videam te, ut moriar! Sed ubi mecum reputo frigus votorum nostrorum erga summum hoc bonum, ubi video hanc incuriam, quæ sæpe migrat in oblivionem; ah! dico, non frigide nimis diligimus Deum, quia adeo languidum est illius possidendi desiderium. Longe aliter sentiendum est de Matre Dei, quæ toto votorum suorum ardore cupiebat illum videre. *Sermones in omnia Ethica Christiana argumenta parte Tertia.*

Mirum esse non debet si amor Dei inferre potuit mortem Sanctissimæ Virgini.

Mirum non est, amorem potuisse adeo violentum producere effectum in corde Sanctæ Virginis; quoniam omnium affectuum proprium est valetudini officere, cum justum excedunt temperamentum, & nonnumquam mortem ipsam præoccupant cum modum excedunt. Visi sunt nonnulli præ gaudio, alii præ dolore mori; & quotidie videmus alios quidem præ tristitia, & mœrore, alios denique præ iracundiæ impetu contabescere. Quod igitur miraculum est, amorem affectuum omnium vehementissimum, & cujus impressiones sunt acerrimæ, effectum hunc parere potuisse in corde mollissimo? Sienim non defuerunt animæ sanctæ quas unica sacri hujus ignis scintilla adduxit ad mortis propinquitatem, quæ sine singulari miraculo accidisset, puta in Sancta Theresia, cujus cor Seraphim ignito jaculo transverberavit, ut aditum aperiret sanctis ardoribus, quibus conficiebatur: puta in Sancto Philippo Nerio, cujus costa confracta est, ut locum faceret divino huic igni: puta in Sancto Xaverio, qui sinum suum sibi aperiebat, ad evaporandas easdem flammas, quibus intrinsecus utebatur: quid nobis cogitandum est de Sancta ista creatura, cujus cor non prius motum recepit, quam amorem Dei, & in quo hic amor fecerat juge incrementum a primo vitæ suæ momento? Nonne fuit opus juge miraculo ad prohibendum, ne sacer hic ignis absumeret subjectum suum? & quid aliud expectandum erat, nisi quod cor gloriosæ Virginis, quod tanto ardore cupiebat se cum hoc objecto conjungere, quod ipsum adeo validis trahebat illecebris, in sexcentas partes frangeretur, vel sancto languore contabesceret? Dicamus ergo, si gloria, & felicitas mortis pendet a caussa, propter quam patitur, numquam fuisse mortem pretiosiorem coram Deo morte Virginis incomparabilis, post mortem Filii sui; quoniam non solum habere non poterat mortem nobiliorem caritate; sed etiam omnes amores ardentissimi, non fuerunt nisi ignis scintilla si conferatur cum incendio cordis sui, quod fecit ut expiraret in caritate pro caritate, & per ipsam caritatem, quod est gloriosissimum omnium martyrium. Hoc vere est singulare privilegium Matris Dei. Nos vero saltem optemus mori in caritate, ut mors nostra pretiosa sit coram Deo. *Ex Specimine sermonum tomo 4.*

Prælium factum est obedientiæ, & caritatis in corde Virginis ut præberet assensum permanendi super terram.

Nunquam ne tibi finxisti hoc prælium caritatis, & perfectæ obedientiæ in corde Sanctissimæ Virginis? Donec impetus ardentissimæ caritatis illam in cælum attollebant, opus erat, ut obedientia omnem vim retardaret, efficeretque, ut præberet assensum in terra permanendi; ut submissio voluntati Dei succederet in cor suum ardenti desiderio videndi Deum, & idem amor jugulans motus, quos ciebat, efficeret, ut impatienter cuperet videre faciem Filii sui, & privationem sine murmure sustineret, ut cum doci-

litate

litate expectaret, donec manus Dei importunum hunc sui corporis carcerem frangeret, quem in singula momenta frangere premebatur per violentiam amoris, ita offerens Æterno Patri purissimum Sacrificium, quod unquam receperit a mera creatura, eo usque obediens, ut viveret quandiu placeret Deo, quemadmodum filius factus fuerat obediens usque ad mortem, quemadmodum ille cupierat. *Specimina orationum Panegyricarum, tomo 2.*

Cur Dei Filius noluerit illam eximere a lege communi, qua omnes homines morte damnati sunt.

Mirum est videre mortem, quæ primus est, & generalis effectus peccati quod illam produxit in mundum, quemadmodum testatur Apostolus; mortem inquam exercere suam potestatem & imperium in innocentissimam omnium creaturarum. Illam quæ una vacua fuit ab omni genere criminum, videre pœnam subire, & illam, quæ dedit vitam mundo, subjectam esse morti. Crescit autem admiratio, ubi considero gloriosam hanc Virginem in ceteris rebus singularem fuisse, & immunem a legibus, quæ sunt omnibus hominibus communes, quoniam eduxit originem suam ab Adam, quin fierer particeps peccati ejus, quod ipsa fuerit Virgo simul & Mater, quod sine dolore peperit, & tot alia privilegia, quæ illam incomparabilem statuunt, & nihilominus quin illa hodie coronet omnia triumphans de morte, potius omnibus exuitur, quasi in oraculi ejus confirmationem, morte videlicet omnes homines similes fieri; & quacumque generis, fortunæ, immo etiam gratiarum, & meritorum prærogativa alii aliis præstiterint, in sepulcro omnes exæquari. Scio equidem non deesse validas rationes auctoribus ad probandum hoc Dei erga Matrem suam consilium, quamvis hæc una aliis eluceat, quod cum Filius ipse a morte non fuerit immunis, quamvis esset Homo Deus, peccato minime obnoxius, & præterea supremus arbiter mortis, & vitæ; non decebat, ut mera creatura illud assequeretur privilegium, quod neque Creator ipse sibi vindicare voluisset, tamquam oppositum rationi, propter quam se fecerat Hominem, videlicet ut propter salutem nostram mortem obiret. *Auctor recens.*

Æquum erat, ut Virginis corpus non consumeretur a vermibus, & in pulverem redigeretur.

Corpus Deiparæ, quamvis morti obnoxium, non subiit tamen sententiam in alios latam, ut subjaceret fœdæ corruptioni, quæ illud a vermibus depastum, absumtumque in pulverem redigeret. Æquum erat, ut Dei Filius non ita se gereret cum Matre sua in considerationem puritatis animæ, & corporis ejus, quarum altera innocentia vocatur, & sita est in immunitate ab omni genere peccati, altera vero dicitur Virginitas, quæ præservat corpus a sordibus carnis, & efficit ut victoriam referat de infelici proclivitate, quæ nos ad sensuum voluptates impellit. Sicut autem duplici hoc puritatis genere Sanctissima Virgo inter omnes meras creaturas eluxit dum viveret, æquum erat, ut Deus illi hujus distinctionis notam concederet post mortem. Quis enim ignorat, cum mors sit pœna, & ut loquitur Apostolus, stipendium peccati, corruptionem, & putredinem, quæ sequuntur mortem, & destructionem corporum redactorum in pulverem, esse consequens effectum ejusdem peccati? Et Deus per justitiæ suæ edictum, nos huic humiliationi subjecit, quæ ostendit nihilum, ex quo sumus educti, & in quod reversuri sumus post mortem: ita ut nonnisi in sæculorum fine, cum homines alii egredientur ex hoc statu humiliationis, cum Filius Dei reparabit eorum humiliata corpora, destructa, & quasi ad nihilum redacta: *Reformabit corpus humilitatis nostræ*, ut idem Apostolus loquitur. Sed cum Virgo Sanctissima immunis fuerit ab omni peccati genere, nequiquam obnoxia fuit huic maledicto fato contra ceteros homines propter peccatum. *Idem.*

Ad Philipp. 3.

Virginea puritas est inter præcipuas caussas quæ coegerunt Deum, ut Beatissimam Virginem suscitaret, & corpus ejus in cælum transferret.

Inter rationes numero carentes, quibus Dei Filius tenebatur prævertere in Matris Sanctissimæ gratiam tempus destinatum generali resurrectioni, principem locum tenet puritas ejus, quæ cum satis illecebrarum habuerit, ut de Patris sinu in suum pertraheret illum, satis quoque fuit, ut ipsa quoque de tumulo usque in Dei tumulum pertraheretur. Hæc virtus, Ennodius ait, vim habet omnia trahendi de cælo: *Virginitas, quæ de cælo omnia trahit;* & innuit, ipsam de cælo trahere omnes gratias, omnesque favores, quoniam potestatem habuit illum etiam trahendi, qui ejus est auctor. Sed nonne dicere possem ratione simili, ipsam omnia in cælum attollere, ac trahere, qui naturalis ejusdem locus esse videtur; quo nihil inquinatum introire potest, & quo quidquid purum est suo fertur ingenio? Igitur Sanctissimæ Virginis Corpus, purius syderibus, & Empyreo in terra mansurum erat, ex qua formatum fuerit, ut cæli esset ornamentum? & obnoxium futurum erat putredini, & corruptioni? Hoc, ex Sanctorum Patrum sententia, Virginum privilegium est, in hac vita repræsentare imaginem status resurrectionis; sed si quis unquam hoc ostendit, hoc Sanctissimæ Virgini contigit, quæ in mundum ipsam edidit puritatem. Illa perfecte hunc statum expressit: illa ergo frui debuit hoc post mortem suam privilegio; quoniam puritas ejus non erat solum virtus, sed etiam donum prorsus cæleste, quod cum illam elevasset super Angelos etiam, ut Sanctus Bernardus ait, ipsa illos saltem hac in re debet imitari. Si enim in natura non desunt corpora incorruptibilia, cujusmodi sunt cæli, quorum forma adeo nobilis, ac fortis est, ut nullis sit impressionibus obnoxia, quas violentissima agentia possunt efficere; Ah! Quid melius meretur jus istud, quam Sanctissimum Mariæ corpus, quod cæleste potius erat, quam terrenum, & quod ne minimam quidem sensuum rebellionem expertum est. Si originalis gratia secum deferebat principium incorruptibilitatis in homine primo, ut mox illam in ceteros traduceret; cum Virgo Sancta, quæ hanc habuit gratiam, neque illam amisit unquam, jure eodem non perfruetur? Verum est illam morti obnoxium fuisse; sed, uti diximus, ut esset similis Filio suo, qui mori non tenebatur; ita ut dici potest non propter primum Adam, ipsam persolvisse hoc naturæ tributum, ut reliquos homines: sed propter secundum, qui est Filius ejus, qui cum noluerit secum dispensare ab hac lege, æquum non erat, ut Mater dispensaretur; sed propter probrum, quod mortem subsequitur, videlicet putredinem, decebat, ut neutrum huic obnoxium esset, & de utroque dici possunt Prophetæ verba: *Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem.* Idem.

Gratitudinis sensus exigebat, ut Salvator Matrem e sepulcro excitaret ante generalem resurrectionem.

Ratio est, quæ impulit Salvatorem ut in antecessum per præcocem resurrectionem illam educeret e monumento, est amor gratitudinis, quæ innititur tot caritatis officiis, quot ab illa recepit, & quorum remunerationem differre nequaquam diu post mortem debebat, sed illam corpori simul, & animæ præstare. Ratio est, quoniam ab illius corpore præcipua receperat adjumenta. Per corpus suum illi vitam dedit. Mens quidem contulerat per assensum suum: sed substantia, ex qua humanitas ejus coaluit, a corpore ejus desumpta fuit. Per corpus illum aluit, lactavit, illum allocuta est &c. Et quamvis actiones, quæ ad animam tantummodo pertinent, nobiliores videantur, ut caritas ejus, altissima ejus contemplatio, humilitas profunda; tamen habita ratione finis pro quo illam elegeret Deus, dici potest, Corpus suum in hoc præstitisse animæ, quod in illo maxima adimpleta fuere Mysteria, quoniam in situ suo Salvator accepit nativitatem, quod corpus ejus formatum fuit ex parte corporis sui, quod Sanguis ejus fluxit in venis illius; verbo, quod Filius Dei debet illi corpus hoc, cujus adspectus constituit accidentalem gloriam Beatorum. Quomodo illam negaret Matri, per quam alii eadem frui potuerunt? Si ergo reservat Deus corporibus justorum mercedem suam post generalem resurrectionem, eo quod instrumenta fuerunt, & organa, quæ servierant ipsis in obeundis muneribus suis, & si in eorum gratiam brevius efficit tempus, ut justa adimpleantur Sanctorum amicorum desideria, qui semper internam illam tuentur sese cum corporibus suis propensionem, gratitudo quam habebat pro gloriosa Matre sua, nonne juste postulabat, ut etiam in gratiam ejus breviaret tempus, & minime expectaret terminum communem omnium hominum resurrectioni destinatum, sed aliqua distinctione uteretur erga illam, quæ sibi tanti momenti, & essentialia officia præstiterat? Poterat ille videre se in possessione gloriæ corporis sui, quin in partem vocaret illam a qua illud receperat? Pati poterit, ut corpus hoc, quod illi dederat vitam, tandiu mortis pabulum fieret? Nequaquam. Filius hic satis gratus est erga tantam Matrem: in illius sinu vitam recepit, eamque illi in sepulcro restituet. Illa ejus Mater est, ille quodammodo Pater erit Ipsius, vicissim vitam illi reddens; & quoniam in cælo animæ a corporibus separatæ tuentur semper secretam sese cum illis conjungendi proclivitatem, & ante illud tempus earum felicitas integre perfecta futura non est; Maris cum semper fidelissime Dei voluntatem compleverit, adimplebit suam, concedens illi, quod non potest non concupiscere, licet sit Beatissima; & hoc desiderium longe distat a desiderio Sancti Pauli. Non quærit a corpore suo separari, quod ejus viventis erat votum; modo cupit cum eodem conjungi. Hæc Fœderis arca non poterat permanere in terra aliena; opus erat, ut collocaretur in cælo. *Idem.*

Mors ex quo ille sese subjecit Salvator, non est amplius turpis; sed Maria esse debuit immunis ab affectibus mortis.

Verum est Virginem sanctissimam subjectam fuisse legi communi moriendi, quæ non est amplius turpis, postquam hominum omnium Salvator semet illi subjecit, & sæpe modus, & caussa illam subeundi efficit gloriosam: sed a putredine, & corruptione, quæ mortem consequuntur, & quæ horrorem cient, Virgo Sanctissima præservanda fuit, & dici possunt de illa in hac occasione verba, quæ dicta fuerunt in alia, de insigni quadam Regina, quæ ejusdem erat figura: *Hæc lex pro omnibus est constituta; sed non pro te.* Quemadmodum sanctitas Filii tui per gratiam tibi fuit communicata, simulac esse cœpisti per insigne privilegium; nequaquam obnoxia fuisti corruptioni, quæ mera est peccati pœna; quandoquidem

Esther 15.

alioquin de terra migravissemus in cælum, & de hac vita in alterem sine hoc medio turpi, quod extremam humiliationem nostram constituit. Sed cum Dei Mater semper extiterit Sancta, semper pura, & nunquam hanc amiserit innocentiam, quam habuit a primo vitæ suæ primordio, illa non debuit luere pœnam omnibus peccatoribus debitam. *Idem*.

Multæ puritas e [illegible] illi jus ad corporis incorruptibilitatem in sepulcro.

Cum puritas Corporis Sanctissimæ Virginis, non minus quam animæ contuleris sd attrahendum in uterum ejus Æternum Verbum, quod est puritas eadem; inferendum est, hinc non minus illi jus contulisse ad generosam in tumulo incorruptibilitatem. Deus profecto ad tempus aliquod quibusdam Sanctis hoc privilegium communicavit propter hanc virtutem, quæ corpora nostra ad Angelorum conditionem attollit; sed si quis unquam frui debuit hoc favore, hæc fuit Virginum omnium purissima: si enim in natura quædam sunt corpora incorruptibilia, cujusmodi cæli sunt, & sydera in quæ violentissima quævis agentia impressionem efficere nequeunt: ah! quid melius hoc meretur privilegium, quam Ssnctæ Virginis corpus, cujus puritas cælestis erat potius, quam terrena; cum aliorum hominum corpus sit origo cupiditatum, & appetituum irregularium, & caussa vulgatior omnium flagitiorum; ibi enim regnat lex illa adeo repugnans spiritui, de qua verba facit Apostolus: *Sentio aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ. Idem.*

Ad Rom. 7.

Aliud jus incorruptibilitatis corporis Sanctæ Virginis desumitur ex affinitate, quam habuit cum illo, qui eadem Sanctitas, & puritas est; quippe lex eadem, qua Dei Filius tenebatur, ne pateretur proprium corpus suum cum divinitate conjunctum in cineres redigi, cogebat illum, ut præservaret corpus Matris a dedecore, quod quodammodo resiliisset in ipsum, eo quod ex alterius carne facta fuerit caro illius; & sicuti sanctus Joannes Damascenus eidem innitens principio ratiocinatur dicens, quomodonam illa, quæ tulerat in utero suo essentialem sanctitatem, poteratne corruptioni esse subjecta? & quomodo id conciliari potuisset cum gloria, quæ illi cedebat ex partu Hominis Dei? Quomodonam vas, quod gloriosum hoc unguentum ceperat, illius odorem non retinuisset; neque primum sensisset effectum? Si Arca Fœderis, quæ non aliud erat, nisi Deiparæ figura, confecta erat ex materia, quæ illam præservare poterat ab injuria temporum, & vermium pabulo; fuisset ne Sapientiæ Dei majorem curam suscipere figuræ, quam rei? operæ pretium fuisset, ut Arca, quæ nonnisi parum manna complectebatur, illud haberet privilegium, quod negatum esset Arcæ viventi, & animatæ quæ gestavit Deum cæli, & mundi Salvatorem? Nonne hoc esset palam neglexisse officia magis naturalia talis Filii erga talem Matrem? *Idem*.

Immunitas a peccato contr[illegible] illi hoc idem [illegible]. Ad Rom. 6.

Quemadmodum sanctus Paulus appellat omnium hominum corpora, *corpus peccati*; mirum non est, si corpori aliquam sustineant imaginem pœnæ in dilatione beatitudinis iisdem debitæ, & si ad aliquod tempus in tabum, & cineres rediguntur. Sed aliis conditionibus Corpus Sanctissimæ Virginis anhelare potest ad propriam felicitatem; Quamvis descenderit ex Adami progenie, criminis ejusdem fuit exsors, neque illud vocari poterit corpus peccati, sed corpus sanctitatis, & gratiæ, quia excellenter fuit particeps sanctificationis animæ suæ, cujus splendor resiliit, & quodammodo se se effudit in omnes facultates illius. Verum etiam sensibilis ista Virginis pars per semet recepit privilegia sanctitatis, quæ illam sanctiorem effecerunt præ omnibus aris, ac Templis, semper enim Spiritus sanctus vacavit, vel ut redderet corpus illius dignum, quod JESUM CHRISTUM reciperet, vel dignum gloria, quod illum recepisset. Quod si gratiæ plenitudo ita se effudit in sanctificationem Corporis sui, nihil ergo est in illa quod retardare vel minimum valeat complementum felicitatis, quæ illi propria est; nihil quod mereatur triumphum Assumptionis suæ; & illi singulariter, & cum privilegio applicare possumus id, quod de omnibus Christianis dicit Tertullianus. Pater hic ad excitandam in mentibus eorum spem resurrectionis, postquam rationes magnifice protulit, quas hominum caro, multoque magis Christianorum habet cum Deo: ita argumentatur; *Hactine non resurget toties Dei?* Post hæc credibile ne est, carnem quæ pertinet ad Deum tot rationibus, non aliquando resurrecturam? Dicemus hoc ipsum potiori jure de Sanctissima Virgine; *Hactine non resurget toties Dei?* Quomodo fieri posset, ut caro adeo sancta, & divina, quæ pertinebat sd Deum tot, & tam arctis vinculis, quæ habebat in se tam uberem sanctificationem, & tot privilegiis ornatam, quæ adeo perfecte recipiebat emanationes, & effusiones gratiæ animæ suæ, quæ adeo eminenter particeps erat Societatis JESU CHRISTI, tandiu privaretur resurrectione, aliisque gloriæ prærogativis, quæ jure propter tot titulos illi debebantur? Non ita, Salvator mi. Opus est, ut justitia tua properet educere illam de sepulcro, integramque in cælum attollere, coronatura per plenitudinem gratiæ, quam in terris obtinuit, & tandem satisfactura studiis caritatis suæ, quæ cor illius inflammarunt. *Biroat sermone de Assumptione.*

Tertull. l. de Resurr. carn. cap. 9.

Deus exaudivit secreta Mariæ desideria resuscitans corpus illius ante cetera.

Videte qua celeritate Deus exaudiverit, & adimpleverit cetera Sanctissimæ Virginis desideria. Cupivit Mysterium Incarnationis Verbi; obtinuit, ut Deus præverteret tempus hoc faciendi; petiit ab eo miracula, & illico obtinuit. Ah! Salvator mi, illa nihil optavit impensius, quam subsequi te in cælum, & se totam sequi te: cur diutius cunctaberis illam donare votis, quæ mors ejus, cujus sunt caussa, tibi adhuc efficere debent pretiosiora? Non ne opus est in corpore simul, & anima illam eleves ad te, ut te perfruatur; & ut te impensius diligere valeat? Hic enim secundus est motus caritatis Sanctorum, gloriæ desiderium. Statum hunc concupiscunt, ut ament perfectius Deum, & amore ardentiori, atque integriori, quam quo illum dilexerunt in terra. Sed ut agnoscamus quousque se extendat hoc desiderium cordis Sanctissimæ Virginis, animadvertendum est, ipsam cum adhuc in mundo versaretur, amasse Filium suum duplici amore diverso, quorum uterque ab eadem gratia animabatur; scilicet amore mere spirituali, & qui formabatur in voluntate, & amore quodammodo sensibili, qui in corde illius formabatur, & in quo partem aliquam corpus habebat. Duplici hoc amore tenere complectebatur Filium suum, donec illum possidebat in terra, eumque oculis suis usurpabat. Sed ex quo in cælum ascendis, eum sequi cupit, ut duplici hac varia dilectione illum amare perseveret, & ut augeat, atque utrumque perficiat in gloriæ statu, in quo infinite videtur amabilis. Post hæc ex vobis quæro, quomodo JESUS CHRISTUS possit perfecte satisfacere studiis caritatis Mariæ, nisi illam in anima simul & corpore attollat in cælum, & nisi adducat illam in statum, ubi valeat perseverare in amore spirituali animæ suæ, & in amore sensibili cordis sui? Nequaquam satis non est, ut statim post mortem anima elevetur in cælum; satis non fieret illius caritati per dimidium frui; opus est ergo, ut habeat in gloria cor istud, & corpus, ut utrumque repleat amore. *Idem*.

Mariæ Filius ab amore [illegible] [illegible] ut Matrem resuscitans, ei [illegible] ge[illegible] communic[illegible]ret.

Satis non est Deiparæ corpus immune fuisse a corruptione, opus est etiam, ut fruatur omni felicitate, cui par est: antequam hic homo Deus perfunctus fuerit hoc munere, videtur illi dici posse in gratiam Matris suæ, quod Martha, & Magdalena dixerunt illi, ut eum impellerent ad resuscitandum Lazarum fratrem suum, qui ante dies quatuor obierit. *Veni, & vide:* Vere hominum Salvator, & respice in hoc tumulo; vide cur istud, quod tantopere dilexit te, hæc brachia, quæ te portaverunt, & auxiliata sunt tibi, & totum hoc Corpus, quod tibi vitam dedit; patieris ne ipsum diutius te privari? Opus est, ut in hac occasione eadem utaris voce, quæ toties evocavit mortuos de monumentis, & quæ suprema cum auctoritate morti imperavit. Grarus hic Filius, qui tot alios suscitaverat ad amicorum preces, vel solum, ut suam ostenderet potestatem, sollicitandus non fuit, ut eamdem exerceret potestatem in Matris gratiam. Adimpletum fuit Prophetæ oraculum: *Surge tu, & Arca sanctificationis tuæ.* Egredere, o Deus! de sepulcro, quo propter amorem nostrum descendere voluisti; sed ne diutius desere sanctam hanc arcam, cum qua fœdus arctum adeo iniisti, & per quod cum ceteris hominibus fœdus facere voluisti. *Auctor Sermonum in omnia argumenta tomo 4. Mysteriorum.*

Joann. 11.

Psalm. 131.

Quamvis resurrectio nostra dilata sit usque ad finem seculorum, nobis pro viribus [illegible] [illegible]ndum est, ut illam efficiamus gloriosiorem.

Præoccupata hæc resurrectio singulare privilegium est, & gratia, quam fortasse uni concessit Genitrici suæ; sed quamvis nostra dilata sit usque in finem sæculorum, nihil nobis negligendum est ad eam perfectiorem, utilioremque efficiendam curæ, quam gerere debemus conservandi puritatem corporum nostrorum ad exemplum Sanctissimæ Virginis, & exhibendi *membra nostra servire justitiæ*. Profecto nihil melius nostram nobis ostendit infirmitatem, abjectionem, & nihilum quam tumuli adspectus, quo serius ocyus redigendi sumus. Frustra superba attolluntur mausolæa, frustra magnifica inscribuntur Epitaphia; quocumque modo ibi simus, semper videmur victi, & coram tanta hac funeris pompa, legimus, nos non nisi pulverem, & cinerem esse. Ecce humiliationem, quam nobis meretur peccatum, nos faciens reos mortis. Illud vero nos excitare debet, ut in hac vita ex corporibus nostris tot efficiamus instrumenta sanctitatis, quod cum facta fuerint membra Salvatoris, qui caput nostrum est per affinitatem quam nobiscum contrahere voluit, imprimat in eorum cineribus virtutem vivificantem, quæ illos aliquando de eorum sepulcretis excitabit. In hoc sita est spes fidelium, hoc illos consolatur, hoc facit, ut patienter omnes vitæ hujus ærumnas sustineant. *Hæc spes reposita est in sinu meo*, ut sanctus Job exclamabat. Verum quemadmodum resurrectio hæc non erit similis in omnibus corporibus,

Ad Rom. 6.

Job 19.

& alia

& alia emergent ex tenebris sepulcrorum suorum luminibus rutentia, gloriosa, & immortalia, & alia de putredine ad supplicia migrabunt, & de cineribus ad flammas inferni; nostrum est videre quanam corpora daturi simus terræ, ut sciamus quo in statu erunt a nobis recipienda. Si enim sordibus coinquinata fuerint, & terrenis corrupta voluptatibus; si anima occupata fuerit, ut eorum commodis, ac deliciis inserviret, quid aliud ea manet, nisi misera æternitas? Sed si illa in vita hac mortificaverimus; si illa a peccati labe præservaverimus ad Sanctissimæ Virginis exemplum: si anima illis usa fuerit tamquam instrumentis ad virtutem exercendam, quanam luce fulgentia prodibunt ex tumulo, & quam mercedem a puritatis auctore consequentur? *Idem.*

Sanctæ Virginis in cælo gloria est incomprehensibilis.

Fieri nequit, ut aliquis enarret excessum gloriæ & sublimitatem throni Virginis Sanctæ. Neque mirum; quippe gloria ejus, ut inquit Arnoldus Carnotensis, non est similis aliorum gloriæ, sed peculiarem ordinem constituit. Locum tenet incomparabiliter elatiorem, quam Angeli, & ut æquum judicium feramus, gloria quam possidet non solum gloria est similia, sed eadem quodammodo ac gloria Verbi Incarnati: *Gloriam cum Matre non tam communem judico, quam eamdem.* O Rex gloriæ! liquet sane magnitudinem & magnificentiam esse propriam domus Sanctæ tuæ, hoc luculenter ostendisti in Assumptione Sanctæ Matris tuæ. Hæc erit grattæ Sanctuarium, tu vero fecisti gloriæ thronum; tu illam ita exaltavisti, ut te unum videat supra se. Illam coronasti Reginam universorum; Rex duntaxat præcedit eam. Adeo gloriosa est, ut hanc diceres esse Deo ipsius gloriam, vel Deum illi omnem gloriam suam communicasse: tanta est, & adeo potens apud te, ut ne ipsa quidem valeat suæ potentiæ magnitudinem intelligere. *Pater Nouet in Vita JESU in Sanctis suis.*

In idem argumentum de magnitudine beatitudinis ejus, & gloriæ.

Remuneratio vitæ gloriosæ Sanctissimæ Virginis gloria est, qua fruitur in cælo, quæ quodammodo infinita est. Si enim nec oculus vidit, neque auris audivit, neque in cor hominis ascendit magnitudo remunerationis, quam præparat Deus diligentibus illum, quis comprehendere poterit excessum gloriæ, quo Deus in cælo cumulavit illam, quæ eum concepit, & peperit? Sancta Virgo recepit tria, quorum Deus unus pretium, & magnitudinem potest comprehendere. Filium, cujus Mater exstitit; gratiam, qua ornata fuit; remunerationem, quam in cælo recepit. Cum enim gloria, qua gavisa est, congrua fuerit magnitudini gratiæ, quæ illius germen est, & mensura, & cum gratia quam recepit congrua fuerit dignitati Deiparæ, quæ est infinita; gloria, qua fruitur tantum superat gloriam, qua homines, Angelique fruuntur, quantum qualitas Deiparæ superat qualitatem creaturæ. Superat gloriam Virginum, quia prima fuit, & Regina Virginum, quæ cæteris præstitit puritate. Superat gloriam Doctorum, quia pulcra est Stella matutina, quæ fulgoribus suis mundum universum illustravit. Superat gloriam Martyrum, Apostolorum, & Angelorum, quia præstitit illis constantia, zelo, & amore. Constituta in sublimiori parte regni Filii sui, quibus plausibus declarata est Regina? Sed cum potestas, quam ibi habet, congrua sit ordini, quem tenet, quæ nobis est spei ratio, & lætitiæ, quoniam potestas quam ibi recepit certos nos facit protectionis suæ, & gloria, cujus adiit possessionem, nobis tutum est pignus illius, quæ nobis promissa est? O suavem consolationem homini, qui in vita sua expressit virtutes Reginæ Virginum! *Pater Gentilis in solitudine Virginum.*

Sensus lætitiæ, & gratulationis de felicitate B. Virginis in Assumptione.

Illuxit tandem aliquando illa dies, quam tantopere concupisti Sanctissima Dei mei Genitrix, dies hæc, qua adimplenda sunt vota sua. Satis in terris vixisti, satis in hac lacrymarum valle plorasti, & in hoc exilio. Mors tandem huic finem facit, & scinditur cælum, ut celebret hunc triumphum tuum. Sanctus Amor, propter quem tamdiu elanguisti, hodierna die tibi mortem adfert; sed si tibi fluxam, obscuramque eripit vitam, aliam tibi confert gloriosam atque æternam, & si effert corpus tuum in monumentum, traducit animam tuam beatam, atque triumphantem inter cælestis Sponsi brachia, & in sinum Dei ipsius. Quid dico? Animæ tuæ gloria quam primum resilit in corpus tuum. Deus, qui recipit te in regnum suum, & qui coronat te, nil vult deesse tuæ felicitati; neque vult, corpus hoc adeo innocens, & purum, unde humanam carnem suscepit, obnoxium permanere corruptioni, nec ut cetera, vermium pabulum fieri. Vix sepultum fuit in umbra sepulcri, cum præoccupata resurrectio inde illud excivit, & divina virtus ad cælorum fastigium evexit. Quantum temet in terra humiliasti, tantum in cælo eras glorificanda. Quantum profecisti ex gratiæ donis, tantum gloriæ donis eras cumulanda. Quantam gessisti curam hujus adorabilis Filii, cui vitam mortalem dedisti, tantam, erat æquum, ut ille gereret curam tui post obitum, reddens tibi vitæ immortalitatem. Cum tali Domino nulla unquam fit jactura, & quocumque fiet nobis pretio illi servitutem impendere, semper uberrima inde redit remuneratio. *Pater le Valois de Mysterio Assumptionis.*

Elevatio, & gloria S. Virginis in cælo, congrua ejus humilitati in terra.

De Sanctissima Virgine id dicere possumus, quod Sanctus Paulus dixit de Filio ejus; humilitatem videlicet illius esse principium, atque mensuram elevationis ejus in gloria. Illa non ascendit, nisi quia & descendit. Nulla creatura altius evecta fuit, quia nulla inferius se se abjecerat. Singuli gradus humilitatis illi gloriæ singulos gradus promeruerunt. Omnipotens non fecit illi magna, nisi quia respexit humilitatem ancillæ suæ. Illa induta fuit gloria, quæ decebat Deiparæ dignitatem, quia qualitatem ancillæ susceperat. Thronus illi positus fuit in sublimiori cælorum parte prope thronum Filii sui, quia se se cum illo in Bethleemitico specu contumulaverat. Exaltata est super omnes Choros Angelorum, quia se se infra omnes homines demiserat. Sanctissima Virgo per humilitatem suam detraxerat Dei Filium de sinu Patris in suum; sed Deus ut ejus humilitatem remuneraretur, attraxit illam in cælum, eamque prope Filium collocavit. Quam magnus es Deus! sed quantum tibi placet humilitas! Per hanc enim de terra in cælum ascenditur, & de centro humiliationum ad gloriam migratur. Hoc dico; verum hac de re mihi ne persuasum est? per humilitatem Sancta Virgo meruit exaltari, sed numquid per hanc eamdem virtutem exaltari meretur? *Pater Gentilis in solitudine Virginum.*

Mariæ gloria, & exaltatio congrua est officio, quæ præstitit Filio Dei super terram.

Opera etiam, quam Sancta Virgo præstitit Filio Dei principium est elevationis ejus in gloria. Si enim frigidus calix egeno in Domini nomine datus suam in cælo mercedem meretur, & si Deus rationem habiturus est eleemosynæ propter amorem illius misero erogatæ perinde ac sibi collata fuisset, ad quem gloriæ gradum Virgo Sanctissima debuit elevari, quoniam omnis opera ejus præstita fuit Filio Dei ipsius, cujus est vera Mater? Illa Filio Dei corpus formavit ex purissimis guttis Sanguinis sui, illum gestavit utero suo, illum suis lactavit uberibus. Quid illa non meruit curis, laboribus, vigiliis suis, quibus illum in pueritia enutrivit? Ecce o Virgo principium exaltationis tuæ; ut Filio tuo ministrares, fecisti, quidquid amor, & benevolentia suadere potest Matri, & ille, ut tibi honorem adhiberet nihil eorum prætermisit, quod amor, & gratitudo dilectissimo Filio suadent. Induisti Deum fortitudine nostrarum infirmitatum; & hic Deus indutus infirmitatibus nostris induit te fortitudine Dei. Illum tu nostra carne induisti; ille te gloria sua. Tu Solem nube obvolvisti: tu æternam Sapientiam infantiæ integumento celasti: sed tu purissimis amicta fuisti luminibus æternæ Sapientiæ. O quantam præparat Deus mercedem animæ, quæ sibi fidelem præstitit servitutem! *Idem ibidem.*

Quomodo Filius Dei erga Matrem se gesserit in illius incoronatione.

Videtur Dei Filius se se gessisse erga Genitricem suam instar magni Regis, qui Reginam omni recipit honore die illa, qua eamdem decorat corona. Præcedit illam, concomitatur, ad dexteram suam collocat, jubet a subditis omnibus illi deferri obsequia, suam illi potestatem impertit; verbo, illam regnare facit. Ita Rex Regum se gerit cum Regina cælorum die triumphalis Assumptionis ejusdem. Posuit in capite ejus coronam, & sceptrum in manu, eamque secum regnare voluit. Audax sane verbum, sed verum: Regnum JESU non latius patet quam Mariæ. Ubicumque ille imperat, vult Matri Sanctissimæ cultum adhiberi, in cælo, in terra, & in inferno. Omne genu flecti debet audito Mariæ nomine, & lingua omnis debet confiteri, ipsam esse in gloria Filii sui, quemadmodum Filius est in gloria Patris. Impetrat peccatoribus pœnitentiam, & veniam, & justis perseverantiam. Ad intercessionem illius gratiæ conceduntur, ac dispensantur; Verbo, omnipotens est apud Filium suum. *Astitit regina a dextris tuis. Pater Duneau, in Assumptione.*

In Assumptionis Mysterio gloriam, & elevationem Virginis tanti, quantum illius erga Deum dilectionem, & humilitatem, quæ illam meruit, admirari debemus.

In Assumptione Sanctissimæ Virginis considerare Reginam coronatam, Virginem triumphantem, creaturam super omnes beatorum Spirituum Ordines collocatam, verbo Matrem Dei ab ipso Deo beatificatam, quem concepit, & quem castis visceribus suis gestare merita est. Fateor, hoc magnum aliquid est, aliquid quod superat quamlibet expressionem, & propter quod exclamare liceret: O *altitudo divitiarum!* O Abyssus thesaurorum Dei! Hoc nobis primum proponere videtur Ecclesia in hac solemnitate, & in hoc nostræ de hoc Mysterio considerationes fortasse usque ad hanc diem conquieverunt. Verum si hoc verum est, & si non ultra progressi sumus, quamvis augustissimum nobis visum fuerit hoc Mysterium, audeo dicere nec vos, nec me illud satis esse assecutos. Nam verum est, hoc illud esse quod in Sanctissimæ Virginis Assumptione magnificum est, & enitescit: sed Spiritus fidei, qui, ut Sanctus Paulus ait, penetrat penitissima secreta, & ut Apostoli verbo utar, *Etiam profunda Dei*, alias nobis aperit caussas admirationis. Ecce unam, quæ vobis stuporem injiciet, sed quæ vos ædificabit, & ex mentibus vestris errorem excutiens, excitabit in cordibus vestris sensus acerrimos spei Justorum. Quid ergo concipio, vel quid mihi concipiendum est in eo, quod

celebramus Mysterio? Matrem Dei glorificatam, non absolute, ac proprie quia fuit Dei Mater, sed quia fuit Deo fidelis, & obediens; sed quia fuit humilis coram Deo, sed quia propter duplicem hanc qualitatem fuit singulariter, & per excellentiam ancilla Dei. Ecce quid in Assumptione ejus considerem, tamquam essentiale, & præcipuum, quod nobis sit considerandum. *Pater Bourdaloue Sermone de Ascetitis.*

Maria in gloria exaltata est super Angelos, & Sanctos.

Tunc facta fuit Sanctissimæ Virgini accessio gloriæ super gloriam, quemadmodum in terris gratiam acceperat super gratiam. Angeli Domini, Animæ Beatæ, Sancti, qui Deo fruimini in cælis, fulgetis quidem Solis instar: *Fulgebunt justi sicut Sol*: verumtamen non nisi servi Dei estis & *omnes administratores Spiritus*. Sed quamvis in hac domo patris familias plures sint mansiones, harum amplissimam occupare vobis non licet; hæc reservata est Matri vestri Redemptoris cui ipsa etiam futura est loco throni. *Ponam in te thronum meum.* Verba admirabilia, quemadmodum quidam Pater exclamat! Hoc enim perinde est, ac si JESUS CHRISTUS dixisset Sanctissimæ Virgini; non satis est thronum tuum meo proximum esse, opus est, ut tu ipsa mihi sedes, ac thronus sis. *Parum est, ut judicanti considas: nisi & ipsa sedes fias. Sermo Manuscriptus.*

Quam admirabilis fuerit pompa & triumphus S. Virginis in ejus Assumptione.

Sicuti meritum, & virtutes Deiparæ nostras locutiones, & cogitationes omnes excedunt, mirum non est, si pompa, & triumphus, quæ illius in cælo remuneratio est, excedat quidquid valet excogitari. Quapropter non audeo vobis ob oculos exhibere apparatum & magnificentiam spectaculi, quod enarrari non potest, & cujus illud etiam modicum quod concipio, idem mihi negotium facessit, quod olim antiquorum Imperatorum triumphi spectatoribus suis. Eorum quippe animus distinebatur tot objectis, quæ catervatim in eorum oculos incurrebant, ut nescirent vix compotes sui quid narrare deberent ex eis, quæ viderant; adeo jucunda rerum admirabilium confusio illos perstrinxerat. Relinquamus igitur Angelis, beatisque Spiritibus hujus pompæ curam, epinicia, triumphales concentus, & admirationes, per quas incessanter invicem clamant: *Quæ est ista quæ progreditur?*

Cant. 6.

Malo vobis ostendere quæ inde vobis cedat utilitas: Quem enim grati animi sensum præ nobis ferre debemus ad intuitum, vel saltem cogitationem triumphi gloriosæ Dei Matris? quandoquidem fruimus fructu victoriarum, quarum spem excitat in nobis triumphus illius, quæ evertit etiam exercitus Principis hujus mundi, quemadmodum illum Dei Filius appellat; quæ illius consilia, & machinamenta disterminat, & quæ tandem ita hunc hominum osorem infirmat, ut ne sustinere quidem valeat ipsum Mariæ nomen, a quo victus est.

Fructus quem haurire debemus ex triumpho Virginis die Assumptionis ejusdem.

Profecto præcipuus fructus, quem percipere debemus ex victoriis, ac triumpho Deiparæ, est, ut olim in victoriarum triumphis aperiebantur carcerum januæ, captivorum compedes confringebantur, rei in libertatem vindicabantur, quod consuevit adhuc cum Supremi Principes adeunt possessionem imperii sui, itque diebus, qui publicæ alicui dicantur festivitati; ut per hoc omnes fiant lætitiæ, & publicæ liberalitatis consortes; hoc ipsum hodie dicere possumus de gloriosa Virgine in pompa triumphi sui, quod dixit Apostolus de Filio Dei loquens de triumphali ejus Ascensione: *Captivam duxit captivitatem.* Vos igitur qui jam pridem lugetis sub tyrannide cupiditatum vestrarum, si vultis egredi ex turpi hac servitute, quandoquidem ille qui catenas vestras perfregit, præsto est, ut in honorem triumphi Genitricis suæ conferat vobis felicem Filiorum Dei libertatem. Vos qui sontes estis, & ad conscientiæ vestræ tribunal damnati; vos, quos divina justitia persequitur, & prope est, ut ad terribile ejus tribunal prodeatis, nunquam se se vobis obtulit tempus, aut occasio favorabilis ad obtinendam gratiam vestram, quam dies triumphi Deiparæ; quoniam per illam Salvator eripuit omnes homines de servitute dæmonis, & peccati, in qua nascimur omnes. Ah! si miseri in eamdem relapsi sumus per nova scelera, si novis revincti sumus catenis, si in viis nostris nobis occurrunt difficultates, quæ nobis insuperabiles videantur, confugiamus ad Sanctissimam Virginem. Per intercessionem illius ea, quæ nobis circumstant pericula evitabimus, invisibiles superabimus hostes, tota eorum potentia in nihilum redigetur, & tranquille fruemur beata libertate, quam Filius hominis incomparabilis istius Dominæ nobis promeruit. *Auctor Sermonum de diversis &c.*

Ad Ephes. 4.

Filius Dei recipit Matrem, & eam in honorificentissimo Cælorum loco collocat; sicut Maria illum recepit, eumque collocavit in loco dignissimo cum descendit in terras.

Ut rectum de Mariæ gloria feramus judicium, Sanctus Bernardus ait, considerandum est, hanc ipsam Virginem, quæ castis visceribus suis recepit mundi Salvatorem ipsa Incarnationis die, vicissim ab eodem recipi Filio in Mysterio suæ Assumptionis: *Quem intrantem in mundum prius susceperas, ab eo suscipitur sanctam ingrediens civitatem.* Maria Felix est, idem sequitur Pater: *Felix plane Maria sive cum suscipit Salvatorem, sive cum suscipitur a Salvatore.* Maria magis debebat Deo, qui illam sibi in Matrem elegerat, quam Deus Mariæ, quæ illi sinum suum commodaverat, ut ad divinam Maternitatem attolleretur. Verumtamen cum Deus in nobis ipsa sua beneficia remuneretur, non cessat referre gratiam operæ sibi a Maria præstitæ, quasi illi deberet, ideoque ipsam vocat in gloriæ societatem per Assumptionis Mysterium. S. Bernardus ait, æquum fuisse, ut JESUS CHRISTUS Matri suæ in cælo tribueret locum honorificentissimum, quoniam in terris illi dederat dignissimum locorum omnium, videlicet uterum suum. *Nec in terris locus dignior, fuit Virginis sinus, in quo Filius Dei susciperetur; quemadmodum nec in cælis locus dignior ille, in quo hodie Maria suscipitur.* Ita ut sicuti Pater æternus Filium in die suæ Ascensionis ad dexteram suam collocavit: *Dixit Dominus Domino meo, sede a dextris meis*, idem Dei Filius Matrem suam a dextris suis in die Assumptionis collocaverit: *Astitit regina a dextris tuis.* Et eodem modo quo in magnam cessit gloriam Sanctæ humanitati JESU CHRISTI ad dexteram Patris sui collocari, ita cessit in maximam Virginis Sanctæ gloriam prope Filium suum constitui. Nam, ut Sanctus Augustinus ait, quo in loco melius locari poterat Dei Mater, ut satis amplam sedem teneret, quam prope Filium suum? Mihi videntur hac potius, quam alia qualibet die de illa prædicari posse verba, quæ olim mulier Evangelica, dixit: *beatus venter, qui te portavit! & ubera, quæ suxisti! Ex Specimine Orationum Panegyricarum, tomo 2.*

Psalm. 109.

Psalm. 44.

Luc. 11.

Honor qui Virgini defertur, & triumph. pompa, confessio est meritorum ejus.

Cum gloria non sit aliud, quam virtutis fulgor, & sita sit in cognitione meriti alicujus, & honore, qui adhibetur illi; necesse est, ut hic vere gloriosus fiat, duo hæc simul concurrere; videlicet meritum insigne, cui jure laudes tribuuntur; alioquin honor mera vanitas est, & ambitio irridenda; sed requiritur præterea, ut meritum innotescat per aliquod insigne testimonium, quod indigitet quo habeatur in pretio. Hinc antiqui illi terrarum domitores se non arbitrabantur gloriosiores, nisi de justi sui, magnificique triumphi: quia hæc duo, quæ veram constituunt gloriam, & quæ non semper simul occurrunt, feliciter ibi conjuncta inveniebantur: Meritum non vulgare, & pompa, & fulgor, qui illius sit publica confessio. Hoc mihi supponendum esse reor, ut intelligatis, si gloriosa Virgo hodierna die in cælum ingreditur cum pompa magnifici triumphi, honorem hunc illi adhiberi propter illustres victorias, quas retulit de Principe mundi, & ad illam remunerandam per insignem hanc gloriam, quam nemo æquiori titulo promeritus est, quam Sanctissima Virgo. *Auctor Sermonum de diversis &c. tom. 4. Mysteriorum.*

Gloria respondens admirabilibus progressibus, quos S. Virgo fecit in amore Dei super terram.

Admirabilis progressus, quem Sancta Virgo efficiebat in amore Dei sui est procul dubio maximum miraculum, quod gratia operata fuerit in pura creatura, & quod melius ostendit, quantum pretiosa erat coram Deo Sanctissimæ hujus Virginis vita: Etenim si hinc verum est, primam gratiam, quam in Conceptionis articulo ipsa recepit, majorem, & sublimiorem fuisse maxima, quam Sancti omnes acceperunt, & aliunde optime utens omnibus Dei gratiis & incessanter dies noctesque respondens motibus Spiritus sancti, & pro virili parte secundum omnem potestatis suæ latitudinem, omnesque gratiæ vires operata, in singulis actionibus geminavit pretium, ac valorem superiorum. Fatendum est, Deum unum metiri posse inaccessibilem sublimitatem meritorum illius, & unam duntaxat actionem ea adeo præexcellenti principio profectam præstare sexcentis millibus, easque infinitis spatiis superare. Quæ si vera sunt, quonam procedere debet admirabilis magnitudinis excessus? Si minima gratiarum, quas possidet, præstat maximæ omnium Sanctorum, quem ad cumulum ascendere debet illa, quæ est omnium excellentissima? Si primus gradus, quem facit in mundo, illam super ardentissima Seraphim evehit, ubi thronum constituet suum, eum ad cursus sui terminum pervenerit? *Si gratia minima est major maxima, maxima quanta erit? Pater Nouet.*

Fastigium gloriæ, quæ respondet gratiæ quam S. Virgo habebat sub vitæ finem.

Considerandum est etiam Sanctissimæ Virginis caritatem in principio suo esse incomparabilem, non secus ac in progressu, ac termino. Sanctus enim Spiritus ex primo ipso Conceptionis momento ingressus in cordis ejusdem possessionem, ibi adeo vividam amoris flammam succendit, ut ex Patrum, atque Theologorum sententia in ipso actu primo, primoque vitæ suæ momento superaverit præstantissimum quemque Sanctorum omnium & nobilissimos cæli Spiritus in celsissimo perfectionis eorum fastigio. Quod si hoc principium fuit admirabile, quid cogitandum est de progressu? Mirum ne esse debet, si Patres asserant, per solum consensum, quem præstitit Angelo ipsa die incomprehensibilis Conceptionis Verbi, ipsam plus meruisse, quam omnes Martyres simul in passionum suarum acerbitate, & demum plus quam quidquid Sanctorum est in cælo, & in terra per jugem virtutum, quas excolunt, exercitationem?

Quid

Quid igitur dicemus de progressu, quem fecit deinceps deferens in utero suo mensibus novem Salvatorem mundi in sinu suo, nutriens illum in infantia, concomitans illum in itineribus, audiens verbum illius, & communicans passionibus ejus? Quænam facta fuit amoris ejus accessio post Ascensionem per actus juges, quos exercebat in frequentibus colloquiis Filii sui, beatorumque Spirituum in extasibus sublimium contemplationum, in crebris Sanctorum locorum visitationibus, in doctrinis, quibus erudiebat Apostolos, in ope, quam nascenti ferebat Ecclesiæ, & in praxi pulcherrimarum actionum, quibus par esse potest mera creatura, operata semper secundum omnem gratiæ suæ extensionem, & cum omni amoris sui ardore, qui omnium actionum illius pretium, & meritum constituebat; cum nihil illam vetare posset, non tentatio, non res inopinata, non motus perturbatus, non vitiosus habitus, non impetus, non reluctantia naturæ peccato originali corruptæ, quo erat vacua? Quæ lingua exprimare posset quousque tandem evaserit suæ caritatis excessus, qui crescebat incessanter, ut ad centrum suum perveniret? Quinam spiritus concipere possit vim gratiarum, quæ in singula momenta accedebant dispositionibus, quas in anima illius inveniebant? Talis altitudo fallit oculos intuentium, & ipsi etiam Angeli eam sequi non possunt. Satis nobis sit illam admirari, simulque reminisci gratiæ, quam contulit nobis, nos exemplis suis excitando ad cultum, & amorem Filii sui. *Idem.*

Hypotyposis triumphi Beatæ Virginis, qualem concipere possumus.

Quamvis Evangelium nobis non significaverit, quid acciderit corpori Sanctissimæ Virginis postquam egressum est de sepulcro, Patrum omnium sententia est, ablatum fuisse una cum anima in cælum. Quam pulcrum erat videre hanc cæli, terræque Reginam lucidiorem Sole lucenti in curru sursum attolli, devicta morte, peccato debellato, exhausto monumento, Apostolis in extasim raptis, Angelorum caterva circumsepta, qui in varios dispertiti choros, & aerem suavissimis mulcentes concentibus, celebrantes virtutes ejus, narrantes mirabilia, illius concinunt laudes, certamina, victorias, atque triumphos! Dicam ne hujus Assumptionem majori cum apparatu peractam fuisse, quam ipsius JESU CHRISTI Ascensionem? Cur autem non dicam hoc post Cardinalem Petrum Damiani? *Salva Filii Majestate audacter dicam Virginis Assumptionem longe digniorem fuisse CHRISTI Ascensione.* Quia, Scriptura teste, ascendit innixa super dilectum suum, qui occurrit obviam illi, & qui honorans præsentia sua Matris triumphum, hunc suo quodammodo efficit celebriorem. *Sermo Manuscriptus.*

Elevatur Sanctæ Virginis thronus ad Filii dexteram.

Dum loquor, Maria in cælum ingressa, *Angelicam transiens dignitatem usque ad summi Regis thronum sublimata est.* Sanctus inquit Augustinus. Æquum enim erat, addit ille, ut Filius Matrem suam collocaret in primi honoris seda, in qua collocaverat quod a Maria receperat, suam videlicet sanctam humanitatem. Pater æternus jussit Filium suum sibi a dextris accumbere, & Filius sibi ad dexteram collocavit Matrem in die Assumptionis illius. O Deus! Quam sublimis est thronus Sanctissimæ Virginis, quandoquidem positus est a dextris ipsius Filii Dei? Quomodo illum suscipere licet, ut elevationem ejus metiamur! Meminerimus solum quæ nos docet Theologia, gloriam secundum meriti magnitudinem tribui; meritum vero in caritate fundari, caritatem in gratiæ fidelitate consistere, & gratiam inniti ei, quod de anima Deus habet, consilio. Meminerimus gratiam sanctificantem datam fuisse Sanctæ Virgini in prima ejus sanctificatione pro augustissima illius Deiparæ dignitate, & omnium magnorum officiorum ejus, Mediatricis hominum, Reparatricis Universorum, & infinitorum aliorum titulorum, quos illi Filius suus communicavit. Meminerimus ipsam præclare usam fuisse hac gratia per plenam, integramque cooperationem a primo suæ Conceptionis articulo ad extremum usque vitæ suæ spiritum non sine jugi incremento, quin ne somnus quidem illam interpellaverit. Post hæc dicite mihi quem tandem invenietis acervum divitiarum, gratiarum, thesaurorum, quorum alii supra alios erunt congesti, & consequenter quænam est illius in cælis elevatio? Hæc incomprehensibilis est; adeoque cum sancto Bernardo vobis dicere teneor, quod licet vos alloqui de illius gloria concupiscam, me perstringi adspectu throni ita elevati, ut mihimet silentium indicam, satis esse arbitratus hanc pompam admirari, & Deum benedicere, eo quod illam adeo supra omnes cogitationes nostras elevaverit. *Sermo Manuscriptus.*

Maria in tanto elevationis suæ gradu non obliviscatur nostri, respiciat nos, & misereatur ærumnarum nostrarum.

Cælum te possidet, Virgo Sancta, sed ipsi non ideo te amittimus. Inter tantam hanc gloriam tuam non oblivisceris nostrum; & de throno in quo sedes non dedignaberis nos intueri. Fallacium mundi Principum est sua luce perstringi, & parvulorum ærumnis non affici. Quæcumque sit gloria tua, accepta erunt tibi obsequia nostra; voti dignos facies, & quo propior es fonti gratiarum, magis, magisque in nos eas descendere facies. Hac freti spe nosmet ad tuos pedes prosternimus, tibique humillima obsequia, ferventissimasque preces offerimus. Te tamquam Reginam nostram salutamus, simulque invocamus te tamquam misericordiæ Matrem; quia Regina es, pro nobis omnia potes, & quia Mater es misericordiæ, pro nobis vis, quidquid vales. Quin igitur nos tua arceat magnitudo, hoc immo nos allicit magis, & quin nos deterreat, potius animos facit, & confirmat. Quid nobis expectandum non est a misericordia omnipotente, vel a potentia misericordi? *Pater Valois in Asceticis.*

Ut moriamur, & resurgamus quemadmodum Sancta Virgo, sequi debemus ejus exempla, & virtutes imitari.

Cum Sancta Virgo sit exemplum sanctæ mortis, uti jam a nobis dictum est, ad similem gratiam obtinendam, & sortem sorti illius parem assequendam, videlicet ad hoc, ut sancte sicut illa moriamur, & gloriose cum illa resurgamus, illam imitari debemus in vita, & quin nostram traducamus in impedimentis plurimarum rerum, quæ plerumque in se ipsi malæ sunt, & quæ nonnunquam licet malæ non sint, non ita facile cum Christiani statu conciliantur, cum illa sequamur illud unum, quod *necessarium est*, & quod non est aliud nisi opus salutis nostræ. Conemur *optimam partem eligere*, quæ non auferatur a nobis: scilicet procurare nobis æterna bona, & non præferre bona corporis perituri bonis animæ non morituræ. *Quid enim prodest homini, si mundum universum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur; aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Heu! Quænam est cæcitas nostra? Vitam in angustia, & labore traducimus opes cumulaturi, & nosmet ad dignitates promoturi, quin cogitemus, omnia nobis relinquenda esse in morte, & negligimus congerere opera bona, quamvis hæc una reliqua futura sint nobis, & nobiscum asportanda. *De Monmorel. Homiles in Evangelia.*

Math. 16.

Sancta Virgo post Ascensionem Filii non alias habuit cogitationes, & vota nisi de cælo.

Postquam JESUS CHRISTUS terram reliquit ascensurus ad dexteram Patris, omnia desideria cordis Sanctissimæ Virginis illum prosecuta sunt usque in sinum æternitatis. Ex eo temporis articulo terram tamquam triste exilium respexit; omnes illius obtutus, omnes cogitationes, desideria, affectus secuti sunt JESUM CHRISTUM in cælum. Ita in terris abscondita, mundo ignota, & uni soli Deo, non vivebat amplius nisi in silentio, in oratione, in altissimæ contemplationis excessu; incessanter dicebat Filio carissimo: quando apparebo ante faciem Domini? A ceteris rebus divulsa, ut proficisceretur se se conjunctura cum objecto, quod amabat, moriebatur quotidie præ dolore, & ardor votorum suorum efficiebat vim omnem amaritudinis cordis sui. Ignoramus quousque evasurus sit jacturæ nostræ excessus; nos, qui adhuc hærentes terræ immoramur in iis, quæ nobis circumstant, qui mundo alligati sumus, amicis, existimationi nostræ, fortunæ, corpori, cupiditatibus, nobismet ipsis. Non sentimus impetus animæ non nisi propter Deum suum viventis, nos qui semper vivere volumus in hoc exilio, sed infelici omnigenarum tentationum semper obnoxii periculo amittendi Deum, qui unicum est votorum nostrorum objectum, nunquam certi, utrum illum simus possessuri. Sed beata Virgo, quæ minime patebat sensuum illusioni, longe alias fovebat cogitationes, aliasque desideria; quippe unice Deo occupata, non nisi illius possidendi cupiditate flagrabat. *Auctor recens.*

Novus status ad quem Virgo est exaltata, illam reddit sollicitiorem necessitatibus nostris, ejusque amorem efficit ardentiorem.

Credendum non est novam sedem, ad quam evecta est Virgo Sanctissima, obstare, quo minus in nos demittat oculos suos; è contra enim hic gloriæ status efficit nostris necessitatibus indulgentiorem, nostrasque petitionibus promptiorem. Ceterum si unquam proclivis fuit ut hominibus supremæ suæ potestatis monumenta præberet, hodie est paratissima, cum illius adeat possessionem. Quibus addo, si divini amoris conatus, atque violentia separavit animam ejus a corpore, ut ad beatam sedem avolaret, amorem, quo prosequitur homines, novum fuisse pondus quod illam impulit, ut illis esset Matris, & Patronæ loco, eorumque fieret maxima spes apud Deum. Sed quid inde argumentamur? Matrem habemus ita potentem, & ita nos diligentem, nos vero in miseria, & in indigentia permanebimus? Omnibus tentationibus agitati, & fortasse vitiis omnibus victi, illius tamen opem non deprecamur? Nescimus illius uti gratia, & affectu: *Accedamus cum fiducia ad thronum gloriæ ejus*, exclamat quidam ex familiaribus ejus, qui applicat illi hæc Apostoli verba de Salvatore: audacter accedamus ad hunc thronum gratiarum, ubi misericordia perorat pro nobis, & nostras suscipit partes. Hic thronus non est, unde contra peccatores sua Deus tela contorqueat; sed thronus e quo misericordias largitur; non justitiæ thronus, unde proferat mortis sententias; sed thronus gratiæ, ubi non loquitur nisi de abolitione pœnarum. In terris Maria fuit thronus, in quo libentius Deus, quam usquam alibi mansit, & nunc in cælo thronus est destinatus, ut sit peccatorum asylus. Ergo peccatores non formident accedere, dummodo accedant animo relinquendi scelera sua, quia illius misericordia adhuc major est eorum nequitia. *Auctor recens.*

Ad Hebr. 4.

In Beata Virginis persona habemus in cælo potentem Advocatam, & Patronam.

Hodierna die in Maria experimur potentem Advocatam apud Judicem nostrum, & Matrem misericordiæ pro peccatoribus. Per vos mihi liceat ad ædificationem vestram non secus ac ad consolationem mentem meam aperire. Ita est, Christiani, S. Bernardus dicebat; habemus Sanctissimam Virginem advocatam apud Filium, quemadmodum habemus JESUM CHRISTUM Advocatum apud Patrem. Et quis dubitat, quomodo Maria cum sit Mater illius, qui quatenus Judex prolaturus est sententiam vitæ, ac mortis, Mater, inquam dilecta, Mater Sancta, Mater coronata gloria, hæc benigne non exaudiatur? Quis dubitat, illam perorantem pro hominibus præ Maternitatis suæ reverentia non exaudiri? Non sequitur inde eam a nobis elevari supra Filium suum; perinde ac sua maternitas illi conferret jus exigendi ab illo, ut nobis criminum nostrorum veniam concedat. Absit, nos id ita intelligere. Licet per excessum confidentiæ, nobis elabrrentur quidam termini minus justi, & diceremus, quod proferre non audeo, JESUM CHRISTUM exaudiendo Mariæ preces complacere sibi in cælo etiam quamdam exhibere speciem obedientiæ, respiciendo semet tamquam Filium ejus, eamdemque veluti parentem colendo; licet, inquam, hoc pacto loqueremur, hæresis fautores non magis scandali caussam inde sumere deberent, quam ex aliis locutionibus prorsus similibus, quibus Scriptura, cum ait, Deum cohibentem Solis cursum, obedire voluisse voci hominis: *Obediente Domino voci hominis*; & cum addit Deum, licet Deus sit, spopondisse, se facturum voluntatem timentium ipsum: *Voluntatem timentium se faciet*. Sed hac defensione non indigemus; termini quippe quibus utimur, loquentes de potestate Sanctissimæ Virginis per se probantur, & nulla censoria nota possunt labefactari. Dicimus enim, illam orare JESUM CHRISTUM, non dicimus illam imperare JESU CHRISTO. Ceterum addimus, JESUM CHRISTUM postquam olim Sanctissimæ Matri suæ obedit, nunc quoque faciles illi aures præbere cum omni honore, & observantia, quam in æternum illi præstiturus est, propter personæ dignitatem, & meritum, *Pater Bourdalove*,

DE DEVOTIONE,

ET CONFRATERNITATE ROSARII.

MONITUM.

Hactenus collegimus rerum supellectilem dispositam secundum communia Sanctissimæ Virginis Mysteria, in quibus Auctores de illis agentes nobis uberem rerum copiam suppeditarunt, ex qua plures Sermones confici possent: sed non desunt alia plures festivitates instituta in Beatæ Virginis honorem, quæ licet non sint ex numero Mysteriorum, quæ passim solemniter ab Ecclesia celebrantur, aut recoluntur, probantur tamen, utpote quæ magno sunt adjumento ad fidelium pietatem fovendam, devotionis Spiritum excitandum, qui sensim, & sine sensu alioquin tepescit, & sine quo Dei cultus, Religionis sensus, pietas fidelium insigne reciperet detrimentum.

Inter hos festos dies, quorum ingens est numerus, & quæ integra volumina flagitarent, illos tantum eligimus, in quibus plerumque Sermones fiunt in gratiam quarumdam Sodalitatum, vel Cœtuum sub titulo, quo a Fidelibus vulgo distinguuntur, & passim vocantur Confraternitatee, quibus qui nomen dant, se se quibusdam officiis obstringunt, variisque praxibus devotionis erga Deiparam, ut suam testentur erga ipsam devotionem, & cultum. Initium facio ex Confraternitate Rosarii a Sancto Dominico instituta, & Filiorum ejus zelo, laboribusque, qua late patet Christiana Religio effusa. Verum cum labor hic meus in Prædicatorum gratiam institutus sit, nihil in hac collectanea referre meum est nisi quæ ad suggestum pertinent, quin descendam ad tradendam methodum recitandi Rosarium, quam nemo unus ignorat. De illius institutione tantum verba faciemus, de inæstimabili fructu, qui ab Ecclesia percipitur, de officiis, quibus se se adstringunt Confratres, & de sensu pietatis quo hæc Oratio est recitanda.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Synopsis Sermonum hujus argumenti.

I. *Salutate Mariam, quæ multum laboravit in vobis. Ad Rom. 16.* Hæc verba sunt S. Pauli Apostoli in Epistola, quam scribit Ecclesiæ, quæ coalescere incipiebat Romæ totius orbis Metropoli. Inter cetera Christianis etiam commendat, ut in nomine suo salutem dicant Matronæ Nobili, cui Nomen Maria, quæ omnes curas, suaque bona impenderat in nascentis hujus Ecclesiæ progressum. Sed per vos liceat mihi hodierna die uti iisdem verbis Apostoli, ut commendem vobis et salutem dicere non quidem meræ urbanitatis caussa, sed pietatis sensu, & animi grati officio Mariam aliam, quæ toto cælo majoris est meriti, & cui nos multo plus debemus, quia longe alia ratione saluti nostræ, pia, & omnium hominum felicitati prospexit. Hæc Maria est, Dei Mater, Mediatrix hominum apud Filium suum, Regina Cæli, Magnificentia Dei, spes peccatorum, cui justi debent post Filium ejus omnia bona, quæ sunt habituri. Hanc Mariam ut salutetis sæpe vos obsecro, & obtestor cum omni sensu reverentiæ, observantiæ, fiduciæ, quam meretur ejus dignitas, & beneficentia, & ad quam nostra nos cogit utilitas. *Salutate Mariam, quæ multum laboravit in vobis*. Salutatio, quam illi dicere vos oro, non est officium aliquod urbanitatis, quale præstare solent illi, qui principibus viris obsequuntur: hæc illi nuntiata fuit partim ab Angelo cælitus dilapso, partim a Sancta Elisabeth divino repleta spiritu, partim ab Ecclesia eodem afflata Spiritu, quæ illi manum extremam admovit, perfecit, & tamquam vulgatissimam Orationem omnibus recitandam proposuit.

Hæc igitur Oratio in honorem Beatæ Virginis consecrata, quæ toties in Rosarii recitatione repetitur, nos adducit, ut pro textu hæc eligamus S. Pauli verba, *Salutate Mariam, quæ multum laboravit in vobis*, & ostendimus 1. Rosarii orationem, & cultum, qui Mariæ adhibetur in hac Confraternitate, cultum esse, & orationem Mariæ acceptissimam. 2. Quo sensu, & qua intentione recitare debeamus hanc orationem, & cultum hunc præbere, ut sit Mariæ acceptus, atque jucundus.

Ad primum punctum replendum ostendere possumus cultum hunc, quem præstamus Mariæ illi esse carissimum. 1. Quia pietas eorum, qui recitant Rosarium, recolit gloriosissimos illius titulos. 2. Quia magnam illius potentiam fatentur. 3. Quia celebrant illius Sanctitatem, & laudes. Hoc pacto Confratres texunt Coronam Mariæ, quæ illi est gloriosissima, & fiunt imitatores S. Gregorii Nazianzeni, qui honoraturus eminentia dona incomparabilis hujus Virginis texuerat orationem compositam ex sublimioribus Mariæ Privilegiis. Qualitas ejus Genitricis Dei, ceteris præstat: qui enim dicit Matrem Dei, dicit quidquid sublimius sibi repræsentari valeat spiritus hominis, & illam cumulat gloria, ad quam Deus illam potuit elevare. Ad confitendum sublimem hunc gradum, & hanc dignitatem, oratio hæc instituta est per eadem verba, per quæ maternitas hæc illi fuit nuntiata. Singularis hujus gratiæ in illa memoriam excitamus: quis autem dubitare potest publicam hanc confessionem, quæ fit augustæ hujus dignitatis Deiparæ, qua Maria decorata fuit, illi acceptiorem non esse præ alio quocumque gloriæ titulo, quo illam honorare vellemus? Num timendum est, ne hæc oratio toties repetita illi fastidium creet? Quin immo e contra dicendum non est, sicuti Seraphin non cessant bea-

torum

torum sedem replere eodem cantico, quod cæli omnes repetunt, æternumque repetent cum illis, hymnum hunc cælestem eorum constituere felicitatem, cum sit divinæ gloriæ compendium? Ita etiam Rosarii Sodales incessanter novo zelo, recentique pietate instaurant orationem, in qua gloriosa divinæ Maternitatis qualitas continetur, quam Maria semper eodem cum grati, humilisque animi sensu excipit. Ita ex hac dignitate magna ejus oritur potestas, cui comparanda non est potestas Sanctorum; cum quidquid est infra potestatem Dei, Mariæ potestati subjaceat, quandoquidem coronata est tamquam cæli, terræque Regina. Rosarii devotio excitat in Maria memoriam dignitatis Deiparæ, suæque potestatis, simulque illius sanctitatis, aliarumque virtutum, quibus gloriosa hæc privilegia promeruit: hæc enim catena est magnitudinis, cujus tamen primus annulus est humilitas, & puritas Mariæ, quod Rosarii Confratres prædicant, ideoque per orationem, quæ constituit essentiam Societatis eorum, commendant qualitatem Matris Dei, potestatem ejus, omnesque virtutes illius.

Pro puncto altero ostendere possumus sensus, quibus offerenda est Oratio Rosarii Reginæ cæli, ad tria redigi capita. 1. Ad sublimem æstimationem personæ ad quam hac Oratione confugimus, & hæc idea est, quam nobis magna illius adstruit potentia. 2. Ad tenerum affectum erga illam, quam nostram Matrem esse gloriamur. 3. Tandem ad firmam confidentiam id impetrandi, quod ab illa petierimus. Tales sunt sensus, quos fovere debent Sodales Rosarium recitantes. Profecto qui se se offert Principi eum allocuturus, non ne præ se ferre debet magnam illius æstimationem? Sed cuinam se offerunt, & coram quo sistunt se Confratres? Nonne coram cæli, terræque Domina? Deus nonne in manus ejus omnes gratias collocavit? Illa non ne rivulus est, per quem gratiæ manare debent? JESUS CHRISTUS illas largitur; hic caput est, a quo omnes manant influxus: sed hi transeunt per Mariam, quæ in Mystico JESU CHRISTI Corpore habetur veluti Collum, per quod Divinus Filius gratias omnes vult pertransire. Si ut a JESU CHRISTO audiamur, credere debemus, inquit Apostolus, ipsum infinite magnum esse, & omnipotentem, opus est etiam, ut confugiens ad Mariam illam deprecaturus habeat sublimem ideam potentiæ ejus, & tenerum illius amorem adjiciat: hæc est sententia illi digna fideli servo Mariæ, quam nobis inspirat qualitas Matris Dei. Illa nos amat, recipit enim Christianos omnes tamquam filios, & Rosarii Sodales tamquam dilectos suos. Illa nos omnes accepit in numero Filiorum suorum, cum JESUS
Joann. 19. CHRISTUS loquens illi de S. Joanne dixit: *Mulier, ecce Filius tuus*: sed præsertim eos diligit, qui se se devoverunt illius ministerio peculiari modo. Ab illis amorem pro amorem expectat; non ne Ecclesia in ore
Prov. 8. ejus ponit in dies hujus officio: *Ego diligentes me diligo*? Si eorum Mater sum per amorem, quo illos complector, non ne illi erga me se gerere debent tamquam Filii, non solum per opera exteriora, & labiis suis recitantes quasdam precum formulas, sed per amorem cordis, quæ sit emanatio amoris Dei; quidquid enim facit pro Sodalibus Rosarii, illis confidentiam, non secus ac amorem inspirat. Profecto non ne salutem nostram conclusit tribuens consensum suum verbo Angeli, qui Dei nomine salutavit illam, & quoties Confratres hanc recitant orationem, instaurant memoriam magni hujus beneficii, quod in il-
Serm. 2. de Nativ. Virg. lis amorem, & confidentiam debet excitare. Itaque *totis præcordiorum affectibus Mariam veneremur*, S. Bernardus ait, *quia sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam*. Amor, & confidentia Sodalium non potest melius fundari, quam devote recitando orationem, quæ illis ob oculos ponit ingentem Mariæ æstimationem apud Filium, ejusque studium ad implorandum ejus auxilium in omnibus necessitatibus nostris. Tot annorum experientia non ne satis probavit, Mariam nunquam deesse fidelibus servis suis; & frequentia miracula, quæ in eorum gratiam operatur, sunt totidem monumenta probantia ipsam posse, & velle illis ferre opem in omnibus occasionibus. *Auctor Sermonum in omnia Ethica dispiciens argumenta, tom. 2. Mysteriorum.*

II. In Rosarii devotione tria deprehendo, quæ magnam adstruere debent ideam felicitatis eorum, qui Sanctæ huic Confraternitati nomen dedere. 1. Arcanum bene orandi. 2. Modum bene vivendi. 3. Utilitatem bene moriendi. At societas in hos fines instituta, & Confraternitas, cujus cultus adeo purus est, munus adeo Christianum, tanta, & adeo præclara privilegia; nonne approbanda est, sicut approbata fuit ab Ecclesia? Talis Rosarii Confraternitas, cujus qui sequitur, & observat Spiritum institutionis, discit bene orare, tenetur bene vivere, & se se ad bene moriendi disponit. Profecto ne quid dicam nisi ad ædificationem, doctrinamque vestram, assero in ea consideratione, quam e nobis fieri jubet Ecclesia in Mysteria JESU, & Mariæ, a nobis inveniri 1. secretum bene orandi, 2. In exemplis, quæ nobis proponit, medium bene vivendi. 3. In Indulgentiis, quas nobis concedit, consolationem bene moriendi. Hoc argumentum est, ac partitio Sermonum. *Desumptum ex Elogiis Historicis Sanctorum, ac Mysteriorum.*

Ex omnibus obsequiis, quæ fideles in Ecclesia præ- III.
stant gloriosæ Virgini, ostendi potest

1. Illam præ ceteris honorari per Rosarii devotionem. Ratio est, quia hoc est revocare memoriam honoris, quem illi Deus ipse detulit, Angelum deputans, qui nuntiaret illi, ipsam delectam fuisse futuram Matrem Salvatoris mundi: ita ut quoties hæc salutatio repetitur, singulis vicibus idem illi defertur honor, qui tunc illi delatus fuit. Hinc sequitur, quod subeuntes in locum Angeli, qui gloriæ sibi vertit legationem suam erga hanc Angelorum Reginam, eodem perfungimur munere, eademque legatione, ideoque hæc devotio nobis in honorem cedit. Ita Reges, & Principes sibi honorificum esse censuerunt, si admitterentur in hoc precum commercio cum Ordine, qui profitetur Sanctissimam Virginem colere hac Sancta praxi.

2. Devotionem hanc præbere tuta, & facilia salutis adminicula iis, qui in Sancto hoc Sodalitio adscribuntur. Hæc autem adminicula sunt, fideliter fungi inhærentibus illi officiis, quæ complectuntur ea, quæ magis necessaria sunt ad vitam Christiano homine dignam ducendam, & quæ cælestia promerentur subsidia, quæ promittuntur illis, qui fideliter eadem officia præstiterint.

Pro Sermonis hujus argumento desumi potest, Institutionem, & devotionem Rosarii instaurasse primum IV.
Christianæ Religionis fervorem, & ostendere in Ecclesia imaginem vitæ primorum fidelium. S. Lucas in actis Apostolorum paucis verbis divisionem suppeditat, quibus describit vitam eorum, quibus erant primitiæ Spiritus. Ait enim 1. illos ita fuisse caritatis vinculis conjunctos, ut omnibus inesse videretur *cor unum & anima una*. 2. Narrat illos fuisse *perseverantes in oratione*. 3. Illos ædificasse mundum universum Act. 2.
Sanctitate vitæ suæ, ita ut numerus eorum, qui convertebantur illecti exemplo pietatis eorum atque virtutis, magis, magisque in singulos dies augeretur: *Habentes gratiam ad omnem plebem. Dominus autem* Ibidem.
augebat, qui salvi fierent quotidie. Nescio utrum magis naturalis fieri posset hypotiposis morum, qui floruerunt in Ecclesia, statim ac Rosarii devotio prædicata, recepta, & instituta fuit.

Primum. Facta fuit statim societas personarum cu- V.
juslibet ætatis, sexus, conditionis qui simul per caritatem arctissimis conjuncti vinculis unanimi consensu in eumdem finem conspiraverunt, non quidem coronandi se rosis, uti loquitur Scriptura de cœtu impiorum; sed offerendi Deiparæ coronam millies gratiorem, & pretiosiorem quam si ornata esset omnibus mundi margaritis. Corona hæc Rosarium dicitur, compositum, uti diximus, ex duabus præstantissimis orationibus ad revocanda in mentem populorum præcipua Mysteria vitæ Salvatoris, & Mariæ. Societas hæc tunc primum Confraternitatis nomine fuit nuncupata ad innuendum consensum eorum, qui illi adscriberentur, similem consensui primorum Fidelium &c.

2. Societas ista perseveravit semper in suis religionis observantiis, in cura, & assiduitate earumdem precum, quæ tunc constitutæ fuerunt, & dispositæ in eum ordinem, quem nemo ignorat, ubi procul dubio præsidet Spiritus Dei, & ostendit hoc inventum fuisse Ecclesiæ procuratum ad tuendam, servandamque Religionem, pietatem, & mores bonos: *Digitus Dei est hic*. Deus manum injecit contra censuram, & omnes Hæreticorum conatus ad devotionem hanc abolendam, quæ est tamquam cautio ex parte Salvatoris, & Sanctissimæ Matris ejus, illam esse permansuram, donec Religio, & Ecclesia florebit; & si unquam intepuerit, pietatem quoque, & Dei cultum eumdem exitum subiturum.

3. Præcipua similitudo, quæ deprehendi potest inter confratres in unum collectos, primosque fideles, est vitæ eorum exemplum, quod talem habuit effectum, ut visum sit renovare omnem Ecclesiæ faciem vitæ mutatione quam fecerunt per hanc devotionem conjunctam cum publica ædificatione, quam dederunt fidelibus omnibus. Conversiones in dies singulos fiebant: nobiles viri simul & mulieres catervatim nomina dabant huic Confraternitati; nationes omnes, ad quas hæc se extendit devotio, eamdem pietatem, eumdemque fervorem in obeundis Religionis officiis testatæ sunt, ita ut qui comparationem instituerit inter statum, ad quem Christianitas redacta fuit antequam illa Rosarii devotio reciperetur, cum statu, in quo visa est fere statim postquam recepta fuit, non dubitet asserere, Rosarium renovasse spiritum, primumque fervorem primorum Fidelium in omnibus Civitatibus, & Regnis, ad quæ hæc se se extendit devotio.

Eximius institui potest sermo de iis sensibus, cum quibus Rosarium recitandum est; videlicet cum eo-

dem spiritu cum quo institutum fuit. Neque enim ore tenus recitandum est; cor loquatur oportet, & tota Confratris vita sit imago Sanctissimæ Virginis exemplum repræsentans. Primum, sicuti cum illa ingreditur in societatem Mysteriorum gaudii, strenue abdicare se debet omnibus mundi voluptatibus. 2. Sicuti ingreditur in societatem Mysteriorum doloris, sustinere debet cum submissione omnes vitæ dolores. 3. Sicuti ingreditur cum illa in societatem Mysteriorum gloriæ, cum zelo, & perseverantia adniti debet ad cæli gloriam assequendam. Hi tres sunt articuli Contractus Societatis initæ inter Sanctam Virginem, & Rosarii confratres, & tres necessariæ conditiones ad illud rite recitandum.

Applicari peculiariter potest devotioni Rosarii idea, & conditiones, quas Patres, ac Theologi tribuunt devotioni generaliter sumptæ. 1. Devotio generatim secundum vim, & nominis significationem est devotio cordis servitio Dei, quæ assumitur per publicam, apertamque professionem, quapropter sit actua Religionis, ad Dei cultum pertinens. 2. Finis devotionis, est divinam colere Majestatem per actus exteriores, quibus præ nobis ferimus interiores animi nostri sensus, quos habemus de illius magnitudine, & excellentia. 3. Devotionis hujus effectus est in nobis fervorem, alacritatem, & fidelitatem ciere, ut regulariter obeamus omnia Religionis, nostrique status officia.

VI. Quis autem ea his lineamentis devotionis generatim sumptæ non intelligat peculiares characteres devotionis Rosarii? 1. In institutionem, quæ est devovendi se Dei, Sanctæque Matris ejusdem famulatui per publicam, & manifestam professionem? In fine, qui est utrumque honorandi, omnesque fideles excitandi per cultum maxime solidum probatum, ideoque magis acceptum divinæ Majestati, quandoquidem hoc fit per frequentem recitationem orationis Dominicæ, & Angelicæ Salutationis, quarum virtus, & meritum satis innotescit. 3. In effectibus qui sunt excitare in recitantibus utramque orationem fervorem, regularitatem, & perseverantiam ut cum ædificatione Religionis, ac status sui obeant officia.

VII. Considerare possumus 1. Necessitatem Associationis Rosarii ea fructu, quem tulit in Ecclesia per excidium Hæreseos Albigensium, per pietatem, quæ per illam floruit, & multitudinem conversionum, quas procuravit.

2. Utilitatem, quam procurat illis, qui huic Societati adscribuntur, & qui obeunt officia, quæ illa præscribit, videlicet 1. Solidam orandi rationem. 2. Bonorum operum praxim. 3. Sanctæ Virginis subsidium.

VIII. Æquum etiam esse potest Sermonis argumentum, ostendere Rosarii Confraternitatem esse,

Primo unam ex solidissimis devotionibus, quæ possint institui in honorem Sanctæ Virginis, sive consideretur, 1. ejus institutio, quæ non aliud objectum haber, nisi honorandi Filium in magnis privilegiis, quæ contulit Matri suæ, & honorandi Matrem, quæ tanta cum dignitate sustinuit singulares favores, quos illa recepit a Filio. Sive considerentur 2. fructus institutionis Rosarii, qui fuerunt victoria relata adversus hæreticos Albigenses perniciosissimos Ecclesiæ inimicos, contra impios, & in omnem licentiam effusos, & contra dæmones.

2. Ostendere Confraternitatem Rosarii unam esse ex solidioribus devotionibus, quæ valeant institui in honorem Sanctissimæ Virginis, sive consideretur, 1. Confraternitatem hanc esse ferme universalem, & extensam in omnes regiones, ubi JESUS CHRISTUS adoratur, ne separentur adorationes Filio debitæ ab obsequiis, quæ debentur Matri. 2. Confraternitatem hanc amplecti omnes fere ætates, omnes conditiones, loca omnia; ita ut ne una quidem fere adsit familia, quæ non sit in Sanctæ Virginis sub hoc titulo clientela. 3. In hac Confraternitate adnexas esse Indulgentias, quæ conferunt tam ad bene vivendum, quam ad bene moriendum; ita ut in extrema obitus hora, cum bene confessi, & rite contriti simus, & Indulgentiæ nobis rite applicentur, fidelis ab omnibus peccati sordibus ablutus, alterius Baptismatis speciem consequatur. *Sermo Manuscriptus.*

PARAGRAPHUS II.

Fontes, & libri unde hauriri potest Copia ad propositas partitiones exornandas.

Auctores veteres, qui de Rosario locuti sunt.

Beatus Alanus *de la Roche* ex Dominicana familia maxime contulit ad instituendam, & propagandam Rosarii Confraternitatem, Librum edidit: De dignitate Psalterii Beatæ Mariæ Virginis, ubi agit de præstantia, fructibus, & extensione hujus Confraternitatis.

Vincentius Bandellus Generalis Ordinis Sancti Dominici authenticum reddit testimonium de extensione hujus devotionis, & multitudine insignium Virorum hujus Confraternitatis, testimonium insertum in Constitutionibus Ordinis distinct. 1. c. 15.

Joannes de Monte, & Thomas de Templo duo discipuli, & individui Socii sancti Dominici, quorum alter edidit librum cui titulus *Mariale*, alter vero *de Miraculis Psalterii Beatæ Virginis.*

Humbertus quintus Generalis hujus Ordinis *l. 2. Sermonum de Fraternitate serm. 59.* habet hujus Confraternitatis Elogium, & illius fructus, ac exercitationes recenset.

Justinus Michoviensis, Ordinis Prædicatorum *l. 2. discursuum Prædicabilium super Litanias Lauretanas* fusius persequitur, quidquid ad hoc pertinet argumentum, ita ut hic unus Auctor satis sit ad ostendendam excellentiam, utilitatem, miracula, & praxim Rosarii, & fructus admirabiles hujus depositionis in Ecclesia.

Thomas Cantipratensis l. 2. c. 29. p. 6. & 8. narrat miracula per Rosarium facta.

Doctor Navarra scriptis reliquit piam rationem Rosarii recitandi.

Granatensis sub finem Meditationum in vitam Domini loquitur de devotione, & Mysteriis Rosarii.

Alanus de Rupe l. 4. de quo supra.

Qui scripserunt de Angelica salutatione cum Rosarium.

Albertus de Castro, Ambrosius Salinerus, Andreas Ginettus, Joannes Rebelli, Jodocus Lovichius *in thesauro nova Theologia.* S. Bernardinus *tom. 2. serm. 53.* Fridericus Nausea *in Catechismo.* Clitovæi sermones. S. Thomas *Opusc.* 8. Francisci Costeri *Explicatio Salutationis Angelica. H. Gratiani* Expositio. *Savonarola* Expositio. Stanislai Osii Expositio. Joannis Gropperi declaratio. Hortus Pastorum *tract.* 4. fusius tractant de Salutatione Angelica, & de utilitatibus, quam hæc oratio affert illam devote recitantibus. P. Poirè in triplici corona, tract. 4. c. 9. §. 3. Interpretes in S. Lucæ Evangelium; & quicumque Meditationes scripserunt in Mysteria Annuntiationis, quos memoravimus. cum de hoc Mysterio loqueremur.

Ascetici

Pater Poirè in triplici corona tract. 4. cap. 9. postquam locutus est de Angelica Salutatione, loquitur de Rosario, ejus institutione, & fructu.

Pater Suffren in tomo 2. Anni Christiani, ubi agit de devotione erga Beatam Virginem, tradit praxim recitandi Rosarium, vel coronam deprecatoriam in illius honorem.

Pater Crasset in parte secunda devotionis erga Sanctam Virginem tractatu 6. tradit praxim hujus devotionis.

Sanctus Franciscus Salesius sub finem Introductionis ad Vitam devotam caput unum habet de Rosario.

Rodriguez tractatum habet de corona deprecatoria additum operibus Auctoris; qui tamen illius non est, & proinde in recenti versione non invenitur; sed tantum in veteri.

Concionatores

Infiniti propemodum sunt libelli, catechismi, & rudimenta hujus argumenti, quæ recensere morosum est.

Pater le Jeune Oratorii Sacerdos tom. 4. Sermonum, unum habet de Rosario.

Pater Nicolaus Divionensis Capuccinus unum habet hujus argumenti in Mysteriis Beatæ Virginis.

In Elogiis Historicis tomo 3. sermo est de Confraternitate Rosarii.

Qui collectanea addiderunt.

Pater Texier inter Mysteria Virginis unum habet, ubi pauca sunt ad argumentum spectantia.

Auctor Sermonum in omnia Ethices Christianæ argumenta secundo Mysteriorum tomo, non præteriit hoc argumentum.

Pater Theophilus in diptycis Mariania.

Auctor Sermonum in Litanias Lauretanas, discursu in illud, *Rosa Mystica.*

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, figura, & applicationes Scripturæ huic argumento.

Domine doce nos orare. Luc. 11.

Multum valet Oratio justi assidua. Epist. Jacobi 5.

Si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quacumque petierint, fiet illis a Patre meo. Matth. 18.

In medio Ecclesia laudabo te. Psal. 21.

Fidelis Deus per quem vocati estis in societatem Filii ejus. 1. ad Corinth. 1.

Satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis. 2. Petri 1.

Melius est esse duos, quam unum, habent enim emolumentum societatis suæ. Eccles. 4.

Societas nostra sit cum Patre, & cum Filio ejus JESU CHRISTO. 1. Joann. 1.

Si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo, in tenebris ambulamus, mentimur, & veritatem non facimus. 1. Joann. 1.

Videte vocationem vestram. 1. ad Corinth. 1.

Frater, qui adjuvatur a fratre, quasi civitas firma. Proverb. 18.

Oremus simul, & pro nobis, ut Deus nobis aperiat

ostium

ostium Sermonis ad loquendum Mysterium CHRISTI. Ad Colossens. 4.

Benedicta tu a Domino Deo Excelso, & præ omnibus super terram: quia Nomen tuum ita magnificatum est, ut non recedat laus tua de ore hominum. Judith. c. 13.

Recogitate eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversum se contradictionem. Ad Hebræos 12.

Sentite in vobis quod & in CHRISTO JESU. Ad Philipp. 2.

Gaude Maria Virgo, cunctas hæreses sola interemisti in universo Mundo. In Officio Beatæ Virginis.

Figuræ, & exempla hujus argumenti.

Abraham gavisus est videns adimpleri Mysteria gaudii ad Salvatorem pertinentia.

NON miror videns S. Virginem, quæ fuit instrumentum, & spectatrix omnium Mysteriorum Filii Dei, tanta consolatione fuisse repletam, cum vidit illa in se, & sub oculis suis adimpleta: illud autem admiror, Abraham ipsum lætatum fuisse, cum vidit illa in spiritu solum, & in figura adumbrata. Hoc JESUS CHRISTUS olim declaravit Judæis, ut illorum confunderet Incredulitatem: *Abraham Pater vester*, dixit illis, *exultavit, ut videret diem meum: vidit, & gavisus est*. (Joann. 8.) Quinam est hic dies Filii Dei, quem vidit Patriarcha, & qui tantam illi attulit lætitiam tot sæculis ante ejus adventum? In diversa abeunt Patres, atque Interpretes id explicantes: sed illos conciliaturus respondeo, hunc esse diem, quo singula gaudii ejus Mysteria adimpleta sunt. Vidit in figura ea die, qua Filius suus Isaac conceptus fuit in utero Matris suæ, jam effœtæ, ac sterilis, diem, quo Dei Filius in utero Virginis Genetricis suæ incarnatus est: Vidit umbram hujus diei, & gavisus est. Si Abraham vidit in Spiritu Incarnationem Verbi, die illa, qua conceptus fuit Isaac, non vidit minori cum gaudio ea die qua ille natus est, diem, qua iste nasciturus erat; & dicere possum, gaudium, quo exultavit Sara die sui puerperii figuram fuisse gaudii illius, quo S. Virgo affecta fuit die partus sui. Sara tunc dixit, dedit mihi Dominus magnam lætitiæ caussam, & quicumque illam auditurus est, gratulabitur mecum, & addidit illa, vix creditum iri eam senio confectam, & sterilem, concipere potuisse filium, eumque lacte suo nutrire. Figura sensibilis gaudii, quo exaltatum fuit cor SS. Virginis, cum sine detrimento puritatis Virginalis; peperit Filium Dei, eumque suo lacte nutrivit. Abraham vidit etiam diem Circumcisionis JESU CHRISTI ea die, & in cæremonia, qua Filius suus fuit crucifixus: *vidit & gavisus est*. Vidit etiam in spiritu Mysterium adorationi Regum Magorum, cum videns tres Angelos sub humana specie, se prostravit: *tres vidit, & unum adoravit*, ut designaret Mysterium Dei unius, & Trinitatis personarum; Cognovit ille hoc Mysterium, & gavisus est. Denique Abraham vidit diem & Mysterium præsentationis Filii Dei in Templo, figuratum in incruento Isaac Sacrificio, cum obtulit Deo cum alacri voluntate, ardenti corde, & mente submissa, eumque redemit immolans arietem, quemadmodum S. Virgo redemit JESUM CHRISTUM offerens pro illo duos pullos columbarum. Ecce quomodo Abraham vidit in spiritu quinque hæc JESU CHRISTI Mysteria, quæ fuerunt fontes purissimorum gaudiorum ejus in stadio peregrinationum illius: *Vidit, & gavisus est*. Vidit in figura, re autem vera gavisus est.

S. Dominicus Rosarii Institutor, cum Moyse & Nehemia comparatus.

Temporibus abominationum, quibus Princeps tenebrarum excæcaverat mentes Fidelium, quibus Sacerdos cum Populo confusus in ignorantia locum præbebat Albigensibus effundendi insanos errores, Deus ex penitiori solitudine suscitavit novum Moysem, qui diceret turbis Fidelibus, quas colligebat: Si quis vestrum Domini est, se mihi addat; novum Nehemiam, quicum invenisset ignem caritatis, & devotionis Christianæ involutum in limo, & ferme conversum in lutum, divino afflatur numine illum Solis radiis exposuit, ut accenderetur. Sub horum insignium Virorum nomine vobismet repræsentate Dominicum, qui plenus Spiritu eorum per explicitam Dei revelationem instituit Devotionem Rosarii, ut quot contumeliis afficiebantur JESUS, & Maria per ora sacrilega, tot laudibus cumularentur zelo, & pietate verorum fidelium.

Applicatio nonnullorum Scripturæ locorum huic argumento.

Recitando Rosarium discitur bene orare.

DOmine doce nos orare. *Luc*. 11. Sapientes, & illuminati discipuli, agnoscebatis necessitatem, & utilitatem Orationis, cum petebatis a JESU CHRISTO bene orandi scientiam: *Domine doce nos orare*, scientiam magni momenti, sed scientiam humanæ menti absconditam, cum sua sequitur lumina; scientiam sine cujus usu sumus extra salutis viam; sed scientiam, cujus nunquam plenam cognitionem essemus assecuti, nisi Deus idem, qui nobis præcipit orationis praxim, aperuisset nobis methodum, articulos, & præcipua capita illius, quam sibi a nobis vult nuncupari: *Sic ergo orabitis*: (Luc. 11.) Magna igitur est Confratrum Rosarii utilitas, uti in precibus suis illa, quam JESUS CHRISTUS eos docuit, eosdem adhibere terminos, ut petant a Patre Cælesti ea, quæ a se peti desiderat, invenite in hac Oratione, quam Tertullianus appellat *Evangelii Compendium*, potissimum objectum desideriorum suorum, regulam tutissimam officiorum suorum, legitimum spei suæ fundamentum; & quamvis hæc utilitas communis sit illis cum ceteris fidelibus, respondet uni ex præcipuis finibus, propter quos Rosarium fuit institutum, qualis est, Hæreticos Albigenses expugnare; Ita Rosarii Sodales pugnant etiam precibus suis contra Hæreticos, & impios.

Confratres Rosarii simul congregantur ut Deo benedicant & S. Virgini.

In medio Ecclesiæ laudabo te. *Psalm*. 21. Talis erat zelus David, qui ad inflammandos fratres suos igne, quo ipse flagrabat, laudabat Dominum in medio eorum. Talem, fratres, arbitror esse intentionem vestram, cum congregamini ad orandum: tamquam David cuperetis, ut omnes creaturæ in tot voces convenirentur ad celebrandas laudes Omnipotentis, & agendas illi gratias pro omnibus beneficiis suis; sed cum hoc sit impossibile, ipsi subditis onus gratitudinis earum vosmet adscribendi Societati, quæ per statum suum reddit illa pia officia, & cujus præcipuus finis est illum orare per JESUM CHRISTUM, & hunc per Mariam. Si impii cogunt Sanctum illius Nomen blasphematuri, vos convenitis, ut illud benedicatis. Si ora sacrilega hiscunt, ut JESUM, & Mariam dedecore afficiant; vos aliud initis consilium, aliasque partes, ut illos ab injuriis vindicetis per unionem spirituum, & cordium, quæ regnat in his Societatibus. Vobismet congeritis thesaurum sanctarum considerationum in Mysteria Domini Nostri, & Sanctæ Virginis, quoniam vobis persuasum est, quod orare sine meditatione, idem sit ac tacere, & multa proferre verba, idem ac imitari Sacrificulos Baalim qui petentes ut ignis de Cælo dilaberetur super victimas suas, ne scintillam quidem recipiebant, quamvis altissima voce clamarent; & idem esset, ac imitari rudem, cæcumque populum, quem JESUS CHRISTUS exprobrabat, quod in cœtibus suis labiis tantum ipsum honorarent, quin laudes ejus prædicarent.

Recitantes Rosarium semper recogitare debemus dolores Filii Dei.

Recogitate eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semetipsum contradictionem. *Ad Hebr*. 12. Mysteria doloris JESU CHRISTI infinitas eliciuere lacrymas ex oculis SS. Virginis, & secundum Simeonis prophetiam animam ejus doloris gladio transverberarunt. Verum si hæc Mysteria adimpleta fuerunt die una, & nocte una, adeo profunde impressa sunt in corde afflictæ hujus Matris, ut eorum imago semper præsens exstiterit spiritui ejus, quia hoc fuit argumentum commune Meditationum illius toto vitæ ipsius spatio. Quamvis autem omnes Christiani teneantur sæpe recolere Passionem Filii Dei, & divinus hic Salvator multo primum illos invitaverit, dicens illis per os Prophetæ: *Recordare paupertatis, & transgressionis meæ, absynthii, & fellis*: (Thren. 3.) Memento paupertatis, & passionis meæ, fellis, & aceti, & omnium transgressionum legis Patris mei, quas ipse subivi, ut fierem victima expiationis eorum. Quamvis, inquam, omnes generatim fideles teneantur sæpe recolere Mysteria dolorum JESU CHRISTI, Rosarii Confratres id arctiori necessitate cuncti præstare debent, quia cum S. Virgine ingressi sunt in Societatem Mysteriorum doloris. Oportet ergo cum Maria omnium mœstissima ingredi in Societatem Mysteriorum Passionis Filii sui, videlicet, comitari debemus JESUM CHRISTUM in omnes stationes, quas fecit modo in Horto Olivarum, ubi oravit, & tradidit se Voluntati Patris sui acceptans calicem Passionis suæ; modo in Pilati prætorio, ubi inaudita cum crudelitate flagellis cæsus fuit, & cum inhumanitate sine exemplo spinis fuit coronatus; modo per vias Jerusalem, qua transiit bajulans sibi Crucem, ac tandem in Calvario, ubi crucifixus est, & ubi reddidit Spiritum Patri opprobriis affectus, & mille doloribus saucius. Ita est, Fratres, opus est ut vobis Rosarium vestrum recitantibus mens vestra vacet contemplationi horum Mysteriorum, & cor vestrum ingrediatur cum corde Sanctæ Virginis in societatem omnium dolorum suorum. Hoc S. Paulus prædicavit primis Christianis, cum dixit illis, *Sentite in vobis quod & in CHRISTO JESU*. (ad Philipp. 2.) Induite JESU CHRISTI sensus, accedite in partem pœnarum, & passionum ejus per intimam cordis vestri compassionem. Hoc ipsum dicit Judæis recens conversis ad fidem: *Recogitate*. Repetite sæpe, & mente vestra recolite illius cogitationem, qui tantas passus est a peccatoribus contradictiones, qui in illum insurrexerunt, qui illius innocentiam labefactare conati sunt, qui maledicta pro benedictionibus rependerunt; qui omnia excogitabilia tormenta illi inflixerunt: qui tandem illi Vitam abstulerunt. Sed quem fructum pollicetur recepturos esse primos fideles ex jugi Meditatione dolorum JESU CHRISTI in passione illius? Ecce: *ut non fatigemini animis vestris deficientes*; (ad Hebr. 12.) ne deficiatis animo, & ne spem abjiciatis.

Hæc

Hæc autem promissio, & adhortatio peculiariter ad Rosarii confratres refertur. Quemadmodum honorare debent Sanctam Virginem jugi memoria Mysteriorum doloris, quæ non alia fuere, nisi illa Filii sui; ingrediuntur simul cum illa in societatem non solum dolorum, quos illa sustinuit, verum etiam patientiæ, & submissionis Voluntati Dei, cum qua illos sustinuit.

Confratres Rosarii hoc recitantes ingredi debent cum S. Virgine in communicationem Mysteriorum gloriæ.

Vidimus JESUM per passionem, gloria, & honore coronatum. Ad Hebr. 20. Quemadmodum S. Virgo nacta est in Filio suo fontem purissimorum gaudiorum, & sævissimorum dolorum, quibus afflicta fuit, in illo uno invenit quoque maximum gloriæ pondus, quod recepit. Profecto quemadmodum ingressa erat cum JESU CHRISTO in Societatem omnium Mysteriorum vitæ suæ, quænam fuit Sanctissimæ hujus Matris gloria, ubi vidit Filium suum resurrexisse, gloriosum esse, impassibilem, & immortalem, victorem de morte, deque omnibus Mundi, & Inferorum potestatibus? Quæ fuit illius gloria, ubi vidit illum propria Virtute ascendentem in Cælum, decies centenis millibus Angelorum circumseptum, cum toto triumphi apparatu? Quæ illius gloria, cum vidit Apostolos die Pentecostes Spiritu sancto repletos ordiri prædicationem suam Jerosolymæ admirabili eventu, & Nomen, & divinitatem Filii sui celebrare? Quæ illius gloria, ubi, cum naturæ tributum persolvisset, vidit se in anima, & corpore attolli divina prorsus Virtute per Angelorum legiones usque ad thronum sibi in Cælo præparatum? Demum quæ gloriæ consummatio, ubi vidit tres divinas personas, a quibus coronata fuit tamquam Cæli, terræque Regina? Ecce gloriosa Mysteria, quæ unam ex tribus Rosarii partibus constituunt, & debent esse argumentum meditationis vestræ, cum illud recitatis. Opus est, ut devotus Sodalis semet in spiritu, supra se ipsum attollat, & super omnia creata. Sibi persuadere debet se non esse amplius in terris, neque sibi amplius quærendum esse JESUM CHRISTUM in Matris sinu, neque in domo Zachariæ, neque in Templo Jerusalem, quæ sacra sunt loca, ubi peracta sunt gaudii Mysteria. Immo neque tenetur illum quærere in Horto Olivarum, in Pilati Prætorio, neque in Calvario, quæ cruenta fuere theatra, ubi doloris Mysteria adimpleta sunt. Immo neque in sepulcro quærendus est, unde est egressus, neque in Monte Olivarum, inde enim ascendit in Cælum, neque in Cœnaculo Jerusalem, quo Spiritus sanctus descendit in Apostolos. Neque debet quærere S. Virginem in sepulcro, ex quo Dei potentia illam eduxit gloria immortali coronandam ante generalem mortuorum resurrectionem. Sed opus est, ut Sodalis recitaturus hanc Rosarii sui partem per Fidei Spiritum de hoc Mundo egrediatur, quia inde JESUS, & Maria sunt egressi, & ad vitam novam transierunt; & necesse est, ut in Cælum cum Angelis ingrediatur ibi gloriosa contemplaturus Mysteria. Ita sane, necesse, inquam, est ut in Cælum, sicut Angeli, ingrediatur; & in hac propositione nullum est paradoxum; quoniam Rosarii Confratres ingressi sunt in societatem gratiæ cum beatis hisce Spiritibus, simul ac ingressi sunt in vitæ societatem cum eorum Regina.

PARAGRAPHUS IV.

Loci Sanctorum Patrum, quibus hoc in argumento licet uti.

QUI recte novit orare, recte novit vivere. S. Augustinus in Psalm. 118.

Impossibile est preces multorum non exaudiri. S. Ambrosius in Epist. ad Rom.

Orationis instantia exauditur. S. Hieronymus ad Damasum.

Oratio fervidam mentem requirit. S. Chrysostomus ad popul. Antioch. homil. 39.

Oratio sit brevis, & crebra. Idem de fide Annæ.

Orare commune opus Angelorum, & Hominum. Idem Homil. de orando Deo.

Oratio, & meditatio sibi invicem copulantur, & per orationem illuminatur meditatio. S. Bernardus Homil. de duobus Discipulis.

Oratio cordis est, non labiorum. Idem ad Sororem.

Oratio sit communis, & publica. S. Cyprianus de Lapsis.

Preces justorum plus valent, quam arma. Chrysostomus de orando Deo.

Orans, & non attendens, clamans tacet. S. Gregorius homil. 37. in Evang.

Inventa Maria invenitur omne bonum. Idiota.

Quemadmodum continua respiratio non solum est signum vitæ, sed etiam caussa; sic Sanctissimum Mariæ Nomen, quod in Dei servorum ore versatur, simul argumentum est, quo vera vita vivant, simul etiam hanc ipsam vitam efficit & conservat. Germanus Patriarcha Constantinop. serm. in ord. de Deip. Var.

Aptissima arma oratio est, thesaurus certe perpetuus, divitiæ inexhaustæ. S. Chrysostomus homil. 30. de Genesi.

Coimus in cœtum, & congregationem, ut ad Deum, quasi manu facta, precationibus misericordiam ambiamus orantes, hæc Deo grata vis est. Tertullian. Apol. cap. 39.

Regina omnium orationum. Sic Rosarium vocat Beatus Alanus in Compendio Psalterii Mariani.

Sic loquere cum Deo, tamquam homines audiant: sic cum hominibus, tamquam audiat Deus. Seneca Epist. 100.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologia depromi possit in hoc argumento.

Recitatio Rosarii oratio est præstantissima.

INter omnes vocales Orationes, quibus Ecclesia S. Virginem colit, constat unam ex præcipuis esse Rosarii recitationem; quia composita est ex duabus sanctissimis, præstantissimisque Orationibus, Oratione quidem Dominica, & Angelica Salutatione, quarum alteram Dei Filius nos docuit, alteram vero Angelus primi Ordinis partim, partim S. Elisabeth Spiritu sancto repleta composuit. Præterea quia conjuncta est cum pluribus considerationibus de vita Salvatoris, Sanctissimæque Matris, quod efficit, ut cum devotione recitata, & secundum eos fines, propter quos instituta est, ambigi nequit, quominus sit omnino accepta Filio Dei, atque Deiparæ. Ita ab universa Ecclesia Catholica recepta fuit, a Summis Viris commendata, & habita in pretio, ac demum pluribus sæculis a fidelibus omnibus in praxim redacta.

Quid sit Rosarium vel corona B. Virginis.

Rosarium igitur est corona Mystica partim composita ex verbis, quæ protulit Angelus in gloriosa legatione ad S. Virginem interpolata oratione, quam Mundi Salvator docuit Apostolos, ut sit protypus ceterarum orationum, quibus Deum possumus deprecari. Ad hæc constat, numero vicium, quo iteratur, non deesse Mysterium, cumque exterioribus signis distinguatur, quæ ad memoriam juvandam adhibentur, fieri tamquam circulum, & coronam, quæ Deiparæ offertur in ejus honorem; quo fit, ut pia simplicitas eorum, qui primi approbarunt cultum adeo religiosum, nomen fecerit Rosarii, quasi hæc essent corolla ex Rosis intexta, oblata Reginæ Cæli secundum eorum temporum consuetudinem hoc munerum genere decorandi personas meritis distinctas, vel dignitate. Hac eadem ex caussa Oratio hæc retinuit Coronæ Nomen, licet hac in re æquivocum, neque enim desunt aliæ nonnullæ Sodalitates, vel Confraternitates Nominis ejusdem ad exemplar Rosarii institutæ, ubi preces, quæ in iis recitantur ex parte sunt eædem; sed hæ non sunt nisi imitationes, & compendia, & tandem devotiones, quæ ex hac duxerunt originem; solum animadvertendum est, Rosarium, & coronam deprecatoriam inter se differre, quod primum illud longe majori constat numero Angelicarum Salutationum, & Dominicalium Orationum; corona vero tertia est pars Rosarii. Quod spectat ad modum quo augusta hæc oratio recitanda est, cum hæc nota sint omnibus, dignitas, & majestas suggestus satis dispensant Prædicatorem ab his minutis rebus persequendis, quæ instructionem magis familiarem requirunt.

Auctores nonnulli dubitarunt quinam sit Auctor hujus Orationis, quæ in Ecclesia adeo percrebuit. Sed post trium Summorum Pontificum decreta Leonis X. Pii V. & Gregorii XIII. tenendum est S. Dominicum fuisse verum Rosarii Institutorem; videlicet ipsum redegisse numerum orationum recitandarum ad eam methodum, quæ hodierna die viget; quam ob rem vocatur etiam *S. Virginis Psalterium*, quia sicuti Psalterium Dominicum constat Psalmis centum, & quinquaginta, Rosarium compositum est ex centum, & quinquaginta Angelicis Salutationibus; & S. Dominicus hunc constituit numerum, ut Christiani qui recitare non possent Psalterium Dominicum, supplere possent huic devotioni per hanc aliam, & toties simul Salutationem Angelicam recitare, quoties Ecclesiastici Psalmos Davidis recitant.

Rationes propter quas annuntiamus S. Virgini Mysterium tot ante sæcula præteritum, & cur toties eadem verba iterantur.

Quæri posset, ut quærunt Hæretici, cur annutiamus SS. Virgini Mysterium jam pridem præteritum, quod facimus in hac oratione Salutationis Angelicæ, quæ adeo sæpe in Rosario iteratur? Præter rationes, quas jam attigimus, en aliæ, quæ possunt afferri. 1. Ad instaurandam memoriam inæstimabilis beneficii, quod accepimus a Deo per intercessionem Sanctissimæ Virginis; quia incepit opus salutis nostræ per fidem, quam habuit verbis Angeli, & consensum, quem præstitit. 2. Ad testandam Deo, beatæque Virgini gratitudinem nostram; Deo quidem, quia voluit, ut Filius suus homo fieret similis nobis; Sanctæ autem Virgini, quia cooperata est tanto huic Mysterio physice, & moraliter; physice quidem per corporis sui substantiam, moraliter vero per consensum cordis. Gratulamur etiam huic eidem Reginæ, & illi gaudium nostrum testamur, quod Deus illam sibi in Matrem elegerit, quod ipsam gratia cumulaverit,

verit; quod illam inter omnes mulieres beatissimam fecerit. Præterea illam salutamus, velut Angelus, & Sancta Elisabeth quadam specie acclamationis, ad ostendendam veritatem dicti ipsius; videlicet fore ut ab omnibus nationibus Beata vocetur. Præterquam quod cum illa sit Dei Mater, & universorum Regina, illi peculiarem debemus cultum reddere, & ejus laudes canere, quemadmodum Psalmos canimus Deo, quamvis argumentum eorum ante plura sæcula præterierit. Denique ad nostram utilitatem hanc illi Angelicam Salutationem offerimus; hæc enim verba recitantes in mentem revocamus memoriam Mysterii Ineffabilis Incarnationis Filii Dei, nosmet excitamus ad illum amandum, laudandum, eique serviendum. Sanctam Virginem invocamus, & illi dicimus, quod ad cor ejus mulcendum aptissimum est; cumque præterita præsentia inveniantur in æternitate, cum dico Sanctissimæ Virgini, ipsam plenam esse gratia, & Dominum esse cum illa: cum illam Deiparam voco, eamque obsecro, & obtestor, ut oret pro peccatoribus, fidei actus elicio in ipso fundamentali Religionis Mysterio; testor illi amorem meum, gaudium, gratitudinem; illi ostendo meam humilitatem, meamque in illius precibus confidentiam; Salutem illi dico, quasi Angeli fungerer officio, & ipse prior illi divinam hanc legationem offerrem. Fungor munere, quod filius præstare debet Matri, & Reginæ subditus; vicissim a Sanctissima Virgine salutor; diligit enim diligentes se, & benedicentibus benedicit. Ita dubitare non possum, quominus benigno me respiciat obtutu & obtineat gratias illis, qui devote, ac reverenter illam salutant. Ad hoc autem operæ pretium est singulorum verborum sensum scrutari, quam ob rem proderit identidem, & per intervalla sequentem legere paraphrasim.

Quid nobis intelligendum sit per primum Angelicæ Salutationis verbum, Ave.

Primum hujus salutationis verbum est *Ave*, quod idem valet, ac tibi salutem dico, sed verbum hoc significat benevolentiæ testimonium, lætitiæ signum, & votum felicitatis. Hoc usus est Angelus Mariam allocutus. Consideravit illam tamquam objectum favorum, & Amoris Dei: ita alta existimatione status sublimis, quo jam virtutes suæ illam elevaverant, concepit pro illa singularem venerationem, eamque salutavit ea reverentia, quæ maxima meram decet creaturam; simulque testatus est gaudium ob Sanctissimæ Virginis felicitatem, & munus, quod erga illam exercebat, & sua præ se tulit vota, ut adimpleretur ministerium, quod illi nuntiabat, & felicitas illius, quam alloquebatur. Tales fuerunt Angeli sensus expliciti primo hoc verbo, & tales esse debent nostri, cum illud pronuntiamus. Opus est, ut Sacram Virginem respiciamus tamquam Dei Matrem, & Matrem pulchræ dilectionis; & sub duplici hac qualitate agnoscamus illam dignam obsequio, & amore perfecto; cumque deinceps nobis nulla sint ulterius concipienda vota pro illius exaltatione, quandoquidem est in consummatione gloriæ, quæ nullum admittere potest incrementum, habeamus saltem gaudium, & oblectationem pro felici statu, ad quem elevata est. Verum est, pro perfectione gloriæ ejus accidentalis, vel exterioris, Deum reliquisse aliquod votis nostris exercitium; etenim quemadmodum voluit, ut dilectus Filius suus in se ipso infinitam gloriam possideret, & extra ipsum omnia creata aliquid obsequiis suis conferrent exaltationi sui nominis; ita præcepit, ut ad beatitudinem Sacratæ Virginis accederet externus testimonium Angelorum, & hominum, & secundum illud, quod prædixit in Cantico suo, omnes generationes illius felicitatem, & gloriam prædicarent. In hoc sensu cupiendum est nobis, ut in honore habeatur omnibus in locis, atque temporibus, ut omnia creata illi subjecta sint, & nullum cor adsit, quod illam non diligat, non lingua, quæ illam non benedicat, & illi, qua late patet orbis, recipiat venerationes, & laudes, quæ respondeant reverentiæ, & benedictionibus, quas Sancti illi tribuunt in Cælo.

Considerationes in singula verba Salutationis Angelicæ, & primum in Sanctum Mariæ nomen.

Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui JESUS. Ora pro nobis peccatoribus nunc, & in hora mortis nostræ. Singula considerantes verba nostram alere possumus devotionem. *Maria*. Quam suave hoc Nomen est! quam acceptum! dæmonibus vero quam terribile! peccatoribus autem quam salutare! Significat *Universorum Dominam*, quia Mater es Salvatoris Regis Cæli, & terræ, & nos quatenus talem agnoscimus, & confitemur. Præterea si hoc Nomen significat te esse *Stellam Maris*, nos igitur respicimus te tamquam virtutes iter agentes in Mundi hujus Oceano, & qui semper in naufragii periculo versamur. Hoc Nomen significat etiam te esse *Illuminatam*, & *illuminatricem*; es ergo aurora illa, quæ per Filium tuum illuminasti omnes Mundi nationes, quæ immersæ erant in tenebris Infidelitatis. Effudisti super terram primos fidei, & Evangelii radios: effunde super nos etiam aliquot radios lucis tuæ, qui nos in vitæ hujus nostræ cursu dedirigant.

In hoc verba, gratia plena.

Gratia plena es, quia gratias omnes possides eminenter. Hac repleta fuisti in Conceptione tua, penetrata in Annunciatione, cumulata in Assumptione; & modo es fons, vel potius abyssus gratiarum, unde omnes homines hauriunt subsidia, quæ sunt sibi necessaria. Ex affluenti plenitudine tua speramus fore, ut effundas in nos eas, quas nosti nobis esse necessarias.

In verba, Dominus tecum.

Dominus tecum est, non solum sicut in ceteris creaturis per essentiam, præsentiam, & potentiam; sed etiam eo modo, qui tibi proprius est, & singularis. Pater tecum est, ut tibi det vitam; Filius tecum est, ut illam a te recipiat; Spiritus sanctus tecum est, ut tribuat tibi Virtutem producendi hominem Deum. O Virgo Sancta! Sim ego semper tecum per jugem devotionem; & tu mecum semper esto per jugem protectionem. Sim ego semper cum Filio tuo, & Filius tuus sit mecum semper; & nihil nos separet unquam, neque in hac vita, neque in altera.

In verba: Benedicta tu in mulieribus.

Benedicta tu in Mulieribus, inter Mulieres omnes, quæ fuerunt, sunt, & erunt. Benedicta, quia ab originali culpa præservata fuisti. Benedicta, quia Deum hominem concepisti per operationem Spiritus sancti, & quia illum sine labore tulisti, & sine dolore peperisti. Benedicta, quia mortua es per violentum divini amoris impetum. Benedicta denique, quia in anima simul, & corpore in Cælorum fastigium exaltata fuisti, ubi Angeli, & homines tibi benedicunt, & beatam vocant.

In illa: Benedictus fructus ventris tui.

Et benedictus fructus ventris tui JESUS CHRISTUS Dei Filius, quem benedixerunt Prophetæ omnes ante Incarnationem ejus, Angeli in Nativitate sua, Simeon, & Anna in Templo, pueri Hebræorum cum ingrederetur in Jerusalem; quem Angeli adorant in Cælo, & homines viventes in terra. Beata viscera quæ portaverunt hunc fructum benedictionis, beata ubera, quæ lactaverunt illum. Per te, gloriosa Virgo, Deus illum nobis dedit. Tu es Arbor vitæ, quæ illum tulisti, & per te illum in Cælo possidebimus.

In illa: Sancta Maria Mater Dei.

Sancta Maria Mater Dei. Maria Sancta est, est igitur accepta Deo totius Sanctitatis; Mater Dei est, igitur & Mater hominum. O Mater Dei! recordare me esse filium tuum, licet indignum, & ne sinas illum perire, pro quo Filius tuus mori dignatus est; præsta, ut, cum quodam ex fidelissimis servis tuis exclamem: Mater vitæ, fons salutis accedamus per te ad Filium tuum, ut qui nobis datus est per te in gratia sua, nos in suam gloriam recipiat.

S. Bern. serm. 2. de Advent.

In illa: Ora pro nobis.

Ora pro nobis peccatoribus, qui sceleribus obruti, non meremur exaudiri a Deo. Ideo confugimus ad te, & opem tuam imploramus; quippe es Mater nostra, Mediatrix, & advocata nostra. Omnia potes apud Filium tuum, & Misericordia tua par est potentiæ tuæ: Quid ergo nobis sperandum non est a caritate tua? Ora igitur pro nobis peccatoribus.

In illa: Nunc & in hora mortis.

Nunc & in hora mortis nostræ. Nunc indigemus precibus tuis; nam heu! in hac vita jugibus tentationibus premimur. Ambulamus in tenebris, & in lubrico, secus præcipites locos, & habemus præterea spiritum invisibilem, qui nos dies, noctesque persequitur. Quomodonam resistere possemus hosti adeo terribili, qui tot tantisque viribus pollet? Nunc ter nobis opem, qui in pereundi versamur discrimine: sed præsertim in hora mortis nostræ, quæ finem injiciet negotio salutis nostræ, hora terribili, hora periculosa, hora, quæ claudet omnes dies nostros, & quæ omnium horarum nostrarum erit novissima, hora, qua acerrime tentabimur, & qua nemo amplius nobis poterit opitulari præter te, Virgo Sanctissima!

Non sic precamur S. Virginem ut Deum & J. C.

Perperam Hæretici hac in re nobis objiciunt, nos invocare Sanctam Virginem eo modo, iisque verbis, quibus Deum unum licet precari. Hoc est Ecclesiæ crimen manifeste falsum intentare? Deum quippe invocamus tamquam Auctorem bonorum omnium, Virginem autem tamquam Mediatricem potentem apud illum, ad illa quibus indigemus obtinenda. Ita invocamus Mariam Sanctissimam modo longe alio ab eo, quo Filium Dei, quem respicimus tamquam Mediatorem nostrum, cui titulus iste convenit jure suo, & per personæ suæ dignitatem; sed Mariam invocare debemus, utpote illam, quæ omnipotens est apud illum. & cui amor, quem habet erga illum, & cui illi inspirat pro nobis, dat zelum, & fiduciam intercedendi pro salute nostra.

Omnes hæretici oppugnarunt Rosarii postquam institutum fuit, & quare.

Magnus sanctus Dominicus docuit hanc Rosarii devotionem ad exterminandam hæresim Albigensium, qui crudeliter persequebantur Ecclesiam. Hæc recepta fuit ab omnibus Catholicis cum affectu non communi, & brevi facta est nota religionis, qua illi ab Hæreticis distinguebantur. Hinc omnes ex eo tempore Ecclesiæ inimici contra illam impetum fecerunt, & summo nisu oppugnarunt. Omnes illam perhorrescunt, dæmonis spiritu animati qui odit illam, quæ evertit ejus imperium, per Filium, quem peperit Mundo. Bucerus, Pellicanus, Brentius, Calvinus, & alii plures sæculi superioris Hæretici nihil inausum, atque intentatum reliquerunt, ut Sanctæ hujus Orationis

tionis

tionis usum everterent; alii quidem irrisionibus suis; alii vero religionis specie; dicere enim ausi sunt, hanc orandi formam Deo esse contumeliosam, impiam, diabolicam, superstitiosam. Si ex illis ratio petatur, respondent, hoc esse primum, quia recitamus Angelicam Salutationem; 2. Quia illam sæpe repetimus. 3. Quia numerantes recitamus; denique quia utimur certo globulorum ordine ad orandum, quos vocant illicia, & sortilegia. Hæc fere sunt argumenta, quæ exacuerunt contra hanc devotionem, quamquam vera caussa sit odium quo Dei Matrem insectantur. Sed paucis ostendamus, quo pacto laborent.

Nihil nequit in Rosarii recitatione quidquam esse mali, ut contendunt hæretici.

Prima eorum querela est iniquissima; quid enim in Rosario mali est; quandoquidem compositum est verbis ex Evangelio depromptis, scilicet ex Oratione Dominicali, & Angelica Salutatione, cujus pars prima prolata fuit ab Angelo, secunda a S. Elisabeth, ac tertia addita fuit ab Ecclesia, quæ S. Virginem orat, ut intercedat pro nobis nunc, & in hora mortis nostræ. Hiccine quidquam est, quod sapiat sortilegium? Non ne horribilis est blasphemia, & impietas summæ hoc nomine vocare orationis formam, quam Deus Ipse, & Ecclesia nobis tradiderunt?

Repetitio ... Psalm. 19

Altera adversariorum querela est, nos sæpe nimis Angelicam Salutationem repetere. Quæ bona sunt, repetenda sunt; non autem quæ mala. Num malum est Deum ter Sanctum vocare, ut Angeli faciunt? Num David improbandus, quia toties intercalarem hunc versiculum iteravit? *Confitemini Domino quoniam bonus?* &c. Perperam ne in Psalmo centum, & septuaginta sex vicibus iteravit nomen legis, & Mandati Dei? Sed quis auderet insimulare Dei Filium superstitionis nomine eo quod ad tres horas in eadem oratione perstiterit in Horto Gethsemani?

Quid in hoc statuto orationum numero censura dignum, & tanquam superstitiosum damnandum est.

Gradum facio ad aliam Hæreticorum criminationem, quæ non est minus injusta superioribus. Nos arguunt, quod numeramus orationes, & globulis quibusdam utimur, ex quibus Rosaria composita sunt. Illis respondere possim, Ecclesiam nequaquam obligare nos his devotionibus, quæ liberæ sunt, & voluntariæ; sed etiamsi nos obligaret, numquid vitio verti nobis posset, quod nobismet certum orationum numerum præscribimus? Si hoc est; tota reprobanda est Scriptura Sancta, quia plena est hoc mystico numero, quemadmodum scite S. Augustinus animadvertit. Veniamus ad has notas, vel globulos, quibus Adversarii nostri se læsos putant. Hoccine novum est in Ecclesia hoc pacto preces effundere? Fateor S. Dominicum esse Rosarii Institutorem: tamen constat satis diu ante illum, fideles usos fuisse notis quibusdam ad determinandum numerum orationum suarum, quemadmodum Palladius testatur. Quæcumque adsit contentio de hujus devotionis origine constat Sanctam esse praxim recitare sæpe Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam ad gratias agendis Filio Dei propter bona, quæ ab illo recepimus, & honorem annorum quibus Sanctissima illius Mater vixit. Approbatio Pontificum, Indulgentiæ, quas concesserunt, miracula quæ Deus operatus est, & generalis omnium fidelium devotio ostendunt praxim hanc Sanctam esse, & impietatis nomine insimulant eos, qui illam audent improperare.

Non desunt etiam in præsenti homines parum Catholici, qui cultum Virginis improbant, & præsertim Rosarium.

Pluribus ante hanc diem annis impiorum hominum, & facinorosorum manus sæculi præteriti vestigiis insistens impugnare ausa est cultum Deiparæ debitum, præsertim vero Rosarium, sperans se quamprimum ceteros quoque abrogaturam, licet Sanctissime institutos; postquam hunc abstulerint, qui omnium probatissimus est, & solidissimo innixus fundamento. Visi sunt circumferri sub speciosis titulis libri, & liquet quem in finem conscripti fuerint, qui non alius est quam abrogandi fidem, & antiquandi cultum, & devotionem erga Dei Matrem; ut faciliorem aditum præbeant aliis erroribus; sed quo magis infernus, & impietas hodie conantur nobis hoc auferre præsidium, & hanc solidam spem, eo magis tenemur excitare fervorem nostrum, servaturi gloriosam hanc hæreditatem, videlicet hanc Rosarii devotionem, quæ statim ac in Galliis oborta est, inde Albigensium hæresim exterminavit. Ita contra hujus erroris reliquias, & contra reliquos, qui per intervalla obrepunt, hæc devotio erga Deiparam semper erit tamquam clypeus, ac propugnaculum, quandoquidem, ut canit Ecclesia, SS. Virgo cunctas destruxit hæreses, quemadmodum fieri solet, ut hæ illam præ ceteris impugnent. *Cunctas hæreses sola interemisti in universo Mundo.*

In Officio B. Virginis.

Bonum quod in nobis & in pluribus aliquibus parere potest Angelica salutatio.

Quis enarrare posset bona, quæ hæc parit devotio? Salutatio SS. Virginis non est profanum aliquod officium, quo homines vicissim semet observant, & colunt, & qui in inanibus verbis & affectatis situm est. Hic fons est honorum, & gratiarum, quibus locupletatur offerens illud: neque enim ambigi potest, quominus Virgo Sanctissima cum sit creaturarum omnium caritate cumulatissima, non honoret illos, a quibus honoratur; & non salutet eos, a quibus salutatur. Hinc salutatio Sanctissimæ Dei Genitricis eumdem in nobis parere potest effectum, quem peperit in Sancta Elisabeth, quæ repleta fuit Spiritu sancto, simulac Maria illam salvere jussit. *Ut facta est vox salutationis tuæ* &c. Applicat gratias Incarnationis illis, qui hujus Mysterii memoriam instaurant, & tantam illi felicitatem gratulantur.

Non est cur fusius loquamur de Oratione Dominica quæ Rosarii partem constituit.

Non est cur latius verba faciamus de Oratione Dominicali, quæ Rosarii partem constituit; constat non posse nos offerre Deo orationem perfectiorem, & Salvatorem ipsum, qui illius auctor est, in ea complexum fuisse, quidquid a nobis petendum est. Hujus utilitatis potestatem, & confidentiam recensuimus in tertio volumine Bibliothecæ Prædicatorum, ideoque non ultra immorabimur.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, & recentibus Concionatoribus loci hujus argumenti.

Quanti in quantitate salutem B. Virginem recitantes Angelicam salutationem, & quanti nosmet existimare debeamus felices nuntiantes illi quod Angelus nuntiavit ei.

AD confitendam Deiparæ dignitatem, & gloriam, quam Virgo Sanctissima obtinet, instituta fuit hæc oratio Rosarii, ex iisdem verbis primum illi nuntiata fuit divina Maternitas. Quatenus talem salutamus illam cum hoc Nuntio cælesti, qui de industria ad illam missus est hoc nuntiaturus. Quis igitur dubitare potest, si honor situs est in confessione meriti alicujus, hunc esse maximum honorem, quem illi reddere possumus, ideoque orationem, quæ hæc omnia continet, & quæ publica est meriti confessio, esse acceptissimam, & jucundissimam? Fingite vobis personam, cujus meritum primum latebat, & in turba confusum; sed hanc a Principe ad primos Imperii sui gradus elevari, & constitui tamquam alterum Joseph primum Ministrum, & personam secundam in regno suo. Dehinc te eligi, ut illi nuntium afferas, & forte indigeas illius gratia, & auctoritate in Mundi hujus negotio, quod ad te potissimum pertinet. Dic mihi, non ne summo cum gaudio hanc provinciam tibi demandatam aggredereris? Non ne libentius audireris, & hoc posito, quod hoc nuntium spem illius superaret, non ne inde felicissimum omen haurires obtinendi ab illo, quidquid expectare potes tribuens illi primam occasionem exercendi novam auctoritatem suam? Non ne hujus periculum faciet cum lætitia in gratiam tuam? Quod si ad illum accedens officiis tuis admiscueris omnes titulos, illi delatos a Principe, non ne concipies integram certitudinem id quod optas assequendi? Hoc accedit, quotiescumque verbis Angeli S. Virginem, Dei Matrem salutas.

Quo gaudio Maria hanc exceperit salutationem, & quantum modo illi sit accepta.

Verum est, ubi primum Maria hanc audiit salutationem, turbatam fuisse, ruborem in faciem ejus prodiisse, & humilitatem ejus, quæ nitorem, & lucem fugiebat, vix permisisse, ut sedaret tumultum, quem in illam conjecerat nuntium adeo inexpectatum: modo vero cum res jam peracta sit, & dignitas ejus sit in Cælo, & in terris recognita, & status felix, quo fruitur, efficiat, ut Dei sui gloriam in propria respiciat; non amplius per hæc Angeli verba illi præstimus officium, sed debitum illi persolvimus, quam Deus honorare voluit per singularem hanc gratiam. Hæc est oratio, quam illi dicamus, & quantum gratitudinis est illi erga Dei beneficia, tantum gaudet sibi in memoriam revocari nuntium hoc, quod non ultra sibi negotium facessit, & quod non solum illi turbam non ciet, sed immo excitat in corde ejus lætitiæ motus, & sensus benevolentiæ erga eos, qui eam divinis his verbis alloquuntur, quoniam re ipsa de Cælo descendunt, & a Deo. Præsertim vero ne vereamini repetitionem iteratam verborum illi molestam esse, qualis esset blanda nimis adulatio homini super terram. Quod enim primum placet, mox displicet, ac tandem illis fit non ferendum, qui æternum hoc ipsum coguntur audire. Non ita dicendum est de precibus quæ fiunt Deo, & Sanctis; quod Deo placet semel, semper ei placet. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Hac oratione testamur nos in partem illius felicitatis accedere.

Præter memoriam quam Sanctissimæ Virgini instauramus ejus rei, quæ ipsi gratissima est; secundo loco testamur gaudium, quod ipsi recipimus ex illius felicitate. Ideo enim potissimum hæc devotio instituta fuit, ut illi cordis nostri sensus exhiberemus, exteriori cultu, quem illi præstamus; quod significat verbum illud *Ave*, ex quo initium ducimus, & quod huic orationi nomen fecit. Ita hoc idem est ac gratulari dignitatem, ad quam evecta fuit, eo quod cumulata fuit gratiis, & facta inter Mulieres beatissima; & per quamdam acclamationis speciem probamus, quod paulo post ipsa dixit de se fore, ut ab omnibus nationibus beata vocetur. Magnum hoc Mysterium præstitit quidem, sed fructus, quem inde percipimus in omnia sæcula extenditur. Ita ut quodammodo hoc nostra simul interest, & sus, hac oratione perennimus confessionem ejus boni, quod nobis procuravit.

Qui-

Grati animi sensus, quem Deiparæ testamur, illi est jucundissimus.

Qui officioso sunt ingenio, & ex corde gratificantur, nulla re potentius aguntur quam voluptate, qua gaudent audire gratitudinis sensus eorum, de quibus per quam optime sunt meriti. Deus ipse, cujus natura bonitas est, ut canit Ecclesia, nihil habet antiquius grato animo, uti liquet ex lege veteri, in qua exigebat a populo festos dies, aliaque publica, & solemnia monumenta in hunc finem instituta. Quis autem hunc non videt, orationem, quam Deiparæ fundimus, & officium hoc, quod illi præstamus, tamquam æternæ obligationis nostræ testimonium, illi esse acceptissimum? Cum enim dico illi, eam esse plenam gratia, & Dominum esse cum illa, cum illam Dei Matrem voco, eamque obsecro, ut pro peccatoribus dignetur intercedere, actus elicio fidei in fundamentali Religionis nostræ Mysterio; illi profiteor meam in illius intercessione fiduciam, illam saluto perinde ac Angeli fungerer Ministerio, & illi primus tantam dignitatem nuntiarem, & gratularer, fungor officio, quod illi cælum tamquam Reginæ suæ præstitit, & quod terra universa tamquam liberatrici suæ præstare debet. Quod si secundum urbanitatis leges, nemini salutem dicimus, qui licet supra nos sit, & ordinis longe præstantis, quin parem se gratiam relaturum non sentiat, & æqui, bonique faciat officium nostrum, credi ne posset, Matrem Dei, cujus cor est generosissimum, gratissimumque, cumque ardentissime cupiat nostram beatitudinem, nobis ne benevolentiæ quidem suæ argumenta præbituram toties, quoties illam hac ratione salutamus, ideoque ipsam nobis non reddere salutationem pro salutatione, benedictionem pro benedictione, amorem pro amore? Quis igitur dubitabit, utrum benigno intueatur oculo illos, qui reverentiam illi testantur, & servitutem? Quod eo magis sperare possumus ab illius bonitate, quo magis, quæ petimus per hanc orationem, ea sunt, quæ cupit nobis concedere, & quæ continentur in eo, quod Angeli, & Sanctæ Elisabeth verbis addidit Ecclesia, videlicet, ut velit fieri Mediatrix nostra apud Deum, ut suas preces, atque intercessionem adhibeat pro vitæ hujus tempore, quo sexcentis obnoxii sumus periculis salutis nostræ, infinitis cupiditatibus agitati, innumeris ærumnis confecti, quotidie recentibus malis, & morbis vexati; potissimum vero in hora mortis nostræ. *Idem.*

Cessare non debemus, quominus hanc B. Virgini orationem offeramus, cum enim bis [illegible] ipsa illam audiendo, & ope illius semper digemus.

Non cessent Christiani confugere ad SS. Virginem oratione hac prorsus sancta, vel potius illam iterare non cessent, quoniam illa hanc audiendo non fatigatur, nec minus interest sua nobis opem ferre, quam nostra illam deprecari. Ita est, Virgo Sanctissima, incessanter indigemus tua in vita [illegible] intercessione: sexcentis tentationibus lacessiti, ut sumus inter insidias, quæ nobis ubique struuntur, [illegible] undique septi, & fecus oras [illegible] incedentes, & in tenebris caliginosæ noctis quomodo tot sustinere possumus prælia, tot laqueos evitare, tot terribilibus hostibus resistere, quomodo tandem ex tot elabi periculis, tua valida protectione [illegible]? Possumus ne creato nimis ad illam clamare? Possumus ne citra nimiam negligentiam non confugere ad hoc asylum, potissimum vero in hora mortis, quod tempus est, quo inimici suas vires, & copias instaurant? hoc momento, a quo nostra pendet æternitas, hac hora, quæ erit vitæ nostræ novissima; hac hora fatali, ac terribili, qua omnia nobis metuenda sunt, & nihil nisi in Dei misericordia sperandum, hac hora, quæ initium factura est fel[illegible] [illegible] miseræ æternitatis? Heu! Ab omnibus creaturis derelicti ad te, Sanctissima Dei Mater, confugimus. Tu nostrum eris refugium, spes nostra, & salus, *nunc & in hora mortis nostra*. Non deneges mihi clementiam, quam largiris [illegible] qui tibi [illegible] tibi deservierunt. Non audeo quidem [illegible] appellare, sed [illegible] ea, quam habeo, voluntate [illegible] non [illegible] omnibus conatibus [illegible]. *Idem.*

Orationem hanc recitantes cogitare debemus dignitatem ejus, ad quam illam diriguntur, ut eam proferamus ea reverentia, quam illi debemus.

Orationem [illegible] dicimus [illegible] æstimatione [illegible] ad quam dirigimus, & reverentia quam mi[illegible] incomparabilis dignitas, ad quam [illegible] [illegible] Mater est Dei [illegible] Reparatrix. [illegible] est hæc digna Mater [illegible] Virgo [illegible] Deus gratiis omnibus [illegible], ut satis digne [illegible] [illegible] venerationem [illegible] Hunc [illegible] exhibetis [illegible] in omni de[illegible] præ[illegible] ad illius honorem, non [illegible] [illegible] Deo [illegible], & ordi[illegible] ad quam illam per [illegible]. Si [illegible] nobis [illegible] æstimationem, non ne id [illegible] in honore, qui illi adhibetur, & in elogiis, [illegible] earum Virtutum, quæ in illa [illegible] [illegible] prima, & [illegible] dispositio, quam S. Paulus requirit [illegible], qui [illegible] divina Majestati illius vota sua nuncupaturus, ei credere, illum cum quo loquimur, vere Deum esse nostrum; cum enim hoc unum verbum plures exprimat perfectiones, quæ satis concipi nequeunt, sufficit ad immittendos nobis sensus conformes magnitudini ejus, & nihilo nostro: *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est.* Hoc ipsum data paritate de Maria dicemus. Ad illam debemus accedere cum spiritu perfectionibus ejus repleto, & juxta sublimem hanc ideam operari; & ad hanc orationem, uti opus est, recitandam, hoc faciendum esset cum iisdem reverentiæ sensibus, cum quibus Angelus protulit primum eadem verba, cum humili declaratione, quam fecit S. Elisabeth, quæ illam vocat benedictam inter Mulieres, & indignam se putat, quæ a Dei sui Matre visitationem recipiat. *Unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me?* Et demum cum eadem mente, atque intentione, quam ostendit Ecclesia, adjiciens cultum petitioni, quam facit hæc eadem proferens verba. *Idem.*

Arbitror fructus hujus Orationis non [illegible], cum [illegible] [illegible] est, devotionis.

Cogitate igitur, fideles Mariæ servi, ea, quæ dicitis, & facitis, cum sanctam hanc recitatis orationem mente distracta, & Mundi negotiis occupata, cum per consuetudinem, festinanter, sine ullo pietatis sensu, sine attentione ad sublimia Mysteria, quæ in ea continentur hoc fungimini officio. Si facimus publicam protestationem devotionis nostræ erga Dei Matrem, opus ne est ut non solum facta verbis, sed etiam verba factis adversentur? Satis assequimini, quid hac loquendi ratione intelligam, quæ nova fortasse videbitur. Verba factis adversantur, cum non agimus secundum ea quæ gloriosæ huic Virgini pollicita sumus, cum vitam in licentia, & scelere traducimus, facta vero verbis adversantur, cum Sanctum opus facientes, quale est Matri Dei deservire, exteriorem hanc devotionem modica reverentia, modicoque pietatis sensu peragimus. Ab[illegible] amittimus fructum praxis adeo Sanctæ per contemptum, & negligentiam, cum qua nonnulli hæc facere consueverunt. Si diximus jam verba nostra factis adversari, cum offerimus Matri Dei adeo sanctam orationem modico pietatis sensu, nunc dico facta nostra verbis adversari, cum Rosarium recitantes in signum obsequii nostri nequaquam ducimus vitam professioni nostræ conformem. Etenim quomodo tam [illegible] hæc simul conciliare possumus, Dei Matrem teneri devotione complecti, & ea facere, quæ illi novimus displicitura? [illegible] velle esse in [illegible] Matris Filium scelerib[illegible] offendentes? quin cognoscimus eorum communem esse gloriam, & eorum suffragia nequaquam divisa posse, Sanctamque Virginem [illegible] pati, ut cultus suus fiat prætextus ad [illegible] vitium, atque [illegible]. *Idem.*

Hæc [illegible] oratio [illegible] [illegible] confidentia in [illegible] ad [illegible], cum [illegible] intercessionem.

Præterea oportet, ut [illegible] recitatio cum vero [illegible], confi[illegible] ad [illegible] Virginem gloriosam, [illegible] Patronam, Advocatam, & Mediatricem [illegible] potis [illegible] implorare [illegible]. Profecto [illegible] Matris Dei ad obtinendum [illegible] quod [illegible] nobis [illegible] Filium, sed [illegible] favor, patrocinium, & [illegible] hanc orationem iterare, quemadmodum [illegible] quadringentorum, & ultra annorum [illegible] per insignia miracula, quæ adhuc quotidie multiplicantur, & per victorias de hæreticis, & Infidelibus relatas: dici enim potest verbo uno, nullum [illegible] favorem, beneficium, quod per illam non obtineatur. Hæc caussa fuit propter quam Rosarii devotio [illegible] per orbem Christianitatem percreverit, propter quam Reges, & Principes sui gloriæ verterunt inferibi in numero Servorum B. Virginis, & gestare [illegible], quod hodierna quoque die videtur esse character, quo Christianus Catholicus ab Hæretico secernitur, quemadmodum [illegible] in Mundo, quod [illegible] [illegible], & [illegible] eorum [illegible], & quod magis [illegible], quam hoc [illegible], quod [illegible] [illegible], qui de[illegible] Mariæ servis, & [illegible] Deiparæ hujus adhærent. [illegible] Mariæ [illegible], [illegible] testantur, uno Deo ex[illegible] omne bonum expectandum esse a B. Virgine, quemadmodum palam S. Bernardus ait: *Hæc est mea maxima fiducia [illegible].* *Idem.*

Inter varias praxes [illegible] Virginem Rosarii [illegible] est, & probatissima.

[illegible] devotio erga gloriosissimam Virginem sit etiam, [illegible] commendata omnibus Fidelibus generatim tamquam validum subsidium ad vitam sanctiorem traducendam, tamquam medium facilius inveniendi adjutum apud Deum, & demum tamquam signum prædestinationis [illegible], audeo tamen dicere inter omnes praxes devotionis, quas pietas Fidelium invenit, illi debitum cultum præbitura, devotionem recitandi Rosarium cum iis [illegible], qui decent illius institutionem, unam esse ex maxime authenticis, & acceptissimis incomparabili Matri Dei. Hoc ipsum probare possem ex originis antiquitate, ex Authoris Sanctitate, ex fructu quem peperit in Ecclesia, ex multitudine miraculorum certissimorum, quæ facta fuerunt, ex Bullis duodecim, vel decem ac trium Summorum Pontificum, quæ nullam censuræ locum permittunt,

& de-

& demum et privilegiis, & indulgentiis, quæ huic inhærent devotioni. Omnia hæc argumenta probare possent, quæ assero, nisi vellem potius Sermone pio persuadere cultum Deiparæ, quam magnifica ostentare eloquentia quidquid peperit tantam Confraternitati adeo augustæ celebritatem. Liquet, illam numerare Principes, Reges, Summos Pontifices, & decies centena millia illustrium Virorum, qui nomen dederunt Confraternitati huic, ac sibi gloriæ verterunt famulari Reginæ cælorum; sed quidquid fert animus vobis ostendere, utilitas est, quæ inde potest hauriri. *Auctor Sermonum in omnia argumenta &c.*

Confidentia, quam Confratres Rosarii habere debent in patrocinio Sanctæ Virginis, & quæ illius est caussa.

Scire tot centena millia ex omnibus conditionibus, & utroque sexu, ducto initio a Regibus, Summisque Principibus ad novissimum quemlibet ex plebe, & a Summis Pontificibus, Antistitibusque ad novissimum usque inter Ecclesiæ Ministros huic Societati nomen dedisse, ita ut privatus quilibet particeps sit ceterorum orationis, & simul omnes singulis diebus, & in omnibus diei horis, & singulis momentis, & toties Salutationem Angelicam Sanctissimæ offerant Virgini, & incessanter gratulentur gloriam, quam possidet divinæ Maternitatis, cum post hoc obsequium, quod illi perhibent, & gaudium, quod in corde ejus instaurant, omnes per se, & per alios hanc illi precem effundunt; *Mater Dei ora pro nobis peccatoribus &c.* Non ne illud est, quod Rosarii Confratribus inspirare debeat firmam in Dei protectione fiduciam? Quis enim auderet cogitare illam taliter esse inexorabilem, ut nunquam flecteretur oratione, quæ illi incessanter offertur tot oribus simul, & cordibus? Posset ne credi, fideles exauditum non iri, cum omnes simul in commune, & singillatim pro singulis precantur: *Ora pro nobis peccatoribus?* Cum oratur non solum pro hora præsenti, sed etiam pro hora mortis. Petere hoc ab illa incessanter, neque solum per nos, sed etiam per tot decies centena millia ora, & tandem nunquam votis damnari, quomodo istud fieri posset? Ecce justum fiduciæ argumentum in illis, qui suam ostendunt devotionem S. Virgini nomen dantes celeberrimæ huic Rosarii Confraternitati. *Pater de Argentano Capuccinus in Magnalibus Virginis.*

In Angelica salutatione duo distinguimus tempora, quibus Mariæ ope indigemus; Nunc & in hora Mortis nostræ.

Rosarium recitantes SS. Virginem oramus quin personæ meminerimus, & generatim petimus illius opem in necessitatibus quin alicujus nomen explicemus. Videtur Ecclesia applicare illi in sensu accommodato, quod JESUS CHRISTUS nobis ait de Patre Cælesti, & nobis significare, Matrem hanc Sanctissimam Cælesti lumine afflatam, & de filiorum suorum salute sollicitam, nosse, quid illis necesse sit, & quænam gratiæ illi aptiores futuræ sint. Verum est, quin singillatim quidquam explicemur, a nobis duo distingui tempora, & nos Dominam nostram deprecari ut *nunc*, & *in hora* mortis dignetur pro nobis intercedere. Quæ duo tempora non sine gravissima caussa distinguuntur; si enim Ecclesia non docuisset nos orare, nisi pro præsentibus necessitatibus, fortasse obliti fuissemus, gratiam bonæ mortis pendere a mera misericordia, & finalem perseverantiam non pertinere ad merita vitæ bene anteactæ: sed quamvis illam preste, & in rigore obtinere non possit, aliquam tamen ad eam posse conferre. Quamobrem non petimus solum, ut Dei Mater nobis ferat opem in hora mortis, sed ut nobis faveat toto vitæ nostræ spatio; & ideo tenemur nostris officiis incumbere & fateri, nunc nobis adlaborandum esse, ut ad eam perveniamus felicitatem, ad quam beata mors aditum nobis aperiat. Harum petitionum altera evitamus præsidentiam quæ nobis persuadere posset, bene moriendi gratiam deberi vitæ bene anteactæ, & discimus inde semper nobis esse extpidandum cum profunda humilitate in hac hora novissima, in qua indigemus meritorum JESU CHRISTI, & favorum SS. Virginis. Altera vero petitions docemur evitandam nobis esse negligentiam, quæ efficit, ut in mortis extrema spatia differamus conversionem nostram, & admonemur statim nobis esse incipiendum, quoniam hoc unicum momentum situm est in nostra potestate. Momentum hoc nobis elabi potest in nullam reditus spem, & sine fructu, si illud inutile abire patimur; sed potest etiam nobis producere bona solida gloriæ infinitæ, si inventum fuerit plenum thesauris patientiæ, & meritis caritatis.

Rosarii Confratres sibi vindicant provinciam laudandi & gratias agendi Deo pro omnibus Creaturis.

Mihimet persuadeo, Fratres carissimi, cum convenitis ad Rosarium recitandum, vos cupere creaturas omnes in totidem voces immutari ad celebrandas laudes Dei, & gratias agendas propter omnia illius beneficia; verum cum hoc fieri nequeat, vobismet vindicare provinciam gratitudinem pro illis testandi, nomen dando ei Societati, quæ profitetur pia illi officia præstare, & cujus finis præcipuus est orare Deum per JESUM CHRISTUM, & JESUM CHRISTUM per Mariam. Si coeunt impii ad Sanctum Nomen illius blasphemandum; vos ad illud benedicendum convenitis; Si ora sacrilega panduntur ad JESUM CHRISTUM dedecore afficiendum, simulque Sanctam Matrem conviciis insectandam; Vos congregamini, ut utrumque ab injuria vindicetis. *Elogia Historica.*

Quam præstet Societas, quæ Confratres Rosarii conjungit.

Cum scientiæ commercium alios aliis conjungit, honesta, & laudabilis est amicitia: Sed si Religio, pietas, amor Dei nectunt hanc suavem, mutuamque communicationem, o quam pretiosa hæc est necessitudo! O quam excellens est Societas! S. Franciscus Salesius ait! Utique excellens Sanctus Vir iste addit, quia a Deo proficiscitur: excellens, quia adducit ad Deum; excellens, quia subsistit in Deo, qui est vinculum ejus: Non est simplex amor caritatis, quæ debetur proximo, spiritualis est amicitia, per quam plures personæ sibi suam communicant devotionem, bona desideria, sanctosque erga Deum affectus.

Oratio Rosarii semper erit B. Virgini accepta.

Precibus, quæ Deo, Sanctisque nuncupantur, aliud accidit, quam quæ fiunt apud homines in terris; quod his primum perplacet, secundo displicet, eisque tandem invisum, & non ferendum est; sed quod semel Deo placuit, id centies repetitum placebit. Sicuti in Cælo neminem tædet incessanter audire elogium illud, & Canticum, quo Seraphin beatas illas sedes lætificant, *Sanctus, Sanctus, Sanctus*; hoc ipsum dicendum est de gloriosa Dei Matre. Hæc verba, quæ Angelicam dicimus Salutationem, illi placebunt in æternum, & nonnulli etiam Ecclesiæ Patres, ac præ ceteris S. Athanasius, & S. Ephrem opinantur, Angelos illa incessanter repetere in Reginæ suæ honorem, quemadmodum superiora concinunt in honorem Regis sui; quod sufficere debet ad Hæreticos confundendos, quasi orationes fierent per numerum, vel numerus aliquam habere posset potestatem secretam, quod impio Calvino præbuit occasionem inter sexcentas blasphemias, quas effutiit, vocandi Rosarium magicas præstigias, & veneficia, quæ adnectunt certitudinem eventus verborum numero, & quorumdam verborum repetitioni. Sed dicendum est potius non sine pietatis sensu cum omnibus vere Christianis, hanc potius divinam illecebram esse, quæ conciliat gratiam Matris hujus misericordiæ, a qua obtinemus opem, & singularem Dei protectionem; ad quam impetrandam nihil potentius possumus adhibere. Sed præter memoriam, quam illi instauramus ejus rei, quæ ipsi est jucundissima, secundo loco illi testamur gaudium, quo afficimur ex illius felicitate, & quantam ex Ipsius dignitate lætitiam percipiamus. Ad id præcipue hæc devotio instituta fuit, ut illi testaremur cordis nostri sensum per extrinsecum hunc cultum, quem reddimus illi, & hoc significat vox illa *Ave*, ex qua initium facimus, & quæ huic orationi nomen facit. Ita hoc est gratulari ejus dignitatem, ad quam tunc evecta fuit, ea quo cumulata fuit gratiis, & facta est benedicta inter mulieres; & per quamdam acclamationis speciem verum probamus, quod ipsa paullo post de se testata est, futurum, ut omnes gentes illam beatissimam prædicarent. Magnum hoc Mysterium prætetiit quidem, sed fructus, qui nobis inde cedit ad omnia sæcula pertinet; ita ut sicuti nostra utilitas mixta, & confusa sit cum sua, hac orationis perennamus confessionem ejus felicitatis, quam nobis procuravit. *Auctor sermonum in omnia argumenta.*

Fructus admirabiles quos fructum in Ecclesia peperit Rosarii institutio in iis, qui huic Confraternitati nomen dant.

Hoc S. Virginis Psalterium, Rosarium videlicet, cum Spiritu Fidei, ac Religionis recitatum, in populos tot gratias, & benedictiones de Cælo promeruit, ut ubique locorum videretur vitæ mutatio, morum conversio; poenitentiæ adeo frequentes, ut qui Sancto huic Sodalitio nomen dederant, non ultra tamquam homines, sed tamquam Angeli; non tamquam peccatores, sed tamquam beati haberentur. Quomodo illud? quia Sancti illi Confratres, qui methodum noverant bene Rosarium suum recitandi, cum S. Virgine in omnium Mysteriorum suorum societatem ingrediebantur. Modo videbantur divinis repleti consolationibus in meditatione Mysteriorum gaudii, strenue nuntium mittere omnibus mundi gaudiis, modo lacrymis madidi, & contritione repleti in meditatione Mysteriorum doloris obedienti submissione omnes vitæ dolores perferre; modo tranquillo vultu, hilarique facie in gloriæ Mysteriorum meditatione lætari, perinde ac jam beati viderentur cum Angelis de felicitate certare. Sed quod notandum est, hi Rosarii effectus adeo erant perspicui, ut qui erant ex hujus Confraternitatis numero distinguerentur ex vitæ ratione, quemadmodum Tertullianus narrat primos Fideles a Gentibus ex caritate secerni consuevisse. *Pater Nicolas Divionensis sermones de Rosario.*

Angelica Salutatio recitanda est cum interioribus sensibus, quos habebat Angelus cum B. Virginem salutavit.

Rosarii Confraternitas nunquam tantos effectus produceret, quos produxit, nisi in precibus suis hoc sibi munus imponeret serio animadvertendi in omnia Domini, Dominæque nostræ Mysteria, quibus vacare oblectantur. Orare, & non meditari, neque ea cogitare quæ proferuntur; idem est ac tacere, donec tota die clamatur, est imitari Sacerdotes Balaam qui petebant, ut ignis de Cælo in victimas suas descenderet, & qui ne minimam quidem scintillam recipiebant; est eamdem obtinere sortem, quam populus ille cæcus, & rudis, cui JESUS CHRISTUS exprobraverat, cor ejus ab ipso distare. Opus est ergo ut oratio mentalis cum vocali consentiat, ut sit salutaris, & hæc ars est quam Sanctus Dominicus tradidit. Etenim cui bono numerus hic Orationum Dominicalium, & Angelicarum Salu-

Salutationum, ex quibus Rosarium constat? Num longo usu, & sine attentione discerentur hæ duæ orationes toties recitandæ, quoties Sanctus Vir forte optimum factu censuisset? Exemplum habemus in iis sensibus, cum quibus Angelus, qui S. Virgini nuntiavit divinæ ipsius Maternitatis Mysterium, illam allocutus est, dicens: *Ave gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus*. Videmus enim Angelum illam salutare, & illi præstare honorem, quem nunquam legimus præstitum cuiquam fuisse ab ullo ex his puris spiritibus, confitendo illam cumulatam fuisse omnibus Cæli gratiis, singulariter e Domino protectam, & inter mulieres benedictam; quod illam elegit Deus futuram Matrem Filii sui. Ita debemus intrinsecus reddere SS. Virgini in hac oratione tributum venerationis, quod illi debent reddere omnes creaturæ tamquam communis Creatoris parenti. Hoc igitur exemplum secuti prosternamus nos in Spiritu coram throno, in quo Propheta nobis exhibet Cæli Reginam sedentem a dextris Filii sui.

Cavendum est, ne fervore erga S. Virginem tepescente satis putemus ore admirabilem hanc proferre orationem, quin illam cum interiori sensu comitemur.

Nunquam tot visæ sunt, tam speciosæ pietatis demonstrationes, tanta exterior Sacramentorum frequentia, tot Sanctæ Confraternitates institutæ ad honorandum Deum in S. Virgine, & Sanctis suis, quot hoc sæculo videntur. Paucæ sunt in universo orbe Christiano civitates, ubi non alique erecta videatur ad fidelium devotionem fovendam; sed bone Deus! quis mihi affirmabit Rosarii Confraternitatem adeo Sanctam per se, e tanto Patriarcha institutam, adeo e Summis Pontificibus laudatam, atque in universa terra celeberrimam, non intepuisse, & rerum humanarum vicissitudini obnoxiam factam fuisse? Quis asseret tot Reges, Reginasque, tot Principes viros, & Matronas, tot mortales omnium ætatum, sexuum omnium, & conditionum, quæ Confraternitati adscriptæ sunt, veros esse S. Virginis famulos, & fideles Patris Cælestis adoratores in spiritu, & veritate? Caveamus, ne devotio nostra sit Pharisaica potius, quam Christiana; & ne in exteriori potius specie, quam in interiori consistat. Non satis est præ manibus Rosarium gestare, & ore tot preces recitare; si cor cum linguæ minime consentit: oratio hæc non est nisi corpus sine anima, & Confratribus illud labiis tantum recitantibus, illud ipsum exprobrari poterit, quod Sanctus Paulus temporum novissimorum Christianis: falsi isti devoti, nonnisi speciem pietatis habent, eo quod in semet Spiritum, & Veritatem devotionis jugulaverunt.

Efficacia Rosarii ad obtinendas omnes gratias & potissimum virtutes, quæ magnos sanctos efficiunt.

Rosarium efficacissima est omnium orationum, quoniam omnipotentem vim habet ad obtinenda omnia gratiarum genera devote recitantibus: & si valtis singillatim novisse, quas gratias Rosarium promeretur sodalibus, hæ illæ sunt, quæ B. Alanus a Rupe excepit ex ore Sanctissimæ Virginis. *Sanctitas vitæ, morum honestas, mundi contemptus, domorum disciplina*. Sed unde nam proficiscuntur fructus adeo admirabiles & progressus adeo veloces in virtutibus omnibus, nisi ex jugi meditatione dolorum Sanctissimæ Virginis; heroica ejus patientia, perfecta conformitas voluntatis suæ cum voluntate Dei, Sanctitas vitæ suæ, & morum innocentia migrans in Confratres Rosarii vi contractæ Societatis. Ita mirum esse non debet, si videntur humiles, modesti, patientes in omnibus vitæ malis. Hinc S. Virgo per effectam potentiæ, & amoris sui, efficit, ut gestent divinas consolationes inter gravissimas etiam adversitates. *Pater Nicolaus Divionensis Capuccinus*.

Illusio est credere crebra recitatione Rosarii sufficere, absque eo quod admirata quilibet eas obtinere virtutes, quæ petuntur.

Illusio æque perniciosa in effectibus ac vulgaris hoc, quo vivimus sæculo in plerisque Rosarii Confratribus spiritum veræ devotionis adulteravit; non enim desunt, quibus sufficiunt bonæ intentiones suæ, & pia desideria. Crebro petentes habituali labiorum murmure virtutes, quas non conantur acquirere, illas se acquisivisse opinantur. Et præscientes nomen suum descriptum esse in nomenclatura alicujus Confraternitatis, sibi blandiuntur, se jam in libro vitæ esse descriptos. Eo quod supplicationi alicui interfuerunt, putant, ete suum sequi Deum, & Virginem Sanctam. Illam orant, ejus concinunt laudes; etiam gustum percipiunt ex his praxibus, & quin imitari contendant adeo egregia exemplaria, similes sunt Judæis illis, qui clamabant Templum Domini, Templum Domini, & non servabant mandata Dei Templi. *Elog. a Historica*.

Sanctus Dominicus jussus prædicare Rosarium, & docere populos modum recitandi devote Angelicam Salutationem, statim se contulit, ut quidam vitæ ipsius testatur Historicus, prædicaturus, atque instituturus ubique gentium hanc Confraternitatem admirabili eum eventu, & indefesso zelo, ita ut revocasse videretur Apostolica tempora, & effecisse, ut reflorescerent prima Ecclesiæ sæcula, & pietas primorum fidelium: sed quid de primis fidelibus dico? Historicus noster audacter inquit: Sanctitas Angelorum ipsorum. *Per hoc Psalterium admiranda facta sunt conversiones; fervebant pænitentia; credidisses fere de plerisque, Angelos in terris versari*. Hoc Sanctissimæ Virginis Psalterium, videlicet Rosarium recitatum in Spiritu fidei, & Religionis tot promeruit populis gratias, & cæli benedictiones, ut ubique viderentur morum conversiones, & adeo ferventes pœnitentiæ, ut eorum plerique, qui huic Sodalitio nomen dabant, non homines, sed Angeli, non peccatores, sed beati viderentur. Quorsum illud? Quia Confratres, qui noverant methodum Rosarium suum recitandi, ingrediebantur cum Sancta Virgine in societatem omnium Mysteriorum ejus; exempla ejus qui sequi studebant, & pro virili parte, innocentiam, & puritatem morum ejus imitabantur. *Pater Nicolaus Divionensis*.

Clades Albigensium semper referenda est Rosario.

Primi Rosarii Institutores, Spiritus sancti gratia repleti, videbantur recentibus Apostolis similes, præsto ut vitam, Sanguinemque suum impenderent pro nomine JESU CHRISTI, pro Ecclesiæ honore, & fidei defensione. Hæc veritas est, quæ facile probari potest facto maxime memorabili, quod accidit in Galliis, postquam Dei cultus illuc invectus fuit, & fides instituta Clodovæo regnante. Nostis, spiritum hæresis, qui a spiritu rebellionis separari non potest, cum compulisset ad arma Albigenses, ut errores suos propugnarent ferro, & igni, quos ratione, & argumentis probare non poterant. Brevi visi sunt Comites Tholosanum, & Armeniacum, aliosque plures principes, Regemque Arragoniæ partes illas augere, & formidabilem componere exercitum centum mille militum. Terror quocumque pervasit, ac procella Regno simul, & Religioni impendit, ita ut manus conferendæ fuerint, ut victoria de utro decideret. Quis sudebit huic torrenti adversari? Quis hanc tempestatem dissipabit? Ne solliciti simus: Deus Exercituum qui misit olim Simonem Machabæum pro salute Synagogæ, & Judæorum, suscitaturus est hinc quidem Simonem Monfortii Comitem, recentem Galliæ Machabæum ad suscipiendum Ecclesiæ, & Catholicorum patrocinium, inde vero Sanctissimam Virginem dantem Sancto Dominico Rosarium, eique dicentem: *Accipe, fili mi, gladium sanctum, in quo dejicias adversarios populi mei*. Neque inanis fuit promissio. Rosarium hoc fuit tamquam gladius Gedeonis, qui sub figura panis hordeacei tantam fecit in Madianitarum agris depopulationem. Et sane dici potest, si terribilis his Hæreticorum exercitus deletus fuit, hunc potius cæsum fuisse virtute Rosarii, quam armorum vi. Comitis Monfortii exercitus non tam valebat militum numero, quam cæli patrocinio, & pietate. Ille non secus, ac Judas Machabæus *Singulos armavit non clypeo, hasta, munitione, sed sermonibus optimis*: sed Rosario, & eloquenti, pioque adhortatione; & ut buccina prælii signum dedit, *invocato Deo per orationes congressi sunt, manu quidem pugnantes, sed Dominum cordibus orantes*, leonum instar in hostes effusi sunt, ore preces, & corde fiduciam gerentes; sed ensibus districtis hostium copias fuderunt, & per Hæreticorum pectora transeuntes celeberrimam retulere victoriam, quæ Regnum, & Religionem ab interitu vindicavit. O Virgo Sancta, jure suo Ecclesia in honorem tuum cecinit: *Cunctas hæreses sola interemisti in universo mundo*. Tibi uni accepta referenda est clades omnium monstrorum hæreseos, potissimum vero Albigensium in Gallia. *Pater Nicolaus Divionensis in sermone de Rosario*.

Gaudium S. Dominici in cælo ob institutionem, & progressum Rosarii, cujus est Auctor, & zelum Fratrum suorum in ejusdem propagatione.

Quemadmodum Sanctus Dominicus Sanctæ Virginis afflatu, hanc devotionem instituit universæ Ecclesiæ perutilem, ita in institutione, & progressu Ordinis sui, & in victoriis, quas reportavit de Albigensibus Hæreticis expertus est potestatem victricis hujus Virginis, & vidit deinceps per plura sæcula filios suos scientia, & zelo armatos, qui sub protectione Mariæ prædicant Idolorum cultoribus fidem, confundunt Hæreticos, Atheosque, peccatores convertunt, & augent fidelium pietatem. Videt, & gaudet Rosarii devotionem, cujus est Institutor, generatim receptam, & approbatam ab omnibus Christianis, ita ut modo habeatur tamquam character eorum, qui vere Catholici sunt. Cum gaudio considerat, pium inventum colendi Matrem Dei esse consolationem, fortitudinem, & spiritualem armaturam eorum, qui præliantur sub vexillo Dominæ nostræ. Verum si quid perturbare posset lætitiam quam possidet, hoc esset cogitare plurimos non habere veram ideam, quam habere deberent, & cultus, quem præstant Sanctæ Virgini, & protectionis, quam sperant se consecuturos. Jure dicere possumus, quod Sanctus Athanasius scripsit de Arca Domini. Divina hæc arca erat adeo potens in Judæorum gratiam, ut illa una ipsis esset pro exercitu; sed oportebat, ut in Sacerdotibus, qui illam deferebant, & in populis, qui colebant illam, nullum esset crimen, vel secreta labes, quæ illos indignos efficeret præsidio Dei exercituum. *Pater Texier sermone in dies festos Beatæ Virginis*.

Consideratio facienda in Rosarii recitatione.

Cum Sanctas Rosarii preces recitantes consideramus illas, omnia Religionis nostræ Mysteria detegimus. Videmus, simulque adoramus Deum in tempore absque Patre, & absque Matre in æternitate; parvulum simul, & immensum; ex suo locupletem, pauperem

et

ex nostro; suapte natura gloriosum: per electionem suam exinanitum; infirmum secundum carnem mortalem, quam induit; omnipotentem per essentiam, quam accepit a Patre. Quæ dignior occupatio Confratris, qui cum teneatus humiles illis gratiarum actiones referre, seu propter illa, quæ fecit, seu propter ea, quæ pati voluit, complectitur hæc omnia gratitudinis suæ argumenta? Confratris, qui velut apicula immoratur in omnibus floribus, ut inde exprimat succum, & mel devotionis; Confratris, qui angelicam recitans Salutationem, exultat gaudio, cum videt Legationem Angeli, & Mariæ consensum: Spiritu cum illa fertur in Zachariæ domum, videt oculis fidei Præcursorem sanctificari in Matris utero; Adorat JESUM nascentem in stabulo; sese cum Pastoribus consociat; offert illi cum Magis aurum cum thure, & myrrha: Confratris, qui meditatus humiliantia Salvatoris Mysteria, accipit illum inter ulnas, eum cum Simeone adoraturus tamquam Salutare Israel totius; qui fidem suam confirmet, quin eam infirmari sinat, videns illum fugam in Ægyptum capessere, non propter infirmitatem, sed ut omnia adimpleantur, quæ scripta sunt per prophetas: Confratris, qui considerat Mariam quærentem JESUM in Templo; & qui fatetur, cum aliquis ab hoc dilecto Liberatore recedit, hunc quærere debere cum dolore, cum sollicitudine, cum cura, cum perseverantia. *Elogia Historica*.

Dignitas Deiparæ occupare debet confratres Rosarium recitantes.

Nonne obsequia aptanda sunt personarum qualitati? Aliter cum Principibus, aliter cum hominibus e vulgo loquimur. Sed Rosarii Confratres semper cogitare debent illam, cui offerunt preces suas, esse Dei Matrem, Reginam Cæli, & hominum Reparatricem? Quanti igitur a vobis facienda est, qui illius sodalitio adscripti non estis, nisi ut attollatis merita Mariæ, quam Deus gratiis suis cumulavit, ut sustineret hanc summam Deiparæ dignitatem, & dignam reddidit cultu, & populorum omnium veneratione. Quod si sensus hic communis esse debet omnibus praxibus devotionis, quas fidelium pietas excogitavit in honorem illius, nunquam non erit inevitabilis in hac oratione, quæ renovat memoriam electionis, a Deo factæ de illa, & ordinis ad quem per electionem hanc illam evexit? Si oportet ostendere pretium in quo aliquis habetur, nonne hoc fieri debet, cum illi honor defertur, & cum celebratur elogium eorum bonorum, quæ possidet? Nam sicuti præcipua dispositio, quam S. Paulus requirit in eo, qui sese præsentat coram divina Majestate, est credere eum, cum quo loquimur, vere Deum esse nostrum; cum enim unicum hoc verbum explicet majorem perfectionem, quam quæ concipi potest, sufficit ad inspirandos nobis sensus conformes magnitudini illius, & nihilo nostro. *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est.* Hoc ipsum data proportione dicamus. Ad illam confugiendum est in spiritu repleto perfectionibus ejus, & agendum secundum hanc sublimem ideam; oportet etiam recitare hanc orationem cum eadem dispositione, qua Angelus, qui prior hæc protulit verba; oporteret plenos esse magnitudine, ut cum S. Elisabeth exclamaremus: *Unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me?* Recens Auctor.

Quorundam Confratrum illusio.

Illusio æque perniciosa in effectibus, ac vulgaris in eo, quo vivimus sæculo, in plerisque Rosarii Confratribus spiritum veræ Devotionis adulteravit. Non enim desunt Fideles, qui se rigidos esse gloriantur observatores centum regularum, quæ supra numerum sunt, & impune eas negligunt, quæ sunt ad salutem necessariæ. Religioni sibi verterent; si diem abire sinerent, qua coronam deprecatoriam non recitassent, & sibi licere putant tota die inter sæculi flagitia versari. Negotium illis facessit quod accessorium est; negligunt vero, quod caput est. Aliis rectæ intentiones suæ sufficiunt, & pia sua desideria. Hæc petentes habituali labiorum murmure se illa adeptos fuisse putant, & rati nomina suo scripta esse in nomenclatura Confraternitatis, jam credunt in libro Vitæ fuisse descripta. Orant JESUM CHRISTUM, concinunt laudes illius, & S. Matris ejusdem; inveniunt etiam saporem aliquem in externa praxi sensibilis devotionis; sed ibi immorantur, quin quærant vitam suam conformare secundum hæc egregia exemplaria, eodem ferme pacto, quo Judæi clamabant, Templum Domini, Templum Domini, & minime faciebant ea, quæ Templi Dominus imperabat. De hujusmodi Confratribus, quodcumque vobis placuerit, judicate: ego vero dicam cum S. Paulo, neminem justificari, & salvari posse, nisi imitatus fuerit JESUM CHRISTUM, & S. Matrem illius, quæ fidelis fuit imago Filii. Quærere alias sanctificationis vias in Confraternitate, falli est; sibi alia imponere officia in horum locum, est chimericam sibi religionem adstruere. In imitatione vitæ JESU CHRISTI tota sita est Christianæ vitæ œconomia. Si huic adjicitis praxim Confraternitatis, hoc fieri debet sine detrimento illius, quod caput est. *Elogia historica Tomo 3.*

Contra indevotos sodales.

Cui nam comparabo Confratres hos indevotos, qui nonnullis precibus contenti, vel aliquo intuitu superficiali in nostra Mysteria, quæ illi meditanda exhibentur, se dispensari putant ab essentialibus suæ Religionis officiis? Comparari possunt cum Capharnaitis, quorum SS. Marcus, & Lucas nobis proponunt imaginem. Gaudentes videre miracula, quæ JESUS CHRISTUS operabatur, & zelotypi gloriæ, quæ cedebat illi, quatenus sectatoribus ejus, illum ubique quærebant; si paulo ab illis recedebat, ejus dolebant absentia, & eo properabant, ubi erat: *Turbæ requirebant eum, & venerunt usque ad ipsum:* sed opus ne erat, ut JESUM CHRISTUM sequerentur sancta illius exempla imitaturi? Debebant ne proprium abdicare sensum, ut fidem haberent verbo JESU CHRISTI? Recedebant. Nonne hæc imago est ad vivum expressa admirabilis hujus affluentiæ populorum ex omni sexu, & conditione, ætate, qui solemnibus festivitatibus, & qualibet prima singulorum mensium dominica confluunt in Templa, ubi aliqua instituta Confraternitas est, & ubi concursus sæpe tantus est, ut vix ingressus pateat. Sed timeo, ne multi adsint Capharnaitæ; Hi JESUM CHRISTUM quærebant; & vos illum quæsitis. Sed inimico parcendum est; obediendum Providentiæ, quæ per hominis injusti ministerium aufert modicum illud bonum, quod tibi erat reliquum? Humiliari te oportet, & descendere de sublimi loco, in quem tua te evexerat fortuna; tandem Sancti Evangelii praxes tibi exercendæ sunt; tunc JESUM CHRISTUM, & Mariam ignoras, nullaque in te deprehenditur nota veri Confratris Rosarii.

Questus Ecclesiæ in Confratres indevotos.

Immortales tibi, Domine, sint gratiæ, quod S. Dominico, & Filiis ejus hanc injeceris Devotionem, quæ tot fideles in Templa nostra perducit. Benedicti estote Christiani, si generalibus vestri status officiis additis etiam singularem vestræ pietatis characterem honorandi JESUM CHRISTUM, Sanctam illius Genitricem honorantes. Dupliciter induti JESU CHRISTO, & per vota baptismi vestri, & per officia hujus adeo Sanctæ Societatis, in qua Summi Pontifices, Imperatores, Reges, Principesque viri, & mulieres dedignati non sunt se cum abjecta plebe confundere: sed quam metuendum est, ne, cum devotio multiplicaverit numerum servorum Mariæ, non magnificaverit gaudium ejus, quia devotio ista non est admodum spiritualis? Vos ipsi, Fratres, per singula ferte judicium. Cum JESUS CHRISTUS imperat, ut repleamini sensu patientiæ, lenitatis, continentiæ, Christianæ mortificationis, hæc vitæ disciplina dura vobis videtur, & non ferenda. Discite igitur hodierna die vestræ Religionis essentiam, vos, qui fortasse levissima tantum didicistis rudimenta, & scitote, devotionem vestram erga nostram Rosarii Dominam esse inanem, & chimæricam, si vosmet admiscentes cum tot illustribus personis, quæ non secus ac vos Rosario associatæ sunt, non magnificatis Ecclesiæ gaudium, magnificantes simul & devotionem, & numerum vestrorum Confratrum? Ne præbeatis locum Ecclesiæ parenti vestræ dicendi Mariæ, numerum quidem servorum suorum crevisse, sed gaudium suum imminutum fuisse: *Multiplicasti gentem, sed non magnificasti lætitiam.* Ratio procurandi Ecclesiæ lætitiam, est, esse æque fidelem imitatorem JESU, qualis Maria fuit, eumque, ut illa in corde vestro concipere,

MA-

MARIA DE MONTE CARMELO VEL SCAPULARIS VULGO DICTUS

Parvus Habitus.

MONITUM.

CONFRATERNITAS Mariæ de Carmelo cum fœdus arctum percusserit cum Ordine Insigni, qui pervetustus est in Ecclesia, non fuit mihi dubitandum, quominus locum illi facerem inter argumenta, quæ ad Virginis cultum pertinent; seu quod ab hac eadem Virgine instituta fuit, seu quia festivitas hæc quotannis instauratur, & pauca inveniuntur societates probatiores, & utiliores fideli, salutem suam certam facere advitenti.

Verum mihi admonendum puto ex omnibus Festis diebus, ac devotionibus in honorem B. Virginis institutis me invenisse illas tantum Scapularis, & Rosarii, in quibus exequi potuerim Consilium Operis mei, quale est suppeditare Concionatoribus in singula argumenta varias sermonum ideas, & largam dicendi supellectilem depromptam ex Bibliis, Patribus, Theologia, Asceticis, nuperisque Concionatoribus; satis enim liquet, nil fere hujusmodi inveniri in aliis Festivitatibus, Sodalitiis, Confraternitatibus, quibus sub vario nomine unus tantum est finis, honorandi videlicet Matrem Dei. Quamobrem qui loqui tenentur de hisce festivitatibus localibus, vel de particularibus societatibus, latius sese debent extendere de S. Virginis devotione generatim, & admiscere quidquid illis peculiare argumentum suppeditat.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Synopsis Sermonum hujus argumenti.

I. Devotio Scapularis nota est prædestinationis.

PRIMARIUM est vulgo receptum, devotionem erga S. Virginem signum esse prædestinationis: sed ut descensus fiat a generico hoc principio ad peculiare Scapularis argumentum, aliud quoque principium statuendum est; videlicet, quemadmodum hæc devotio alte infigi debet in corde, aliquo etiam opus fuisse signo, & nota, ut cognosceretur. Vobis autem probaturus sum Scapulare, vel ut vulgo nuncupatur, parvulum habitum, unum esse ex hujusmodi signis prædestinationis pro iis, e quibus geritur cum eodem spiritu, cum quo institutum est. Itaque, animæ piæ, quas integra devotio vos adegit, ut Sanctæ huic Confraternitati nomen daretis; quid utilius ad consolationem vestram dicere possum, quam vobis ostendere, hoc pignus esse vestræ salutis? Qua validiori ratione excitare vos possem ad obeunda fideliter ea, quæ adhærent officia, quam dicens, si illa diligenter obieritis, vos certam salutem vestram facturos? & tandem qua de re opportunius apud vos verba facere possem, quam probans promissiones quas hæc prædestinatorum Mater fecit illis, qui digne habitum hunc gererent?

Hanc veritatem tribus constituo argumentis desumptis ex iisdem verbis gloriosæ Virginis in celebri ea revelatione quam habuit B. Stock, toties probata a S. Sede, & modo ab omni Ecclesia recepta. Primum quorum est, habitum hunc signum esse, illos ad Mariam pertinere per inviolabilem devotionem, & arctum fœdus, quod cum illis contrahere dignata est: *Recipe, dilectissime Fili, Ordinis tui Scapulare, meæ Confraternitatis signum.* Alterum est, esse pignus certi auxilii in omnibus periculis, suæque protectionis contra quoscumque salutis inimicos: *Ut sit salus in periculis.* Tertium denique quod certissimum est B. Virginis pignus, se illis procuraturam finalem perseverantiam, quæ signum porro prædestinationi per beatam mortem; *in quo quis moriens æternum non patietur incendium.* Hic erit ordo, & divisio sermonis, non alia ab ea, quam hæc Mater misericordiæ ipsa constituit, recognoscens ex hoc habitu eos, qui pertinent ad se titulo officiosissimo, illos speciali fovens patrocinio, eisque pollicita se nunquam defuturam in morte, quæ finem est maximo salutis ipsorum negotio impositura. Sequamur hunc ordinem tamquam maxime proprium & naturalem in hoc argumento.

II. Adeo constans est inter Fideles opinio, devotionem erga Dei Matrem, notam esse prædestinationis, ut quin ratio habeatur rationum, quibus innititur, consensus adeo generalis efficere debeat, ut pro Catholica veritate habeatur. Magnum proculdubio lætitiæ argumentum est, iis, qui devoverunt se huic Cælorum Reginæ; quippe sine temeritatis nota dubitari non potest, quominus in cordibus suis gerant impressum electionis suæ characterem. Verum sicuti non desunt devotiones, quæ sint obnoxiæ alicui suspicioni, & saltem non omnia obsequia nostra æque sint SS. Virgini accepta, ideoque non collocent in pari certitudinis gradu salutem nostram, ratus sum me ulterius aliquid dicere posse in gratiam Confratrum Scapularis, quam quod generatim dicitur de servis omnibus Mariæ. Satis non est dicere habitum S. Virginis notam esse prædestinationis æque ac ceteras pietatis praxes quæ in illius honorem excogitatæ fuerunt; illud affirmo, nullam esse, qua certior sit prædestinatio nostra, ideoque nullam cui majori cum zelo, ac fiducia adhærere debeamus. Ad veritatem hanc probandam duabus rationibus utar, quæ mihi solidæ videntur, & spero satis futuras ad persuadendum. S. Virgo ipsa fidem obligavit suam; hæc prima est ratio mea. Nos vero illam validius adhuc obligamus, ex quo huic devotioni nosmet adstringamus; hæc ratio altera. Illa fidem obligavit suam, idque conceptissimis verbis, & effectibus prorsus miraculosis. Hæc quoque devotio illam sua obligat natura; quia publica est, & jugis. *Pater de la Colombiere.*

III. Quid evitare debeant Concionatores in hoc argumento.

Exultabit anima mea in Domino meo, quia induit me vestimentis salutis: & indumento justitiæ circumdedit me. Isaiæ 61. Concionatores, qui de hoc argumento loquuntur, duos scopulos æque periculosos debent evitare. Prior est, ne non satis amplam adstruamus Scapularis ideam, & ne Confratribus non injiciamus salutis fiduciam, parem promissionibus, quas in hac re S. Virgo proposuit. Alter autem est ne immodicam in illos immittamus confidentiam, quæ in temerariam degeneret præsumptionem. Ad utrumque scopulum evitandum in prima sermonis parte ostendam, Sanctum hunc habitum in mente Dei, & S. Virginis intentione esse vestimentum salutis, videlicet certum pignus prædestinationis pro Confratribus, si uti oportet, eodem uti voluerint: *induit me vestimento salutis:* in altera vero ostendam habitum hunc esse habitum justitiæ, hoc est sanctitatis. *Indumento justitiæ circumdedit me. P. Texier in aliquibus festis B. Virginis.*

IV. Magnæ promissiones, quæ in parvuli habitus simplicitate continentur.

Sicuti Divinitatis character est conjunxisse in Mysteriis Religionis nostræ simplicitatem cum reverentia, est etiam prærogativa Matris Dei simile fœdus constituisse in actionibus, quas fecit, & favoribus quos procuravit Ecclesiæ; quod videtur in Scapulari quod tribuit B. Stock. Nihil in speciem simplius, sed re ipsa nil majus, & augustius. Materia, & forma hujus habitus, Scapularis nempe, nil habent non commune; ejus tamen magnificentia videtur in promissionibus, quas Deiparæ adnectere placuit Sancto huic Scapulari, quia illud dedit tamquam *signum salutis*, & pollicetur fore, ut qui illud digne gestaverint, suppliciis non deputentur æternis. Poteratne dicere aliquid majus, augustius, magnificentius?

V. Inter signa prædestinationis, quæ haberi possunt in hac vita, certissima est Scapularis devotio.

Sub hac idea respicere volo Sanctum hunc habitum, & ostendere, unum ex maximis mediis salutis, & ex pignoribus prædestinationis, quæ habemus in Ecclesia, esse devotionem Mariæ in Scapularis Confraternitate, idque duplici ex caussa. 1. Quia Mariæ adnectere placuit specialem protectionem huic Scapulari. 2. Quia peculiaris hæc S. Virginis protectio valida nobis tribuit subsidia ad faciendam salutem nostram, ideoque nostrum duntaxat est illa efficere certa.

Tridentinæ Synodi sententia est Hæreticorum errores damnantis, neminem in hac vita, sine peculiari revelatione Dei, certum esse posse perfecta certitudine, se esse ex numero Prædestinatorum; sed hoc non prohibet, quominus Theologia nobis tradat duo hoc in argumento notanda; Primum est, quædam esse signa, & notas, quæ moralem quamdam secum gerunt certitudinem nostræ prædestinationis; Alterum, inter hæc signa, veram, solidamque devotionem erga SS. Virginem,

principem locum tenere. Potius ergo duabus his veritatibus, quas omnes Ecclesiæ Patres probant, ita licet arguere; Quoniam S. Virgo apud Filium suum, & per Filium suum, ut S. Doctores inquiunt, est mediatrix salutis, dispensatrix gratiarum, fons, & radix electorum secundum ordinem, quem recepit a Deo, constans est, eos, qui arctiora habebant vincula, & magis intimam unionem cum Deo, consequenter certius salutis suæ signum habituros. At non minus certum est, illos qui Scapulare induuntur hanc habere unionem, & nexum spiritalem cum Matre Dei, igitur non injuria huic Scapulari applicamus Isaiæ verba: *Induit me vestimento salutis*. Prima propositio recepta est ab omnibus Patribus, atque Theologis, qui de devotione erga S. Virginem disseruerunt; quapropter illam suppono, neque censeo mihi esse in ea probanda immorandum. Altera vero, videlicet Carmeli Sodales habere peculiarem unionem cum Dei parente, probari potest tribus privilegiis, quæ in hac Sodalitate inveniuntur, quorum primum est particularis adoptio; alterum character, qui amorem innuit singularem; tertium explicita promissio specialis protectionis in iis, quæ ad salutem pertinent, & consequenter promissio est abundantium gratiarum, quæ sunt effectus hujus filiationis, & spiritualis amoris. Itaque supposita prima propositione tamquam præludio, fieri potest ex secunda argumentum, & partitio sermonis de Scapularis Confraternitate.

VI. Scapulare est fortitudo & decor gerenti in illud, & ejus causa lætitiæ eorum in morte.

Fortitudo, & decor indumentum ejus. Proverb. 31. Necessitas prima usum indumentorum invexit. Hominum politices mox usa est, ut statuum, & humanarum conditionum varietatem distingueret, & mundus tandem inde occasionem luxus, & vanitatis arripuit. Sed ego dicere possum, Christiana Societas, Ecclesiam illa consecrasse, cum habitu peculiari Carmeli Confratres a ceteris Christianis distinxit, utpote per hoc peculiariter devotos servituti Domini, Dominæque nostræ. Hinc dicere non vereor, hoc esse gestare insignia Matris Dei, & quodammodo indui S. Virgine, uti loquitur S. Bonaventura, cum quadam proportione, quemadmodum S. Paulus Apostolus Christianos hortatur, ut induantur ipso JESU CHRISTO seu ad fortitudinem, quam inde recipiunt, ut se tueantur ab inimicis salutis suæ, seu ad gloriam quæ illis cedit ex famulatu maximi omnium dominorum: *Induimini Dominum JESUM*. Hodie igitur dico, Confratres hunc habitum induentes, indui S. Virgine, quippe inde recipiunt fortitudinem, ut resiliant inimicis salutis suæ, simulque decorem recensendi in albo famulorum hujus Reginæ Cœli, & terræ. Duo hæc privilegia feliciter conjuncta inveniuntur in vestimentis mulieris fortis, de qua loquitur Scriptura, quæ significat vestes illius constituere robur ejus, & gloriam, & esse armaturam simul, & ornamentum. *Fortitudo, & decor indumentum ejus*. Quibus adjicit: *Et ridebit in novissimo die*. Quapropter fert animus vobis ostendere, 1. Hunc habitum protegere confratres ab omnibus telis hostium invisibilium, & in omnibus periculis. 2. Gloriam esse, & pulcherrimum ornamentum, & honorem, qui cedit illis, quippe qui tot titulis prorsus peculiaribus pertinent ad Mariam. & tandem quia hæc illis præbet certitudinem auxilii Matris hujus misericordiæ in mortis articulo.

VII. Nihil utilius dici potest Carmeli Confratribus, quam illis ostendere.

1. Scapulare esse pignus certissimum salutis eorum 1. Quia hoc pacto ingrediuntur in familiam Mariæ, & in albo filiorum, & servorum ejus ita numerantur, ut participes fiant omnium titulorum honoris Matris Dei, simulque omnium bonorum, & privilegiorum. 2. Quia juvantur orationibus plurimorum Confratrum omnium sexuum, conditionum, qui precibus suis vim inferunt Deo, adjuti mediatione Mariæ.

2. Pignus est Mariæ, quæ in omnibus periculis opem ferre se adstringit, 1. Contra invisibiles salutis eorum inimicos, contra prava Mundi exempla, contra vitæ hujus casus, quemadmodum pollicita est S. Simoni Stock: *Ut sit salus in periculis*.

3. Medium esse efficientissimum ad obeunda omnia essentialia Christianismi munera: 1. Quia devotio erga Mariam suapte natura inspicit devotionem erga J. C. 2. Quia hæc devotio fons est gratiæ, quæ prodest ad implendum Evangelium: quia sicuti consilia magno sunt adjumento ad præcepta exequenda propter gratias illis inhærentes; ita indulgentiæ, & benedictiones Mariæ servituti inhærentes deducunt ad praxim mandatorum Domini. *Sermo Manuscriptus*.

VIII. Confraternitas Scapularis est mirabilis in institutione, privilegiis, officiis.

Ad efficiendum justum elogium Confraternitatis Carmeli sermo tres in partes dividi potest, & ostendi in prima parte, admirabilem esse in institutione; instituta fuit enim a S. Virgine, & in Cælo conclusa antequam confirmaretur in terra: quod probatur per apparitionem Deiparæ B. Stock, non relatam solum ab Auctoribus fide dignis, sed ne quis dubitare possit, confirmatam a Summo Pontifice Joanne XXII. cui cum eadem S. Virgo apparuisset, illum admonuit muneris a se facti Scapularis Magistro Generali Ordinis, ut esset signum Societatis, vel Confraternitatis Montis Carmeli, eique præcepit, ut sua auctoritate illum probaret. Rumor muneris insueti, & adeo pretiosi, cum quocumque manasset, Carmelitis associari cœpit infinitus mortalium numerus, ut qui Carmelitæ esse non possent professione, tales essent affinitate & per gratiam obtinerent quod jure non poterant. Tunc Reges ipsi, & Principes hanc affinitatem poposcerunt, & acceperunt insignia; mox vero cum eorum exemplum excitaret populorum devotionem, brevi in omnem sese effudit Ecclesiam. In hac autem Institutione, quid non est admirabile, quandoquidem omnes hæ circumstantiæ, totidem fuêre miracula? Origo Cælestis est. Dei Mater bis apparuit, ut illam in terra statueret: recepta fuit a Sancto, & data per Reginam Sanctorum, non tamquam inventum aliquod humanæ prudentiæ, sed tamquam opus Sapientiæ divinæ: Virgo Sanctissima dedit illi suum nomen, & indumentum in pignus singularis protectionis suæ. Duratio ejus plura complectitur sæcula, ejus extensio in omnem fere late patet terrarum orbem. Denique victrix est temporis, & multo magis persecutionum eorum, qui per errorem, vel per invidiam oppugnarunt eam: Omnesque persecutiones non profuerunt, nisi ut illius claritas enitesceret.

In puncto altero ostendi potest, Confraternitatem hanc singularem esse in privilegiis suis, quoniam iidem Summi Pontifices, qui illam approbarunt, ea sine numero illi concesserunt, quorum præcipua hæc sunt 1. Participatio omnium bonorum operum, quæ fiunt a Religiosis Ordinis B. Virginis de Monte Carmelo: cum enim Sanctum hoc Scapulare inter utrosque fœdus consociet, communia quoque facit eorum opera bona. 2. Indulgentiæ, quas ex Pontifices concesserunt huic Confraternitati, & quæ tanto sunt in numero, ut omnes illæ, quæ concessæ fuerunt Fidelibus a Pontificibus eorum Prædecessoribus, ibi conjunctæ inveniantur. 3. Subsidium quod S. Virgo præstat illis in omnibus periculis, & quod illis pollicita est, cum donavit Scapulare B. Simoni Stock, & dixit illi futurum, ut *sit salus in periculis*, cujus promissionis effectus infinitis probatur miraculis, quæ operatur Deus in gratiam Confratrum, qui hæc gerunt insignia. 4. Indulgentia illis in hora mortis concessa; si enim tot operatur prodigia in vitæ periculis, quid non agit, ut illis in mortis periculo subveniat; in quo prælium magis periculosius est, & victoria infrequentior? 5. Maximum vero horum privilegiorum est promissio SS. Virginis eruendi ex Purgatorio Confratrum animas prima die Sabbati post obitum eorum; quod confirmatum fuit per quatuor Summos Pontifices, quorum auctoritatem probavimus, & ostendimus nihil in dubium revocare posse revelationem.

In tertio puncto ostendendum est, Confraternitatem hanc Sanctam esse quoque in officiis, de quibus Confratres curare debent, ut edoceantur, & multo magis, ut fideliter illis perfungantur.

IX. Confraternitatis bona, & obligationes, quæ in ea contrahuntur.

Ad texendum elogium Scapularis B. Virginis, quod Confratres deferunt cum reverentia, assumi possunt pro textu verba illa *ex cap. 31. Proverb.* Omnes domestici ejus vestiti sunt duplicibus, & ostendi.

Primum utilissimum esse adjicere qualitati Christiani illam domestici, & servi peculiaris S. Virginis Scapulare ferentis, hæc prima veritas errorem excutiet eorum, qui hanc devotionem contemnunt, & putant infirmorum duntaxat spirituum esse propriam.

Secundo inutile esse, haberi pro domestico S. Virginis deferendo Scapulare, & dando nomen Confraternitati Montis Carmeli, nisi fideliter perfungatur munere boni Christiani; quæ veritas altera illorum errorem auferet, qui perperam gloriantur de privilegiis huic devotioni inhærentibus; quia indui oportet duplicibus, & illius, qui JESU CHRISTI defert insignia, & illius, qui gerit insignia Mariæ. Ecce quales esse debeant famuli, & Socii ejus. *Omnes domestici ejus vestiti sunt duplicibus*.

In puncto primo ostendi potest 1. Utile esse ea adscribi in Confraternitate, ubi melius satisfieri potest muneribus essentialibus, quæ cum Deo contracta fuerunt; 2. In qua validioribus rationibus excitari possumus ad pietatem, virtutesque Christianas; 3. Ubi per specialem S. Virginis protectionem nobismet plures gratias, & benedictiones comparare possumus. Officium primum est adorare, & amare Deum, deferendo Scapulare, & satisfaciendo precibus ad quas persolvendas Confratres tenentur, & vere magnum medium est adorare, amare, & servire, ac Deum glorificare. Hujus veritatis testis est Propheta, qui ait: *Laudate Dominum in Sanctis ejus*: Deus autem nonne melius agnoscitur a nobis in operibus suis quam in se ipso? Nos igitur magis excitamur ad illum laudandum videntes dona, quæ maxima posuit in Sanctis suis, præsertim vero in Maria: si enim admirabilis est in illis, quanto admirabilior est in Matre sua, Sanctus Bernardus inquit: *Quid mirum si Deus qui mira-*

Psalm. 150.

Homil. super missus est.

mirabilis legitur, & cernitur in Sanctis suis, mirabilem sese exhibuit in Matre sua? ita omnes Scapularis preces, cæremoniæ quæ fieri consueverunt, obligatio parvum habitum deferendi, nobis ob oculos ponunt exquisita dona, quæ Dominus concessit Matri suæ; & inde occasionem nancifcimur adorandi Creatorem, qui adeo perfectam creaturam effinxit. Ratio altera est, quod Ecclesia illuminata, & Spiritu sancto afflata excitatur ad eo majorem honorem Mariæ deferendum, quo JESUS CRISTUS videtur non satis illam in vita sua mortali coluisse. Cum modo vero ell: glorificatus sit, vult Mariam glorificari laudibus, quas illi præbent Scapularis Confratres; hinc audita sunt Templa in illius honorem dicata personare Hymnis, & Canticis spiritualibus, & fideles omnes excitati sunt ad virtutes illius imitandas: atque hinc benedictionibus cumulati fuerunt. Quomodo enim cum Maria non respiceret tamquam carissimos sibi Filios eos, qui illam peculiari cultu prosequuntur? Gratiæ exquisitissimæ, quarum ipsa dispensatrix est, nonne reservatæ sunt pro hac portione, quæ vocari potest una ex maximis præclaris gregis Dominici, eo usque ut fidem suam obligaverit, se non permissurum eum perire, qui omnia obiret munera S. Confraternitatis adjectis officiis per Evangelium perscriptis.

Pro secundo puncto potest ostendi inutile esse Confraternitati Carmeli nomen dare, nisi perfecte adimpleantur hominis vere Christiani officia. 1. Maria enim non protegit eos, qui bellum indicunt Filio suo, nisi eorum ab illo petens conversionem, vel opem ad perfecte exequenda Evangelii placita. 2. Quia illusio est, credere opera supererogationis Confraternitatis alicujus supplere officiis essentialibus Religionis, quæ omittuntur. Hæ duæ sunt illusiones oppugnandæ, altera Confratrum, qui absolute collocantes salutem suam in confidentia, quam habent in S. Virgine sibi pollicentur, eam quatenus supremam omnium gratiarum dominam concessuram esse Cœlum independenter a Filio, quamvis totam vitam in scelere, & nequitia transigerent. Putant, sibi recitantibus aliquas orationis formulas, & deferentibus Scapulare, nihil esse metuendum, quamvis infcelere voluentur. Non ingens est numerus ita credentium; sed illis hic error auferendus est, ostendendo, asserta erga Mariam devotione ipsos salvatum non iri, nisi convertantur. devotionem hanc erga Dei Matrem non esse sinceram, nisi conentur conversionem suam obtinere per mediationem ejus, per subsidium orationum Confraternitatis, & proprias preces; & revera validissimam rationem ad obtinendum tempus pœnitentiæ faciendæ, & gratias ad id necessarias, esse confugere ad hanc misericordiæ Matrem nomen dando Societati Scapularis. Confundimini ergo peccatores, & nihil speretis a Maria, vos qui per assiduam in illius servitute assiduitatem existimatis comparasse vobis jus impune lacessendi Filium ejus, vos, qui deferentes insignia, non ideo minus impatientes estis, vel minus invidi, ultores, avidi nocendi inimicis vestris; sed consolamini peccatores, qui ad evitandam Dei irritati justitiam asylum quæritis apud Sanctam illius Genitricem, ut vos cum illo in gratiam conciliet. Laudes Mariæ placere non possunt in ore peccatoris obstinati, & impœnitentis. Quilibet Confrater ab illa ignoratur, cum taliter affectus est; sed laudes peccatoris ad Patrem redire quærentis, & ad idopem Matris hujus misericordiæ deprecantis, benigne ab illa excipiuntur. Alia illusio est credere, opera supererogationis supplere operibus essentialibus Religionis, quæ per hominem omittuntur: nonne J.C. e contra dicit, *oportet hæc facere*, quod in lege præcipitur, *& illa non omittere*, quæ tamquam media facilius efficiunt Divinæ legis complementum. Conjungenda sunt Religionis officia cum officiis Confraternitatis: eadem enim ratione, qua Societatem primæ ejus illa Fidelium, unitate, ac certum sanctum complementum. Sanctitates aliæ S. Virginis ad illa ensite sunt; harum [illegible] magnum est, cum hæc spiritualis ædificii non separantur. sed per prioris illius substractionem, quod tamquam fundamentum substernebatur, alterum necessario corruit. *Elogia historica anni tertii.*

PARAGRAPHUS II.

Fontes, unde hauriri copia potest ad propositas Sermonum Synopses exornandas.

Auctores aliqui.

TRiplex corona Patris Poire tract. 2. c. 12. ubi de Ordine Fratrum Prædicatorum.

P. Crasset libro de vera devotione erga S. Virginem part. 2. tract. 6. ubi commendat praxim Scapularis.

P. le Jeune Oratorii Presbyter sermonem habet, vel potius tractatum hujus argumenti.

P. Theophilus Renaud in 7. Tomo operum, cui titulus, *Marialia*, librum integrum habet de Scapulari, ubi illius originem probat; affert Summorum Pontificum auctoritatem, privilegia Ordini concessa, & Confraternitati; & ubi collegit quidquid hoc in argumento dici potest.

Concionatores recentes.

P. Daniel a S. Joseph, Carmelita, in Tomo Panegyricorum unum habet de Scapulari.

P. Nicolaus Divionensis Capuccinus inter Panegyricas orationes de Mysteriis Virginis unam habet de Domina Nostra Carmeli.

In Elogiis historicis, duo sermones hujus argumenti inveniuntur.

P. Texier in ultimo sermone de Mysteriis S. Virginis loquitur de Scapulari.

Biroat in Tomo 2. Mysteriorum.

Pater de la Colombiere in Tomo 2. Sermonum.

Auctor sermonum in omnia Argumenta &c. in Tomo Mysteriorum B. Virginis.

Domnus de la Volpiliere.

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, & figuræ, quæ huic Argumento applicari possunt.

D*Edisti mihi protectionem salutis.* Psalm. 17.

Fortitudo, & decor indumentum ejus, & ridebit in die novissimo. Proverb. 31.

Domestici ejus vestiti sunt duplicibus. Proverb. 31.

Indumento justitiæ circumdedit me. Isaiæ 61.

Exultabit anima mea in Deo meo, quia induit me vestimentis salutis. Isaiæ 61.

Induere vestimentis gloriæ tuæ, Jerusalem. Isaiæ 52.

Velut ornamento vestieris. Isaiæ 49.

Expandi amictum meum, & operui ignominiam tuam. Ezechiel. 16.

Induit eum stolam gloriæ. Eccli. 45.

Speciosis induere vestibus. Jobi 40.

In electis meis mitte radices. Eccli. 24.

Et radicavi in populo honorificato. Ibidem.

Novit Dominus, qui sunt ejus. 2. ad Timoth. 2.

Vide utrum tunica filii tui sit, an non. Genes. 37.

Figuræ, & exempla antiqui, & novi Testamenti ad hoc Argumentum pertinentes.

S. Virgo dans habitum Confratribus Carmeli facit aliquid simile ei, quod fecit Rebecca cum Jacob.

NEmo unus ignorat, qua cura olim Rebecca, ut Jacob filium suum natu minorem indueret vestibus Fratris sui primogeniti, ut obtineret benedictiones Patris sui Isaac. Hæc est figura illius rei, quam S. Virgo operatur, cum recipiens Confratres Carmeli in Sanctam hanc societatem, & dans illis hoc Scapulare illos locupletat meritis Sanctitatis Eliæ, & omnium Sanctorum, qui vixerunt in hoc Ordine, qui omnium est in Ecclesia vetustissimus. Præterquamquod quilibet Confrater, qui recipit, & gerit hoc indumentum particeps sit meritorum aliorum omnium generatim, & singulorum in particulari, quod bonum est incomparabile, & thesaurus, qui satis æstimari non potest.

Vestimentum, quod S. Virgo donavit Confratribus, quam differt ab illo, quo Dominus induit Adam, eumque ejecit Paradiso.

S. Chrysostomus in homilia quadam in Genesim animadvertit, primam vestem, qua Deus induit hominem peccatorem, illum corio induens, signum fuisse immunditiæ illius; etenim per hoc significare voluit, ipsum amissa originali justitia, quæ erat veluti purpura regia, quæ denotabat imperium, quod habebat in suas cupiditates, & in omnes creaturas redactum fuisse in ordinem brutorum. Ubi S. hic Pater egregie animadvertit, filios sæculi injuria partem gloriæ suæ in vestium magnificentia constituere; hæc enim eadem vestimenta, quibus se tegunt, signa sunt criminis sui, & paupertatis, quam celant. Hoc aliter accidit in Scapulari, quod Maria tradidit Religiosis Sancti hujus Ordinis de Carmelo, & omnibus Confratribus, qui illud de manibus eorum acceperunt; quoniam hoc est indumentum illi simile, de quo loquitur Isaias: videlicet indumentum salutis, quod secum gerit notam prædestinationis: *Induit me vestimento salutis.*

Vestimentum, quo Virgo Beata donavit Confratres nostros, est amoris & peculiaris benevolentiæ, non secus ac Parentes propensam testantur dilectionem illi tunicâ præparantes.

Videtur primus motus, quem natura inspirat cordi parentum erga filios, esse comparare illis indumentum, quemadmodum videmus in Evangelio prodigi filii patrem, vix illius fuisse misertum, cum famulis suis præcepit, ut *cito proferrent stolam primam*. Ita Jacob Patriarcha ostendit singularem benevolentiam erga Joseph donans illi vestem, qua ab aliis fratribus distingueretur. Anna Prophetissa hoc ipsum præstitit Samueli filio suo; & creditur gloriosa Virgo propriis adlaborasse manibus vestimentum, quo Mundi Salvator toto vitæ suæ spatio indutus est, ita ut credi possit specialis adoptionis notam, qua communis hæc Confratrum Mater erga eos, qui illi in hac Societate subserviunt, esse, dedisse illis hoc Scapulare, quia signum est tenerrimæ affectionis, & curæ pro eorum salute.

Figura maxime naturalis, quæ inveniri possit in Scripturis ad hoc pertinens argumentum, quæ esse possit exemplo, illa est S. Prophetæ Eliæ, quem Ordo Carmeli agnoscit institutorem suum, & cujus spiritum Confratres huic Ordini associati debent assumere, habitum præ se ferentes. Magnus hic Propheta raptus igneo curru, & in locum ignotum translatus, reliquit pallium suum Eliseo suo Discipulo; qua re fecit illum heredem duplicis spiritus sui, quemadmodum Eliseus enixe flagitaverat. Ecce naturalis imago rei ejus, quam fecit B. Virgo erga Confratres Carmeli: *Dedit illis habitum*, pignus amoris sui, & cum habitu duplicem spiritum

Eliæ Prophetæ; videlicet zelum pro Dei, Sanctaque Matris ejus servitio, quo quodammodo induuntur recipientes Scapulare.

S. Gregorius Nazianzenus loquens de pallio, quod Elias reliquit Eliseo discipulo suo, cum in Cælum raptus fuit, illud specioso nomine appellat, *Pretiosam Prophetæ hæreditatem*; Erat enim totum id, quod possidebat in terra; & hoc pallium induit, ut ita dicam, Eliseum duplici spiritu magistri sui, quia deinceps factus fuit hæres officii, & dignitatis. *Unctio facit Prophetam; pallium autem contubernalem, & socium*. Hoc est Cæleste illud pallium, quod deferentibus illud tribuit duplicem spiritum SS. Virginis, videlicet puritatis, & caritatis; puritatis quidem pro corpore, caritatis autem pro spiritu; pallium est quod inhibet cursum libidinum; pallium, quod eos qui teguntur illo, facit fratres, & socios Eliæ, habitatores Carmeli, subditos & servos Mariæ.

Confratres dicere possunt S. Virgini, quod Abraham Saræ conjugi suæ, quod Soror esset illius.

Legimus in Scripturis, Abraham veritum, ne in Ægypto, in quam tamquam advena, & ignotus ingrediebatur contumeliosius exciperetur, persuasit Saræ conjugi suæ, ut se illius sororem diceret, ad prævertendum periculum, quod sibi noverat evitandum: *Dic obsecro, quod soror mea sis, ut vivat anima mea ob gratiam tui*. Religiosi, & Confratres Carmeli eadem confidentia possunt illi dicere: Scis S. Virgo, quæ pericula nostræ immineant saluti; scis nos septos esse inimicis visibilibus, & invisibilibus, qui in interitum nostrum conjuraverunt; dic, obsecro, te nostram esse sororem, ut evitemus laqueos, & in tuto vivamus. Hoc a te petimus non sine quadam juris specie, quandoquidem dignata es nos hoc nomine, ac titulo fratrum tuorum, ac illum nobis imposuisti per singularem prærogativam, & nobis habitum hunc dedisti pignus tuæ protectionis, *Meæ Confraternitatis signum*. Habebitur ratio hujus qualitatis, & nos hoc titulo adhærebimus J.C. cui semper erit carissimus. Jam pertinemus ad illum tamquam membra mystici Corporis sui, sed locupletius pertinebimus propter duplex hoc fœdus, cum simus etiam fratres illius, & Mariæ filii.

Plura exempla Scripturæ, ex quibus constat de rationibus, quæ habitus suerunt in usu, & distinctione habituum.

Credidit Origenes Deum dantem vestimenta primis parentibus nostris apertius ostendisse, se illorum parentem esse, a se illos amari, ac ab illis sibi vitam deberi: *Vestisse, paterna magis ostendit viscera, quam procreasse*. Jacob amavit Joseph filium suum præ ceteris fratribus, atque ut hunc illi testatum faceret amorem polymita eum induit tunica. Hoc ipsum præstitit Anna Samueli filio suo, & postquam prodigus filius veniam exoravit a Patre, senex iste bonus illum stola prima donavit. Si amoris signum est, indumenta filiis suis dare, mirum esse non debet S. Virginem suis dedisse. Utimur vestibus vel ad aeris propulsandas injurias, vel ad qualitatem, ac munus indicandum. Magistratus aliis utuntur indumentis domi; aliis in forum prodeuntes. Prima sunt egestatis remedia, alia sunt dignitatis ornamenta. Æquo igitur ferendum est animo a S. Virgine illos exornari, qui sunt sui, ad illos protegendos ab aeris inclementia, & ad ostendendam qualitatem, quam habent tamquam particulares servi sui. Neque solum ratio probat hanc consuetudinem induendi suos, sed etiam Dei Lex: præcipit enim Sacerdotibus legis antiquæ deferre vestes peculiares ad illos a Laicis secernendos, & ut liqueret, illos Altarium cultui dicatos esse. Hic idem spiritus Dei Ecclesiæ inspiravit omnes hos ornatus, quibus per annum decoratur, & hanc formam indumentorum, qua Ecclesiastici, & Religiosi distinguuntur. Ejusdem afflatu primitiva Ecclesia alba veste amiciebat Baptizatos, & qui Christianam profitebantur sapientiam deferebant Pallium, de quo Tertullianus tantopere gloriabatur.

Vestimenta, quæ Viduæ pauperes receperant a Dorcade, & quæ ostentarunt S. Petro, applicari possunt huic argumento.

In Actis Apostolorum narratur, bonas viduas, ut in S. Petro miserationis sensum excitarent erga Dorcadem, quæ recens obierat, ostendisse illi vestimenta, quæ S. Mulier illis, dum viveret, largita fuerat. Hoc exemplum ad rem nostram singulari modo applicari potest. Opus est proculdubio, ut Carmeli Fratres æque ac alii Christiani divinæ satisfaciant justitiæ pro pœnis debitis sceleribus suis, antequam æterna perfruantur gloria. Sed unus ex favoribus, vel potius magnum, & singulare privilegium eorum, qui adscripti sunt huic Confraternitati est, non diu in lustralibus languere flammis, ubi permanent alii, donec ad extremum usque quadrantem satisfecerint justitiæ divinæ; promissio etiam a S. Virgine Confratribus facta non solum coarctatur ad finalem ipsis gratiam procurandam, & illos certos faciendos æternæ felicitatis, verum etiam ad breviorea efficiendas illorum pœnas, & ad omnino liberandas animas eorum prima ipsa post mortem die Sabbati. Puto igitur illas præsentare Domino nostro Scapularia, quæ acceperunt a SS. Virgine, cum quibus Dei animum molliunt in gratiam suam ostendentes illis hæc insignia, & mihi videntur eorum singuli in Purgatorio eamdem pro se orationem facere, quam Dei Filius facit per Prophetam pro ipso: *Salvum fac filium*

Psalm. 85.

Ancillæ tuæ. Ne derelinquas filium ancillæ tuæ; hauri ex hoc loco justitiæ tuæ destinato, Mariæ Confratrem, quæ promisit se illi opem laturam in hac necessitate.

Applicatio quorundam locorum Scripturæ huic Argumento.

Habitus Carmeli vestimentum est gloriæ, signum enim est eum, qui induitur, in numero esse Deiparæ.

Induere vestimentis gloriæ tuæ. *Isaiæ* 52. Olim in servorum indumentis imprimebatur nota servitutis eorum, quæ turpis erat illis: servitus enim erat novissimum opprobrium; *servum caput, nullum caput*; dicebatur vulgo, quasi servus in hominum numero non haberetur. Longe aliter sentiendum est de servitute Dei. Dei enim servus tantus est, & in loco ita sublimi positus, ut omnia creata illi necessario subjecta sint, & per ipsam naturæ suæ conditionem. Ita gestant notas impressas in essentia sua, quia necessario pendent ab illo. Itaque gloria ipsorum est, illi subjici, neque majorem recipere honorem possunt, quam illi serviendo, & semet illi devovendo; itaque quo propius ad Deum pertinemus, quo magis speciali aliquo titulo ad Deum accedimus, eo majores sumus, eo majori habemur in reverentia, eo majora habemus magnitudinis signa. Sed parvulus Montis Carmeli habitus una est ex his authenticis notis, universo mundo probatissima arctius inhærens servituti SS. Virginis; inde igitur sequitur, hoc esse indumentum gloriæ, vestimentum honoris, ornamentum, quod ceteras omnes qualitates commendat, & quod quicumque aliquem habet Religionis sensum, respiciunt, & venerantur tamquam aliquid sanctum, & sacrum.

Hic habitus est fortitudo & præsidium illum gerentium.

Fortitudo, & decor indumentum ejus. *Prov.* 31. Non sola est illa relatio, quæ invenitur inter parvulum Montis Carmeli habitum, & communem usum aliorum indumentorum, quæ me dicere cogit indumentum illud quod gerunt Confratres, esse eorum fortitudinem, præsidiumque. Veritas hæc innititur solidissimis rationibus, quarum potissima est, hunc habitum assumere, idem esse ac indui fortitudine, & virtute Filii Dei ipsius, & SS. Matris suæ, & sicuti illum non sumunt nisi ut mereant stipendia sub insignibus S. hujus Virginis, hæc illos protegere, & tueri pollicetur, & in hoc sensu, est illorum fortitudo; quia hæc loquendi ratio a Spiritu sancto consecrata est: *Fortitudo indumentum ejus*; eodem ferme pacto, quod Theologi dicunt, Deum uti cum aliquibus Sanctis, qui sunt quodammodo inaccessibiles, vel impenetrabiles telis inimicorum suorum; quam Doctores exteriorem appellant gratiam, quæ sita est in amovendis omnibus pereundi occasionibus, & periculis, quibus alii sunt obnoxii; vel in illis ita valide protegendis, ut nunquam succumbant: hoc ipsum, inquam, ferme de hoc indumento dicendum est; quod est velut tutela Reginæ cæli, quam hostes verentur, & quæ immunes efficit a contumelia eos, quibus illa gratificari voluerit. Quomodo vero istud? quia cælorum Regina nobiscum se gerit, ut Principes, & Reges erga illos qui sui sunt, vel eorum protectionem implorant. Honor suus illos adegit, ut hos tueantur, & Regi ipsi infert contumeliam, qui persequitur illos, quibus perfugium patet in ædes Regias. Ita se gerit cæli, terræque Regina. Carmeli Confrater ut ita dicam, illius domesticus est, & ex numero Familiæ ipsius, ejusque gerit insignia. Interest ergo S. Virginis illum tueri, & ut inquit Propheta, eum viribus omnibus protegere. Quid ergo cogitandum est de illis, qui hoc Scapulari induuntur? nisi quod plane declarant se sequi cæli, terræque Reginam, & se quodammodo justos esse per statum & professionem, & etiam e justorum vulgo distingui? Qui in mundo vivunt cum virtute sunt quidem servi Matris Dei; sed Fratres Carmeli, sunt de illius familia; sunt ejus domestici, illius gestant insignia, illam semper ob oculos habent, & si hæc felicitas illos non protegit ab insultibus inimicorum suorum, numquid sufficias ibit aliquis non modicam illi opem afferre tantæ Virginis patrocinium.

Hoc indumentum peculiarem habet vim protegendi eos, qui illud gerunt contra salutis inimicos.

Dedisti mihi protectionem salutis. *Psal.* 17. Hoc S. Rex David dicebat Deo, ipsum sibi protectorem, & præsidium esse in omnibus periculis, in quibus salus, & vita illius periclitabatur; sed hoc Fratres Carmeli dicere possunt Virgini Sanctissimæ hoc se habitu munientes; quoniam peculiarem habet virtutem propugnandi illos ab impressionibus mundi, & ab inimicis salutis eorum. Omnes ad beatam anhelamus æternitatem quatenus viatores tendentes in cælum, alii per aliam viam. Verum cum minime desint plurimi inimici, qui aditum nobis obstruere conantur; proprie contra illorum insidias, laqueos, incursiones SS. Virgo nos protegit, eorum infringit consilia, technas aperit, conatus eludit, & inutiles facit; sive inimici isti invisibiles signum hoc agnoscentes non audeant illos tam crebro adoriri, nec tanta vi; sive S. Virgo procuret filiis suis adeo valida subsidia, ut victoriam referant in difficillimis certaminibus, ac molestissimis tentationibus. Quomodocumque id fiat, semper dicere possum, si quis est, qui celerem opem sibi polliceri valeat in periculosissimis casibus, hos illos esse, quibus Regina cæli se præbituram recepit per hæc verba: *Ut sit salvus in periculis*. Igitur paulisper attendite, servi Reginæ cælorum, promissionem hanc adeo amplam, constantem, simulque perutilem: Mater Dei hoc pol-

licita

licita est. Ut de illius potestate, atque authoritate dubitaremus, ignorare opus esset, quænam sit Dei Mater, & quæ ejus potentia apud Filium, cujus omnipotentia nullis finibus coarctatur. Sed quis nos certos efficere possit adeo validæ protectionis? Confratres Carmeli non innituntur fidei S. Bernardi, neque aliorum SS. Patrum, qui æque scientia, ac sanctitate celebrantur, sed verbo hujus Matris misericordiæ, quæ sollemniter adeo fidem suam obligavit in gratiam fratrum, & filiorum suorum. Omnes illi Summi Viri magnifica profecto nobis proponunt elogia Reginæ Cæli, sed nemo illorum pollicetur fore, ut erga aliquem peculiariter hac uti velit potestate. Profecto nunquam dubitavi, quominus illi, quos S. Virgo in suam clientelam susciperet, securi essent contra inimicos, qui ipsorum adversantur felicitati, eosque in possessionem adduceret æternæ felicitatis contra omnes illorum conatus; sed quænam est ratio protectionis hujus sibi promerendæ? Quod haberi potest hujus certitudinis pignus? Hoc ipsa nobis ostendit: *Recipe Confraternitatis meæ signum: ut sit salus in periculis.* Recipe hæc insignia, fac ut ex hoc signo, sed multo magis, ex virtutibus tuis, bonisque moribus intelligant omnes te ad Dei Matrem pertinere; unde enim tutius pignus haurire potes, quandoquidem arrham tibi adeo authenticam præbet, cujus exempla, quæ singulis ferme diebus accidunt, nos non sinunt ambigere. Aliunde causæ nobis essent inquirendæ, Fratres carissimi ad certam adeo, validamque protectionem promerendam? At enim, inquies, in hac vita semper metuendum est, cum enim salus nostra adhæreat finali perseverantiæ nostræ, quæ mere gratuita gratia est, quam mereri nullo possumus modo, & quam cum certitudine nobis polliceri non possumus, quod privilegium, quam ubertatem hac in re habere possunt Confratres Carmeli? Hoc autem illud est, quod S. Virgo explicitis verbis, vel saltem æquipollentibus promittit, se non permissuram, ut qui per hoc Scapulare societatem cum ipsa fecerint, æternam damnationem sustineant: *In quo quis moriens æternum non patietur incendium.*

Quæ consolatio Carmeli Confratribus est moraliter certos esse prædestinationis suæ juxta Virginis promissionem.

Ecce ego, & pueri mei, quos dedit mihi Dominus. Isaiæ 8. Quæ consolatio est nunc gestantibus habitum cogitare in incertitudine, in qua sunt omnes homines æternæ suæ felicitatis, & utrum in æternum digni futuri sint amoris, vel odii, habere adeo pretiosum pignus prædilectionis suæ, & quandam certitudinis speciem per honorem quem habet pertinendi ad Matrem Dei tamquam principes ex famulis ejus, tamquam dilecti fratres illius, & tamquam filii, quos amplioni, quam ceteros, dilectione complectitur! Quæ felicitas, & quæ impressio fieri non debet in [illegible] de illorum per spem adeo solide institutam? Tandem enim, si Dei Filius [illegible] daret hæreditatem gloriæ suæ meritis filiorum, illam concederet in [illegible] meritorum, & precum Matris, cum hæc illa prælata innumeram multitudinem personarum ex omni sexu, & conditione [illegible] hoc signum deferent, dicet hæc Isaiæ Prophetæ verba: *Ecce ego, & pueri mei, quos dedit mihi Dominus.*

Hoc induere Scapulare est quodammodo induere S. Virginem, sicut nos hortatur Apostolus, induamur J. C. Psalm. 44. ad Rom. 13.

Quicumque baptizati estis, CHRISTUM induistis. S. Paulus nos docet Christianos baptizatos indutos esse JESU CHRISTO per gratiam sanctificantem, similiter dico, quodammodo Confratres Sanctum hunc habitum assumentes, indui posse Maria, quæ illis suas communicat virtutes, & extendit super illos aureum suum vestimentum, hoc est perfectam caritatem: *In vestitu deaurato, circumdata varietate,* & sicut Apostolus hortatur primo fideles, ut induantur JESU CHRISTO tamquam vestimento, ut se tueantur: *Induimini Dominum JESUM,* & dicere possumus, hoc indumentum devote gerere, idem esse quodammodo ac sindon gloriosæ Virginis, hoc est, sub illius protectione versari.

Quomodo, & quare hic habitus gloriosus est, illum deferentibus.

[illegible] Si in primitiva Ecclesia [illegible] fidelium [illegible] celebrabantur, qui [illegible] ipsorum induendam [illegible], & [illegible] illi ipsi fecerunt incomparabilem hanc felicitatem, [illegible] qui ad Martyrum [illegible] tur, magnifica [illegible], & pretiosissimis induti ornamentis [illegible] illam tamquam triumphalem celebrabant, si in Cælo [illegible] gloriæ aperiuntur, ut in qua Scriptura dicere [illegible], habitum, quem geritis omnium [illegible] bonorum [illegible], & in se colligere [illegible] honores [illegible], cui nomen dedistis. [illegible] primum enim designat [illegible], quæ dicitur in ordine Carmelitarum, & quam ducere debent omnes, qui Sancto huic ordini allocuti sunt, & qui sese obligant vitæ sanctiori, & magis Christianæ observandæ, quatenus peculiarior devoti cultus, & servitii S. Virginis, & consequenter Dei. Quod si vera gloria posita est in virtute, & sanctitate, nonne sequitur, habitum hunc esse vere gloriosum, quia non solum signum est, sed obligatio est sese talem intrinsecus præbendi qualem se extrinsecum futurum profitetur, & [illegible] habet commune cum indumento, quod sumitur post susceptum Baptismi, quod *pactum est vitæ novæ,*

ut loquitur S. Cyprianus, contractus, qui fit cum Deo, & S. Virgine, quo utrique pollicemur, nos Christiano ritu non solum victuros, sed quasdam praxes supererogationis peculiari devotione observaturos. Quod si ingens est gloria Christiane vivere, ut ait Princeps Apostolorum; quæ gloria est Christiano esse perfectiorem; & habitus, ex quo cognoscitur, nonne habendus est, tamquam honoris indicium?

1. Petri c. 4.

Omnes domestici ejus vestiti sunt duplicibus. Prov. 31. Vestiri duplicibus voco, conjungere Filii devotionem cum devotione Matris, fidelem esse mandatis JESU CHRISTI, & praxibus pietatis, quæ tendunt ad augendum cultum, & honorem Mariæ deputum. *Omnes domestici ejus indui debent duplicibus:* hoc est utile est Christianum adscriptum esse Confraternitati Carmeli, vel alterius cujuslibet societatis, quæ Sanctam honoret Virginem, dummodo sibimet repræsentans se esse Confratrem, non obliviscatur se esse Christianum, & perfungens officiis Sanctæ hujus Societatis, fungatur munere status sui; & perfectus opera supererogationis non negligat primas Christianas obligationes, & faciens voluntatem Dei, faciat quoque voluntatem illius, quam Deus extulit super omnes mulieres, denique dummodo non sejungat Dei cultum a cultu Mariæ, & non quærat dispensari ab Evangelicis institutis, quia Scapulari insignitus est. Utrum quæ connectere, id voco indui duplicibus. *Omnes domestici ejus &c.*

Ut vere sint Confratres cultum J. C. cum Mariæ cultu conjungere debent.

Filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Luc. 16. Hoc est, prudentius nosmet gerimus in iis administrandis, quæ terrena sunt, quam in iis, quæ ad salutem, & evangelicam perfectionem respiciunt. Perrarum est invenire, qui sese implicet itineri, quin prævideat pericula, & quærat, quam viam sequi oporteat, nihilominus nonne hoc sæpissime usu venit illis, qui sese Confraternitatibus implicant, & potissimum illi Scapularis? Alii vel domesticis vel alienis implicantur exemplis; faciunt, quod ab aliis fieri vident, quæ quidem agendi ratio non esset improbanda, si bona illorum opera, quæ imitantur, tantum illos moverent, quantum exterior pietas eorum, si respicerent hanc societatem tamquam medium aliquod ad bene vivendum, & minus captandam per hæc symbola, quæ sensus perstringunt, nominis celebritatem, quam per virtutes, quæ emendatiores animis, & Domino reddunt acceptiores. Sed de hoc nemo sollicitus est. Semper affectabi[illegible] in fastis Confraternitatis: afferimus [illegible] imaginem aliquam S. Virginis [illegible], sed indevote preces nonnulli ejus dicatas; diebus quibusdam a carnium esu abstinentes [illegible]. Imitantur similes [illegible], & ad litteram, non alia mente nisi extrinsecus facere [illegible] quod faciant: quasi non [illegible] advertisset [illegible], qui Deus est in spiritu, & veritate adorandus: quasi [illegible] Mariæ [illegible] in exteriore praxi terminandus esset, quin [illegible] oporteret.

Ut plurimum non aliter quam ipsorum Confraternitatem, & nullam nobis exteriora [illegible] officia illis intentandis.

PARAGRAPHUS IV.

Quid ex Theologia dicendum sit hoc in argumento.

SI nosse vultis quid sit ista devotio, cujus insignia feruntur per Scapulare, dicam, hoc esse huic Ordini conformari per communicationem gloriosorum titulorum, Servorum, fratrum, [illegible] SS. Virginis, quia hæc est inire cum hoc Ordine Sanctum pietatis commercium, & fieri participem omnium bonorum operum, quæ in eodem ordine fiunt, & se cum illis conjungere in eundem finem colendi Mariam, & obsequium debitum præstandi Sanctissimæ omnium creaturarum. Dixi, hoc medio illos admitti in ordinem Servorum ejus, qui ejus deferunt insignia, & qui personæ illius sunt peculiari, adeoque illa curam gerat famulis eorum [illegible] ideam pertinent [illegible] prorsus alia, quam [illegible]. Ratio est, quia cultus, quo [illegible] est [illegible] aliquid humanæ [illegible] Reginæ Cæli. Unde sequitur, [illegible], quæ sunt divinæ institutionis, aliud pondus [illegible] quæ sunt E[illegible], vel quæ fidelium pietas invenit, similiter hæc ratio sese consociandi cultui Virginis Sanctæ cum ab illius voluntate proficiscatur, [illegible], ut ita dicam, institutiones suæ, incomparabilis gratiæ, quæ illi adhærent certiores sunt. Etenim [illegible] Summi Pontificis approbatio sit necessaria ad probandam hanc praxim secundum peculiaritatem, quam recepit a Deo, tamen de Cælo descendit, & instituta fuit [illegible] Deiparius, quæ in hac qualitate jus habet eligendi [illegible] suos, ministros, & famulos suos, quos [illegible] insignibus, ut ostendat hos præ ceteris ad se magis pertinere. [illegible] qualis fuerit occasio, hic enim agitur de facto authentico, & publicæ fere notorietatis, quod cum semel probatum fuerit, constituit legitimum fundamentum juris, quod Carmeli Confratres habent ad gloriosum titulum primorum Servorum Mariæ.

Quid sit devotio Scapularis, & quæ ejus utilitatis.

Sciendum est itaque habitum hunc in illud gerentibus esse declarationem quamdam, & exteriorem professionem, quam faciunt, se fovere sensus filiorum erga Matrem hanc misericordiæ; quapropter illi ad eam pertinent, & ipsa ad illos. Hæc est quemadmodum eorum hære-

Gestare & ferre Scapulare est palam profiteri se in numero Servorum S. Virginis recenseri.

ditas; & ipsi illius. Illi hanc intuentur tamquam objectum amoris, & obsequii sui, & ipsa hos tamquam dilectos filios considerat. Illa his tribuit hoc vestimentum tamquam signum adoptionis eorum, & hi vicissim illud deferentes præseferunt, se illi adhærere & profitentur, se non solum non erubescere tituli hujus, sed illum sibi gloriæ vertere, in eo fiduciam omnem statuere, rati fieri non posse, ut Deus illos abneget, vel derelinquat, donec Virgo Sanctissima illos pro filiis habuerit.

Objicet, quod pacta primum est hæc Virginis promissio facta illis, qui gesserint Scapulare.

Dissimulare non licet, promissionem illis factam, qui deferent Scapulare, & cum illo morientur, damnationem æternam nequaquam subituros: *In quo quis moriens æternum non patietur incendium;* hanc inquam promissionem plures incredulos excitasse, quamvis re adhuc integra fuisset accepta non sine magno obsequii, & confidentiæ sensu; propterea quod quidquid revelationem, aut miraculum sapit, laborat suspicione falsitatis, vel illusionis apud censores hujusmodi. Illud etiam addam, non defuisse, qui reluctentur huic promissioni licet satis probatæ principio zeli, & Religionis, putantes, hanc nimis favere licentiæ, & evertere satisfactionem pro peccatis per certitudinem, quam continet, & quam bulla Joannis XXII. confirmat, eos qui cum Scapulari morientur, Sabbato post obitum primo a lustralibus flammis liberatum iri. Duabus hisce difficultatibus paucis respondeo pro consolatione illorum, qui confidentiam suam collocarunt in subsidio Deiparæ, quod sollemniter illis promissum fuit.

De finali perseverantia quam B. Virgo pollicere videtur Scapulare gerentibus.

Quod spectat ad primam hujus promissionis partem, quæ certos facere videtur finalis perseverantiæ eos, qui hoc indumentum gestaverint; verum est Tridentina Synodo cautum esse, neminem sine explicita revelatione habere posse certitudinem gratiæ adeo insignis, quam nemo mereri potest, & quam Deus sibi reservat daturus illam quibuscumque sibi placuerit. Sed authentica revelatio, responderi posset, & a tot Summis Pontificibus probata, nonne tantumdem certitudinis præbet, quantum haberetur privato, & de quo semper esset aliqua diffidendi caussa? Ceterum nonne hæc est totius Ecclesiæ sententia, & oratio ipsa, quam gloriosæ Virgini fundit, ut nobis in morte opituletur. Quanam autem in re hoc auxilium, & protectio consistit, nisi ut non finat fideles suos mori in statu peccati, & damnationis æternæ? *Tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe.*

Probatur, & illustratur Veritas & certitudo hujus promissionis.

Verum esto, sine peculiari revelatione, nemo sibi polliceri possit cum plena certitudine gratiam hanc bene moriendi; nonne saltem sperari potest, ac debet, & sicuti S. Augustinus testatur, ita illa Orationi conceditur, ut nonnisi hac conditione obtineatur. Nonne criminosa esset diffidentia illam post vitam ritu Christiano anteactam non sperare? Quod si addis, spem

B. Simoni Stock.

hanc peculiariter respicere servos SS. Virginis ex Ecclesiæ, Sanctorumque omnium sententia, quid reprehendis in promissione tanto viro facta, & adeo sollemniter probata, & recognita, quæ spem hanc vividiorem efficit, & certiorem? Possunt igitur cum Apostolo gratulari, ac sese consolari in hac spe: quandoquidem non deest illis peculiare jus credendi, se non futuros ex numero infelicium victimarum divinæ ultionis, quæ æternum infernis ignibus cremabuntur. *Æternum non patietur incendium.* Ita Paulus V. qui explicat mentem, atque intentionem Pontificum prædecessorum suorum in hac difficultate, asserit, Populum Christianum pie credere posse Matrem Dei illis precibus suis opitulaturam, & suis usuram meritis, atque auctoritate in eorum gratiam, præterquamquod licet SS. Virgo non aliud fuisset pollicita, quam se illis auxilio futuram in mortis hora; quam majorem habere possent certitudinem salutis suæ in hac vita, quam scire, hanc Cæli Reginam, & Dei Matrem, adeo potentem apud Filium suum in hoc negotio intercessuram, atque tunc daturam illis signa suæ protectionis? Immo hæc magis peculiaris certitudo non est securitas, quæ illos ad laxitatem impellere debeat, tranquillos, & otiosos eo in negotio, in quo omnes curas suas impendere debent, sed illos excitare debet, ut majori cum fidelitate operentur, sperantes, illud sibi feliciter cessurum, quandoquidem nonnisi sub hac conditione æque illis promissio facta est non secus ac illa breviores efficiendi pœnas, quæ illis debentur in Purgatorio, ad ipsorum peccata expianda.

De promissione Confratribus facta, illos liberatum iri a pœnis Purgatorii primo Sabbato post obitum ipsorum.

Hæc altera est difficultas, cui respondendum est, utpote illi, quæ majorem excivit rumorem, & quæ majorem sustinet oppositionem ab illis, qui asserunt hujusmodi promissionem suapte natura favere impœnitentiæ, atque effusæ licentiæ. Mater hæc misericordiæ, inquiunt, curas suas caritate refertas erga fideles famulos post mortem extendat, esto: sed ipsum indigitare tempus auxilii, vel potius hujus integræ liberationis a pœnia, ut præscribere valeat, & figere tempus, ac statuere fines justitiæ Dei citra temeritatem, & apertissimam præsumptionem? Hæc est occasio scandali, quod accipiunt, sed illam auferre, arduum non est. Profecto Dei Mater nimis est justa, ut velit sese objicere juribus divinæ justitiæ, quæ vult sibi satisfieri; sed cor nimis est misericors, ut eorum pœnis minime afficiatur, & pro illis non deprecetur, aliquam hujus debiti partem impetratura. Quamobrem suæ certa potentiæ tam in Ecclesia purgante, quam in militante, moderatur severitatem pœnarum, earumque tempus imminuit, pollicita se omnino certa post obitum die liberaturam, quemadmodum declaratur in celebri Bulla, ideo *Sabbatina* nuncupata, quæ postquam satis diu in dubium revocata fuit, tandem victoriam reportavit de omni contentione, quæ ad illam delendam adhibita fuit. Etenim quid est, quod lædere possit vel fidei principia, vel favere impœnitentiæ? Gloriosam Dei Matrem opitulari, vel precibus suis liberare eos, qui lustralibus flammis emundantur; nonne hoc illis est commune cum Sanctis omnibus, & sensus vulgo in universa receptus Ecclesia? Hoc autem facere ea die, quæ sibi peculiariter Sacra est, nonne aliqua rationis spes est sperandi effectus protectionis hac potius die, quam alia qualibet? Coarctare, & in compendium redigere tempus pœnarum, nonne hoc opus est Indulgentiarum vulgo, contra quas insurgere pari jure liceret, ac contra hanc, quandoquidem in alia Ecclesia passim concedit plenam integramque remissionem pœnarum alterius vitæ, cum totum illud discrimen quod inter hanc, & alias invenitur, est, quod in hac Summus Pontifex per auctoritatem a Filio Dei receptam, aperiendi, & claudendi Cæli portas, confirmat Indulgentiam, & gratiam a SS. Dei Genitrice concessam filiis, ac fidelibus servis suis, quales sunt Confratres. Profecto, si qui hanc gratiam tanta oppugnant pertinacis, considerassent conditiones, quæ sunt necessariæ, ut quis hac perfruatur, viderent tantum abesse, ut gratia hæc faveat laxitati; ut ipsæ conditiones, quæ ad id requiruntur, locum tenere debeant severissimæ satisfactionis, quæ umquam exacta fuerit in alia quacumque indulgentia; quandoquidem ut hoc beneficio perfruamur non sufficit deferre hoc Scapulare usque ad mortem; recitare quotidie parvum Virginis officium, ab esu carnium abstinere qualibet feria 4. præter institutos ab Ecclesia dies; sed tenemur inviolabiliter servare continentiam propriam status uniuscujusque, & vitam ducere frugi, & homine Christiano dignam. Ego sane non dubitarem spondere de Christiani salute, qui vitam duceret adeo regularem; & mirum videbitur, si Dei Mater illi peculiarem præbeat certitudinem. Dubitari non potest quominus in eo, qui ita vixerit, parum peccatorum expiandum supersit in altera vita: & indigne feretur, Matrem misericordiæ pœnas ejus imminuere ad illius opera bona, ac fidelitatem remunerandam? In hac devotione de jure ne disputatur, de facto? Quis audebit negare hanc potestatem, & hoc jus Matri Dei largiendi adeo singulare patrocinium fidelibus servis in morte, & post mortem? Si factum negatur, videlicet, promissio facta Ordini, qui sese illi penitus devovit, quid constans erit, & certum, si fides negatur Bullis Summorum Pontificum? Nonne injustum est, ne ulterius aliquid dicam, contra adeo sanctam devotionem in Ecclesia receptam tot ante sæcula, erumpere; quod non ita pridem accidit per libellos flagitiosissimos, qui ut omnem abrogarent fidem devotioni erga SS. Virginem, hinc initium duxerunt, quin rationem haberent institutam fuisse, ut Christiani a vitiis, & a licentia vitæ abstraherentur; ut illis pietas, animæ, & corporis puritas, orandi fervor, sensuum mortificatio inspiraretur, & quin animus adverteretur, ab illa sanctificatos fuisse per praxim SS. Religionis exercitationum.

Finis propter quem hæc confraternitas, & devotio constituta fuit.

Supposito singulari, admirabilique favore, quem gloriosa Dei Mater elargita est B. Simoni Stock ante hanc diem annis plusquam quadringentis, dicere possumus jussu Cælestis hujus Reginæ Scapularii Confraternitatem institutam fuisse, ut in Christianismo a Fidelibus in honore haberetur, quemadmodum fuerat in lege veteri per successores Prophetæ illius, qui zelo suo ceteros superaverat; ita ut minime liceat dubitare, hunc habitum, qui ejus honore defertur, esse tamquam insignia, ac indicium, quod peculiari modo ad illam pertineat, qui eodem induitur, ad ostendendum se penitus servituti ejus esse devotum.

Revelatio, & promissio facta B. Simoni Stock in dubium revocare non licet.

At enim hoc optimum esset si de facto adeo mirabili constaret, & nisi eorum temporum crudelitas aditum aperuisset praxi, quæ incertæ innititur revelationi factæ Viro bono, cujus verbo standum non est. Justum est ad examen vocare spiritus secundum magni Apostoli consilium, ne cæce incidamus in omnes populi, vulgique sensus in iis, quæ ad devotionem pertinent, quæ novitas in suspicionem arcessere potest, antequam probentur oraculo Veritatis, quod est in Ecclesia. Ita gloriosa Virgo, quæ prævidebat contradictionem, quam facturi erant hinc quidem Hæretici cultus ejusdem inimici; inde vero superbi spiritus, qui suam potius jactitant calliditatem, quam devotionem, & qui adeo admirabilem apparitionem, gratiamque taciti non prætereirent: gloriosa, inquam, Virgo aliorum quidem impietati, aliorum vero fallacibus rationibus silentium indixit, hoc ipsum revelans Ecclesiæ Capiti Joanni XXII. & præcipiens illi, ut priorem partem confirmaret Bullæ explicita, mox confirmata, & probata ab aliis quinque, totidemque Summis Pontificibus: ita ut post hæc testimonia, magis obstupescam homines, qui haberi volunt orthodoxi, audeant falsitatis reprehendere

re

se revelationem ita constantem, quam admirer magnificas promissiones, quas hæc Mater misericordiæ facit illis, quos respicit tamquam primos servos suos.

Modicum fidei, quod spiritus vestigatores addunt cuicumque rei, quæ vel miraculum sapit, vel revelationem, quantumvis sit probatissime, non vetabit, quominus dicamus, gloriosam Dei Matrem associare etiam per hoc signum illos, qui deferunt Scapulare gloriosæ, & simul arctissimæ affinitatis, quæ fieri possit, eterum illam imitatur, quæ est inter fratres, qui eumdem agnoscunt vitæ principium: *Recipe tui Ordinis Scapulare, meæ Confraternitatis signum.* Sicut enim affinitas æque ac amicitia innititur alicui bono, quod esse debet commune inter illos qui contrahunt eam, hæc Confraternitas, quo nomine illam vocat, præter propter facit in gratia, quod sanguinis propinquitas in natura arcte illos conjungit, qui componunt unam eamdemque familiam: eorum negotia facit communia, eisque mutuum amorem inspirat.

De promissione a Maria facta Confratribus Montis Carmeli melius disserere non possumus nisi utentes regulis, quas Patres, atque Theologi applicant promissionibus JESU, cum magnitudo bonorum, quæ nobis pollicetur Deus, incredibilis videtur nostræ rationi, & quia nimis est magnifica, spem nostram imminuit. Fides nostra tribus incumbit fundamentis, fidelitati Dei, illius potestati, atque bonitati, ut inde argumenta humanæ, quæ promissionibus fidem adleviant. Sicuti Maria quatenus Dei Mater particeps facta est perfectionum illius, dicere possumus 1. Illius fidelitatem: 2. Potestatem: 3. Caritatem, quæ caussæ sunt protectionis, quam huic pollicita est Scapulari, nobis certitudinem præbere ad credendum.

Carmeli Confratres per Scapulare recipiunt characterem amoris, & protectionis singularis SS Virginis. Ad hoc intelligendum, animadvertendum est, quemadmodum JESUS CHRISTUS instituit in Ecclesia Sacramenta, quæ sunt caussæ, & certissima signa gratiæ, quam operantur in animabus nostris bene præparatis, ita quodammodo SS. Virgo instituit, non quidem Sacramentum, quia secundum S. Thomæ sententiam, unus tantum JESUS CHRISTUS illa potuit instituere; sed notam hanc eligere voluit adoptionis singularis suæ, quæ [illegible] ferret quamdam moralem certitudinem gratiæ [illegible]

Ecce quid proprie sit Scapulare. Sacramentum non est, sed signum a B Virgine institutum, quod [illegible] [illegible] quid [illegible] in eo quod: 1. Significat [illegible] affinitatem [illegible] Beatissimæ Virginis, 2. Attestatur singularem protectionem in Confratres, qui suis habent dispositiones, quæ [illegible] hujus [illegible] conveniunt. Ad explicandam autem hanc Scapularis relationem cum Sacramento, duo sunt animadvertenda: primum, quemadmodum JESUS CHRISTUS in [illegible] institutionis suæ cum [illegible] Sacramentis merita Sanguinis sui, [illegible], & [illegible] signi hujus adspectu ad producendam gratiam hujus Sacramenti propriam, ita quodammodo dum S. Virgo applicuerit [illegible] frequentes preces, sublime contemplationes, lacrymas, sudores, Sanguinem, verbo omnia Sanctorum hujus Ordinis merita, determinata fuit per hujus Scapularis adspectum, ad communicandum Maternum amorem suum, singularemque protectionem illis, qui digne illud induunt. Alterum vero notandum est, quemadmodum JESUS CHRISTUS voluit ut in Sacramentis aliquid esset visibile, quod aptum signum esset effectus invisibilis, quos gratia per illa operatur, exempli gratia, aqua in Baptismo idonea est ad [illegible] animæ [illegible], quæ ab origine peccati [illegible], ita quodammodo SS. Virgo pro signo [illegible] delegit habitum, quod congruum est ad exprimendas [illegible] magnas prærogativas, quibus [illegible] [illegible] facturam præservandi [illegible] Confratres. *In quo quis [illegible] pati [illegible] incendium.*

Sunt [illegible], in quo habere debemus Sanctam [illegible] affinitatem [illegible] B. Virgine, [illegible] [illegible] & prædicat [illegible] eruditi Doctores [illegible], qui [illegible] dicebat [illegible] Mariæ, pro [illegible], qui in SS. Virgo [illegible] Scapulare, [illegible], quam [illegible] Evangelista [illegible], & [illegible] gratiam, [illegible], quod [illegible] in hoc [illegible] vestimentum [illegible] solum Confratres Scapulare gerentes salvos fore, si mandata servaverint. & [illegible] enim esse nostri propositum [illegible] Scapulare gerentibus illud esse gratiæ [illegible], & [illegible] subsidium, quod illos [illegible] oppositam habere [illegible], ad [illegible], quem sperant. [illegible] ad adspectum signi hujus salutaris S. Virginem, quæ peculiarem habet potestatem [illegible] omnia, quæ nostræ prosunt conversioni, [illegible] [illegible] Confratrum millia [illegible], & sancte moriantur, quæ sine hac ope [illegible] Confratrum interiissent.

Probaturus obligationem, quam nobis injicit Scapulare, quod signum est arctæ affinitatis quam cum B. Virgine contrahimus, ad vitam sancte traducendam, eodem modo argumentor, quo S. Paulus loquens de fœdere, quod cum JESU CHRISTO contrahimus per omnia vitæ mortisque suæ Mysteria, cum JESUS CHRISTUS nos redemit per oblationem Corporis sui, & effusionem Sanguinis sui in Cruce. Ipse realiter perfecit sanctificationem, & salutem nostram, ut quod in Ipso fuit gratia perfecta, & consummata, in nobis sit principium oblationis, atque justitiæ, ut necessario bona opera facere teneamur. Eodem modo ratiocinari possumus de hac arcta, & favorabili affinitate, quam cum S. Virgine contrahimus, quatenus Confratres Scapularis. Virgo Sanctissima nos recipit tamquam carissimos sibi filios; sed simul nos obligat, ut vitam filiis suis dignam ducamus. Dat nobis characterem Christianorum, & signum salutis? Ita sane, sed a nobis exigit, ne quid faciamus contra salutem nostram. In hoc contractu illa fidem suam obligat ad adspectum Sacri hujus Scapularis se nobis a Deo uberes gratias impetraturam, sed nos quoque obligamur facere, ut valeant. In hoc fœdere illam nobis peculiare patrocinium promittit, nos vero vicissim promittimus nihil a nobis factum iri, quod tantam lædat Patronam: illa palam, & modo prorsus singulari declarat se nostram fore Mediatricem erga Filium suum, sed hac conditione proposita, si fovemus sensus obsequii, & amoris erga Filium suum: induit nos insignibus suis, tamquam illos, qui suam constituunt familiam: sed nos quoque simul adstringimur intra nos adimplere id, quod exterior habitus significat, hoc est tenemur induere Mariam, ut loquitur S. Bonaventura, & efficere ut nitor virtutum ejus in actionibus nostris eniteat. *Mariam indue quotquot [illegible] hæc splendeat in moribus, hæc fulgeat in actibus.*

Si Mariæ devotio generatim nobis spem facit protectionis ejusdem, dubitandum non est, quominus Scapulare nobis obtineat omnes gratias tamquam nostræ præservationi proficuas, idque eo magis, quod duo dedit nobis præclara testimonia quæ sunt veluti devotionis ejus character. 1. Maria pollicita est se nobis opem laturam supernaturalem, & excellentem protectionem hanc [illegible] promissione devotiones [illegible] non innituntur nisi æstimatione, quæ nobis est de illius bonitate, vel generalibus promissionibus ejus. 2. Maria [illegible] signum sensibile, Scapulare, cui [illegible], cum devotiones reliquæ [illegible], vel signa voluntaria [illegible], sed quæ ipsa [illegible] tribuit. Dicimus [illegible] tales prærogativas [illegible] S Virginis [illegible], petitum speciale, [illegible] habitu induuntur, [illegible] gratiam [illegible] fidelium Dei [illegible]. Ipsum Scapulare [illegible] uberiorem gratiæ copiam obtinebit, sed favor maximus, ac potissimus effectus protectionis SS. Virginis erga eos, qui hunc habitum deferunt, est ipsam illis bene moriendi gratiam [illegible]. Certo esse possumus promissionis illius [illegible] omnes salvos facturam, qui illo fuerint induti. Reddi talis [illegible] momentum illud, ex quo fit, ut ipsa Scapulare signum salutis appellet.

Sicuti salutis nostræ [illegible] sub exitum vitæ nostræ. Maria [illegible] favores erga filios, procurat [illegible], quæ illos [illegible] commeatum, & [illegible] victoriam referre [illegible], quæ eorum saluti adversantur. [illegible] maxima illa est, quam Theologi gratiam finalem [illegible], vel donum perseverantiæ, tum quia [illegible] vitæ finem, tum quia [illegible] [illegible] gratias [illegible], quæ nulla [illegible], & omnes in illa suum [illegible]. Hæc [illegible] desiderabilis est [illegible] necessaria, hæc illa est, [illegible] S. Virgo [illegible] Confratribus in hora mortis, [illegible] salutis eorum [illegible]. Ergo ex illis Mariæ verbis ad S. Simeonem Stock: *[illegible] æternum non patietur incendium*, [illegible], qui Scapulari induti moriuntur, [illegible], tum B. Virgo, cujus [illegible] finalem gratiam obtinebit.

[illegible] possumus, quemadmodum Sacramenta nostra [illegible] cum gratia sanctificante, sive prima illa sit, sive secunda, certum jus conferunt ad actualia subsidia, quæ nobis sunt necessaria, ut nostris resistamus cupiditatibus, ne tentationibus superemur, & ut perseveremus in virtute: ita probare possumus, Scapulare acquirere illud digne ferentibus jus quoddam ad electas gratias, & subsidia privilegiata, quæ nobis necessaria sunt, ut vivamus in timore Dei, in ejus amore moriamur, æternamque damnationem evitemus. *In quo quis moriens æternum non patietur incendium.* Non quod quilibet jure possit finalem gratiam obtinere, non ita; hæc enim gratuita gratia est, beneficium est, non præmium, non remu-

S. Virgo hac [illegible] nos [illegible] [illegible].

[illegible] fundamentis [illegible] promissio ad Confratres [illegible] spem [illegible].

Fratres Carmeli [illegible] Scapulari signum habent protectionis & amoris erga se Virginis [illegible].

Scapulare habet [illegible] quid Sacramenti, quatenus signum est affinitatis contractæ cum Confratribus.

Obligatio, quam habent Confratres sancte vivendi, prævenit fœdus initum cum Virgine.

Scapulare [illegible] [illegible] devotionem S. Virginis.

Præcipua gratia [illegible] Maria [illegible] Scapulare est gratia finalis.

Scapulare gerentibus illud [illegible] subsidia [illegible], sicut faciunt Sacramenta digne recipientibus illa.

peratio; sed mira Deus rationem habens cultus, qui Sanctissimæ suæ Matri præstatur, adhæsionis, qua id quæsivimus, quod ad illius honorem pertinebat; quasi hæc omnia sibi fuissent præstita, ad illius preces, atque commendationes concedit donum perseverantiæ iis, qui sese illius servituti devoverunt. Hinc omnium Patrum sententia est, & illum, quem Maria recipit in filium perire non posse, illum, quem ipsa repellit, non posse salvari.

PARAGRAPHUS V.

Delecti ex asceticis loci, & ex recentibus Concionatoribus, ad hoc argumentum spectantes.

Habitus Carmeli nota est solidæ devotionis erga Matrem Dei, cum habitus ut plurimum sit nota vanitatis, & miseria luxus.

PRoculdubio inter maximas Sæculi hujus corruptelas, & de qua justa est querela, luxus est vestium, qui ad extremum evasit; ita ut vestes, quibus hominum status, & diversæ conditiones sunt distinguendæ, omnia confundant; quandoquidem videmus, pauperem, & divitem, nobilem, & plebejum, Dominum, & subditum iisdem ornatibus uti, eademque pompa vestiri. Utrum hæc intemperantia, quæ a spiritu ad corpus manavit, nota sit ambitionis, & vanitatis, an inconstantiæ, meum non est judicare; sed non verear Montis Carmeli Confratribus dicere; habitum, quem gestant, cum sit insigne ex quo dignoscantur, ipsos ad Cæli Reginam pertinere, simul esse notam, qua a reliquis vulgo Christianis distinguuntur per vitam sanctiorem, & magis frugi, ideoque signum quasi visibile æternæ eorum felicitatis. Utique: hoc Scapulare, quod in se nullum habet nitorem, quo in hominum oculis refulgeat, quemadmodum alia indumentorum genera per insanam ostentationem; hoc, inquam, Scapulare ornamentum est infinite pretiosum, quod mutavit objectum commune vanitatis hominum in notam solidæ devotionis. Hoc infinite utile est, quandoquidem non solum corpus, ut tessera tuetur, sed efficit, ut virtus quoque augeat in animam per protectionem, quam illi comparat potentissimæ omnium creaturarum, quæ Dei Mater est; & est etiam infinite gloriosum, quoniam cum ostendat statum gerentium illud conformem professioni, quam amplexati sunt, innuit vitæ sanctitatem, quam profitentur. Hinc dico jure SS. Virginem appellasse illud *signum salutis*, cum primum dedit illud B. Simoni Stock.

Si devotio erga Mariam unum est prædestinationis, illa devotio S. Scapularis est tam, quæ solidissima, & maxime authentica.

Ex omnibus Religionis nostræ Mysteriis, nullum nobis majus negotium facessit, quam Prædestinatio, quæ a S. Augustino *Abyssus profundum judiciorum Dei* vocatur. Si enim tanti momenti est negotium hoc, in quo agitur de æterna felicitate nostra, vel infelicitate; nonne cæcos illos esse oportet, aut stupidos, qui in hoc negotio tranquilli sunt, & non animadvertunt, se in hoc profundo abysso pendere; quin sciamus, quo inclinatura sit pro nobis libra judiciorum Dei. Ipsa etiam Mysterii hujus caligo timorem nostrum ingeminat; nemo autem illam audet penetrare sine manifesto periculo aberrandi, & hæc temeritas damnatur tamquam divinæ auctoritatis violatio; quapropter S. Paulus ait: *O altitudo Sapientiæ, & Scientiæ Dei! Quam investigabiles viæ ejus.* Hæc tamen est omnium Doctorum sententia, esse quasdam notas, & signa, non jam omnino, sed moraliter certa ad secernendas felices personas ex aliarum turba, in hac etiam vita, quibus addunt veram devotionem erga SS. Virginem tamquam certius signum, & ex numero earum devotionum, quas sancte hominum pietas invenit, illam Scapularis maxime authenticam putant.

ad Rom. 11.

Confidentia, quam Confratres habere debent in promissionibus Mariæ.

Quanti facere debemus adeo sollemnem gloriosæ Virginis promissionem Montis Carmeli Confratribus factam? Et quos sensus fovere debemus de fidelitate Matris Dei, quæ certos illos facit suæ protectionis? Quis unquam confidit in Maria, S. Bernardus ait, qui nomen ejus tantum invocaverit, & queri possit, ab illa negatam unquam protectionem suam illis, qui ad ipsam confugerint, quamvis hanc Maria nec promisisset unquam, neque suam illis fidem obligasset? Legimus in hujus diei festivitate promissionem, quam fecit, se peculiari patrocinio dignaturam eos, qui Sanctum hunc habitum deferunt. Invenimus Sanctum virum inisse cum illa pactum hoc in nomine omnium Religiosorum Ordinis sui, eorumque omnium, qui in Sanctam hanc societatem ingrediuntur. Nonne debemus ipsi hunc honorem ejus fidelitati, sperare videlicet nos consecuturos eam, quam nobis promisit, protectionem, & partem nostrarum devotionum collocare in fiducia, quam in illam habebimus, idque eo libentius, quod sicuti Dei promissiones innituntur ipsius potentiæ, illæ quoque Mariæ ejus potentiæ, atque auctoritati innituntur. *Biroat.*

Dicendum non est Mariam protegere velle eos qui in sceleribus suis voluntarii perseverant.

Magnus numerus Prædestinatorum in Cælo respicient æterna cum voluptate Sanctum hoc Scapulare utpote illud, per quod in statum adducti fuerunt recipiendi singularia subsidia, sine quibus numquam gloriæ possessionem fuissent adepti. Non inde tamen omnes qui deferunt Scapulare salvabuntur, quia non convertuntur. Non ita; S. Virgo voluit unquam dare nobis promissiones oppositas minis Filii sui. Illa noluit constituere nos in fiducia opposita saluberrimo timori, quem nobis prædicat in Evangelio. Voluit quidem esse perfugium peccatorum misericordiam deprecantium; at nocentium obduratorum, qui Dei Justitiam irritant, protectrix esse non voluit, blasphemia esset dicere id, ac temeraria præsumptio sperare. De confidentia in Matrem dicere possumus, quod S. Joannes dicit de confidentia, quam collocare debemus in Cruce, & in Sanguine Filii sui; *Omnis, qui habet hanc spem, in eo sanctificat se.* Hæ duæ qualitates separari non possunt, habitus salutis, & habitus sanctitatis. Frustra Confrater offeret ante tribunal Judicis sui hunc habitum, si illum sceleribus polluerit iniquitatibus. Angelus ejusdem malus extorquebit illum de manibus suis, ac illum ostentans JESU, & Mariæ, dicet illis hæc verba Geneseos: *Vide utrum tunica filii tui sit?* Vide, utrum actiones fecerit, quas fœdus cum vobis initum reposcebat. *Pater Texier.* 1. Joan. 3.

Devotio Scapularis esse debet conjuncta cum sanctitate, & amore illius Ordinis, qui feliciter procreavit insignem hunc sanctitatem fidelibus.

Opus est, ut pœnitentia, morum reformatio, integritas vitæ; verbo, sanctificatio sit fundamentum confidentiæ habendæ in hac devotione Scapularis cum sensu æstimationis, obsequii, & amoris erga S. Carmelitarum ordinem, qui nobis communicavit gratias suas, & qui nobis communicat Sanctum hunc habitum, quem de SS. Virginis manu recepit. Hæc illi veneratio debetur plures ob titulos, potissimum vero propter antiquitatem, quoniam, ut Summorum Pontificum loquuntur bullæ, originem duxit ex Monte Carmelo; incepit sub nomine filiorum Prophetarum, de quibus loquitur Scriptura; mox sub Esseorum nomine perrexit, ac tandem post institutionem Ecclesiæ sub titulo Religiosorum Carmeli Montis innotuit. Hic semper idem est ordo traductus per varios hos status. Sanctus hic Ordo præstitit, & quotidie præstat Ecclesiæ Dei beneficia, & æquum est, ut Confratres excitent in cordibus suis sincerum desiderium imitandi virtutem horum Sanctorum Religiosorum, ut postquam una cum illis gesserint Sanctum hunc habitum, induantur gloria, quam S. Virgo promisit, se illis in Cælo impetraturam. *Idem.*

In hac vita nonnisi conjecturas licet assequi quænam sit nostra prædestinatio; sed cum Maria promissionem suam non constituerit ad Confratres, morabim concipere possunt certitudinem quæ potest haberi.

Non ignoro, Christiani Auditores, quæcumque habeamus in nobis nostræ prædestinationis indicia, hæc ad summum esse conjecturas, quæ possunt quidem fovere, & alere spem nostram, non autem penitus dissipare justum timorem, quem exigit a nobis impenetrabilium judiciorum suorum. Nemo, S. Gregorius ait, donec in terris est, scire potest quod statutum in Cælo est de sua prædestinatione, vel æterna reprobatione. Hæc tristis est conditio, in qua hic siti sumus; certi sumus quantocyus nobis relinquendum esse hunc exilii locum, quin sciamus utrum patriam nostram simus revisuri. Hoc præsupponendum est ad evitandos errores, in quos labi possemus: tandem enim SS. Virgo nullos præscripsit terminos spei filiorum suorum Carmeli. Promissio illis facta protectionis nullam continet conditionem. Promisit se non permissuram, ut æternum damnentur; hoc est, præbet illis omnem salutis certitudinem, quæ haberi possit in hac vita, illis pollicetur, si in illius cultu perseveraverint, illos certissime in gratia sua perseveraturos. Si hoc promittere potuit filiis suis, facile ipsi est præstare fidem. Sed quid vobis videtur de tam magnifica promissione? Virgo Sanctissima satis aperte locuta est: superest ne vobis adhuc scrupulus aliquis? Si ad extrudendam curam omnem, quæ vobis facessit negotium, vosmet præsfetia verbo dictantes SS. Virgini promissiones suas, nunquid verba melius concepta, & explicita invenire potuissetis? SS. Patres generatim nequaquam locuti sunt terminis, quibus minor insit vis significandi, vel qui minus sint favorabiles. S. Bonaventura non aliud potestatis illius terminos constituit, nisi Dei ipsius omnipotentiam. S. Antonius asserit, Deum, cum Mariæ preces exaudit, non potius illi gratiam conferre, quam suo munere fungi, ideoque ejus petitiones non posse repelli. Liquet quænam sit S. Anselmi sententia hac in re, credit hujus Reginæ famulum interire non posse. Hi profecto magni sunt sensus, proculdubio pares ad excitandam vestram confidentiam erga Matrem misericordiæ. Sed quantumvis docti, quantumvis Sancti fuerint illi, qui nobis præclara hæc perhibent testimonia, tandem homines sunt, neque sunt nisi famuli egregiæ hujus Reginæ, quæ promisit hæc B. Simoni Stock. Hi eundem insignes sanctitate viri docent, nihil esse mihi formidandum, si mihi Virgo Sancta fert opem. Sed hoc non sufficit ad hanc sedandam sollicitudinem; scire volo, utrum vere mihi adsit, & illa mihi manifesta præbet indicia, meum est id ex proprio sensu cognoscere: illi protectionem suam huic Scapulari adnectere placuit: *in quo quis moriens, æternum non patietur incendium.* Non igitur miror, ubi primum rumor percrebuit adeo magnificæ promissionis, Christianos undique confluxisse ad Carmelitas, quos SS. Virgo sequestres tanti thesauri reliquerat. Domini, Principes, ipsique Reges, quibus tantum de salute sua timendum est, quantum simplicissimo cuique ex plebe, certatim cucurrerunt, ut participes fierent privilegiorum, & ut aliquam haberent salutis suæ certitudinem, cum ipsa eorum magnitudo quotidie tot, tantisque periculis objiciat. *Pater de la Colombiere.*

Si ha-

Gaudent Confratres apud Mariam fratrum, tamquam primi servi, sibi peculiariter devoti.

Si habitum hunc spiritu devotionis deferre, & in Sanctam hanc adscribi Societatem, est palam profiteri, velle inter servos Reginæ cælestis recenseri: dubitandum non est, quominus illa sibi honorem deferri censeat, & respiciat eos, qui hoc gestant Scapulare, tamquam suos, & ex numero domesticorum suorum, & qui induuntur ut ita dicam insignibus suis. Ita ipsa locuta est illud præsentans Beato Stock: *Recipe, dilectissime Fili, Ordinis tui Scapulare meæ Confraternitatis signum*. Sed illi omnes, qui digni habiti fuerunt illius servitio, non eumdem tamen ordinem tenent apud ejus Personam. Alii titulo communi, & quatenus Christiani adhærescunt; alii, ut ita loquar, rei domesticæ præpositi, tamquam Principum ministri, qui sese illis non mancipant, nisi ut propriæ consulant utilitati, sibique prospiciant; alii demum, qui illi penitus devoti sunt, & jampridem addicti. Hoc in ordine colloco Sanctos Carmeli Religiosos tamquam Eliæ magni Prophetæ Discipulos, cujus igneus zelus, & spiritus sanctitatis de patribus in filios traditus una cum Habitu illis gloriam peperit consecrationis cultui Deiparæ, antequam prodiret in lucem; quandoquidem idem Spiritus qui in antecessum fecit, ut hic Propheta cognosceret Matrem Dei sui, accendit cor ejus ardenti zelo efficiendi, ut in Carmelo coleretur; ita ut cultus, & devotio erga Matrem Dei fecerit, ut Discipuli ejus in omni tempore haberentur pro primis Sanctissimæ hujus Virginis famulis: quamobrem illa eos dignata est nomine fratrum, & filiorum suorum.

Hic habitus indigitat protectionem, quam Sancta Virgo Confratribus largitur.

Habitus hic, qui nos tegit, nos simul etiam defendit; videlicet, indigitat specialem hanc protectionem, qua Sancta Virgo pollicetur se prohibituram, ne quis in eo moriens æternum patiatur incendium. Singularis ista protectio tria dicit. 1. Amotionem rerum earum quæ nos perdere possunt, cujusmodi sunt tentationes violentæ, periculosæ occasiones, perniciosa consilia, pravæ societates. 2. Communicationem non vulgarem mediorum utilium Saluti nostræ, luminum vividorum, potentium illecebrarum, & felicium necessitatum operandi bonum. 3. Providentiam singulariter applicitam ad nos præparandos novissimo vitæ nostræ momento, ut obtineamus gratiam finalis perseverantiæ, ita ut Scapulare, quod nobis in vita pretiosum est ornamentum, quod Deo nos facit acceptos, & clypeus ad propulsandos salutis nostræ inimicos, in hora mortis sit vexillum victoriæ dæmones expellens, & evocans in subsidium Confratris in agone positi, Angelos, Sanctos, Mariam, & JESUM. Quæ igitur consolatio Christiani ferentis insigne [illegible] Sanctissimæ Virginis, considerare se [illegible] sub umbra protectionis ejusdem, tamquam veteres illos Hebræos, qui tuti incedebant deducti a præ[illegible] nube illa propitia, quam Deus dederat illis, ut simul esset [illegible] inimicos vallo, ac certo duce in solitudine. *[illegible]*

Hic habitus est titulus justus ad hoc ut simus sub patrocinio Mariæ in omnibus vitæ periculis uti experientia compertum fuit sæpissime.

Cum hic habitus ut tamquam Sanctæ Virginis insigne, nos ad illam pertinere docet, & ostendit nos illius cultui esse omnino devotos, nonne hic justus est titulus, ut simus sub illius protectione, & ut illa nos famulos suos debere [illegible] præbens nobis apertum asylum in omnibus casibus contra impetus inimicorum, certumque auxilium, ubicumque salus nostra in periculum adducta fuerit? nonne in hoc fidem obligavit suam, eodem tempore quo munus hoc largita est beato Stock, & mox illis omnibus, qui sese illius cultui devoverent habitum hunc accipientes? *Ecce signum salutis, ut sit salus in periculis*. Integra replerentur volumina exemplis recentibus eorum, quibus hoc Scapulare fuit clypeus contra enses, & plumbeas glandes, aliorum, qui habentes cor transverberatum tamdiu vixerunt, ut dolorem conciperent peccatorum suorum, & absolutionem reciperent, aliorum, quos præservavit a morte æque inevitabili, ac inopinata, nisi Virgo [illegible] illis moram impetrasset, ut salutarem agerent pœnitentiam. Non opus est per singula recensere [illegible] Virginis, [illegible], quæ operata est, & Virtutes, quas huic signo salutis applicavit. [illegible] omnia [illegible] hanc Matrem [illegible] testes. [illegible] hoc Scapulari vitæ [illegible], vehementissima incendia illud reverita sunt, postquam in ea res omnia [illegible], & naufragia perdere non valuerunt eos, [illegible] insepulti, quos illos manus invisibilis [illegible]. Quorsum hæc? [illegible] nulla fuit [illegible] protectio potentior quam Deiparæ, nunquam melius [illegible], quam erga illos, qui illius Scapulare gestarunt, non solum in omnibus vitæ eorum periculis, verum etiam contra omnes salutis illorum inimicos. *Auctor sermonum [illegible] argumenta.*

Quod Maria a Confratribus exigat ut fœdere [illegible] cum illis.

Ut Scapulare, & devotio erga gloriosam Virginem, [illegible] signum salutis, & prædestinationis [illegible], [illegible] illud, quod semper est [illegible], Dei Matrem magnificas hujusmodi [illegible] hoc indumento gloriosa hæc [illegible] pactum aliquod, & [illegible] celebrasse cum deferentibus [illegible], quo nomine ipsa illud [illegible] hoc ipsam vi- eisdem illos obligasse ad sustinendum honorem, quem obtinent, facti servi, fratres, & filii ejus modo peculiari; [illegible] autem nitore virtutum suarum, & morum sanctitate. Et sane ingens esset illusio existimare, ad habendam prædestinationis notam satis esse, gestare solum Scapulare, quæcumque alioquin vitæ ratio ducitur vel putare, se immunes esse, & solutos ab iis officiis, quæ Christiani ceteri persolvere tenentur, quasi ita essent securi salutis suæ, ut ad illam nihil pro virili parte conferre tenerentur. Hanc prætexentes causam, nonnulli falso zelo ducti, qui semper omnia in sequiorem partem interpretantur, jus sibi esse censuerunt devotionem hanc insimulandi, quasi nemo posset abuti Sanctissimis quibuscumque praxibus, ipsisque augustissimis nostræ Religionis mysteriis. Hoc igitur asserimus, virtutem devotionis hujus exterioris ab interiore proficisci, quæ est animi; hoc signum esse, & notam sinceri cultus, qui adhibetur gloriosæ Matri Dei, & consequenter opus esse, ut omnes cordis sensus respondeant huic signo, eo modo quo signum excitat devotionem cordis, alioquin signum hoc esset dolosum, & hypocrisis mera, si fieret hinc devotio inanis, & meræ ostentationis, quæ nulli inniteretur virtuti, aut veræ pietati: Si sufficeret objicere in oculos hominum externum vitæ regularis corticem, & interior pars pluribus esset vitiis conquinata, si loco Sanctissimam Virginem colendi filius ejus læderetur, hoc profecto esset, devotionem sibi in ludibrium traducere, eadem abuti ad flagitiosum vitæ genus dissimulandum. *Auctor serm. in eodem argumento.*

Quæ bona sperare possunt Carmeli Confratres ex fœdere facto cum Sancta Virgine.

Fœdus spirituale initum inter Sanctam Virginem, & Matres Carmeli Confratres, quos fratrum suorum nomine dignatur, illis est perutile, quoniam respicit illos tamquam ingressos in familiam suam; favet illis, eorum consulit utilitati, atque tenetur quodammodo ex gloriæ sensu illos in partem arcessere suæ felicitatis, & bonorum, quæ possidet. Hinc igitur inferri potest, Scapulare signum esse ac notam quamdam salutis, & prædestinationis, dummodo fideliter repleantur fœderis hujus officia: quem enim favorem expectare sibi non debent ab hac cæli Regina illi, quos dignatur titulo fratrum suorum? Numquid ignoramus, quomodo homines agant? & cum persona evecta est ad principis dignitatem, statim præsumi, hunc fauturum propinquis suis, totamque familiam suam promoturum, [illegible] eorum negotia communia sunt, & quidquid erit honorum, atque spectabilium officiorum illis [illegible] demandabitur [illegible] illorum magnitudo, & spes justa [illegible] dimetitur. Hoc ipsum dico de hoc fœdere, quod cum Dei Mater contrahunt; nulla est gratia, quæ non concedatur illis, qui insigniti sunt fraternitatis [illegible], & quos illa voluerit glorioso hoc [illegible] nomine. *[illegible]*

Sancta Virgo ad [illegible] Confratres Carmeli [illegible] peculiari modo.

[illegible] duos hosce titulos per nomen Servorum, & fratrum Mariæ, [illegible] Virgo illos dignata [illegible] titulo filiorum suorum, & facta ex hoc eorum Scapulari [illegible] singularis adoptionis, illos per hoc signum admittit ad qualitatem, quam omnibus temporibus habuerunt Religiosi Carmelitæ, semper filios illius nuncupandi. Scio equidem Christianos omnes deferri posse nomen hoc, ex quo Maria facta fuit Mater ipsorum, saluti eorum contribuens, & Filius suus illam sociam assumpsit operis nostræ redemptionis. Veruntamen cum ad hoc, ut hac adoptivus Principis filius fiat non sit, hoc cupere, vel mereri; sed præterea opus sit, ut Princeps eligat eum, atque declaret, & ab omnibus pro tali haberi jubeat: ita nemo ignorat, Sanctissimam Dei Matrem adoptasse in filios sibi Carmelitas eo titulo, quem nemo in dubium vocare potest post oracula ducentum, & viginti summorum Pontificum, qui factum, testamque [illegible] possessionem, ac cetera eorum privilegia. Quod autem maxime afferre debet consolationem [illegible], qui Ordini adscripti sunt per Scapularis devotionem, illud est, quod in eodem deferant signum [illegible] hunc habitum, per quem Dei Matre [illegible] qualitate, perinde ac cum hac [illegible] corde.

Gestare hunc habitum est publice profiteri se habere Mariam pro Matre, & eos pro eadem habere teneri filiorum.

Hic ad [illegible] habitus in deferentibus illum declaratio est, atque exterior protestatio sensuum filiorum, quos fovent erga hanc misericordiæ Matrem. Hinc illi ad eam pertinent, & ipsa ad illos. Respiciunt eam tamquam objectum affectionis, amoris, & cultus sui, & ipsa illos considerat tamquam filios sibi carissimos. Hæc est tamquam hæreditas illorum, & illi ipsius. Hæc illis tradit Scapulare pro signo adoptionis suæ, & illi vicissim illud gerentes ostendunt se huic adhærere, & profitentur se non erubescere hunc titulum de quo gloriantur, & in quo [illegible] suam collocant, rati fieri non posse, ut Deus illos abneget, vel derelinquat, quamdiu Sancta Virgo illos pro filiis habebit. *Auctor recens.*

Scapulare devotio [illegible] erga Dei Matrem [illegible].

Christiana Religio est religio spiritus, & veritatis. JESUS CHRISTUS ipse hoc nos docet in Evangelio; *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu, & in veritate*. Sed non minus verum est, exteriores actiones, quibus recognoscimus supremum entis Primi dominationem, coram creaturis, actiones, inquam, hujusmodi non solum essentiales esse Christianismo, sed etiam solas esse pares dando al-

aliqusm Deo gloriam coram hominibus. Cum autem hæc gloria bonum sit, eujus mirum in modum zelotypus est, quo magis publicos efficimus interiores sensus, quos fovemus excellentiæ ipsius, eo magis, eum cogimus, ut nos veros esse illius adoratores profiteatur. Quod dico de Religione erga Deum, facile transferri potest ad devotionem erga SS. Virginem. Colitur illa quidem proculdubio sensibus amoris, & observantiæ, quos in corde vestro servatis propter virtutes, & personam illius; sed præterquamquod nota est infirmitatis horum sensuum, illos continere posse in imo corde conclusos, cum sese extrinsecus proferunt, eo magis augent illius gloriam, quo plures habent testes zeli vestri pro illius famulatu; cumque illa sit ita grata, ut nil supra valeat cogitari, data ratione suas ingeminat liberalitates, & benevolentiam. Hac in re scapularis Confratres mirum quantum præstent aliis erga Beatam Virginem devotionibus. Sicuti nihil apertius significare potest nostram erga cæli Reginam devotionem, quam deferre illius colorem, & insignia, ita illam eogunt similiter sese pro illis profiteri iis in occasionibus, quæ accidunt eis patrocinandi. Hæc in mundo ipso regula servatur, ubi tamen adeo modicum Justitiæ invenitur. Hinc secernitur amicus certus ab homine artem inquirente, quot nobis exploratas faciat bonas intentiones suas, sive arbitretur, amicitiam esse validiorem, ex quo sese audet producere, sive re ipsa tunc nobis sit honoratior simul, & utilior. *Idem.*

Quomodo conciliandæ sit promissio Mariæ Confratribus facta illos æternæ damnationi obnoxios non futuros cum timore, quem nobis hac in re Evangelium inspirat.

Aliqus occurrere videtur oppositio inter Filii Evangelium, & Matris promissionem, cum ait: *in quo quis moriens æternum non patietur incendium.* Si enim Mariæ promissionem consideramus, videtur, inde certissime consequi futurum, ut homo salvus fiat si Scapulare gestaverit? Sed ubi consulimus id quod fides nostra nos docet, nemo certam habere potest suæ prædestinationis cognitionem, nisi explicitam habeat revelationem a Deo, qui falli non potest. Ceterum nullum est in Evangelio, mysteriisque nostris principium, ex quo possit aliquis argumentari; *Salvus ero.* Qua igitur in re sita est efficacia protectionis Mariæ, & quam rationem habet Scapulare illius cum nostra salute? Duo Scopuli sunt evitandi, vel extrema duo periculosa, quorum alterum erit, si dixerimus, nos cum Scapulari morientes dummodo in gratiæ statu moriamur, certissime salvos futuros. Quod dicere nihil est, hoc enim omnibus fidelibus accidit. Dicendum ergo est, Scapulare, ut esse possit medium ad salutem nostram, habere debere aliquem influxum agentem in hunc statum, & non cum sanctis dispositionibus suas ad bene moriendum disponere. Alterum extremum esset dicere, aliquem eo quod gestaverit Scapulare, certissime salvum fore. Maria noluit unquam promittere quidquam timori huic salutari oppositum, quem nobis prædicat Evangelium. Efficientia promissionis Dominæ nostræ in eo sita est, quod precibus suis nobis valida procuret adjumenta, ut ad nostram salutem perveniamus, quæ si nos omnino in interitu obstinati non fuerimus, proculdubio salutem nostram operentur. Sed quemadmodum raro usuvenit, Fidelem, qui fideliter obit omnia Scapularis officia, & frequenter Sacramentis reficitur, pertinacem esse in interitu suo, hinc argumentor, plerumque eos, qui gestant Scapulare salvos factum iri sine dubio valida protectione, & hoc rationabili temperamento, quæ Theologiæ sententia est, sustineo hanc S. Virginis protectionem ad nostram salutem. *Bircat.*

Hoc Scapulare adigit Beatam Virginem ad eos protegendos, qui illud deferunt, tamquam suos.

Cum hoc Scapulare sit tamquam B. Virginis insigne, & innuat illi penitus devotum esse, qui eodem induitur, nonne justus est titulus, ut sit sub illius protectione, & ipsa defendere teneatur servos suos præbens illis asylum apertum adversus omnia pericula & impetus inimicorum suorum, quibus eorum salus est obnoxia? In hoc fidem suam obligavit cum largita est hoc donum Beato Stock, & deinceps ceteris, qui hunc assumentes habitum sese cultui illius devoverent: *Ecce signum salutis, ut sit salus in periculis.* Profecto ubi cogito vim, atque virtutem, quam gloriosæ huic Virgini placuit adnectere, & prodigia, quæ quotidie operatur in gratiam illud gestantium; sunt dico illam præstare fidem, & ipsam non posse melius habitum hunc vocare, nisi *salutem in periculis*, & signum validissimæ protectionis. Necesse non est hoc loco meminisse potestatis cælestis hujus Reginæ, neque toties repetere illam esse omnipotentem apud Deum, vel potius potestatem ejus non aliam esse, quam Dei ipsius potestatem. Utramque confundam simul, quoniam sunt eadem utriusque negotiis; quamobrem sicut hortatur Apostolus primos fideles, ut induantur JESU CHRISTO tamquam vestimento, ut simul & se protegant, & sese exornent: *Induimini Dominum JESUM*: dico ego, gestare devote habitum hunc, esse quodammodo indui gloriosa Virgine; videlicet esse sub illius protectione; quandoquidem non licet ambigere, quominus illa sese gerat cum servis suis, tamquam Princeps erga suos. Honor ejus flagitat, ut illos tueatur, ita ut hoc sit personæ suæ facere injuriam, illos in prædiis, vel in ædibus suis, quæ illis perfugii locus est, eos persequi. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Ad Rom. 13.

Confratres sibi persuadere non debent, se Virginis patrocinio minime dispensari a cura salutis suæ.

Ut discant Confratres quo spiritu gerere debeant Scapulare, diximus jam hoc eorum esse robur, ut illos tueatur contra omnes mundi impressiones, & contra omnes incursus inimicorum salutis suæ. Sed credendum non est, hoc habitu illos defendi, quin aliquid & ipsi conferant pro virili parte strenue pugnantes, & generoso consilio propulsantes hos eosdem inimicos, qui indesinenter adversantur consilio Confratrum constanter inhærentium cultui Matris Dei. Frustra enim Confrater gestaret hoc indumentum, si sub hoc colore vitam duceret mundanam, & secretum in corde suo desiderium servaret mundi laudem sibi comparandi. Profecto qua mente Confrater Carmeli Sanctæ huic Societati dedisset nomen, nisi duceret vitam conformem cultui Reginæ cælestis, cui sese devovit accipiens Scapulare? Opus est ergo, ut Confrater, qui sese mancipavit servituti Matris Dei, constanter in illius servitute perseveret, si haberi vult ex numero filiorum suorum.

Confratres gloriæ sibi ducere debent hoc gerere indumentum, & ideo inter famulos Reginæ cælorum habitu.

Ad hæc quandoquidem hoc indumentum constituit gloriam, & ornamentum gerentis illud, honori sibi vertere debet illud gerere, quippe hæc sunt Reginæ Angelorum insignia. Si enim servire Deo, regnare est; profecto regnare est servire Matri Dei. Igitur status iste respiciendus non est tamquam servitus, sed tamquam status amplissimus, tamquam dignitas in domu Reginæ cælorum, & quin credamus nos plurimum fecisse, nosmet mancipantes servituti tantæ Matronæ, acceptio, qua illa dignatur nostram opellam excipere, tamquam maximum illius beneficium habenda est. Insignis sane gratia est, quam SS. Virgo facit Confratri Carmeli eligere eum præ tot centenis millibus; & gratia illum adigere debet, ut summa cum fidelitate illi serviat, & cum constanti fervore amplectatur, & summa alacritate, & gaudio assequatur quidquid noverit ei placiturum, & cessurum in gloriam ejus, & Filii sui.

Exprobratio, quam infligent aliquando ii, qui flagitiis suis Sanctum habitum dedecoraverint.

Quisnam esset gloriosæ Virginis dolor (si per statum suum eodem affici posset) si postquam Christianos sibi in fratres, filiosque adoptaverit, videret flagitia in domo sua, fœdus suum actionibus eorum coinquinatum, eorumque vitia Scapulari suo tecta? Quod decus habere pro filiis homines in omnem licentiam effusos; pro fratribus, superbos, voluptuosos, & pro servis, suarum cupiditatum mancipia? Tunc habitus hic abominaretur eos, qui ita illum dedecore afficerent, ut olim dicebat Job: *Abominabuntur me vestimenta mea.* Utique habitus hic, si polleret sensu, perhorresceret, videns se geri ab homine nequam, ab impio, a voluptatum suarum famulo; cum enim sit signum sanctitatis, vitæque puræ, & integræ, tot sceleribus pollueretur. Ah! Christiani, qui modo honorem habetis illum deferendi, quo probro, qua verecundia suffunderemini aliquando, si proferretur in judicium Dei, futurus damnationis vestræ argumentum? Hoc accideret proculdubio, si postquam illum assumpsistis pro signo peculiaris devotionis vestræ, & cultus Matris Dei, Sanctum hoc mentiremini consilium vita omni prorsus vitiorum labe inquinata. Cogitate igitur, hunc vere futurum vobis salutis signum, & notam prædestinationis, cum actiones vestræ testabuntur, illum a vobis gestari in spiritu vestræ pietatis, & sincero desiderio famulandi Matri Dei: quoniam tunc ejus protectionem vobis promerebitur, & peculiares gratias in hac vita, quæ vos deducent in cælestem Jerusalem. *Idem.*

Habitus hic gerentibus illum imponit necessitatem sanctitatis, ut decet veros Virginis Filios.

Habitus hic omnibus Carmeli Confratribus injicit necessitatem sanctam, & prorsus Christianam ducendi vitam, & abrenuntiandi omnibus mundi placitis, quemadmodum primi Christiani qui baptismum recipientes munda, albaque veste induebantur huic cæremoniæ accommodata. Sed plurimi ad hoc ne animum quidem advertunt, quæ caussa est propter quam pauci professionis suæ officiis perfunguntur. Opus est igitur, ut per temporum intervalla a Confratribus suis admoneantur suæ obligationis, ad hoc ut meminerint nihil unquam a se faciendum esse, quod dedecus afferre possit huic Scapulari; sed omnia sibi obeunda esse munera, quibus tenentur ex statu, & professione sua, & sicut olim magnus quidam Rex videns sibi suaderi factum aliquod sua indignum qualitate, ut vitæ suæ prospiceret, statim suasoribus suis regiam purpuram ostendens dixit illis: dignus ne hac essem purpura, si illam turpi hoc facinore maculassem? Nonne in omne vitæ meæ spatium erubescerem, si semel illam ad mortem evitandam dedecore affecissem? Illamne gestare possem, quin sustinerem probrum, quod incessanter objiceret mihi, ubi semel me eadem indignum præbuissem? Mox vero se ipsum hac tegens, & involvens purpura, maluit gloriosam subire mortem, quam sese ad actionem dignitate sua minime dignam demittere. Hic est, Fratres mei, sensus quem vobis inspirare debet Sanctus hic habitus, quo induti estis. Hic vos secernere debet a mundi sectatoribus; cavendum igitur est, ne illum dedecore afficiatis iis actionibus quæ mundum sapiunt, & in occasionibus vos ex vobismetipsis quærire: nunquid hic habitus aliquis exprobrat mihi? num me rubore suffundet in Judicio Dei? Hoc accideret, si post ea, quæ fecistis, ab incepto desisteretis, vitamque vestram relaxaretis non sustinentes

hujus

hujus habitus sanctitatem diligenti in omnibus officiis vestris regularitate, & praxi earum rerum, quibus vosmet addixistis. *Idem*.

Hortatio ad Confratres ut vitam ducant conformem eius obligationi, quam susceperunt.

Confratres Montis Carmeli, hæc vos cogitare oportet intuentes Scapulare, quod geritis. Gestare S. Virginis insignia, indui habitus illius, honorare, & invocare illam peculiaribus devotionibus, & quamvis omnes hæ caussæ, quæ cohibere deberent vestras cupiditates, & prava desideria vestra jugulare, iisdem semper mancipari; intumescere inani vestrummet existimatione, extrinsecus quidem vosmet humiliare, & intus inflari vana sanctitatis specie; pœnitentiam, & austeritatem crepare, & nullam vobismet vim inferre ad rescindendum aliquid luxus, aut voluptatum; petere a Deo per Mariæ intercessionem gratiam mansuetudinis, & patientiæ, & nihilominus nihil pati velle, quod solatium nostrum perturbet; detestari peccata nostra secundum formulas devotionis, & quotidie relabi minus ex fragilitate, & ex inopinato, quam ex voluntate, ac nequitia: hoccine est veros esse Mariæ devotos? Hoccine est gerere vestem, cujus memoria omnes cupiditates nostras deberet extinguere, ac earum impetum frangere? Quid? ut hoc pacto viveremus necessene erat, ut nomina nostra scriberentur in Nomenclatura hujus Confraternitatis, ut simulata cum humilitate peteremus admitti in numerum domesticorum B. Virginis? Non timetis, ne illa hac hypocrisi irritata vobis dicat, quod dicebat populo suo Deus per os Sophoniæ Prophetæ; *Visitabo in ira mea super eos omnes, qui induti sunt veste peregrina. Sermo Manuscriptus*.

Confratres considerare debent felicitatem suam quia associati sunt ordini Carmeli.

Nescio, utrum Carmeli Confratres ea considerent bona quibus fruuntur in societate, quam habent cum religiosis Sancti Ordinis Montis Carmeli, & utrum satis sublimem conceperint ideam suæ felicitatis. Tandem ergo concipiant aliquando se per hoc participes fieri omnium meritorum hujus ordinis, vel si vultis, ipsos mereri in unoquoque ex his Religiosis, in omnibus muneribus, quæ exercent secundum spiritum vocationis suæ, ita ut dici possit, vi hujus fœderis & hujus unionis ipsos vigilare in his, jejunare in aliis, cilicium ferre in istis, Domino laudes concinere in illis, in Concionatoribus concionari, in Sacerdotibus offerre sacrum; quia quod per se facere nequeunt, efficiunt per hos Religiosos, cum quibus conjuncti sunt per affinitatem, quam habent cum ipsis. Ita Religiosi sunt, quin vota nuncupent; servant castitatem, quin illam profiteantur; exercent paupertatem, quin suis se bonis exuant; jejunant, quin abstineant; meritum assequuntur bonorum operum, quin eorum praxim habeant. Spirituales acquirunt divitias in omnibus mundi plagis, ad quas Ordo Carmeli se extendit; citra periculum commercium facientes, sine labore ditescunt, & non solum participes fiunt omnium bonorum operum quæ in ordine fiunt universo, sed illorum etiam, quæ ibi facta fuerunt a mundi nativitate, & quæ ibidem fient in finem usque sæculorum. Adde his, quod Confratrum officia sub peccati pœna non obligent, meritum habent mandatorum, quin pœnæ subjiciantur. Hæc illos virtute præditos faciunt, quin nocentes efficiant. Non imitantur mundi leges, quæ homines servos faciunt, eosque gemere cogunt sub pondere ipsarum, ita ut si Scapulare jugum est, Sancta Virgo cum Filio suo dicere possit, *Jugum meum suave est, & onus meum leve. Auctor Recens*.

Labor in obeundis sanctæ hujus societatis muneribus levis est si conferatur cum utilitate, quam Confraternitas haurit.

Ad vos dilectos Carmeli Confratres revertor, ad vos inquam; qui cum habeatis vim adeo tutam, ac facilem consulendi saluti vestræ, fortasse eadem uti negligitis. Nonne jure exprobrari vobis potest, curam animæ vestræ novissimam esse omnium curarum, eamque a vobis nullo prorsus in discrimine haberi? Numquid vos deterret difficultas obeundi munera vestræ professionis? Quamvis SS. Virgo a vobis omnia exquireret bona vestra, ut in tuto poneretis illa vitæ alterius; quamvis ut se se obligaret ad respondendum de vestra perseverantia, a vobis exigeret quidquid ferventissimi ex famulis suis ultro præstiterunt ad illam honorandam; quamvis pro Scapulari vobis exhiberet cilicium, vel austeræ alicujus Religionis habitum, numquid vobis ambigendi locus esset? Nonne e contra amplectendum esset cum ardore pretiosum hoc pignus æternæ felicitatis vestræ? Si vobis aliquid proposuisset molestius, gravius, acerbius, vel magis difficile, & heroicum, hoc sane prætermittendum non esset, quia procul dubio fieri posset. Quid igitur prætermittendum est, ut anima nostra extra pereundi aleam constituatur, præsertim vero cum non nisi in æternitatem valeat perire? Si innocentiæ stolam amisisti per originale peccatum, illam reparare potes per Scapulare. Hoc promisisse videtur Virgo Sanctissima, cum illud vocavit *Signum salutis, pacis, & fœderis æterni*. Et sane sicut finis Sacramenti Baptismi, secundum Apostoli Theologiam in hoc situs est, ut induamur JESU CHRISTO, hoc est gratia, & sanctitate illius, tamquam stola innocentiæ: *Quicumque in CHRISTO baptizati estis, CHRISTUM induistis*: similiter finis, & effectus Scapularis est, induere nos S. Virgine, hoc est sua puritate, humilitate, modestia, obedientia, omnibusque virtutibus suis tamquam habitu sanctitatis. Quid hoc æquius, quid rationabilius? Si enim ex S. Ambrosio, hoc est officium Christianis omnibus commune, esse non solum imitatores virtutum Mariæ, sed etiam spiritus ejusdem hæredes: *Sit in singulis Mariæ anima, & in singulis spiritus Mariæ*: hæc adhuc arctior est omnibus Scapularis Confratribus obligatio, spiritu S. Virginis animati, non aliam, quam illius, vitam vivere, & ejusdem intentionibus inhærere. Quid S. Virginis habitus minus virtutis habebit, quam pallium Eliæ? Si duplex hujus Prophetæ spiritus cum pallio ipsius divina virtute migravit in Eliseum ejus discipulum: audeo quoque dicere S. Virginis spiritum migrasse in filios ejus cum Scapulari, quod est indumentum illius: *Fuit duplex Elias*, S. Chrysostomus inquit, *Sursum Elias, & deorsum Elias*. Elias reproductus fuit, & duo fuerunt in mundo, cur non dicamus, Sanctam Virginem se se produxisse in omnibus Carmelitis, & iis omnibus, qui huic Ordini se se associaverunt per Scapulare, quandoquidem reliquit illis spiritum suum tamquam hæreditatem cum Sancto habitu suo. *Idem*.

Gal. 3. 27

L. 2. c. in Luc. c. 2.

Hom. 2. ad pop. Antioch.

Dici potest de habitu, quo Virgo Sancta dignatur Confratres suos ad... quod semper dictum fuit de vestitu Sacerdotum, & de pallio de quo loquitur Tertullianus quod cavendum est ne dedecore afficiamus.

Scapulari applicari potest, quod Yvo Carnotensis dixit de habitibus Sacerdotum, & Tertullianus de pallio Christianorum, cavendum esse ne tamquam salutis signum deferatur, quin habeatur simul & res significata. Cavete igitur, Fratres mei, ut Sancto hoc Habitu induti, induamini etiam virtutibus Sanctæ Virginis, quæ juxta S. Anselmi sententiam, magis congruæ sunt hominum infirmitati, quam virtutes JESU CHRISTI: Contendite, ne Sanctus hic Habitus vos rubore suffundat coram Deo, & coram hominibus, nisi vita vestra fuerit conformis Sanctitati, cujus signum est, & qualitati filiorum Mariæ; quemadmodum enim solus habitus non constituit Monachum, solum Scapulare non facit prædestinatum. Verum est, vestimentis Domini nostri non defuisse virtutem morbos curandi, sed tunc, ubi cum fide tangerentur. Similiter SS. Virginis Scapulare virtutem habet Sanctos faciendi; sed tunc cum geritur cum spiritu illius; quod tunc fit, cum non solum est habitus sanctitatis, qui gratiam meretur, sed etiam habitus necessitatis, qui nos protegit in periculis, quibus in hoc vitæ cursu sumus obnoxii.

DE

DE DEVOTIONE
ERGA SANCTISSIMAM VIRGINEM.
MONITUM.

QUamvis Devotio erga beatam Virginem generatim sumpta, sit argumentum, quod latissime pateat, magno tamen est Concionatoribus adjumento. Etenim cum multis negotium facessat integrum elucubrari Sermonem in singulas festivitates peculiariter, opportune Virginis devotio supplet; & exordii alicujus ope, os Auditoribus sublinitur, eisque proponitur sermo, quo doceantur de officiis, quæ præstanda sunt Deiparæ; & hoc pacto latus aperitur campus ad explicandum quo in pretio habenda sint illius magnalia; quæ sint rationes propter quas illam colere debeamus; quantam illa curam gerat nostræ salutis; quænam sint ejus qualitates Redemptricis, & Liberatricis humani generis; quod munus exerceat tamquam Advocata, & Mediatrix peccatorum apud Filium; & quam protectionem illis concedat. Itaque ad Auditoris eruditionem invenitur occasio aperiendi zelum suum in propugnando cultu, qui jure debetur Matri Dei contra præjudicia non solum hæreticorum, qui illum delere conantur, sed etiam contra nonnullos Catholicos, qui temere hanc redarguunt devotionem quasi in immodicum, & periculo proximum excessum accederet, quamvis non discedatur ab Ecclesiæ doctrina, & sententia Patrum, atque doctissimorum Theologorum.

Ecce quid devotio erga Virginem subrogare potest in locum quorumdam Mysteriorum, quæ modicum suppeditat copiæ ad sermonem elucubrandum; quid libentius toleratur in festivitatibus localibus, vel quæ sunt novæ institutionis, in memoriam alicujus beneficii per ejus intercessionem impetrati, vel alicujus miraculi, vel tandem quæ meræ sunt devotionis, semper tamen accedente approbatione Ecclesiæ: cum enim pauca suppetant dicenda in particulari, non deest jus confugiendi ad ea quæ dicere possumus generatim de devotione erga Deiparam.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Sermonum hujus argumenti Synopsis.

I. UT methodice de devotione, & officiis Christiani erga S. Virginem loquamur, ad tria redigi possunt quæ sermonis hujus partitionem efficient. 1. Ad sensus, qui habendi sunt. 2. Ad cultum illi adhibendum. 3. Ad virtutes in illa imitandas. Cogitemus de S. Virgine, uti cogitandum est. Illam colamus uti colenda est; imitemur illam in iis, quæ possumus imitari. Sublimes sensus, quos fovebimus de merito ejus, & de admirabilibus perfectionibus illius erunt caussa, & ratio devotionis, quam illi profitebimur. Cultus, quem illi præstabimus ratio erit, propter quam illi placebimus, ejusque amorem, ac patrocinium nobis comparabimus. Imitatio eminentium virtutum ejus certam faciet nostram prædestinationem, & confirmabit oraculi veritatem promittentis verum Mariæ servum perire non posse, & certum esse felicitatis æternæ ea certitudine, qua non alia haberi certior potest in vita.

In puncto primo. Sensus sublimes, quos debemus concipere de S. Virgine ad regenda officia, quæ illi reddenda sunt, desumi debent 1. ex incomparabili dignitate Deiparæ, quæ altissima est, ad quam valeat Deus meram attollere creaturam; 2. ex eminentibus perfectionibus, virtutibus, & meritis ejus, quibus sustinuit sublimem hanc dignitatem; 3. ex eo quod pro nobis est Advocata, & mediatrix apud filium suum &c. 4. ex auctoritate, & potestate quam habet apud Deum, & quæ sine ulla comparatione superat reliquorum Sanctorum merita.

In altero puncto, quod respicit cultum, & obsequia quæ illi tribuenda sunt, postquam Patrum, & Conciliorum auctoritate probatum fuerit, Sanctos honorari posse; facile potest ostendi non deesse proprium, & peculiarem cultum pro Dei Matre, qui hyperdulia nuncupatur, videlicet post cultum supremum, qui Deo uni debetur, quidquid tribui potest honoris, obsequii, & laudis Sanctæ huic Virgini, nihil meritum ejus excedere posse, &c.

In tertio, quod est virtutum ejus imitatio, ostendendum est, in hoc proprie consistere devotionem erga Virginem, & huic inhærere omnia bona, quæ nobis ab hac devotione sunt expectanda. *Ex libro Patris Aurelianensis de devotione erga S. Virginem.*

II. Si hodierna die aggredior vobis verba facere de devotione erga B. Virginem, non ideo hunc apud vos sermonem instituo, ut illam in vobis excitem, quandoquidem in vobis suppono erga Dei Matrem omnes zeli, & observantiæ sensus, quos illi debetis; Hoc igitur duntaxat ago, ut in re tanti momenti vos de illis erudiam, quæ Christianis perfectis, & vere spiritualibus ignoranda non sunt, si pervenire velitis ad praxim rationabilis hujus cultus, quem Apostolus etiam, atque etiam nobis commendavit: *Rationabile obsequium vestrum.* Rom. 12. Itaque, Auditores lectissimi, quum vobis suadeam devotionem erga Mariam, fert animus docere, quomodo hæc devotio sit instituenda, & ex ea proficiendum, ut per hanc sanctificemini. Illius vobis veros characteres ostendam, defectus aperiam, abusus detegam, ut hinc qualis usus faciendus sit, intelligatis. Poteram ne argumentum eligere pietati vestræ convenientius, atque utilius ipsi devotioni, de qua agitur? Hæc ex D. Bernardi sententia in tribus præcipuis consistit officiis, quæ sunt honorare, invocare, imitari Mariam: Hæc tria persequar; atque ecce vobis triplici verbo tota hujus Sermonis partitio. 1. Oportet S. Virginem honorare, sed prudenter; hæc prima est propositio. 2. Oportet illam invocare, sed efficaciter, hæc altera est propositio. 3. Oportet illam imitari, sed religiose, hæc tertia. Maria prudenter honoranda est; honor enim Reginæ cælestis, non secus ac Regis Regum JESU CHRISTI, præ ceteris hanc postulat conditionem: *Nam & honor Reginæ judicium diligit*, S. Bernardus ait, applicans Matri, quod scriptum est de Filio: *Et honor* Psalm. 98. *Regis judicium diligit;* hoc erit primæ partis argumentum. Maria efficaciter est invocanda; frustra quippe pollet apud Deum, si per nostrarum precum indignitatem, vel per vitæ nostræ impœnitentiam, ejus auctoritatem inutilem faciamus; hæc erit pars altera. Pro virili parte imitari debemus religiose Mariam: illius enim sanctitas prototypus est, secundum quem vult Deus nos conformari, & id nisi fecerimus, secundum quem nos judicabit. Hæc erit pars tertia. Tres Veritates æque idoneæ ad aliquid conferendum, & peccatorum conversioni, & Justorum sanctificationi.

Pars prima. Honorare Mariam, sed honorare prudenter. Si inter eos, qui addicti sunt Virginis servitio, aliquis inveniri potest devotus indiscretus, fatendum est etiam inveniri posse indiscretos Censores inter eos, qui Virginis devotos sugillant. Hi conquesti sunt 1. quasi Virgini, tamquam divinitati alicui, cultus adhibeatur: 2. quasi illi deferantur honoris tituli, qui illam minime deceant, præsertim vero Mediatricis, ac Reparatricis: 3. quasi illi nova deferantur privilegia, non in Scripturis, neque in traditione revelata. Hos questus ad examen vocemus, ac inde eruamus certas regulas prudenter honorandi cælorum Reginam. Queruntur 1. Mariam a devotis suis tamquam divinitatem adorari. Sed gratiæ habeantur Providentiæ: JESU CHRISTI Ecclesia non indigebat asserto salutari monito, quod nobis traditum est hac in re: neque enim Virgini, sicut Deo, offerimus Sacrificia. Illam quidem honoramus, sed cultu longe inferiori quidem quam qui pertinet ad Deum, sed superiori quam qui ad Sanctos pertinet, & hoc est illam prudenter honorare. 2. Queruntur, Devotos Mariæ illi tribuere honoris titulos, qui ad eam minime pertinebant, præsertim vero illos Mediatricis, & Reparatricis; sed cum sit Dei Mater, nullus est honoris titulus, qui illam non deceat. Et peculiariter S. Bernardus nonne illam Mediatricem appellat, & Reparatricem; & nonne testatur illam ævo suo in Ecclesia hoc nomine vocari consuevisse? Sed est etiam prudenter honorare Virginem, illi omnes tribuere qualitates, quas illi tribuit Ecclesia. Unus quidem est Redemptionis Mediator JESUS CHRISTUS; sed non desunt Mediatores intercessionis, inter quos Virgini nonne primus locus tribuitur? 3. Queruntur de zelo, quem Virginis devoti præseferunt in tuendis quibusdam privilegiis, quæ in

illa

illis cognoscunt gratiarum quidem in immaculata illius Conceptione, & gloriæ vero in ejus triumphali Assumptione. Sed semper in eodem principio permanentes ratiocinemur: ex omnibus privilegiis, quæ sine jurium divinorum jactura divinæ Maternitatis nitorem commendat, ullumne est, quod rationabiliter illi negare possimus? Nonne sufficit hæc privilegia a doctissimis Ecclesiæ Patribus esse recognita, a communi fidelium fide probata, validissimis conjecturis, solidissimisque testimoniis innixa? Sed talia sunt omnia privilegia, quæ honoramus in Virgine: ideoque prudenter hanc honoramus. Opus igitur est, ut ministerium verbi Dei hodierna die sit necessarium ad servandum cultum, quem Virginum omnium Sanctissimæ præstamus? Sed quidquid Hæresis conata est, Virginis cultus viguit, vigebitque.

Pars altera. Invocare S. Virginem, sed illam efficaciter invocare. Virginem invocare possumus, quandoquidem Ecclesia Sanctos invocari posse decrevit, & alioquin certum est hanc Dei Matrem habere omnem misericordiam, & potestatem, quæ necessaria est ad nobis opem ferendam. Ita Patres argumentati sunt. Non solum Mariam invocare possumus, sed debemus: cur? ut nosmet conformes præbeamus Ecclesiæ, ut gratiam nobis comparemus, ut nobis procuremus contra mundi pericula validum patrocinium, ut certam efficiamus salutem nostram. Sed omnia in hoc sita sunt, ut Virginem efficaciter invocemus, videlicet ita, ut nostræ preces illi placeant, & non frustra illam invocemus. Hac in re extrema duo sunt evitanda; 1. Nimium confidentiæ in Virginis protectione, 2. nimis parum confidentiæ in hac eadem protectione. 1. nimium confidentiæ, quia nonnunquam preces offerimus sibi nimis præfidentes, ideoque Deo contumeliosas, indignas Matre Dei, & nobilmetipsis perniciosas. Preces hujusmodi efficaces esse non possunt. 2. Nimis parum confidentiæ. Mihi videor audire loquentes censores cultus Virginis, peccatores in statu peccati ad illam confugere nequaquam posse, quia actu contritus, & pœnitens non est, & quia Dei amorem non habet. Sed esto contritum, & pœnitentem non esse, nonne petere potest per Virginis intercessionem, pœnitentiæ gratiam, & quin actu habeat amorem Dei, nonne potest illum desiderare, & obtinere per Virginem? Eo sæculo, quo videmus tot animas aberrare, & prævertere ne obstaamus illis vias reditus, & salutis. Una autem ex viis est sincera in Virgine confidentia.

Pars tertia. Virginem imitari. 1. Quid in Virgine imitari debemus. 2. Quare imitari debeamus. 1. Sanctitatis perfectionem, perseverantiam, & invariabilem sanctitatis firmitatem. 2. Quare illam imitari debeamus, ut simus participes gloriæ ejus quam possidet. Hujus Virginis ope possumus ejus exempla imitari. Propter hoc confugiamus ad illam; ipsi nosmet devoveamus: devotionem ejus, & inviolabilem illius servitutis adhæsionem profiteamur. *Hoc est argumentum, & partitio Patris Lombardique in sermone Assumptionis.*

III. Assumptis pro themate verbis illis. Liber Generationis J. C. *Matth.* 1. Mysticus hic liber ab æterno conceptus in mente Dei ipsius, & tandiu expectatus, denique in lucem prodiit, ut incipiat tenebras dissipare omnium sæculorum, & certus sum, vos satis esse perspicaces, ut re adhuc integra intelligatis librum hunc non alium esse nisi B. Virginem. Ipsa vero vitæ liber est, non solum quod sinu suo illum complecti debet, qui vita est omnium hominum, & qui principem obtinet locum in genealogia Salvatoris mundi, qui ab illa suam temporalem Nativitatem recepit: verum etiam quia nemo locum inveniet in hac Sanctorum genealogia, nisi ille in hoc scriptus fuerit, videlicet nisi S. Virgo fateatur illum esse ex numero filiorum suorum. Hinc credidi, non posse me illi gratiorem efficere posse panegyrim, quam admittendo plures illi servos comparare, neque horoscopum in ipso nativitatis ejus articulo sustinere, quam ostendendo ipsam esse Astrum propitium quod præcedere debeat spirituali nativitati justorum omnium, ut sint ex numero prædestinatorum. Cæterum elogium, quod tribuo hodierna die beatæ huic creaturæ, cujus nativitas potius cælestis est, quam terrena, illam vitæ librum appellans, fert animus probare solum titulum hunc, cujus jam pridem possessionem obtinuit, quandoquidem S. Epiphanius illam appellat librum incomprehensibilem, qui fecit, ut verbum æternum legeretur in mundo, & qui ex S. Joanne Damasceno est liber recens, quem præparavit Deus ab æternitate, ut ibi Verbum suum scriberet, & cum Verbo omnia secreta, quorum maximum, profundissimum, ac maxime impenetrabile est hominum prædestinatio.

Sermone de Deipara.

Orat. 1. de Nativitate Virg.

Ad hanc igitur veritatem solide constituendam, & interea ex hac speculatione hauriendam, ad quam argumentum me deductum esse videtur, cum Angelico præsupponamus ex actibus voluntatis Dei, quæ spectant ad nostram prædestinationem, tres esse præsertim, qui cæteros complecti videntur. 1. Amorem specialem, quem habet Deus pro aliquibus ab æterno, per quem secrevit illos ex turba aliorum sine aliqua caussa hujus amoris præter bonam voluntatem suam erga illos, quam Theologi vocant prædilectionem, amorem electionis, & prælationis, & quod efficit, ut vulgo Electi, & Prædestinati vocentur. 2. Est præparare illis media, quæ sunt gratiæ, quibus certissime illos ad hunc beatum finem adducat secundum verba Augustini, qui collocare videtur in hoc totum prædestinationis ordinem quamvis pars tantummodo sit. *Præparatio beneficiorum, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.* 3. Illis procurare finalem perseverantiam quæ signum imponit æternæ eorum felicitatis. Sed si tota nostræ prædestinationis œconomia ad hæc tria refertur, illam duntaxat ex parte Dei accipiendo, ostendamus 1. Specialem hunc amorem, & prælationem hanc quam habet Deus pro nonnullis ab omni æternitate, respicere peculiariter famulos Mariæ: ostendamus 2. illam quatenus dispensatricem omnium bonorum Filii sui nihil prætermittere, ut illis procuret efficientissima salutis media, eaque certissima. Probemus 3. validis argumentis, ipsam illis obtinere gratiam finalis perseverantiæ per protectionem, & subsidium, quod illis in mortis articulo suppeditat. Nonne tunc jus erit mihi inferendi devotionem erga gloriosam Dei Matrem signum esse prædestinationis, & gloriosam hanc Virginem esse vere librum vitæ, in quo recensemur, qui ejus adhærent devotioni characteribus majoribus, ac melius connotatis, quam fieri possit in terris. Tria hæc Sermonis hujus partitionem constituent, ac totidem erunt argumenta consolationis eorum, qui palam se eam colere profitentur. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Lib. 1. de Prædest. SS. c. 17.

De Protectione, quam Maria in cælum evecta largitur hominibus in terra.

IV. POstquam gloriosa Virgo terram reliquit Cæli possessionem, qua nunc fruitur, aditura tanquam Regina, nequaquam existimandum est nihil illi reliquum esse quod faciat, vel nihil nobis ab illius bonitate, & cura esse expectandum. Illa profecto ad unguem adimplevit consilia, quæ de eadem conceperat Deus, cum dederit mundo Mediatorem, qui nos cum æterno Patre reconciliavit, deinceps cooperata est operi nostræ redemptionis, offerens Filium suum, & quodammodo sacrificans propter hominum salutem: fuit etiam huic caro filio superstes tempore non ita brevi, ut Ecclesiam nascentem, quæ suis indigebat exemplis, atque subsidiis, regeret, ac tueretur. Sed in cælo, quo assumpta fuit, insignia nobis præbet suæ potestatis, & bonitatis erga nostrum singulos argumenta per singulare patrocinium, quod nunquam negat, opem suam implorantibus. Ibi majori cura nostræ salutis negotium procurat; ibi loquitur pro nobis, & nos tuetur ad tribunal Judicis supremi. illic est Mediatrix nostra apud Filium suum: ibi denique impetrat nobis validissima subsidia, sine quibus maximo in jugi salutis nostræ discrimine versaremur.

Quam ob rem non ægre vobis persuadebo, protectionem, quam expectare debemus a gloriosa Dei Matre in cælum evecta ad dexteram Filii, simul esse potentiorem & qualem tutius nobismet possumus polliceri, si illam nobismet promereri admissi fuerimus, Hoc primum erit sermonis punctum.

Secundum vero, nobis admittendum esse, ut hanc protectionem nobis comparemus confidentia nostra, precibus, zelo servitutis ejusdem.

Punctum primum aperit quid illa operetur pro nobis; alterum vero, quid ipsi facere debeamus pro illa. Alterum nobis ostendet, quid opis a Maria sperare debeamus; Alterum vero, quid Maria expectet a nostra fidelitate, & gratitudine. *Idem.*

De Devotione erga Sanctam Virginem.

V. MIramur nonnunquam, quod Sacer Textus novi Testamenti adeo pauca loquatur de magnalibus Virginis, & quantumvis modicum zeli habeamus, cuperemus Evangelium fusius de elogiis illius verba facere. Sed in hoc, inquiunt Theologi, statuenda est maxima laus ejus. Spiritus sanctus, ajunt, non ignorabat super quo fundamento constituturus esset suæ sponsæ magnalia, cum solam Deiparæ qualitatem recte explanatam omnino elogiis suppleturam, & ubi probata fuisset Filii divinitas longa enumeratione miraculorum, quæ in dubitationem revocari non possunt, deinceps fore ut maximi honores quilibet nequaquam negarentur illi, quæ pro tanti Filii parente haberetur. Et sane satis est duo hæc intelligere verba *Mater Dei*, ut abunde inveniatur quidquid satisfacere potest zelo gloriæ SS. Virginis, & qui unquam recte penetraverit sensum duorum horum verborum inveniet, ubi constituere possit, & regere devotionem fidelium erga Dei Matrem. Animadvertendum est enim duos esse scopulos æque evitandos in Mariæ cultu, quorum alterum est, in illa non confidere; alterum vero confidere usque ad temeritatem. Errores duo, qui cum invicem adversentur, æque nos privant subsidio potentissimo simul ac saluberrimo, quod ad vitam æternam habeamus. Alii S. Virgini negantes hanc sine limite potestatem, & extremam hanc bonitatem, quam in illa veneratur Ecclesia, subruunt fundamenta nostræ confidentiæ, alii vero bonitatem hanc exaggerantes, atque attollentes usque ad mollem, ignavamque Indulgentiam erga scelera sua tandem in damnatam incidunt præsumptionem. Ego vero affirmo, Deiparæ

qua-

qualitatem satis esse ad errorem utrumque auferendum; nam quatenus Mater Dei, habet ubi legitimam statuat confidentiam, & sine hac eadem qualitate habet unde inanem hanc præsumptionem evertat. Prima considератio præbebit summas consolationis caussas famulis Mariæ, illis aperiens confidentiæ suæ caussas legitimas: Altera vero inspirabit illis salutarem timorem, ne relaxentur, destruentes præsumptionis suæ fundamentum. *P. Cheminais serm. de Devotione erga Virginem Tom. 2.*

VI. Hæretici Devotionem erga Mariam superstitionis titulo insimulant; spiritus fortes inanem vocant occupationem, & Novatores imprudentiam; sed veri Christiani solidam devotionem.

1. Et sane solida est, quia fundata est supra lapidem fundamentalem J. C. Hoc illud est Evangelicum ædificium, quod supra firmam petram fundatum non ventis labefactari potest, non fluctibus concuti. Consensus omnium ferme Fidelium conspirantium ad Mariam tot modis colendam, suamque confidentiam in illius protectione constituendam, & in omnibus necessitatibus ad ejus opem implorandam, & constata fere conspiratio ad eamdem tot, tantisque laudibus extollendam omnes impulit fideles ad illam in honore habendam, & sumendam pro Mediatrice apud Filium suum; zelus, quem præsefert Ecclesia in hac devotione Filiis suis inspiranda, in peculiari cultu illi adhibendo, in Mysteriis illius celebrandis, in tot festivitatibus in honorem illius instituendis, in tot magnificis Templis illi ædificandis, in tot religionibus illi devovendis, quarum finis, & officium est eidem famulandi, denique multitudo fere innumera miraculorum, quæ Deus quotidie operatur in eorum gratiam, qui ad S. Virginem confugiunt, totidem sunt demonstrationes soliditatis hujus devotionis; Quibus qui victas non dat manus, cæcus est, vel pertinax, vel hæreticus.

2. Devotionis hujus soliditas in hoc sita est, quod nos peculiariter adigit ad S. Virginem imitandam. Imitatio virtutum ejus est cultus acceptissimus, quem illi præstare valeamus; cultus omnis, qui huc non tendit, superstitio est, vel inanis occupatio. Se se mancipare vitiis, quæ virtutibus ejus sunt opposita, cum interim illi levium aliquot precum præstatur obsequium, hoc est illam labiis honorare, dum simul corde dehonestatur. Salvi esse non possumus, nisi J. C. similes evadimus: sed ratio facilis, ac tuta similes evadendi J. C., est Mariam imitari. Hæc illius autographi imago est perfectissima. Fieri posset, ut lumen; quod ex J. C. refulget, oculos nostros perstringeret, si in illum immediate eos figeremus. Exprimentes in nobis Mariæ lineamenta perfectam acquirimus cum Filio similitudinem. Illa cum S. Paulo dicit nobis, sed potiori jure, quam Paulus; Imitamini me, non secus ac ego imitata sum Filium meum; sed magis, quam Paulus obtinebit, quia nos ad se imitandam invitans certissime nobis impetrabit gratias ad illam imitandam necessarias. Nobis igitur adlaborandum est, ut imitemur omnes Mariæ virtutes, quæ pro nobis esse debent autograhi loco; nobisque persuadere debemus, Filium ejus nobis dicere, quod olim Moysi Deus, Respice fidelem hanc mearum virtutum imaginem, quæ tibi esse debent autographum, & in actionibus tuis illam exprimere conare per universas: tres vero potissimum, quæ illi sunt antiquissimæ, humilitatem, puritatem, & amorem dilecti Filii sui. *P. Nepveu in Christianis considerationibus pro singulis anni diebus.*

VII. Hæc quoque æquissima est Sermonis de Virginis devotione partitio.

1. Hanc solidam esse in principiis, quia innitur in voluntate Dei, qui illam ad altissimum dignitatis gradum attollens, quo creatura mera valeat attolli, voluit consequenter, ut ab hominibus, Angelisque in cælo, & in terra coleretur. Ratio docet nos, quidquid Sanctum est, & in gradu perfectionis supra communem usum eminentis, venerationem, & reverentiam mereri. Sed post Dei Filium nihil perfectius est, majus, augustius Dei Matre; ideoque nihil venerabilius, & nostro cultu dignius! Denique hæc devotio incumbit auctoritati Ecclesiæ, & ejus antiquitati; quia fundata est super ipsius Christianæ Religionis fundamento, & universali nationum omnium consensu, quæ universæ simul cum fide hanc amplexæ sunt devotionem.

2. Sanctam esse in praxi; quia cultus, & obsequium, quæ illi præstantur, sunt officium Religionis, quod præstatur Deo, & ad suum veluti fontem revertitur: preces, quæ illi nuncupantur Sanctas esse, & unctionis prorsus divinæ plenas; obsequia nostra æque Deo, & Mariæ esse accepta; laudari Deum in elogiis, quæ illi deferuntur, quia Deus illi divinas perfectiones suas comunicavit: & denique omnes hujus devotionis praxes eo tendere, ut nos sanctiores, perfectiores, ac divinæ Majestati reddat acceptiones.

3. Salutarem esse in effectibus, quia nos ducit in tutum; nos fovet, ac regit in tentationibus, & in præliis quæ nobis inferunt salutis nostræ inimici; nos protegit ab insidiis, & laqueis, qui ab iisdem struuntur; Denique devotionem hanc, verbo, viam esse tutiorem, & faciliorem, per quam æterna felicitas valeat comparari; quamobrem Sancti affirmant hoc certissimum esse nostræ prædestinationis indicium.

VIII. Magnam habere debemus devotionem Sacræ Matri Dei plurimas ob caussas, quas tamen ad tres potissimum redigere possumus.

1. Propter Deum, qui hoc vult, optat, imperat, ac inde honorem, & gloriam recipit.

2. Propter Virginem, quæ pluribus titulis meretur, amari, coli, observari.

3. Propter nos, quia hæc devotio nobis est inæstimabilium bonorum caussa.

IX. Devotio erga S. Virginem certissimum est medium ad virtutem, & eminentem sanctitatem acquirendam.

1. Quia efficit, ut inveniamus potentissimam intercessionem apud Deum, ut gratias obtineamus, quæ sunt necessariæ ad proficiendum in via perfectionis, & recentes in dies progressus in sanctitate faciendos. Ad hæc, sicuti sub illius clientela, qui ei fideliter famulantur, se se a sæculi corruptione præservant, periculosas occasiones evitant, resistunt pravorum exemplorum impressionibus, quæ sæpe alios in interitum trahunt, & scopuli sunt innocentiæ eorum funesti; nullum invenientes obicem in exercitatione virtutis, magnis incedunt passibus, & ut cum Propheta loquar, currunt in viam mandatorum ejus, & citius ad perfectionis apicem perveniunt. Adjicite, si devotionis generatim proprium est mulcere pœnas, quæ a virtute separari non possunt; sicuti ambigi nequit, quominus Dei servitus suas habeat cruces, ex omnium Sanctorum confessione, ex quotidiana experientia innotescit; devotio erga Mariam non solum levius efficit jugum Domini, sed efficit etiam, ut cum alacritate, & gaudio feratur, ita ut sicut dulcedo proprius est character Genitricis Dei, videtur quoque effudisse dulcedinem suam in ea omnia, quæ ad ejus servitutem pertinent, & efficiat, ut suave, & jucundum videatur quidquid propter amorem ejus suscipitur.

2. Quia ipsa est perfectissimum virtutis exemplar, quod imitari valeamus, ut sancti, & perfecti evadamus, nobismet persuadere debemus, Salvatorem nobis dicere quod olim Moysi: Respice fidelem hanc virtutum mearum imaginem, quæ autographi loco tibi esse debet; & cura omnia illius exprimere lineamenta; hoc est virtutes omnes, quarum tres potissimum illi cordi sunt, & per quas illa mihi simillima facta est. Prima est puritas; Maria Virgo, Maria omnium Creaturarum purissima, pati non potest cor immundum. Humilitas altera est virtus illius, quam peculiariter in illa imitari oportet, quæ ideo fuit Dei Mater, & super creaturas omnes exaltata, quia omnium fuit humillima; itaque illa nobis æque ac Filius suus ait: *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde.* Tertia virtus, quam imitari debemus, est amor Filii sui, quem semet ipsa infinite magis diligit. Itaque perfectum hoc exemplar pro virili parte imitantes, nonne sperare possumus fore ut quam primum perfecti evadamus? &c.

X. Devotio, quam profitemur erga aliquem, a quo pendemus, in tribus plerumque consistit. 1. In bonis qualitatibus, quas possidet, & meritis, propter quæ ad aliquam evecta est dignitatem eminentem. 2. In Beneficiis, quæ ab illo recepimus, vel quæ jugiter recipimus. 3. In protectione, quam nos consecuturos speramus, & quam in necessitatibus nobismet possumus polliceri. Prima ratio parit in nobis sensus observantiæ, & venerationis. Altera sensum gratitudinis, tertia sensum confidentiæ. Facile est hæc omnia applicare S. Virgini, & inde sermonis partitionem proponere.

1. Considerando quid illa sit in gratia, & in gloria, meritum ejus, dignitatem quam tenet supra omnes meras creaturas, quam observantiam, quem honorem, quæ obsequia non illi debemus? Post ea, quæ debemus Deo, possumus ne aliquid nimium illi præstare: Matri Dei, gratiis omnibus cumulatæ, elevatæ in gloria, dilectæ Deo, privilegiis super puras omnes creaturas ornatæ, quæ præstare non debemus officia? & nonne nos beatos æstimare possumus, eo quod ejusdem cultui devoti sumus?

2. Quod spectat ad beneficia, quæ recepimus, & quotidie ab eadem recipimus: Dum viveret cooperata est saluti nostræ consentiens Mysterio Incarnationis, quæ est nostræ felicitatis origo; conjungens passiones suas cum illis Filii sui juxta Crucem; quia particeps fuit omnium Mysteriorum Salvatoris, & modo quam non debemus illi animi grati significationem pro ea, quam nobis largitur protectione præ gratiis, quas nobis procurat; quandoquidem omnes transeunt per manus illius, & illas cuicumque sibi placuerit, distribuit; pro Mediatricis officio quo fungitur apud Filium, ita ut de illa dicere possimus illa Sapientiæ verba: *Venerunt mihi omnia bona cum illa.* Sap. 7. Omnia quæ habemus bona, ab illa in nos derivant, & omnia, quæ speramus, non nisi per ipsam consequemur.

3. In illa finalem habere debemus confidentiam; quia certi sumus ejusdem auxilii in omnibus occasionibus, in quibus salus nostra periclitatur, præsertim vero in articulo mortis. Hanc invocat Ecclesia in omnibus publicis calamitatibus &c.

PARA-

PARAGRAPPUS II.

Fontes, unde hauriri copia potest ad has partitiones exornandas; & auctores de hoc argumento agentes.

Sancti Patres.

SAnctus Augustinus ferm. 18. de Sanctis, & 2. de Annuntiatione, postquam ubi fermonem habuit ad Mariam amoris, & grati animi plenissimum, declarat se illius ope indigere devota oratione.

S. Andreas quem aliqui Jerofolymitanum Patriarcam, alii Cretensem dicunt, duos edidit fermones de Mariæ obitu, in quorum altero similem habet orationem ad illius opem petendum.

S. Ildephonsus Archiepiscopus Toletanus, qui septimo vivebat fæculo in libro, quem edidit de B. Mariæ Virginitate, similem habet orationem cum omni testificatione obsequii, devotionis, affectus tam erga illam, quam erga Filium ejus.

S. Germanus Patriarca Constantinopolitanus, qui vivebat fæculo octavo, & qui pro Religionis propugnatione in exilio decessit, fermone primo de Virginis Præsentatione, orationem habet continentem sensus totius Orientalis Ecclesiæ.

S. Joannes Damascenus multa inquit de Magnalibus Mariæ, in tribus Sermonibus, quos edidit de Nativitate, quorum primo finem facit fervente oratione, & invocatione ad Deiparam.

S. Petrus Damiani Cardinalis, & Ostiensis Episcopus æque fanctus, ac eruditus in primo fermone de Nativitate ita loquitur de Mariæ potestate, ut locutiones ejus aliquot infirmos spiritus vulneraverint.

S. Anselmus, quem Hæretici ipsi Theologorum principem vocant, mira narrat de vi, ac virtute S. Virginis in libro, cui titulus est, *De excellentia B. Virginis*.

S. Thomas Opusculo 7. præter ea, quæ habentur in Summa, Mariam comparat Soli, & Lunæ propter bona, quæ procurat universo mundo, & propterea quod omnes homines ab illius pendent intercessione.

S. Bernardus in primo Sermone de Assumptione magnificis loquitur verbis de Mediatione hujus Reparatricis mundi, & Mediatricis salutis nostræ, ita enim illam appellat.

Idem in Sermone *de Aqua ductu* vocat illam fundamentum spei suæ, & rationem addit, quia in ipsa constituit magnam confidentiam suam, & fermoni finem facit valida adhortatione ad omnes homines, ut sint devoti SS. Virgini, & ejus opem implorent.

Idem in pluribus fermonibus, præsertim vero in illo, quem edidit de magno figuo Apocalypsios, egregie differit de Virginis Meditatione.

Idem fermone 2. de Nativitate ostendit omnibus necessitatem Precum Deiparæ.

Sapiens Idiota, nullum non movet lapidem, ut inspiret mortalibus devotionem erga S. Virginem: hoc autem peragit in Præfatione Contemplationum suarum.

S. Bonaventura *in Psalterio*, probat, devotionem erga S. Virginem signum esse prædestinationis.

S. Antoninus, & alii plures Auctores, qui de S. Virgine scripserunt, loquuntur de obligatione, quam habemus serviendi illi, & afferunt propositiones S. Anselmi, quibus ostendit necessitatem devotionis erga Deiparam.

Theologi.

Guillelmus Parisiensis *lib. de Rhetor. cælesti* fusum habet fermonem de potestate Mariæ in ope ferenda illis, qui ad ipsam confugiunt.

Theologi plures veteres, & recentiores, quos recensere longum esset, non solum invictis probant argumentis, quam solida sit devotio erga Mariam; verum etiam quam necessariæ sunt preces illi factæ, & cultus, qui illi præstatur, rite probatus, quorum præcipui sunt.

Suarez *tom. 2. in 3. part. disp. 23. Sect. 3.* ubi devotionem hanc vocat *utilem, & necessariam*.

Canisius, qui lucubratus est libros adeo eruditos pro defensione Virginis, ostendit Patres non veritos fuisse tribuere per communicationem Deiparæ nomina, & qualitates, quæ uni J. C. convenire videntur, velut cum vocant illam Spem nostram, Mediatricem, caussam salutis nostræ, & omnium gratiarum dispensatricem.

Salazar *in c. 2. Proverb.* pluribus Patrum testimoniis probat Deum decrevisse nullam homini gratiam nisi per Mariæ intercessionem se collaturum.

Vega feritissimus Theologus in opere, quod inscripsit, *Theologia Mariana* eamdem statuit doctrinam, & quidquid spectat ad cultum SS. Virginis; quin loquamur de Theologis antiquioribus, puta de S. Antonino 4. Parte tit. 15. c. 14. §. 7. S. Bonaventura ac pluribus Interpretibus, qui in eadem sunt Alberti Magni sententia, qui quadraginta rationibus probat, singularem devotionem Sacræ Matri Dei esse adhibendam.

Ascetici.

P. Pelprat Temesianus ex Ordine S. Francisci librum elucubratus est, quem Sixto IV. dicavit, in quo probat devotionem erga Mariam esse signum prædestinationis.

Recupitus, *de signis prædestinationis, & reprobationis* duodecimum prædestinationis signum vocat devotionem erga Mariam, & devotionis hujus carentiam habet pro nota reprobationis.

Pater Poire in celebri libro de Triplici Corona collegit quidquid dictum fuit in laudem Mariæ, & devotionis quæ illi adhibetur.

Pater Binet in libro de Mariæ perfectionibus.

Pater Spinelli fusius loquitur de iisdem perfectionibus, & de cultu, quo Maria honoranda est.

Pater de Argentano in tomo de Magnalibus Mariæ habet 23. collationem de Mariæ devotione.

Pater Crasset ingens habet volumen *de vera devotione erga Mariam*, ubi nihil ad hoc argumentum desideratur.

Liber, cui titulus: discursus prædicabiles supra litanias Lauretanas, ubi Auctor in fermone 3. ostendit cultum, qui adhibetur Mariæ Virgini acceptum esse Deo; ferm. autem 113. docet nationes omnes illam coluisse.

Pater Aurelianensis librum edidit, cui titulus: Instructio Christiana de devotione S. Virginis.

Domnus Gobinet in Adolescentiæ instructione *p. 2. s. 19.* loquitur de bonis, quæ proficiscuntur a devotione erga Deiparam.

In libro, cui titulus; *Solitudo Virginum* Medit. 3. pro die 8. fit fermo de devotione erga S. Virginem, & titulis quibus innititur.

Domnus Boudon in libro de devotione ad Mariam, omnia persequitur, quæ sunt hujus argumenti.

Domnus Abelly eximium edidit librum ubi Virginis devotionem propugnat.

Alius adest liber fine nomine Auctoris, cui titulus: *Apologia devotorum S. Virginis contra libellum impium continentem salutaria Monita B. Virginis ad devotos indiscretos*.

Pater le Valois tomo 4. operum in interius colloquiis de Mysteriis S. Virginis, habet præclaros sensus hujus argumenti, devotamque Paraphrasim in *Salve Regina*.

Concionatores recentes.

Pater Nepveu tomo 1. Considerationum Christianarum loquitur de devotione ad Virginem in tomo secundo veræ devotionis, & in tertio, & quarto de soliditate hujus devotionis.

Pater Bourdaloue in 2. tomo Mysteriorum eximium habet fermonem de devotione Mariæ.

Pater Cheminais unum ejusdem argumenti tom. 2. fermonum.

In Elogiis historicis Sanctorum tomo 5. ubi fermo est de Scapularis Sodalitio, non desunt loci eximii adversus eos, qui improbant elogia, quæ S. Virgini deferuntur, vel qui superstitionis, & imprudentiæ redarguunt testimonia devotionis, & cultus, qui ostentatur.

Auctor Sermonum in omnia argumenta &c. tomo 2. Mysteriorum, fermone 2. de Nativitate Mariæ, ostendit devotionem erga Dei Matrem signum esse prædestinationis.

Idem in ultimo fermone tomi ejus loquitur de protectione quam gloriosa Virgo in cælum exaltata præbet hominibus super terram, & confidentia, quam ipsi habere debent in ejus bonitate.

Labatha *titul. Maria*.

Qui collectanea ediderunt.

Homiliæ Cartagenæ de devotione erga Beatam Virginem.

Tomi duo discursuum in Litanias Lauretanas.

Illi qui tractatus ediderunt de hac devotione, cujusmodi sunt Pater de Argentano, Pater Binet, Pater Spinelli.

PARAGRAPHUS III.

Loci, exempla, figura Biblica hujus argumenti.

S*Alvum fac filium ancillæ tuæ: fac mecum signum in bonum, ut videant, qui oderunt me, & confundantur.* Psalm. 85.

O Domine quia ego fervus tuus & filius ancillæ tuæ. Psalm. 115.

Mecum sunt divitiæ, & gloria, opes superbæ, & justitia, ut ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam. Prov. 8.

Qui in me peccaverit, lædet animam suam; omnes qui me oderunt, diligunt mortem. Ibidem.

Ego diligentes me diligo, & qui vigilant ad me, invenient me. Ibidem.

Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet salutem a Domino. Ibidem.

In me omnis gratia viæ, & veritatis, in me omnis spes vitæ, & virtutis. Ibidem.

Qui edit me non confundetur, & qui operantur in me, non peccabunt. Ibidem.

Qui creavit me requievit in tabernaculo meo, & dixit mihi, in Jacob inhabita, & in Israel hereditare, & in electis meis mitte radices. Eccli. 24.

Filii Matris meæ pugnaverunt contra me. Cantic. 1.

Exempla, & Figuræ Veteris, novique Testamenti.

Quod figuratum fuit in personis Adam, & Evæ in creatione adimpletur in J. C. & in Maria.

CUR cogitatis Deum fingere volentem primam omnium viventium matrem sumpsisse os de corpore primi hominis, ut inde hujus mulieris corpus formaret? Cur non sumpsit humum, quod jam fecerat, ut hominis corpus ædificaret? Et quare cum eduxisset unam ex costis humani corporis, locum carne tan-

tantum replevit · *& replevit carnem pro ea?* Nonne alterum illi os reddere poterat pro illo, quod abstulerat? Quod hic latet Mysterium? Ossa robur habent, & firmitatem; caro autem duntaxat infirmitatem; quæ mutatio! quæ adeo videtur inæqualis, & deterioris conditionis. Tertullianus ait, Creatorem producentem primum hominem Adam, meditatum fuisse J. C. Adam alterum; *CHRISTUS meditabitur homo futurus.* Possumus ergo comparationem perficere, & dicere, Deum producentem mulierem primam quam dabat Adæ in adjutorium simile sibi, meditatum fuisse SS. Virginem, quam dare cupiebat alteri Adæ tamquam adjutorium illi simillimum. Quod actum fuit in opera creationis, erat figura, & prophetia ejus rei, quæ erat adimplenda in Incarnationis Mysterio pro hominum redemptione. Ibi videbatur homo primus dare mulieri ossa sua, suumque robur, ut par fieret illi adjutorium præbendi, ut Mundum incolis frequentem faceret, dum in permutationem reciperet carnem, & infirmitatem. Hic alter videtur Adam J. C. induere S. Virginem divina virtute sua, ut secum cooperetur in magno opere salutis electorum omnium, cum interim ab illa non recipiat nisi carnem, & infirmitatem. Utrum admirabilius videre humanam infirmitatem quam omnipotens Deus recipit a Virgine, an videre divinam potentiam, quam Virgo recipit in permutationem a Deo omnipotente? Utrumque videtur æque fere incomprehensibile; sed utrumque erat necessarium, ita ut Adam secundus habuerit adjutorium sibi simile, & uterque essent veluti parentes prolixæ, & numero carentis posteritatis omnium electorum.

Magnum miraculum quod accidit in deserto in gratiam Israelitarum applicatum S. Virgini.

Mementote eorum, quæ in Exodo scripta sunt. Filii Israel iter agebant in deserto, & gradiebantur versus terram promissam duce Moyse, & itineris tempore siti magna laborabant. Præcepit Deus, ut Moyses ad rupem loqueretur, eique imperaret, ut pauperi populo aquam suppeditaret, Moyses satis non esse ratus loqui ad rupem, illam sua virga percussit, & inde manare cœpit aqua affluenter. Ecce ingens miraculum, quod deinceps multo majus visum est, quia aqua illa non defecit, & nunquam defuit in itinere toto, quod quadraginta duravit annos; & quoniam Israelitæ sæpe mansionem mutabant, miraculum prodigii instar habebatur, eo quod aqua illos quocumque subsequebatur. Sive rupes, quæ fons erat, cum illis iter faceret, instar lixarum, & calonum, qui fideliter agmen sequuntur, quemadmodum dixisse vi-

1. ad Cor. c. 10.

detur Paulus in prima ad Corinthios: *Consequente eos petra:* seu aqua tantum illos quocumque subsequeretur, ubique affluenter aquam ad bibendum repræsentans, ad relevandam sitim frequentissimi exercitus illius; ita ut nunquam illis deficeret, donec in deserto ambularunt. Quis non fatebitur hæc esse prodigia admiratione sæculorum omnium dignissima? Tamen hæc non erant nisi figuræ; nos autem habemus veritatem, quæ sine ulla comparatione est longe admirabilior. Filii Israel repræsentabant id, quod sumus; desertum per quem ferebantur in terram promissam transituri, erat figura vallis hujus lacrymarum, quæ necessario nobis traducenda est antequam perveniamus ad beatam viventium terram, quæ nobis promissa fuit. Illi siti laborabant; nos vero longe crudeliorem sustinemus, cum incessanter igne nostrarum concupiscentiarum æstuamus. Denique rupes, ex qua manabat aqua erat explicita J. C. figura, qui efficit, ut omnes gratiæ ex sinu suo fluant, quemadmodum S. Paulus his explicat

Ibidem.

verbis. *Petra autem erat CHRISTUS.* Quod autem ad rem nostram facit, illud est, quod scite nonnulli ajunt Interpretes, Deum gratiam hanc concessisse ad preces & sollicitationes Mariæ sororis Moysis; quod probant quibusdam rationibus non contemnendis, & veteri traditione; quod applicare possumus S. Virgini in deserto mundi hujus, in quo ad terram promissam anhelamus. Deus enim in illius gratiam effundit abunde aquas vivas gratiæ suæ salientes in vitam æternam, quemadmodum loquitur Scriptura.

Mirabilis Moysis libertas se se opponentis Deo pro peccatoribus: Maria pro nobis major præstat.

Quis non obstupesceret considerans voluptatem, qua Deus gaudet videns servum suum, ac familiarissimum suum reverentialem illi vim facere, ad prohibendum ne in populum animadvertat. Moyses, inquit ibi Deus, populus hic infidelis est mihi, ac rebellis voluntatibus meis, in illum quam severissime animadvertere volo, Domine, egomet me tibi oppono, respondit Moyses, & quæso, ut illis parcas. Sed venia indigni sunt, delassarunt patientiam meam duritia sua, me criminibus suis ad iracundiam irritaverunt; dimitte me; eos perdere volo. Domine, Moyses inquit, non patiar, nequaquam perdes populum, quem dedisti mihi, ut illum servarem tibi. Ne vetes me ulcisci, Deus inquit; ne coarctes manus meas; exterminare volo populum hunc nequam, & faciam te pastorem alterius populi frequentioris. Nequaquam, Domine, respondit Moyses: hoc tibi non permittam, nunquam assentiar: parce huic populo, vel potius dele me de nu-

Exod. 32.

mero amicorum tuorum. *Aut dimitte illis hanc noxam, aut dele me de libro quem scripsisti.* Verum si placuit Deo parcere ad preces simplicis servi sui, quid non aget ad preces Matris Sanctissimæ? Quamvis non aliud esset, nisi humilis ejus ancilla: *Ecce Ancilla Domini,* nonne potest se objicere iræ illius, quin offendat illam non magis, quam Moyses, & prohibeat supplicationibus suis, ne in peccatores animadvertat? Sed Mater illius est, & tamquam Mater Supremam habet auctoritatem, quam nemo cum illa partitur.

Luc. 1.

Maria comparata cum magno illo signo in Apocalypsi mulieris amictæ sole. &c. Apoc. 12.

Sancta Virgo magnum est signum illud, de quo sermo est in Apocalypsi: *Signum magnum apparuit in cælo.* Quodnam autem est signum hoc adeo admirabile? *Mulier amicta sole, & luna sub pedibus ejus,* & in capite ejus stellarum corona. Hoc profecto magnum est signum, & certissimum, quod habere possimus salutis nostræ, nostræque æternæ felicitatis, fautricem habere illam, quæ duo hæc simul novit conciliare lumen solis, & lumen stellarum; ita ut justi, qui sunt in magna luce gratiæ, recipiant fulgidiora solis hujus lumina, & illi, qui consepulti sunt in densioribus tenebris peccati, ibi etiam inveniant lumina noctis; videlicet gratias resurgendi, ut aliquam salutis suæ spem accipiant. *Signum magnum apparuit in cælo.* Quod si hoc signum accipimus in sensu Astrologorum, pro quodam astrorum nexu, quemadmodum dici consuevit, aliquem beatum fore, quia natus est sub hoc signo, vel sub sydere propitio; profecto SS. Virgo erat in hoc sensu *signum magnum,* signum maximum æternæ felicitatis nostræ, & sydus præstantissimum, sub quo nos nasci, & vivere possemus in hoc mundo; quoniam justitiæ Sol illi est loco Regii pallii, quo protegit servos: *Signum magnum.* Iterum dicam, hoc magnum est signum prædestinationis, & maximum ex iis, quæ haberi possunt in hac vita, quoniam efficit, ut omnia ad id conspirent, ut omnia nos adducant ad portum æternæ hujus beatitudinis, & omnia inferioris hujus mundi omnimode feliciter cedant in nostram utilitatem.

Sermo a Mardochæo habitus ad Reginam Esther, ut illam adigat ad protegendum populum suum, habetur parest ad Mariam, ut illam impellamus ad nos in periculis protegendos.

Cum Regina Esther ad supremum honoris gradum sublata esset dum populus Dei gemeret sub jugo Aman superbi, & periculum instaret ne hujus ultionis victima fieret, Mardochæus, qui educaverat illam, eique patris loco fuerat, hunc ad illam sermonem habuit, ut suaderet illi opem ferre populo suo: *Quis novit utrum ad regnum perveneris, ut in tali tempore parareris?* Quis novit utrum divinis factum fuerit consiliis, te ad regni solium pervenisse, ut protegeres populum tuum? modo actum est de nobis, nisi præsentem feras opem ad avertendum malum extremum, quod imminet nobis. Similiter dicere possumus, unum ex fundamentis elevationis Matris, esse misericordiam, quam voluit Deus ab illa exerceri erga populum Christianum, cum venerit in mundum propter eosdem fines, pro quibus Dei Filius factus est homo, videlicet propter humani generis salutem, & quia gloria, & honore coronata non est, nisi ut hominum salutem procuret: quæ si sedet modo super thronum prope Filium suum, ideo sedet, ut facilius, & potentius loqui possit pro nobis. *Quis novit utrum idcirco ad regnum perveneris, ut in tali tempore parareris?*

Esther 4.

Efficaces preces quas fundit Maria ad impetrandam nobis veniam a Deo, collatæ cum illis, quas mulier prudens obtulit David, ut hic parceret filio Absaloni.

Preces, quibus utitur Maria pro nostra reconciliatione cum Filio suo, comparari possunt cum precibus, quibus usa est prudens illa mulier, cujus Scriptura tantopere laudat prudentiam, & quæ eo sermone, quem ipsa illi præparasse videtur Sapientia, obtulit se Davidi ut ab hoc Rege Absalonis reditum in gratiam obtineret. Rex, ita illa, ego sum Matrum omnium miserrima. Duo mihi erant filii: cumque inter illos oborta esset contentio, natu major petiit in certamine; cumque minorem justitia in jus rapuerit in parricidii pœnam, minoris vitam, qui unus mihi superest, deposcit, quæ si valeret judicum sententis, ego sine liberis manerem, & nomen meum periret in Israel; *Et quærunt scintillam meam extinguere.* Misertus David matris miseræ, suam interposuit auctoritatem vitam servaturus filio; & ubi Mysterium illi explicitum fuit, Rex Absalonem accersivit, eique gratiam concessit. Figuræ hujus aperta est applicatio. Nos insurreximus contra primogenitum nostrum, æque perfidi ac Cain ob illatam necem Abel innocenti. Nonne æquum esset, ut morte turpis hujus fratricidii pœnas daremus? S. Virgo prudens illa, & pia mulier est, quæ tamquam mater pro nobis oratura ad divinæ Justitiæ thronum accedit. Hæc ejus interpellat misericordiam, & obtinet vitam illius, contra quem mortis sententia prolata fuit. Adeo rationem habet Deus mediationis ejusdem, & illa pro peccatoribus pœnitentibus tantam habet auctoritatem.

2. Reg. c. 4.

Amor Rebeccæ erga Jacob procurat illi benedictionem Isaac figura beneficiorum quæ Maria procurat illis, qui illius servitio devoti sunt.

Inter S. Virginis figuras, quas in Scriptura invenimus, & quas in peculiaribus mysteriis memoravimus; Rebecca una est ex celeberrimis, & præ ceteris denotat gratias, quas obtinemus per Mariæ intercessionem. En duplici verbo historiam. Esau cum natu major esset, jus habebat ad paternam benedictionem Isaac, nisi illam cessisset, & vendidisset jus primogeniti fratri suo Jacob, eo modo quo in Scripturis narratur. Esau carus erat Isaaco patri, Jacob autem matri Rebeccæ, quæ sua dexteritate, vel potius secreta providentiæ dispositione, fecit, ut benedictio, qua primogenitus se indignum præbuerat, incideret in minorem natu,

qui

qui opera sua, blanditiis, & assiduitate Matris sibi deliniverat affectionem. Quemadmodum vero secundum Sanctorum Patrum sententiam, & ipsius Scripturæ locutionem Jacob, & Esau sunt figura alter quidem prædestinatorum ad Cælestem hæreditatem, alter vero reproborum, quorum portio est adeps terræ, S. Virgo non potest melius repræsentari, quam a Rebecca, quoniam per singularem affectionem, qua complectitur eos, qui devote sunt ejus servituti, procurat illis Cæli rorem, electas videlicet gratias & benedictiones Patris Cælestis, & hæreditatem gloriæ in retributionem servitutis, quam illi præstiterunt, & devotionis, quam pro illa habuerunt, dum viverent.

Reliquas omitto figuras, quæ aliquam habere possent rationem cum devotione erga S. Virginem, & quæ innuunt protectionem, quam largitur famulis suis, cujusmodi sunt Arca Noe, vellus Gedeonis, Scala Jacob, columna nubis dux Israelitarum in deserto, Iris, aliæque plurimæ, quarum applicationem persequi longum esset, ac molestum.

Applicatio nonnullorum Scripturæ locorum, huic argumento.

Dei Filius dans Matrem suam S. Joanni, dedit illam in Matrem omnis prædestinatis.

Mulier ecce Filius tuus: ecce Mater tua. Joann. 19. Quamvis nihil habeamus in sacris litteris, quod formaliter, & explicite tribuat Filius Virginis jus peculiare ad gloriam, tamen in utroque Testamento plura invenimus testimonia, quæ hanc tamen veritatem videntur innuere. Hujus generis illud est, quod Sanctus Joannes refert, JESUM CHRISTUM cum esset in Cruce, & videret Matrem suam cum dilecto discipulo, dixisse Matri, *Mulier ecce Filius tuus;* & suos discipulo: *ecce Mater tua.* Magna sunt in his verbis Mysteria. Ne referam quidquid Patres disserunt in hoc argumento, immoror in sententia plurium Doctorum, qui docent Virginem tunc repræsentasse Ecclesiam tamquam saniorem partem illius, & ipsam concurrisse cum filio Dei ad productionem spiritualem omnium electorum, quos mortalibus cum doloribus ad Crucis pedes parturit. Addunt etiam S. Joannem repræsentasse omnes prædestinatos, & omnes adoptivos Dei filios, qui dati fuerunt Virgini, & positi sub ejus protectione. Sed si S. Joannes repræsentabat omnes Dei Filios, & omnes prædestinatos, sequitur, omnes prædestinatos dari Virgini, ideoque ex hoc esse numero, si fuerint Mariæ filii, & omnes prædestinatos, esse ex numero filiorum suorum. Ita post sexdecim sæcula nobis jus est illam in adjutorium nostrum vocandi sub titulo adeo suavi, & propitio.

Luc. 1.

Angelus olim dixerat illi: *Ecce concipies*, & JESUS CHRISTUS Filius ejus usus est ostendens illi S. Joannem discipulum suum, simili locutione, *Ecce Filius tuus.* Tunc, Patres aliqui dicunt, apparuit magnum divinæ caritatis Sacramentum, relinquendo nobis Matrem suam loco protectricis, loco Consilii, Advocatæ, & Matris, docens nos, qua reverentia, qua veneratione, qua confidentia ad illam accedere debeamus; Si enim dedit illam S. Joanni, & in persona ejus Ecclesiæ universæ, hoc accidit ex parte quidem, ut discipulus hic illam honoraret tamquam Matrem suam spiritualem, illam, quæ vere Dei Mater erat, ex altera vero parte, ut daret huic Matri quam brevi amissurus erat, recentes filios, quos ut ita dicam, in lucem edidit.

Maria oblivisci nequit se Matrem esse nostram. Sed propterea in mortis articulo ostendit filiis suis Matris affectum illis curis suis omnino protectionem.

Nunquid oblivisci potest Mater infantem suum, ut non misereatur uteri filii sui. Isai. 49. Mater oblivisci-ne potest se Matrem esse, & relinquere filium suum? & quamvis hujus oblivisci posset, Deus ne, cui major inest caritas, quam matribus omnibus, profitetur, se nequaquam obliturum. Tu vero, SS. Virgo, obliviscine potes tot filiorum, quos tanto amore prosequeris? Quam in occasionem reservares tibi hanc Matris affectionem ostendere, si oblivisceeris nostri in hora mortis, & cum imminet periculum in nullam reditus spem intereundi? Ubinam esset hic Matris amor, & affectus, si ad insultum periculi adeo terribilis otiata, tranquille sineres, misere perire eos, quos tamquam filios respicis? Quid! nullo sensu affecta calamitatis nostræ, quam unica prece posses amovere, abnues iis ferre opem, qui te amarunt, coluerunt, & tamquam Matri suæ famulati sunt? Hæc una cogitatio tibi infert injuriam, hæc nunquam ingredietur in animum meum, & si unquam ingrederetur, dicerem tibi cum Ecclesia: *Monstra te esse Matrem;* Ostende, te vere nostram esse Matrem in hora mortis; tunc enim potes nobis beatam vitam procurare. In exemplum dolorum partus dedisti Filio tuo in stabulo Bethleem vitam similem nostræ; sed ut dares nobis vitam supernaturalem similem suæ, quid passa non es juxta Crucem? & modo, ut nos vivere facias vitam gloriæ, & ab æterna morte nos liberes, utaris satis est favore, atque auctoritate tua, & id negabis? hoc fieri nequit.

Amor noster erga B. Virginem signum est, quod ab illo amemur.

Qui diligit me, diligetur a Patre meo. Joann. 14. Hæc in te dicere possumus, quod ipse olim Salvator dixit Apostolis suis: Qui diligit me diligetur a Patre meo;

quoniam nexus necessarius inter duos hos amores intervenitur. Similiter S. Virgo dicere potest: *Qui diligit me, diligetur a Filio meo.* Qui amat me, meretur amorem filii mei; quia alter simul est effectus, & caussa alterius. En usque, ut Salvator aliquando revelaverit Sanctæ cuidam mulieri, Matrem suam sibi esse tamquam illecebram ad peccatores ad amorem suum pertrahendos: *Mater mea esca est dulcissima, qua peccatores ad me pertraho.* Beati, quibus contigerit hac esca capi; nihil inde nobis metuendum est; esca ista non tegit hamum, ad nos perdendos, sed ad vitam nobis conferendam. *Qui me invenerit, inveniet vitam.* Itaque si ad hoc ut prædestinati simus conjuncti esse debemus cum Salvatore Mundi, tamquam membra capiti suo, nullum enim vinculum est arctius in natura vinculo sanguinis, quo fratres simul junguntur; pariter nullum est in gratia, quo fortius adhæreamus Mundi Salvatori, qui, ut S. Paulus ait, Primogenitus est in multis fratribus, nisi hæc ratio in terris habendi unam, & eamdem Matrem. Sequitur ergo optimum medium semet conjungendi cum corde Filii Dei, qui fons est omnis nostræ felicitatis, esse sese conjungere cum corde SS. Virginis. Sancti Patres illam Matrem viventium appellant, videlicet prædestinatorum. Ipse est arboris truncus, & omnes electi, rami sunt; sed opus est, ut ita dicam, illos haurire vitam, & succum ex eadem radice, quæ est S. Virgo, cui ipsa Ecclesia hoc præbet elogium: *In Israel hæreditare, & in dilectis meis mitte radices.*

S. Brigitta.

Eccli. 24.

Quo in sensu Maria est omnipotens, apud Filium, & quo modo dici valeat hanc eamdem esse potentiam.

Data est mihi omnis potestas in Cælo, & in terra. Matth. 28. Omnis potestas collata fuit tibi S. Virgo in Cælo, & in terra. Utrobique te geris tamquam Dominam, & nihil est impossibile tibi quoniam non alia est potestas tua nisi illa Filii tui. Et profecto hoc unum discrimen est, quod Filius illam habet a se, quatenus Deus simul, & homo; & S. Virgo solum per gratiam, & communicationem, quod minime vetat, quominus sit eadem potestas: non secus ac illa, quam Princeps communicat Ministris suis tantum abest, ut deroget Principis auctoritati, ut potius illam statuat, & revera una, & eadem est. Hoc nobis semel pro semper supponendum est, ne locum præbeamus hominibus, vel hæresi infectis, vel falso zelo correptis, quasi hoc esset Creatori auferre, quod Sancti Patres unanimi consensu felicissimæ huic creaturæ tribuerunt. Summi isti viri, quorum fides non erat minus pura, quam mores Sancti, nequaquam crediderunt sibi utendum hac cautione, locuti sunt ex abundantia cordis, aliis illustrati luminibus, quam illa sint horum Spirituum nequam, qui duras, & hyperbolicas loquendi rationes vocant sententias, quas tot eximii Doctores approbarunt, & quibus eadem utitur Ecclesia in eo; quem illis adhibet, cultu. Nihil igitur dico de hoc argumento, quod Sanctorum Patrum sententiæ adversetur, & non credo mihi sermonem meum interpellandum esse modificationibus, aut explicationibus quas præteritorum sæculorum Patres sibi asciscendas esse minime censuerunt,

Confidentia, quam habemus in S. Virgine non debet nimium securos esse.

Ego Mater pulcræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ Spei: Ecclesiast. 24. Ut scitis, ac tuto procedamus in salutis nostræ negotio amor cum reverentia, & cum spe timor conjungendus est. Hoc monet S. Virgo per hæc verba, quæ illi tribuit Ecclesia: *Ego Mater pulcræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ Spei.* Diligamus illam tamquam Matrem dilectionis, vereamur illam tamquam Matrem justitiæ, colamus illam tamquam Matrem cognitionis, & tamquam Matrem sanctæ spei illam invocemus. Oremus illam, ut nobis gratiam obtineat nosmet convertendi, & agendi pœnitentiam, ut possimus videre, & colere illam tamquam gloriæ Matrem in Cælo. Dicamus illi sæpe cum omnibus amoris, & caritatis sensibus: O Mater gratiæ, & misericordiæ! quæcunque peccata patraverim, nullam de bonitate tua diffidentiam possum concipere. Terret me quidem infidelitatum mearum, ac præteritarum ingratitudinum recordatio: *Ego dixi, in dimidio dierum meorum,* cum optimo Principe Scripturæ: *vadam ad portas inferi.* Actum jam est de salute mea; nil spei mihi superest: sed cum oculos in Cælum attollo, ac te tamquam misericordiæ Matrem considero, respiro, & aliquam salutis meæ spem concipio; quoniam post Filium tuum, Virgo Sancta, in te omnem colloco spem salutis meæ; per te ad illum confugio, & per favorem atque intercessionem tuam spero, ipsum gratia sua, & misericordia esse usurum. Oh, si salus mea ab illo tantum penderet atque a te! quam certus essem! scio enim ab illo peccatores amari, atque te ab eodem ipsorum Advocatam constitutam fuisse; sed illud me terret, quod salus mea pendet etiam a me; & ego certus esse non possum mei ipsius, quandoquidem tanta est fragilitas, inconstantia, & infidelitas mea,

Omnes nationes & conditiones illam Beatam dicunt.

Beatam me dicent omnes generationes. Luc. 1. Nulla est natio, nullus status, nulla conditio, quæ illam beatam non dixerit. Ethnici, Græci, Barbari, summi, & imi, divites, & pauperes illam coluerunt, invocarunt, benedictionibus cumulaverunt. Angeli,

Homines, Cælum, & Terra certatim illi sua detulerunt obsequia. Profecto recte instituta est devotio, cum est conformis universali fidelium praxi, & si Sanctus Augustinus utitur uniformitate, atque extensione fidei Catholicorum in omnibus locis ad probandum illos veram habere Ecclesiam, validum est argumentum soliditatis, & sanctitatis devotionis erga Beatam Virginem, pietas universalis fidelium erga Mariam. Non desunt decies centena personarum millia, quæ singulis diebus implorant ejus potentiam, & maternam protectionem; innumerus vocum clamantium numerus ubicumque nos ad illius devotionem invitat; Spiritus Dei generalem motum tribuit omni statui, & conditioni omnium regionum. Et vere dicere possumus, Cælos enarrare gloriam ejus, & firmamentum annuntiare ejus magnalia, quorum per universum orbem sonitus, & in extremas usque terrarum plagas pervasit. Omnes nationes, quæ sub Cælo sunt, quæ Deum adorant, colunt mirabilia, quæ fecit in illa. Europa, Asia, Africa, America obstupuerunt *magna, quæ fecit illi qui potens est*. Sed credendum non est, pietatem Fidelium erga Mariam, quæ tanta in luce refulget, esse tantum simplicis popelli devotionem; Capita coronis redimita sibi gloriæ verterunt illi servire, eamque Dominam, & Reginam confiteri.

Quomodo adimpletum sit oraculum, quod prædixit, illam beatificandam esse ab omnibus generationibus.

Oraculum, quod generatim affirmat, *Beatam me dicent omnes generationes*; *Luc.* 1. non poscit amplius cæcam fidei nostræ submissionem; satis est oculos aperire, ut videatur. Statim agnoscitur id, quod Sanctissima Virgo prædixit jam pridem fuisse adimpletum. Tot monumenta ad illius gloriam sublata; tot templa nomini illius consecrata; tot manus ad laudes ejus scribendas occupatæ; tot ora ad ad illius elogia prædicanda aperta, perhibent authenticum testimonium veritati prophetiæ Ipsius: Ecce beatitudo Sanctissimæ Virginis universe recognita. Quæ mihi est consolatio recogitanti honores, qui tibi deferuntur, Virgo Sancta! in omnibus terrarum partibus, in quibus Evangelium prædicatum fuit, & ubi Filius tuus adoratur! Quæ mihi lætitia consideranti quot templa tibi ædificata fuerint in orbe terrarum? Quot dies festi in honorem tuum instituti? quot Sanctæ Societates Ordinum militarium, Communitatum Religiosarum, quæ te peculiari recolunt cultu, & quæ sese tibi devoverunt? Et quoniam incidit sermo Regum, qui sibi honori verterunt Sanctæ Virginis cultum, ne omittamus Ludovicum cognomento Justum gloriosissimæ recordationis, qui sollemnem fecit oblationem personæ suæ, dinonis, & subditorum suorum Cælesti huic Reginæ, & qui ut insigne præberet devotionis suæ monumentum deposuit super altare Dominæ nostræ Parisiis coronam, sceptrumque suum, & voluit, ut quotannis fieret peculiaris memoria facti hujus gloriosissimi Sacra Assumptionis die in omnibus Gallarum Ecclesiis. Quod successor ejus Ludovicus Magnus alio confirmavit edicto, quo hortatur omnes Regni sui Præsules, ut pro viribus subditos suos excitent ad singularem reverentiam, & specialem devotionem erga Deiparam.

Universus Christianus orbis omnibus sæculis prætulit devotionem suam erga Sanctam Virginem, & hæc devotio probata fuit magno miraculorum numero, quæ totidem sunt illustria monumenta, eamdem placuisse Deo, illi caram, acceptamque fuisse. Non solum Sancti Patres, & Doctores, sed tota generatim Ecclesia conata est honorare, & laudes ejus attollere, & hic semper fuit Spiritus Ecclesiæ, quemadmodum e contra Spiritus hæreseos fuit gloriæ ejusdem nebulam offundere. De Ipsa magna, & gloriosa dicta fuerunt, & arduum esset dicere numerum librorum, qui de hac devotione conscripti fuerunt multa cum pietate, & doctrina; & Sancti Patres respondent illis, qui de hac multitudine conqueruntur, illam nunquam satis laudari posse; Sanctus Bernardus vero peculiariter asserit, licet omnes homines de illa scribere, aut loqui adniterentur, eos tamen nunquam satis esse dicturos. Hinc erguere debemus Devotionem erga Mariam esse proprie devotionem Ecclesiæ, quæ id profitetur, & peculiari cura, qua illam honorat, & elogiis, quibus illam prosequitur. Et vere ejus applicatio in hac re prorsus est singularis, quandoquidem non solum ejus colit Mysteria, & adeo religiose celebrat festos dies, quos ad illius gloriam instituit; Sed perinde ac omnes hæ sollemnitates non sufficerent ad satisfaciendum suæ devotioni, destinat adhuc in singulas hebdomadas diem, quem in ejus memoriam consecrat; & elogia, quibus cumulat eam Cæli, & Angelorum Reginam appellans, sunt invicta argumenta observantiæ, & honorum, quos illi præcipit adhiberi; præsertim vero miracula, quæ Deus operatus est, & operatur adhuc quotidie in hujus devotionis gratiam, palam probant hanc suam esse voluntatem, ut sæculis omnibus, & ab omnibus fidelibus in honore habeatur, cum Deus nequeat operari miracula ad probandum errorem, vel impietatem. Cum autem de Miraculis loquor, loquor de illis, quæ in dubium revocari non possunt, innixis ei auctoritati, quam negare non licet: qualia sunt, quæ ab Ecclesiasticis potestatibus approbantur, post diligens, & sufficiens examen, vel quæ scimus testimonio Auctorum præclaræ eruditionis, & eminentis Sanctitatis, qualia inveniuntur in ipsis Conciliis, veluti in secunda Nicæna Synodo, quod satis ostendit utile esse de iis loqui, scribere, & prædicare, cum legitime approbata sunt, quoniam hæc praxis est Ecclesiæ in Conciliis generalibus. *Excerpsimus ex libro Domini Boudon de Devotione erga Immaculatam Virginem Deiparam.*

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententiæ Sanctorum Patrum hujus argumenti.

Tu es spes unica peccatorum, Maria, in te nostrorum est expectatio præmiorum. S. Augustinus serm. 2. de Annuntiatione.

Quibus te laudibus efferam nescio. Idem loquitur de Maria Virgine.

Sancta Maria succurre miseris, juva pusillanimes, refove flebiles, ora pro populo &c. sentiant omnes tuum juvamen &c. Idem ibidem.

Veneramur salutis auctricem, quæ dum Auctorem suum concepit de Cælo, nobis Redemptorem præbuit in terra. S. Hieronymus de Assumptione.

Nulli dubium quia totum ad laudem CHRISTI pervenerit, quidquid Genitrici suæ impensum fuerit. Idem ad Eustochium.

Serviamus semper tali Reginæ Mariæ, quæ non derelinquit sperantes in se. Beda Homilia de Sancta Maria.

Beata Virgo omnium encomium excedit. Joannes Damascenus orat. de Assumptione.

Virginem non hominum lingua, non Mundo sublimior Angelorum mens satis dignis laudibus efferre potest. Idem ibidem.

Maria est Civitas refugii omnibus confugientibus ad eam. Idem.

Devotum tibi esse, ô Beata Virgo, est arma quidem habere, quæ Deus iis dat quos vult salvos fieri. Idem.

Digna est Beata Maria inter omnes creaturas, ut eam pro certo homines, & Angeli suspiciant. S. Epiphanius de laudibus Virginis.

De Virgine qui omnia illustria dixerit, nunquam is a veritatis aberraverit scopo; attamen dignitatis magnitudinem nulla unquam oratione exæquabit. Basilius Seleuciensis Orat. de Annunt. Virg.

Nemo qui salvus fiat nisi per te, O Beata Virgo; nemo qui liberetur a malis, nisi per te; nemo est cujus misereatur gratia, nisi per te. S. Germanus Constantinopolitanus Sermone de Beata Virg.

Si tu nos deserueris, quidnam de nobis fiet, o Sanctissima Deipara, Spiritus, & vita Christianorum. Idem ibidem.

Nomen Mariæ assidue in ore servorum versari, signum est vitæ. Idem ibidem.

Hanc, Dei tantum est, pro dignitate laudare, Sanctus Andreas Cretens. Orat. de dormitione Virginis.

Omnes amat Beata Virgo amore invincibili, quos in ea, & per eam Filius ejus, & Deus summa dilectione diligit. Petrus Damiani.

Scimus Beatam Virginem tanti esse meriti, & gratiæ apud Deum, ut nihil rerum, quæ velit efficere possit aliquatenus effectu carere. Sanctus Anselmus de Conceptione Virginis.

Si merita invocantis non merentur, ut exaudiatur, merita tamen Matris intercedunt, ut exaudiatur. Idem de excellent. Virg.

Velocior interdum est salus, memorato nomine Mariæ, quam JESU. Idem.

Data est illi omnis potestas in Cælo, & in terra, nihil illi impossibile, cui possibile est relevare in salutis spem desperantes. Idem de Laudibus Virginis.

In manibus ejus sunt thesauri miserationum Domini. Petrus Damiani.

Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus; quia quod quærit invenit, & frustrari non potest. S. Bernardus serm. de Nativit.

Advocatam præmisit peregrinatio nostra, quæ tamquam judicis Mater, & Mater misericordiæ, suppliciter & efficaciter salutis nostræ negotia pertractabit. Idem Serm. 1. de Assumpt.

Filioli hæc peccatorum scala, hæc mea magna fiducia, hæc tota ratio spei meæ. Idem serm. de Aquæductu.

Securum accessum habes apud Deum o homo? Ubi Mater stat ante Filium, Filius ante Matrem; Mater ostendit Filio pectus, & ubera; Filius ostendit Patri latus, & vulnera; ibi ergo nulla poterit

verit esse repulsa, ubi tot sunt amoris insignia. Idem.

Ipsa est Mediatrix nostra, ipsa est per quam suscipimus misericordiam tuam Deus, ipsa per quam & Dominum JESUM CHRISUM in domos nostras excepimus. Idem ferm. 2. de Assumpt.

Hæc est, quæ totius mundi reparationem obtinuit, salutem omnium impetravit; constat enim pro universo genere humano fuisse sollicitam. Idem ferm. 1. de Assumpt.

Sileat misericordiam tuam, Virgo beata, si quis est, qui invocantem te in necessitatibus meminerit defuisse. Ibidem.

Cum divinæ pietatis abyssum, cui vult, & quomodo vult, & quando vult, creditur aperire, ut nemo tam enormis peccator pereat, cui Sancta Sanctorum patrocinii suffragia præstat. Idem super Salve Regina.

Domina nostra, Mediatrix nostra, Advocata nostra, Idem ferm. 5 de Adventu.

Opus est Mediatore apud Mediatorem istum, nec alter nobis utilior, quam Maria. Idem.

CHRISTUS redempturus genus humanum, pretium universum contulit in Mariam. Idem ferm. de Assumptione.

Intuemini quanto devotionis affectu, eam a nobis voluerit honorari, qui totius boni plenitudinem posuit in Maria. Idem de Aquæ ductu.

Si quid spei in nobis est, si quid gratiæ, si quid salutis, a Maria noverimus redundare. Idem.

Mariam sequens non devias; ipsam rogans non desperas; ipsam cogitans non erras; ipsa tenente non corruis; ipsa protegente non metuis; ipsa duce non fatigaris; ipsa propitia pervenis. Idem.

Agnoscit certe, & diligit diligentes se, & prope est in veritate invocantibus se, præsertim iis, quos videt sibi conformes factos. Idem super Salve Regina.

Si Mariam diligitis, si vultis ei placere, æmulamini. Idem.

O Virginem admirandam! Parentum reparatricem, & posterorum vivificatricem! Idem super Missus est.

Inveniunt in Mariam captivi redemptionem, æger curationem, tristes consolationem, justus gratiam, peccator veniam. Idem ferm. in signum.

Maria omnibus Misericordiæ sinum aperit. Idem ibidem.

In Maria nihil austerum, nihil terribile, sed est tota suavis. Idem ibidem.

Si non vis pati repulsam, per Mariæ manus offerre memento, quidquid offerre vis Deo. Idem.

Maria in omnibus invocanda necessitatibus. Idem sermone super Missus est.

Qui digne coluerit Mariam justificabitur, & qui neglexerit eam, morietur in peccatis suis. S. Bonaventura in Psalter.

Maria fidelissima Mediatrix nostra salutis. Idem in speculo cap. 8.

O Maria! peccatorem toti mundo despectum materno affectu complecteris, foves, non deseris, quousque tremendo Judici miserum reconcilies. Idem ibidem.

Majorem mundum Deus facere potest, majorem Matrem, quam Matrem Dei facere non potest. Idem ibidem.

Spes desperantium, portus naufragantium, & auxilio destitutorum unica adjutrix. Sanctus Ephrem de laudibus Virg.

In caussa desperatissima obtinuit inter Deum, & hominem, quod voluit Beata Maria. S. Antoninus tit. 15. cap. 19.

Non præsumat aliquis Deum se habere posse propitium, qui benedictam Matrem offensam habuerit. Guillelmus Parisiensis 1. Rhet. Col.

Quam Matrem misericordiæ, & Reginam pietatis clamitat omnis Ecclesia Sanctorum. Idem ibidem.

Cujus misericordia nulli unquam defuit; cujus benignissima humilitas nullum unquam deprecatorem quantumcunque peccatorem despexit. Idem.

In omni periculo potes salutem obtinere ab ipsa gloriosa Virgine. S. Thomas opusc. 8.

Inventa Maria, invenitur omne bonum, ipsa namque diligit diligentes se, immo sibi servientibus servit. Idiota præfat. in Cant.

Maria non recedat ab ore, non recedat a corde. Sanctus Bernardus ferm. 2. super Missus est.

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologia peti depromi possit in hoc argumento.

Cultus Deo debitus non prohibet cultum, qui debetur Sanctis, & potissimum Mariæ.

VEritas est in dubium non revocanda, primum, ac præcipuum devotionis objectum esse amorem, ac servitutem Dei: quod minime vetat, quominus in Christiana Religione tribuamus cultum religiosum Sanctis, qui in cælesti gloria perfruuntur; ita ut prima, & præcipua ista devotio per quam cum alacritate, & affectu ferimur ad ea omnia, quæ spectant ad divinæ Majestatis famulatum, minime excludat devotionem, per quam possumus etiam cum merito tribuere Sanctis honorem, & cultum, qui convenit illis, atque debetur. Secundum hoc principium, quod nemo Catholicus in dubium revocat, omnibus persuasum esse debet, quemadmodum Sanctissima Virgo propter eminentem virtutem, inæstimabiles gratias, quas in illa collocavit Deus, & potissimum propter singularem suam Deiparæ qualitatem digna est veneratione præstantiori, quam quæ Sanctis aliis debetur, devotio, quæ nos impellere debet ad officia nostra ipsi tribuenda, justior est, & excellentior ea, quæ respicit cultum, & honorem, Sanctis aliis debitum. Devotio, quæ posita est in illa honoranda, invocanda, & colenda peculiari cum affectu, & alacritate.

Serviet Mariæ Sanctorum omnium Reginæ.

Cultus, & devotio erga Mariam sita sunt in primis in quo habenda est ejus personæ, meritorum, & Deiparæ dignitatis.

Hæc doctrina, quæ majori explicatione non indiget, præsupposita, si magis peculiariter scire volumus, in quo consistat devotio, quæ ad hanc Sanctam Creaturam habetur, ecce quomodo ratiocinari posse mihi videor. Cum voluntas cæca sit, opus est, ut intellectus persuasum sit per fidem de excellentiis, & magnalibus Sanctæ hujus Virginis, quod illam dignam efficit omni honore, & veneratione, quam mereri potest perfectibilissima omnium creaturarum. Hinc vera, & sincera devotio erga Dei Matrem consistit primum in maxima æstimatione sanctitatis, meritorum, & incomparabilis excellentiæ divinæ Maternitatis, unde sequitur reverentia, & veneratio prorsus singularis erga sacram ejus personam, affectus, & celeritas in illa colenda: confidentia summa in ejus bonitate, zelus frequentissimus pro illius honore, & gloria, & inflammatum desiderium placendi illi, & sese dignum reddendi amore illius per virtutum suarum imitationem.

Licet hæc peculiaris devotio non sit explicite de præcepto, tenemur tamen Matrem honorare multis de caussis.

Quamvis peculiaris hæc erga Mariam devotio de præcepto non sit, & Deus noluerit nos subjicere nisi simplicibus Religionis officiis, quæ lex jubet a nobis præstari illi, quæ constituta est Universorum Regina: Nihilo secius, si consideraverimus attentius, quid nos illi sumus, & illa nobis est, quatenus Mater JESU CHRISTI, quem confitemur Patrem, & Salvatorem nostrum, & omnia; si perspexerimus innumera beneficia, quæ jugiter recipimus per manus hujus Matris gratiarum, & misericordiarum; si attenderimus qua suavitate, qua bonitate audit preces, & vota, quæ nuncupantur illi, & qua caritate opem ferat confugientibus ad se, profecto omni rationis usu carere dicendus esset ille, qui non cognosceret, & palam non fateretur devotionis hujus utilitatem, citra notam ingratitudinis, & stupiditatis. Tenemur ergo Mariam colere eo affectu, & obsequio, quod aliquomodo par sit bonitati maternæ, cujus incessanter experimur effectus.

Rationes quæ nos obligant ad Mariam colendam.

Accedat his Sanctorum omnium, qui omnibus sæculis vixerunt, eamque specialiter coluerunt, exemplum; Auctoritas Ecclesiæ, quæ illi tot preces dirigit, & in illius honorem tot templa ædificavit; sensus omnium Fidelium, qui illam omni tempore invocarunt, & adhuc quotidie invocant peculiari fiducia; miracula fere infinita, quorum singulis, tamquam oraculis declaravit Deus quantopere sibi acceptus esset honor, & reverentia. Omnes hæ considerationes, & aliæ plurimæ, quas jam attulimus, & mox afferemus deinceps, satis probant devotionem erga Dei Matrem constituere unam ex præcipuis partibus Christianæ pietatis, ideoque omnem verum Christianum non posse perfungi munere suo, nisi sua præstat obsequia illi, quam Deus ipse honoravit.

Cultus, qui Mariæ præstatur cedit in Dei ipsius gloriam.

Nobis persuasum esse debet de hac religionis nostræ veritate, cum Sanctos colimus, & veneramur, in illis coli id solum, quod acceperunt a Deo, ideoque cum adhuc major impenditur Sanctæ Virgini veneratio, quam reliquis Sanctis, in ipsa coli, & honorari, quod Deus in illa collocavit, & quod illa recepit a Deo: itaque tota devotio, & veneratio, quæ peculiariter Mariæ defertur, cedere in gloriam Dei. Adoramus in illo supremam excellentiam quam habet ex se, & quidquid habetur tamquam nostræ Religionis objectum, vel nostræ devotionis, est Deus, vel a Deo manat tamquam ex principio; ideoque omnes religiosi honores, quos devotio nobis suadet, ut Mariæ tribuamus, tendunt in Deum tamquam ultimum finem.

Ordo Christianæ Religionis in cultu, qui Deo, Mariæ aliisque Sanctis deferendus est.

Nihil æquius, rectiusque institutum est, quam Christiani devotio, ubi Ecclesiæ spiritu regitur, non enim dicendum est quemadmodum per calumniam objiciunt hæretici, nos Virgini, quam ipsi Deo, esse devotiores: Illam sæpius, confidentius invocari, quam JESUM CHRISTUM, verbo, Creaturæ tribui, quod uni Deo tribuendum est. Profitemur ergo semel pro semper cum Ecclesia, nos unum agnoscere Deum, & unam

aundry Bibl. Conc. Theol. de Myster. Tom. III.

[illegible] his cultus nostri objectis obsequia unicuique debita præstare secundum ordinem, & gradum elevationis; videlicet Deo uni honores supremos: Virgini honorem divino inferiorem, sed superiorem illi, quem reliquis Sanctis præstamus; & denique Sanctis omnibus honorem majorem illo, qui Mundi Principibus defertur. Ad quam veritatem indigitandam Theologi nostri his utuntur terminis, qui non ultra pro barbaris habentur, ex quo adhibiti fuerunt ad explicandum caput hoc nostræ Religionis. Supremos enim honores, quos Deo reddimus appellant, adorationem *latria*; ita ut si cuiquam præterquam Deo adhiberentur idololatria committeretur. Devotionem vel cultum, qui Deiparæ præstatur, adorationem vocant *hyperdulia*: & *dulia*, illam, quæ Sanctis aliis adhibetur. Hoc adorationis vocabulum, quod adeo sacrum, & augustum videtur, & quo tantum uti licet cum de Deo sermo est, suam habet latitudinem, qua comprehenditur quodvis cultus religiosi genus, quod reddimus seu Deo, seu Deiparæ, seu Sanctis omnibus, & nobis minus mirum videri debet, quia Sancti Patres eodem vulgo utuntur; quandoquidem Scriptura eodem utitur etiam cum omni personarum genere, cui debetur honor, & reverentia; quod operæ pretium est animadvertere ad evitandam æquivocationem in re tanti momenti.

Quomodo non ita pridem coeptum est cultum, & devotio erga Mariam imminuere sub colore, quod delebatur cultus debitus J. C.

Inimicus salutis, & beatitudinis hominum, qui semper devotionem erga Mariam, & Sanctos evertere conatus est, suscitans varias hæreticorum sectas, cum non potuerit votorum suorum assequi summam; non ita pridem adnisus est illam imminuere in cordibus plurimorum Fidelium novo artificio, illa avertendo a pluribus Sanctis praxibus ab universa Ecclesia approbatis, quæ hanc fovebant devotionem, & scandalosis libellis in jocum traducendo illam, perinde ac esset contraria primo Spiritui Christianismi, vel afferret aliquam imminutionem honori, qui Deo debetur. Qua in re non est admodum arduum detegere spiritum erroris, atque mendacii, qui cum hæreticos falso colore in errorem induxerit, rursus conatur eodem uti ad verorum Christianorum pietatem fallendam. Verum ad artem hanc eludendam meminisse oportet: 1. Quam differat cultus Deo debitus, ac Sanctæ illius Matri, de quo jam verba fecimus. 2. Cultum, qui Mariæ defertur, in ipso Deo terminari. 3. Viam esse, & medium, quod tuto ad alteram ducit propter arctam necessitudinem, quæ inter Matrem, Filiumque intercedit. Quapropter audeo dicere, Christianum habere non posse solidam, tutamque devotionem, nisi devotus fuerit Mariæ; & me nihil addere arbitror dicens, Filium amari, & coli non posse, quin Mater ametur, & honoretur; quia Mariæ devotio quin patiatur cor, validius illud cum JESU conjungit, ac proinde confidentia, quam habemus in illius protectione, ne nihilum quidem officit illi, quam habere debemus in Filio suo; quia Matris auctoritate non utimur, nisi tamquam Mediatricis nostræ apud Deum, a quo speramus omnia; quod auget nostram fiduciam erga Salvatorem, eamque efficit æquiorem, & certiorem, eo quod Maria tantum habet potestatis, quantum bonitatis Deus habet erga illam, & tantum pro nobis bonitatis, quantum erga eamdem nobis est confidentiæ.

Tituli quibus fundatur devotio S. Virginis.

Maria vere est Dei Mater. Augustissima hæc qualitas primum est principium magnalium ejus, & titulus solidissimus reverentiæ, & venerationis, qua illam prosequimur: Esse enim Dei Matrem secundum Sanctorum Patrum locutionem est, esse Matrem Misericordiæ, omnium sæculorum reparatricem, captivorum redemptionem, totius Mundi salutem. Verum est Dei Filium esse unicum Salvatorem nostrum, & unicum Redemptorem; mortuus est enim solus pro nobis, & solus effudit Sanguinem, pretium redemptionis nostræ; Sed cum Maria sit Mater, & Mater misericordiæ, Filius ejus, qui Pater est misericordiarum, voluit illam aliquam habere partem in salute nostra, & ecce qualem. 1. Quia formavit ex purissimis guttis Sanguinis sui Corpus, quod fuit pretium redemptionis nostræ. 2. Quia peperit, & lactavit lacte uberum suorum victimam, quæ immolata fuit, ut divinæ satisfaceret justitiæ. 3. Quia assensum præbuit morti Filii sui, cum credibile non sit, Deum sine illius consensu, tradidisse morti sacrum Corpus Filii sui, quod Spiritus sanctus non effinxerat in ejus sinu, nisi post ejusdem consensum. 4. Quia stans juxta Crucem Filii, ut quidam Pater ait, fuit Sacerdos, qui obtulit cum Filio suo Sanguinem de illius venis manantem ad delendam terræ iniquitatem. Ita contulisse nostræ redemptioni nonne est meruisse aliquo modo titulum Reparatricis Mundi? Si Pharao Josephum dicit Mundi Salvatorem, quia in summa annonæ caritate sapienter distribuit fruges Regis illius, quarum electus fuerat sequester, & dispensator; nonne potiori jure Maria vocanda est Mundi reparatrix, quia illa nobis dedit panem vitæ, & frumentum Electorum?

Vera quædam est Mariæ devotio, & quædam falsa. Utriusque characteres.

[illegible] Ecclesia solidior, & magis necessaria, quam Mariæ; non alia quoque est magis obnoxia abusibus, & simulationibus. Quapropter necesse est callere veram, & falsam devotionem, ubi metuendum est, ne fallamur. Quædam erga Mariam devotiones falsæ sunt, quædam nimis sibi præfidentes, quædam imperfectæ. Falsa nos fallit, ac decipit; sibi nimium præfidens, nos perdit; & imperfecta non salvat. Falsa devotio erga Sanctam Virginem est, illam labiis tenus honorare, corde vero illam dedecore afficere, honorare Matrem, & Filium dehonestare, & ab illa gratias deprecari, cum illis abutimur, quas nobis procurat. Devotio sibi præfidens est, credere Mariam nos salvos esse facturam, cum interea nos salutem nostram non operemur. Nunquid illa potentior est Deo, qui nos sine nobis salvare non potest? Nimia præfidentia est abuti fiducia, quæ in illa habetur, ut in peccato perseveremus, sperantes illam nobis veniam impetraturam esse: hoc est velle ipsam arcessere in partem iniquitatum nostrarum; quod scelus! Imperfecta devotio est redigere cultum omnem, qui Mariæ debetur, ad quasdam frigidas inanesque preces, vel aliquas exteriores cæremonias. Sed prohibere me minime possum quin damnem ignorantiam, vel injustitiam eorum, qui devotionem Mariæ, & officia, quæ a fidelibus illi præstantur, insimulant, prætexentes abusum, qui fit a pseudodevotis: tandem enim in Mundo nihil perfecti est, ubi zizania cum bonis frugibus permixta sunt, & ubi virtus ut plurimum est cum vitiis confusa. Sufficit mihi dicere cum Angelico, quod omnis falsitas veritatem supponit, & devotio falsa perspicuum est argumentum veræ.

Quomodo illud intelligendum. Deum nihil negare posse Mariæ, & hanc esse omnipotentem.

Ne censuræ locum tribuamus, vel criticæ quorumdam, qui parum addicti sunt devotioni erga Deiparam, cum omnibus Theologis confitemur JESUM CHRISTUM, utpote Deum suapte natura esse omnipotentem; & Matrem ejus, utpote meram creaturam, non esse potentem nisi per gratiam. Sed quemadmodum Rex necessario alicui suo conferre potest quamcumque auctoritatem in regno suo, eo usque ut illi subjiciat subditos suos, quod fecit Pharao cum Joseph, similiter dicimus, Deum meræ creaturæ conferre posse quamdam omnipotentiæ speciem in Cælo, & in terra, non ita tamen, ut agat per se; quod fieri non potest, sed ut impetret ab ipso Deo omnia; & hæc illa omnipotentia est quam S. Patres in S. Virgine confitentur.

Quomodo illud intelligendum, quod Patres dicunt Mariam minus uti precibus, quam imperiis. Lucæ 2.

Quin nosmet implicemus quæstioni, quam Sanctus Aquinas agit de jure, quod Sancta Virgo habebat in Filium Dei, quatenus Filium suum; Theologi omnes consentiunt, illam verum habuisse jurisdictionis jus, & proprietatis, donec vivebat in terra, quemadmodum infertur ex verbis Sancti Lucæ: *Et erat subditus illis*. Facile est cognoscere, jure Sanctos Patres Virginem in Cælo vocare omnipotentem apud Filium suum, & quamdam servare speciem auctoritatis super illum. Tandem enim non desiit illa esse Dei Mater, eo quod facta est universorum Regina, & Filius suus non minus obsequitur illi in Cælo, quam obsequeretur in terra; quam ob rem Sanctus Petrus Damiani hanc protulit propositionem, quæ nonnullos infirmos spiritus offendit, videlicet Virginem in Cælo ad altare nostræ reconciliationis accedere non ritu supplicis sed imperantis. *Non solum rogans, sed imperans*. Hoc nonne est, inquiunt Hæretici, attollere Virginem supra Deum, dicere, illam posse imperare Deo? Sed ex illis quæro, utrum Scriptura attollat Josue supra Deum, cum ait Solem stetisse; & Deum obedisse voci hominis? *Obediente Deo voci hominis*. Quis Catholicus dixit unquam, Virginem esse Deo superiorem, eique jus esse imperandi Deo? Cum ergo Patres adeo Sancti, & eruditi loquuntur adeo fortiter de Sanctæ Virginis potestate, duo volunt innuere; alterum preces Matris adeo humilis, ac submissæ tenere locum imperii apud Filium, quæ tantum habet rationem illius, alterum, cum illa vere sit Mater illius in Cælo æque, ac olim erat in terra, adhuc servare naturalis auctoritatis speciem in ejus bona, & personam, quod feliciter Pater quidam expressit, cum ab eo vocata est, *Omnipotentia supplex*.

Sermone 1. de Nativ. Virg.

Josue 10.

Unde oriatur S. Virginis apud Filium auctoritas.

Constat Sanctam Virginem in Cælo plus posse, quam Sancti simul omnes; quæ communis est Theologorum omnium doctrina. Sanctus Antoninus, & Suarezius præclaram hujus rei tribuunt rationem. Personæ alicujus auctoritas ex triplici oritur caussa; natura, gratia, & meritis. Natura Matrem efficit omnipotentem apud Deum; gratia sponsam omnipotentem apud Sponsum; merita famulum omnipotentem apud herum de quo optime benemeritus est. Sed quænam ex creaturis arctiorem habet nexum cum Deo, quam ejus Filia, Mater, & Sponsa? Quænam illa acceptior est quam quæ est gratia plena, & quæ gratiæ principium concepit? Quænam majoribus abundat meritis, quam quæ nullum commisit peccatum,

catum,

catum, cui nunquam defuit fidelitas gratiæ; quæ omnia exercuit opera misericordiæ in Filium suum, eumque pro hominum omnium salute sacrificavit? Si omnia possibilia sunt habenti fidem, testante ipso Dei Filio, nonne dicenda est omnipotens Virgo, quæ plus habuit Fidei, Spei, & Caritatis, quam habeant omnes Angeli Cæli, & omnes homines terræ? Aliorum Sanctorum oratio, Sanctus Antoninus addit, innititur meræ Dei misericordiæ, sed Virginis oratio justitiæ simul innititur, idque eo magis, quod Filius naturali, divinoque jure tenetur, secundum præclarum illud Regis Salomonis verbum, quod dixit matri suæ, cui solium suo proximum extrui jusserat: *Pete, Mater*, *neque enim fas est, ut avertam faciem meam a te*. Ex his omnibus veritatibus sanctus hic, & doctus Antistes argumentatur: Orationem Beatæ Virginis esse præclarissimam, perfectissimam omnipotentem, & ceterarum efficientissimam apud Filium suum: *Tum quia rationem habet imperii, tum quia impossibile est eam non exaudiri*.

De amore Mariæ erga homines, & potissimum sibi devotos.

Sanctus Anselmus scite animadvertit, divinam Maternitatem ab humana separari non posse; & ex quo Sancta Virgo effecta est Dei Mater, evasisse etiam Matrem hominum propter rationes, quæ alibi e me allatæ sunt. Quod cum nemo inficiari possit sine genere quodam impietatis, de illius caritate dubitare non licet; nam uti Sanctus Ambrosius ratiocinatur; *Non est vehementior ad amandum natura quam gratia*. E contra vero ignis caritatis vividior est, purior, & fortior, quam naturæ. Ergo judicium fert de Sanctæ Virginis affectu erga nos, quoniam caritas ejus est in consummata perfectione. Sed quamvis Sancta Virgo omnes homines diligat, potissimum amat justos, & suo servitio devotos. Hæc propositio est manifesta, nec indiget probatione. Quod vero nos de hac veritate persuadere debet, hoc est: voluntas Sanctæ Virginis sese regit secundum voluntatem Dei, & amor ejus, secundum amorem ejusdem erga nos. Fateor a Deo omnes homines amari, sed potissimum bonos, & super hos, dixit David, oculos Dei semper intentos esse: hos esse præcipuam curarum suarum, & Providentiæ suæ; pro eorum salute operatur, & universum terrarum orbem conservat. *Omnia propter Electos*. Hanc regulam sequitur Sanctæ Virginis affectus. Extendit curam, & caritatem suam ad omnes, potissimum vero ad bonos, sciens hos esse cariores Deo, & hos de ipsius familia censeri; sed præ ceteris bonis singulariter eos sua dilectione prosequitur, qui honorant illam, eique deserviunt. Hoc

Proverb. 8.

ipsa testatur ore Sapientia: *Ego diligentes me diligo*; quæ verba illi applicat Ecclesia, quam sequitur Sanctus Bonaventura; cui Sapiens Idiota duo alia subjicit verba: *Inspecta Maria Virgine, invenitur omne bonum, ipsa namque diligit diligentes se, immo sibi servientibus servit*.

In Contemplationis præfatione.

Maria peccatores etiam amat, & quinam hoc peccatorum genus sunt.

Cum hoc argumentum maximi momenti sit, & quodammodo fundamentum devotionis erga Sanctissimam Virginem, veritas ab errore nobis secernenda est, & videndum, utrum Maria perhorrescat peccatores, & utrum preces eorum exaudiat. Antequam aliquid statuatur, quatuor distinguenda sunt genera peccatorum. Sunt qui peccant, & qui pœnitere nolunt. Sunt, qui peccant, & volunt converti: sunt qui converti vellent, sed nexus suos frangere differunt, & procrastinantur sperantes fore, ut Virgo illis bonam mortem obtineat: sunt tandem qui sentiunt infirmitates suas, & qui nondum certum ceperunt consilium se se convertendi, sed ad Sanctam Virginem confugiunt, ut illius ope pœnitentiæ gratiam obtineant. Non loquor autem de peccatoribus, qui occalluerunt, qui pœnitentiam agere detrectant, neque de peccatoribus sibi præfidentibus qui Mariæ devotione abutuntur, ut impunius in peccatis persistant. De illis potissimum loquor, qui conversi sunt, vel qui cupiunt converti, qui peccant ex infirmitate, & non ex nequitia, aut ex præsumptione. Hoc posito, en tres veritates, de quibus non videtur mihi dubitandum. 1. Quamvis Sancta Virgo peccatum oderit, ipsam tamen diligere peccatores, eosque summa complecti benevolentia. Hæc est Ecclesiæ sententia, quæ, ut dixi, illam refugium peccatorum appellat, eosque proponit tamquam objectum pietatis suæ, & misericordiæ. Ita vulgo Patres omnes sentiunt. Sanctus Anselmus dicere non dubitavit, nos nonnunquam citius exaudiri a Deo, cum Mariæ nomen invocamus, quam cum ad JESU nomen confugimus; non eo quod Matris potestas Filii potestatem exæquet, sed quia Filius debet aliquid justitiæ suæ; & facilius Matrem honorat plures gratias concedens illis, qui ad illam, quam illis qui ad seipsum confugiunt, quemadmodum Discipuli ejus majora fecerunt miracula, quam ipse fuerit operatus; juxta id, quod ipsis pollicitus fuerat. Aliquis ne ita rationis expers esset, ut argueret inde Discipulos fuisse Magistro suo potentiores? 2. Maria non horret Laudes, preces, & proborum hominum famulatum. Veritatis hujus probatio pendet ab illa, de qua agitur in Theologia, ubi docetur, Deum non perhorrescere preces, & opera bona iniquorum. Deus enim non execratur nisi malum: & hæresis est asserere bonas actiones, quæ fiunt sine caritate, esse peccata; quemadmodum in Tridentina Synodo his verbis statutum est: *Si quis dixerit omnia opera, quæ ante justificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, vera esse peccata, vel odium Dei mereri &c. anathema sit*. Et sane licet Deus (quod

Sess. 6. Can. 7.

ipsum dicere possumus de Maria) detestetur peccatorem caritatem non habentem, non ideo tamen detestatur omnes actiones, quas facit peccator sine caritate; similiter quamvis detestetur infidelem, qui fidem non habet, non tamen detestatur omnes actiones, quas hic facit sine fide; alioquin omnes Infidelium actiones essent peccata, quæ alia est propositio ab Ecclesia damnata, non secus ac alia: *Obedientia, quæ præstatur legi Dei, vera non est, ubi fiat sine caritate*. 3. Maria peccatores exaudit humiliter, & constanter orantes illam; tantum abest, ut preces eorum perhorrescat. Propositionem hanc docent, ac propugnant Theologi, Sancti Patres, & Concilia, quæ suadent, & imperant peccatoribus, ut Deum orent, quia oratio medium est necessarium, vel saltem perutile ad gratiam obtinendam.

Hæretici docent hoc neque licere, neque prodesse, neque esse necessarium. Non licet, inquiunt, quia hoc est Deum afficere contumelia, qui unicum esse debet objectum votorum nostrorum & precum. Inutile est, addunt; Sancti enim non audiunt nos, & Deus unus sufficit nobis. Denique necessarium non est, quia nullum in Scripturis præceptum est, quod jubeat nos confugere ad Sanctos, & Beatam Virginem, eosque invocare. Non est hic locus tractandi punctum controversiæ: tamen quia hoc argumentum tanti momenti est, & nonnullas involvit difficultates, & eorum cognitio pertinet ad nostri argumenti fundamentum; tribus hisce objectionibus respondeo tribus Veritatibus quas nobis credendas proponit Ecclesia: 1. Licere orare, & invocare Sanctos, atque præ ceteris Deiparam. Hæc veritas est de Fide, in pluribus Conciliis constituta, quæ damnarunt hæreticum Vigilantium, Catharos, Valdenses, ac recens Lutherum, atque Calvinum. Non aliis probationibus opus est, nisi exemplis, quæ utrumque Testamentum nobis suppeditat: videmus enim Angelos orare pro populo Dei; Jeremiam post obitum orare pro civitate Jerusalem; Sanctum Petrum polliceri discipulis suis, se post mortem non obliturum eorum. Si igitur mortui pro viventibus deprecantur, & pro hominibus Angeli, quis dubitare potest utrum illos invocare liceat, potissimum vero Sanctissimam Dei Matrem, quæ salutis nostræ negotium procurat, & cujus intercessio pro nobis est potentissima? Quod præceptum orandi, & invocandi Mariam, vel alium quempiam Sanctum, non videmus quidem adeo explicite in Scripturis memoratum; sed nobis aliunde præcipit Deus, ut Ecclesiæ suæ obediamus, nisi haberi velimus tamquam infideles. Sed cum Ecclesia instituerit solemnitates, monumenta posuerit, atque præceperit publicas preces, quæ Sanctis diriguntur; omnes tenemur in earum partem accedere. Ipsa tamen neminem cogit, ad invocandam Dominam nostram, neque ad preces Sancto alicui singillatim offerendas. Quapropter integrum relinquit hoc facere, vel secus, dummodo hoc fiat sine censura, aut reprehensione eorum, qui hanc habent devotionem. Sed præterea credere jubet, non solum hoc licere, sed maxime utile, & proficuum esse hoc facere. Hoc discimus ex decisione Basileensis Concilii ab Ecclesia recepti, & multum facio decretum Tridentini Concilii de Sanctorum invocatione, quod illam quoque Sanctissimæ Virginis complectitur.

Quomodo liceat invocare Mariam; quomodo possit hoc facere.

Zachar. 1. Daniel. 10. 2. Petri 1.

Locutiones, quibus Sanctus Augustinus, aliique nonnulli Patres usi sunt, & quas eadem adoptavit Ecclesia, vocans Mariam unicam spem peccatorum, asylum, & refugium nostrum, hæ inquam locutiones duriusculæ videntur hæreticis, & Filio Dei contumeliosæ, ita enim eas appellant; sed cæci sunt Dei Filium, & Matrem ignorantes. Quapropter iterum dico, JESUM CHRISTUM unicum esse Mediatorem nostrum confitemur, & unicam spem nostram apud Patrem suum per viam meriti, ac redemptionis; quia unus ille redemit nos in Sanguine suo, & peccatorum nostrorum veniam promeruit. Sed hoc minime vetat quo minus Sancta Virgo sit inter Sanctos omnes unica spes nostra apud Filium suum per viam intercessionis, quod nihil derogat potestati Filii, vel merito illius.

Elogia quæ Sancti Patres Mariæ tribuunt ab Ecclesia consultoque Theologia Catholica probata sunt.

Operæ pretium est animadvertere, Ecclesiam Catholicam per os Prædicatorum, per Doctorum suorum calamum, per hymnos, & Cantica, quæ cecinit in Officiis suis in gloriam ejus, illam omnibus sæculis tribuisse Virgini Sanctissimæ magnifica elogia, quæ videbantur speciem aliquam æqualitatis constituere inter

Qui adversantur laudibus Mariæ, adversantur Ecclesiæ.

Matrem, & Filium, & quæ aliquo modo attribuebant illi, quæ proprie, unice pertinent ad Deum. Ita illam vocavit semper Matrem misericordiæ, Matrem gratiæ, Reginam Cæli, vitam nostram, spem, consolationem. Hinc sequitur, ut qui ita esset audax atque temerarius, ut has laudes improbaret, læderet Ecclesiæ traditionem, quæ semper hoc sensit, & ita locuta est de Sancta Virgine. Ita sane hoc etiam quodammodo Ecclesiæ traditionem offendere, in hæreticorum castra migrare, & credere Mariam ab Ecclesia laudibus immodicis decorari. Veri Ecclesiæ filii, postquam dixerunt quæcumque potuerunt in Virginis laudem, cum Sancto Augustino subjiciunt: *Quibus te laudibus efferam nescio.*

Nonnullorum morositas in hoc argumento de Mariæ devotione.

Videmus hoc tempore insaniam quandam in hominum ingeniis morositatem ubi agatur de devotione erga Mariam. Non negant illam esse Dei Matrem; sed iniquo ferunt animo ipsam hominum Matrem vocari. Sunt, qui illam Justitiæ Matrem appellant; sed perhorrescunt eamdem, ut facit Ecclesia, Matrem sanctæ Spei, & pulcræ dilectionis vocari. Titulus Advocatæ, ac mediatricis, qui illi ab Ecclesia defertur, illis non arridet; aliis vero Crucem figit auctoritas, quæ eidem tribuitur in Cælo. Pati nequeunt illam dici omnipotentem apud Filium suum; ipsam impetrare quidquid vult; ipsam salvare eos, a quibus honoratur, & impossibile esse, servos suos reprobari. Videndum est utrum eorum querela sit justa, & utrum hæc propositio sit sententiæ Ecclesiæ contraria. Hæc propositio illis videtur sustineri non posse, immo etiam Fidei principiis opposita; *impossibile est Mariæ servum damnari*, vel *necesse est ipsum salvari*. Nam secundum Ecclesiæ doctrinam, inquiunt illi, asseri nequit, hominem necessario salvum fore; quia libere salvatur, & necessitas evertit libertatem. Tamen plures Theologi asserunt tuto asseri posse: *impossibile esse eum, qui fideliter servet Mariæ, reprobari*: & ratio, quam adferunt, est, propositionem a Patribus prolatam fuisse, quin illis adversaretur Ecclesia. Sancti Anselmus, & Antoninus conceptis verbis docent: *Impossibile esse, ut pereat* Mariæ servus. Sanctus Bernardus asserit neminem perire ex iis, qui Mariæ protectione lætantur: & *impossibile Deiparam non exaudiri*. Sanctus Petrus Damiani majori vi loquitur; illam Omnipotentem in Cælo, & in terra vocat. Sanctus Augustinus eam appellat *unicam peccatorum spem*. Sanctus Joannes Damascenus fidenter ait: O Mater Dei! Si in te confidam, salvus ero; si ero sub protectione tua, nihil mihi metuendum. Ceterum hæc loquendi ratio, quæ adeo frequens, & familiaris est in Scripturis, aliquid videlicet esse impossibile, nihil officit nostræ libertati. Impossibile est, dicit Dominus, ut non eveniant scandala: *Impossibile est, eos qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum cælestæ, & participes facti sunt Spiritus sancti . . . . . . & prolapsi sunt, rursus renovari ad pænitentiam*: Et Sanctus Joannes: *& non potest peccare quoniam ex Deo natus est*: cum omnes istæ impossibilitates non sint absolutæ, sed morales, minime officiunt nostræ libertati. Impossibile dicimus, quod rarum est, & difficile. Hoc igitur in sensu dicimus cum Patribus, impossibile esse Sanctæ Virginis Servum perire, quoniam illa efficaces obtinet gratias, ut salvetur.

ad Hebr. 6.

Elogia, quæ Sancti Mariæ detribuerunt consistunt fidei quam in ipsius patrocinio collocamus.

Cur tot precautionibus utimur in elogiis, quæ tribuimus Mariæ, quandoquidem nunquam procedemus eo, quo pervenerunt Patres, qui ut ineffabilibus magnalibus ejus, laudum suarum tributum persolverent, nobisque inspirarent profundam venerationem erga illam quam Deus ipse infinite honoravit, tribuerunt illi encomia, quæ viderentur immodica, nisi nobis persuasum esset hunc quidem, illos uni JESU CHRISTO tribuere adorationes suas, & Mariæ cultum legitimum; unde vero illis non defuisse lumina, & prudentiam, ut non nisi justas tribuerent veris meritis laudes. Audiamus Sanctum Augustinum dicentem: sicut Deus maris nomen tribuit acervo aquarum omnium, ita Mariæ nomen tribuisse illi, quæ centrum est omnium gratiarum: *Congregationem aquarum vocavit maria, congregationem gratiarum vocavit Maria*. Audiamus Sanctum Bernardum non metuentem excedere, affirmando Mariam evasisse plenam caritate, non secus ac JESUM CHRISTUM ex quo illum sinu suo gestiverat: & Sanctus Anselmus credidit censoria regula se notari non posse cum dixit accessum ad thronum Mariæ nonnunquam faciliorem esse accessu ad thronum Filii Dei; & sæpe nos a Deo repelli, ut ad illum per Mariæ ministerium, & Mariæ opem accedamus. *Velocior est nonnunquam salus invocato nomine Mariæ, quam invocato nomine JESU*. Tantum Dominus potestatem suam Matri Sanctissimæ communicavit; tantum cupit

Anselm. lib. de excellent. Virg. cap. 6.

illam a Fidelibus respici tamquam refugium suum; tantum probat devotiones in illius honorem institutas; quandoquidem tantam nobis inspirat fiduciam, nos per illius auctoritatem assecuturos id, quod ipse ille nobis per se concedere negat.

Quo in sensu dicere possimus Mariam esse omnipotentem.

Fieri profecto nequit ulla comparatio potestatis Mariæ cum potestate JESU CHRISTI; infinite quippe distat Creator a creatura; quæ quantamlibet perfecta sit, nullam unquam habere potest proportionem: Verum cum dicimus Mariam esse omnipotentem intelligendum est, talem esse dependenter a Deo; meminisse debemus hac locutione comprehendi, illam esse, ex omnibus Sanctis, quæ faciliorem habet accessum ad JESU CHRISTI Tribunal, potestatem ejus sapientia sua esse circumscriptam; & quemadmodum Filius Dei dicebat de seipso, se Judicem esse institutum a Patre; Patrem suum neminem amplius judicare; nolebat innuere, Patrem æternum se se abdicasse jure judicandi, ut illud in Filium traduceret; sed solum ad humiliationes ejus remunerandas, & ut illius magis enitesceret gloria, & magnitudo se illi judicandi potestatem contulisse: Hic similiter; JESUS CHRISTUS omnem contulit Matri potestatem, non quod illam abdicaverit, sed per communicatam Matri potestatem vult meritum ejus attollere, ac efficere, ut ab omnibus benedicatur nationibus, earum protectrix, & refugium constituta. JESUS CHRISTUS consulens hominum utilitati, non ne maternæ etiam gloriæ prospexit? Illam quodammodo humiliaverat dicens, *nondum venit hora mea. Quid mihi, & tibi est mulier?* Cum illo partita fuerat dolores ignominiarum, & passionum Ipsius; gloriosum igitur erat Filio evehere Sanctam Matrem suam ad honoris cumulum, eamque induere ea potestate, cui nulla par fuit. Erat Justitiæ suæ, eam facere protetricem Ecclesiæ totius, quoniam cum ipso in Calvario Ecclesiam pepererat.

Quo magis Filius dilexit Matrem, eo magis diligit eos, qui eidem erant devoti.

Si Deus temporalibus cumulavit beneficiis populum integrum in gratiam nonnullorum amicorum, puta, David, in cujus gratiam dilexit omnem illius posteritatem; Abraham, Isaac, atque tot aliorum, perinde ac favores, quos in eorum proprias personas conferebat, nequaquam pleni, integrique fuissent, nisi extenderentur late ad eos omnes, qui pertinebant ad illos; vel quasi amor suus non satis magnus extitisset, nisi cum illis universam eorum familiam fuisset complexus; quid igitur cogitandum est de Maria, quam magis dilexit, quam ceteros simul; nisi quod quo magis amor, quo ipse illam prosecutus est, singularis extitit, eo magis singulariter dilexisset eos, qui se se ejus servitio devoverant. Eorum bona ita feliciter confusa sunt, ut invicem separari non possint; & videtur hoc in sensu Ecclesia illi applicare Scripturæ verba: *in plenitudine Sanctorum detentio mea*, videlicet se Reginæ instar incedere quocumque in statu eam consideramus, & nunquam separandam esse a comitatu suo, vel ab sectatorum turba in ipsis etiam sinubus Dei, ubi semper detenta fuit cum hac Sanctorum plenitudine, quos retinet, & a quibus retinetur in ipso ordine providentiæ, nunquam ab eo separanda. Ita scire ne vultis, utrum Deus oculos in vos conjecerit propitio illo obtutu, qui prædestinatos facit, & utrum cor suum vobis protulerit? Scrutamini cor Dei, vestrum ipsum scrutantes. Estis ne ex numero servorum Sanctæ Virginis? Experimini teneram hanc in cultu ipsius devotionem? ejus gloria vos movet? eamque ubi opus est, tuemini? Verbo, contenditis ne in occasionibus illi esse fideles? Si hoc est; quæ apertior haberi potest nota peculiaris hujus amoris Dei, quam servire illi, quam perfecte non amaret; nisi amaret illos, qui personæ ejus adhærent, eique devoti sunt.

Eccl. 24.

Mariæ necessaria est illis: Maria diligit qui diligunt a Deo Prædestinati.

Si Maria gratificari tenetur aliquo benevolentiæ testimonio illis, qui se ad eam pertinere, eamque amare profitentur, secundum verba, quæ illi ab Ecclesia applicantur: *Ego diligentes me diligo*; audacter inferre possumus, illos singulariter amari, & Deo caros esse: quandoquidem hæc duo separari non possunt; vel saltem nodo adeo arcto conjuncta sunt, ut alterum ex altero consequatur. Ita sicuti hæc Sanctæ Virginis dilectio quædam est species prædestinationis ex parte illius, est etiam ex parte Dei. Sed simul quæ consolatio est in incertitudine, in qua sunt omnes homines, utrum futuri sint æternum digni amore, an odio Dei; habere adeo manifestum suæ dilectionis indicium. Quid aptius ad excitandam spem in hoc justo timore, qui tot excitavit tumultus in Sanctissimis Viris, utrum essent in vitæ libro descripti? scire se illos esse, qui justissima ad beatam vitam possident jura? Judicia Dei terribilia sunt, fateor; justus est timor, quem unusquisque debet habere; sola cogitatio potest incutere summos terrores animæ, quæ concipit, quid sit esse in æternum felices, vel miseros,

Sed

Sed quæ ratio validior ad nos confirmandos in hoc timore, & reddendam cordi nostro tranquillitatem, & confidentiam, quam testimonium cordis nostri singularis illius adhæsionis servitio Sanctissimæ Virginis, quæ Mater est prædestinatorum? Nos per professionem illi devotos esse; eique in operibus nostris fideles? Licet hæc una esset nobis cogitatio, & consolatio, nonne sola nos cogere posset, ut in servorum suorum numero recenseremur?

Cur Maria dicatur Mater misericordiæ.

Ecclesiæ Dei Matrem misericordiæ, Reginam vocat: *Mater misericordiæ*; ideoque miseros amare debet, qui sibi sunt subditi. Sanctus Thomas in præfatione quam edidit in Epistolas Canonicas refert historiam Esther, & scite illam applicat Sanctæ Virgini. Dicit autem, sicuti Assuerus proditoris Amani consilio mortis sententiam protulerat contra populum Judæorum, & hæc sententia ad preces Esther, quæ prodiit coram Rege, ad hinc illi gratiam petendam, fuerat antiquata, ita Deus damnaverat omnes homines æterna morte propter peccatum primorum Patrum, qui Dæmonis suasu ex vetito fructu comederant: Sed Deum quoque hanc abrogasse sententiam, simulac Virgo apparuit in Mundo, invenit quippe gratiam in oculis ejus, & sicut Assuerus obtulit Esther dimidium Regni sui, Virgo impetravit a Deo imperii ejusdem dominium, facta Regina misericordiæ, quemadmodum Filius suus est Rex justitiæ. *Dimidiam partem regni Dei impetravit, ut ipsa sit Regina misericordiæ, cujus Filius est rex justitiæ*; dicit sapiens quidam Interpres. Neque ideo dixeris, JESUM CHRISTUM non esse & ipsum Regem misericordiæ; sed cum dicitur Virgo esse Regina misericordiæ, intelligitur, a Filio suo constitutam fuisse Reginam miserorum, & peccatorum mediatricem; illam videlicet pro illis misericordiam petere, nunquam vero justitiam.

Quæ natura sit Mariæ potestas in Filium.

Jure admiramur potestatem Moysis apud Deum, cum Deus bonitatis plenus quamdam petebat facultatis speciem, ut in rebellem populum animadverteret, atque rogabat illum, ne sibi adversaretur. Obstupescimus, cum audimus Josue verbo Solis iter remoratum fuisse: *Obediente Deo voci hominis*; Cum audimus a Psalmorum auctore, Deum adimplere voluntatem timentium se, eumque eorum precibus audientem esse; cum legimus admirabilem Dei indulgentiam pro servis suis, celeritatem, qua eorum petitionibus subscribit, & testimonia suæ erga illos bonitatis. Tamen hæc non est potestas de qua agimus, cum loquimur de potestate, quam habet Maria apud Deum. Non agitur hoc in loco de auctoritate amici apud amicum, neque de gratia prefecti alicujus apud Principem, agitur de potestate Matris apud Filium, quæ licet non sit ejusdem prorsus naturæ ac illa quam exercebat in terra, tamen non est solum magna, verum etiam insculpta in ipsa natura, ita ut quoad hic homo Deus erit Filius Mariæ, Maria suo jure fruetur, & erit apud hunc filium omnipotens.

Exod. 32. Josue 10. Psalm. 144.

Ecclesiæ sententia hæc est Mariam multum posse in salutis nostræ negotio.

Deinque nos credere jubet Ecclesia, Sanctam Virginem magnam habere potestatem in salutis nostræ negotio, ac illud enixe procurare. Hinc in precibus, quas illi nuncupat adeo frequenter pro nobis, illam vocat Matrem misericordiæ, refugium peccatorum, Cæli portam, nostram advocatam, stellam maris, spem, vitamque nostram, omnia nomina, quæ innuunt, Ecclesiam in Sancta Virgine recognoscere peculiarem potestatem apud Deum ad peccatorum conversionem exorandam. Hac etiam de caussa suadet, ut illam invocemus potissimum pro mortis hora, ex quo intelligimus, Matrem Dei multum pollere gratia ad obtinendam a Filio finalem perseverantiam, quæ signum est prædestinationis. Ita illi etiam applicat hæc verba, quæ egregie illi conveniunt: *Qui creavit me, requievit in Tabernaculo meo: & dixit mihi, in Jacob inhabita: & in Israel hæreditare, & in electis meis mitte radices.* Qui inde concludunt, teneram solidamque erga Sanctam Virginem devotionem signum esse prædestinationis secundum Catholicæ Religionis principia, nonne rite Theologorum more argumentantur? Hi sunt sensus, quos haberi jubet Ecclesia de Matre Dei, & a quibus nos recedere non sinit. Hæ sunt veritates constantes, authenticæ decisiones, immemorabiles traditiones, universales, generatim receptæ, a nobis habendæ tamquam puncta Religionis, quibus fidem negare non licet.

PARAGRAPHUS VI.

Delecti ex Asceticis, recentibusque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Sensus habendi de Maria.

CОncipi nequeunt sensus nimis sublimes de Sancta Virgine. Quantumvis sublimes fuerint nostræ cogitationes, ejus magnalia nunquam exæquabunt; & quidquid admitatur spiritus noster, ut magnificas concipiat ideas, hæ semper erunt infra eam, quæ dicit de seipsa; *fecit mihi magna qui potens est.* Ita primus sensus, quem habere debemus de Maria, est confiteri illam esse super omnem sensum, & nos de illa cogitantes, quidquid spiritus noster magnificentius suggerere potest, nos nunquam satis cogitaturos. Hinc inferre non audeo, licere nobis cogitare quidquid augustissimum, & gloriosissimum valeat excogitari. Ut recte de Domina nostra cogitemus, non secus ac ut recte cogitemus de Deo, regulas quasdam sequi oportet, ac nobismet persuadere, quæcunque adsit in corde rectitudo, nihil permittendum esse, ubi de Religione sermo est, incertis mentis humanæ Consiliis, citra periculum habendi cum bonis intentionibus in perniciosos errores. Scopulum hunc evitabimus in argumento, de quo agimus assumentes pro regula sensuum, quos fovere tenemur de Virgine, sensus Ecclesiæ, Patrum, atque Catholicorum Theologorum, qui solide, sapienterque argumentum hoc pertractarunt. *Pater Auretianensis de devotione erga Mariam.*

Cur Evangelistæ pauca dixerunt de Maria.

Quæritur, cur Evangelistæ pauca dixerunt de Mariæ laudibus; & respondetur, ab illis dicta paucis verbis satis multa complecti, quæ sufficiunt, ut inde Doctores orthodoxam, tutamque instituant enarrationem. Quid enim dici nequit de illa, quam Angelus gratia plenam vocavit, cum qua Deum esse dixit; quam beatam inter mulieres appellavit; cui Spiritum Sanctum superventurum, eique obumbraturum dixit, & quam virtute Altissimi repletum iri prædixit? Hoc unum Sancti Matthæi verbum, *de qua natus est JESUS*; sola Deiparæ qualitas, quam illi Sancta Elisabeth gratulata est, unum, inquam, ex duobus his verbis sufficeret, ut solide omnia probarentur Elogia, quæ Patres illi tribuerunt, & ad hanc quoque diem tribuunt illi omnes Theologi vere Catholici. Quidquid de illa augustius, gloriosius, atque divinius dici potest, nonne hinc credibile evadit? Hoc est, ex Divo Anselmo, dicere, quidquid maximum dici potest; illam videlicet Dei Matrem esse. Si de Virgine cogitandum est id, quod superat omnes cogitationes, estne temere de illa cogitare, quidquid cogitari potest maximum, & gloriosissimum, cum quod cogitatur, nulli opponitur revelatæ Veritati pro tali ab Ecclesia habitæ, & alioquin ratione, & auctoritate destitutum non est? Quæ ratio, & quæ opposita auctoritas cadere non debet huic argumento quod institui potest illi simile, quod faciebat jure suo Sanctus Paulus de JESU CHRISTO, ut ostenderet ipsum super omnes Angelos esse: *cui Angelorum dixit: Filius meus es tu, ego hodie genui te?* Cuinam Deus dixit unquam, tu Mater es mea, tu me genuisti? Reipsa hinc Sanctus Bernardus concludit, nullam Virgini prærogativam negari posse, & nullam gratiarum earum, quæ aliquid conferunt Sanctitati, quas Sancti apud Deum gratiosissimi obtinuerunt.

Ad Hebr. 1.

Artes, quibus abutuntur Hæretici ad evertendum cultum & devotionem [illegible] Mariæ.

Operæ pretium est animadvertere, familiarem esse artem Hæreticorum impugnare Religionis nostræ Veritates, & optime instituta officia lacessere modo sub majoris perfectionis colore, modo sub prætextu nonnullorum abusuum, quos auferre admituntur. Spiritus erroris, quo ducuntur, hac arte usus est ad destruendam devotionem erga Mariam. Dixerunt Deum zelotem esse, & ad ipsum unum honorem, & gloriam omnem pertinere, quam cum ullo partiri detrectat; unum esse Deum, unumque mediatorem Dei inter, & homines, nempe JESUM CHRISTUM, & sub harum veritatum fuco, quas Ecclesia veneratur, & sub colore quorumdam abusuum hominum rudium, quos ipsa quoque damnat Ecclesia, invehuntur contra Sanctorum intercessionem, & nominatim contra illam Reginæ Sanctorum. Sed Catholici Doctores Spiritu Dei acti longe ab his sensibus abhorrent: docent adorationem quam Deo debemus, non ad illum unum pertinere; ipsum a nobis glorificandum esse in honoribus, qui Sanctæ Virgini, & Sanctis deferuntur, quos propter Dei amorem veneramur. Nos Deum ipsum unum latriæ cultu honorare; nobis plures Advocatos intercessionis, sed ne unum quidem in eodem sensu,

in quo est JESUS CHRISTUS. Per hunc Salvatorem, & in virtutem sancti Nominis hujus nos sperare, & recipere omnes gratias, quæ per Mariæ intercessionem conceduntur. Si qui inveniuntur abusus in populo rudi, & indocto, hos ab Ecclesia damnari, eosque illi imputare puram putam esse Hæreticorum calumniam. *Auctor recens.*

Patres atque Theologi damnant errores, & abusus, qui in devotionem Mariæ inveniuntur, sed non ideo imminuunt cultum & devotionem illi habendam.

Doctores Catholici detegunt, & damnant errores rudium quorumdam, & imperitorum hominum, qui decepti circa Sanctæ hujus Virginis cultum aberrarit. Sed quam diligentissime cavent, ne veram devotionem imminuant. Docent igitur illam perhorrescere supremos honores, qui ad unum pertinent Deum; velle, ut amor, quo illam complectimur, ad Deum Majestatis, & gloriæ deferatur; ad se confugiendum non esse, quasi Deus nobis non sufficeret; sed ajunt per illam nobis aditum patere ad Deum; dicunt illam petere, ut simus imitatores sui, sicut illa imitatrix fuit JESU CHRISTI, & eas exercere virtutes, quarum nobis illa reliquit exemplum, esse illam digne venerari. Dicunt tandem sub prætextu imitationis virtutum suarum, negligendum non esse cultum interiorem, exterioremque qui Deo debetur, & praxes devotionis erga S. Virginem, media esse ad obtinenda per intercessionem ipsius valida subsidia ad abnegandos nosmet, ad christianam mortificationem acquirendam, ad ferendam crucem, & ad sequendum JESUM CHRISTUM, quemadmodum Salvator ipse nos docet in Evangelio. *Idem.*

Mariam esse nostram advocatam, & mediatricem apud Deum.

Cum hæc quæstio sit fundamentum devotionis erga Mariam, titulum hunc rite probari, opus est; frustra enim rogamus illam, nisi illa oret pro nobis; & illa nobis precibus suis non fert opem, si nostra Advocata non est. Seculi hujus hæretici pati æquo animo nequeunt, Deiparæ tribui gloriosam hanc qualitatem; putant hanc officere dignitati Filii sui, & jactitant illa S. Pauli verba: *Unum habemus Mediatorem apud Deum JESUM CHRISTUM unum*; ubi tanta est eorum audacia, ut addiderint verbum illud *unum*, ad exclusionem Sanctorum, & Reginæ Sanctorum. E contra declarat Ecclesia, Sanctos in Cælo, potissimum vero Dei Matrem, nobis precibus suis suffragari; intercessionem eorum cedere in honorem Salvatoris, quin gloriæ ejusdem offundat caliginem; Deum, licet misericors est, oblectari, a nobis apud ipsum adhiberi Sanctorum suorum auctoritatem, ut nobis ostendat quo in pretio habeat illos, ut nos excitet ad eorum exempla imitanda. Post Ecclesiæ sententiam, & Patrum omnium auctoritatem hoc in articulo, non credo necesse esse aliquid addere; opus solum est animadvertere Advocati munus triplici in re enitescere; 1. Ut Judicem suum sibi benevolum reddat; 2. Ut callidum, versutumque superet adversarium; Ut victoriam referat in caussa, de qua nulla spes esset reliqua. Hoc fecit S. Virgo advocata nostra erga peccatores. *Idem.*

De mediatricis titulo, qui negari non potest Mariæ.

Injusti profecto sunt Hæretici, qui Sanctis in Cælo, & potissimum Reginæ Sanctorum renuunt nomen, & officium Mediatorum, quod Sanctus Paulus Moysi largitur. Quod si Sancti vocari possunt Mediatores nostri apud Deum, etiam iniquum est in disputationem arcessere Mediatricis qualitatem illi, quæ adeo exaltata est super omnes Sanctos? Hic est sermo Patrum omnium, & nemo usquam Theologorum hoc detrectavit Elogium Sanctæ Virgini, neque Ecclesia illos hyperbolicæ locutionis redarguit, cum probarunt hunc titulum, quo illa ipsa utitur in Officio suo, & in precibus, quas nuncupat illi. Tamen ad auferendum scrupulum infirmarum mentium, vel potius iniquarum, notandum est, nomen hoc *Mediatoris* bifariam accipi posse, vel de illo, qui agit de salute nostra per viam justitiæ, meriti, & redemptionis, vel de illo, qui agit per viam precum, & intercessionis. Catholici omnes fatentur, unum esse JESUM CHRISTUM in sensu priori Mediatorem, quippe unus ille satisfecit pro peccatis nostris in rigore justitiæ, & ipse offert merita sua Patri tamquam solutionem pro universorum hominum salute sufficientem. Sed Ecclesia fatetur, omnes terræ, Cælique Sanctos esse in sensu altero Mediatores nostros, ac inter ceteros Matrem Dei. Profecto huic potissimum præclarus titulus tribuitur: namque ut aliquis Mediator existat, & Mediatoris munere perfungatur, opus est, ut qui petit, meritus fuerit, quod vult impetrare, ut offerat Deo bona opera sua, & merita pro nobis, & Deus illa recipiat. Hoc in sensu JESUS CHRISTUS unicus est, & verus Mediator noster. Sed Sancti non meriti sunt pro nobis, dum viverent, bona; non obtulerunt Deo opera bona, & merita sua pro nobis, & Deus in hunc finem non acceptavit illa. Una est Sanctissima Virgo, particeps gloriæ Filii sui; illa enim nihil obtinet nobis, quod non merita fuerit dum esset in terris per merita de congruo, tamquam caussa instrumentalis salutis nostræ, qua Salvator noster Filius suus uti dignatus est. Ipsa etiam obtulit omnes actiones suas, omnesque passiones, easque conjunxit cum illis Redemptoris nostri pro mortalium omnium salute, quin vel unum exciperet, & Deus acceptavit hanc oblationem, quemadmodum Theologi omnes testantur. Hoc ipsum dici potest de titulo Redemptricis hominum, & Reparatricis generis humani propter caussas easdem.

Constans Traditio Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ probat Mariæ devotionem.

Devotio erga Sanctam Virginem ita in Ecclesia probata est, ut nullus sit vere Catholicus, qui non agnoverit utilitatem, & qui se plurimum illi debere non profiteatur. Ecclesia Latina, & Græca hoc in articulo eam habent conformitatem, quam nullum schisma labefactavit. In Oriente æque ac in Occidente publice Mariæ preces funduntur, festi dies in illius honorem celebrantur, Deo Templa sub illius nomine ædificantur; in aris imagines exponuntur, in Sacrificiis invocatur. Nihil melius hanc probat veritatem, quam hæc Græcorum cum nobis conformitas, quandoquidem illi adeo proclives sunt ad secessionem. Utrique a patribus nostris hanc doctrinam accepimus constanti sæculorum omnium traditione a JESU CHRISTO ad nos usque. Græci hodierna die idem sentiunt, quod olim sentiebat Sanctus Athanasius, Sanctus Chrysostomus, & Cyrillus. Sanctus Bernardus sensus eosdem transmisit, quos receperat a Sancto Ambrosio, Hieronymo, Augustino, aliisque primorum temporum Patribus. Licet non aliam haberemus probationem, nisi traditionem hinc ab Apostolis profectam, nisi vim, quam jam illa obtinuerat Ephesini Concilii tempore; possetne rationabiliter ambigi? Hic Doctorum consensus, populi, Sanctorum Pontificum, Præsulum omnium, quos superbia, partium studium, humanæ rationes corrumpere non potuerunt; hic ardor omnium orthodoxorum, non solum in tuendo dogmate particulari, de quo agebatur, sed in celebrandis eo magis Magnalibus Sanctæ Virginis, quo magis Spiritus erroris illa impugnare conabatur, in concinnandis frequentioribus elogiis, in novis Templis ædificandis in ipsa etiam civitate Imperii principe; hic zelus, inquam, ardens adeo, & universalis poteratne alii incumbere fundamento, quam probatissimæ traditioni? & nobis dubitare liceret, nisi rivos illius cognosceremus? *Pater Aurelianensis.*

Si judicio, & prudentia opus est ad colendam, ibi opus est, Dei Matrem, major requiritur ad eos redarguendos qui eam venerantur.

Ut sancte colamus Dei Matrem, prudenter colenda est. Hoc principium est, quod negari non potest, & de quo proculdubio nemo est, qui mecum non conveniat. Verum simul mecum conveniat oportet de alia veritate, quæ æque mihi certa videtur; videlicet, si opus est judicio, & prudentia ad Dei Matrem colendam, non minori opus esse ad eos censoria nota perstringendos, qui colunt illam, & ad ferendum judicium de cultu, & honoribus, qui illi deferuntur. Dicam apertius: In Mundo inter eos qui devoti sunt Beatæ Virgini, adesse possunt quidam parum discreti, non inficior, & si qui sunt, absit, me illos vel probare velle, vel excusare. Sed esse possunt etiam indiscreti censores devotionis erga Mariam, qua de re non satis cogitatur. Ex duobus his malis primum quidem evitare gloriamur, & contingit in singulos ferme dies, ut alterum nobis laudi, meritoque tribuamus. Veruntamen posterius non est priore minus periculosum; & homo Christianus coram Deo non minus periclitatur temere condemnans cultum legitimum, & sanctum, quam ignoranter sequens cultum immodicum, ac superstitiosum. Debemus ergo, & ego, & vos sequi regulas tutas ad utrumque hunc scopulum evitandum, & discrete honorandam Cæli Reginam, ac proponendas easdem leges, ne nimis leviter censoria nota perstringamus vulgi ipsius honores, quos recipit super terram. Nihil vagum dicamus, & has veritates explanaturi, non de phantasmatis agamus, sed singula diligenter enucleemus.

Generalis sententia est, omni tempore, & in omnibus populis post Christianismi institutionem viguisse morem honorandi Sanctam Virginem.

Quidam sunt sensus ita universales, & qui ita nati videntur cum hominibus, ut dubitare non liceat quominus ab ipsa natura proficiscantur. Sæpe etiam rationem prævertunt, habentur etiam antequam cognoscantur, nisi quod sequimur illos, & generatim videntur in illis omnibus, in quibus cupiditas aliqua eos non extinxit. Talis est exempli gratia instinctus eos colendi, a quibus vitam accepimus, amandi patriam, remunerandi beneficia. Omnes hos habent sensus, & vulgo dicimus, homines non esse, qui illos non habent; adeo persuasum nobis est illos a natura, & ipso humanitatis fundo proficisci. Simile nescio quid in Religione invenitur: sunt, inquam, in Religione quidam sensus pietatis, in Christianis omnibus ita universales, quos minime jugulant per quamcumque incompositam animi sui perturbationem, qui nonnisi ab aliqua oriri possunt inspiratione, & ab operatione hujus gratiæ, quæ Christianum facit, quæ illum animat, quæ illi motum tribuit, & quæ in hoc ordine superiori, ad quem Deus elevat illam per adoptionem, est illi tamquam altera natura.

tura.

cura. Sensus venerationis, quem ab omni tempore in Ecclesia fideles foverunt erga Deiparam, ex numero illorum est, de quibus loquor, & quamvis clarius illuxerit tribus primis seculis propter eas rationes, quas attulimus; fuit tamen omnium seculorum; & cum vel erroris prævencio, vel novitatis amor in Christianis suffocaverit, ita generalis fuit, ut quidquid Sanctorum Doctorum studium detexerit magnalium in Virgine, alacriter a populis receptum fuerit, & cum zelo a Theologis probatum.

Asseruerunt nonnulli, quamvis Pastores adnisi fuerint erudire populos, & hoc nostro sæculo emundare Religionem, vel devotionem fidelium, adhuc excessum inveniri, ideoque abusum in cultu, qui Beatæ Virgini præstatur, (& quod vos oro, ut diligentissime attendatis) non solum infestissimi Ecclesiæ inimici hoc venditant, sed etiam quidam ejusdem filii hunc abusum commiserantur. Catholici, qui sese zelo succensos jactitant; sed quorum zelus proculdubio caret iis qualitatibus, quæ requiruntur, ut sit zelus secundum scientiam, quem exigebat Apostolus. Ut ut sit, non defuerunt Catholici ipsi, qui crediderunt, sibi tuendam esse Dei caussam; & ex eo pacto, quo sese explicuerunt, eo ista in quibus visa est veneratio fidelium vulgo erga Dei Matrem ad *Indiscretionem*, hoc enim vocabulo utuntur, pervenire; & interest nostra rite assequi, ad quid hoc vocabulum applicuerint. Dei gloria ducti conquesti sunt, Sanctæ Virgini tamquam divinitati alicui honores præstari. Conquesti sunt eidem deferri titulos honoris, qui ad illam non pertinerent, cujusmodi sunt illi Mediatricis, & perditi mundi Reparatricis. Conquesti sunt nova privilegia eidem tribui, quæ neque in Scripturis, neque in traditione fuerunt revelata. Ad examen querelas hujusmodi sine præjudicio revocemus; quandoquidem illas divulgarunt in orbe Christiano in formam monitorum traditorum ab ipsa Maria ad indiscretos devotos suos, quandoquidem optamus bona fide, devotionem nostram prudentem esse, solidam, & irreprehensibilem. Quantumvis parum fundata sint hæc monita, inde proficiamus, nosmet ædificemus; saltem utamur examine, quod facturi sumus, ut simus diligentiores, & magis irreprehensibiles in cultu Sanctæ Virginis, quam honoramus. Hoc in argumento nihil esse poterit vel nimis abstractum, vel molestum. *Idem*.

JESUS, & Maria arcte adeo conjuncti sunt, ut nequeant separari. Filius amari, & coli non potest, quin simul Mater ametur, & colatur: omne meritum, & gloria Matris fluit e Filio, & totus honor, qui Matri tribuitur, redit ad Filium. Devotio ergo Mariam non dividit cor; e contra vero illud arctius adnectit cum JESU. Fiducia, quam habemus in Sanctæ Virginis protectione, non minuit confidentiam habendam in Filio; immo auget e contra, eamque æquiorem facit, atque certiorem. Maria tantum habet potestatis, quantum bonitatis habet JESUS erga illam; & illa tantum erga me bonitatis, quantum ego in illa confidentiæ. Quousque igitur proferre possum motus confidentiæ meæ? cum adeo sit bona, & generosa, potestne non amare servientem sibi, & diligentem se? JESUS qui infinite Mariam amat, odisseme potest hominem, qui amatur ab illa? Potestne perdere hominem, quem illa salvum facere desiderat? Quid sibi æquo ne ferret Injmo cor incensum amore Mariæ infernis ignibus uri? Id cogitari potest, quin cogitetur de bonitate JESU erga Mariam, & de bonitate Mariæ erga servos suos? *Pater Nepveu in Christianis Considerationibus. Tomo* 1.

Quantumvis nocens ego sim, nunquam tamen de Misericordia Dei desperabo, dum pro me steterit Mater misericordiæ. Objiciam Matris misericordiam Justitiæ Filii. Nunquid hæc illi resistere poterit? Nunquid Mariæ precibus plus virium inerit ad Dei iram mulcendam, quam criminibus meis ad illam irritandam? Putabo in tuto esse salutem meam, cum erit in manibus Mariæ? Si hæc illi cordi non esset, id sane oriretur vel ex defectu potestatis erga Filium suum, vel ex defectu bonitatis ejusdem erga me. Potestne ambigi de alterutro, quin Filio, & Matri inferatur injuria? Deessene potest Matri apud Filium potentia; illi, cui Filius quodammodo potentiam suam communicavit, ut Sanctus inquit Bonaventura, ita ut possit omnia cum Filio suo, & omnia possit apud Filium suum? Ille qui omnibus præcepit hominibus, ut parentes suos observarent, & colerent, ipse hanc legem infringeret? An illam observaret, si Matris suæ intercessionem repelleret? Ille qui rationem habet calicis aquæ frigidæ, ingratus esse poterit erga Matrem, cui debet quidquid est, quatenus homo, & nonne videretur ingratus, si negaret illi gratias, quas illa pro servis suis deprecatur? Mariæ potestas dimetienda est ex dignitate Matris Dei, quam possidet, ex bonitate Filii erga illam, ex magnitudine rarum rerum quas illi debet, & ex qualitate Mediatricis hominum, qua illam dignatur; quæ si vera sunt, quousque non procedit Mariæ potestas, & quousque procedere non debet nostra confidentia? *Idem*.

Sed si non deest Mariæ potestas, nunquid bona illi deerit voluntas? Ipsa est Mater nostra; & facta Mater Dei effecta est hominum Mater. Filius suus tradens illam Joanni in Matrem nonne tradidit etiam illam fidelibus omnibus in Matrem? Ex eo tempore facti fuimus filii ejus adoptionis. Mater, sed quid dico? Mater omnium matrum optima, deficere potest bonitate erga filios? Nos sumus, verum est, miseri, sed miseriæ nostræ illius augent miserationem, amorem, benevolentiam, quia illa Mater est misericordiæ, & refugium peccatorum. Aliquemne usquam repulit? Si quis invenitur, Sanctus Bernardus addit, non abnuo, ut hoc non honorari, non invocari. Sed invenieturne? Si illa non repellit nequissimos peccatores, repellet servos suos, sibique familiares? Ah! Magnum mihi confidentiæ meæ argumentum! Maria Dei Mater est, simulque Mater mea. Summa ejus apud Filium auctoritas; summa illius erga me bonitas. Post hæc si illi servio, si in illa confido, mihi ne abjicienda est spes salutis meæ, an potius pro certa est habenda? *Idem*.

Quantum discriminis interest inter fideles sæculi hujus, & eos, qui nobis præcesserunt, in iis, quæ pertinent ad Mariæ devotionem! Olim simplices illi, atque grati animi sensu imbuti, ac obsequio erga communem Matrem contabantur sancta æmulatione illam suis laudibus condecorare; modo vero prorsus inversa ratione, maxima servatur in laudibus parcitas; & quasi illa honorari non posset citra Filii contumeliam, adeo severa invaluit censura, ut vix sustineri possint ea, quæ e Patribus dicta fuerunt. Olim cum homines melius vivere noverant, quam disputare, sequebantur simpliciter motus suæ devotionis; atque ut efficacius consequerentur JESU CHRISTI gratias, confugiebant ad ejus Matrem, quam *Mediatricem*, *Advocatam*, *Matrem gratiæ*, & *Misericordiæ*, *Reginam*, *Refugium*, & *spem peccatorum* vocabant. In præsentiarum melius disputare norunt, quam vivere. Super hæc nomina quæstiones sunt paucis utiles, inutiles aliis, qui sciunt suæ Religionis principia, infirmis animabus perniciosæ, quæ inde scandalizantur, & favorabiles contemptoribus Religionis, quæ inde eliciunt argumenta non elicienda. Sæpe etiam ad hanc Spiritus infirmitatem, vel cordis ignaviam descenditur, ne quis incidat in ea probra, quæ nonnisi in pseudo devotos incidere possunt; & hinc infertur, melius esse devotionem omnem ejurare. Hæc agendi ratio non est minus perniciosa in illationibus suis, quam falsa in principiis; de devotione judicium ferre ex quibusdam locis tantum ex quibus scandali occasio nascitur, non autem ab illis, ex quibus ædificari possemus. Sub hoc prætextu, non deesse pseudo devotos, ita confunditur quod sejungendum est; videlicet abusus, qui omnino damnandi sunt, & devotio, de cujus substantia ægre bono Catholico non licet, ne locum præbeat infirmis credendi, saltem inutile esse adhærere devotioni, & cultui Sanctissimæ Virginis. *Ex elogiis historicis*.

Cum Patres locuti sunt de Sancta Virgine, si quando senpserant nimis amplificari posse vel laudes, quæ tribuuntur illi, vel augeri confidentiam, quæ habetur in illa, vel obsequia religiosa, quæ illi impenduntur, hoc raro accidit, ac illis tantum temporibus, quæ ita fieri suadebat necessitas. Hæc autem ubi non urgeret, quonam ardore non laudarunt illam, non excitaverunt Christianorum confidentiam, ipsorum etiam peccatorum, ad præbendos illi omnes honores, quos pietas magis ingeniosa illis suggerere potest. Pro his urgentibus devotionis stimulis erga Mariam, pro his adhortationibus ad illam benedicendam, & invocandam, pro utili hac praxi eidem serviendi, quæ olim in libris legebatur, in neotericis hisce moderatoribus non occurrunt nisi adfectatæ cautelæ ad ingerendam suspicionem laudum, quibus Deipara decoratur, confidentiæ quæ in illa habetur, & honorum, qui illi deferuntur. *Pater Aurdianensis in Devotione Mariæ Virginis*.

Esto; si satis esset his persequi abusus & mala, animo medicinam afferendi, & cum hoc laudarent devotionem erga Matrem Dei; laudarem ego quidem eorum prudentiam, & universa Ecclesia illis gratias agere teneretur. Verum cum cœperint tantum illusiones, abusus, mala, superstitionem, scandala, quæ præbent devoti nonnulli, nonne credendi locum præbent, ipsos eamdem persequi devotionem?

Scio quid præcavendum est, ne delicatæ quorumdam auditorum aures lædantur, ubi aliorum zelo vivificari velimus. Magna Sanctæ Virginis Elogia temperanda esse aliqua constitutione, quam nos fidei intelligitur;

Ignotæ verba, quibus Patres, & Doctores usi sunt.

gitat; cavendum esse diligenter ne foveantur bipalmares populi errores, ubi volumus excitare devotionem; adorationem quæ debetur in spiritu, & veritate, & quæ uni debetur Deo; semper secernendam esse a cultu, quem præstamus Virgini huic incomparabili. Mulierem hanc sole amictam, solem ipsum non esse; rivum gratiarum non esse fontem earum. Sed ubi fidelium fidem erudivimus, cur eorumdem pietati non suffragamur? Cum fatemur Sanctam Virginem quantumvis gloriosam in ordine creaturarum esse, verebimurne dicere, eam inter has esse perfectissimam? Cum diximus nostræ salutis pretium, omnesque Ecclesiæ thesauros in JESU CHRISTI Sanguine contineri, possumusne nimis venerari virginalem sinum, qui hanc adorabilem victimam paroulit? Ne timeamus ergo exaggerationes fidei periculosas. Post tot oracula, decisiones, & scripta prorsus divina, in quibus exposita est fidei Christianæ veritas, ne timeamus, a populis coarctari cultum, quem Sanctæ Virgini tribuunt. Non confugiunt ad illam, nisi ad JESUM CHRISTUM ituri; Alteram respiciunt tamquam ducem, alterum vero tamquam terminum suum. Implorant Sanctæ Virginis intercessionem; sed gratiam totam a Redemptore præstolantur. Levant quidem oculos suos in montes, cum Sanctam Virginem deprecantur; sed auxilium sperant a Domino, luminum patre, & omnium bonorum principio. *Abbas du Jarry.*

Maria tantum particeps fuit reparationis hominum, quantum Eva eorumdem interitus.

Cum Incarnationis Mysterium sit par, & integra compensatio mysterii iniquitatis, per quam mors in mundum ingressa est, sequitur, Sanctam Virginem tantum fuisse humanæ reparationis participem, quantum fuit Eva excidii ejusdem. Igitur de Sanctæ hujus Virginis manu, Adam, & omnis ejus posteritas recipere debet hunc fructum benedictionis, quem gestavit in utero suo, & gratiam JESU CHRISTI, cujus fons divinus, & inexhaustus se effundit per rivum hunc, qui nunquam clausus est illis, qui eum aperire conantur ferventi prece, & perfecta confidentia. Colligamus nostras voces, & corda, ut illi nostra profiteamur obsequia. Tot Templa in nomine ejus ædificata, tot Sanctæ Societates sub ejus auspiciis institutæ, tot Virginum millia, quæ sicut Angeli terreni ad exemplar cælestium, eam tamquam Reginam suam colunt, tot admirabiles suæ protectionis effectus in eos, qui perseveranter implorant sacrum Mariæ nomen undequaque conjunctum cum adorabili Nomine JESU sit visibile complementum

Luc. 1.

prophetiæ, quæ his verbis continetur: *beatam me dicent omnes generationes.* Hic gloriæ zelus insculptus in populorum corde, & instauratio devotionis sensibilis in omnibus solleinnitatibus, quas illi consecrat Ecclesia: hæc omnia nonne sunt tamquam totidem perspicuæ voces, quæ evulgant magnalia incomparabilis hujus Virginis, quæ cum quovis tempore usitatæ fuerint in Ecclesia Sancta, confirmant nostram in ejus auxilio confidentiam contra ea quæcumque, quæ domus sui inimici possent in oppositum proferre. *Idem.*

In Sancta Virgine validam habemus protectionem.

Dubitare non possumus, quominus in Sancta Virgine validam protectionem habeamus, & dicere possumus illam Mediatricem esse inter JESUM CHRISTUM, & homines. Post hanc oblectatur nobis gratias ejus communicare; Hæc sollicitat, ac urget pro nobis illius misericordiam: Hæc mulcet iram, cum irritata est; Hæc dexteram cohibet, cum jamjam est percussura. Denique stella est hujus cursus, & nisi ab illa oculos averterimus, fieri non potest, quo minus nobis effulgat propitia. *Abbas Trappensis.*

Honor a Deo Mariæ concessus illi nostrum obsequium & confidentiam conciliat.

Potestne amari JESUS CHRISTUS sicuti amandus est, & non amari illa, quæ majorem habet partem caritatis, & benevolentiæ suæ, quam homines simul, & Angeli habeant? Sancta Illius Mater videlicet. Hæc distinctio honoris, & gloriæ, atque sanctitatis, quæ illam attollit super ceteras creaturas, apud nos illi conciliat reverentiam, cultum, & confidentiam prorsus peculiarem confugiendi ad eam in omnibus communibus, non secus, ac in urgentioribus necessitatibus. Neque dubitandum est quominus hæc sit intentio JESU CHRISTI, & Ecclesiæ. *Idem.*

Devotio erga Mariam perfugium est, quo non est abutendum.

Verum est Sanctæ Virginis devotionem maximum esse peccatoribus perfugium; nec illis esse desperandum, qui sincere, integreque in illa confiderint. Hæc devotio, & confidentia illos protegit ab ira Dei, sed si hac abusi fuerint gratia, illam nobis auferet Deus; devotionem hanc amittemus, simulque spem omnem. Et quoniam Sancta Virgo non potest a nobis hunc avertere interitum, nisi comparans nobis gratias protectionis, ut nos a periculis liberet: si illa invita in ea nosmet conjecerimus, ad quid nobis proderit ejus protectio? Illa salutem nostram procurare non potest, quam obtinens nobis gratias conversionis, quibus si resistimus, ad quid illæ proderunt, nisi ut magis inexcusabiles efficiamur? Quomodo illa certam facere potest prædestinationem nostram, nisi efficiendo, ut moriamur in gratia, & quomodo in gratia mori poterimus, si semper in peccatis vixerimus? *Pater Neppen in Christianis considerationibus in singulos anni dies. Tomo secundo.*

Quomodo sit intelligendum, Mariæ servum nunquam periturum.

Mariæ servus nunquam peribit: verum est. Sententia hæc innititur auctoritati Sanctorum Patrum, rationi, & experimentis: sed verus Mariæ servus. At Mariæ servum esse, estne esse mundi, dæmonisque mancipium? Mariæ servum esse, estne, esse inimicum Filii ipsius, & nolle cum illo in gratiam redire? Mariæ servum esse, estne ingurgitare se vitiis omnibus, quæ illa perhorrescit? Servum esse Mariæ, estne impotenter infringere leges Filii sui, & velle se protectionis ejusdem pallio tueri ad evitandas pœnas, quas meretur easdem infringens? Hoccine est Mariæ servum esse, externus gestare ejus insignia, & habere cor prorsus oppositum cordi ejus, & illi displicere, displicendo Filio ejus? Ipsa etiam, non secus, ac Filius cupit conversionem, non autem mortem peccatoris; si obstiteris per pertinaciam, illa non respiciet amplius te tamquam servum suum; sed tamquam inimicum, quoniam animo obfirmato esse vis Filii ejus inimicus. *Idem.*

Divinæ Maternitati innituntur præclara Elogia, quæ displicent laudatis cultus Mariani.

Super divina potissimum Maternitate Patres, & Doctores Ecclesiæ fundarunt elogia Sanctæ Virginis, quibus spiritus erroris lacessitur. Sed perperam lacessitur. Ex quo Scriptura, & post Scripturam oracula fidei nostræ statuerunt hoc principium, receptum etiam ab errantibus, qui impugnant conclusiones, quæ inde consequuntur, Mariam esse Dei Matrem, hoccine exaggerare est dicere Sanctam Virginem peperisse auctorem vitæ; aluisse Creatorem suum, & quomodo canit Ecclesia, quem cæli capere non poterant gremio suo continuisse? Estne ex eodem principio perperam arguere, cum Sancto Bernardo dicere, Sanctissimam Virginem penetrasse magis, quam fingi potest, in abyssum luminum, ubi divinitas habitat, & cum Deo singularem contraxisse affinitatem; cujus vi facta est Filia Patris, Mater Filii, Sponsa Spiritus Sancti eo modo, qui uni illi decet creaturæ; & vi fœderis hujus ipsam esse vere mundi Reginam, Reginam cæli, Reginam Beatorum omnium, non solum eo modo, quo dicimus solem esse regem astrorum, quia pulcherrimus est, sed cum aliqua proportione, sicuti in Regno Reginas vocamus Matrem, & Sponsam Regis. Hoccine igitur est perperam argumentari, inferre ex eo, quod hæc Mater est Dei a quo nos redempti sumus per vitam, quam ab hac eadem Matre recepit, posse illi attribui quodam in sensu, qui minime convenit aliis, qui cooperantur saluti hominum solum per preces, curasque suas, titulum Mediatricis salutis, quem tribuit Mariæ Sanctus Bernardus sine præjudicio qualitatis, solius, unicuique Mediatoris, qui in sensu proprio reipsa, quemadmodum intelligebat Sanctus Paulus, convenire non potest, nisi JESU CHRISTO. *Pater Aurelianensis in tractatu de Devotione Mariæ.*

Serm. de Assumpt. H. n. 4. supra mitiandi.

Epist. ad Canonicum Lugdun.

Quam solide instituta sit devotio erga Mariam.

Ad persuadendum pertinacissimo cuique per evidens, ac sensibile argumentum nihil solidius constitutum fuisse devotione erga Sanctam Virginem: mihi satis esset producere authenticum Ecclesiæ testimonium per traditionis vestigia prima repetendo sæcula, ac colligendo omnia Græcorum, Latinorumque Patrum suffragia, consulendo veteres Liturgias, sequendo lumina, quæ Sancta suppeditat historia; prolixam quippe instituerem enumerationem templorum omnium, & altarium, quæ nomini illius ædificata fuerunt, imaginum pictarum, cæsarumque, quas hæreditario jure a majoribus nostris acceperunt, Ordinumque Regularium in honorem illius institutorum. In memoriam vobis revocarem zelum ardentem, & universalem, quem quodvis sæculum, quo Sanctissima Virgo impugnata fuit, prætulit ad gloriam nominis ejus tuendam, magnum numerum festorum dierum, quos illi sacravit Ecclesia, precum, quas indixit fidelibus recitandas in honorem illius; ac tandem generalem hanc omnium temporum, & nationum consensionem in celebrandis ejusdem magnalibus. Hinc tamquam ex principio probatissimo hanc certissimam elicere possem conclusionem contra Sanctæ Virginis inimicos, Ecclesia cum in suis observantiis, & Religiosis cæremoniis ducatur Spiritu Dei, dubitari non posse, quominus profunda veneratio, quam suis inspirat Filiis erga Mariam, & discrimen hoc quod inter illam, aliosque Sanctos constituit, solide sint instituta. Si enim verum est, tunc dicerem illis, Fideles excedere in honoribus, quos deferunt Sanctæ Virgini; & si cultus, quo illam prosequuntur; Deo tantum convenit, quomodo fieri poterat, ut Deus illum probaret miraculis, ut pateretur Ecclesiam, quam semper regit Spiritus Sanctus, canere elogia Sanctæ Virginis, ut omnes Sancti prætentorum sæculorum

in illa adeo considerem, & personæ ipsæ, quæ hodierna die maxima cum pietate vitam ducunt, adhuc in hoc errore perstitissent? Nonne jure queri possemus de Providentia, quæ adeo solemniter fidem suam obligavit pollicita sit semper Ecclesiæ invigilaturam? *Pater Cheminais sermone tomo 2.*

Maria non oblivisci potest se nonnisi Matrem esse, sese objicere iræ Dei contra peccatores.

Hæretici impugnant Sanctæ Virginis misericordiam, quasi oblivisci potuerit, se non fuisse Matrem Dei nisi pro nobis, qui cum simus fratres, & cohæredes JESU CHRISTI, sumus filii sui; ipsam castis visceribus suis tulisse omnium mortalium Salvatorem; & hunc illis dumtaxat usum esse, ut veniret in terram quæsitum quod perierat. Non ita. Sancta Virgo nonnisi ægre, & gravate subscribere potest damnationi peccatorum, & Dominus probat eam caritatem, quam habet pro illis. Pater cælestis non vult peccatoris interitum nisi ea dimidiata parte, donec filius rebellis adhuc converti potest; non jaculatur fulmen, nisi cum nemo retinet brachium suum; sed ubi invenit Moysem orantem, Oratio excutit illi de manu telum. Cum Aaron thuribulum manu gerens sese in medium conjecit populum jamjam igni cælesti absumendum, Deus se thure mulceri passus est; & cum ipse quoque consilium init perdendi populum suum, & in illius infidelitates animadvertendi, novum quærit justum, qui iram suam lenire valeat, ac ubi

Ezech. 6. 22.

invenit illum, lætatur. *Quæsivi de eis virum, qui interponeret sepem, & staret oppositus contra me pro terra, ne dissiparem eam; & non inveni.* Nec miror, Pater misericordiarum! Maria nondum aderat calamitosis illis temporibus; nondum mundo dederas adeo validam Protectricem; sed ex quo illam obtinuimus, quoties iram tuam inflexit? Quoties brachium cohibuit tuum? Quoties stetit inter te & peccatorem, offerens tibi lacrymas, quas ex oculis nostris extorquebat pœnitentia, & nobis obtinens veniam criminum nostrorum; vim faciens, audeo dicere, aliquando providentiæ tuæ, ut ad nos salvos faciendos miracula perpetrares? Beatus igitur qui spem suam in Maria collocavit! Beatus, qui plenus veneratione erga Filium, didicit ab infantia confugere ad protectionem Dei; qui in corde suo alterum ab altera non separavit, & qui fallaci zelo non privavit se perperam subsidiis potentissimis, & efficientissimis, quæ nobis ad salutem suppetunt. Quod si non videntur amplius hodierna die subitæ conversiones, admirabiles mutationes, quas manus Domini operabatur in gratiam servorum Virginis; hinc factum est, quia clausa sunt populo hæc viscera misericordiæ. Ablatum fuit peccatoribus perfugium; & sublatis modis omnibus ad Deum redeundi sæpe ad desperationem redacti sunt. *Ex Sermone Patris Cheminais tomo secundo.*

Maria quatenus hominum Mater, objicit se iræ Dei merito contra peccatores irritatæ.

Felicibus his temporibus, quibus fides, & docilitas fidelium permittebat, ut Ecclesiæ Patres suos de Virgine sensus significarent; cum unicuique ex Patribus ob oculos versaretur augusta hæc Deiparæ qualitas, pro se quisque conabatur omnem sustinere magnitudinem gloriosissimi encomii; & usis verbis præstantissimis, fatebatur dicta semper esse meritis inferiora. Quod zelus, quem neoterici hodie audent reprehendere, videbatur aliquid nimis emphatice protulisse, rectitudine cordis eorum corrigebatur. Id solum cogitabatur, quod erat cogitandum, cum dicere videbantur, quod dicendum non erat; & non legimus scriptis suis aliquod scandalum inter fideles peperisse. Legimus e contra, illos sæpe prodigia gratiæ patrasse, quæ nostro hoc sæculo patrari non videmus ab iis, quibus tanta est cura præterita tempora memorandi. Hodierna die ubi sermo incidit de Sancta Virgine, non timetur amplius, ne satis dicatur, timetur, ne lædatur illorum mollities, qui sibi persuadent, semper nimis prædicari. Obliviscendum est ferme illam, de qua sermo est, esse Dei Matrem, & nemo audet exponere Catholicis magnalia, potentiam, & bonitatem Virginis nisi quodam cum temperamento, quod ne hæretici quidem olim, quæsivissent. *Idem.*

Præsumptio eorum, qui liberiores sunt, atque ac temeraria confidentia in Virginis protectione

Operæ pretium est animadvertere præsumptionem in Christianismo eosdem ferme parere abusus, quos in Paganismo damnamus, cum peccatores per statum, & habitum voluntarium, non cessant sibi Deiparæ opem polliceri. Verum est, æquo liberior, ait, status; in quo sum, funestissimos exitus habere potest; ut nullo ne in discrimine habere debeo Deiparæ clientelam? Cum habetur adeo potens mediatrix, nihil ne ab illius curis expectandum est? Nonne ipsa peccatorum Mater est æque ac justorum? Indi: vero conclusio, quæ in moribus mutatio? Nulla sane; & hoc vocari potest, declarare Sanctam Virginem peccati sui patronam. Quidam non timet terræ longinquæ saccum allinere, & officere nomini proximi sui maledictis obtrectationibus; & quin mali tanti reparatio illi negotium facessat, quiescit sub titulo Beatæ Virginis, quem unum sufficere putat ad certam faciendam salutem suam. Quidam postquam aliquas domi-

nici dici horas impendit in Mariæ famulatum, levis hujus Sacrificii contentus, religioni sibi non vertit integram traducere hebdomadam in otiositate, quæ æque indigna est statu suo, & moribus suis periculosa. Quidam habitat in domo, quæ sibi scandalo est, & lapsus occasio: ibi tranquille permanet, donec videt circum se ignem concupiscentiæ undequaque succensum. Quidam ad secessionem vocatus vehementi Spiritus sancti afflatu, qui ostendit illi periculum, quod in mundo subit, renuit respondere gratiæ vocationis suæ. Quidam postquam sacris sese prolutit Mysteriis, eadem die iis sese admiscet societatibus, ubi novit funesta doctus experientia, inevitabilem esse sibi intemperantiam, & ebrietatem. Quidam spectaculorum perdite Amator, imprudenter sese objicit omnibus impressionibus, quas in animo suo efficere possunt objecta, quorum vim, mortiferque impetus satis expertus est; & putat harum rerum omnium Sanctam Virginem rationem esse reddituram: se immunem arbitratur a jaculis iræ Dei, donec jungi poterit clientelæ Matris Sanctissimæ. Ita Judæi, infideles illi magis idololatræ, quam ipsi cultores idolorum, putantes se solos habere Templum veri Dei, quamvis illud frequentibus pollucrent iniquitatibus, arbitrabantur illud sibi asylum, ac refugium fore contra divinam justitiam. Ita confidebant in Arca mystica, quæ terrorem incutiebat in exercitum infidelium suorum, & quæ illos certos faciebat in omnibus belli periculis, quin cogitarent, se ubi Deum ad iracundiam provocassent, Arcam hanc attulisse cladem exercitui suo, & morte subita percutere consuevisse eos, qui sacrum illud Dominici fœderis pignus non colerent. Quantumvis modica adhibeatur ad funestos hosce effectus, quorum ipsi testes erant, attentio, sensus, quem illis immittere debebat Arcæ ejusdem intuitus, nonne esse debebat propriam scrutari conscientiam, ut investigarent utrum essent in gratia Dei; ne hoc symbolum mysticum protectionis cælestis converterent in triste iræ ipsius instrumentum. Nonne similes sensus nobis inspirare debet devotio Sanctæ Virginis, non autem inanem in illius ope, & favore præsumptionem? *Idem.*

Idem sequitur argumentum, & quod peccato, nec in ea confidere præsumptio.

In quam igitur abyssum me præcipitem agebam, hunc prætexens cultum, quem Sanctæ Virgini præsto? Ingredimini, fideles, in hos sensus. Quam certitudinem illa præstitit mihi, me male viventem salvum fore? Quam mihi proposui ideam Virginis Sanctæ, cum credidi, illam morum meorum laxitatem propugnaturam? Hiccine cultus est, an potius abominatio, qua ejus aras pollui? Quomodo speravi Matris patrocinium, cum Filio ejus mortem inferebam? Talis est error, in quo vixi. Virgo Sancta, hæc est contumelia, qua tuam affeci misericordiam. Ecce caussam dicteriorum, quæ contra te evulgarunt inimici tui. Mundus errorum meorum testis, & lætus se invenisse prætextum te non honorandi, rejecit in te mala, quæ meræ erant effectus nequitiæ, & ingratitudinis meæ, & ille, qui fortasse bono exemplo meo moveri poterat, si meliorem me vitam ducere inspexisset, & sincera tibi præstitisse obsequia, videns me sceleribus inquinatum concepit contemptum praxis solidæ devotionis. Errabat ille procul dubio; male norat sensus cordis mei; nesciebat me non esse ex tuorum numero nisi in speciem, & me a te non sustineri nisi tamquam infidelem servum, cujus alias tibi accepta fuerunt obsequia, & cujus adhuc pœnitentiam expectas. *Pater Cheminais Sermone tomo secundo.*

Non habebimur indiscreti devoti, cum Virgini ea deferimus elogia, quibus a Sanctis Patribus decoratur.

Ne vereamur haberi indiscretos Sanctæ Virginis devotos, cum illam appellamus Mediatricem, & Reparatricem nostram; cum dicimus illam nobis esse viæ spem & nostram consolationem in hoc exsilio, eamque in periculis omnibus spem nostram vocamus. Cur? nam ad finem hunc sæculorum, licet hæresis indigne ferat, atque contabescat, ad illam confugiet Ecclesia, eamque sub his omnibus titulis salvere jubebit. *Vita, dulcedo, & spes nostra, Salve.* Vita nostra, quomodo? Post Deum, & JESUM CHRISTUM: dulcedo nostra; quomodo? Post Deum & JESUM CHRISTUM. Possitne citra imprudentiam, & nequitiam aliquis suspicari nos, vel potius Ecclesiam id alio in sensu intelligere? Et quia certum, & manifestum est, hunc esse Ecclesiæ sensum, & non alium a nobis haberi, quantumvis delicati hujus nostræ devotionis erga Dei Matrem censores adlatrent, non ambigimus illam absolute vocare vitam nostram, absolute consolationem nostram, absolute spem nostram. *Vita, dulcedo, & spes nostra, Salve.* Utique, ita canimus cum Ecclesia, & canetur usque ad extremam temporum consummationem, Sanctissimæ Virginis inimici pertransibunt; sed illis superstes erit Ecclesia. Ecclesia post illos subsistet, & meo sensu penetrata, confugiens ad sponsi, & Salvatoris sui Matrem dicet semper: *Vita, dulcedo, & spes nostra.* *Pater Bourdaloue in Mysteriis, tomo 2.*

Quid

Impietas eorum, qui dant operam inventuri quid objiciant devotioni, & devotis Mariæ.

Quid sentiendum est de hominis ingenio, qui paratus est ferendis dubitationibus de Magnalibus Sanctissimæ Virginis, & de illustribus ejusdem prærogativis? Semper attentus quærendis novis ambagibus, ut eas nobis in suspicionem adducat, & in eo omnes industriæ suæ nervos intendens, ut versutiis suis fidem abroget vetustissimis praxibus, easque aboleat potius quam easdem tueatur, atque dilatet. Proh Deus! Opus ne erat, ut verbi tui ministerium hodierna die esset necessarium ad tuendum honorem, & cultum, quem jure suo Christianus orbis reddit Sanctissimæ Virginum? Postquam primi nostræ Religionis Patres vires exhauserunt suas ad Magnalia Deiparæ prædicanda, postquam desperarunt se invenire posse voces sublimitati status ejusdem pares: Postquam ut unum pro omnibus nominem, Sanctus Augustinus confessus est ignorantiam suam, & palam professus est, verba sibi deesse, ut Deiparæ debitas laudes tribueret: *Quibus te efferam laudibus nescio*; opus erat, ut mihi impugnandæ essent fallaces eorum exceptiones, qui metuunt illam immodicis efferre laudibus, & qui sudent conqueri, eam nimis honorari? En tamen unum ex sæculi nostri malis! Prout mores nostri depravati sunt per quamdam reformationis speciem, nimia subtilitate cultus simplicitas quæsita est. Prout fides intepuit, & elanguit, quæsitum est, quomodo vivens, & ardens appareret in nescio quibus articulis, qui non profuerunt nisi ad inutiles disputationes ciendas, & gignendam spirituum dissensionem, qui erant ædificandi. Si afferti hujusmodi zelotes, & indiscreti censores cultus Sanctæ Virginis in consilium aciti fuissent, eorumque sententia valuisset, nunquam illi consentissent huic multitudini festorum in illius honorem institutorum. Infinitus hic numerus Templorum, ac Altarium dicatorum Deo sub ejus nomine, illis minime placuisset. Tot praxes ab Ecclesia institutæ ad alendam pietatem nostram erga Dei Matrem illos offendissent, & si illis præberentur aures, eas delendas esse censerent. Per illos non stetit, nec staret amplius, quominus sub inani fuco cultus hujus prudentis, sed prudentis secundum sensum suum, quem introducere vellent in Christianismo, Religio reduceretur ad jejunam speculationem, quæ statim degeneraret, & quæ re ipsa nostris hisce diebus palam in veram degenerat devotionis carentiam. Sed quidquid conata fuerit Hæresis per tot sæcula contra te, Virgo Sancta, cultus tuus viguit, vigebitque. Nunquam portæ Inferi prævalebunt contra zelum Christianorum, & contra fidelitatem eorum in tribuendis æquissimis obsequiis, quæ pertinent ad te. Quæcumque utatur arte, ac nisu ad evellendos ex eorum cordibus sensus teneros, & obsequentissimos, quibus tuæ gloriæ inhærent, eos fovebunt, evulgabunt, & de illis gloriabuntur. Pietas eorum victoriam referet, & nihil eos seducere poterit, vel labefactare. Tu es Sancta Dei Mater: tu scopulus es contra quem allisi sunt omnes errores; ac in te semper allident. Tu sola hæreses universas interemisti. Ne una quidem oborta est in Christianismo, quæ te non oppugnaverit, & quam tu non expugnaveris, & non confuderis? *Cunctas hæreses sola interemisti in universo mundo. Pater Bourdaloue serm. tom. 2.*

Si Ecclesia decrevit Sanctos invocari posse; ergo multo magis Mariam.

Quandoquidem generatim Ecclesia decrevit, posse nos invocare Sanctos, quos Deus de hac exilii terra, in qua vivimus, amovit, secumque in regno suo collocavit, nonne potiori jure licet nobis in omnibus vitæ hujus necessitatibus ad Sanctorum Reginam confugere, eique nostra vota nuncupare? Quid illi deest ex rebus omnibus, quæ nostram possunt confidentiam confirmare? Putabimus ne illam unice sua felicitate contentam, & propriis gloriis occupatam salutem nostram nullo habere in discrimine? Verum nonne semper est Mater misericordiæ? Nobismet persuadebimus, Deum illam glorificantem adeo angustis finibus potestatem suam coercuisse, ut illi non sit amplius integrum efficere, ut salutaribus effectibus ejus perfruamur? Sed nonne semper est Mater Dei Salvatoris, quem peperit mundo, & qui semper fuit subditus illi? Numquid recipiens meritorum suorum remunerationem præclarissimorum jurium suorum jacturam passa est, & si filius hic adorabilis, quem castis suscepit visceribus, propter illam in terris miracula operatus est, numquid illa in cælo facere detrectabit? Ita Patres argumentati sunt; & in hoc fundati sunt, ut nos energeticis verbis hortarentur, ut incessanter ad Matrem Dei confugeremus. Cur mihi non licet omnes hic ad loquendum inducere, vel potius cor nequeo in compendium redigere quidquid dixerunt de Sanctæ Virginis invocatione, & de privilegiis eidem inhærentibus? Cur mihi non datur, insignes hos Magistros vobis proponere, & secundum Sancti Pauli locutionem vos hac testium nube convincere? Cum enim non alia nobis suppeterent argumenta, numquid ulterius aliquid requireretur; & nonne temeritas esset, quid dico? nonne esset insolens pertinacia resistere velle auctoritati eorum omnium, quæ tot sæculis in Ecclesia JESU CHRISTI fuerunt Oraculorum, atque Doctorum? *Idem.*

Eo in sæculo, ubi corruptio adeo generalis est, & quo videmus tot animas JESU CHRISTI Sanguine redemptas aberrare, atque perverti, non obstruamus illis vias reditus, atque salutis. Una autem ex hujusmodi viis tutissimis est sincera devotio erga Dei Matrem. Dicamus fidelibus, ad hoc ut Sancta Virgo fidelium invocetur, illam Christiano ritu invocandam esse; videlicet invocandam intuitu potentiæ suæ, propter ejus apud Deum auctoritatem; vitæ rationem esse mutandam, vitium deserendum, affectus coercendos, carnem superandam, resistendum lenociniis ejus, cavendum ab insidiis dæmonis, & mundi, quæ millies deteriores sunt omnibus inferorum potestatibus; vacandum esse Religionis officiis, eorumque praxim fovendam, sanctitatem acquirendam, & beatam promerendam æternitatem. Sed simul illis dicamus quibuscumque in flagitiis vixerint, quamvis peccatores extiterint, & adhuc sint, benigne exaudiri posse a Sancta Virgine, ubi ad illam accedant cum humili, & filiali fiducia. Tantum abesse, ut rejiciantur ab illa, ut immo illis tendat manum, suum sinum aperiat, illos invitet, & offerat auxilium. En quid illis dicere debemus: & quod illis dico, nomine tuo. Tu profecto a me dicta non inficiaberis, & omnia verba mea confirmabis. *Idem.*

Auferenda non est peccatoribus spes eorum, videlicet perfugium ad Mariam, modo agant cœlestia.

In Matris autem, quam honoramus, & invocamus, imitari debemus vitæ ipsius sanctitatem, & hac in re illam nobis tamquam prototypum proponere. Non quidem in gratiis singularibus, & quas præter ordinem a Deo recepit; quandoquidem illæ sunt Sanctæ Virginis propriæ & peculiares, noluit Deus illas nobis communicare; & inanis esset præsumptio illas appetere. Immo neque in fulgenti dignitate, qua amicta est, neque in gloriosis privilegiis, quæ illi concessa fuere propter electionem quæ de illa facta est. Admiremur hæc omnia mirabilia, confiteamur supremam magnitudinem Omnipotentis, qui illa operatus est; concipiamus pro dignissimo subjecto, in quod Altissimus conjecit oculos, & in quo virtutem suam exercuit, sensus zeli, reverentiæ, & venerationis, qui illi debentur. Sed hujusmodi miracula nobis pro norma esse nequeunt; quandoquidem Deus non posuit illa in potestate nostra, & adeo super nos posita sunt; In illa ergo imitari debemus, iterum dico, vitæ sanctitatem, plenitudinem sanctitatis, perfectionem sanctitatis, perseverantiam, & inviolabilem firmitatem sanctitatis. *Idem.*

Qua in re Maria esse debeat nobis exemplo.

Quod subsidium, & quam protectionem expectare non possumus ab hac Virgine Matre, quæ sedens in gloria prope Filium suum, cum gratiam invenerit apud Deum, sanctis precibus suis obtinere potest veniam peccatorum, salutem infirmorum, consolationem afflictorum, & incolumitatem omnium filiorum Adam. Ita quos honoris, & gloriæ titulos non dederunt illi Patres? Inventricis, Mediatricis salutis, Reparatricis sæculorum. Et profecto dicere possumus illam hominibus, potissimum vero peccatoribus, datam fuisse tamquam Mediatricem, qua utiliter uti possunt apud Mediatorem eumdem; cum enim JESUS mediator simul sit, & judex; posterior hæc qualitas terret eos, quos prior confirmat, & hæc est Sancti Bernardi sententia, quam his exprimit verbis: Times ad Æternum Patrem accedere? ille dedit tibi JESUM CHRISTUM Mediatoris loco. Quid talis Filius non potest apud talem Patrem? Sed fortasse in illo divinam Majestatem reformidas; nam quamvis homo factus sit, tamen semper Deus permansit. Vis habere Advocatum apud illum? confuge ad Beatam Virginem, invenies in illa solam humanitatem, & audacter dicere possum, illa exaudietur pro sua reverentia, & pietate, quia Filius Matrem, & Filium Pater exaudiet. Filioli mei, devotus hic Pater concludit, ecce scala, qua uti debent peccatores, ut ad Deum usque perveniant; hæc est magna spes mea; nam innocens hæc Virgo invenit gratiam apud Dominum, & hac una indigemus gratia ut salvemur. *De Monmorel. Homil. in Evangelium tomo 6.*

Valida protectio, quam expectare possumus a Maria.

S. Bern. serm. 2. in Nativit. B. V.

Profundam humilitatem, vivam fidem, spem firmam, & ardentem Sanctæ Virginis caritatem imitari debemus. Evangelium hoc ostendit nobis in illa fulgentia facta, quæ vulgi admirationem concilient. Sese in Templum solemnibus diebus conferre, secum puerum JESUM adducere, legis explicationem audire, domesticæ curæ vacare, manibus suis operari ad sponsi laborem levandum; Filii sui curam gerere, domum suam bene regere; hæc erant ejus otia, & negotia, & communibus hisce actionibus adepta est sanctitatem, ad quam ne perfectissimus quisque pervenire poterit. Hinc facile est arguere omnem virtutem in eo sitam esse, ut quisque intra vocationis suæ terminos se contineat, quin inde egredi velit insigniora facturus opere; nam quamvis vulgo pii

Quid in Sancta Virgine imitari debeamus.

etiam

etiam viri aberrent; hæc vera est sanctitatis via, quæ quo magis latet eo tutior est, quo obscurior est, eo humilitati JESU CHRISTI est conformior, quo est a singularitate remotior, eo magis fallit ambitionem, quæ purissimas quaslibet virtutes corrumpit. Certa consolatio pro illis omnibus, qui in obscura latentes conditione non possunt Deo præbere perspicua sui amoris indicia, & possunt nihilominus pervenire ad altissimum perfectionis apicem in hac vita. *Idem*.

Plerique peccatores indigni se præbent S. Virginis protectione.

Hanc Virginem Matrem toto cordis affectu colere oportet. Hæc, Sanctus Bernardus ait, nostram excitat fidem, munit spem nostram, metum amovet, sustinet infirmitatem; & ecce quid nobis suadere debeat, non solum honorare illam, verum etiam post Deum in illa omnem fiduciam collocare; nam quid non potest illa apud Filium suum, & quid ab illa exspectare non possumus; si admissi fuerimus mereri, ut nos in suam clientelam recipiat. Sed heu! possumusne nosmet indigniores efficere, & in rebus omnibus magis oppositos præbere huic Matri misericordiæ, quam sumus? Illa in mundum venit propter gratiæ triumphum, ut Auctorem gratiæ produceret, ut nobis gratiam communicaret; & nos dicere possumus summo cum Christianorum opprobrio, videri plerosque non vivere, nisi ut peccatum triumphet, ut peccatum producamus, ut peccatum effundamus, & communicemus. Et sane nonne hoc est nasci, ut peccatum triumphet, ut jacturam gratiæ baptismi faciamus, statim ac satis rationis usum assecuti fumus, ut peccemus, totam vitam transigere in alterna vicissitudine gratiæ, & peccati, Sacramentorum, & sacrilegiorum, pœnitentiarum, & lapsuum iteratorum, cum hoc discrimine, ut dies una gratiæ impendatur in singulos annos, qui tribuuntur peccato, & cum post gratiam degustatam reditus fit ad peccatum, hoc secundum Tertulliani dictum accidit post institutam Deum inter, ac dæmonem comparationem, iterum declarando se in mundi gratiam, cum dedecore, ut ita dicam, Dei ipsius. *Idem*.

De Pœnitentia.

Oratio ad petendam protectionem Mariæ præsertim in morte.

Potens salutis nostræ cooperatrix, ingrederis Salvatoris nostri consilia, iisque velificaris; verum ut ad id magis, magisque impellamus te, elogiis, quæ tibi contulit Angelus, addimus orationem, quam tibi nuncupavit Ecclesia, Mater Dei ora pro nobis peccatoribus. Hæc peccatorum qualitas, sit licet invisa, quin nos arceat ab altaribus tuis, efficit e contra, ut confugiamus ad te. Memento pro peccatoribus te electam fuisse, & Deum in æternis decretis suis prædestinasse te, ut illos sibi reconciliares. Memento te Matrem esse misericordiæ, & misericordiam cum peccatoribus exercere. Quemadmodum Filius tuus per merita sua noster Mediator est, per intercessionem tuam esto apud Filium tuum Mediatrix nostra. Cælum audiet vota tua, & obtinebis simul, & gloriam, quod illius erga nos consilia repleveris, & consolationem, quod miseros salvos feceris. Igitur ex hoc tempore precare pro nobis, quia jam nobis opus est subsidio tuo, ac illud imploramus. Noscis necessitates nostras, vides quot periculis quotidie, quot tentationibus, quibus lapsibus simus obnoxii. Infernus nos aggreditur, mundus nos fascinat, cupiditas excæcat, occasio trahit, habitus dominatur: facile in malum ferimur; in eo diu permanemus, difficile illinc recedimus. Quid præter ea requiritur ad totam excitandam miserationem tuam? Potesne tot affici miseriis, quin velis illi ferre opem, & medicinam? Sed præsertim Virgo Beatissima, ne deseras nos in hac ora terribili, qua nostræ salutis inimicus suos contra nos conatus ingeminat. Tunc pro nobis ingemina curas tuas, neque permittas auferri Filio tuo animas suo Sanguine redemptas. *Pater le Valois. Alloquia in Beatæ Virginis Mysteria Tomo 4.*

Idem sequitur argumentum.

Si nobis confligendum esset dumaxat cum domesticis inimicis, qui nobiscum oriuntur, & quos nobiscum in nobismetipsis gerimus, cupiditates nostras; esto. Sed ea omnia quæ nobis circumstant, quæ sese offerunt oculis nostris, quidquid sensus nostros percellit, illis favent, iisque contra nos arma suppeditant; In hoc tamen statu miserrimo, eo misericordia minus digni, quo magis in dies singulos novis nosmet subjicimus periculis, & nullam quærimus opem contra ea mala, quæ per nos evitare non possumus. Sed fallor; in hoc eo magis miseriores sumus, quo sæpius non minus esse miseros existimamus; & dormitamus sine cura, sine vigilantia in fallaci securitate. Sed tu es Mater Sancti amoris, & timoris Christiani: & per te gratiam obtinebimus accurationis vigilantiæ, & metus salubrioris. Nosmet componere debemus secundum exemplum tuum, & in exemplo tuo inveniemus æque unde erudiamur, & erubescamus. *Idem*.

Devotio servorum Deiparæ.

Reple, Virgo Sancta omnem latitudinem significationis nominis tui. In cælo te cælites adorent, te in terra homines revereantur; te in inferno spiritus illi nequam reformident. Regna post Deum super ea omnia, quæ sunt infra Deum; sed potissimum regna in corde meo. Tu eris consolatio mea in angustiis; virtus mea in infirmitatibus, consilium in dubiis. Audito solo nomine tuo tota excitabitur fiducia mea, totus inflammabitur amor meus. Cur nequeo profunde insculpere in omnium corde Sanctum hoc nomen! Cur nequeo illud ponere in ore omnium, & omnes mecum ad illud celebrandum adigere? Maria, o nomen sub quo nemini desperandum est! Maria, o nomen toties impugnatum sed semper gloriosum, & quod semper victoriam reportavit! Maria nomen semper jucundissimum, semper salutare animæ meæ, quod me in dubiis confirmat, in languoribus exhilarat, in laboribus sustinet. Singulis vitæ meæ diebus illud proferam, ac illud proferens cum Sacro JESU Nomine conjungam. Filius revocabit Matris memoriam, Mater vero memoriam Filii. JESUS, & Maria, hoc os meum millies in morte iterabit. JESUS, & Maria hoc cor meum, ore deficiente, interius iterare non sinet. Usque ad extremum spiritum in auribus meis repetetur hoc Nomen JESU, hoc Mariæ Nomen, & ad extremum usque spiritum hæc mihi erunt nomina salutis, & benedictionis. *Idem*.

Actus spei in Virginis protectione.

Si in hoc visibili mundo spe bonorum invisibilium nos fulcit, & vivere facit; Tu Sancta Virgo post Deum es vita nostra, quia post Deum in te fundata est spes nostra. Si in hac mortuorum regione nihil solidius consolari nos potest in iis malis, quibus sumus obnoxii, nisi exspectatio cælestium deliciarum, quas gustas in regione viventium, tu post Deum es nostra consolatio, quia in te post Deum constituta est exspectatio nostra. O pauperum præsidium! O malorum nostrorum perfugium! O solida spes peccatorum! Urgeat nos indigentia, confugiemus ad te, & nobis auxiliaberis, ut eam sustinere possimus. In nos sæviant adversa, confugiemus ad te, & opem nobis feres ad ea sanctificanda. Periculum nobis immineat, confugiemus ad te, & tu ad illud evitandum opitulaberis. Nobis cæcitatem offundat illusio, confugiemus ad te, eamque tuo freti auxilio dissipabimus; Patres nostri tot sæculis experti sunt tuæ protectionis effectus; novissimis hisce temporibus nos deserere incipies? Nunquid pro aliis tantum te Matrem adeo misericordem fuisse dicemus? *Idem*.

Ratio sibi amorem Virginis, illiusque ejus protectionem promerendi est illam amare, & in illa confidere.

Sanctam Virginem amore summo complecti tutissima ratio est, protectionem adeo benignam promerendi. De hoc non licet ambigere; maximum enim secretum vel potentissima ad amorem illius captandum illecebra, hæc est, ut nos amemus eos, a quibus amari volumus; qui nos in occasionibus protegunt, suo nobis favore, atque auctoritate patrocinantes; hæc enim certissima probatio est affectionis eorum; eo usque, ut Deus in Scripturis non aliam præbeat sexcentis in locis notam amoris erga populum suum, quam protectionem suam pollicetur, & efficere, ut ejusdem illi sentiant effectus. Eumdem sequitur morem Virgo erga illos, a quibus diligitur, & qui penitus illius servituti mancipati sunt. Illos suo dignatur affectu, eisque præbet indicia per eam protectionem, quæ nonnunquam procedit ad stupenda miracula; non enim defuerunt ii, quos liberavit a naufragio jam aquis submersos; quos ab inevitabili eripuit incendio, cohibens impetum flammarum; quibus vitam servavit, donec in bene moriendi statum pervenerunt. Integra, & spissa impleri possent volumina exemplis protectionis adeo singularis: sed ne unum quidem invenies, qui favores adeo singulares cælestis hujus Reginæ acceptos non retulerit amori, quo ipsa illos prosequebatur. Non ideo tamen dixerim, gratias adeo singulares exspectandas esse, neque sperandum, ut Sancta Virgo similia operetur prodigia. Alii sunt effectus protectionis suæ, non minori in pretio habendi, scilicet in jugibus periculis salutis nostræ; & his in occasionibus gaudet nobis patrocinari, & opem ferre illis, quos diligit. *Auctor sermonum in omnia argumenta.*

Memet ad pedes tuos prosterno, Virgo Sanctissima, ac tuum imploro subsidium, si me deserit in extrema hac calamitate mea, actum est de me in æternum; ne dicar, Mater misericordiæ, unus ex omnibus fuisse peccatoribus, cujus lacrymas, atque suspiria neglexeris. Unicum oris tui verbum, & cordis tui desiderium decidere potest de mea æternitate, eamque beatam efficere. Tu me præsenta ad hoc tribunal terribile, & non erit mihi quod timeam; quantumvis severa sit justitia, mutabit leges suas, Misericordiæ leges secutura, quæ omnino ubi es, non regnare non potest. Amor tuus, ac benevolentia sedabit iram Filii tui, & dejiciet de manibus ejus fulgura, & fulmina in me detorquenda, &c. *Auctor vetus*.

Cor meum satisne penetratum est ea caritate, quam illa habuit pro me? Eum ne fovet grati animi sen-

sum,

ſum, quem erga illam fovere debet? Quomodo nam uſque in præſentem diem colui Matrem adeo amabilem? Quo ſpiritu feſtos illius dies celebravi? aliquam ne peculiarem erga illam devotionem exerceo? Si mihi metipſi legem impoſui quotidie recitandi orationem aliquam in honorem illius, num fideliter hoc munere perfunctus ſum? Devotio mea erga illam eſtne ſincera? Qua mente, qua cura illas offero preces, quas illi nuncupo? Quonam zelo, & affectu opem ejus imploro? Illam oretenus laudare, & labiis honorare contentus, nunquid abſens ſum corde? nunquid zelo ſuccenſus ad illius prærogativas laudandas, eadem alacritate virtutes ejus imitor? Quam ingratus eſt Filius, ſi vel uno momento cogitare ceſſat de Matre omnium Matrum optima, & ſuaviſſima! Quam protectionem ſperare poteſt a Matre judicis ſui ille, qui toties & Filium laceſſivit, & Matrem dedecoravit! O Virgo Sancta, quæ Omnipotens es in cælo, & in terra, & in corde meo, utere poteſtate qua frueris, loquere pro me ad Filium tuum; amove a me, quidquid poteſt longe me facere a te: auge in me confidentiam, quam in te habere debeo. *Alius Auctor Recens.*

Cultus Sanctiſſimæ Virginis habendus cum fervore eſſe debet conjunctus; hoc teſtantur magnus Templorum numerus nomini ejus ædificatorum in omnibus terrarum partibus; hæc feſtorum dierum frequentia inſtitutorum ad recolendas cum honore omnes vitæ ſuæ actiones; hæc loca deſtinata in regione qualibet ad illam variis in neceſſitatibus invocandam; hæc vota publica, & oblationes, hæ ferventiſſimæ preces in Officio Divino inſertæ, hæ ſocietates perſonarum Deo devotarum ſub ejus auſpiciis, hæc feſtinatio gentium omnium in illius clientelam confluentium. Ex quibus inferendum eſt, quod laudes ejus imminuere, prærogativas ejus in dubium revocare, ſub exceſſus colore vel confidentiam in illa repoſitam, vel praxim inſtitutam cultus, & religioſi honoris, qui præſtatur illi, deterere, ſemper hunc hæreſeos ſpiritum extitiſſe, *Pater Aurelianenſis loco citato.*

F I N I S

Tertii, & Ultimi Tomi Mysteriorum.